

Claus Rønlevs bibliotek

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Digitaliseret efter aftale med Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. PDF-filen er kun til ikke kommercielt brug

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

OKTOBER 1829 - JANUAR 1850

UDGIVET AF
DANIEL PREISZ

III: 1844 - 1850

KØBENHAVN 1990
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLenschLÄGER

1829 - 1850

III

Udgivet af
Det danske Sprog- og Litteraturselskab
med understøttelse af
Carlsbergfondet

Cehlen schlägen²

BREVE FRA OG TIL
ADAM OEHLENSCHLÄGER

OKTOBER 1829 - JANUAR 1850

UDGIVET AF
DANIEL PREISZ

III: 1844 - 1850

KØBENHAVN 1990
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

Dette bind er udgivet under medvirken af Berit Ziegler.
Tilsyn: Mogens Brøndsted og John Kousgård Sørensen.

Forord

Udgaven *Breve fra og til Adam Oehlenschläger* er hermed nået til sit sidste tekstbind. Den falder kronologisk og bibliografisk i tre rækker, hvoraf den første er udsolgt. Indholdet er følgende:

Januar 1798-November 1809. Udgivet af H. A. Paludan, Daniel Preisz, Morten Borup under Medvirkning af Louis Bobé og Carl S. Petersen. Tilsyn: H. Topsøe-Jensen.

I: Januar 1798-April 1806. 1945.

II: April 1806-Oktober 1807. 1945.

III: November 1807-November 1809. 1945.

IV: Kommentar ved Carl S. Petersen og Daniel Preisz. 1947.

V: Tidstavle og Registre ved Carl S. Petersen. 1950.

November 1809-Oktober 1829. Udgivet af Daniel Preisz, I-II under Medvirkning af Torben Nielsen. Tilsyn: H. Topsøe-Jensen, for V: Mogens Brøndsted.

I: November 1809-Marts 1817. 1953.

II: April-September 1817. 1953.

III: Oktober 1817-Oktober 1829. 1955.

IV: Kommentar til I og II. To halvbind 1958-1968.

V: Kommentar til III. 1980.

VI: Foreløbigt selektivt værk- og personregister ved Marie-Louise Krog-Meyer. 1981.

Oktober 1829-Januar 1850. Udgivet af Daniel Preisz, III: korrekturlæsningen under medvirken af Berit Ziegler. Tilsyn: Mogens Brøndsted, for III desuden John Kousgård Sørensen.

I: 1829-1825. 1984.

II: 1836-1843. 1986.

III: 1844-1850. 1990.

Udgiveren arbejder med kommentaren, hvortil der foreligger et stort materiale, og udgaven tænkes derefter afsluttet med et samlet registerbind til hele værket; af denne grund er registerhæftet til 1809-1829 foreløbigt. Samtidig med dette hæfte udsendes *DSLs Præsentationshæfte* nr. 10, Flemming Lundgreen-Nielsen: *Breve fra og til Adam Oehlschläger 1798-1809 og 1809-1829* (1981); det slutter med et stikordsregister til nogle af kommentarbindenes særlig stofrige og selvstændigt værdifulde noter.

Ved denne som ved så mange andre lejligheder har DSL al mulig grund til oprigtigt at takke for *Carlsbergfondets* mangeårige støtte til et af Selskabets omfattende værker.

København, 20. januar 1990

<i>Iver Kjær, formand</i>	<i>Fl. Lundgreen-Nielsen</i>	<i>Erik Petersen</i>
<i>John Kousgård Sørensen</i>	<i>Mette Winge</i>	<i>/ Erik Dal</i>

Fotografi efter daguerreotypi,
antagelig fra o. 1843.

Overfor titelbladet: Portræt efter blyantstegning
udført på Fasangaarden af Frederika Bremer
vinteren 1848-49.

Efter: Teatervidenskabelige Studier 7, 1979.

BREVE

Tallene angiver Brevnummer

- Adler, J. G., til: 2020, 2049 – fra: 2034
Andersen, H. C., til: 2296
Berggren, A. P., til: 2291
Beskow, Bernh. v., til: 2175, 2244, 2260, 2301, 2388, 2401, 2411 – fra:
2240, 2266, 2314, 2344, 2358, 2389, 2396, 2400, 2403
Bournonville, A., til: 2125
Bremer, Fredrika, fra: 2254
Castelli, I. F., til: 2053 – fra: 2042, 2113, 2137
Collin, J., til: 2062, 2173, 2225 – fra: 2065
Coninck, Paul de, fra: 2372
Dahl, Johan, til: 2179, 2209, 2292, 2408 – fra: 2213, 2404
Dietrichstein, Moritz, til: 2093
Direktionen for Det kgl. Teater, til: 2030 – fra: 2060
Dorph, N. V., fra: 2248
Frankl, Ludwig August, til: 2104 – fra: 2091
Hall, Augusta, fra: 2412
Hamilton, H. A., fra: 2347
Hauch, C., til: 2070 – fra: 2036, 2072, 2169, 2218
Hebbel, Friedrich, til: 1859, 1873 – fra: 1876, 2154
Hedemann, O., fra: 2410
Hesselberg, A., fra: 2041
Høst, A. F., til: 1867
Janinski, Edvard, fra: 2294
Kongen, til: 2047 – fra: 2187 [i et brev fra Francisca Oehlen-
schläger]

Konow, Marie, født Oehlenschläger, til: 1854, 1861, 1865, 1870, 2001, 2004, 2010, 2025, 2077, 2087, 2098, 2109, 2120, 2130, 2158, 2198, 2214, 2227, 2251, 2263, 2285, 2298, 2316, 2322, 2326, 2334, 2341, 2360, 2369, 2395, 2399, 2415 – fra: 1852, 2127, 2134, 2176, 2221, 2262, 2287, 2311, 2318, 2361, 2366, 2398

Konow, Wollert, til: 2098, 2316, 2326, 2369 – fra: 2287, 2366

Kraukling, Carl Konstantin, til: 2051

Kreds af Damer, fra: 2208

Kunstakademiet, til: 1864 – fra: 1863

Levetzau, J. G. v., til: 2312

Lilienstolpe, A. F., fra: 2409

Marianne af Preussen, fra: 1889

Monrad, D. G., til: 2325

Mynster, F. L., til: 2390 – fra: 2359

Møller, P., L., til: 1855, 2377 – fra: 2370, 2385

Nielsen, N. P., fra: 2231

Oehlenschläger, Francisca, til: 2187, 2275, 2337

Oehlenschläger, Johannes, til: 2001, 2004, 2010, 2025, 2029, 2048, 2057, 2071, 2074, 2103, 2112, 2253, 2256, 2300, 2324, 2337 – fra: 2006, 2012, 2017, 2040, 2044, 2061, 2111, 2189, 2297, 2299, 2317, 2342

Oehlenschläger, William, til: 2165, 2309 – fra: 2304

Pécontal, Siméon, fra: 2157

Selskabet for de skønne og nyttige Videnskabers Fremme, til: 1875, 2365

Teaterdirektionen, fra: 2060

Universitetsdirektionen, til: 2242

Wegener, C. Fr., fra: 2191

Winkler, Karl Gottlieb Theodor, til: 2095 – fra: 2038

Zeise, Heinrich, fra: 2351

Ørsted, H. C., fra: 2353

1852. *Fra Marie Konow.*

Steen den 19de Januar 1844

Min søde lille Fader!

Jeg havde for længe, længe siden skrevet Dig til og takket Dig for de mange deilige Breve, som kom saa uventede og derfor, om mueligt, glædede mig endnu mere end ellers, dersom ikke lille Ikken nu i 3
5 Uger havde ligget i Sengen. Først og fremmest maa jeg nu bede Dig ikke blive bange, Du seer jeg skriver selv, og der altsaa intet [er] i Veien. Jeg havde flere Gange vel indpakket været lidt ude at spadse-
re for at styrke Nerverne lidt, der vare blevne dygtigt angrebne af den Feberskræk, som jeg havde af Pine hver Gang den Lille skulde
10 patte af den ganske revnede Brystvorte. Første Juledag skinnede Solen deiligt, og jeg skulde da ud at slikke Solskin, da det uheldigviis for silde opdagedes – at det blæste. Jeg skyndte mig hjem igjen, men havde alerede faaet nok. Jeg fik dygtige Smerter i det høiere Bryst og Arm, hvilket jeg antog for dygtig Gigt, men efter at have gaaet
15 krum i et Par Dage og grædt og klynket opdagede jeg først en Knu-
de i Brystet, som jeg naturligviis blev temmelig desperat over. Jeg maatte da gaae til Køies og forsøge hvad Campherolie og varmt Flanel formaaede men baade det og kartet gloende Lammeuld nyt-
tede aldeles intet og Haardheden tog fremdeles til. Den gode Ko-
20 now besluttede sig da til i græsselig Blæst og Snefog at kjøre til Byen for at spørge en Læge til Raads. Han kom ud igjen med Lommerne fulde af endnu kraftigere Campherolier etc, som blev brugt uden Nytte. Næste Dag kom Doctor Heiberg selv (en meget duelig Læ-
ge, den bedste her) og han proponerede Iglar, som vi heldigviis hav-
25 de herude. 6 Iglar bleve da satte under Brystet der stod som en glo-

ende Bombe. Det blødte 6 Timer i Havregrød, og da det hjalp lidt blev der atter en Dag efter sat Iglér. Dog forslog dette og varm Grød ikke til at fordele Haardheden, og vi maatte gribe til en afskyelig Urtegrød lavet af Rugmeel Øl og Urter tilligemed en Masse Smør. Denne blev lagt uden Klud paa det stakkels Bryst og det Svinerie kan jeg ikke beskrive, hvordan det smeltede Smør løb heelt rundt paa Ryggen. En Malheur har jeg ikke fortalt, nemlig at Mælken stoppede i det daarlige Bryst for 14 Dage siden, og at Doctoren ikke vilde tillade mig siden at probere at lægge den Lille til der, uagtet Mælken undertiden løber lidt af sig selv og ikke vil lade sig jage bort af Campherolie. Men - hvad jeg nu vilde sige - efter da at have brugt den omtalte aimable Grød nogle Dage brød der 3 Huller paa Brystet, disse vare kun smaae, men der kom Luft og Materien kunde komme ud og Smerten, som tilsidst ikke var saa ganske ubehagelig ophørte, og Appetiten, der i al den Tid aldeles havde absenteret sig var saa galant at komme igjen. Jeg er endnu langtfra færdig, men jeg har slet ingen Smerte og Grøden, som jeg endnu har paa, trækker godt ud og saaledes er da nu Dysten Gud skee Lov overstaaet. Mælken tog destoværre dygtig af i det sunde Bryst, og jeg havde den Bedrøvelse ikke at kunde mætte min lille engle Unge, som fandt Tvebakmad et daarligt Surrogat for sin Patte, og som derfor var bleven lidt mager. Endnu har Mælken langtfra indfunden sig i sin egentlige Masse, men Doctoren siger den kommer snart igjen. Denne Melkesorg for Barnets Skyld har jeg ikke kundet bejæmpe, og det har neppe gjort det Onde bedre, at jeg har ligget og græmmet mig og grædt derover i Sengen. Igaar var jeg første Gang lidt oppe, og idag igjen for at skrive til Dig som jeg har længtes saa uendelig meget efter, og som jeg ikke længer turde opsætte at skrive til, for at Du ikke skulde ængste Dig, og Konow vilde jeg ikke skulde skrive, men have Chrisisen overstaaet og skrive selv -

Men nu frygter jeg rigtignok, at Du vil finde, jeg noget vel nøiagtig har beskrevet Dig Sygdommen, men jeg bildte mig ind, at det interesserede Dig at vide hvordan det egentlig havde sig. Erfarne Damer ville fortælle Dig at det ikke er af de behageligste Onder.

5 Den lille søde Dreng er ellers rask og frisk og begynder at smile naar man snakker for ham. Han kjender mig og smidsker hen til Sengen for at faae Noget, og Du kan da vel begribe at jeg maatte græde naar jeg Intet havde at give ham. Men nu skal Du være fri for at høre mere om den Historie. –

10 Som – Du kan begribe havde vi da Juletræ for den lille Halld, og i de Dage var jeg Gud skee Lov endnu rask saa jeg kunde lave det til og pynte det til ham. Han fik desuden et lille Legebord og en deilig Puffhund som kunde gjøie og lukke Munden op, og som hedder Pasop. Desuden fik han en Kanin, som ogsaa kunde lukke
15 Munden op, en Koe og en Æske med deiligt Legetøi af Tin, saasom Træer Heste etc, og hvoraf der nok nu ikke er et eneste heelt Stykke. Han formaaede bedre at goutere Juletræet iaar end ifjor, han var maalløs af Beundring i Førstningen. Voxstablerne maatte vi selv støbe, da der ikke var at faae i hele Bergens Bye. Ellers forsikkrer jeg
20 at det var nydeligt, og med pene Kager og Bonbons, Apelsiner og Rosiner og forgyldte og forsøvede Æbler. Jeg havde dog nok den største Glæde af det, da det satte mig tilbage i de lykkelige Juleaftener vi havde som Børn og som jeg aldrig kan glemme. Desuden glædte vi os over Barnets Glæde og det var en rar munter Aften. Si-
25 den spillede og sang jeg og vi følte os grumme lykkelige. Jeg troer saamænd Juletræet staar endnu i Onkel Jahn's Værelse, hvorhen det blev flyttet fra Spisestuen og hvor Harald saa smaaet har plyndret det lidt efter lidt. Onkel Jahn, som kom herud et Par Dage før, forærede ham en Pidsk og en Top af eget Fabrik, som han ogsaa er
30 meget glad over.

Han taler nu meget godt, og gjør sig Umage for at tale godt, han kan staae og øve sig paa at udtale et Ord ordenlig. Han er uhyre rask og frisk og er i Bevægelse fra Morgen til Aften. Han elsker Konow til en rasende Grad, og er saa kjelen efter ham, at han undertiden om Aftenen ikke vil spise førend: »Fader komme gie Halald sin Gøt«. Konow maae ogsaa sætte sig paa Sengen og synge ham i Søvn. Saa sød han er har jeg dog ofte været fortvivlet over ham, da jeg maae have ham herinde hos mig i Sovekammeret og han[s] Vi[l]dskab rigtignok ofte har generet mig. Han vil bestandig op til mig i Sengen og som han selv siger: gjøre saa mange Comesser. Saa sætter han sig skrævs paa Sengekanten og leger at han rider til Byen for at kjøbe Olle paa A p e t e k e til Moers daale Bøs, saa banker han saa stærkt paa paa Apotheket og Apothe[ke]ren raaber med en saadan Stentorstemme: »kom ind« saa det undertiden har gaaet til Marv og Been. Jeg spurgte ham, hvad jeg skulde sige Bedstefader fra ham, hvorpaa han sagde God morgen, søde Bedstefær. Han taler hver Dag om Bedstefader og fortalte den unge Præstekone forleden om den »pene Bouse, som han havde faaet af Bedstefader og som han havde paa om Søndagen«.

Om Aftenen er han inde hos Konow og Onkel Jahn, som viser ham Billeder og lærer ham at tale et frygteligt Sprog. Saaledes siger han at han er: peen s o h n og mange deslige Talemaader. Naar han undertiden om Aftenen bliver sendt ind fra Konow, fordi han ikke kan holdes Styr paa, kommer han ganske nedslaaet og fortæller selv at Grunden er at han har »gort saa mange Filopper inde Faers Væsele«. Naar han er saa vild, udraaber han, nei see den Atekatt e n ! nei see den Galfan s e n ! Harald være saa vild og k a a t ! Nu ligger han i Afmagt henne i den lille Seng og seer nok saa sedat ud. Han taler sometider i Søvn om Taninen. -

Det har ikke været godt Veir i lang Tid nu, dog var det nogen Tid

Kaneføre og Modesta og Carl kom da herud, hun blev strax brugt til at sætte Iglar. Imedens jeg har været her indesluttet i Værelset, har Konow været activ ude paa Markerne og faaet en stor Eng pløiet op til Agerland og gravet en Mængde Grøvter, hvorved alt har
5 faaet en rigtigere Facon. En deilig Kilde med udmærket Vand sprudlede høit op i Veiret et Sted da Blakkerne pløiede. Det kunde ellers have været godt nok, men det var mindre heldigt, da det var paa et Stykke som var bestemt til Agerland. Det lille Huus som Du husker her ved Ledet, nær Træet hvor Du skar mit Navn, er solgt
10 og flyttet bort, det forsvandt, sans comparaison ligesom Aladdins Pallads paa en eneste Dag. (Jeg læste forleden den velsignede Aladdin igjen) Konow har nemlig byttet med Bygselmanden, som eiede det Stykke og givet ham en anden lille Gaard i Stedet, som ligger saa afsides imellem Fjeldene, og derfor ikke kunde dyrkes i Forening
15 med det Øvrige, hvorimod Bygselmandens Jord stødte lige op til Konows Mark, saa den nu gaaer i et med den. Konow har fragtet en Jagt igjen i Vinter til Sildefiskerie. Den arriverede her for nogle Dage siden med omtrent halvandet hundrede Tønder, som straks blev saltede. Det morede mig meget ifjor at see Fabrikken gaae og
20 en Tønde i et Øieblik var q v e r k e t og saltet. Nu er den ude at hente Sild igjen.

Denne Gang laae jeg i Sengen. Det er ikke at undres over at jeg er dygtig afpillet og mager, vi skal nok komme os igjen. Du maae hilse og takke den søde William for hans ualmindelig lange Brev
25 som jeg blev grumme glad over. Samme Aften fik jeg Brev fra Reinhardtts, som sendte mig en lille nydelig Hue og et Par smaae brodered[e] Skoe til Byrnet, hvilket jeg blev grumme rørt over, desuden sendte de deres meget lignende Silhouetter. Men Du kan ikke troe da jeg laae syg i Sengen, hvor uendelig glad jeg blev over Dit sidste
30 Brev, som jeg aldeles ikke var forberedt paa. Jeg fik ikke takket for

det gamle Aar, som jeg dog saa min søde Fader i, i dette nye faaer jeg Dig ikke at see, men vi skulle dog være muntre og lykkelige med Guds Hjelp. Vær Du fremdeles rask og frisk, og hils Brødrene 1000 Gange og undskyld dette daarlige Brev fra Din lille Ikken, som nu skal til Sengs og have Grød paa Brystet.

5

Konow hilser mange Gange!

1854. Til Marie Konow.

Kiøbenhavn d: 1 Febr. 1844.

Min velsignede, søde Maria!

Det var altsaa Aarsagen til den lange Pause! Ak Gud skee Lov, at jeg ikke vidste det, ellers vilde det altfor stærkt have ængstet mig, 10 inden jeg fik Trøst. – Jeg troede bestandig, at et Brev fra Dig var for-gaaet med Posten, som kom til Ulykke, og at det altsaa maatte vare noget, inden jeg fik det omskrevne Brev. Hesselberg havde desuden nylig havt Brev fra Bergen, og trøstede mig med, at alting hos Jer deroppe var godt og vel. Saaledes gik det saa – taaleligt, skøndt den 15 fortsatte Taushed rigtignok gjorde mig heed om Øerne, og – nu kom Dit Brev – og min stakkels Ikken havde været betydelig syg og lidt tunge Smerter. Men Gud være lovet – Faren er jo nu forbi og jeg haaber ogsaa Smerterne. – O min dyrebare, elskede Datter! vær nu forsigtig og vogt Dig for de fæle Eftersmæk. Du har min Natur, 20 som Du har mit Ansigt: stærk og kraftig, men kiælen og ømfindtlig. Desuden er Du dog heller ikke endnu saa aldeles vant til Climaet deroppe. Tag Dig nu for Guds Skyld smukt iagt. I den deilige store Stue Du har, kan Du spadsere, ogsaa siden hen af Foraaret naar So-len skinner varmt i den deilige Hauge, hvor Hækkerne lune; – men 25 ude hen i Fieldene, ned mod Havet – der maa Du for det første – og for det andet – ikke komme. Inden Du veed et Ord deraf overfal-

der Blæsten Dig – Jeg beder Dig, ved alt hvad Helligt er, tag Dig iagt.

Den gode Konows kiærlige Iver for Dig rører og glæder mig, og det har glædet mig at læse Dine Beskrivelser om hans og hans lille Haralds »Commerſce« og om den Kiærlighed Drengen har til ham. Min lille tilkommende Navnes Smil til sin Moder efter Patten har ogsaa rørt mig. Gud give at Du nu fremdeles maa have nok til ham – og til Dig selv med.

Men du vil vel nu høre lidt om os her hiemme? Her gaaer det sin sædvanlige Gang. Det Eneste mærkværdige jeg har at fortælle Dig om, er Opførelsen af »Erik Glipping« – hvor af jeg skrev de to Akter hos min lille Ikken og hvor hun var min Musa. Stykket har Gud været lovet, giort Lykke. Jeg takker Gud – ikke af Forfængelighed, – heller ikke af Ærgerrighed – men oprigtig talt især for at jeg saaledes dog kan haabe at faae nogle Skillinger, som jeg høiligen trænger til; da Garrick, for det første i det Mindste, gik i Madskabet, og Trykningen af mine Skrifter en Tid lang er standset af Mangel paa Papir, det vil sige af Penge til at købe det for. Erik Glipping er endnu kun spillet to Gange, at den vil trække Folk saaledes til Huset som Dina troer jeg ikke; ikke fordi man roser den mindre, men fordi Dina er en Heltinde, og Heltene trække ikke Folk saa godt som Heltinderne paa Comødie, eller Tragødie; thi disse trække Damerne – og disse igien Cavaller[er]ne – og denne Træk er meget sund for Poeten. Dog kan det gjerne være at ogsaa Folk vil hyppigt besøge Erik – i Morgen skal Stykket spilles tredie Gang. I Berlings Avis – som I jo faaer, vil Du læse en smuk Anmeldelse, I Portefeullen staaer ogsaa een. Selv i Kiøbenhavnsposten skal Stykket være rost; men jeg har ikke læst det.

Jeg var da paa Theatret og saae Prøverne. Rollerne for Kragh (Jens Grand) og Wiehe (Ranild Jonsen) læste jeg for dem. Alle

Mennesker vare meget elskværdige imod mig paa Theatret. Nielsen spillede ypperligt – Holst og Lise vare meget gode. Fru Heiberg var ogsaa meget elskværdig og spillede godt og gierne den lille Rolle, jeg havde tildeelt hende. – Det kommer mig saa forunderligt for, naar jeg gaar deroppe mellem dem paa det gamle Theater, der seer akkurat saadan ud nu, som 1809, da jeg kom hjem fra min Udenlandske Reise og Axel og Valborg førstegang skulde opføres. – Og dog er der – paa Regisseur Liebe nær – ikke et eneste af de Mennesker tilbage, som dengang spillede. Alle ere døde. Jeg gaar rask og rørig der endnu. Men de have som sagt, ogsaa Godhed for mig. Saaledes havde de f.Ex sat en Lænestol og et *F o d t æ p p e* til mig i Krogen ved Proscenium, hvor de troede jeg vilde see Stykket første Aften; men jeg blev borte; thi det spænder mig for meget førstegang, saa jeg ingen Nydelse har af det.

Skrevet noget i den sidste Tid har jeg ikke; men et nyt Sujet til en Tragødie giærer i mit Hoved – og jeg vil sige Dig det: » *M a r s k S t i g s D ø t t r e*«, hvor især den enes *D a t t e r k i æ r l i g h e d* skal blive Hovedsagen.

Den gode gamle Mohr i Bergen skrev mig for nogentid siden til, og bad mig om en Prolog til det dramatiske Selskab der, paa dets Aars Fest. Jeg sendte ham en saadan, og hører nu at den er lykkelig arriveret til ham. Festen er i Febr: og Du vil da vel faae Prologen at læse i Bergens Avis.

Mine Forelæsninger er jeg nu inde i, og glæder mig ved at meddele mine Tilhørere Brudstykker af Æschylos og Sophokles. Brøndstedts Oversættelse var mig til stor Nytte og Glæde af Æschylos; Fibigers Oversættelse af Sophokles er ikke nær saa god; men dog brugelig. – Jo mere jeg fordyber mig i disse Mesterværker, jo mere elsker og beundrer jeg dem. Den høieste Humanitet fremtræder især i Sophokles – og uagtet en Hedning – forunderligt nok – er han me-

re Christen end den store Shakespeare; hos hvem den religiøse Begeistring – besynderlig nok – kun lidet findes. Shakespeares Protestantisme gaaer over til Stoicisme, Scepticisme; Hamlet tvivler paa Kirkegaarden om Udødeligheden – men Antigone aner den naar
5 hun synker som en Heltinde, fordi hun elskede sin Broder og Fader. Shakespeares Genie bestaaer i at gribe Livet selv med dyb Kraft i sine store Characterer. Her er han ogsaa begeist[r]et, som faa, og udfolder en overordenlig Aandsfylde. Goethe var hverken religiøs begeistret, eller egentlig heroisk han manglede Lidenskabens
10 Ørnevinge (: som Schiller havde) – men, som den herligste Sangfugl i Skønhedens Skov sang han Kiærlighed og Skønhed; og som en Mimer sad han ofte ved Viisdomskilden og drak af dens Vand, der oplod hans Øie for det vigtige og interessante i Menneskelivet.

Nyheder her i Byen veed jeg ingen af. Johannes fortalte mig i
15 Overgaars en Historie igien om Steffen Heger; men den er, desværre, ikke noget egentlig Nyt; kun en fortsat Variation af det alt Bekiendte. Vægteren i Gaden, hvor Heger boer, havde flere Aftner i Rad hørt et Menneske hyle og skribe i Hegers Værelse. Han ringede tilsidst paa. Heger kom ud og viste ham bort; men Vægteren hente-
20 de Politiet. De kom nu op, og fandt i en tom kold Stue en Kasse med Halm i den ene Krog; og da de rodede om i Kassen, fandt de et nøgent Menneske – det var den bindegale Christian Heger, som Faderen – for at spare Udgifterne paa Bistrup, havde taget hiemme i Huset; hvor de nu tilbragte Aftnerne, den Gale med at rive Tapeter-
25 ne ned af Væggen, og Steffen med at prygle den arme Ulykkelige med et Spans[k]rør paa det bare Legeme, og saaledes tvinge ham til at lægge sig i Halmkassen. Og nu gik Herr St. Heger rolig i sin egen Seng og sov sødeligt. Hvilket Hierte! Hvilket Asen af en Karl. Eller – hvo af disse To var den Galeste? Steffen, naturligviis. Des-
30 værre er det en Galskab som kommer af et naturligt Hang til

Grumhed og Ondskab. – Hvad siden er skeet, veed jeg ikke. Politimesteren skal have læst Herr Steffen dygtigt sin Text siger man – men hvad hielper det?

Forleden Aften var jeg i Selskab hos den gamle Excellence General Fribo. I hans fr i b o var der Harzardspil for vore unge fornemme Herrer. P r : F . der maa bruge Sultecuren i denne Tid, hvad Spil angaaer saae meest til, ligesom jeg; kun at jeg naturligviis slet ikke spillede. Men da jeg denne Aften var sulten, saa blev jeg til Maden kom; og neppe havde jeg faaet to Rouletter, og lidt Hønse-sallat i Livet, saa styrtede jeg ud af Døren. 10

I forgaars skulde jeg have været til et stort Aftenselskab hos Overhofmarskallen Levetzau, hvor Kongen kom. Jeg var allerede paa klædt, og skulde kun tage mine Ordner af Chatollet, da jeg opdagede den U o r d e n , at jeg havde glemt min Chatolsnøgle i et Knippe i Døren paa Universitetsstuen, hvor Professorerne have Aftræ- 15 delse. Jeg sendte strax Henrik hen – men den dumme Portner var gaaet ud, uden at sige sin Kone noget om Nøglerne. Vi fik fat paa en af Henriks Venner, en Mand som morede sig med Smeddeprofessionen i sine ledige Timer; – men hans Dirk var ikke Menneske for at faae Chatollet op. Jeg maatte altsaa gribe til Pennen og i en 20 kort Novelle meddele Overhofmarskallen denne interessante Situation, som skilte mig ved den [*her er et Stykke klippet af Brevet*].

Peter Wulf er givt; jeg var forleden til Kochs om Middagen med Johannes og William (: de ere grumme venlige og gode imod os) der saae jeg den unge Kone, som er smuk og behagelig. Fra Jette i Lis- 25 sabon har de atter havt et langt Brev, som jeg skal læse, men som jeg ikke har læst endnu.

Nu veed jeg intet mere for dennegang at sige Dig, og vender atter et Øieblik tilbage til Steen og til min søde Ikken, hendes Konow og søde Dreng. Det gjør mig stor Glæde, at Harald lægger sig saadan 30

efter Sprogene og har gjort saa store Fremskridt i Modersmaalet. Det skader ikke at Onkel Jahn lærer ham nogle Idiotismer.

Jeg deler Din og Haralds Glæde i Juletræet! Gid Du i mange, mange Aar maa nyde denne Glæde og dele den med Børn og Bør-
 5 neborn! Dit kiærlige, moderlige Bryst vil den gode Gud vist snart aldeles læge (: jeg haaber det er alt skeet) og give Rigdom af den søde Livskilde til den velsignede Unge, der endnu ikke skiotter om Tvebak og Melk – hvori jeg ikke fortænker ham. Den gode Gud be-
 vare og opholde Dig og alle Dine. Mange Hilsener til Konow og de
 10 Smaa fra mig og mine Store.

Din kiærlige Fader

[A. Oehlenschläger, *klippet af Brevet*]

1855. Til P.L. Møller.

d: 2 Feb. 1844.

Kiære Møller!

15 Jeg var nødt til igaar at lade Deres Bud gaae med tomme Hænder, da jeg selv ingen Penge havde i Huset, før jeg fik, hvad Erik Glippings sidste Forestilling havde indbragt. Det var et slemt Smæk for mig, at Garrick ikke bliver opført. Imidlertid sender jeg Dem med Fornøielse disse 10^r, paa Vilkaar at De lover mig i k k e
 20 at betale mig Dem igien. Lev vel kiære Møller! Gid De havde det saa godt, som det ønskes Dem

af Deres gamle hengivne

A. Oehlenschläger.

1859. *Til Friedrich Hebbel.*

Kopenhagen d. 18. Febr. 1844.

Schlimme Nachrichten, lieber Hebbel! sehr schlimme. Sie wollen, dass ich Ihnen jetzt rathen soll; ich, der erst in diesem Augenblicke eine oberflächliche Nachricht von Ihren Verhältnissen bekomme, der die unglückliche Person in Hamburg gar nicht kannte! – Das kann ich nicht! Aber – Sie wollen eigentlich auch nicht meine Meinung hören, Sie mögten nur wissen, ob Sie nach Hamburg reisen und heirathen können ohne zu risquiren das Stipendium zu verlieren. Darauf weiss ich nun wieder nichts zu antworten. Ich habe Sie als Dichter dem Könige recommandiert; der König hat Ihnen ein Reisetstipendium gegeben um als Dichter Welt- und Völkerkenntniss zu gewinnen, nicht damit Sie sich in Hamburg bürgerlich niederlassen. Wie der König das nehmen wird, weiss ich nicht. Sie können ja nicht heirathen ohne viel Zeit und Geld darauf zu verwenden. Ich kann in dieser Sache nicht als Mittelsmann dienen, es wäre ja, als wenn ich schon vorher in der Sache eingeweiht gewesen. Gott behüte auch, dass ich mich als Scheidewand zwischen Sie und ihre Braut drängen sollte. Handeln Sie nach Pflicht und Gewissen, aber auch nach Vernunft und Besonnenheit. Was hilft es gleich Ehegatte zu seyn, wenn Sie Frau und Kinder nicht versorgen können? Bedenken Sie wohl, was Sie thun, und lassen Sie nicht den Vogel, den Sie doch schon in der Hand haben, gleich wieder wegfliegen. Es wäre ein schlechter Ersatz für Ihre arme Braut in häusliches Elend gezogen zu werden; täglicher Mangel an dem Nöthigen wird ein schlechter Ersatz für den erlittenen Schmerz und Kummer seyn.

Mit aufrichtiger Theilnahme Ihr

ergebenster Freund
A. Oehlschläger.

1861. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d. 7. Marts 1844

Min søde Maria!

Gud være lovet, at det nu er bedre med Dig. Men jeg vil først ret glæde mig, naar jeg hører: det er særdeles godt, og at min lille
5 N a v n e kan faae sin Melkemad uden at genere sin Moder. Siig ham: at Bedstefader holder ogsaa meget af Melkemad, og at han til d e n E n d e spiser Bollemelk idag, da hans haabefulde Sønner Hofjunkerne ere tilhøve, efter at have assisteret hans Majestæt Kongen; efter at Landet først er bygget med Lov, i Høiesteret. Men
10 – Beafsteak som jeg agter at spise efter Bollemelken vil jeg ikke raade min Dattersøn at spise endnu. Harald (den ældre) har vist allerede Capacitet nok til Beaf naar han har den. Men har I ikke saamegen Beaf som vi Danske, saa har i desflere Sild. «Tag mig tusind Tønder Diævle» siger Svensken; men Normanden kan sige til sine
15 Fiskere: »Tag mig tusind Tønder Sild!« H a l v delen havde Konow jo alt bekommet, da jeg hørte fra Eder sidst, og da var Fiskeriet jo endnu ikke kommen længre end i Slutningen af anden Akt; og det har jo tre Akter, hører jeg, ligesom de spanske Skuespil. Apropos, siden vi tale om Skuespil og Akter: Nei, Tragødien er der ikke skre-
20 vet et Ord af endnu, derimod omarbejder jeg G a r r i c k , som jeg dog ikke vil opgive Haabet om, i tre Akter; og jeg haaber at han paa den Maade skal faae Indpas paa den danske Scene, hos det danske Publicum.

Erik Glipping har vel været rost meget i det Hele taget, men den
25 trækker dog ikke nær saadan, som Dina. »Det maa være F r u e n s p e r s o n e r som ret skal trække, og saa maa Fru Heiberg spille. Den femte Gang Stykket blev spillet var der ikke fuldt, og vi har nu holdt lidt inde med Opførelsen. Hen ad Foraaret til, naar der kommer Folk fra Provindserne til Kiøbenhavn, og især Svenske fra
30 Skaane – er det mere klogt at give et Par Gientagelser.

Men nu har jeg et Par interessante Nyheder at skrive Dig til – men i maae ikke tale e n d n u derom til Nogen – thi det er ikke declareret. Johannes er, vel hemmeligt, men med Adlers Vidende og fuldkomne Veltfredshed, blevet forlovet med hans Pleiedatter: Frøken Franscisca Hedemann. Det er en fortræffelig velopdragen 5 god og aandfuld Pige, som elsker ham høit. Udsigterne klare sig ved denne Leilighed mere op. Den stakkels o t t a a r s juridiske Candidat, der i flere Aar har havt kongelige Haab om Ansættelse, vil nu lettere faae det som Adlers Svigersøn. Førend Johannes faaer et Embede bliver der intet ymtet om Sagen, ikke engang i Adlers 10 Huus. Sagtens vil der nu af Nogle blive talt om Nepotisme; men saa længe Verden har staaet, har intet Menneske giort Lykke i Embedsstanden, uden Hielp af Andre; naar der er f l e r e duelige og beretigede til e e n Ting, saa maa der gøres et V a l g , og her kommer altid personlige Forhold meget i Betragtning. Hun vil ogsaa med 15 Tiden bringe ham nogen Formue. Du kan sagtens vide at jeg glæder mig, og Du og Konow vil ogsaa glæde Jer over at der aabnes en Udsigt for den stakkels Johannes, der har staaet i Stampe saa længe. Han er selv meget glad.

Den anden gode Nyhed er den, at jeg formodenlig kommer i 20 Sommer til at gjøre en Udenlandsreise til Tydskland og Frankrig. Det indledtes meget net. Collin og Adler have talt med Kongen derom, uden at j e g bad derom; Kongen skal strax have været villig dertil. Nu kommer det kun an paa at de ikke give mig for lidt. – Jeg tør ikke reise alene, men maa have Henrik med. Vel er jeg rask og 25 rørig, men dog, som en Følge af de 64 Aar, s t i v e r e end før, og har især godt af Hielp ved de hyppige Ind- og Udstigninger af Vognene. Jeg maa altid lee naar jeg tænker paa de Linier af Moderen til Datteren i St: Hansaftenspillet: »Du skal altid hielpes op og ned; kan du ikke hielpe dig selv min Pige«.

Lille Sophie har været syg af Skarlagensfeber i denne Tid, og er det endnu; men jeg haaber at Faren er overstaaet. Hun var stærkt angrebet og jeg var grumme bange for hende. Komme i Huset til Phister gjør jeg ikke; men jeg sender Bud hver Dag. Naar jeg reiser, 5 maa jeg dog først engang besøge den lille søde Pige. Hendes Halvsøster er nu ogsaa bleven syg af samme Feber.

Men – nu kommer der en bedrøvelig Efterretning om en af vore kære Venners Skiæbne – som Du ikke maa tage Dig for nær. Jeg taug heller for det første dermed, men det er værre at Du læser det 10 først i Aviserne – de gode H a u c h s har mistet deres lille Louise af en ondartet Typhus – og Mathilde ligger meget syg. Han skrev mig et rørende Brev derom. Det var Synd at gjøre stakkels ulykkelige Mennesker – og endnu mindre Venner – Bebreidelser i deres Modgang – men jeg er dog bange for at dette altfor friske raske Væ- 15 sen af Moderen – og visse extravagante Grundsætninger af Faderen om Hærdelse, og Udsætten for Kuld i tynde Klæder kan have bidraget dertil. Hun havde for kort siden været med dem igjen i Kiøbenhavn, og ligget paa et Værtshuus, hvor de vist ikke havde det komfortabelt. I denne Reisen ti Miil i stræng Kuld frem og tilbage, 20 kan man let faa et Knæk. Men – som sagt – Ulykken kan jo ogsaa være kommen af sig selv. Gud trøste de Stakkler. Det er vel at have s a a m a n g e Børn, saa kommer Slaget dog ikke s a a haardt som det ellers vilde komme.

Ogsaa den gode Professor Schouw har pludselig mistet sin Kone. 25 Dog skal det have været en indvendig Skade hun længe har gaaet med. – Det er Fru Stampes Søster.

Fru Stampe har jeg ikke været hos i flere Uger. Oprigtigtalt, jeg er kied af hendes buldrende, ugratieuse, plumpe ofte uartige Væsen. Hvad mig angaar saa kan jeg ikke klage, hun har været meget 30 høflig mod mig, og baade inviteret mig og Johannes og William til

en stor »Danneskiolsk« Soirée – men vi undskyldte os. Hun er nu reent gal efter de italienske Sangere, og tænker kun paa dem, især paa Rossi, troer jeg, Tenoristen. Forresten har hun ingen ægte Sands for Musik; heller ikke – endnu mindre – for Poesien. At hun endnu ikke har havt Leilighed til at see Erik Glipping – for lutter Donizettiske Spectakler, kan man ikke fortænke hende. 5

Italienerne have i denne Tid opført Mozarts Don Juan; og her saae man nu ret hvad der manglede dem. Herr Paltrinieri – Don Juan – spillede Rollen med et vist muntert Phlegma – og lignede en Kræmmervend der er pyntet for at staae Fadder. 10

Prima Donna Ma: Cecci-Corsi her – som indtager hele den fashionable fornemme Kreds – har en stor stærk, smuk Stemme, dannet og bøielig; men hun skriger, som hun vilde sprænge Ørehindderne, aldeles [uden] alt Udtryk og Følelse. Hun har ikke engang Lidenskab. Hun fordreier Ansigtet naar hun spiller, saa man troer det er et hæsligt Fruentimmer. Jeg blev ganske forundret ved en Soirée hos Vallichs (jeg skal kiærligst hilse Dig fra Datteren) at finde – et smukt Fruentimmer i Madame Cecci-Corsi, naar hun holder sig fuldkommen rolig. – Jeg sad til Bords med den lille Mad: Forconi, som er et sandt Genie – (forgudet her i f i o r , iaar har Mad Corsi stukket hende ud). Hun er en fortræffelig Zerlina og Torre en herlig Commandant. Rossi synger Don Ottavios Parti med Følelse og Skiønhed. 15

Paa det danske Theater have vi havt en stor Nyhed. Huggonotterne af Meyer-Beer, som gjør Lykke. Alt hvad der af sandselige Midler kan skee for at gjøre Lykke, er ogsaa anvendt baade af Autor og Componist. 25

» – allerlei Frevel und Mord

Der zwölf Tyrannen Schandenpfort« – etc:

Men – at Meyer-Beer har et overordenligt Talent kan ingen næg- 30

te. Genie kan jeg ikke ret kalde det. Der mangler ham langtfra ikke
 A a n d – men S i æ l ! Og den kan Geniet paa ingen Maade und-
 være. Den sande dybe Følelse har denne Jøde ikke, – det have de
 sielden; Mendelsohn Bartholdy har den; men Mendelsohn stam-
 5 mer ogsaa fra den gamle Philosoph om hvem Voss saa skiønt siger
 i sin Louise » d e r h ä t t e den Göttlichen nimmer gekreuzigt«. – Den
 overordenlige Støi der er i Hugonotterne forædler sig ofte til sandt
 Udtryk af overordenlig Lidenskab i original og rystende Musik. Jeg
 maa høre den oftere, for at kunne fælde en ganske rigtig Dom.
 10 Maaskee er jeg for stræng, fordi jeg altid ægrer mig over den for-
 fængelige Stræben hos en Kunstner efter K n a l d e f f e c t for at
 blinde, henrive og vinde den store Hob. –

Vi have havt et lille Stykke »Kongen drømmer« som er ganske
 net. I Aften spilles, til min Glæde, Holbergs Barselstue ganske yp-
 15 perligt. Corfiz (Rosenkilde) Troels (Phister). Det er fornøieligt at
 see, hvorledes det gamle Stykke, formedelst sit gode Spil, trækker
 Tilskuere.

Nu skal Hakon Jarl snart opføres med alle Honneurs. Der bliver
 malede ny Coulisser – og Dragter syes – R y g e har vi dog ikke
 20 meer; men jeg er overbeviist om, at Nielsen vil spille Rollen godt.
 Meget bedre end for 10 Aar siden, thi han har virkelig gjort Frem-
 skridt; især i det Characteristiske.

I dette Øieblik marcherede Hest-Garden tilfods forbi mine
 Vinduer for at assistere ved høieste Ret; og Prinds Glück[s]borg
 25 anførte dem. Det saa ret smukt ud, at see ham gaae der med det
 blaa Baand over Harnisket i et overordenlig tykt Sneefog.

Jeg har været temmelig omkring til Middag i denne Tid hos
 Treschow – Rosenwinge etc. Jeg fik forleden et kiærligt Brev fra
 Dankwart, hvori han lod mig vide at Grev Reventlou Criminil,
 30 Præsident i det tydske Cancellie og hans Frue saalænge havde ønsket

at gjøre mit Bekjendtskab (Jeg har aldrig besøgt dem). Dankwart havde i Commission at invitere mig til Middag, hentede mig i sin Vogn, og begge Reventlowerne (: ogsaa Statsministeren, vare overordentlig venlige og viste mig al mulig Ære; saaddan at Præsidenten endogsaa kom og gjorde mig en Visit bare fordi han havde hørt, at jeg engang havde det i s i n d e med ham. Det er smukt! underligt nok at det ikke er skeet før – i flere Aar har jeg ingen Commerce havt med dem. –

Lad mig nu snart høre noget fra Eder! Det glæder mig, at Konow er saa rask og kan fortsætte sin Dont ude, uagtet Vinterens Stræng-
hed. Haralds Uglspilstræger more mig usigeligt; men jeg blev rørt over hans »Bedstefader kommer til Sommer Moer inte g æ t e«. – Nei, til Sommer kommer jeg ikke. Det gaaer Syd paa, men derfra er jeg Dig igrunden ligesaa nær som i Kiøbenhavn og vi kunne ligesaa godt og ofte skrive hinanden til. Gud velsigne Dig, min elskede,
dyrbare Datter! Dine Breve høre ogsaa til mine største Livets Glæder. Skriv snart. Mange Hilsener til Din kiære Huusbond og de søde Drenge fra Din elskende Fader

A. Oehlenschläger.

1863. *Fra Kunstakademiet.*

1. April 1844. 20

Det har været Akademiet en Glæde i dets Sorg ved Savnet af vor Directeur, Conferentsraad Thorvaldsen, i det første Møde efter hans Død, at efterkomme et Forslag, som han under Akademiets Acclamation udtalte i Forsamlingen d. 18^d f.M., det nemlig, at optage Danmarks største Digter som Æresmedlem af dette Samfund. 25

I Forventning om, at Deres Høivelbaarenhed vil optage denne Hyldest af Deres store Fortjenester af Kunsten, forventer Akademi-

et at glædes ved Deres Nærværelse i Akademiets høitidelige Forsamling, Mandagen den 8de April.

Det Kongelige Akademie for de skjønnne Kunster d. 1ste April 1844.

5   IL Lund   CF Hansen   CW Eckersberg
                  Hetsch   Koch   Bissen   Ursin   Høyen   SV Stein.

1864. Til Kunstakademiet.

Den 4de April 1844.

Den Hæder, som det Kongelige Academie for de skjønnne Kunster viser mig, ved at optage mig til Æresmedlem, rører mit Hierte
10 til dyb Taknemmelighed; og dobbelt stærk bliver denne Følelse ved at vide, at min salig Ven, den store Thorvaldsen, hertil gav Anledning. Muserne ere Søstre, og staae i et nært aandeligt Forhold til hverandre, derfor have ogsaa altid ypperlige Kunstværker, ligesom Poesiens, udgiort min Aands høieste Nydelse.

15 Jeg aflægger min inderligste Tak for den Ære at være optagen i et Selskab af saa udmærkede Kunstnere og Kunstkiendere og hvorfor Danmarks Kronprinds selv er Præsæs. Det vil være mig en glad Pligt i Fremtiden at bivaane Selskabets Forsamlinger.

A. Oehlschläger.

20 *1865. Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d: 11 April 1844.

Min søde Maria!

Johannes skriver Dig idag til om Francisca, og Du faaer nok et lille Brev fra hende selv, saa at jeg, hvad hende angaaer neppe be-

høver idag at skrive mere, end at det er en sød velsignet Pige, og at jeg betragter denne Tildragelse som en Lykke i mit Liv, der bøder paa mange Ulykker. Men – min Ikken kan hverken hun eller nogen Anden erstatte mig. Umuligt, umuligt! – dog derom vil vi ikke tale. Det kan kun lidet nytte at sørge over det, der ei kan være anderledes. 5 Det glæder mig, at vide Dig lykkelig med Din Konow og Dine Børn, og næstnæste Sommer besøger I mig jo paa Frederiksberg. Nu nogle Efterretninger herfra.

Den vigtigste har Du allerede faaet i Aviserne. Vor store Thorvaldsen lever ikke længer paa Jorden mellem os. I Berlingsavis vil Du kunne tillæse Dig hele hans Jordefærd og alt det Offentlige; lidt privat vil vist trøste Dig som Tilgift. 10

Jeg havde vist ikke i en Maaned været hos Baronnesse Stampe til Middag, da hun netop den 24 Marts indbød mig. Dagen i forveien havde hun og Thorvaldsen besøgt mig, uden at træffe mig hiemme. 15 Ved Middagsbordet var ogsaa Andersen, Prof: Schouw og et Par Kunstnere. Fru Schouw, Fru Stampes Søster, var død en 4 Uger i forveien; men Tonen ved Bordet var ikke sørgelig, tvertimod spøgende; og Thorvaldsen var i et bedre Lune, end jeg længe havde seet ham. Han holdt med Andersen i Noget, Fru Stampe i Spøg beskyldte ham for. Fr Stampe beskyldte Thorvaldsen for at lyve, og han loe. Efter Maaltidet sad vi (: Thorvaldsen og jeg) sammen i Sophaen. Og saaledes lød vor sidste Samtale, thi han vilde gaae paa Comødie, hvortil jeg havde givet William min Plads, ellers var jeg gaaet med. Thorvaldsen: Har du faaet Kaffe? Jeg: Ja jeg har. (: Jeg sidder og rager i en Kurv der staaer 25 paa Bordet med Visitkort:) Thorvaldsen: I gamle Dage skrev man Navne til Visitter paa rigtige Spillekort; der var en Familie, som engang havde samlet et heelt Spil Kort paa den Maade, og saa spillede de Kort. Nu skulde der bekiendes engang. 30

Jeg kan ikke stikke! sagde den ene Makker til den anden: «Kast Skarn till!» var Svaret. Og saa kastede den Første Hertugen af Würtemberg til. Jeg (: som under Thorvaldsens Fortælling har siddet og raget i Kurven og fundet et Visitkort med to Navne paa; det ene stukket i Kobber smaat, Paa den glatte Side; paa den vrang Side et stort Navn skrevet med Blyant :) Her er et Kort, der godt kunde bruges til at kastes »som Skarn til«. Thorvaldsen (: forsøger at læse det stukne Navn) Jeg kan ikke læse det; det er saa smaat. Jeg : det er heller ikke det jeg mener. Vend om! – Nu vender han om og læser: »Thorvaldsen!« Han smilede, og nu blev der en lille Pause, hvorpaa han sagde – det var hans sidste Ord til mig – »Hør! den lille Poesiens Genius, jeg har gjort – den har jeg bestemt at skulle være en Medaille til Dig!« – »O min gode Thorvaldsen sagde jeg rørt, det er altfor stor Ære«. Jeg vilde faldet ham om Halsen og kysset ham, – men lod det være for ikke at gjøre Opsigt – Han gik, efter et kiærligt giensidigt langt Haandtryk – og – en halv Time derefter var han død. – Jeg havde lovet Fru Stampe, at komme igien om Aftenen. Da jeg kom, fandt jeg kun Børnene som kom mig imøde med de Ord: Veed De ikke, hvad der er skeet? Thorvaldsen er død! – Jeg styrtede hen til Charlottenborg, der laae han død i sin Seng; Fru Stampe sad ved Sengen og Stuerne vare fulde af hans Venner og Beundrere. – Neppe var han kommen hen paa Comødien, uden mindste Hindring og havde sat sig ned, segnede han død hen, ligesom Symphonien var begyndt. En skøn Død, uden Angst og Smerte: kun skulde den være kommen nogle Aar senere. –

Hans Jordefærd, Cantaten af mig, de andre Digte, Taler, etc, etc
30 – vil Du kunne læse i Aviserne og i en lille Samling, som jeg skal sen-

de. I Kunstacademiet var ogsaa Sørgfest, ogsaa den staaer beskrevet i Berlings Avis. Den salig Hedengangne havde, kort før sin Død yttret i Academiet, at det var en Skam, jeg ikke var Æresmedlem. Dette gav Anledning til, at jeg strax nu til hans Mindefest blev valgt, og Kronprindsen viste sig ved denne Leilighed meget venlig. 5 Jeg takkede i et Brev Academiet for den store Ære – som det jo ogsaa er – men kunde dog ikke glemme, at Grev Christian Reventlou for 35 Aar siden sagde til mig: »De burde være Æresmedlem af Kunstacademiet for deres Correggio!« Men der seer man, naar man kun giver Tid, saa lykkes alt. Det er Skade jeg er saa gammel, 10 levede jeg endnu i 35 Aar, kunde jeg maaskee opnaae at blive Medlem af Videnskabernes Selskab i Kiøbenhavn. – Det var drøie Timer da jeg, to Dage efter hinanden maatte følge de kongelige Herskaver (: som salig Weise sagde) Skridt for Skridt giennem Kunstsalene; thi man nyder dog ikke ret Kunsten paa den Maade; naar 15 man hvert Øieblik skal gjøre Complimenter. Det gaaer mig her, som Sancho Pansa, han har ingen Glæde af at gjøre Maaltid med de Fornemme, hvor han hvert Øieblik skal afbryde Spisningen med det »Mundviskeri«. Forresten er der skønne Ting i Aar paa Udstillingen; gode Landskaber; Søstykke af Melbye, der udmærker sig. 20 Et Genrestykke af Marstrand er fortræffeligt. Erasmus Montanus, Peer Degn, Ridefogden, Jeppe, Nille, Jacob, Høns og Kyllinger etc: Erasmus staaer saa storsnudet i sin desperate filosofiske Henrykkelse, at ingen Hegelianer fra vor Tid skulde gjøre det bedre. Jeg talede med Marstrand og han fortalte mig, han arbeidede nu paa 25 Barselstuen. Men det kan jeg overmaade godt lide af ham, at han ikke smaaligt maler en enkelt Scene, saaledes, som vi see det paa Theatret, men flere. Saaledes maler man et Billed, hvor de fleste af Damevisitterne i Barselstuen alle præsenteres paa eengang. Af Edelin, Rørby, Kückler, Kierschow etc ect er der gode Stykker, af May- 30

er et Genrestykke udmærket, hvor en Pige i Rom lader sig skrive et Kiærestebrev, af en gammel Skriver. Om alt dette mere en anden Gang.

I Overgaarsaftes havde de da Festen paa Theatret for Thorvaldsen, hvortil man havde valgt Hakon Jarl. Jeg troede først jeg skulde skrive Prologen, og digtede et Stykke dertil; men siden hørte jeg, at Heiberg var udnævnt til denne Ære. At Heiberg ogsaa kastede en Blomst paa Th.s Grav fandt jeg i sin Orden, men til Hakon Jarl – Jeg forestilte Collin at det ikke var ret at vælge Hakon Jarl til dette Brug, desuden, Hakon har ikke været spillet siden Ryges Død. R. gjorde Furore i denne Rolle, og – Nielsen maatte spille den saa godt han vilde, saa blev det dog ikke Ryge. Men naar nu det ovenikøbet skulde skee paa Thorvaldsens Mindefest, saa maatte Interessen for denne ny fremkaldte Tragødie reent træde tilbage; og Kunstneren havde da endnu meer at kæmpe imod saa førstegang paa en Maade skulde gaae spilt. Min Advarsel hialp ikke. Som sagt saa skeet. H: havde skrevet en lang Prolog – hvori han naturligviis udstrøg den Afdødes Fortieneste saaledes, at der intet blev tilbage for os Efterlevende. Fru Heiberg sagde den smukt. Der blev ikke applauderet til Sørge-prologen; det var i sin Orden; men nu maatte der heller ikke applauderes til Stykket. Hvergang man begyndte, og nogle raabte Bravo hyssedes der, for saaledes at vise den Afdøde Pietet. Det forekom mig som en Slags *M e n n e s k e o f f r i n g* paa Graven. Jeg brød mig ikke derom; thi jeg troer dog nok at – i det mindste Hakon Jarl har staaet sin Prøve – men Nielsen, da jeg var oppe hos ham efter Slutningen, og takkede ham, fordi han virkelig i overmaade meget næsten havde overgaaet sig selv, var desperat: sagde: det var skammeligt, at man havde hysset, og at han aldrig spillede Hakon meer. »Jo sammænd gjør De saa« sagde jeg, »De spiller den om faa Aftener igien, og saa skal De see at De ikke vil mangle »de fornødne

Klap« – Og det er jeg ogsaa overbevist om. Der staaer i Berlings Avis en ret god Bedømmelse. Jeg henviser Dig til den.

Nu nærmer sig da det Øieblik, at jeg skal faae at vide, hvad Kongen giver mig i Reisepenge. Adler spurgte mig i Aftes om jeg havde faaet Communicationen; den maa da nok være underveis. Jeg havde stor Lyst – hvis det er muligt – at have William med istedet for Henrik; det skal ikke være meget bekosteligere. Dersom en Spinants – feculation lykkes, saa kunde det nok gaae an. Vi have nemlig isinde at sælge Forlagsrettigheden til mine Skrifter paa 10 Aar, og desuden det hele Oplag af hvad vi har, hvis en Boghandler gjør os et billigt Bud. Naar Johannes kommer bort gaaer det slet ikke mere an med Selvbestyrelsen. Reitzel og Høst have lovet om nogle Dage at give os en Erklæring i saa henseende.

Garrick har jeg omarbejdet til et Stykke i 3 Akter, saaledes vil jeg see at faae det spillet næste Saison.

Hos Grev Reventlouw Criminil læste jeg min Oversættelse for af Dina til Alles Fornøielse. Jeg tager Dina med til Tydskland og seer at faae den spillet i Berlin og Wien. Ogsaa flere tyske Manuscripter vil jeg see at blive af med til Boghandlerne. Forresten lover jeg mig ikke meget af Tydskerne. Metaphysik, Politik og nye Moder har vist giort Ordførerne temmelig utilgiengelige for min Musa; men jeg trøster mig til, at der altid ere en Deel sunde kraftige, ædle, uforskruede Mennesker i Verden, af dem er der ogsaa Mange i Tydskland, og i dem vil jeg finde Sympathie og Gienklang.

Fra Hauchs have vi dog nogle trøstende Efterretninger; skjøndt Mathilda endnu langtfra ikke er frisk, er det dog bedre med hende, og det lader til at Faren er overstaaet.

Den lille Sophia er ogsaa kommen sig; men – jeg seer hende ikke. Førend jeg reiser, vil jeg dog gjøre det søde Barn et Besøg.

Hvad Du skriver mig til om Konow og Dine Børn, glæder mig

meget. Jeg er overbevist om, at Konow inden kort Tid vil have forbedret sin Eiendom meget; thi han er, hvad min salig Fader sagde om Rahbek, at han ikke var: »En Mand i en Gaard«.

Men skal Barnet da ligesom Axel »henløbe fem Aars Tid reent uden Daab og Sacramente?« – Dog – I have fuldkommen ret. Hiemme vil I ikke døbe den lille Helt, som alt fylder sin ældre Broders aflagte Klæder, og i Kirke maa Moder ikke komme endnu. For Guds Skyld vær nu forsigtig! Du har givet gode Lærepenge.

Næstegang, naar Du sender mig Brev, staaer jeg vel paa Springet til at reise. Jeg skal nok lade Dig ordentlig vide hvor Brevet skal hen. For det første tænker jeg, vi gaae over Stettin til Berlin.

I dette Øieblik kommer Johannes og beder mig tilføie i mit Brev hvad han har glemt i sit: at Christiane Zeuthen skal have Bryllup i Slutningen af denne Maaned.

Lever nu vel, alle mine elskede Kiære! Kys Dine to søde Dreng fra deres Bedstefader. Jeg haaber at Konow ogsaa glæder mig snart med et Brev, hvori han fortæller mig lidt om sine landlige og vandlige Foretagender paa det skønne Steen; der snart vil blive endnu skønnere, altsaa det bliver mindre Steen.

20

Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

1867. Til A.F. Høst.

d:21 April 1844.

Høistærede!

Jeg takker Dem ret hierteligt for den liberale og humane Maade De i Kiøbet af mine Forlagsartikler er kommen mig imøde paa. Mit Ønske, da det er for mig en Velfærdssag, at der i Contracten tilføies en Articul, hvorved Fremtidssikkerhed betrygges mig, har De nu

ogsaa været saa god at love min Søn. Contracten kan nu skrives; kun maa jeg endnu gjøre en Anmærkning: Efter at De selv har udkastet den, gielder den jo kun mine allerede trykte og ingen ny Skrifter. Jeg viste Dem rigtignok Begyndelsesarbejdet til en ny Levnetsbeskrivelse, men – vel overveiet – kan jeg ikke lade den følge med, dels fordi den kun er halvfærdig – og det er meget uvist naa'r den bliver færdig, – og skeer det engang – saa bør jeg for dette ny Arbejde dog have noget mere Honorar. Levnetsløbet kan da kun, som det sælges til Dem, være i sin første Form. Endnu een Ting! Værket sælges Dem paa ti Aar; men i denne Henseende bør der dog ogsaa findes en Clausel om hvor stor Deres Beholdning efter de ti Aars Udløb maa være; thi ellers er jo dette blot en Form, som intet har at betyde, og Oplaget kunde ved de ti Aars Slutning være saa stort, at Salget varede meget længer.

I Haab om at De er enig med mig i disse Punkter, beder jeg Dem nu at opsætte Contracten og naar den er færdig at sende mig en Copie deraf til Giennemlæsning før vi mødes hos Notarius Publicus.

Ærbødigst Deres

A. Oehlenschläger.

1870. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d: 28 April 1844.

Min søde, elskede Maria!

Nu gaaer da i Overmorgen (Tirsdag) Reisen for sig herfra til Stettin og saa lige til Berlin. Kongen har givet mig 1200 Rbl i Reise-penge; det er en rundelig, kongelig Gave; men jeg troer ikke den misundes mig; de Fleste finder det billigt og smukt at den gamle Digter endnu engang faaer Leilighed til at see sig lidt om i den store

- Verden. For at kunne have William med, har jeg nu ogsaa arrangeret mig paa en god Maade med Høst, angaaende mine Forlagsskrifter. Jeg har aldrig forstaaet dette Væsen; det vidste jeg; sal. Moder forstod og f o r e s t o d det heller ikke. Det vidste hun ikke. Jeg havde staaet mig langt bedre, hvis jeg strax havde faaet en god Forlægger. Men til fælleds Undskyldning kan siges, at den fandt vi ikke. Den har jeg nu fundet i Høst; og det var paa høie Tid; thi – for Erik Glipping – f.Ex. har jeg ikke fortient en Skilling i Honorar, naar Tryk og Papir fradrages.
- 10 Høst faaer nu alle mine hidtil trykte Værker at raade over i 10 Aar; naar disse 10 Aar ere forløbne, hører Forlagsretten os til igien. Derfor betaler han mig 7000 Rbl; 1600^r strax, og siden i Terminer snart 300 snart 200 indtil Summen er betalt. Skulde Betalingen standse i 14 Dage, saa er Contracten brudt og Høst har tabt sin
- 15 Ret dertil. 1200^r af disse Penge har jeg nu lagt til mine 1200 for at jeg og William kunne reise uden Frygt og Næringsorg; vi øde naturligtvis Intet. I Berlin vil jeg nu see, om jeg kan friske mig lidt op i den tydske Litteratur og afsætte nogle af mine oversatte Varer. Mit Ophold i Berlin vil da fornemmelig beroe paa disse litteraire For-
- 20 hold. Kongen har forresten selv lovet mig et Anbefalingsbrev med fra egen Haand til Alex: Humboldt. Steffens, Tieck og Schelling træffer jeg der. Saa reiser jeg over Leipzig, hvor jeg dog vel kommer til at hilse paa Brockhauserne, endskiøndt de, navnlig Ottilie, lidet have fortient det.
- 25 Saa gaer det over Dresden, Prag til Wien, hvor jeg bliver nogle Uger. Siden til Nürnberg, München, Frankfurth, Cøln, Brüssel – Paris; hvor vi blive længst, saaledes, at vi inden det slette Veirs Begyndelse, det vil sige i Slutningen af October, kunne være i Kiøbenhavn igien.
- 30 Igaar var jeg ude at tage Afsked med Frederiksberg. Det rørte

mig, at see de unge fremspirende Blade og Græsstraa til den Sommer, som jeg ikke dennegang h e r skulde nyde; men saa trøstede jeg mig ved, at den følgende blev nydeligere, naar Normannerne H a r a l d og N N i Følgeskab med deres kiære Forældre i Aaret 1845 gjorde Landgang paa Siælland og i n d t a g e Fasangaarden. 5

Af Venskab til Michael Treschow bad William mig om at skaffe Moderen, Amtmandinden Tilladelse til at gjøre Brug af Værelserne i Sommer; og denne Tilladelse fik jeg da ogsaa under Haanden af Levezau. Johannes kommer nok ikke meget paa Frederiksberg i Sommer; hans Hu vil staae til Lyngby, hvor Adlers og hans kiære 10 Francisca boe til den Tid.

Adlers og Hun ere meget elskværdige imod os. Johannes kommer der daglig; jeg har kysset og omfavnet hende og foræret hende en lille Broche – saa Tingen f o r s a a v i d t er afgjort; dog er det ikke offentlig declareret; det er, hvad Schielderup kaldte: en stor 15 Hemmelighed.

Adlers har ellers i disse Dage havt en Sorg, som ogsaa gaer os andre nær, da vi kiendte det unge Menneske, og han, som en Ven af Johannes, kom i vort Huus. En yngre Søn af Commandeur Falsen Niels Falsen er død i Overgaars af en Hiernebetændelse. Dette 20 unge smukke Menneske, Student, var ganske usædvanlig moden i Forstandsevner og Kundskaber over sin Alder, som en velstuderet Yngling paa 27 Aar, skiøndt han kun var 17. Denne altfor tidlige Modenhed har maaskee ogsaa bidraget væsentligt til hans Død. Nu bliver Enevold meget rig. Han har taget sig Broderens Død meget 25 nær; Hiertet begynder at modnes i Livet paa ham, og jeg troer han er kommen lykkelig über die Flegeljahre.

Til Thorvaldsens Minde har jeg skrevet et bedre Digt end Cantaten, som Du vil kunne læse, og maaskee alerede har læst i Berlings Avis. – I Anledning af dette, maa jeg dog fortælle Dig følgende. 30

Kongen havde hørt det, og syntes godt om det (før det blev trykt). Der var Festmaaltid for alle Kunstacademiets Medlemmer hos Kronprindsen, og Kongen var selv Giæst. Mod Slutningen af Maaltidet saa han venligt hen paa mig og vinkede med Fingeren ad mig. Jeg skyndte mig hen til ham og han spurgte: De skulde vel ikke have det Digt hos Dem, som De forleden forelæste mig? – »Jo, Deres Majestæt!« – Saa kunde De maaskee forelæse det her ved Slutningen af Maaltidet! Jeg skal give Dem et Tegn, naar jeg finder det passende. »Meget gjerne, Deres Majestæt!« – Jeg gik hen og satte mig paa min Stol igien. Da Rosinerne og Mandlerne vare ombudte, – Punktum Finale: Kongers og Borgeres Maaltider – blæsteligesom ved en Trækvind alle Lakeier og Løbere ud af Spisesalen og Fløidørene blev lukkede til begge Sider. Derpaa kom Kronprindsens Hofchef Kammerherre Oxholm med et stort Sølvbæger, satte det paa Skienkebordet trak en Flaske kostbar Viin op (jeg troer det var Tokaier) fyldte Bægeret dermed og satte det for Kongen. Derpaa reiste Kongen sig, og vi alle, og Kongen sagde: »I Oldtiden drak man store hedenfarne Landsmænd[s] Minni eller Gravøl ved høitidelige Leiligheder. Det var en god Skik; den vil vi nu fortsætte, og drikke vor Thorvaldsens kiærlige Erindring; især da vor – Digter Oehlenschläger har skrevet ham en værdig Mindesang.« Derpaa vinkede Kongen til mig, og jeg læste Digtet med høj Røst, medens Oxholm gik omkring Bordet fra Mand til Mand og lod os drikke af Bægeret, efter at Kongen selv først havde drukket. Derpaa stode vi op, og Alle, Kongen inclusive, vare rørte og begeistrede. Var det ikke smukt.

For et Par Dage siden var jeg atter til Taffels hos Kongen, hvor der var en Deel Lærde, Westergaard, som er kommen fra Persien, H. C. Ørsted, Rosenvinge etc. etc.

Skøndt jeg ikke har sat min Fod i Phisters Huus i al den Tid I ha-

ve været fra Danmark, bød Hiertets Stemme mig dog at tage Af-
 sked med min lille søde Sophie, inden jeg reiste. Jeg gik altsaa derop
 forleden Eftermiddag, da jeg vidste han spillede og ikke var hiem-
 me. Jeg traf Jomfru Hoppe siddende venligt og roligt med sine
 Smaapiger. Sophie bliver alt smukkere og smukkere. Lidt mager er 5
 hun efter Skarlagensfeberen, men ikke meget. Hun spillede saa ny-
 deligt for mig paa Claveer. Stykker, som jeg ikke troede hun kunde
 endnu, med et Foredrag, hvoraf jeg saa at hun har Sands for Musik.
 Hun læste fransk og tydsk for mig, med den bedste Accent. Det er
 et velsignet Barn. Jeg bragte hende en lille »Herman og Dorothea«. 10

Men nu maa jeg slutte inden Papiret mangler, for at sige Dig, at
 naar Du næstegang skriver til mig, saa adresseer Dit Brev til Berlin
 »Abzugeben bei dem Herrn Geheimeregierungsrath Steffens«. Si-
 den skal jeg nok lade Dig videre vide, hvor Dine Breve skulle hen,
 hvilke, – uagtet alt det Gode og Kiære der kan møde mig, dog – lige- 15
 som Johannes' Breve- ville være mit Hierte det Kiæreste!

Gud velsigne og bevare Dig, min elskede Maria! med Din gode
 Konow og Dine søde Børn. Maaskee faaer jeg endnu et Brev fra
 Dig, før jeg kommer bort. Hesselberg reiser med os til Berlin, han
 beroligede mig nylig med at han havde havt gode Efterretninger fra 20
 Bergen.

Din Dig kiærligt elskende Fader
 A. Oehlenschläger.

1873. *Til Friedrich Hebbel.*

Kopenhagen d. 29. April 1844.

Liebster Hebbel!

25

Morgen reise ich über Stettin nach Berlin. Der König hat auch
 mir etwas Reisegeld gegeben, und ich reise mit meinem Sohne Wil-

liam nachher weiter über Dresden, Prag, Wien, München, Frankfurt, Cölln – nach Paris; doch da werde ich erst im Herbste seyn. Die Reise wird wohl ohngefähr ein halbes Jahr dauern. Es sollte mich sehr freuen, wenn wir uns begegneten!

5 Ich habe gleich auf Ihren ersten Brief geantwortet und den Brief, nach Ihrem Wunsche der dänischen Gesandtschaft übergeben. Ich begreife nicht, wie es damit zusammenhängt, dass Sie den Brief nicht bekommen haben.

Ich habe Ihnen darin, wie ich noch thue, den Rath gegeben um
10 Gottes Willen die Reise fortzusetzen, und nicht nach Hamburg zurück zu kehren um sich da häuslich niederlassen, welches der König gewiss übel nehmen wollte, und auf Fortsetzung des Stipendiums, welches ja auch noch zweifelhaft ist, könnten Sie dann gar nicht hoffen. Verzeihen Sie, liebster Freund! dass ich so kurz und – wie es
15 scheint trocken – eine für Sie so wichtige Sache berühre. Ihr Kummer geht mir gewiss zu Herzen – aber ich habe in diesem Augenblick nur Zeit Ihnen das Wichtigste zu sagen, was Sie von mir zu hören wünschen.

Mit tausend guten Wünschen für Ihr Wohl und Glück

20

Ihr treuer Freund
A. Oehlenschläger.

1875. Til Selskabet for de skønne og nyttige Videnskabers Fremme.

Kiøbenhavn d. 30 April 1844.

Før min Afreise til Udlandet føler jeg mig forpligtet til at yttre
25 min Mening for mine Herrer Colleger i de Skønne Videnskabers Selskab angaaende den Bog kaldet »Det danske Theaters Historie« som Herr Thomas Overskou arbejder paa, og hvoraf han har viist

mig endeel. Jeg finder da for min Deel at det er et aandrigt og fortienstfuldt Arbeide, der meer end adskillige alt forhen belønnede, fortienner Selskabets hædrende Bifald og Hielp. Mit Forslag er, at vi give Forfatteren 300rd.

Allerærbødigst
A. Oehlenschläger.

5

1876. *Fra Friedrich Hebbel.*

Paris d. 3 May 1844.

Hochzuverehrender Freund!

Am 27sten April, Morgens, erhielt ich Ihren Brief vom 18ten Februar, also 10 Wochen nach der Absendung. Ist er in Copenha- 10
gen, im Departement des Auswärtigen, ist er hier in Paris bei der
Gesandtschaft so lange liegen geblieben, ich weiss es nicht. Ich
schneide die leere Couvert-Seite ab und schliesse sie bei, damit Sie
das mit Augen sehen, was Sie gewiss eben so wenig begreifen wie
ich; Sie werden den hiesigen Post-Stempel mit dem 26. Avril darauf 15
bemerken. Ich muss diesen Zufall ausserordentlich beklagen, denn
dieser Brief erforderte die schnellste Antwort, da er auf Missver-
ständnissen beruht, die mir viel in Ihrem Herzen kosten könnten,
wenn sie ungelöst blieben, aber wie konnte ich einen Brief beant-
worten, den ich nicht empfang.

20

Ich setzte mich augenblicklich nieder, um Ihnen zu schreiben,
aber ich war zu bewegt und selbst die Hand versagte mir den
Dienst. Jetzt kam es ja auch auf ein Paar Tage nicht mehr an, und
ich durfte mir Zeit gönnen, mich zu fassen.

Ihr Brief hat mir sehr weh gethan. Gern will ich glauben, dass ich 25
selbst Schuld daran bin, denn was sich nicht ganz aussprechen und
klar machen lässt, das soll man ganz für sich behalten und der Art

ist mein Verhältniss. Wie soll ich ein Verhältniss, das sich im Lauf von 8 Jahren aus den kleinsten Anfängen entwickelt und erst durch den letzten schweren Schicksals-Schlag eine so bängliche Gestalt angenommen hat, wie soll ich es mit all den dünnen Fäden, woran
5 es hängt, bloss legen? Wie ich Ihnen im Januar schrieb, weiss ich nicht mehr genau, aber diess weiss ich, dass ich Ihnen nicht oberflächlich, sondern ausführlich und mit überströmenden Herzen schrieb. Wenn es nicht genügte, so ist es ein Beweis dafür, dass in solchen Fällen das Wort nie genügen kann, denn ich wüsste nichts
10 hinzuzufügen, ich habe Alles gesagt. Dass es nicht früher geschah, mag augenblicklich auf Sie einen unangenehmen Eindruck gemacht haben, aber Sie haben es gewiss bald nachher entschuldigt, so zarte Dinge treten nicht ohne die alleräusserste Nothwendigkeit über die Lippen, eben weil das, was ihnen allein Verzeihung aus-
15 wirken kann, die hundert und tausend individuellen Umstände, sich nicht wie ein Gespinnst von der Spule abhaspeln lassen. Ich weiss recht gut, wie bedenklich exclusive Lebensstellungen sind, aber es geht nicht Alles in die allgemeinen Normen hinein, und wenn jemals eine ohne Zuthun des Betheiligten aus einer In-Einan-
20 der-Schachtelung verworrener Lagen hervorging, so ist es die meine.

Mich verknüpft mit diesem Mädchen nicht die Liebe, was man so nennt, sondern die höchste Verehrung, die ich je einem menschlichen Wesen zollen werde. Halten Sie dies nicht für einen poeti-
25 schen Ausdruck. Könnte ich Ihnen die zahllosen Opfer, die sie mir gebracht hat, ohne auch nur auf ein Haar von mir Anspruch zu machen, aufzählen, könnte ich Ihnen sagen, was sie Alles mit, ja v o n mir litt und trug, Sie würden sich selbst nicht anders ausdrücken. Hätten Sie den Brief gelesen, worin sie mir den Tod des armen
30 Kindes anzeigte, wüssten Sie, wie sie sich in dieser für jede Mutter

und für sie doppelt entsetzlichen Lage benommen, wie sie im grössten Schmerz jede Pflicht erfüllt und sich, trotz der ungeheueren Vernichtung in ihrem Jammer, bis zum letzten Augenblick aufrecht erhalten hat, Sie würden ihr Ihre wärmste Theilnahme, ja Ihre Bewunderung, nicht versagt haben. 5

Aber mit dem Leben des Kindes war auch ihr Leben erloschen, und wie sie bis dahin meinen Freunden in ihrer Kraft ein Gegenstand des Erstaunens gewesen war, so wurde sie ihnen nun in ihrem stummen Zusammenbrechen Gegenstand der höchsten Besorgniss. Sie drangen in mich, zurück zu kommen. Ich brauche Ihnen wohl nicht zu sagen, wie mein Herz blutete, aber ich widerstand. Sie schrieben mir, ich müsse ihr dann wenigstens im Frühling durch die wirkliche Vollziehung unserer Gewissens-Ehe und durch ein, wenn auch nur flüchtiges, Wiedersehen einen neuen Impuls geben. Diesen Punkt legte ich I h n e n zur Entscheidung vor. 15

Sie meinen, ich hätte nicht Ihren Rath, ich hätte nur darüber Auskunft haben wollen, ob mir das Reisestipendium nicht entzogen würde, wenn ich mich in Hamburg verheirathete statt dafür wirklich zu reisen. Diess hat mir in Ihrem Briefe so weh gethan. Allerdings wollte ich auch über den letzten Punct Ihre Ansicht erfahren, aber ich wollte nicht wissen, ob ich das mir zum Reisen angewiesene Stipendium in meiner Heimath verwenden dürfe, denn darauf sagte ich mir selbst Nein; ich wollte wissen, ob ich, nachdem ich doch für die ersten 600^r acht bis neun Monate in Paris gewesen, ich die zweiten in Deutschland verreisen, ob ich dafür nach 25 Berlin gehen und dort das Einstudiren meiner wahrscheinlich zur Aufführung kommenden Tragödie leiten dürfe. In Hamburg gedachte ich auf keinen Fall zu bleiben, die Kosten der Rückreise sind durchaus nicht zu vermeiden, ich mag diese nun früher oder später antreten, und die der Verheirathung selbst sind, da meine Braut 30

Aussteuer und Einrichtung besitzt, nicht des Nennens werth, sie belaufen sich in Wandsbeck auf höchstens 5rd. Es war hier also nicht von grossen Extra-Ausgaben, noch weniger vom hinter dem Ofen hocken in Hamburg die Rede, nur davon, ob ich mich nach
5 dem Süden oder nach Deutschland wenden solle, und mir schien, dass eben der Umstand mit der Tragödie für meine Reise nach Berlin einen guten Grund abgeben könne. Aber dieses Alles war nur das untergeordnete Moment, bei weitem das Wichtigere war mir Ihr Rath, Ihre Ansicht des Sach-Verhältnisses im Allgemeinen. Ob
10 Sie von einem solchen Schritt eine gleiche Wirkung auf meine Braut erwarteten, wie meine Freunde, diess, und Anderes, was dem über den Verhältnissen stehenden Unbetheiligten entgegen tritt, während es der darin Befangene übersieht, wünschte ich von Ihnen zu wissen, und Gott weiss, wie sehnlich ich Ihren Brief herbei
15 gewünscht, wie viel ich davon abhängig gemacht habe.

Hätte sich in dem Gemüths-Zustand meiner Braut Nichts geändert, so hätte ich auf jeden Fall zurück müssen, denn es giebt einen Preis, um den selbst die Zukunft zu theuer erkaufte wird. Aber sie hat sich, soweit es möglich ist, innerlich wieder hergestellt, und so
20 wie sie selbst sich i m m e r gegen meine Zurückkunft aussprach, was bei mir nicht entscheiden konnte, da sie sich beständig aufopfert und nie einen ihrer stillen Wünsche laut werden lässt, so geben mir jetzt auch meine Freunde die beruhigende Versicherung, dass die Gefahr vorüber sey. Also bleibt es bei meinen früheren Plänen.
25 Ich weiss sie wohl aufgehoben, denn glauben Sie nicht, dass sie unter ihrer exklusiven Lebensstellung zu leiden hat; wer mich achtet, und derer giebt es doch auch in Hamburg Manche, der hat ihr immer doppelte und dreifache Achtung bewiesen; auch kann sie Niemand kennen lernen, ohne von dem Adel ihrer Natur, ihrer himm-
30 lischen Seelengüte gerührt zu werden. Was irgend in menschlichen

Kräften stand, hat man aufgeboten, ihr über diese fürchterliche Krisis hinüber zu helfen, ich bin für so viel Liebe ein Schuldner geworden, dass ich nicht weiss, wie ich quitt werden soll.

Nein, mein verehrter Freund, ich wollte Nichts von Ihnen, als was ich Ihnen mit klaren Worten schrieb, ich spreche meine Wünsche und Gedanken nie verdeckt und zur Hälfte, sondern offen und ganz aus, und würde es bei Ihnen am wenigsten thun. Ich habe im grössten Schmerz – und mein Schmerz um diess im höchsten Grade liebenswürdige Kind war in den ersten acht Tagen so gross, dass er sich bis zum Gehirn-Krampf steigerte – nicht vergessen, dass mir das Reisestipendium, dass ich Ihnen verdanke, Pflichten aufgelegt hat, Pflichten gegen die Regierung und vor Allem Pflichten gegen Sie. Sie haben den Dichter empfohlen, seyn Sie überzeugt, dass der Dichter Ihrer Empfehlung keine Schande machen wird. Trotz dieser Verfinsterung meines Auges und meiner Seele habe ich viel gedichtet, und ich müsste mich sehr irren, wenn meine Arbeiten nicht mehr und mehr den subjektiven Stempel verlören und sich in die lichte Region, wo es wohl noch Wolken und Gewitter, aber doch keinen Nebel und faule Dünste mehr giebt, erheben. Ernstlich ist wenigstens mein Streben nach diesem Ziel und fast nie erlaube ich es noch einem individuellen Schmerz, zu Worte zu kommen. Ich habe die heilige Pflicht, zu beweisen, dass das Land die an meine Entwicklung verwendete Summe nicht weggeworfen hat, und ich hoffe, es soll an diesem Beweis nicht fehlen, wenn die Zeit der Rechenenschaft herankommt. Ein Vielschreiber, der alle Tage fertig ist, bin ich nicht, ich schaffe aus dem Innersten heraus und belebe meine kleinsten, wie meine grössten Productionen mit meinem eigenen Herzblut, und eben diess bringt mich ja zu den Leuten, die jetzt in Deutschland regiren und die den Zickzack-Sprung ihrer Grillen und Einfälle für Poesie ausgeben, in ein so missliches Ver-

hällniß; wollte ich es machen, wie diese, so könnte ich auch alle 6
Wochen einen Band liefern, denn Gedanken stehen mir zu Hun-
derten zu Gebote, aber ich halte es für Nichts, und eben, dass ich
nicht g e z w u n g e n bin, eben so zu verfahren, ist der grösste Se-
5 gen der Wohlthat, die Sie mir ausgewirkt haben. Ich könnte z.B.
jetzt auf der Stelle Redacteur des Telegraphen werden, mit 1000 rd
Gehalt, es ist mir von Campe schon zwei Mal indirect angeboten
worden; aber dann müsste ich auch recensiren, kritisiren, Notizen
schreiben, mich mit allen Leuten schlagen, mich zu Tode ärgern
10 und den Dichter in alle Winde fliegen lassen. Dennoch werde ich
mir, wo möglich, für die Zukunft diese Thür offen zu erhalten su-
chen; es schadete vielleicht nicht, einmal für 2 oder 3 Jahre Erzen-
gel Michael zu seyn.

Werden Sie nicht irre an mir. Ich vergesse nicht, was ich Ihnen
15 schuldig bin, und die Gelegenheit, es Ihnen zu zeigen, kommt si-
cher. – Diesen Brief schicke ich nicht mit der Gesandtschaft (Sie
müssen inzwischen schon 2 von mir empfangen haben!) sondern
mit der Post; ich hoffe, Ihr Herz soll Sie antreiben, mir gleich zu
antworten. Ihre Castale habe ich gelesen und übersetzt; am schön-
20 sten ist der Vers: Deine Werke stehen in Marmor-Schnee!

Ewig mit Verehrung und Liebe

Ihr ergebenster

Fr. Hebbel.

(Rue de Mulhouse, faub. poissoniere, No. 13.)

1889. *Fra Marianne af Preussen.*

d/23 Mai[1844]

Es betrübt mich gar sehr, dass ich nur schriftlich von Ihnen Abschied nehmen soll, hatte mich so darauf gefreut Sie noch einmal zu sehen, und wollte Ihnen diesen Nachmittag um Ihren Besuch bitten lassen, als mir etwas dazwischen trat. Herzlich danke ich für Ihren Brief, und es freute mich sehr, dass Sie mir darin sagen: dass es Ihnen auch ein wenig Leid thut ohne Abschied von mir weg zu reisen.

Ich hatte den Besuch meiner Schwester v. Mecklenburg (Stiefmutter der Herzogin von Orleans) mit ihr brachte ich einige Tage in Potsdam wieder zu, u[nd] begleitete sie dann nach Dessau – das war die Ursache, dass ich früher Ihnen nicht konnte zu mir bitten lassen.

Möchte es mir vergönnt sein Ihnen in anderer Zeit einmal wieder zu sehen – es wird mich so erfreuen! Dann wünschte ich recht, dass Sie mir Axel und Walburg vorlesen müssten, darauf stand immer mein Sinn. Der König frug heut am Tafel den Grafen Moltke, ob Sie noch hier wären – das liess mich ahnen, dass ich Ihnen wohl nicht mehr würde zu sehen bekommen. Ich danke Ihnen, dass Sie meiner erwähnten, gegen Ihren lieben König, der mir auch so theuer ist.

Dieser Tage hatte ich einen langen Brief von Hr. v. Brinkmann, Sie kennen ihn gewiss auch, es lagen auch einige hübsche Gedichte von ihm im Brief.

Hier ist ein Brief für mein liebes Mariechen, bringen Sie ihr einen Herzensgruss von mir! Der Prinz empfiehlt sich Ihnen sehr.

Grüssen Sie auch bitte Ihren Sohn von mir.

So leben Sie denn wohl, Gott geleite Sie auf Ihrer Reise und gebe Ihnen viel schöne Tage – recht oft werde ich Ihrer gedenken und der

schönen Abendstunden in Potsdam besonders. In wahrer Hochachtung und in herzlichem Angedenken

Ihre Freundin
Marianne Pr. v. Preussen

- 5 Sollte der Kronprinz (mein Schwiegersohn) schon in Hohenschwangau sein, so würde Ihnen der Abstecher dahin nicht gereuen, denn es ist ein poetisch schöner Ort.

2001. *Til Johannes Oehlenschläger og Marie Konow.*

Wien, den 1ste Juli 1844.

- 10 Nu har jeg været en otte Dages Tid i »det tydske Paris« og kunde gjerne, hvad m i g angaaer, reise videre; men William er mere solid og ønsker at gjøre meget længer Bekiendtskab med denne Verdens Herlighed. Aarsagen, hvorfor jeg ikke fængsles her, er deels, at Borgtheatret ophører, at her er saa forfærdelig varmt, at her er saa
15 forfærdelig dyrt, især Vognleien, og gaae langt tilfods kan jeg ikke i den trykkende Hede. Deraf var Følgen, at jeg har siddet hele Formiddage i mit Værelse, efter at have manøvreret paa alle mulige Maader med Vinduers og Døres Aabning, Rullegardinens Nedladdelse, Vand- og Eau de Cologne-Stænk paa Gulvet – og læst i Bøger
20 fra et Liebibliothek. »Das haben wir nun zwar Alles besser und bequemer zu Hause.« Men I maae dog heller ikke forestille Jer, at jeg, – som salig Professor Mynster i sin Ungdom – har ligget her i Wien
i Sengen (i 8 Dage) for at læse Jean Paul. Jeg har været dygtig omkring alligevel. »Jeg vil ikke kortelig opregne Monsør Prisen paa
25 Madvare« her i Wien, men kun som et Exempel anføre, at vi hidtil

for 2 Kopper Thee med Smør og Brød gave henved 2 Rbd. dansk. Nu drikke vi Øl. Tydskland er et Ølland; og selv i Viinlandene har Øllet grebet saadan om sig at man næsten ingen Viin drikker, Øllet er Mode nuomstunder; det udtrykker Tidens Begeistring og Smag: det er Dagens Hippokrene.

5

I Borgtheatret spilles godt Komødie og der er en god Tone. Vi have ogsaa seet *Nestroy* i »Theater an der Wien« og hørt det der brugelige Patois. Wienersproget forstaaer jeg godt, men der tales ogsaa et bøhmisk Plattydsk, som er mig meget vanskeligt. Grev *Dietrichstein*, som er utrættelig med at vise mig venlig Forekommenhed, har bragt mig i Bibliotheket og Musæet. Jeg har seet sjeldne Haandskrifter og Miniaturbilleder, herlige antike Billeder, skaarne i kostbare Stene. Her er *Arne*th Direktør; han vilde saa gjerne bragt mig til sin Kone (forrige Mlle. *Adamburger*, som spillede *Adams Valborg* for 28 Aar siden); men saa vilde *Dietrichstein* have os sammen en Aften, og saa døde der en Paarørende af Greven – og saa blev der intet af; thi *Arne*th reiser. De fleste Bekjendte her reise bort: *Løvensterns* (Fruen er allerede i *Töplitz*), *Deinhardstein* o. s. v. *Deinhardstein* havde igaar inviteret mig og *William* til *Baden* (4 Miil fra *Wien*). Vi reiste paa *Jernbanen*, og det koster ikke mere at reise disse 4 Miil til *Baden*, end i *Wien* at gjøre en *Tour* med en *Fiacre*. *Baden* er et *Paradis*, og den gode *Deinhardstein* viste os al mulig *Godhed*; hans Kone ligesaa. Vi spadserede med dem paa *Biergene*, og *Skyerne* viste mig ofte den *Forekommenhed* at skiule den altfor *majestætiske Sol*, og at kaste *Skygge* i det deilige *Landskab*. Thi det *skønneste Landskab* i *Midt*dagsglød seer ikke meget bedre ud end det røde *Hav*, malet af *Till Uglspil*. Om *Middagen* bleve vi kosteligt »*accommoderede*« i den prægtige høie *Restaurationssal*. Vi kigede ogsaa ind i *Badekamrene*, hvor jeg neppe en *Minut* kunde holde det ud for *Hede* og *Svovl-*

30

lugt. Om Eftermiddagen saae vi en Folkekomoedie i et Theater u
 n d e r a a b e n H i m m e l . Derpaa kjørte de gode Deinhardsteins
 os ud i den Badenske Herlighed, hvor jeg kom til at tænke paa det
 kiære Norge, ligesom, ved at see Fru Deinhardstein med to nydelige
 5 Smaapiger, paa min kiære Maria med sine Dreng.

Jeg er idag indbudt til at spise til Middag hos Fyrst Metternich,
 og skal nu gjøre mig Umage for at tale høit nok; gid det maatte blive
 ligesaa dybt og fornuftigt.

d. 4de

10 Jeg har været der, og Tønen ved Middagsbordet var mere mun-
 ter og ugeneert end Aftentønen. Fyrstinden var meget venlig. Før
 Bordet viste hun mig en Poppegøie fra Nyholland med lyse, rosen-
 røde Fiær paa Brystet, som kunde gjøre Kunster, ligge som død paa
 Bordet, hænge ved Næbbet i hendes Haand, dingle, naar hun tog
 15 den ved Benene etc. Hun er en meget smuk Kone (Metternichs
 fierde), og denne Exercits med Fuglen havde givet et fortræffeligt
 Genrebillede. Efter Bordet spadserede vi i Haugen. Fyrsten var
 meget venlig og blid, men det kom ikke til nogen egenlig Samtale
 mellem os; jeg fortalte om Norge og et Par Anekdoter, som morede
 20 ham. I Haugen kom vi til et af Hækken indfattet Stykket Land,
 hvor der laa Jorddynger som Bierge, store Stene som Klipper, og
 der var gravet en lille Sø med en Kanal. Her gik hans Børn og trille-
 de Jord paa Hiulbøre og Gartneren hialp dem med at skabe en lille
 Verden. Det var mig en besynderlig Følelse at se den store Politiker,
 25 der havde virket saameget i Europa, staae i denne lille Barneverden
 og meget ivrig sige til Gartneren : »Sie müssen ihnen da noch einen
 Wasserfall machen! Einen Wasserfall müssen sie durchaus noch ha-
 ben!«. Han bliver gammel nu; men det er et herligt, betydnings-
 fuldt Ansigt; man seer, han har været meget smuk. Han lagde me-

get venligt sin Haand paa min Skulder, og smilede, naar jeg fortalte ham Et og Andet.

F a l s e n s ere komne her til Byen; vi have tilbragt en Dag meget behageligt sammen. Vi saae det store Billedgalleri, hvor der er en stor Mængde af Titian og Rubens. Vi spiste sammen i Forstaden og vare om Aftenen paa Leopoldstheatret, hvor vi beundrede Nestroys store burleske Talent.

d. 12te.

Jeg har været til Middag med William hos den gode Grev Dietrichstein. Der var kun Grevens Familie, hvoriblandt Fyrst Dietrichstein, en venlig, gammel, hvidhaaret Mand. Hos den lærde Orientalist, Baron H a m m e r , vare vi ogsaa til Middag. Jeg forelæste dem min Dina. Han havde for kort Tid siden mistet sin Kone og var meget bedrøvet. »Es ist der erste frohe Tag, den unser Vater seit dem Tode unserer Mutter gehabt,« sagde Sønnen. Hos en Grosserer W e r t h e i m vare vi ogsaa til en prægtig Diner. Digteren Grillparzer var der, en elskværdig Personlighed. Hos Erkehertug C a r l var jeg buden til Middag i Baden; han og Prindsessen var høist elskværdige og simple. Jeg sad hos ham, og vi taledes uophørligt under Maaltidet. Da han hørte, at jeg havde en Søn med, sagde han: »Ach, warum haben Sie ihn nicht mitgenommen?« Han boer i et Feeslot i et Paradis. Jeg gik en lang Vei med en af Hofherrerne, der var min Cicerone, for at besøge Skuespiller K o r n , men han var ikke hiemme. Jeg har været i Skatkammeret og seet Karl den Stores og Napoleons Kroner og Sceptre, den afdøde Konge af Roms Vugge etc! – En meget god Maler A m m e r l i n g har malet mig; jeg har kun siddet to Gange for ham. Vi have været i B l u n c k s Malerstue og fornøiet os over hans genialske Fremstilling af de allegoriske Billeder: de 4 Menneskealdere – maaske lidt

for allegoriske . Italienske og tydske Operaer have vi hørt, hvori Mad. Heinefetter skraalede af alle Livsens Kræfter. Forleden vare vi med Falsens ude paa et høit Bierg en Eftermiddag og besøgte Fru Liebenberg . Man forlangte, at jeg skulde beundre Udsigten over Wien. Jeg tørrede Sveden af min Pande og sukkede: »Ja her er virkelig deiligt«. Jeg kan ved slige Leiligheder aldrig lade være at tænke paa de Ord af Evangeliet: »Da tog Diævelen hannem med sig paa et høit Bierg og viste ham al Verdens Herlighed«.

Vi have besluttet at reise paa Søndag den 14de paa Donau til Ischl, Linz og Salzburg. I Aften vil et Selskab, der har indbudet mig, vise mig Hæder og Ære til Afsked. Jeg skal ende dette Brev med at skrive et Par Linier derom, naar jeg kommer derfra.

d. 13de.

Æren var rigtignok saa stor som mulig. En stor Sal og to Værelser vare fulde af Giæster. Skuespiller Anschütz, som sad lige over for mig, reciterede med høi Røst 5-6 smukke Digte til mig, hvorved hvergang min Skaal blev drukken med stærk Haandklap. En Lauerbærkrands blev rakt mig af Digteren Grillparzer, som sad ved min Side, og min venlige Beundrer – jeg kan sige sande Ven – Grev Dietrichstein sad paa den anden Side. Det Billed af mig, som Maleren Ammerling havde giort, var opstillet i Salen. Kort – det var al mulig Hæder. – Gud velsigne Eder Alle, mine Venner! – Vi skulle reise imorgen tidlig; idag skulle vi pakke ind, giøre nogle Afskedsvisiter, og saa – Farvel Wien! for dennesinde og formodenlig for evig!

2004. *Til Johannes Oehlenschläger og Marie Konow.*

München den 27 Juli 1844.

Mine kiære Børn!

Vi havde alerede været flere Dage i ovenmeldte Stad, og sadde i Aftes i Skuespilhuset im Sperrsitze zweiter Bank, da William mellem Akterne fik en Anelse om, at der maatte være Breve til os, og løb hen paa Posthuset, medens jeg, for at dæmpe Hiemveen og dog nyde noget Nordisk, spiste en Portion Iis. Han bragte til min Glæde et tykt Brev, baade paa Dansk og Norsk. Da han – som Censuren – i det mindste for d[u]m i Wien – havde aabnet det, før jeg fik det, og kiget deri, for at see: om Alting hiemme var vel inden Borde, stak det i Lommen, for ikke at gjøre Opsigt, med at sidde og læse Kiærlighedsbreve fra mine Børn med blandet Følelse for Alles Øine; men Glæden gjorde mig dog saa confus at jeg tabte min ene Handske, hvilken jeg først fandt paa Gulvet ved Enden af Maaltidet, da alle reiste sig, jammerlig nedtraadt og tilsmudset. Hiemme havde jeg da en herlig Nydelse især af Marias søde lange Brev. Ogsaa af Johanneses; men Nydelsen var ikke saa lang, desformelst at Brevet var kortere. Dog maa jeg sige til hans Roes, at han ogsaa skriver oftere. Nu har I vel Lyst til »at smage en Prise af min Tobak!« det vil sige: høre noget fra mig.

Vi forlode altsaa Wien den 14 Juli, efterat man først havde viist mig al optænkelig Hæder og Ære, hvilket I af medfølgende Blade bedre vil see end Beskedenheden og Dovenskaben tillader mig at fortælle det. Al denne venlige Forekommenhed maatte jo særdeles røre og glæde mig. Men jeg var dog ikke bedrøvet ved at forlade Wien, hvor Beqvemmelighederne til det daglige Liv manglede mig, og hvor Aanden ovenfra var saa lidt aandelig. Strækningerne vare saa lange og hede, Vognene saa dyre at det var en Skam. Opvartningen i Hotellet (: skiøndt nok det bedste) slet. Man bliver op-

vartet om Morgen en af en »Lohnbedienter« som børster Eens Tøi, etc. Vor Lohnbedienter saae ud som en Borgermand i det Kongl: Kiøbenhavnske Skydeselskab og Danske Broderselskab, der, om han end ikke har været Fuglekonge, dog i det mindste har faaet en
5 Sølvteepotte for Rumpens Nedskydelse, ved en god Skytte, der skjød for ham. Jeg kom altid til at tænke paa Tieneren Lars i den ældre Heibergs Vonner og Vanner. Uagtet vi forærede ham begge vore aflagte (jeg kan ikke sige gamle) Hatte og et Par Støvler, var han dog ikke til at bringe i Trav, men gik bestandig i Skridt og snød
10 os, naar han kunde. Touren til Linz paa Donauen var meget skjøn. Vil I have Detailler af Reisen, saa beed Molbech skrive det ud for mig, af en af de utallige Reisebeskrivelser, som han har paa Bibliotheket. Igiennem skjønnne Strækninger kom vi til Ischl, et ganske modernt, men ogsaa meget smukt Badested, der nu er Samlings-
15 pladsen for alle fornemme Folk. Metternich var ogsaa kommen der. Man sagde mig i mit Værtshuus, at hans Tiener havde været to Gange, at spørge efter mig. Det regnede, og jeg lod mig (: første og maaskee sidstegang i mit Liv) bære i en Portechaise op til hans Villa, ligesom Henrik og von Tybo hos Holberg; men - han var ikke
20 hiemme, og det var ret godt; thi jeg troer ikke vi nogensinde vare komne i en ordenlig S a m t a l e med hinanden. Vore Naturer og vore Optugtelse vare altfor modsatte. Vi vare til Middag hos en Grev Barth, hvis Bekiendtskab vi havde giort paa Dampskibet - en excellent Mand - og hos Grosserer Werthheimer fra Wien; hvor jeg
25 gjorde endeel af Ischls skjønnne Aander en Fornøielse, med atter at forelæse Dina. Derfra reiste vi til Salzburg. Men man kan ikke forlange a l t i d at have godt Veir; nu faldt det i Regn og Dunst over Biergene, hvilket meget forhindrede os i at nyde de skjønnne Udsigter, dog klarede det op hen ad Aften. Næste Morgen i Salzburg regnede det igien. Vi boede (: ligesom i Wien) im Erzherzog Carl paa
30

Torvet. Jeg saae ud af Vinduet og blev en deilig stor Bronze-Billedstøtte vaer. Tænk Eder min Følelse da jeg opdagede at denne kongelige Søile var – M o z a r t s ! Vel vidste jeg, at man havde oprettet en slig for ham; men jeg troede ikke den havde været saa stor og kostbar. Der stod han da – herlig af Schwanthaler, med det samme aabne, venlige, kraftige sangvinsk følsomme Ansigt, omgiven af det 5 fulde tilbageslagne Haar, som vi i mange Aar saae ham paa det lille Kobber jeg arvede efter salig Fader, som hang over det gamle Fortepiano, jeg arvede efter min Søster salig Sophie, og hvor salig Lotte og min – Gud været lovet – friske og sunde Maria i ti Aars Tid hver, lærte at spille. Fuld af den kiærligste Følelse greb jeg Pennen – men 10 udtrykte den kun svagt i følgende Linier:

Mozart! stehst Du dort, ein König, schön im Bronze, gross,
 An dem Ort, wo Du geboren, wo so klein Dein Loos?
 Als Du lebtest Wen'ge kannten Dich, der oft verkannt;
 So verwechselt stets der Haufen Glas mit Diamant! 15

Heisse Thränen muss ich weinen. Ach, nach Deinem Tod
 Bauten Sie Dir diese Säule; Dankbarkeit geboth;
 Sie liess Deinen Namen steigen aus dem trüben Dunst;
 Denn Natur ist ew'ge Schwester von der ew'gen Kunst. 20

Mozart! mein geliebter Bruder! ach – ein schwach Gedicht
 Weih ich Dir, – Mit Augen sah ich Dich im Leben nicht,
 Aber meine Ohren hörten, und mein Herz empfand! –
 Nord und Süd? Wir hatten beide doch e i n Vaterland.

Dank für Deine schönen Töne, Wie ein Zauber fällt 25
 Deiner Flöte Lieder in Aladdins Zauberwelt.

Melpomene hört' ich warnen im Erynnienklang,
Als den schönen frechen Sünder Höllenglut verschlang.

Und die Lust des heitern Lebens, bunt und leicht und froh,
Als zum Ideal erhoben Frankreichs Figaro,
5 Hört' ich staunend, – und der Liebe zarte Tändelei,
Als Susanna Du, Zerlina, rufest hold herbei.

Und wo Deine Lieder tönent, stark und süß und weich,
Wolfgang Amadeus Mozart! kannten wir Dich gleich
O wie oft hast Du entzückt Nordens Dichterherz!
10 Und nun steh' ich hier und weine vor dem kalten Erz.

Freut euch Öster[r]eich und Salzburg! stolz wohl könnt Ihr seyn
Weimar trägt nicht gröss're Namen auf dem Leichenstein.
Wie in Mekka, in Medina treu der Pilger steht.
Andachtsvoll neig' ich mich dankbar vor dem Ton-Prophet!

15 Haydn ligger ogsaa begravet her. Mange herlige Oldtidsminder
– blandt andet i Klippen en indmuret Hule, der har tilhørt den første Eremit her i det 4 Aarhundrede. Fieldet luder brat ned lige til Byens Huusrækker. Men jeg vil ikke forfalde til detaill[er]jede Beskrivelser – det gjør, som sagt Molbech og Consorter bedre end jeg,
20 af alerede trykte Bøger. Jeg vil heller ikke tage Anledning til at udskrive Beckers eller Andres Historie, som Grevinde Hahn-Hahn, eller Haha Haha, eller hvad hun hedder. Saaledes som jeg gamle poetiske Karl i mit 65^d Aar zum Guter letzt løber igiennem Tydskland og Frankrig p . p . c skal I see mig i mine Brev-skizzer. Gud
25 hvor jeg ogsaa meer og meer hader dette storsnudedede Bedømmeri.

Nei, som et Barn igien gaae jeg nu her i M ü n c h e n og forbauses og glædes og henrykkes over de udødelige Kunstværker, som Verden og Eftertiden har en Konges Kunstentusiasme at takke for. Jeg kritikakler ikke, fordi man viser mig en eller anden Feil paa Ting med store Skønheder, som er let at see b a g e f t e r , men næsten umulig at forekomme hvor saameget Stort og Herligt pludselig fremstaaer, som ved et Trylleslag. Jeg indlader mig heller ikke i borgerlige om end grundede Klager over eensidige Retninger, hvorved det svier til det Hele. Gud veed, Ingen kan elske sin Næste (: som efter sal. Balles Definition meget rigtig er alle M e n n e s k e r) 10 meer end jeg; men jeg veed ogsaa, mange Tider hengik, hvori Spidsborgeriet florerede paa Kunstens og det høiere Aandeliges Bekostning; skeer det nu maaskee her omvendt, saa gjør det mig ondt – men naar Nutiden ingen Tarv længer har, fordi den er forsvundet, saa staaer disse herlige Værker endnu længe for Evigheden. 15

Vi havde været i Pinakotheket, Glyptotheket, Ludvigskirke, Aller Heiligen Kirche, den gotiske Kirke i Forstaden, Bibliotheket. Vi have besøgt store Malere Kaulbach og Hess i deres Værkstæder – og Schönthalers Atelier; han selv er reist til Italien. Jeg har givet min Dina til Intendanten Baron v. Freiss, han lader den afskrive og 20 vil lade den opføre til Høst, ligesom de andre. Hvad skal jeg sige Jer om disse herlige, Steen- ofte Marmorbygninger med deres Søiler, Fresker, Forgylldninger, med deres Maler- og Billedhuggerskatte? Her var nok at see hver Dag i et heelt Aar – og vi kunne kun nogle faa Gange giennemflagre Alt. Kaulbach og Hess ere store Mestere, 25 Cornelius's Ligemænd; Slottet skal jeg endnu see, hvor Schnorr har malet. Schönthaler staaer i genial Production vist ikke l a n g t under Thorvaldsen. Pinakotheket besidder en stor Rigdom af fortræffelige Malerier; men adskilligt som udgives for af Correggio, Lionardo da Vinci etc. er det neppe. Jeg undrede mig over at see nogle 30

barnagtige Smørerier af Cimabue og Giotto; men Dr: Fürster (Udgiveren af Cottas Kunstblatt) forsikrede mig siden, at det ikke var af dem, og viste mig Tegninger af dem, han havde gjort i Italien, som var ganske anderledes!

- 5 Commissionrath Waagen, som vi kendte fra Berlin og Dresden viser os stort Venskab, følger os daglig omkring, og vi vare en Aften hos ham, hvor jeg forelæste Dina. I Aftes vare vi hos Fürster, hvis høist godlidende aandfulde Kone er en Datter af Jean Paul. Det glædte mig af hende at høre: Er achtete Sie nicht bloss hoch als
- 10 Dichter – er l i e b t e sie! – Jeg har gjort den udmærkede Philolog Thierschs Bekiendtskab; han kom mig høist kierligt imøde, og da jeg nævnede vor Madvig for ham, sagde han »Das ist unser grösster lateiner!« – Det kildrede mig ind i Siælen, at høre. Vort lille Danmark har dog ogsaa Folk, som udmærke sig, hver i sin Retning. For-
- 15 leden kom en gammel Mand og besøgte mig, stirrede paa mig med de store Øine og sagde kiærligt: Kennen Sie mich nicht wieder? Jeg maatte svare: Nei! Han: »Und ich kannte Sie gleich. Sie haben Sich in den 28 Jahren gar nicht geändert.« Det var den udmærkede Historiker Baron Hormayer, som nu er bayersk Gesandt i Hamborg.
- 20 Han forærede mig sit sidste Værk. – I Theatret har jeg bivaanet en særdeles god Opførelse af det guddommelige Stykke Joseph og hans Brødre. Her er gode Syngestemmer og Spillet var i det Hele ogsaa godt. En Farce af Raimond var der ikke meget Comisk eller Vittigt i. Jeg kom til at tænke paa de Van Qvotenske tyske Comødier. Vi
- 25 boe »im bairischen Hof« meget godt, spise godt, ere vel opvartede og ikke ubilligt.

den 30 Juli

Igaar var der et Selskab for mig en halv Miils Vei udenfor Byen, som var meget hæderligt og smukt for mig. Jeg sad paa det samme

Sted, hvor Thorvaldsen ved en lignende Leilighed havde siddet. Der blev drukket Skaal paa Skaal for Tydsk og Dansk Broderskab, og tre af de Digte, der blev reciterede til mig, sender jeg tillige med de Wienske. Naar Johannes har læst dem sender han dem med Bre-
vet til lille Ikken. Maaskee kunde det dog more mine Landsmænd 5
at faae lidt at vide derom. Jeg har idag seet Slottet, som er deiligt og kongeligt, og, hvor der ved de herlige Kunstneres Haand ogsaa er sørget for tydske Digteres Hæder: Goethes, Schillers, Tiecks, Wieland. – I Sandhed! Navnene Cornelius, Kaulbach, Hess, Schnorr, Schönthaler ere s t o r e Navne, og den gjør sig kun selv lille, som 10
vil forkleine dem.

I Aftes har jeg seet et Stykke af Töpfer: Karl den 12tes Hiemkomst, som gik miserabelt, og hvor Karl XII blev spillet af en Person, der saae ud, som en gammel tandløs Kiærling.

Nu maa jeg tale lidt endnu med begge de kiære Børn! Du, min 15
søde Maria gjør mig uendelig glad, for det første med at være saa frisk og sund med Din Konow og Dine søde Dreng, for det Andet ved at sende mig saa søde Genrebilleder af dem, med alle de nydelige Anekdoter. Bliv fremdeles saaledes ved, jeg kan aldrig faae nok. Din Fortælling om Krandsen til salig Moders Erindring rørte mig 20
dybt. Hendes Dødsdag var den 7^d Juli. I Overgaars var det hendes Fødselsdag. Vi ville mindes den sammen paa Frederiksberg næste Sommer! Levvel! Levvel! Hils Din Mand og Dine velsignede Diænge.

Dig, min kiære Johannes! takker jeg for alle kiære Efterretninger 25
og især for Dine kiærlige Hilsener fra Din yndige Francisca og de velsignede Adlers. Gid Du nu maatte blive Tølder (Synder har Du længe været alt) i Kiærteminde. Saa kommer Du til at boe nær ved Falsens. Det har meget glædet mig at træffe sammen med Falsens paa Reisen her baade i Berlin – Wien, Ischl, Salzburg og München. 30

Nu seer jeg ikke Forældrene før i Danmark, men Enevold formodentlig i Paris. Hils alle kiære Venner! de herlige Kochs ikke at forglemme, der altid viser os saa stor Godhed og Hengivenhed.

Om vi skulle blive i Paris i Vinter veed jeg ikke. Skriv mig til om
 5 Du hvis saa er, kan blive af med Værelserne og faae Henrik o m-
 ploieret et Sted, til jeg kan faae ham igien. Om Du kan faae
 nogle af mine Stykker opførte etc.

Hvad udenlandske Indtægter angaaer, saa lever jeg i Haabet; men der er endnu intet vist.

10 Nu intet mere for dennegang! Imorgen reiser vi til Augsborg, for
 at gaae til Nürnberg etc. Det er bedst I nu skrive lige til Paris, og
 adressere Brevet til Minister v: Koss. Lev vel! Lev vel

Eders kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

15 2006. *Fra Johannes Oehlenschläger.* Kjøbenhavn, den 6^e August 1844.

Kjæreste Fader!

Aarsagen, hvorfor jeg ei før har besvaret Dit sidste Brev, er den,
 at jeg ventede at faae et fra Norge, hvilket jeg agtede at indeslutte
 i mit og derved spare Brevportoen. Da Marie nu har svigtet den-
 20 negang, vover jeg ikke at opsætte Svaret længere. Dit Brev fra Wien
 har glædet mig ubeskriveligt, da jeg [seer], at Du fremdeles bliver
 baaren paa Hænder og at Du og den kjære William, som forresten
 er en stor Synder i ikke at skrive, befinde Eder fuldkommen vel. Det
 fornøier mig især, at Du er bleven hædret saameget [af] Wienerne,
 25 som jeg dog anseer for de hjerteligste og gemytligste Mennesker i
 Tydskland. Af Andersen, som er kommen hjem fra en lille Reise i
 Tydskland, hører jeg, at Du er ankommen for en 14 Dage siden til

München. Kongen er jo bortreist, men det er Dig vel ikke ukjært, da Du dog vel ikke vilde finde megen Sympathie hos ham. Hvis Du ikke veed det, kan jeg underrette Dig om, at Dina skal opføres i Weimar ifølge den unge Hertugs Befaling. Den gamle Storhertuginde har beklaget meget, at Du ikke har besøgt Weimar, hvilket man der havde formodet; da Andersen var der ved Taffelet, har Talen især dreiet sig om Dig, og Du blev omtalt med den største Veneration og Kjærlighed. Herhjemme glæder man sig almindeligt over Dit Triumpftog, baade Mynster og Adler tale meget og gjerne om den Hæder, der bliver Dig til Deel. Wilstrup besøgte jeg nylig, for at fortælle ham om Din Reise; han og Datter bade om at hilse Dig mange Gange, og da jeg gik, yttrede han med den største Beskedenhed Ønsket om at faae kun ganske faa Linier fra Dig indlagte i et Brev til mig, hvilke han kunde gemme som en Helligdom. –

Din Beslutning at ville tilbringe Vinteren i Paris, glæder og be-
drøver mig tillige; thi jeg [kan] ikke nægte, at jeg meer og meer savner Synet af og Omgangen med min elskede Fader og Broder, især da jeg veed, at vi herefter skulle leve adskilte fra hinanden. Imidlertid maa Du ikke troe, at Egoisterie fra min Side er Skyld i, at [jeg] ved disse Linier søger at vække nogle Betæneligheder ved en læn-
gere Reise. – Det er nemlig over en Maaned forsilde, at opsige Værelserne, og hvor vilde Du vel ved Din Tilbagekomst kunde finde en behageligere Leilighed for Dig og William end her? Jeg syntes næsten ogsaa, at det var Synd at opsige Henrik, som dog støtter sit Haab om en fremtidig Befordring alene paa sit Forhold til Dig. Meublerne lide absolut ved Fløtning, som desuden vil være forbunden med Omkostninger. Treschow er for Tiden i Norge, og han vilde maaskee tage ilde op, hvis vi saa lang Tid efter rette Opsigelsestid vilde proponere ham at maatte fløtte herfra, og hvis han nu afslog det, vilde det naturligviis ægre Dig. Dog dette vilde være det Mind-

ste derved, da der ikke vilde stort spares ved Værelsernes Opsigelse. – Fra første October til første April har Du herhjemme en Indtægt af 1500^r fast; nemlig 300^r fra Universitetet i sidste Quartal d.A., da de 100^r fradrages, paa Grund af Forskuddet, da Du reiste, og 400^r i første Qv. næste Aar, desuden 400^r fra Naadessecretariatet, 300^r fra Høst og 100^r fra Finantserne. Nu vil jeg nok antage, at jeg hos Universitetsdirektionen kunde faae udvirket et Forskud af f. Ex. 300^r, imod 100^r's Fradrag i de 3 sidste Qvartaler næste Aar; men Alt i Alt blev det dog kun 1800^r til 1ste April n.A., heraf maatte jeg dog idetmindste have 400^r, til min egen Person, Folkenes Løn og Kost og Smaaregninger, og med 1400^r kunde Du og William vel neppe leve en Vinter i Paris. Nu veed jeg vel ikke, naar og hvormegget Du kan vente fra Tydsklands Theater; thi herpaa kommer det Hele jo an. Desuden maa Du erindre Dit Løfte til Frøhlich. – Det er naturligviis ikke min Hensigt at afskrække Dig, søde Fader! ved denne Detail, men jeg føler mig dog forpligtet til at sige Dig, hvilke Betæneligheder der kunde være ved et forlænget Ophold. Hvis Du beslutter Dig til at blive borte, beder jeg Dig snarest muligt at underrette mig derom, for at jeg da kan træffe de fornødne Foranstaltninger til Pengenes Inddrivelse, da vi jo maa have Forskud overalt, og jeg haaber da i Løbet af 2 à 3 Maaneder at kunne sende Dig et Creditiv paa en 1000^r a 1200^r. – Husk da tillige paa, at Du maa sende mig en Ansøgning om Reisetilladelse til Kongen og, ifald Du til næste Aar skulde være Decanus, maa Du lade mig arrangere et Bytte med næstnæste Aars Decanus. – Overvei Alting nøie, kjæreste Fader, og lad Dig for Alting ikke herved overtale til at komme hjem, hvis Du kan faae Penge fra Tydskland, da jeg vilde bebreide mig i mit inderste Hjerte, uden tilstrækkelig Aarsag at have overtalt Dig til at opgive en i saa mange Henseender herlig Plan. Det er alene Frygt for Pengemangel, der ængster mig; maaskee er den aldeles

ufornøden. Skriv ialfald øieblikkelig til de forskjellige Theatre og indhent Efterretning om, naar Du kan vente Penge; glem da heller ikke Weimar. – Du skriver om, at Max endnu ikke har ladet høre fra sig; har Nogen da givet Dig Haab om en ny Udgave af Dine Værker? Det glæder mig at høre, at Du vil skrive et Stykke i Paris; 5 det vil forhøie Interessen, naar Du sender det selv fraværende hjem fra Paris. Hvilket Sujet har Du valgt? Jeg formoder det om Herlufsholm? Eller maaskee har Du faaet nye Ideer underveis? – Jeg lever herhjemme saa lykkeligt som muligt. Jeg kunde aldrig have faaet en mere velsignet og kjærlig Pige, end Francisca, og jeg hænger ogsaa 10 ved hende med mit hele Hjerte. Vor Lykke voxer bestandigt; thi vi føle med hver Dag meer og meer, hvor aldeles vi passe for hinanden. Adlers ere kjærlige mod mig som sædvanligt, tusinde Hilsener sendes til Dig og William fra dem Alle; ligeledes fra alle gode Venner, som jeg jevnligt seer. Kongen er reist, men yttrede ved Afskeden til 15 Adler, at han kunde være forvisset om, at han skulde holde sit Løfte. Kj[ærtle]minde fik jeg ikke, da A. ei vilde interessere sig for det, fordi han fandt det for lille. Levvel, elskede Fader! Reis lykkelig og frisk og tænk med Kjærlighed paa Din kjærlige Søn

Johannes. 20

2010. *Til Johannes Oehlenschläger og Marie Konow.*

Paris d: 25 August 1844.

Mine kiære Børn!

»Man schreibet von Paris: es habe kein' Gefahr –

Fra os til Paradis er nu fast ingen Fart«.

Disse to classiske Linier af vor udødelige – ikke Hei- men H o l- berg – (: der er mere Hold i Hol end i Hei) ere mere skjønnede end sande. Thi Fare havde det der oftere, skjøndt Gud skee Lov, ikke for 25

Tiden – og Farten gaaer ogsaa temmelig rask. At Paris er et Paradis behøver jeg vel ikke at bevise Jer eller nogen anden Vantroende. Da I formodentlig allerede have nok af min Van, eller Vandenvid, ville vi i største Fornuftighed gaae videre – i Vandet thi det regner
5 bestandig, og jeg vil »kortelig fortælle Monsør« hele Reisen, skøndt ikke Prisen paa Madvarene, thi de vare saa uforskammede, at det vilde svie i min Pung, med denne aandelige Drøvtygning.

Altsaa – vi forlode hinanden i München, der alt mere og mere svarer til sit Navn, da Munkevæsenet stærkt tager Overhaand. Den
10 gode Kong Ludvig har bygget saamange skønne catholske Kirker, hvori de store Kunstnere have malet Helgene i overnaturlig Størrelse paa Guldgrund; – da Theatrene nu er færdige vil han ogsaa deri lade opføre de gamle Mysterier og derfra mystificerer han Folket; – jeg kan ikke forstaae det paa anden Maade. At det skulde være af
15 personligt Bigotteri troer jeg ikke, og politisk er det heller ikke.

Vi drog altsaa til Augsburg, hvor vi bleve en Dag, og derfra til Nürnberg. Nürnberg havde jeg endnu ikke seet paa nogen af mine Reiser; jeg længtes efter denne gamle Middelalderstad, jeg tænkte at tilbringe et Par Dage der, ligesom fordem i dens Sødskendebarn
20 Florenz i Italien. Der havde jeg kun levet med Dante, Giotto, Bruneleschi, Benvenuto, Michel Angelo etc. – her vilde jeg kun leve med Albrecht Dürer, Pirchheimer, Hans Sachs – etc. – Men – Mennesket spaaer og Gud saaer. I Florenz bestial Værten mig for nogle Louisdor – her fik jeg et uventet Besøg af en gammel kied-
25 sommelig Paarørende, men som jeg, for Slægtskabets Skyld, ikke strax kunde vise Døren – min gode ærværdige Podagra. Jeg havde reist om Natten i vaadt Veier, og deraf tog Herr Podagra anledning til at giøre mig et Besøg, som varede i lige saa lang Tid, som den, hvori Gud skabte Verden, nemlig sex Dage, og hvor jeg maatte
30 sidde og kiede mig i Værtshuset. Lykkeligviis var der dog i Nürn-

berg et Leiebibliothek. Jeg læste igien O'Meares Bog om Napoleon
 - som sad paa St Helena hiemsøgt af en værre Podagra end min. -
 Det var mig vanskelig at holde Diæt. Jeg vilde have Fisk men i
 Nürnberg har man ingen anden Fisk end Foreller, Karper og andre
 r ø r i g e Fiske, som ere forbudt i Lovbogen om Podagra. Jeg vilde 5
 have Sagosuppe! - Man bragte mig Kiødsuppe med Sagogryn -
 lykkeligviis var der dog Høns. Efter sex Dages Stranden paa denne
 Sandbanke blev mit Skib flot igien og jeg kunde komme ud og see
 mig om. Men om det nu var Podagraen der havde gjort mig »gnad-
 rig« - eller hvad - Nürnberg morede mig ikke nær saa meget, som 10
 det Legetøi jeg havde faaet derfra i min Barndom. Vel var der man-
 ge skønne gamle Bygninger - den herlige Brønd paa Torvet - en
 stor Mængde Billeder af den gamle tydske Skole - vi kiørte ogsaa
 hen til Musefælden, hvor Hans Sachs døde - men - Nutidens
 smaalige Philisteri - og især Manglen af skøn N a t u r i Omeg- 15
 nen, gjorde mig Opholdet - paa nogle herlige Øieblikke nær - ube-
 hageligt. - Jeg længtes saa stærkt efter at komme ind i en smuk Ha-
 ve. Vor Leietieners forsikkrede at vi kunde reise paa Jernbane til et
 deiligt Sted - Fürth. Det gjorde vi da - og kom, - hvorledes skal jeg
 beskrive Jer det - til et Sted som Trommelsalen paa Vesterbro; hvor 20
 man under nogle nederdrægtige Træer knap kunde finde en Smule
 Skygge. Men Øl kunde man faae desmere, Herre du Jesus Chri-
 stus! - Jeg var færdig at gaae af mit gode Skind, da jeg - medens
 William løb omkring med Leietieneren for at see Stedets Umærk-
 værdigheder - sad paa en Stol, med et Krus Øl for mig paa en anden 25
 Stol (: fordi Bordet var for tilsølet af Øl -) og druknede min For-
 tvivelse i Øl. Næste Dag kom vi dog til et bedre Sted; men glædest
 var jeg da jeg kunde reise derfra. Dog glæder jeg mig ved at see et
 Par Mesterstykker af min kiære Dürer. I et Privathuus viste man,
 blandt andet, et ypperligt Portræt som tilhørte denne Familie fra 30

Dürers Tid. – Saa kom vi da til Frankfurt. Denne Stad tilhører ikke blot Middelalderen, men ogsaa Nutiden; og da jeg lever i Nutiden saa levede jeg ogsaa noget op her. Jeg saa det endnu smukke Huus hvor Goethes Forældre havde boet – og hvor han strax havde havt
5 det saa godt. Aldrig kunde han sige »dass er sein Brod mit Thränen
ass –« og derfor kiendte han vel heller ikke ret »die himmlischen
Mächte« men kom ikke længere end til Jupiter – og bildte sig tilsidst
selv ind at være Jupiter. – Men med barnlig trofast Følelse for den
store Digter gik jeg hen paa Dørtærskelen af hans Huus, og tog i
10 Grebet af den Dør, som hans unge raske Haand saa tidt havde grebet
om – og tænkte: Gid han altid var blevet en Frankfurter Doctor
istedet for en Weimarsk Excellenz, saa havde han været excellentere.
Men Gud velsigne ham for al det Skønne han har gjort, og den
Glæde han har skienket mig og Mange. Jeg saae den gamle Raad-
15 sal, etc: og det forhøiede mig Nydelsen, naar jeg tænkte: disse Ting
har Goethes skønne unge Øine seet. Her fik han de første Ideer til
sin Werther, Götz, Faust. Jeg elsker ham meer end jeg tidt selv veed
af: »O Neigung sage, wie hast du so tief im Herzen dich versteckt!
Wer hat dich, die verborgen schlief gewecket? Ja Liebe du wohl un-
20 sterblich bist!« – Men jeg havde ogsaa fortient, at han havde elsket
mig, – og det smerter mig bittert, hvergang jeg føler dette Savn. Nu
havde det dog været forbi – Og hvor jeg finder dyb Sympathie, der
finder jeg ogsaa Gienkiærlighed i hans Værker. I Billedgalleriet
fandt vi skønne Billeder af *L e s s i n g*, som gjør sit Navn Ære. Paa
25 Kirkegaarden saae vi Thorvaldsens Basreliefs i den Bethmanske
Begravelse. – Jeg glemte at omtale Bamberg og Würzburg, men der
vare vi ogsaa særdeles kort, især i Würzburg; i Bamberg saae vi
Galleriet etc. –

Nu gik det altsaa paa Rhinen til Cölln. Ja visselig er det en deilig
30 Flod, og de smukke Ruiner gjøre en ypperlig Virkning. Men jeg

kan ikke mere dele den ungdommelige Sorg over Tabet af hin Tid.
Jeg kan ikke sige med Fr. Schlegel:

»Du freundlich ernste starke Woge
Vaterland am lieben Rhein,
Sieh, die Thränen muss ich weinen,
Weil das Alles nun verloren.
Die Burgen, so die Ritter sich erkoren.
Traurig aus dem Wasser ragen,
Wo in schönen Vorzeitstagen
Hohe Helden muthig lebten,
Voll von Ruhm und Ehre strebten etc.«

5

10

De fleste af disse Borge vare R ø v e r b o r g e . De have aldrig været smukkere end som de nu ere. Ormen er kommen ud af Silkelarven, og nu kan den poetiske Følelse spinde sig en smuk Klædning deraf. Dampskibet glider med stor Hastighed, naar det ovenikiøbet 15 gaaer med Strømmen. Det er dog en herlig Opfindelse, for at komme frem fra eet Sted til det andet. Vist nok, Anledning til Reise-Eventyr giøre de ikke. Før, naar Reisende mødtes paa et Skib eller en Postvogn, var det næsten, som naar Robinsoner mødtes paa en Ø; nu er det som om Fremmede kommer sammen paa en Restau- 20 ration eller et Billard, en Promenade. Men – den som søger fremmed Bekiendtskab finder det nok alligevel, – og nu er man heller ikke t v u n g e n til Bekiendtskaber, men kan – naar man vil – reise e n e midt i Vrimmelen; noget, som jeg for min Deel sætter stor Priis paa. Saaledes kom vi da til Cölln. Paa Skibet gik der en smuk 25 stor Mand i sort civil Dragt men med en Guldkjæde og et Guldkors under Kappen. Det var Ærkebispem af Cölln; det vil sige Vice-Ærkebispem. Jeg gjorde ikke hans Bekiendtskab. Hvilken forunderlig Kirke er denne Domkirke. Et ægte Billed paa den menneskelige Virksomhed: det Høieste, det Herligste – forbunden med det 30

Ufuldendte; den skønneste Kunst – halvfærdig. Dette Chor, som
K i æ t t e r e n Fr: W. har ladet oppudse og forgyldte igien og opmale
– overgaar al Beskrivelse. Det Forunderlige her er ikke det Store,
det Dristige; thi det finde vi ogsaa i indiske og ægyptiske Bygninger,
5 og i den romerske Bygningskunst gik den græske Skiønhed over til
det heroisk Kæmpeagtige. Nei – det er den ægte – hvad skal jeg kal-
de det – H u m a n i t e t – som smiler ned fra disse Piller og Hvæl-
vinger. Der er i denne Høihed en sød, himmelsk Ro og Sikkerhed
– som i Siælen, naar den føler sig uskyldig og god. Det er ikke Mid-
10 delalderens Sværmeri eller aandlige Drukkenskab der har opført
dem. Disse Forhold ere opstaaede i en høi, reen, menneskelig Siæl.
Der er Sædelighed og Dyd i denne religiøse Opløftelse. Det klinger
underligt, men det er dog sandt. Derfor er ogsaa alt det Store her
saa Yndigt. Siden, da Choret var færdigt har Munkegiøgleriet dre-
15 vet sit Spil. Det er en besynderlig Følelse der griber een, naar man
staaer i de hellige tre Kongers Grav – af Guld, Sølv og kostbare
Ædelstene, hvor alt er ægte, undtagen de hellige tre Konger. Men
paa de gamle Nodestole ligger Pergamentsfolianter af de ældste No-
debøger. De rørte mig meer end de hel: 3 Konger.

20 I Brüssel – vi kom giennem Lüttich – (hvor jeg paa Jernbanen
traf gamle Yoldy, for atter at være sammen med ham, hos hans
S v i g e r s ø n) – i Brüssel saae vi Galleriet og besøgte Coopmanns,
som havde mig en Middag hos sig, medens William gjorde den Af-
stikker til Antwerpen. Og nu gik det til Paris – men ikke, underlig
25 nok, paa Jernbane, men i Diligence. Dag og Nat. Nu stode vi da i
denne mærkværdige store Stad, hvori jeg havde levet et Par Aar af
min bedste Ungdom og skrevet et Par af mine bedste Værker. Vi
stege af i Hotel de Valois og gik strax om Aftenen i Operaen, hvor
vi saae Robert le diable og hørte gode Sangere. Men næste Dag
30 havde den forbandede Podagra atter indfundet sig; formodenlig af

samme Aarsag som sidst, fordi jeg var reist om Natten i fugtigt Veir.

For at faae det noget bedre, skiftede vi strax Logie og boe nu i Rue Richelieu No. 3. Men naar I skrive mig til er det dog bedst at adressere Brevet til den danske Minister Koss. William gik til ham, og han kom strax og besøgte mig i mit podagraske Fængsel. Her sidder jeg nu atter fire Dage paa Grund. Tænk Jer engang: lige over for Theatre francais! Kun 20 Skridt over Gaden til Indgangen maa jeg sidde og see Folk stimle til Skuespilhuset, fordi Rachel spiller; og see William komme hiem ganske forgrædt over Rachel i Polieuct. Men idag er det Bedre, Solen skinner, Veiret lader til at blive godt, og saa bliver det nok ogsaa snart godt med mig; maaskee endnu idag. Hebbel og en anden Tydsker have alt besøgt mig. Jeg maa vel snart bringe Victor Hugo mit Brev fra den franske Minister. - Jeg maatte lee paa Grændsen af Frankrig, hvordan man strax tog Feil af mit Navn. I det Beviis for Betalingen med Iilposten fra Brüssel til Paris blev jeg kaldet Mr. Gottlob. Man har seet i mit Pas, og standset ved dette Navn efter Adam. William gjorde den meget rigtige Anmærkning, at jeg kom til Paris med Navnet Gottlob, ligesom Holberg i gamle Dage under Navn af M i k k e l R ø g efter det Pas han havde laant af en god Ven, da hans eget var kommen bort.

Nu vil jeg slutte for dennegang, idet jeg tillige lader Eder vide, at det - efter modent Overlæg - er bleven mit Forsæt at tilbringe Vinteren her i Paris og at komme først hiem til Foraaret. Mine Grunde er disse: 1.) Da jeg i den seneste Tid to Gange kort efter hinanden har lidt af Podagra, saa tør jeg ikke udsætte mig for et tredie Anfald i det koldere Efteraar, naar jeg skulde reise hiem, og ikke kan vide hvordan Veiret bliver. Med Foraaret reiser jeg derimod Varmen imøde. 2.) Har jeg Hovedet fuldt af et nyt Stykke (: Spøgelset paa Herlufsholm) det vil jeg gjerne sætte mig strax til at skrive; men skulde jeg kun tilbringe lidt over en Maaned her, saa var der ei at

tænke paa. 3.) Trænger jeg usigeligt til R o og den evige Flakken og Indpakken er bleven mig ganske modbydelig. 4.) Vilde jeg dog ogsaa gierne for tredie og sidste Gang nyde Paris ret i Mag og Behag. – Hvad min elskede Johannes angaaer, saa smerter det mig vel, ikke
 5 at nyde den sidste Vinter i hans daglige Selskab, men bliver Du ogsaa ansat, kiære Johannes! saa skeer det vist ikke saa snart, at vi jo kunne tilbringe et Par Maaneder sammen, maaskee i den søde Systers og hendes Mands og Børns Selskab, naar de besøge os.

Og hermed Basta! Jeg haaber snart at faae Brev fra min Maria
 10 om det kiære Steen og dets I n d b y g g e r e .

Den 26.

Jeg var kommen mig saavidt, at jeg kunde gaae i Comødien i Aftes; men jeg var kommen i P a r t e r r e t i Opera comique; hvor jeg hverken kunde høre eller holde ud for Hede; og gik derfor tidlig
 15 hiem med William, hvor der ventede os en Glæde med alle de kiære Breve; – ikke blot fra min Maria og Johannes, men ogsaa den velsignede Francisca har skrevet mig til. Paa et Blad, som jeg lægger hertil vil jeg nu svare de kiære Forlovede; paa dette H æ f t e , som jo sendes til Maria, takker jeg Dig, min elskede Datter! for alle de
 20 herlige Anned o t t e r om Harald og A d a m , og for det Evangelium om Guds rige Velsignelse, som jo nu kommer til Eder Tøndeviis i Sildenes Lignelse. Haralds Omsorg for hans Fader er høist rørende. Det glæder mig, at Du har fundet en saa kiær Veninde i Fru Aal, men det smerter mig at Norge nu i den herlige Svigerfader ta
 25 ber en af sine ædleste, elskværdigste Sønner. Skriv mig snart igien, søde Maria! Du troer ikke hvor det glæder mig at høre fra Eder. Dog jo Du veed det nok. Mange Hilsener til Konow, Børn og Venner

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

2012. *Fra Johannes Oehlenschläger.* Kjøbenhavn, den 31te August 1844.

Kjæreste Fader!

Under den 23de dennes har det behaget Hans Majestæt Kongen at constituere Hofjunker Cand. juris J.W. Oehlenschläger som Comsumtionsforvalter i Sorø, imod at han stiller befalet Sikkerhed i anordningsmæssige Effecter. – Altsaa kom jeg endelig i Havn og er i høi Grad lykkelig som Francisca og alle Adlers. Kongelig Constitution er det samme som Kongelig Ansættelse, og Alle, som ere blevne befordrede i Anledning af de sidste Forandringer i Toldvæsenet ere blevne constituerede, der forestaaer nemlig en endnu større Reform og til den Tid bliver jeg fast ansat. – den 1ste October skal jeg ned til Sorø og jeg har naturligviis travlt forinden. Jeg savner Fader og William uhyre og er ofte underlig tilmode ved at skulle forlade Faders Huus, hvor jeg har tilbragt mit hidtils Liv; det er lidt trist, at Ingen herhjemme tager Afsked med mig og at jeg efterlader Huset tomt. Nu maa jeg endelig have at vide, naar I komme hjem; det er muligt, skiøndt ei vist, at jeg kan holde Bryllup i Vinter engang, det beroer nemlig paa Leilighed i Sorø; jeg antager neppe, at det skeer før Foraaret. Jeg maa nemlig beskikke Huset, inden jeg forlader det og hvorledes dette skal skee, veed jeg ikke, før jeg faar Underretning om Eders Hjemkomst. Min Forlovelse er nu bekjendt: det vil sige: vi tager imod Gratulation. Francisca's Glæde overgaaer al Beskrivelse og jeg er ikke mindre glad, men jeg er ikke rigtig i mit Es, før jeg er kommen til Ro i Sorø, da de forskjelligste Følelser gjenemkrydse mit Indre. Embedet er 900^r, altsaa stort nok, hvis Fader er saa sød og god at spæde lidt til. Jeg vilde saa gjerne, at Du nu skulde blive aldeles befriet for den Byrde at underholde en saa gammel Person og nu maa jeg dog tye til Din faderlige Hjælp, men det trøster mig dog, at Byrden bliver langt mindre og snart skal bortfalde. Nu bliver jeg desværre nødt til at sætte mig i Endeel Udgifter

ved Bortfløtningen, men jeg skal indrette mig med al mulig Oeconomie; men jeg maa dog lade et Værelse meublere til mig selv, da jeg ikke vil, at Adlers skulle troe, at jeg stoler paa Franciscas Udstyr; det er nok ogsaa Skik og Brug, at Manden meublerer sit eget Værelse. – Til Marie skriver jeg paa Mandag, for at underrette hende om denne for os saa glædelige Begivenhed. – Adlers ere først igaar komne hjem fra en lille Landtour til Møen, Iselinge, Svendstrup og Skjoldenæsholm og Adler er desværre bleven stærkt forkølet, dog haaber jeg ikke, at det har nogen Fare. De have havt afskyeligt Veir og han er flere Gang[e] bleven gjennemblødt. Det var Raseri af ham at gjøre denne Tour, da Veiret tegnede slet og Baromethret stod daarligt; alle de Andre vare derimod [ ] og have kjedet dem paa Reisen; hvis jeg ikke havde frygtet for at opvække Mistanke om egennyttige Hensigter, da jeg jo skulde skilles fra Francisca, havde jeg paa det Indstændigste fraraadet ham Reisen, da jeg endog holdt hans Lyst dertil under saadanne Omstændigheder for et Tegn paa Sygelighed. Gud holde nu sin Haand over ham! Det vilde være altfor haardt for os Alle at miste ham nu, da vor lykkelige Sol just er opgaaet. Jeg tager med F. idag ud til Lyngby, hvor han er; jeg har endnu ikke seet ham siden hans Hjemkomst, da han med Tanterne strax tog ud til Lyngby, hvorimod F. med Otto tage ind til Byen. Alle vore Bekjendte, Kochs, Mynsters, Bartholins' tage levende Deel i vor Lykke. – Naar jeg tænker mig som bosiddende Mand i Sorø, gift med den sødeste Pige, hvis Kjærlighed udgjør min høieste Lykke, bliver jeg aldeles henrykt af Glæde. Første Gang jeg skal aabne mine Døre, for at modtage min elskede Fader og Broder i mit lykkelige Hjem, bliver et af de saligste Øieblikke i mit Liv. Du skal ret faae megen Glæde af at see mig i mit Hjem, min søde velsignede Fader! thi jeg er ubeskrivelig lyksalig. – Fra Augusta Aagesen og Ida Münter ere de bedste Efterretninger indløbne. Falsens ere komne

hjem og tage en 14 Dage til Rygaard; hils Enevold mange Gange fra mig og os Alle. – Fra Høst har jeg mange Hilsener; han har nu isinde at udgive Fortsættelsen af Digterværkerne og begynder med Nordens Guder; hvis Du ikke har Noget derimod, sender jeg Dig Correcturen til Paris, for at Du kan foretage de Forandringer med 5
Texten, som Du synes; den sidste Udgave lægger han til Grund. Desuden agter han at udgive en illustreret Udgave af enkelte af Dine Romancer og lyriske Digte, hvis Udvalg han vilde overlade Dig at gøre, men Din Fraværelse gør det nødvendigt at vælge paa egen Haand, for at ikke den bedste Deel af Vinteren skal gaae, før Værket kommer ud. – Kort efter Din Afreise modtog jeg en meget dyr Skrivelse fra »Direction des archives historiques« med Din Biographie, som jeg herved sender Dig, da du bedst kan gøre de Forandringer, Du ønsker, i Paris og sende den til Directionen. Det var min Hensigt at sende den til Paris, naar Du kom derhen, og nu blev 15
jeg for nylig manet ved en Erindringsskrivelse. – Undskyld dette Jask, kjære Fader! Jeg skal ud at besøge et Par Commissioner og saa skal jeg hente Francisca, for at gøre Visit et Par Steder med hende. Hun vilde gjerne have tilføiet nogle venlige Linier, men jeg maa sende Brevet afsted. Hilsener fra Adlers, Otto og Anton Hedemann og fornemmelig fra Francisca. Rikke Cold og Henne hilse ligeledes. Bed William hilse Enevold fra Otto Hedemann og sig ham, de paalagte Commissioner skulde blive samvittighedsfuldt udført. Levvel, kjæreste Fader og Broder! Skriv snart til

Eders Lykkelige

Johannes.

2017. *Fra Johannes Oehlenschläger.*

Kjøbenhavn, den 9de Septbr. 1844.

Kjæreste Fader!

Dit sidste kjære Brev modtog jeg i Torsdags og til Gjengjæld sender jeg Dig Maries, som jeg fik i dette Øieblik med den norske Post.

5 Dit Brev har ei alene glædet mig, men Adler og hans Familie, Mynsters, Kochs, for hvem jeg har læst det og fra hvem jeg har de kjærligste Hilsener. Kun to Ting gjorde mig lidt ondt at erfare, nemlig, at Du igjen har havt et Anfald af den forbandede Podagra, som jeg dog haaber har forladt Dig aldeles, og dernæst – at Du bliver i Paris
10 denne Vinter. Jeg veed vel, at mine Grunde ere egoistiske, da jeg ikke nægter, at jeg gruer ved Tanken, at skulle sidde alene i Sorø idetmindste i 8 Maaneder i et tomt Huus; thi Værelserne har jeg allerede leiet, eller ogsaa holde Bryllup uden Dig. Er det ikke ogsaa et Spørgsmaal, om Du ikke vil blive bedre fornøiet herhjemme, hvor
15 Alle længes efter Dig, end i Paris, hvor Du dog kun finder faa Sympathier? Adler og hans kjære Familie glæde sig af deres inderste Hjerter til at see Dig i deres Kreds som En af deres Nærmeste og Kjæreste; jeg vilde ogsaa saa gjerne, at Du skulde kjende Francisca lidt, inden hun bliver min Kone, ellers bliver hun fremmed for Dig,
20 skiøndt hun er Din Datter. Reisen tilbage med Jernbane fra Paris til Havre, Dampskib derfra til Hamborg, Jernbane til Kiel og Dampskib til Kjøbenhavn kan umuligt udsætte Dig for Forkølelse og Du har jo i al Fald et Par Maaneder endnu tilbage. Pengene skal jeg skaffe Dig, men Du maa, hvis Du bliver skrive en Ansøgning til
25 K o n g e n om 1) at blive borte og 2) faae Din Gage for 4de Quartal d.A. og 1ste næste Aar udbetalt af U n i v e r s i t e t s k a s s e n og F i n a n t s k a s s e n og 3) de 400^r af Naadessecretariatet. – Bliv ikke vred, søde Fader! fordi jeg gjør Ophævelser og Vanskeligheder med Dine Reiseplaner; mine Motiver maae undskyldes mig.
30 – Hvis Du ikke har, beder jeg Dig skrive til Adler for at takke ham,

fordi han behandler mig som en Søn; uden ham havde jeg ikke faaet Embedet, nu gaaer han i Caution for mig, og han har givet sit kjærlige Samtykke til, at jeg har faaet den velsignede Francisca. Glem endelig ikke at skrive ham til; i Brevet til ham kunde Du jo ogsaa takke Kongen. – Iaften tager Francisca, Tante Francisca og jeg med Diligencen til Sorø, for at gjøre os bekjendt med Værelserne med Hensyn til Meublement osv. Det skal være en smuk lille Leilighed, hvilket er en stor Lykke. Paa Torsdag kommer vi tilbage. Nogle Penge bliver jeg nødt til at bruge til min Persons Eqvipering og til at meublere mit Værelse til jeg bliver gift. Da William vistnok vil foretrække nye Meubler for de gamle, der staae i vort Værelse, anseer jeg det for rigtigst, at jeg tager dem, nemlig de gamle ud [til] mig, og det saameget hellere, da jeg har stor Forkjærlighed for dem. Commoden lader jeg blive staaende, men Chatollet er jo mit efter Moders Død. Et Skriverbord og Klædeskab maa jeg anskaffe mig; ligeledes et Gulvtæppe og Gardiner. Alt dette koster jo Penge og jeg vil saa nødig begynde med Gjæld, derfor maa jeg ty til Dig. Credit har jeg ikke, da jeg skal forlade Byen. – Imidlertid skal jeg nok kunne sende Dig de ønskede Penge, naar Du bliver i Paris, men Ansøgningen maa jeg have først. Den 1ste Oktober tiltræder jeg Embedet; fra den Tid gjør Du bedst i at adressere mine Breve til Adler, som da besøger dem til mig. – Francisca blev rød af Glæde over Dit søde kjærlige Brev til hende, som hun bevarer som en Helligdom; hun havde ikke tænkt paa, at Du vilde gjøre hende saa lykkelig. Kun maa jeg skjænde paa Dig fra hende, fordi Du ikke af egen Drift kalder Din egen Datter Du. Adler har skrevet til Plessens paa Sierhagen og meldt Dem, at Du paa Din Hjemreise vilde besøge dem med William, hvilket har glædet dem meget, da de ere stolte af at være besvogrede med den store Digter. Jeg veed nu ikke, om det er Dig kjært, i al Fald er det godt meent af A. og Du yderst velkommen, jeg

haaber derfor, at Du er saa sød at komme. Sønnen Carl Pless, Amtmanden, som Du jo godt kjender, er bleven forlovet med en Frøken Cronstern, Arving til 3 store Godser. Hun skal være en yderst elskværdig Pige og opholder sig for Øieblikket paa Sierhagen. Der vil
 5 Du træffe Franciscas yngste Søster Nancy, der er en smuk sød Pige, som i høieste Grad interesserer sig for Franciscas og min Lykke. – Hauchs Stykke: »den hjemkomne Sømand« er bleven opført og har gjort meer Lykke, end jeg havde ventet; men uagtet Folk applaudere, kede de dem dog betydeligt. Der er enkelte gode Charakterer og
 10 poetiske Steder, Matrosen er især god, men det Hele er i mine Tanker uden stort Værd, og Nielsen er oprørende i Hovedrollen, hvor det slet Motiverede ene kunde undskyldes ved Ungdom men ingenlunde ved Flæskethed. Munden gaer naturligviis i baglaas som sædvanligt. – Hils Enevold Falsen ret meget fra os Alle; hans For-
 15 ældre ere raske, men som det lader, kun daarligt trøstede over det store Tab. Grethe tager med os i Deligencen i Aften til Ringsted og reiser videre til Taarnholm med Generalkrigscommissair Viborg og Kammerraad Bang, hvilket maaskee kan interessere Enevold at høre. Hos Viborgs var jeg med Adlers forleden til Middag i Anled-
 20 ning af Forlovelsen. – Hils den incurable William, som jeg næsten er fortvivlet over, fordi han ikke vil skrive til mig. Der er vist gaaet et Brev tabt, som jeg har skrevet til München til Dig og ham, og hvori jeg bad ham skrive. – Level, kjæreste Fader! Kom, hvis Du har Lyst og vil Du blive i Paris, saa vil jeg ikke have paa min Samvit-
 25 tighed at trække Dig hjem imod Dit eget Ønske, men maaskee de forandrede Forhold ere en Spore for Dig til at komme. –

Din kjærlige Søn

Johannes.

Hvad skal jeg gjøre med Folkene, hvis Du bliver borte. Er det ikke
 30 Synd at opsigse dem?

2020. Til J.G. Adler.

Paris d: 29 Septbr. 1844.

Min ædle gamle Ven!

Naar jeg betragter det Gode og det Lykkelige i mit Liv – hvor-
 med den gode Gud dog bestandig har styrket og trøstet mig, – om
 ogsaa undertiden stærke Haglbyger og Tordenskyer mørknede min 5
 Himmel – bliver altid den Tanke varm og vederqvægende i mit
 Hierte: Ved lykkelige Omstændigheder og Forhold fornyedes Ven-
 skabet og Broderskabet med min kiære A d l e r og ham bestemte
 Forsynet til at hielpe og glæde Dig, da Haabet begyndte at forsvin- 10
 de. Ja sandelig, det er saa; og Dem, kiæreste Ven! kan min Johan-
 nes og jeg takke for sit Fremtidsheld. Alt Godt kom til ham fra det
 Adlerske Huus – Levebrød, en yndig ædel Brud. Og nu gaaer De
 ogsaa i Caution for ham. Jeg kan kun t a k k e ! Men inderlig Tåk
 fra et ærligt varmt Hierte, fra en Ungdomsven – fra den Digter hvis
 Værker ofte i Livet glædede Dem – er Dem kiær, har Værd for 15
 Dem; og det trøster mig at jeg dog saaledes har N ø g e t at gien-
 give.

Hvad kan nu være mig kiærere, end at vorde Vidne til mine kiære
 Børns Lykke? Men deres huuslige Lykke begynder jo dog først
 hen ad Foraaret til, naar Blomsterknupperne svulme! – Johannes, 20
 i sin kiærlige, høistnaturlige Iver, vilde gjerne, at hans Fader strax
 kom hjem, for at være Vidne til hans Lykke, for at leve med de kiære
 Venner, den elskte Brud – Men her gjør den gamle Fader en ven-
 lig Modstand og siger: Lad mig blive det Par Maaneder i Paris, jeg
 kommer der dog aldrig meer; saasnart Foraaret tillader det kom- 25
 mer jeg hjem til Eder.

Paa Grund heraf sender jeg indlagte Ansøgning til Hans Maje-
 stæt om Tilladelse at blive her i Vinter og om at faae de nødvendige
 Forskud strax udbetalte, hvilke jo strax i et Creditbrev kunne sendes
 til Mallet freres & Comp., som er min Banquier her i Paris. Da Jo- 30

hannes jo nu er i Sorø, saa vedlægger jeg her et Brev til min Ven Otto Hedemann, hvori jeg beder ham at paatage sig Arbeidet.

I et langt Brev, som jeg nu snart, paa sædvanlig Maade, skriver til Johannes og Maria, skal jeg detaillere Eder hele Reisen og Op-
15 holdet, med behørige Smaaskildringer og Anmærkninger; her vil jeg kun foreløbig sige Dem at jeg neppe kom til Paris, før jeg, ligesom i gamle Dage blev meget flittig, og satte mig strax hen at digte paa et dansk Drama, hvoraf 1ste Akt var skrevet i Wien, Forspillet i Ischl, nogle Scener i München og Nürnberg – og nu alt det Øvrige
10 i Paris; thi Stykket (i 5 Akter med Forspil er færdigt og skal reenskrives for strax at sendes Eder. Det er et Skuespil i Vers og Prosa som hedder »Gienfærdet paa Herlufsholm«. Ville I vide meer, saa maae I læse Stykket selv.

Af alle de Bekiendtskaber jeg har giort, og de Selskaber jeg har
15 været i, vil jeg for det første kun anmærke, at neppe hørte Ministeren Guizot at jeg var her, før han strax indbød mig til Middag, inden jeg endnu havde besøgt ham, og modtog mig som – en gammel Ven!

Nu siger jeg, ligesom den fulde Pastor Yelen i gamle Dage: »Nu
20 troer I vel at faae mere at høre? men midt i Prækenen holder jeg op, og ville I vide meer, saa kommer igjen idag otte Dage.«

Farvel, dyrebare Ven! Det glæder mig usigeligt at det lille Anfald af Upasselighed strax forlod Dem.

Tusinde Hilsener til Deres ædle Hustru! til min kiære Datter
25 Francisca – til alle Tanter, Fætttere og Venner fra

Deres gamle Ven og Broder

A. Oehlschläger.

William hilser ogsaa tusinde Gange!

2025. Til Johannes Oehlenschläger og Marie Konow.

Paris den 8^d-11 Octbr. 1844.

Mine kiære Børn!

Igaar fuldendte jeg Reenskrivningen af »Gienfærdet paa Her-
 lufsholm«, og da Manuscriptet var færdigt strakte jeg, som jeg altid
 pleier, Haanden i Veiret med det og sagde, sagte ved mig selv: »Der
 er atter et Arbeide færdigt«. Men hvad skeete? Jeg begyndte at græ-
 de som et Barn og var bedrøvet fordi det var færdigt og nu skulde
 forlade mig, som et kiært Barn. I ville see, at det er meget Nationalt.
 Kiærlighed til Fædrelandet og Børn er den Ydun som har begeistret
 mig. Jean Paul siger etsted, at naar han havde skrevet en Roman
 var han tidt bleven saa forelsket i sin Heltinde, at det smertede ham
 tilsidst at tage Afsked med hende. Noget Lignende følte jeg tidt; og
 denne Følelse bliver stærkest i fremmed Land. Den Hiemvee, jeg
 havde i min Ungdom føler jeg endnu: men – jeg følte den ogsaa tidt
 paa Hiørnet af Ny Kongensgade og Frederiksholms Kanal, da jeg
 dog endnu havde Johannes hos mig. William har jeg jo alt her i Pa-
 ris: Hvi skulde jeg da ile til Hiørnehuset i Kiøbenhavn – hvor jeg nu
 af de G a m l e ikke træffer andre end ham? Saa kan jeg dog ligesaa
 gjerne blive Vinteren over i det muntre Paris, i den muntre Rue Ri-
 chelieu, ligeover for Theatre Français. Dersom denne Følelse, der er
 Grundtonen i min S i æ l altid havde Overhaand, saa vilde det væ-
 re en sygelig svagelig Sentimentalitet; men – da min A a n d er
 kiæk, munter og virksom, medens min Siæl er tro og stadig i sin
 gamle Kiærlighed – saa l e v e r jeg ogsaa fremdeles fort, tager Deel
 i alt Smukt, Stort, Interessant som møder mig – Selv i et godt Maal-
 tid i behageligt Selskab, kan jeg saa fuldstændig tage Deel, som en
 sangvinsk Prælat – og ingen skulde sige, at jeg maaskee samme
 Dags Morgen havde grædt med Abaillard eller rynket melankolske
 Øiebryn med Dante. Kort sagt: det gaær mig, som den berømte

franske Skuespiller Chenard i Revolutionstiden; hvilken man i Jakobinerklubben beskyldte for at være Aristokrat, og som forsvarede sig ved at springe op paa Talerstolen og sige: Ja, jeg er Aristokrat! Jeg er Adelsmand, Konge, Borger, Tigger, Demokrat, hvad I vil –
5 jeg er C o m ø d i a n t ? – Visselig maa Digteren dele denne Flexibilitet med Skuespilleren; hans Fordeel er blot at den er meget større og forbunden med mere Selvstændighed. Det er ikke Eensidighed, men Fleersidighed. Denne Fleersidighed forbyder ham udelukkende at holde med noget enkelt Partie i Tiden; men han holder
10 med det Gode hos dem Alle for Evigheden.

Men – sige I vel – hold nu op med disse Reflexioner og Sentimens og fortæl os lidt om Paris! Kiære Børn! I i d t kan man ikke fortælle om Paris, man maa fortælle Meget, og det Meste er alt fortalt. Jeg er overbeviist om Molbech kan fortælle jer meer om Paris end jeg
15 – Skjøndt han aldrig har været der (troer jeg). Men I ville have et Billed af Paris, saaledes som det staaer for mig i min Siæl, min Aand etc? Hm! – Det skal være saaledes maaskee, som Goethes Skildring af det romerske Carnevall? Det er umuligt! Hvorfor? Fordi Goethes Skildring var original, og naar jeg efterlignede ham vilde det blive
20 en Copie. –

Men tys! – Nu gaaer der mig et Lys op. – Paris har meget høie Skorstensrør og Brandvægge, hvilke i Afstand berøve Husene deres Skjønhed. Den nederste Etage er en fortsat uhyre stor deilig kostbar Galanteribod. Denne Galanteribod er større end Kiøbenhavn, og
25 bestaaer ikke blot af Galanterivarer, Juveler, Porcelain, Shavler, Stoffer; men ogsaa af Støvler, Pølser, Skinker og saagar Brænde og Steenkul. Thi Alt er galant og nydeligt her, til en vis Grad saavidt man fra Gaden og Boutikken kan s e e . Den smukkeste Elegance er forbunden med Sikkerhed og Behagelighed. Derfor de høie
30 Skorstene og Mure, for at Caminerne ikke skulle ryge og Husene

ikke brænde af. Paris er og bliver Middelpunkt for europæisk Cul-
 tur og – Humanitet. Ja det er ganske vist, at her hersker den største
 selskabelige Humanitet i Europa. *G u i z o t* (: hos hvem jeg har
 spiiist til Middag, og som viste mig stor Agtelse og Venlighed) har
 skrevet en Bog »Cours d’Histoire moderne«, i en Deel deraf »Hi- 5
 stoire de la Civilisation en France«, sammenligner han Englænder-
 ne, Tydskerne og Franskmændene. Englænderne roser han for det
 Reelle, Tydskerne for det Ideelle, men Franskmændene for en For-
 bindelse af begge – hvorved de undgaae den engelske Plumphed og
 den tydske Spidsfindighed. Heri har han uden tvivl Ret, Englæn- 10
 derne er dybere, Tydskerne højere end Franskmændene – men der-
 som en harmonisk Forbindelse af Kræfterne, (:hvilken man opoff-
 rer den ensidige Virtuositet) er det meest Menneskelige – thi vi
 kunne ikke have Alt – saa hersker ogsaa Humaniteten meest i
 Frankrigs Samliv. Den gamle Snak om Franskmændenes Letfær- 15
 dighed, Utilforladelighed – er hentet ud af Luften. Den største Dyg-
 tighed og Ærlighed findes hos Mange, Mange. Det er ikke kold
 Høflighed der bevæger Franskmændene til Artighed, det er bon-
 sens, fiin ædel Menneskefølelse. Store Opoffrelser *s t r a x* gjøre
 Franskmændene ikke hverandre; men *h v e m* gjør det? Hvor er 20
 den tydske, den engelske, den nordiske Dyd, der gjør det? Finderen
 loves en raisonabel Douceur! Franskmændene have vel en selvbe-
 hagelig – om man vil – forfængelig Følelse af deres Fortrin – men de
 ere godmodige og virkelig *b e s k e d n e* . Det er meer end man kan
 sige om *N o r* dtydskerne – hvor Indbildskhed og – Misundelse ikke 25
 ere sieldne. Hvad der især mangler de Franske endnu, er Kundskab
 i flere Sprog. Dette *e r k i e n d e* de. Sprogunderviisningen – tydsk
 og engelsk udbredes hos Børnene; og man finder ofte Ældre – jeg
 har funden flere – som kunne godt Tydsk. Jeg skal paa Fredag Aften
 besøge en General Baron Pelletier – hvis ene Datter har oversat det 30

Meeste af Jean Pauls Hesperus. Man taler saameget om franske Galskaber i politisk Retning, efter Oppositionspartierne i Aviserne. H v o r findes ikke de? En stor Masse Fornuftige, Billige findes ogsaa her. Og hvad nu de franske politiske Galenskaber angaae - de
5 ere skeete - saa lad os ikke altfor meget trække paa Næsen ad dem! Med sit Blod har Frankrig gjort Experimenter i politisk Retning for hele Europa - Europa har høstet F r u g t deraf, og det vilde være uædelmodigt at betale den Nytte man har havt, med Foragt. Selv det afskyelige Slagterraceri i Revolutionens Rædselstid (: da alle
10 skikkelige Folk vare guillotinerede) vil staae som et Vartegn, og vare og redde Fremtiden for lignende Optrin. Humanitet hersker her; alle de gamle aristokratiske Narrestreger og Slyngelstræger ligge som afjaskede Papirblomster i den gamle Galanteribod Faubourg St. German; og d e r dandse maaskee endnu en vis circle
15 den gamle Menuet, naar de er alene.

Men ogsaa den franske Adel i Almindelighed er slet ikke saa aristokratisk. Jeg har hørt Marquier og Grever indbyrdes spotte med disse gamle Former. Det er en almindelig Sætning i Paris: I det gode Selskab gielder nuomstunder kun Aanden og Talentet som det
20 Fremtrædende. Og hvilken Frihed her! Man kan leve som man vil. »Kletscherei og Kleinstädtereii« findes ikke her. - Alt Panderteri forsvinder. Over Bordet taler man aabent varmt og alvorligt saavel som lystigt - og spørger og spotter ikke altid (: Grundtonen i den Kiøbenhavnske Selskabsconversation) fordi man generer sig ved at
25 vende det Indvendige ud, og frygter for Fortrolighed fordi man ikke troer hinanden, eller for at blive uenige.

I troer vel, at jeg nu er bleven saa forgabet i Franskmændene, at jeg ikke seer andet end Guder i dem. Onei! Manglerne falde ogsaa meget godt i Øinene. Saaledes finder man, uagtet al den yndige,
30 smagfulde Elegance som smykker, behagelig- og magelliggjør Livet,

Mangel paa høiere Kunst. I Bygningskunst og Maleri staae Tydskerne langt over dem. Naar man kommer fra Billedstøtterne i Salzburg, München, selv i Lüttich – ægrer man sig over i Paris at finde en plump Steen-Theaterdecoration i et Gadehjørne, med en hæsli^g Huusvæg bag ved, – hvor Moliere, – temmelig klosset giort, sidder over – et *V a n d s p r i n g*! Havde det endda været for *L a F o n t a i n e*, saa havde det dog i det Mindste været en Calem-
 bourg. Men af *n y e r e* Ting har Paris heller ikke meget i denne genre at opvise, og det ældre lider vel ofte af den Brøst, som den sla-
 viske Efterligning af det Græske foraarsagede. Saaledes forekom-
 mer mig Madelainekirken. Pantheon er en stor ædel Bygning. Her
 ligger Voltaire og Rousseau. For 39 Aar siden saae jeg deres Træ-
 Sarcophager – (: det skulde vorde Steen) – men de ere endnu ikke
 forstenede. I Kuppelen finder man et forunderligt Frescobilled af
 Gros, hvori meget Skiøndt er forenet med meget Bizart. De gamle
 Frankerkonger og Dronninger ere gode – den fromme Genoveva
 smuk og meget smagfuldt klædt – men Ludvig den 18 overrækker
 Chartet – pudset og friseret. – Det fik endnu at gaae an; hvis ikke
 Ludvig den 16. sad friseret og pudset med Krone paa oppe i Skyer-
 ne, med en Palmegren i Haand og sang som en Engel. Cuviers
 plumpt giorte Statue har jeg truffet i Musæet ved den botaniske
 Hauge, mellem lutter udstoppede umælende Bæster. Af Malere her
 er udentvivl Horace Vernet den som nærmer sig meest de store tyd-
 ske Malere. Jeg saae et Billed i Luxembourgs Galleri forleden af
 ham: Rafael med sine Lærlinge og Michael Angelo – som er ypper-
 ligt. – For nogle Dage siden var jeg henne i Kirken St. Etienne – og
 denne Kirke kunde jeg slet ikke blive klog paa; det Allerældste og
 det Nyere blandte sig paa en besynderlig Maade. Man kan nemlig
 inddele Bygningskunsten i den antike, den byzantinske, mauriske,
 angelsaxiske, gothiske eller tydske, – og saa Renaissancetiden, og

den nyeste; den bizarre Rococo ikke at forglemme. Det var intet Under at jeg ikke forstod mig paa St. Etienne, thi Hovedfundamenterne ere fra Clovis Tid, Frands 1st har siden bygget den om, og senere er atter kommen mange Tilsætninger. – Men der er Meget
5 Meget endnu at see; Jeg har siddet om Formiddagen og digtet, nu skal jeg mere omkring. Tænk, jeg har ikke seet Notre Dame endnu dennegang!

Nu vi jeg fortælle lidt om de Bekiendtskaber jeg har giort. I forige Brev fortalte jeg om vort Besøg hos Herr Lefevre paa hin Side
10 Montmorency. Vi besøgte for et Par Uger siden en uhyre riig Grevinde Rigny, hvis afdøde Mand var Admiral. Det er en yndig høist venlig Kone, og vi tilbragte en behagelig Dag hos hende. Her i Byen (: Paris) har jeg fornyet Bekiendtskabet med min gode Veninde (: forige Comtesse Hardenberg) Fru Constant. Enke efter Benjamin.
15 Hun har indbudet os eengang for alle i Vinter til at spise hos hende hver Løverdags. Maden er ypperlig, Selskabet fortræffeligt. Den eneste Feil er, at man spiser til Middag hos hende – K l 8 . Dette finder selv Pariserne for sildigt. Hos hende har jeg giort Bekiendtskab med en Mad: Levasseur, hos hvem vi skal spise til Middag i
20 Dag; en General Pilletier, excellent Mand, med to elskværdige Døtre, der kunne godt Tydsk (det h a r jeg alt fortalt) – der skal vi hen i Morgen Aften. Den gamle Ministerfrue Burke besøgte vi forleden; hun vil formodenlig oftere invitere os. Der saae jeg, blandt Andre, General Sebastiani. I en engelsk Familie Austin (: Fruen kan
25 meget godt Tydsk, og oversætter fra Tydsk) kommer jeg oftere. – Men den som især slutter sig til mig her med Kiærlighed og Venskab er G a i m a r d (Islandsreiseren). Han har bragt mig omkring paa de fleste Steder. Hans Godhed og Iver for at tiene mig er rørende. Vi have ogsaa spiiist hos ham. Vi vare med ham i Versailles i
30 Søndags og saae Vandene springe, men fik (da det var sidstegang

i Aar) ikke endnu andet af Slottet at see, end den underste Etage, som er fuld af gode og slette Malerier.

Det har glædet mig meget at høre her Deserteuren af Monsigny og Richard Coeur de Lion af Gretry igien. Man har, for at takkes Nutiden i n s t r u m e n t e r e t Acco[m]pagnementet lidt stærkere. 5 Den der elsker det gamle, synes ikke derom i Førstningen; men man værner sig til det, og glæder sig over, at de herlige Stykker saaledes ere reddede for Nutiden.

Nu ville vi tale lidt om vore egne Sager; dennegang først til Maria, som ikke har hørt fra Fader i lang Tid. Her har jeg et mærkvær- 10 digt Tilfælde at fortælle. Hvor høit jeg elsker min Maria, veed hun. Heltinden i mit ny Stykke hedder Maria; og i enkelte Situationer af Stykket vil Maria see, at Fader har tænkt paa hende. Næsten ingen Aften trækker jeg mit Uhr op, uden at kysse Uhrbaandet af Dine Haar – og dog – glemte jeg Din Fødselsdag. At dette i den Hurlum- 15 hei af Omtumling, hvor vi ofte ikke vidste, hvad vi skrev, neppe hvad Maaned vi var i – kunde skee, lod sig endda forklare. Men tænk! Saa sidder jeg med Gaimard og William en Dag (den 10 S e p t b r .) og siger: Ak Herre Gud! idag er det min salig Moders Fødselsdag. Jeg feirede den engang med Maria saa smukt paa Fre- 20 deriksberg hos Lars Matthisen; da hendes Billed hang i den lille Stue, hvor vi spiste, og Solen skinnede saa muntert paa Billedet. – Men Fader! raabte nu William pludselig; som truffen af et Lyn – vi have jo reent glemt M a r i a s Fødselsdag. – Gud raabte jeg be- drøvet, med Taarer – er det muligt? – Gaimard, saae vor kiærlige 25 Bedrøvelse, og sagde: hvis han var Poet, saa vilde han skildre denne b e a u r e g r e t – og sende Maria; hun vilde deri see større Kiær- lighed, end om vi havde drukket hendes Skaal paa Fødselsdagen. Dette trøstede os; og vi drak siden – for ydermere Tydeligheds

Skyld, Skaalen saa kraftigt, troer jeg, som var det skeet paa Dagen selv.

Hvad Du skriver mig til, søde Maria! om at Du intet har at skrive om – og at Du derfor opsætter det – saa maae jeg sige Dig »deri irrer
 5 sgu Kant« – For det første er ethvel[r]t lille Træk af de velsignede
 Drenges Udviklingshistorie mig dyrebart – ja »Fanden hakke mig«
 og »Gud døde mig« er det saa. For det Andet, er det mig vigtigt –
 i ikke altfor lange Mellemrum, at faae at vide hvorledes I befinde
 Eder. Vil Du gjøre Brevet lidt kortere, saa staaer det til Dig; – men
 10 jeg hører heller Idyllerne paa Steen ved Bergen, end jeg seer R a
 c h e l i Theatre francais, eller B o u f f é i Variete. Det glæder mig
 usigeligt, at det gaaer saa herligt med Fiskerierne. Fanden skulde
 dog vel ikke staae i Odelsmændene at de kom og købte S t e e n
 igien; undtagen Betalingen blev saa stor, at I kunde købe Jer en
 15 deilig Eiendom i Siælland; – det skulde jeg naturligviis intet have
 imod.

Er det ikke velsignet, kiære Maria! at vor gode Johannes har faa-
 et sig et Levebrød, – og – hvad der er mere – en sød velsignet Pige
 til Brud; som ligner Dig og vist vil blive din kiære Veninde, naar I
 20 besøge mig paa Frederiksberg til Sommer, thi der haaber jeg, med
 Guds Hielp, at sidde som en Patriarch mellem Jer alle – hvor jeg løb
 som en lille »Satansdreng« –

Dig, kiære Johannes! skriver jeg ikke videre til personlig denne-
 gang! Du vil have modtaget mine Breve. Jeg haaber, der er nu intet
 25 i Veien for, at jeg kan blive Vinteren over i Paris. Men jeg maae en-
 delig s t r a x have Penge; thi jeg har havt mange Udgifter med
 Vinterklæder for mig og William, og min Kasse er paa Heldingen.

Naar Maria kysser sine søde Drenge fra mig, saa beder jeg Dig
 gjøre det Samme ved Francisca, – og skeer det just ikke i samme

Øjeblik saa er det lige saa kraftigt, som da jeg drak Marias Skaal nogle Dage efter Fødselsdagen. Jeg beder at hilse alle Kiære! Maria sin Konow – og Drengene – Johannes det hele Adlerske, Mynsterske, Kochske, Ørstedske Huus, C a n t o r Krøyer og B l a d u d g i v e r e n Boye fra Eders kiærlige Fader

5

A. Oehlenschläger.

2029. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Paris den 3 Nov. 1844.

Min elskede Johannes!

Her sender jeg Dig ved Generalconsul Delong, der gjør en liden Reise til Danmark mit nye Stykke »Gienfærdet paa Herlufsholm.« 10
Gud give at det nu maa finde Eders Bifald! Saasnart Du har faaet det, maa Du indsende det til Theaterdirectionen. Det vilde være os alle til stor Nytte, hvis Stykket bliver opført i Vinter; og der er intet i Veien derfor, det forlanger slet ingen nye Decorationer, kun t v e n d e B i l l e d e r, hvoraf det ene maa ligne Mad: Nielsen. 15
Driv nu paa alt hvad Du kan, før det bliver for silde!

Det af mig selv skrevne Exemplar har jeg ladet net indbinde, og det skal den søde Maria have til Giengield fordi jeg glemte hendes Fødselsdag, og fordi der er et Par Situationer i Stykket hvori Følelsen af Adskillelsen fra hende og hendes fra mig, begeistrede mig. 20
Derfor kaldte jeg ogsaa Heltinden op efter hende. D u er heller ikke glemmt, og har jo nu faaet et ganske godt P r æ s t e k a l d .

Den gode William har afskrevet Stykket for mig. Jeg tænker Du indsender dette Exemplar til Theaterdirectionen; eller – da dog Boghandleren ogsaa skal have eet – lader det strax afskrive til Thea- 25
tret og beholder selv Williams Exemplar til – H ø s t tænker jeg.

I mit sidste Brev til Dig bestemte jeg mig til at blive her i Paris i

Vinter. Fraværelsen fra Dit Bryllup vil bedrøve mig, men Glæden af at vide Dig mig nær naar jeg kommer hiem – trøster mig.

Hils Din velsignede søde Francisca og den hele Adlerske Familie, samt alle Venner 1000 Gange.

5 Jeg venter i disse Dage Brev fra Dig med de nødvendige C o n t a n t e r ; thi det er ganske paa Helsingen med vore Penge og om 14 Dage har jeg ikke en Skilling. Dog Du svigter mig vist ikke. – Stykket til Maria sender Du hende. –

Gud velsigne Dig, min gode Dreng! Lad mig vide hvordan Du
10 har det i Din ny Stilling! Hils de kiære Hauchs. Hauch maa naturligviis strax læse Stykket. Det glæder mig, at han vil skrive en Roman og giennemhegle Heglianerne.

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

15 Pengene maa Du gjerne optage saaledes som Du ønsker det. Uhret faaer Du naturligviis fra m i g . Gid det i m a n g e Aar maa vise Dig l y k k e l i g e Timer!

Hvad mig angaaer, saa beder jeg Dig at sende mig den aftalte Sum 1400^r saasnart som muligt. Du kan ogsaa, om det Andet er
20 vanskeligere sende mig det i to Portioner, kort efter hinanden. Det første var bedst for at undgaae Vidtløftighed.

William befinder sig vel! Han hilser Dig og Francisca med kiærligste Broderhierte.

I dette Øieblik fik jeg Otto Hedemanns Brev med en Anviisning
25 paa 400^r, hvilke trøstede mig meget; da jeg begyndte at snappe efter Veiret, alt som Pengene sank i Kassen. Comødien er meget dyr her; man kan ikke gaae i andet end i S t a l d e n (les stalles) og der koster det 10 francs hvergang for William og jeg. Klæder, Fodtøi, Brænde maa vi ogsaa have. Imidlertid kommer jeg nok ud af det.

Hvis Gienfærdet gaaer og ofte gaaer i g i e n i Vinter, har det ingen Nød. Hvorledes det gaaer i Tydskland med Dina veed jeg slet intet om endnu.

Otto siger at jeg maa skrive til Adler om at holde Eders Bryllup til Nytaar, for at han ikke skal opsætte det til jeg kommer hiem. Det maa for alting ikke skee, da vilde det fortryde mig, at jeg blev. Jeg skal gjerne skrive; men vor ædle Adler veed jo alt, at det er mit ivrigste Ønske, at I ikke skal vente efter mig. Det vilde forurolige mig Opholdet.

Jeg sender Stykket i to Pakker til Dig. Det til Maria bestemte Exemplar sender Du da atter til hende.

Jeg har indlagt et par Digte. Finder Du, at det tydske til Napoleon kunde more vore Landsmænd, saa lad det trykke i Berlings Avis.

William hilser kiærligst Eder Alle!

2030. *Til Direktionen for Det kgl. Teater.*

Paris den 4 Novbr. 1844.

Jeg giver mig herved den Ære at indsende medfølgende Skuespil »Gienfærdet paa Herlufsholm« til den Kongelige Direction for de danske Skuespil, med Ønske om, at dette Stykke maa blive opført paa det Kongelige Theater. Til at componere de tre Musiknummere i Stykket foreslaaer jeg Herr Rung. Rolleforslaget er skrevet i Personlisten. Jeg vilde føle mig den Kongelige Direction overordentlig forbunden, hvis dette Drama endnu maatte blive opført i denne Vintersaison.

Allerærbødigst
A. Oehlenschläger.

2034. Fra J.G. Adler.

Kjøbenhavn d 14 Novb. 1844.

Kjære gamle Ven! Uagtet af de mange Mile som iaar have lagt sig imellem os, ere vi dog komne hinanden et godt Stykke nærmere, saa nær at jeg idag tør frembære min Lykønskning med et broder-
 5 ligt »Du« og bede Gud om at skjænke Dig mange Aar og megen Glæde. Vi have jo nu en Deel af Vore Glæder Tilfældes, og jeg haaber de skulle ikke blive saa faae, thi det tegner sig ret godt for vore unge Folk; Johannes vinder Interesse for sit lille Embede, og Kongen har for nogle Dage siden ved en Audience gjentaget for ham at
 10 naar han er troe over det Lidet, skal han nok blive sat over noget Større. Brylluppet er berammet til d 23 Decb – Brudgommen er ikke bange, som Du seer, han vælger en af de længste Nætter – , jeg beder Dig tage Notice af den Dag, og ifald Du ellers maae drikke Champagner, at erindre den med et Glas eller to af den Bedste.

15 Den unge Menage er naturligviis kun indrettet efter en lille Scala, men confortabelt og hyggeligt. Min Kone og jeg have ladet de unge Folk følge deres egen Smag og naar jeg har blandet mig lidt i Sagen har jeg snarere maattet bruge Sporen end Tøilen. Kort at fortælle: Du kan godt drikke to Glas Champagner, Ønskets Bæger og
 20 Haabets; der er al Grund til at troe at vore faderlige Ønsker ville gaae i Opfyldelse.

Du holder nok ikke af at benytte Snelposten: Det Brev af 9^e Octb, for hvilket jeg iøvrigt hjerteligst takker Dig, var godt 14 Dage under-
 veis og M. Delong, hvis Ankomst, Du allerede dengang bebudede,
 25 er ikke kommen endnu; Gjenfærdet følgelig ikke heller og det læn- ges jeg efter for saa snart som mueligt at faae det bragt til sin Bestemmelse. Vi trænge til et godt Stykke og i Paris trænger man altid til Mynt. – Folk løber endnu temmelig begjærligt efter Herr Holsts Gioacchino, men det kan umueligt vare længe hvor forkeert Thea-
 30 tersmagen end er. Der har forresten meldt sig en Aspirant til Sce-

nen, en Søn af den afdøde C. Winsløw, som jeg lover mig noget af; iblandt de Roller han prøvede for Directionen, var »Skofte's« som han havde opfattet ganske fortræffeligt; han skaffer os Palnatøke paa Scenen igjen. I Aften giver vi Hakon Jarl; jeg tænker Publicum vil erindre, hvad den 14 Novbr har at betyde. 5

Kjøbenhavn og hele Danmark er ellers forbandet politisk i denne Tid; det har aldrig været saa galt og som det lader er Galskaben just ingen furor brevis, som vil gaae over inden Du kommer hjem; Du vil opleve nok af den, og jeg vil saameget hellere spare Dig for politiske Betragtninger idag, som Politiken overhovedet ikke er Mad, 10 mindst Geburtsdagsmad for Dig.

Min Kone og Svigerinde samt Din tilkommende Svigerdatter hilse Dig paa det kjærligste. Johannes er herinde og vil med os og nogle faae Venner deltage i den Glæde, hvormed vi ville mindes alt hvad vi saavel i de gamle som i vore nye Forhold have Dagen at 15 takke.

Din af Hjertet og i Sandhed hengivne
Adler.

2036. *Fra C. Hauch.*

Sorøe den Nov 1844.

Min ædle inderlig elskede Oehlenschläger!

20

Jeg synes dog ikke, at jeg, hvor stor min Procrastination end er hvad Breve angaaer, kan lade være at skrive min kjæreste Ven til, naar han er saa langt fra mig. Da De sidst for mange Aar siden var i Paris, havde jeg flere Gange den Glæde at udvexle Tanker med Dem, saa vil jeg heller ikke bortgive min Ret denne Gang. Det har 25 glædet mig overordentlig at høre, hvorledes Deres Værd paaskjønnes overalt, og at man ogsaa i det fiernere Udland meer og meer

faaer Øinene op for Deres Værd og Betydning. Alfred de Vigny vil jo paatage sig at oversætte Deres Dina og Axel og Valborg. De ere da i gode Hænder, thi Alfred de Vigny er ikke blot en Digter, men sikkert en af Frankrigs bedste, og en af dem, som
5 mindst er smittet af den falske Romantiks Udsvævelser.

Deres Johannes have vi da nu den Glæde at tælle blandt Sorøes Indbyggere, det vil maaskee ogsaa bevirke, at vi faae Dem oftere at see. Jeg vil kun ønske, at han maa finde sig fornøiet i Længden hos os. Den første Betingelse dertil har han jo allerede sørget for: et
10 lykkeligt Ægteskab, et lykkeligt Hiem. Uden dette er der intet Udkomme her i denne lille By, hvor vi for en stor Deel ere henviste paa os selv og vore egne stille Sysler, og hvor endnu noget af den forrige Munkestilhed svæver omkring de gamle Mure, og den gamle Klosterport, der endnu staaer tilbage. For løse og ledige Personer, der
15 ikke ville søge Deres Glæde i Deres Hiem og i Deres stille Sysler er Sorø virkelig, hvad man har kaldt den, en aaben Begravelse.

Jeg haaber, at Deres berømte Navn og den bestandig stigende Erkiendelse af Deres store Fortienster nu ogsaa vil forbedre Deres ydre Stilling, saa De vorde en velhavende Mand, hvortil jeg mener,
20 at De nu har mere Udsigt end nogensinde.

Jeg prøvede i dette Efteraar paa at lade min »hiemkomne Sømand« opføre, efter at have forkortet den noget. Den blev godt spillet, beklappet og roest, men gjorde, som Alt, hvad jeg skriver ingen Lykke og blev snart henlagt. Jeg ventede mig ikke stort deraf; men
25 som sædvanligt var dog Udfaldet under min Forventning.

Jeg har nu fuldendt en Roman, som jeg har anvendt en temmelig lang Tid paa. Den er saa stor som, eller lidt større end den polske Familie. Er jeg ikke reent forblindet i mig selv, som jeg ellers dog ikke mener at være, saa er den den bedste Roman, jeg har skrevet.
30 Den har en skarp satirisk Tendens mod vor Tids Overdrivelser og

Daarskaber i mange Henseender; især have de philosophiske Gal-
skaber givet mig rigeligt Stof, og de mange Scener, jeg i denne Hen-
seende har udarbejdet, kan jeg endnu aldrig læse, uden at lee høit
deraf. Imidlertid haaber jeg, at jeg ikke har været ubillig mod nogen
virkelig Fortieneste. Den egentlige Fabel i Bogen er sikkert den bed- 5
ste og rigeste af dem, jeg har opfundet. Da jeg imidlertid ønsker, at
De skal have Indtrykket fuldkommen frisk, naar De læser Bogen,
saa vil jeg ikke videre omtale den. Vor Tids politiske Radicalisme
har jeg heller ikke skaanet, hvortil jeg troer mig saameget desmere
berettiget, da vist Ingen skal beskyldte mig for servil Opførsel, eller 10
overdrevne aristokratiske Grundsætninger.

Da jeg i dette Efteraar var i Kiøbenhavn, savnede jeg Dem ret.
Det syntes mig, som om jeg ikke meer havde noget Sted, jeg kunde
helde mit Hoved til da De var borte.

Jeg haaber, at De giver os en Beskrivelse af Deres Reise. De har 15
nu seet saamange udmærkede Mænd og saamange Mærkværdig-
heder, som vi Andre aldrig faae at see; under Deres Hænder med
Deres Fremstillingsevne, med Deres Genie maae det sikkert give en
Bog, som hele Verden læser med Fornøielse.

Lykken leger selsomt med Mennesket. Jeg havde ogsaa tænkt 20
paa en lille Reise. Ved lykkelige Sammentræf havde jeg faaet en
Sum af 400 Rbdl. De var bestemt til en Reise i denne Sommer, hen-
lagt i et lille Papier, med Udskrift til en Reise. Alt var indrettet, jeg
vilde kun til Berlin og Dresden eller ogsaa maaskee til Rhinegnene,
men ak! da kom den frygtelige Sygdom i Vinter, og den hele Sum, 25
gik til de Udgifter, som alle mine Børn og min Kones langvarige
Sygdom udfordrede, og En af os gjorde virkelig en Reise, vor yndi-
ge lille Louise, der forlod os. Da Sygdommen var overvundet, vare
ogsaa alle Pengene brugte. Imidlertid havde dog den lille Sum gjort

stor Tieneste, thi uden den havde vi vanskelig kunne skaffe Udvei til det Nødvendige, uden i høi Grad at derangere os.

Prof Ingemann er bleven Ridder af Nordstiernen tilligemed Tieck, Schelling og Flere i Anledning af den svenske Konges Kroning. Ingen kan skatte Ingemanns godmodige og elskværdige Personlighed høiere end jeg; men at han skal være en stor Mand, og at hans Poesier skulle betragtes som Mærkværdigheder, det kan jeg ikke faae i mit Hoved. Der er noget Sørgeligt og Forvirrende i en saadan falsk Celebritet. Den er egentlig en stor Ulykke for Vedkom-

10 mende, der kun derved ledes paa Afveie. Og hvad skulle de gjøre, de maae jo dog troe den hele Verden; det gaaer dem ligesom Jeppe, da Lægerne ville overtale ham til at troe, han er Baron, eftersom han gjerne vil troe det, saa er han let at overtale, og i Grunden kan

15 saa ikke her paa Jorden, hvor man maa see sig i det rette Lys, og erkiende sig for hvad man er, og da vil ikke al Verdens Ære kunne overdøve den indvortes Stemme, der forkynder at vi have forspilt vort Liv, og at vi have villet være Herrer, naar vi vare skabte til Tien-

20 ner, som De siger. Enhver stor Roes følges desuden i Tidens Længde af sin Modsætning, selv den sande Kunstner maa ofte bittert føle dette, og han betaler tidt sine Laurbær dyrt nok, men den virkelige Fortieneste bryder sig dog tilsidst Vei giennem Miskiendelse, den falske Glands derimod, naar den eengang er erkiendt for hvad den er, saa er dens Dom fældet for bestandig. -

25 Lev vel, min elskede Ven! Hils Deres William! Jeg kan vel tænke, han fornøier sig godt i Paris. Jeg glæder mig usigelig til snart at samles med Dem her. Johannes er i denne Tid i Kiøbenhavn, naar han er her, pleier han at komme til os om Aftenen, og vi glæder os meget ved hans Selskab.

Deres bestandig trofaste

J. C. Hauch.

2038. *Fra Karl Gottlieb Theodor Winkler.*

Dresden am 24. Nov. 1844.

Innig verehrter Freund!

Sie haben mir mit Ihrem freundlichen Briefe aus Paris eine ausgezeichnete Freude bereitet, und dieses Zeichen Ihrer herzlich-
Gesinnungen für mich, wird in meiner Familie als ein Heiligthum
aufbewahrt werde[n], da Weib und Kinder die Verehrung des Va- 5
ters für Sie theilen.

So hat denn also die Seinstadt Sie für längere Zeit gefesselt! Ich
theile diese Vorliebe mit Ihnen. Bei zweimaligen dortigen Aufent-
halte[n] habe ich sie ungemein lieb gewinnen lernen, und hätte gar 10
nichts dagegen, wieder ein Jährchen, ja vielleicht für immer fort zu
verweilen. Das rege geistige Leben ist ein viel harmloseres als es
durch unsere politische Dichtkunst in Deutschland geworden ist,
und die Musen tragen nicht Grenadiermützen wie in manchen
deutschen Staaten: Sie werden gleiche ja erhöhte Verehrung in Pa- 15
ris gefunden haben, und ich freue mich im voraus auf Ihre Reise-
eindrücke die Sie uns hoffentlich nicht schuldig bleiben werden.

Ihre uns allen so liebe Dina ist uns unvergessen geblieben. Die
Rollen sind ausgeschrieben und vertheilt und somit alles vorberei-
tet. Da nun Eduard Devrient unser Oberregisseur die Hauptrolle 20
darin spielt und sein Bruder Emil unbeschäftigt bleibt, leztrer aber
mit Anfang nächsten Februars seine Urlaubsreise antritt, so soll es
das erste Stück seyn, das in dem gedachten Monate gegeben wer-
den wird, sobald Emil von hier abgegangen. Dies ist der Grund
einer Verzögerung der Aufführung die nur in unsrer Hochschät- 25
zung Ihres Werkes liegt, weil wir gern in jener Zeit etwas recht Aus-
gezeichnetes geben wollen. Alles dieses lässt Ihnen auch Herr von
Lüttichau unter den herzlichsten Empfehlen melden, und dessen
Gemahlin bedauert mit Ihnen, dass ein persönliches Begegnen
durch Familien Verhältnisse unmöglich ward. Sie sollen sobald die 30

Darstellung erfolgt, sogleich von mir Nachricht erhalten. Was nun das Honorar für Dina betrifft, so hoffe ich, dass die jezt vorbereitet-werdende Tantieme von Neujahr an auch bei uns eingeführt werden wird, und Sie dann als einer der ersten in den ohnstreitig vor-
 5 theilhaftren Genuß derselben treten werden. Unser bisheriges Honorar war höchstens 12. Friedrichsdor, wird aber die Tantieme eingeführt, so wäre wohl mehr zu erwarten. Doch bleibt Ihnen die Wahl ganz anheimgestellt, und wählen Sie das leztre, so könnten Sie das Honorar sogleich beziehen.

10 Schlüpfte Ihnen etwa einmal eine kleine Novelle aus der Feder, so würden Sie mich sehr erfreuen, wenn Sie mir dieselbe zu meinem Taschenbuche Penelope auf 1845 überliessen, und selbst ein gemessenes Honorar dafür bestimmten.

Mein[e] Eugenie dankt Ihnen innig für Ihr gütiges Andenken
 15 und im Frühling wollen wir auf meiner Villa das Plätzchen das Sie so ansprechend fanden, die Oehlenschlaegerruhe taufen.

Mit vollkomner Verehrung und treuer Freundschaft

Der Ihrigste

CTWinkler.

20 2040. *Fra Johannes Oehlenschläger.*

Sorø, den 9de Decbr. 1844.

Kjæreste Fader!

Det har i disse Dage været min Hensigt at skrive Dig til, men jeg har havt saa travlt, at det med min bedste Villie ikke har været mig muligt; uagtet jeg nu heller vilde opsætte det til jeg kom til Byen, for
 25 at kunne indeslutte de 200rd, som Du maaskee trænger til om kort Tid, vover jeg dog ikke at gjøre det, af Frygt for, at de mange Smaaforretninger, jeg i Anledning af mit Bryllup faaer at udføre, skulle

hindre mig i at skrive et ordentligt Brev, det vil da sige efter fattig Leilighed. For 8 Dage siden sendte Francisca mig Dit nye Stykke, som i høieste Grad har glædet os Alle. Uagtet man strax gjenkjen- der den samme herlige Kilde, hvoraf det har sit Udspring, har det dog, som næsten alle Dine Værker en høist original Natur, og man udbryder strax ved Læsningen: der have vi igjen noget Nyt! Hand- 5 lingen vinder ganske vidunderligt i Interesse, og uagtet de to første Akter vistnok ere skønne og aldeles nødvendige til Stykkets Bygning, forekommer det mig dog, at de tre sidste bære Prisen, idet man aldeles rives hen af den mægtige dramatiske Gang, der bevæ- 10 ger Handlingen. Det er sikkert alene med Hensyn til Planen et Mesterstykke. Forspillet er noget af det Yndigste man kan tænke sig og Birgitte Gjõe det skjønneste poetiske Billede af en from, blid og forstandig Ridderfrue fra den Tid; Du har tolket hvad vi Andre have anet og følt ved Forestillingen om Herluf Trolles Viv. Der gives in- 15 gen Digter paa Jorden, der har skildret Qvinden som Du, og saa forskjælligt. Din Maria er atter noget af det meest Velsignede, man kan tænke sig, og, skjøndt Dit Ideal vistnok ikke i Alt ligner vor Marie, saa ligner hun hende dog meget, og det er tydeligt, at Du ofte har tænkt paa den søde Søster. Arild Hvitfeldt er herlig og hans 20 Monolog i Skoven skjøn i høi Grad. Hvis jeg skal foretrække nogen af Charaktererne, troer jeg næsten, Rudolf og Jørgen Marsvin maae have Fortrinnet. Rudolf er mesterlig fra først til sidst og Jørgen Marsvin et ægte plastisk Billed af en raa godhjertig Ridder, i Modsætning til Christoffer Gjõe, der staaer over ham i Forstand og 25 Dannelse, men langt under ham som Menneske. Den Idee, at lade Bjørne og Ulve komme fra Norge, er Noget af det meest Comiske, man kan tænke sig. Scenen mellem Anna Green og Hvitfeldt er guddommelig og jeg kunde næsten ikke læse den høit for Hauchs, fordi Taarerne vilde frem med Magt. Bliv ikke vred, søde 30

kjære Fader, fordi jeg saa vidtløftigt omtaler Stykket og paa en Maade leverer en Kritik, men det er jo naturligt, at jeg føler Trang til at yttre mig lidt for Dig om det, efter at have læst det. Francisca, som selv er henrykt over det i høieste Grad, skriver, at Adler har læst
5 det med største Glæde og Interesse og sendt det til de andre Directeurer, for at det kan komme paa Brædderne jo før jo heller. Hauch beder mig takke dig uendelig mange Gange for det deilige nye Værk, hvormed Du igjen har beriget vor Litteratur; han er endnu bestandig begejstret, naar han taler derom. Maries Exemplar bliver
10 nu afskrevet med største Forsigtighed, for ei at beskadige det smukke Bind, og saa bliver det øieblikkeligen sendt til Marie. Da det er faldet mig ind, at et Par Smaaforandringer muligen kunne finde Dit Bifald, vil jeg dog skrive til Dig derom, for at Du selv kan lade os vide Din Mening. Gaaer det an paa Theatret, at Anne Green i
15 Scenen med Hvitfeldt bærer det lille Barn paa Armen; skal det være et levende Barn, risikerer man, at det skriger og en Dukke gjør et stygt Indtryk. Den mageløs ypperlige Vittighed med Jomfru Marie gaaer maaskee ikke an, da Marie paa den Tid ikke kunde blive kaldt Jomfru, som jo alene fornemme Ridderdøttre tituleredes. –
20 Der gaves vel neppe theologiske C a n d i d a t e r dengang, og Examen var vel heller ikke saa udvidet som enkelte Steder i Stykket hentyde paa. Løvsted taler om Slaveriet, men dette Udtryk passer vel neppe til Tiden. Du maa ikke troe, at jeg lægger nogen Vægt paa saadanne Smaaligheder, men Du veed jo, at der findes mange
25 Dumrianner, som skade ved at holde dem op over sligt, og derfor var det maaskee bedre at undgaae. – Jeg havde nær glemmt at takke for Peter Baal, som er en ypperlig comisk Charakter, og vil gjøre megen Virkning paa Scenen, naar Phister spiller den; der er kun en eneste Spas, som Du kunde udlade, nemlig, hvor han siger, at han
30 ikke nedstammer fra Baals Præster; thi Afguden udtales nok Bal og

derfor bliver Vittigheden lidt søgt, hvilket veed Gud ikke behøves, hvor næsten hver Replik indeholder en ægte Vittighed. Vi have Alle beundret Dit mageløse Lune, som sprudler i alle de comiske Scener og Du har vistnok sjældent været heldigere i det Comiske end i dette Stykke. – Hvad Besætningen angaaer, har jeg kun en eneste Indvending at gjøre, nemlig, at Md. Holst for Guds Skyld ikke kommer til at spille Annas' Rolle; hun slaar den reent ihjæl. Kan Jfr. Ryge dog ikke spille den bedre? eller Md. Nielsen, skjøndt hun da kun slet erstattedes af Jfr. Jørgensen som Birgitte Gjõe. Pätges gaaer vel an som Rudolf, men han kan ikke spille D i n Rudolf.

Nu maa jeg ogsaa fortælle Dig lidt om mig, skjøndt Du og Din kjære William vel kunne vide, hvor lykkelig jeg maa være i mine Forhold. Adskillelsen fra den velsignede elskede Francisca har rigtignok været usigelig tung og Eensomheden til at blive gal over, men hvor kunde jeg vel klage, naar jeg saae en saadan Fremtid imøde. Nu er da Gud skee Lov den bittre Længselstid forbi og iovermorgen er jeg atter i Kjøbenhavn og idag 14 Dage min Franciscas Mand. Jeg formaaer ikke at gjøre mig selv rede for Den Lyksalighed, der gennemstrømmer mig; jeg kan kun sige, at jeg aldrig har vidst, hvad Kjærlighed var før nu. Paulli skal vie os, da jeg ikke har villet anmode Mynster, som jeg veed er utilbøielig til at gjøre Indgreb i Præsternes Rettigheder ved at vie Nogen. Foruden de nævnte Personer kommer Fru Falsen med til Brylluppet. Francisca er ogsaa lykkelig og hun er en sand Engel imod mig i Eet og Alt. Adler skriver mig kjærlige Breve til og kalder mig Du. Du har da vel faaet hans Brev i Anledning af Din Fødselsdag? – Fra Marie har jeg ikke havt Brev siden sidst, nemlig for omtrent 3 Uger siden. Hun vil blive over al Maade glad over det deilige Digt, Du skrev til hende. Fr. skrev mig til, at Taarene strømmede hende ned ad Kinderne, da Du omtalte hende med »unge Qvinde«. – Nu er da det Meste af Ud-

styret kommet herud og vort Huus bliver rigtignok ikke daarligt udstyret; jeg har endogsaa faaet en lille Viinkjælder paa en 100 Flasker Viin (: Rødviin, Madera, Portviin). Det er ret fatalt, at jeg bliver nødt til at anskaff[e mig] en ny Uniform til Brylluppet, da min
5 gamle er aldeles gemen og ikke engang brugelig til at passere en [Der er et hul i brevet] med; jeg hører af Otto H., at det er Adlers Hensigt at bede Kongen om en Kammerjunkertitel til mig, men det maa Du ikke omtale i Dine Breve; rimeligviis skeer det i disse Dage og saa var jeg da under alle Omstændigheder nødt til at have en nye
10 Uniform. – Da jeg og Francisca dog maatte give Adlers, som have givet mig saameget, en Julegave, før vi forlader dem, kunde jeg ikke modstaae det inderlige Ønske at forære dem hendes Portrait af Marstrand, som rigtignok koster 40rd; men Originalen, som De have skjænket mig, veier veed Gud meer. Da disse Penge jo tildeels
15 og fornemmelig gaaer ud af Din Pung, maa jeg aflægge Regnskab for Dig og jeg haaber, at Du vil tilgive mig den Udgift. Jeg fik Lysten fra Rikke Cold, og da Ideen var opstaaet hos mig, kunde jeg ikke give slip paa den. Men Eet maa Du love os endnu; det er, at skjænke os Dit Portrait, som kan hænge og pryde vore Vægge og vi-
20 se den Indtrædende, fra hvem jeg stammer. – Levvel, kjæreste Fader og Broder! Næst min Francisca staae I og den søde Marie indprægede i min Sjæl i det Øieblik, da jeg for evigt skal forenes med hende, jeg elsker høiest af Alt, men Du maa ikke troe, at min Kjærlighed til min Fader derfor er mindre, jeg kan snarere sige, at Du
25 aldrig høiere og varmere end nu har været elsket af Din kjærlige Søn

Johannes.

Glem ikke at sende mig Fuldmagten til Friis og Din Ansøgning til Directionen.

2041. *Fra A. Hesselberg.*

Blida den 18. December 1844.

Hr Etatsraad!

I en anden Verdensdeel og ved Foden af Atlas virker Omgivelserne vel en Deel til at adspredde, og Fantasien er i bestandig Virksomhed, men Hiemmet og Venskab har ogsaa sin Fordring og om det 5
 en Tid er passiv kommer det dog igien med fornyet Styrke. Saaledes er jeg idag kommet til at tænke paa vore Udflugter i Paris og det Venskab som De og Deres Søn har for mig. Da jeg tog Afsked med Dem paa Hiørnet af rue richelieu var jeg ikke vel tilmode; jeg forlod et behageligt Selskab og skulle igien ud i den vide Verden for at stifte 10
 nye Bekjendtskaber og kiæmpe med Livets smaae Gienvordigheder; Dette er nu for en Deel overstaaet, og jeg maae erkiende at Opholdet her baade i militair og historisk henseende er yderst interessant. Den 4de d:M: paa en mørk og stormfuld Dag forlod jeg Marseille. Jeg tænkte paa hvad jeg havde tabt, hvad der endnu var mig 15
 kiært, hvad Fremtiden bar i sit Skiød, og Søvnens som lindrer saa meget hialp ogsaa mig. Den 7de om Morgenen saae vi Afrikas Fjelder; og senere Algier. For den som i tre Døgn har ofret til Neptun, og til de andre Guder som ere ansatte i Marinen, er det ikke nogen liden Trøst at komme i Land. Men hvilket Syn, jeg maatte med Pe- 20
 der Paars udraabe og spørge den brogede Skare:

»Siig mig hvilke Love, Regiering, Politie, Gudstieneste og Troe
 »er blandt de gode Folk som dette Sted beboe.

Hænder af alle Chateringer fra Sort til Hvid rettes i Veiret for at bære min ubetydelige Bagage, og Strømmen førte mig til Hotellet. 25
 Efter at have taget Forfriskning og Hvile besøgte jeg vores Consul en hr. Schultze. Han er en ældre Mand af et fromt og behageligt Væsen. Han erindrer at have været sammen med Dem i Rom, for omtrent 30 Aar siden. Consulens Huus er fuldkommen maurisk og dertil meget elegant. Veien til dette Huus gik giennem Stræder af 30

een Alens Bredde, med Rendesteen i Midten og giennem en Mængde mørke Buegange. Min Cicerone forlod mig ved Huset, men dermed var Sagen aldeles ikke afgjort for mit Vedkommende. Jeg avancerede til een med Porcelain belagt Gaard, hvor jeg ikke
5 saa andet Levende end en Løve i sit Buur. Den betragtede mig meget roligt, men jeg var noget forlegen og begyndte at banke i Gulvet med min Stok. Endelig kom en gammel Pige som pegede paa en liden Port hvorigiennem jeg skulle gaae op i anden Etage. Her fandt jeg en lignende Gaard som den første (: uden Løve:) men
10 maatte igien banke i Gulvet for at faae Folk frem. En Dame kom og veiledede mig over en lukket Gang, og to smaae Trapper op til en Nische, hvor jeg endelig befandt mig i Consulens Contoir. Naar dertil kommer at jeg paa denne Vandring traf Folk af forskiellig Farve, Dragt og Manerer saa kan De indsee hvilket besynderligt Ind-
15 tryk det maa have gjort. Efter at have været her i 10 Dage er der dog for hvert Skridt noget som vækker Opmærksomhed og har Interesse. Alt er fremmed, Mennesker, Huse, Væxter etc, kun den franske Armee erindrer om Europa. Det er smukt at see hvorledes den franske Soldat, Beduinen, Mauren, Tyrken, Grækeren og de fremmede
20 Søefolk gaae fredelig imellem hverandre. Civilisationen har ved Algiers Erobring vundet meget og det bebuder en Fremtid hvori hverken Religion Sprog, eller Sæder, mere skal adskille Menneskerne.

Igaar forlod jeg Algier for at see det Indre af Landet, og hvilken yderst interessant Tour har dette ikke været. Den første Bye Duera
25 er gandske fransk med sin Kirke og Præstebolig, dernæst kommer den frugtbare Mitidja Slette, og saa Blida med sine Oliven og Orangeskove. Climatet er for Øjeblikket her yderst behageligt. Regnen afkiøler Luften noget, men naar Solen kommer frem er baade her og i Algier 15 à 16° Varme. Hotellet i Blida tilfredsstiller
30 enhver billig Fordring. Byens Garnison bestaaer for en Deel af Ind-

fødte med franske Officerer. Blida har giennem flere Sekler, paa Grund af sin smukke Beliggenhed været Forlystelsessted for Araberne og er det tildeels endnu. Abdel Kader yndede dette Sted meget og opholdt sig her ofte. For tre Aar siden maatte der en fransk Armee til for at komme til B: og nu kan den eensomme Vandrer gaae trygt fra Algier hertil. Imorgen gaer jeg tilbage til Algier for at indskibe mig til Philippeville, og derfra gjøre Reisen til Constantine. De franske Officerer paastaae at Beiens Palads der svarer til Beskrivelserne i Tusind og een Nat. Gouverneuren (: ad interim :) har tilbudt mig Plads paa Regeringens Dampbaad. Medio Januar tænker jeg at gaae tilbage til Marseille og videre til Rom og Florentz. Jeg synes at kiende Deres Tanker: Kan det Menneske da ikke engang komme i Roe? Førend jeg slutter maa jeg dog fortælle Dem noget om et maurisk Bad som jeg tog efter Ankomsten til Afrika. Jeg blev ført hen til Badehuset, hvor en ung Maur modtog mig og førte mig ind i et Gallerie. Her blev jeg hurtigt aflædt og lagt i et Marmorkar, derefter indsæbet igien afvasket og gneet med Olie. Til Slutning indsvøbt i tre varme Lagener og lagt paa en Sopfa. Badet er ganske behageligt, men de mange arabiske Tienere som ere beskæftigede med eens Person er for en fremmed mindre behageligt. Jeg raabte bestandig: c'est assez, med det hialp ikke jeg maatte giennemgaae den hele Cursus. Det skulle være mig meget kiært om disse Linier traf Dem frisk og vel. Dersom Deres Tid tillader Dem at give mig nogle Linier da er min Adresse: Consul J : K o n o w i T r i e s t . Tag til Takke med disse Stumper og Stykker af heterogene Sager. Der er for mange Ting der indvirker paa mig for rigtig at kunne ordne Tankerne. Hils Deres Søn og siig ham at Søsteren venter paa Brev fra ham. Venter hun ikke saa er det Beviis paa hendes Overbærenhed. Med Ønske om at De maa tilbringe en behage-

lig Vinter, anbefaler jeg mig i Deres venskabelige Erindring som
Deres af Hiertet

hengivne

A. Hesselberg.

5 2042. *Fra I.F. Castelli.*

Wien am 28 x^{br.} 44

Mein hochverehrter alter Freund!

Wenig in meinem Leben hat mich noch so sehr geschmerzt als
Sie während Ihrer Anwesenheit in Wien nicht gesehen, und mit le-
bendigem Worte unsre alte Freundschaft nicht erneuert zu haben.

10 Als ich Ihre Ankunft in Wien auf meinem Landhause (welches Sie
an der Spitze dieses Briefes abgebildet sehen) erfuhr, war ich un-
wohl und konnte nicht gleich fort, und als ich dann genas und
schnell nach Wien reiste waren Sie eben am Tage meiner Ankunft
abgereist. Erlauben Sie mir daher Ihnen mit diesen Zeilen zu sa-
15 gen, wie sehr ich Sie verehere und dass ich gewiss meine Stimme mit
der allgemeinen vereinigt haben würde den grossen dänisch-deut-
schen Zwilling zu feyern und zu ehren, wenn ich in Wien gewesen
wäre.

Gestatten Sie mir nun, auch auf Ihr altes Wohlwollen bauend,
20 Ihnen ein Paar Bitten vortragen zu dürfen.

So eben sind meine gesammelten Werke in 15 Bänden hier er-
schienen. Ich wünschte Ihrem Könige, den der allgemeine Ruf als
einen Freund und Beschützer der Künste preist, ein Exemplar für
seine Bibliothek zu übersenden. Wollten S i e wohl so gütig seyn,
25 mir zu erlauben dass ich es an Sie schicken darf, und dass es der Kö-
nig durch Ihre Hände empfängt? Oder wenn diess durchaus nicht

anginge, so würde ich Sie bitten mir nur mit einem Paar Zeilen zu melden, ob ich mich directe an Se Majestät, oder an wen sonst ich mich diessfalls wenden dürfte.

Die zweite Bitte geht dahin Sie möchten mir aus Ihrem poetischen Schatzkästlein irgend ein Gedicht oder Fragment für mein Taschenbuch »Huldigung den Frauen« sende, welches jetzt schon seinen 25te Jahrgang feyert. Sie würden dadurch mich ehren und meine Leser vergnügen. 5

Leben Sie recht wohl. In jedem Falle hoffe ich auf diesen Brief von dem alten Freunde einige Zeilen Antwort zu erhalten. Grüßen Sie nur Anderson. Sie grüsst Alles hier, was die Ehre Ihrer Bekanntschaft genießt 10

Der Ihrige
Dr. I.F. Castelli
Trattnerhof in Wien. 15

2044. *Fra Johannes Oehlenschläger.*

[Beg. af Jan. 1845]

Kjæreste Fader!

Det har allerede længe ligget mig tungt paa Hjertet, at jeg endnu ikke har faaet Tid til at skrive Dig til siden den lykkelige Dag, paa hvilken jeg blev forenet med min elskede Francisca. Du vil vist undskyldte min Taushed, naar Du hører, at jeg i de 5 Dage, vi bleve i Kjøbenhavn, vare affererede fra Morgen til Aften med Visiter, Invitationer osv, at det var os umuligt at skrive. Desværre er denne Tid meget travl for mig, da jeg maa opgjøre forrige Aars Regnskab, hvilket giver mig saameget at bestille, at jeg næsten hele Dagen er paa Contoiret og maa lade den stakkels Francisca sidde alene. Nu er jeg accurat sluppen løs fra Forretningerne kl 8 1/2 om Aftenen, 25

og benytter Øieblikket, medens F. er ude i Kjøkkenet at lave en Æblekage til imorgen, da vi vente Charlotte og Louise Schulin fra Tølløse, til at underholde mig lidt med min elskede Fader og Broder, og navnlig takke Dig, kjæreste Fader, for de skønne Brudegaver, Du skjænkede os, og ligeledes for det deilige Digt, som glædede og rørte os ubeskriveligt. Otto har kjøbt et udmærket smukt Taffeluhr, som pryder vor hyggelige Dagligstue, og som jeg haaber skal vise os mange lykkelige Timer. Et Par Lamper have vi ligeledes faaet fra Dig, hvoraf vi bruge den ene hver Aften. Digtet blev ikke sunget paa selve Bryllupsdagen, da Festen ikke egnede sig dertil, da vi ikke gik tilbords; men Wiborg gav en diner for os et Par Dage efter og midt under Maaltidet overraskedes vi med Dit skønne Digt, som de Andre sang for os medens vi tørrede vore Øine af Glæde over vor elskede Faders Kjærlighed til sine nygifte Børn. Vi have savnet Dig og William foruden den søde Marie ubeskriveligt i denne Glædens Tid; derfor virkede det ogsaa dobbelt paa os, at Du pludselig blev tilstede mellem os, da Din Sang overrasktes os. – Nu skulde jeg da fortælle Eder lidt om Brylluppet, men jeg veed ikke hvor jeg skal begynde og hvor jeg skal ende. Bryllupsgjæsterne veed Du jo allerede; kl 7 1/2 hentede jeg Onkel Anders som kjørte ud med mig til Adlers. I Salen var der stillet en Brudeskammel op med to Cantelabrer ved hver Side og smukke broderede Tæpper ovenpaa og et til Paulli, et til os. Vaser med Blomster i vare ligeledes anbragt i Salen. Da Alle vare samlede i Salen, tog Onkel mig ved Haanden og førte mig ind foran Alteret; derpaa hentede Adler Francisca, som han førte ind i Salen og stillede hende ved min Side. Før Talen blev en Brudesalme til Mel: Af Høiheden oprunden er, sungen af Garnisonskirkens Dreng, ligeledes et Vers efter Talen. Paulli holdt en efter Alles Mening overmaade skøn Tale, som gjorde et dybt Indtryk paa os Alle, jeg havde den største Selvbeherskelse nødvendig for ikke at svømme i

Taarer. Det var det høitideligste og helligste Øieblik i mit Liv! Da Paulli omtalte den store Mester, som nu sad i den store Stad med Tanken henvendt paa sine Børn i Fædrelandet, bævede mit Hjerte af Veemod, fordi jeg ikke skulde kunne omfavne og kysse min elskede Fader paa denne Dag, men jeg følte alligevel, at vi vare hinanden nær og vidste, at Du og William vare tilstede hos Eders lykkelige Johannes og sendte mig og Francisca Eders kjærligste Hilsener og varmeste Ønsker for vort Livs Lykke. – Hvis mit Liv skal vedblive som det har begyndt, saa bliver der ingen Ende paa min Lyksalighed; thi der gives ingen lykkeligere Ægtemand end jeg; Francisca er Kjærligheden selv mod mig og har intet andet Ønske, end at gjøre mig lykkelig. Vi kom herud i Søndags Aftes; hendes Utaalmodighed efter at naae Sorø var grænseløs; de sidste 2 Mile saae hun uafladeligt ud af Vognen, for at see, hvormeget vi nærmede os Byen og da vi endelig ankom, sprang hun i et Par Spring op ad Trapperne og gennemløb Værelserne under Jubelskrig; Du kan begribe, hvilket Indtryk det gjorde paa mig at see den velsignede Engels Glæde over at skulle boe under Tag med mig. Vort Huus er det yndigste i hele Sorø; Værelserne ere vel ei store, men smagfuldt og elegant meublerede og vi have det som Blommen i et Æg. Francisca blev overlæstet med kostbare Brudegaver, som det bliver for omstændeligt her at opregne. Onkel Anders forærede os en Sølv-Thepote, Grosserer Adler to massive deilige Sølvstager; Conferentsraad Donner i Altona havde skrevet til Fru Zarthmann, at han ikke vilde lade Adlers Nieces og Pleiedatters og Din Søns Bryllup gaae hen, uden at skjænke os en Brudegave, og den blev sku god; thi foruden 2 deilige fine Damaskes Duge med 24 Servietter, faae vi endnu 2 Sølvstager, hvortil Hetsch har gjort Tegningen. Han var ikke tilfreds med dem, der vare færdige hos Guldsmeden; derfor maae vi vente paa dem. Glem ikke naar Du kommer til Hamborg at hilse paa

ham og takke ham paa mine og Dine egne Vegne, da han udtrykkelig i Brevet til Fru Z. omtalte sin store Veneration for Dig. Jeg har en forfærdelig Hoben Hilsener og Gratulationer til Dig. Først og fremmest fra Kongen, som var overmaade naadig imod mig og bad
5 mig hilse Dig mange Gange. Men, søde Fader! Du maa endelig skrive til ham og takke for Tillægget; han omtalte det til mig og jeg blev lidt befippet, da jeg mærkede, at han ventede en skriftlig Tak fra Dig. En otte Dages Tid før Brylluppet gjorde han mig til Kammerjunker, hvilket Du vel ogsaa maa berøre til i
10 gemed min Ansættelse. – Desuden har jeg Hilsen fra Onkel Anders, Levetzau, Prindsesse Juliane, hos hvem jeg har haft en Privataudients, (en stor naade:), Collin, Hauch (: har Du faaet hans Brev?), Ingemann, Mynsters, Kochs, Treschow, Rikke Cold, Mine Werlauff osv. –

15 Vi have allerede haft Besøg igaar af Sigismund Schulin med Charlotte og Louise og Major Dannemand, som kjørte dem hertil fra Tølløse. Det er mig bestandig en Gaade, at jeg er Ægteemand, og det forekommer mig utroeligt, at jeg sidder med Fødderne under eget Bord. Jeg haaber, at William snart følger mit Exempel og gifter
20 sig, nota bene med en rig Pige, saa han ikke behøver at forlade Dig, men giftes maa han; thi ellers bliver han aldrig lykkelig. – Af et Brev fra Dig til Otto seer jeg, at Du har misforstaaet mit næstforrige Brev, hvori jeg skrev, 1.) at jeg vilde sende Dig 200rd, naar jeg kom til Byen. og 2.) at Du maatte fornye Din Ansøgning og indgive den
25 til Directionen istedetfor til Kongen. De 200rd, jeg meente, vare naturligviis de, der, som følge af Dit Gagetillæg, resterede til Udbetaling af 1ste Qvartal 1845, hvoraf Du allerede havde faaet de 400^r, og, da Directionen havde misforstaaet Din Ansøgning om at faae 1ste og 2det Qv: udbetalt saaledes, at den antog, Du mente 4de Qv.
30 1844 og 1ste d.A., saa maatte Du jo indgive en Continuationsansøg-

ning, hvori Du nøiere forklarede Din Mening, og denne Ansøgning behøvede Du efter 1ste Jan: ikke at stile til Kongen, da Directionen efter Nytaar paa egen Haand kan bevilge Gageforskud i det løbende Aar. Nu er alt dette overflødig, da Du har faaet Penge sendt af Otto og fremdeles faaer 400rd, naar Du ønsker det, fra Naadessecreteriatet. – Det forekommer mig underligt, at vi ikke høre Noget fra Tydskland; vil Du ikke skrive derhen, idetmindste til Berlin og Wien. Dit Stykke kommer nok til at gaae i Begyndelsen af Marts, skiondt det vist bliver noget forsinket ved Liebes Død, som har bedrøvet mig meget og [vistnok og]saa vil smerte Dig at erfare. Jeg veed kun, at han var et Par Dage syg, men hvilken Sygdom veed jeg ei, mueligviis var det dog en Følge af den tidligere Steensygdом. Jeg skal skrive til Adler om at skynde paa Stykkets Opførelse, men Du kjender jo vor kjære Frændes mageløse Søvnagtighed. Det er mig en stor Glæde, at kunne fremdeles bringe Dig fornøielige Efterretninger angaaende hans Sundhedstilstand, som bestandig er god. Han har været mage-løs elskværdig og god mod os og viist, at hans Hjerte var for denne Forbindelse. Vi havde Brev fra ham for faa Dage siden. Bliv ei vred for disse rædsomme Kragetæer, men anderledes var det mig ei muligt dennegang at skrive, da jeg ikke har en Smule Tid tilovers, hvilket Du vil indsee, naar Du hører, at jeg næsten slet ikke er sammen med min søde Francisca for Forretninger. Naar denne Maaned er ude, skal jeg skrive omstændeligere og ordenligere til Dig og da tillige underrette Dig om vore Udgifter siden Din Afreise; men nu er det mig ei muligt at give Dig paalidelig detailleret Regnskab. – Hils William mange kjærlige Gange og siig ham, at jeg havde et Par Ord fra ham i Anledning af mit Bryllup. – Levvel, kjæreste Fader. Tusinde Hilsener fra den søde Marie, som skrev os et Gratulationsbrev til, hvilket vi fik Morgenen efter Brylluppet – ; skriv snart til Din kjærlige lykkelige Søn Johannes.

2047. *Til Kongen.*

Paris d: 21 Januar 1845.

Allernaadigste Herre!

Skiøndt jeg er fiernet fra min Konge, og kan ikke med Øiets Blik og Hiertets Røst yttre Deres Majestæt min dybe Taknemmelighed
5 for den mig senest beviste allernaadigste Velgierning, har jeg dog
igien den Fordeel at jeg endnu engang i mit Liv kan skrive min
Konge til; - intet Forretningsbrev, ingen Ansøgning fra Undersaat-
ter; men et Brev af Hiertets Fylde til den ædle, sieldne Fyrste, der
elsker Kunst og Videnskab og ynder deres Dyrkere!

10 O min Konge! naar jeg seer hen paa mit Livs svundne Dage,
hvilken Stolthed og Glæde finder jeg da ikke i, at min Digtetid traf
ind under Christian den Ottende! I meer end 30 Aar værdigedes
Deres Majestæt og vor elskelige aand- og hiertefulde Dronning at
høre mig personlig forelæse Dem mine Digtinger. Og hvor ofte
15 følte jeg mig hædret og styrket af Deres Kongelige Bifald, naar Mis-
kiendelse og Lunkenhed mødte mig!

Ingen Digter har nydt større Hæder end af Christian den Otten-
de Adam Oehlenschläger! Billedet af Axel og Valborgs og de af
Kongelig Aand digtede Linier giemmer jeg som Reliquier. De skul-
20 le engang vorde Historiske Mærkværdigheder! Men - den Maade
hvorpaa de rakes mig, skal ogsaa vides og staae som en af mit Lev-
netsløbs skønneste Blomster. Allernaadigste Konge! tilgiv Deres
Undersaat den stolte Tanke: jeg troer ikke blot i Deres Majestæts
Naade mod mig at have fundet Kongens Bifald til Digteren, - men
25 ogsaa noget Personligt for Mennesket!

Og nu paa mine gamle Dage glæder Kongen Faderhiertet med
Sønnens Lykke. O hvor langt skønnere, mit elskte Fædreland
staaer Du nu for den gamle Skialds Øine, siden min Johannes boer
i det deilige Sorø med sin elskede Francisca, en af mine ældste, kie-
30 reste Venners yndige Pleiedatter.

O det elskede Fædreland! Af alle Lande mig det kiereste paa Jorden. For at dæmpe min Hiemvee har jeg paa Reisen digtet tvende nordiske Dramer. Gid de maatte vinde min Konges Bifald! Saa-meget er vist, at de kom fra Hiertet, og at Kiærlighed til Fædrelandet har undfanget og frembragt dem. 5

Hans Majestæt Kongen af Frankrige har modtaget Dannerkongens Skiald med stor Naade og Bevaagenhed og ofte indbudt mig og min Søn. Kong Ludvig Philipps og hans Dronnings første Spørgsmaal til os, var om vore høikongelige Velyndere og Velgiørere i Danmark. Deres Majestæters Besøg i Frankrige mindes med 10 sand Kiærlighed.

Hvor fattigt er Ordet naar det vil udtrykke Hiertets Tak og sin dybeste Følelse! Undersaatten lægger Haanden paa sit Bryst, stirrer i Tankerne i den ædle Christians Øie og siger: Tak, min gode Konge! 15

Deres Majestæts
allerunderdanigste
Adam Oehlenschläger.

2048. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Paris d: 21 Januar 1845.

Min elskede Johannes! 20

Hvor usigeligt Din Glæde glæder mit Faderhierte, behøver jeg vel ikke at sige Dig? Fra Du var et lille Barn af, var Din Skiæbne og min tæt sammenknyttede, ligesom Dine Sødskendes – den gode Gud har aabnet Dig en lykkelig Fremtid, og Din Manddoms Glædessol skal skinne hen i min sene Høst og skiænke mig mange skøn- 25 ne varme Dage i mit Livs Aften. Midt i det store Paris længes jeg hen til det lille Sorø for at sidde med Dig og den søde » F r a n c i s c a O e h l e n s c h l ä g e r « i Sophaen og drikke Thee og fornøie

mig over de deilige Værelser og Møbler og Lystestager og Dækketøi etc. etc. Og saa boe de kiære Hauchs i Nærheden! Det er jo som om vor Herre havde flettet mig en Krands af Roser og Kiærminder, der venter mig, saasntart jeg vil, naar jeg fra Kiøbenhavn paatager mig
 5 det Kæmpeværk at kiøre – en halv Snæs Mile! – Du kan nok begribe med hvor dyb Foragt en Karl der er fløiet Tydskland og Frankrig igiennem i faa Maaneder seer ned paa ti Mile!

Det er nu altsaa altsammen godt og fortræffeligt, og jeg tilstaaer Dig at jeg alerede længes hiem. Men – nu er jeg her engang, og
 10 sandsynligviis for sidstegang i mit Liv – og dette Par Maaneder maa nu saaledes nydes og bruges og nyttes.

Du har faaet et Brev fra William hvori han foreløbig har berettet Dig at Kongen af Frankrig har modtaget mig meget naadigt og ofte; ogsaa har William nok sagt Dig, at jeg har skrevet en lille Tragø-
 15 die i to Handlinger der hedder: *V i n l a n d s t o g e n e*.

Men – et ordentligt omstændeligt humoristiskt beskrivende Brev med Details, som de forrige (Du har dog faaet Rimbrevet?) skal jeg snart sende til Dig og Maria som sædvanligt. Denegang maa det blot blive ved hvad der angaaer min *O e c c o n o m i e*.

20 Kiære Johannes! jeg er i den største Forlegenhed for Penge. Jeg haaber at der snart, inden dette Brev besvares, kommer en Vexel til mig. Mit sidste Brev, hvori jeg skyder Nødskud, har Du nok først faaet efter at Du sendte mig det Brev jeg fik igaar (den 20 Jan.) men hvori Du – i Din unge Ægtemandsglæde havde glemt at sætte Da-
 25 tum.

Kommer der Intet strax, saa ere vi atter nødt til at sætte Brystnaal og Uhr i Pant for Penge.

Paris er meget dyr, især koste Skuespillene Diævels – der var intet Theater, der havde den Ære i Livet at byde den fremmede Digter
 30 Frientrée. I de første Maaneder kunde vi ikke h o l d e o s (: som

Jfr. W... sagde, vi vare der næsten hver Aften for 10 fr. i S t a l d e n).

Aarsagen hvorfor jeg ikke sparede, var at jeg ventede Penge fra Berlin, Dresden og Wien for Dina, som man sikkert havde lovet mig at spille i September. Men nu skrive vi den 22 Januar – og jeg hører endnu intet. Jeg har skrevet til Holbein i Wien, – han sagde: han ventede blot at C e n s u r e n skulde blive færdig med Stykket for at han kunde give det. Et Brev til Berlin er ubesvaret. Fra Dresden faaer jeg – 12 Frideriksdor! naar Stykket er spillet.

Her er altsaa ikke, som Jacob siger i Freias Alter – ridiculum in hora – men periculum in mora. »Jeg vil kortelig opregne Monsieur Prisen« – ikke paa Madvarer i Paris – men paa mine nødvendige Udgifter, efter at alting er sat paa den medst oeconomicke Fod! Huusleie og Opvartning maanedlig for os begge: 160 france. Middags- og Aftensmad (: naar vi blot spise hver for 2 fr til Middag) 180 fr. Vask 30 f. T r e gange Comødie om Ugen 120 fr. Handsker, Vogn etc: 30 f. – Dette beløber sig med uvisse uventede Udgifter til 600 francs om Maaneden.

Men nu skylde vi endnu vel Skrædder og Skomager en 600 fr. thi hvorledes kan man komme til Paris uden at tage en Kiole derfra, og min gamle Frakk krævede ogsaa en ny. E e n Skrædderregning har jeg alerede betalt: 700 fr.

Saaledes staaer Sagerne, og vi have kun for Øieblikket 90 fr. pr. Casse.

Jeg har gjort alt hvad kunde for at sikre Fremtiden. »Garrick i Frankrig«, er ogsaa omarbejdet til Opførsel og oversat paa Tydsk. – Men – det skorter, som det lader for Øieblikket. Jeg har faaet i alt fra Dig 1100 Rbdl. Send mig nu Opgørelsen. Skulde det behøves, saa maa Du gjøre et Laan – Collin hjælper mig nok, tal med ham. Lad mig ogsaa vide om jeg endnu bliver Rector og Decanus, eller om denne Indretning er ophørt da vi fik Gagetillæg.

Det er dumt, at jeg skal skrive Dig disse Ubehageligheder til midt i Din Glæde – men aldeles uden Skygge er ingen Dag – og Du vil jo ogsaa gierne at Din Fader skal have det lidt godt paa sine gamle Dage. Skynd Dig da at sende mig en saa Klækkelig Sum, som Du
 5 kan skaffe. Jeg skal vist spare saa godt jeg kan. William hilser kiærligt. Et Par Ord til Francisca vil jeg lægge i Adlers Brev, og sende Adler tillige en Taksigelse til Kongen.

Din kærlige Fader A. Oehlschläger.

2049. *Til J.G. Adler*

Paris d: 22 Januar 1845.

10 Kiæreste Adler!

Dit velsignede Brev om Brylluppet gjorde mig og William stor Glæde. Sandelig, Du og Din ædle Hustru have viist Eder som de kiærligste Forældre mod min Johannes! Gud give han nu maa giøre den søde Francisca saa lykkelig, som hun fortjener. Jeg haaber det
 15 Bedste! Af Johannes's sidste Brev faaer jeg endnu flere kiære Efterretninger og hører at den gode Wiborg, har holdt hans Andendagsbryllup og at min Vise er sunget der. Tak ham og hans yndige Frue 1000 Gange paa mine Vegne, til jeg kommer hiem og kan giøre det selv.

20 Heri indslutter jeg et Brev til Hans Majestæt Kongen, som jeg beder Dig overrække fra mig. Selv kan Du læse det først og forseile det, naar Du har læst det.

Johannes skriver mig, at Du er tilfreds med *G i e n f æ r d e t* paa Herlufsholm, og at I ville spille det i denne Saison. Dersom det
 25 skeer, saa er jeg ude af al Kattepine for Penge. Reisen koster meget og de Ressourcer jeg havde ventet fra Tydskland svigte mig for det første, da Dinas Opførelse der gaaer i Langdrag. »Mens Græsset

groer, dør Koen«, siger man. I maa derfor endelig skynde Eder at skaffe mig noget Græs.

Francisca skrev mig en sød Seddel til i Johannes's Brev. For at spare Postpenge sender jeg Svaret til dig – g i e n n e m vor herlige Minister Koss. 5

Undskyld at jeg ikke skriver mere dennegang. Jeg har skrevet en ny lille Tragodie i 2 Akter. Viinlandstogene, der er 25 Aar mellem begge Akter, men det er igen Ulysses von Ithacien.

Med de kærligste Hilsener til Din ædle Kone og alle Tanterne fra William og mig. 10

Din trofaste gamle Ven
A. Oehlenschläger

2051. Til Carl Konstantin Kraukling.

Paris d: 22 Januar 1845.

Verehrtester Freund!

Ich habe Ihnen einen Brief geschrieben, worinn ich Ihnen Voll-
macht gebe mit Mainori einen Handel um mein Trauerspiel Dina
zu schliessen. Es ist ein Paar Monathe her, aber Sie haben mir noch
nicht geantwortet. Vielleicht will erst Herr Mainori das Stück ge-
spielt sehen. Man zaudert damit in Berlin, Dresden und Wien ob-
schon man mir überall versprach das Stück im September zu spie-
len. Wie es auch ist, lieber guter Freund! so haben Sie die Güte und
geben Sie mir davon Nachricht; damit ich doch wisse, wie ich daran
bin. 15

Sollte Herr Mainori nicht Lust haben das Stück zu verlegen, so
finde ich wohl einen Andern; aber, solange ich nichts weiss, kann
ich nicht Neues anfangen. 25

Verzeihen Sie, dass ich Ihnen so viel Mühe mache, Sie können es

ihrer eigenen Güte und wahren Freundschaft gegen mich zuschreiben. Leben Sie wohl und schreiben Sie mir bald, und adressieren Sie den Brief hier in Paris an die dänische Legation. Ich habe mit Humboldten hier gesprochen, und durch ihn den König von
 5 Preussen gebeten, dass ich ihm Dina dedizieren darf.

Ich amüsiere mich recht gut in Paris, bin aber auch fleissig, und habe zwei neue dänische Schauspiele gemacht. Grüssen Sie Falkenthal und allen Freunden herzlich von

Ihrem ergebenster

10

A. Oehlenschläger.

Im März werde ich wieder nach Copenhagen reisen.

2053. *Til I.F. Castelli.*

Paris d: 29 Januar 1845.

Lieber alter Freund!

Gestern erst bekam ich Ihren Brief, der in Copenhagen gewesen
 15 ist, und mir erst gelegentlich nach Paris zugeschickt ward. Es ist natürlich, dass Sie mich in Copenhagen wähten; denn während ich noch in Wien war, hatte ich beschlossen gleich im Herbste vorigen Jahres wieder nach Hause zu kehren.

Ich brauche Ihnen gewiss nicht zu sagen, wie Leid es mir that
 20 meinen lieben alten Castelli nicht in Wien zu finden. Alles war Neu da, obschon sehr freundlich, und gütig gegen mich gestimmt. Wenn Zeit dazu gewesen wäre, hätte ich Sie in Ihrer ländlichen Herrlichkeit besucht.

Was Sie von mir wünschen werde ich sehr gern thun, wenn ich
 25 nach Hause gekommen bin. Schicken Sie mir Ihre Werke mit einem B r i e f an den König, dann will ich Ihr Geschäftsträger seyn.

Hier sende ich Ihnen auch, nach Wunsch, ein kleines Gedicht für ihre Huldigung der Frauen. Es schadet wohl nicht, dass es die Huldigung eines grossen Landsmannes ist.

Ich habe auch eine Bitte an Sie. Holbein zaudert immer noch meine *D i n a* aufzuführen. Bitten Sie ihn recht herzlich von mir, 5
dass er sich *s p u t e*, und mir etwas Geld schicke, wenn er es hat.

Leben Sie wohl, bester Castelli! und grüssen Sie allen

Freunden von
Ihrem alten
A. Oehlenschläger. 10

2057. Til Johannes Oehlenschläger.

Paris d : 7 F e b r . 1845.

Jeg søger ikke Rim paa »Ar«,
Som Tybo, da han rimed;
Jeg med den *s y v e n d e* F e b r u a r
Er meget vel betimet. 15
Jeg fik for tretiaar og to
Paa denne Dag en Pode,
Som Sandhed selv tilstaaer mig jo
Bør regnes til de Gode.
Den voxed' i min Hauges Læ, 20
Og slog sit Løv i Bugter;
Nu er den bleven til et Træ,
Som selv skal bære Frugter. –
Men jeg Metapheren slipper nu,
Som mig min Musa lærte; 25
Thi ei af Træ, min *H a n s*! er Du,

- Og allermindst Dit Hierte.
Du est et Menneske! ja meer
En Mand - med Pen i Haanden;
Og nu som Ægteemand jeg seer
5 Dig lykkelig i Aanden. -
Du ei fornyer Dit unge Liv
Hos mig paa Nørregade,
Men hos Din egen unge Viv
Du drikker Chokolade.
- 10 *F r a n c i s c a* jeg geskiæftig seer,
Med Smil paa Læbe, Panden;
Hun bringer Kringler, altid fleer,
Med Chokoladekanden.
Til Middag eller Aften hun
- 15 En lille Kreds indbyder,
Som hædre skal Din Fødselsstund.
Og prise Dine Dyder.
Jeg seer Dig hist i Slaaprok gaae
Strunk i Din egen Stue,
- 20 Med skønne, varme Tøfler paa,
Ja muligt selv med Hue.
Saadan i deilig Negligée
Med Selvbehag Du strunker;
Men Harnisket kan man ei see,
- 25 Du bær' som Kammerjunker.
Det hænger paa sin Knagelist
I lille Klædekammer;
Men imponerer Sorø vist,
Naar det paa Kroppen flammer.
- 30 Hvad skal Du spise vel idag?

Ei lækker som Siboni,
Jeg troer, Du slaar dog ikke Vrag
Paa gode Macaroni.
Men Macaroni er en Ret
Ei skabt for Fødselsdage; 5
Det er ei nok at blive mæt,
At Maden kan behage;
Nei, den poetisk være maae,
Og det omtrent vil sige:
Kalkunen bør paa Bordet staae. 10
Hvem er Din Kokkepige? -
Men apropos, vi tale her
Om Kokkepiger, Kiære!
Lad *T r i n e*, mens vi borte er,
Lidt Kogekunsten lære. 15
Forresten er hun dygtig nok,
hun stryge kan og vaske;
Men heller ei hun maa som Kok
Mig brænde Steg til Aske.
Jeg rører meer ei denne Byld, 20
Du det ad notam tage;
Men til Din Fødselsdags Idyl
Jeg vender glad tilbage.
Hvor gierne sad idag i Nord
Hos Eder Fader ikke, 25
Og hialp Jer ved det muntre Bord
Ret Sundheden at drikke!
Min Skaal og Williams maaskee
Du ogsaa tro istemmer?
Ja, ja! jeg kan i Aanden see, 30

- At I den ikke glemmer. –
Til Middag vil vi ogsaa gaae
I bedre Spisestue.
For to Francs? det kan ei forslaae,
5 For Hans og for hans Frue.
Og med den halve Flaske Viin
Kan begge vi ei nøies.
Vor Drik skal til Champagne fin
Forvandles og ophøies.
10 Hils Hauchs, hvis Du dem seer idag
Og bed den gode Digter
Tilgive mig, fordi jeg Vrag
Tidt slaar paa mine Pligter.
Saa kiærligt Carsten til mig skrev –
15 Min Taushed selv jeg hader;
Og han skal sikkert faae et Brev
Før jeg Paris forlader.
Jeg længes efter hans Roman –
Ei efter Moderegler; –
20 Hvori han mangan stolt Kumpan
Med Lune giennem heglere.
Lad nu tilbords os Alle gaae!
Hvad seer jeg? Navn paa Kage?
Det i min Barndoms lille Vraa
25 Mig sætter rørt tilbage.
Med Glas i Haand jeg ønsker nu,
Mens Glædens Taarer rinde:
Johannes! lykkelig vær Du!
Gjør lykkelig Din Qvinde!
30 Gid længe jeg i Fremtids Aar

Med Jer maa Festen feire;
 Ei her, hvor guul kun Seinen gaaer,
 Men ved det gamle Leire.
 Og - naar jeg længst er ikke meer -
 Det Hiertet mig bevæger - 5
 Gid da - fra Sorø - Danmark seer
 End mangan Oehlenschläger.
 Hvad William, min Reiseven
 Vil vel til dette sige?
 Jeg tror dog ei som Pebersvend 10
 Han gaaer til Himmerige
 Hans Hilsen fletter jeg i min,
 Vil i mit Brev dem lægge;
 Som Blomster i et lille Skrin
 Jeg sender Eder begge! 15

Eders kiærlige Fader
 A. Oehlenschläger.

Post Scriptum

Endnu en liden Efterskrift,
 Som ikkun Dig vedkommer: 20
 Det angaaer nemlig min Bedrift
 Og mine tomme Lommer.
 Recourser venter jeg fra Dig -
 Lad mig ei vente længe
 Hvis ikke - Gud forbarme sig - 25
 Jeg Stakkel mig maa hænge.
 I Tydskland alting stille staae,
 Dinas Process - forgiettet -
 Opsat - særdeles langsomt gaaer,

Hun bliver ikke rettet;
Og medens hun i Fængselsvraa
Executionen venter,
Poeten kan ei Penge faae,
5 Men leve maa – af Renter!
Udveie maa Du gjøre s t r a x ,
Og ende mine Qvaler.
Jeg heller intet faaer fra Max.
Send mig 6 0 0 Daler!
10 Med Mindre jeg ei nøies kan,
Skal jeg Paris forlade.
Og kommer til mit Fædreland
Og til Ny Vestergade.
Ifald Du skaffe kan l i d t m e e r ,
15 Saa var det ikke ilde.
Jeg jo en frugtbare Fremtid seer,
Med mangan Næringskilde
Men – skøndt jeg paa min Fremtids Øe
Har mange fede Oxer; –
20 Vogt Dig, at Koen ei maa døe,
Imedens Græsset voxer.
Tal med C o l l i n ! det er en Mand
Med Hierte, som med Hierne,
Der ikke Folk blot hielpe k a n ,
25 Men h i e l p e r ogsaa gierne.

Ifald mit »Gienfærd« man har seet
Det vil min Nød fordrive;
Men ellers kunde let, Poet!
Du selv et Gienfærd blive.

Skynd Dig! hvis ikke faaer Du Bank!

Du Penge strax mig sende,

Jeg eier kun – 500 f r a n c s !

I Marts jeg hiem vil vende.

Din hiertelige

dog lidt smertelige

5

Fader

A. Oehlenschläger.

2060. *Fra Det kgl. Teaters Direktion.*

12. Febr. 1845.

At Directionen ikke har kunnet antage det af Hr. Etatsraaden 10
indsendte Skuespil: »Gjenfærdet paa Herlufsholm« til Opførelse
paa det Kongelige Theater, har man ikke skullet undlade herved at
melde Dem. –

Directionen for de Kongelige Skuespil d. 12 Februar 1845.

J.G.v. Levetzau   Collin

15

2061. *Fra Johannes Oehlenschläger.*

Sorø, d. 20de Febr. 1845.

Kjæreste Fader!

Igaar Morges modtog jeg Dit kjærlige og morsomme Riimbrev
i Anledning af min Fødselsdag, som Du til min store Forundring og
Glæde erindrede i den store Verdensstad. Hvormeget det glædede 20
og rørte os begge, kan jeg ikke beskrive Dig; Hauch, hvem jeg viste
det, fandt det ligeledes udmærket skjønt og takker Dig ret meget for
Din Hilsen. Det morede os, at Du havde gjættet rigtigt med Maca-
roni, som jeg virkelig fik til Middag, da Francisca vidste, at det var

min Livret; derimod opsatte vi at spise kalkunske Høns til imorgen, hendes Fødselsdag, da vi vente Otto og Anton herud. Tak, fordi Du og William drak min Skaal, og bed William ikke blive vred, fordi jeg glemte at skrive ham til paa hans Fødselsdag, jeg erindrede den
5 godt og drak ogsaa hans Skaal, men den indtraf netop i Bryllupsdagene, saa jeg var uafsladeligt beskjæftiget. Det ærgrede mig, at Kongen netop paa den Dag havde udnævnt mig til Kammerjunker, uden at tage ham med. – Det var andengang, at Du, kjære Fader, paa min Fødselsdag har skrevet mig et Digt i Paris, første Gang, da
10 jeg var en lille Buxetrold sendte Du et velsignet Digt hjem, som jeg har og netop læste for Francisca et Par Dage før jeg fik det andet. –

Jeg skulde allerede for længere Tid siden have skrevet Dig til, hvis jeg ikke havde opsat det, dels for at indslutte et Brev fra Maria, og dels for at kunne melde Dig noget Godt om Gjenfærdet. Brev
15 fra Maria har jeg endnu ei faaet, men det vil vel indtræffe snart og skal da strax blive dig sendt. – Hvad Gjenfærdet angaaer, da har der været Chikane paa Færde fra Heibergs Side, og Collin, som al sin Fortræffelighed forresten, er en svag Charakter i Smagssager og bestandig lytter til den nedrige Heibergs Dom, har gjort Vanskelig-
20 heder med at lade Stykket opføre før Din Hjemkomst, da han ønsker nogle Forandringer foretagne. Adler har ærgret sig betydeligt over denne Fremfærd og kæmpet som en Løve, saa han har rørt mig i høi Grad. Han skrev mig et Brev til igaar, som havde Næb og Kløer, han er yderlig opbragt paa Heiberg, dog uden at nævne hans
25 Navn, derfor beder jeg Dig om, hvis Du skriver til ham, ikke at omtale, at jeg har meddeelt Dig dette. – Adler ærgrer sig over, at man paa samme Tid, som Andersensk og Holstsk Juchs antages, vover at gjøre nogensomhelst Indvending mod Dit Stykke; han har anmodet mig om at forlange Manuskriptet tilbageleveret, da Du ønskede at foretage enkelte Forandringer deri; dette har jeg gjort. Om
30

dette nu er efter Dit Ønske, kjæreste Fader, veed jeg ei, skjøndt jeg haaber og formoder det, hverken Adler eller jeg vilde udsætte Dig for den Krænkelse, at Hr Heiberg skulde forlange Rettelser i Dine Værker, og jeg nænnede ikke at sætte A. i et aldeles fjendtligt Forhold til Collin, hvilket vilde skee, da jeg vidste, at han under ingen Omstændigheder vilde underskrive. – Nu faaer Du desværre ingen Indtægt af Stykket før næste Vinter, hvilket kan være slemt nok, hvis Du ingen Remisser fra Tydskland kan vente. –

Da Du skriver, at Du d. 7de Febr. havde 500 frs i Dit Eie, seer jeg til min Glæde, at Du har faaet Ottos 400rd itide; senere har Du vel faaet 500rd fra Collin, som endnu har 200rd til Hjemreisen, hvis det behøves, hvilket vist bliver Tilfældet. En Gave af Kongen blev det altsaa ikke; men Laanet er, som Du vel veed fra Collin, paa gode Vilkaar, nemlig mod, at afbetale samme i 3 Aar, fra Juli Qvartal d.A. at regne. – Du ønsker, at Trine skal lære at koge, men det bliver en heel vanskelig Sag; at lade hende lære i Kongens Kjøkken er meget vanskeligt og kostbart, og hvor ellers? I Restaurationerne er Tilfældet det samme og man lærer Intet, siger Fr. – Dernæst tilstaaer jeg, at jeg paa ingen Maade anseer Trine for dygtig nok til at tjene som Ene pige; hun er confus og glemsom og i det Hele kun lidt det activ; derimod stryger og vadsker hun godt og er reenlig og tro; derfor passer hun godt til at være Stuepige; jeg er vis paa, at hun ikke vil paatage sig at være Ene pige for Dig, mindst i Sommer, da Du venter Marie med Mand og Børn. – Husk paa, at sige mig Dine Tanker herom i næste Brev. Vil Du have en Ene pige, maa Trine skifte efter min Formening. Nu veed jeg ikke, om Du kommer hjem til Marts, som Du skriver; Pengene kunne jo godt strække til til April og det forekommer mig lidt uforsigtigt at reise i Marts, som er en kold Maaned; nu er Kulden forfærdelig streng, Beltet tilfrosset og det er vel endnu et Spørgsmaal, om Dampskibsfarten begyn-

der før i Slutningen af Marts. – Inden Du forlader Paris, saa skriv kun et Par Linier til den gode skikkelige Wilstrup, som har bedt mig flere Gange at skrive til Dig derom; for en Maanedstid siden fik jeg et Brev fra ham, fuldt af Længsel efter at høre fra Dig. Saa godt jeg kunde svarede jeg ham i et Brev, hvori jeg meddelte ham hvad der kunde interessere ham om Reisen. – Dernæst maa jeg endnu bede Dig om i t i d e at underrette om, n a a r Du kommer hertil, og naar Du vil have de 200rd tilsendt; de sidste kunde Du maaskee for Hurtighedens og Næmhedens Skyld forlange af Collin, hvem jeg beder Dig ei vredes paa, thi han veed ei hvad han gjør og lader sig kun af Heiberg indbilde, at han gjør Dig en Tjeneste, det er netop det, der oprører Adler meest mod Heiberg.

Jeg lever forresten mageløst lykkeligt og godt med min søde elskede Kone, den ene Dag som den anden med faa Afvexlinger; jeg fører en flittig Correspondance med Franciskas Familie og enkelte andre Venner, men især med Adler, som skriver mig til een Gang om Ugen i Reglen. Du kan let fatte, hvor kjært det er mig at staae i dette kjære sønlige og tillige venskabelige Forhold med den ædle Mand, som virkelig har fattet faderlig Godhed for mig. – En Forlovelse i Familien har i denne Tid beskæftiget vore Tanker; Franciskas yngste Søster Nancy er nemlig bleven forlovet med en velhavende tysk Majoratsbesitzer Grev Hahn, hans Gods Neuhaus ligger i Holsteen, kun fire Mile fra Plessens, hvor hun er i Huset; han bliver med Tiden meget riig. Efter Alles Sigende er han et fortræffeligt Menneske med megen Dannelse; hans Brev til Adler, som han sendte os, finder jeg meget smukt og hjerteligt; han kommer deri Familien paa det Venligste imøde. Die kleine Braut jubelt vor Freude i et Brev til Fr; Alting synes altsaa herligt, naar ikke den ene slemme Omstændighed var iveien, at han har vanfør Haand og Arm. Dette kan Fr. og som det lader til, Tanterne ei finde dem i og

jeg giver dem tildeels Ret; det morer mig i et Brev fra Tante Francisca at læse, at Tante Nancy har været begejstret over mit sunde og stærke Legem og været ærgerlig over, at Hahn ei kunde omfavne sin Brud. – Til Foraaret, Mai Maaned, skal Brylluppet staae. Hvis Du, som jeg haaber, og hvilket Plessens udentvivil vente, med William besøger Sierhagen paa Hjemreisen, faaer Du den smukke lille Brud at see. – Jeg maa ei glemme at sende Dig og W. begge Tanternes kjærlige Hilsener, de omtale Eder bestandig i deres Breve med største Interesse og Kjærlighed. – Francisca hilser ligeledes tusinde Gange, hvis hun ei havde travlt med en Kage til imorgen, skrev hun selv, men hendes Pligter som Huusmoder holder hende ude i Kjøkkenet. Vi glæde os særdeles meget til Brødrenes Besøg og haabe, at de skulle kunne finde dem i det eensformige Liv, vi føre. Paa min Fødselsdag fik jeg en broderet Kurv til Papirsstumper, Mage til den, Du fik af Marie, jeg forærer hende imorgen en Saloppe, som jeg troer hun trænger til. – I Søndags Aftes vare vi paa Concert paa Akademiet, som en østerrigsk Capelmester med Selskab gav; de blæsende Instrumenter løde altfor stærkt i Concertsalen, men de spillede correct og godt. Paa Søndag ventes Taskenspillerne Bils herud og paa min Fødselsdag saa vi en Pantomime af Casorti udført af H^r Westerblaae fra Vesterbro med flere Udvæxter af Princes Selskab. – Et Par Gange have vi været udbuden; jeg har da spilt Kort og vundet. Men paa disse faa Undtagelser nær have vi tilbragt hele Dagen alene med hinanden; Formiddagen gaer hen med Forretninger, en Time før Bordet spadserer vi og om Aftenen læser jeg Francisca som oftest for af Dig, Goethe, Schiller, Don Quixote osv. Siden vi fik fat paa dine Værker, slippe vi dem ikke. – Levnuvel, kjære Fader og gode William! Fornøi Eder fremdeles godt i den store Stad og lad ikke Heibergsk Chicane forstemme Dig og forbittre

Dig Gjensynet af Fædrelandet, hvor Alle vente Dig med Kjærlighed og Hjertelighed. Endnu mange Hilsener fra Francisca og

Din kjærlige Søn
Johannes.

5 2062. Til J. Collin.

Paris den 21 Febr. 1845.

Min ædle Ven!

Din Beredvillighed til at vise Godhed og hielpe Din Næste, er en sielden Dyd, og Frugten deraf deler jeg med Mange. Det var i Følelsen heraf at jeg skrev til Johannes:

10 Tal med Collin! det er en Mand
Med Hierte, som med Hierne,
Der ikke Folk blot hielpe k a n
Men h i e l p e r ogsaa gierne.

Men skiøndt jeg nu altsaa, hvad dette angaaer, skylder Dig Tak-
15 nemmelighed bland mange Andre, troer jeg dog ogsaa at Du baa-
de, alt fra Bakkehuusdagene af har gammelt Venskab for mig, og at
Du, som en Mand med skøn Aand og Kiærlighed for Poesie ogsaa
ynder Digteren. Det har jeg ogsaa havt indlysende Prøver paa,
blandt andet, da Du i gamle Dage skaffede mig Honorar for Tor-
20 denskiold, uagtet Stykket ikke blev opført, fordi Du følte, det var
Uret, at Frugten af et godt Værk skulde berøves mig ved et Magt-
sprog. – Dit sidste herlige Brev, hvori Du sender mig de nødvendige
Skillinger, ender, som en skøn varm Sommerdag, med et pludseligt
Tordenskrald, hvormed dog Gud skee Lov, det dræbende Lyn end-
25 nu ikke slaauer ned. Du siger »der turde være Tvivl om mit Gienfærd
fra Herlufsholm kommer paa det danske Theater« Jeg tilstaaer

Dig, Du tog mig en Steen fra Brystet ved Pengelaanet, men den kom næsten tungere istedet, ved dette bedrøvelige Varsel. Hvad i al Verden skulde hindre Jer i at lade dette Stykke spille, som jeg vover at regne til et af mine Bedste, hvori Humanitet og Billighed herske, intet Fornærmeligt mod Nogen fremtræder; thi Forholdet deri grunder sig paa historisk Sandhed, og Adel og Borgerstand ere skildrede upartisk, med dens Lys og Skygge, Dyder og Lyder, i de handlende Personer. Hvad er det da? Det Theater, der spiller Svend Dyrings Huus kan dog ikke forkaste »Gienfærdet « for den Smule Overnaturlige der er i? Støde Navnene M a r s v i n og G i ø e (af afdøde Familier) saa kan man jo udelade dem, som Navnet »Rosenkranz« i Søtoftes Christian den 4des Dom. – At Stykket er dramatisk, vover jeg at troe; at det som Nationalt muntert og hierteligt vil behage Publicum, haaber jeg ogsaa: og hvad dette angaaer, saa bør man lade mig staae min egen Risico. Stykket sætter Theatret i ingen Bekostning. Jeg beder Dig altsaa, min gamle Ven! see jo før jo heller at faae denne Tvivl hævet! At Stykket ikke kan spilles i denne Saison, begriber jeg nok. Er der Noget man ønsker forandret, saa er jeg villig til at lyde Eders Ordre, naar Forandringen ikke er væsentlig. En stakkels Poet staaer, naar der kommer Dissents i et misligt Forhold til Theaterdirectionen: Han er Advocat i sin egen Sag, og I Andre Dommer i Eders! Men jeg haaber – hvis der skal afsættes et Been, »at Benet« – som Saft siger i Sovedrikken, »skal blive afsat til alle Parters Fornøielse!« Overskovs Stykke – som man jo først havde store Betænkeligheder ved, ja som alt var forkastet, er jo opført med Bifald.

Hvad jeg endnu har at bede Dig om, kiæreste Collin! er at Du strax efter Modtagelsen af dette Brev, efter venlige Løfte, vil sende mig de endnu resterende 200 Rblr. Hvad jeg har faaet er tilstrækkeligt til Opholdet og Hiemreisen (vi reise over Belgien) men – her er

adskillige Regninger fra Skrædder og Skomager, som maa klareres, inden vi kunne lette Anker.

Endnu engang: tusinde Tak for Din venskabelige Godhed, og (hvis jeg ikke var næsten lige saa gammel som Du, vilde jeg kalde
5 det) faderlige Omhu! Og bliv nu ikke vred, fordi jeg, som en stak-
kels Høne søger at forsvare mine Kyllinger under mine Vinger, saa
længe jeg kan. Det er ingen Spøg for en g a m m e l Digter at see sit
kiære yngste Barn i Livsfare. Jeg føler mig endnu stærk og rørig,
saavel aandelig som legemlig; men jeg trænger til lidt Opmuntring
10 hiemme fra, naar min Musa ikke skal forlade mig. / kunne maaskee
godt undvære hende; men hvad bliver der af m i g gamle Mand,
naar denne kiære Ungdomsveninde ogsaa dør fra mig, - eller for-
svinder! -

Har I spillet nogle af mine Stykker i Vinter (mig synes jeg i en
15 Avis saae Tordenskiold nævnet) saa læg - hvis Johannes ikke alt paa
mine Vegne har hævet den - den lille mig tilkommende Sum til de
200 Rbr!

Jeg beder Dig paa mine Vegne takke hans Majestæt for beviste
Naade. Farvel, kiære gamle, sande Ven. Bliv altid ved at ynde Din
20 omflakkende men nu snart hiemkommende Ungdoms- og Alder-
doms Broder

A. Oehlschläger.

2065. *Fra J. Collin.*

Kiøbenh. 8 Marts 1845.

Kiæreste Oehlschläger

25 Tak for Dit Brev, min ærlige, gode - eller for at tale med salig
Rahbek - alle Aldres Ven. Jeg kiender Dig deri saa ganske igien,
med al Din elskværdige Godmodighed, og - lad mig ligefrem sige

det - Forfatter-Skrøbelighed. Jeg kan ikke sige mange Ord, men hvorledes kan Du ansee »Gienfærdet f. Hs« for et af Dine bedste Stykker!? Jeg erindrer mig klart hvad jeg og hvad vi alle følte ved at høre og see Hakon - Axel og Valborg - Correggio, og jeg veed hvad jeg endnu føler ved at repetere dem, og jeg veed hvorledes jeg var tilmode, da jeg havde faaet Gienfærdet til Livs. Nej lad os være Mennesker. Nu bliver Du sagtens vred, river Brevet i Stykker og siger jeg er et prosaisk Asen; lad gaae, Du bliver nok god igjen; hør kun, forleden spurgte Mynster mig om det var sandt, at Stykket ikke var antaget, jeg sagde ja, og tilbød ham at læse det; jeg fik det tilbage uden Modsigelse mod Directionens Beslutning, og med Tildelse til at melde Dig »at han har læst Stykket og fundet, at det mangler Handling og i det Hele er noget mat, samt at han troer, at Du ved at tage Stykket tilbage, vil skaane Dig Selv for endeel Ubehageligheder af Skuespillerne og af Publicum« - Tvivler Du paa at enten Mynster eller jeg mene det ærligt med Dig? Det kan Du ikke. Men stol ikke paa de Høfligheder, Folk sige Dig i Øinene. Jeg har mere end een Gang ved slige Leiligheder hørt: »ja hvem skal sige ham det (det Ubehagelige).«

Nu har jeg gjort det d e n n e Gang, og, vist ikke uden Overvindelse, udsat mig for Din Uvillie.

Hermed de sidste 200^r efter Forlangende.

Din uforandret venskabeligst hengivne

Collin.

2070. Til C. Hauch.

Paris den 15 Marts 1845.

Min bedste Hauch!

Saa skriver jeg Dig da – efter langt Mellemlum – engang til igen. Det første hvad jeg gjør her er, at jeg kalder Dig Du, og dertil maa
 5 Du nu vænne Dig, saa at, naar vi sees igen, vi omfavne hinanden som gamle Dusbrødre. Og sandelig, det er vi i Ordets sandeste, rette Forstand; og naar vi i Omgangslivet beholdt det forrige De, saa var det netop af Pietet for det gamle Venskab, der saalænge havde været udtrykt med Ordet De, at vi syntes, det tabte ved en For-
 10 andring. Men det skikker sig dog ikke, at vi blive ved at D e t t e hinanden; vi maa dattes og dertil vænne vi os bedst i Frastanden, saa at Du'et er os aldeles »geläufigt« naar vi sees igen.

Hvor herligt har dog Skiæbnen styret det, og bragt os gamle Venner ret sammen igen, ved Johannes's Befordring til Sorø. Det er ik-
 15 ke nok at Menneskene aandeligt sympathiserer, der maa ogsaa være noget legemligt, som sammenføier dem. Herved vil jeg ikke gjøre Johannes til et blot Legem – Gud bevares – men – hans Huus og Hiem i Nærheden af Dit, drager mig nu oftere i Din Kreds. Derved komme vi atter mere til at omgaaes og den gamle Fortrolighed
 20 blomstrer igen i sin Fylde.

Havde Madame Møller paa Vestergade ikke været (: hermed vil jeg paa ingen Maade gjøre Johannes til Farverenke) saa var Venskab-
 bet ikke saa stærkt knyttet mellem Ørstederne og mig og – skjøndt det intet tabte i sin Kraft – tabte det dog i sin Fylde – som Tid og
 25 Omstændigheden, Familie og Børn adskille os. Saaledes var det ogsaa i de Aar, kiæreste Hauch, da Du og Boye og salig Carl Heger besøgte mig om Fredagen. Jeg kan aldrig glemme de vise Ord, der alt staar i den gamle Edda: »Har Du en Ven, da skal Du besøge ham tidt, thi med Riis og høit Græs bevoxes den Vei som Ingen træder.«
 30 Men Menneskenes Veie gaae saa forskielligt – og derfor skilles man

saa ofte fra det Kiære, vænner sig til at undvære det -(: ellers kunde man jo ikke leve) og - nu er jeg i Paris! Men jeg kommer hjem til Danmark og Johannes og til Dig saasnart Vinteren tillader det; thi det fryser her i Paris saa deiligt den 15 Marts, som det kunde være Februar i Danmark. - Har Naturen tænkt at giøre mig, som nor- 5
disk Digter en Fornøielse med at vise mig denne Opmærksomhed, saa har den taget feil; thi jeg holder ikke af Iis uden i smaa Portioner, forenet med Frugt eller Vanille. Jeg holder heller ikke af Hede - men er - uagtet Poet - meget for et juste milieu - hvoru[n]der jeg ikke forstaaer Spidsborger og Philister Spagfærdighed og Ligegyld- 10
dighed.

Jeg længes meget efter at komme fra dette »Babel« som gamle Humboldt, der er her, kalder Byen; hvormed han vel mener en Steenhob, der vrimler [af] utallige Mennesker. Sprogforvirring vil ikke blive deres Undergang her; thi de kan kun eet: »Søde, rare Pop- 15
pedreng!«

Det første man kommer her bliver man altid imponeret af dem, men de holde ikke ud i Længden. De elske kun sig selv - og ikke det engang - thi der er intet Gemyt i dem, hvormeget man end vender og skraber deres Kallund. Poesie har de jo dog egenlig slet ikke. Vic- 20
tor Hugo har en Tid lang levet af at være poetisk Bøddel; og ligesom Henrettelserne i Revolutionstiden morede Pariserne paa Grevepladsen, saa havde hans tragiske Executioner og Skaffotter en tidlang megen Søgning; men nu er man ogsaa kied af det. Du troer at Alfred de Vigny skulde oversætte mit Stykke? Han kan ikke et 25
Ord tydsk - og jeg har reent opgivet at lade det oversætte her. Det Fremmede smager ikke Franskmændene - de frygte for det Fremmede, at det skal stikke dem ud; de have en hemmelig Anelse om deres egentlige Impotenz, og jeg fortænker ikke Victor Hugo i, at han undgik mig. -

Saa er det dog, uagtet alle Extavagencer langt bedre i Tydskland. Der er mere Kiærne – mere Hierte; skøndt Ordførerne for Tiden søge at fordærve Nationen med Overdrivelser, Galskaber, Uretfærdigheder, Uforskommetheder etc: – Misundelse og Jalousie er ogsaa der. Saalænge jeg personlig var tilstæde gjorde det sin Virkning – neppe er jeg borte saa er ogsaa min Indflydelse borte. Man spiller endnu hverken i Berlin, Dresden eller Wien Dina. Gud veed hvorfor. Holbein skrev mig til alt fra Wien at Stykket endnu ikke (: efter 7 Maaneders Forløb) var kommen fra Censuren. Men Censuren i Danmark kan ogsaa være suur nok.

Hvad er nu det for Flauser man gjør sig med Genfærdet paa Herlufsholm. Der har Montanus (: Hei!)Berg atter sine Fingre i. Jeg skriver Dig intet af hvad der staaer i Johannes's Breve thi det kiender Du alt. Jeg haaber den lille B o g (: meer end Brev) jeg afsendte sidst nu er kommen til ham og Dig.

Den lille Tragødie »Landet fundet og forsvundet«, i to Akter (25 Aar mellem Akterne) – som jeg bringer hjem med – læste jeg for mine danske, norske og svenske Landsmænd her i Paris. Da de nu hørte at jeg snart vil reise hjem (: hvilket dog Skade, Njords nederdrægtige Hustru forbyder mig) anrettede de en Fest for mig i en smuk Sal, hvor den danske, norske og svenske Fane vaiede over mit gyll]dne Navn; hvor der af en svensk Dr: Bergmann og en dansk Herr Schmidt blev holden Taler, drukken Skaaler og raabt Hurra! gientagne Gange, Sange blev siungne etc. Der var over 100 Skandinaver. Jeg foreslog dem, at vi atter skulde indtage Paris, siden vi vare saa mange; men vi behøvede dog ikke at brænde den af. Jeg har dediceret Humboldt Tragødien; thi den er alt af mig oversat paa Tydsk og jeg skal nu imorgen Aften forelæse ham og et stort diplomatisk Selskab den hos Koreff. Jeg vil dog afskrive – for det Hauch'ske og Oehlenschlägerske Huus i Sorø Dedicationen; men i

maa ikke lade den komme ud i blandt Folk; undtagen til de nærmeste Venner.

Zueignung.

Dreimal ward das neue Land entdeckt;
 Das grosse Land, das sich doch versteckt, 5
 Jahrhunderte trennten, die es vollbracht,
 Die Männer, die uns die Entdeckung gemacht.

Aus Island kamen die Ersten früh,
 Die findet Ihr in der Dichtung hie;
 Columbus war, zu Vielen gesellt, 10
 der zweit' Entdecker der neuen Welt.

Der Dritte kam ohne Schwert und Schaar,
 Und doch er ein Alexander war;
 Er weinte nicht bei dem grossen Fluss,
 Der machte dem Sieger keinen Verdruss. 15

Auf Bergeshöhen, im Flussgebraus -
 Da war Alexander erst recht zu Haus;
 Was längst Vergessenheit hingerafft,
 Entdeckt' er klar für die Wissenschaft.

Dem dritten Entdecker mit Dank, nach Pflicht, 20
 Dem kräft'gen Forscher weih ich mein Gedicht.
 So lang, Amerika! du wirst steh'n,
 Wird Humboldts Namen auch nicht vergeh'n.

Du Goethes und Schillers Jugendgenoss,
Als frisch der Genius sich ergoss,
Du Wilhelms Bruder, du Königsfreund,
Noch warm und stark deine Sonne scheint.

5 Der Norden Dichter, von dir nicht weit,
Gehörte ja mit zu deiner Zeit!
Was Zeit? die Wissenschaft altert nie,
Und eben so wenig die Poesie.

So reich ich denn scheidend dir die Hand,
10 Jetzt wiederkehrend zum Vaterland.
So lange des Lebens Quelle mir quillt,
Erlöscht mir im Herzen nicht Humboldts Bild!

Steffens er død! Og jeg hørte hans Død uden Taarer. Den Mand som jeg i min Ungdom et Par Aar havde elsket, som en Yngling elsker sin Pige, den Mand der altid blev mig kjær, og som jeg gjerne igen besøgte. Men hans Død var mig intet Nyt; han forekom mig alt opløst og spøgelseagtig da jeg var hos ham. Af det forrige Ungdomsvæsen var kun en urolig Hæftighed bleven tilbage. Det var en smuk Poesie af Tilfældet, at jeg netop traadte ind til ham i hans Stue
20 i Berlin paa hans sidste Fødselsdag omringet af gratulerende Slægtninge og Venner; at jeg spiste sammen med ham hos Tieck. Der sagde jeg baade ham og Tieck Tak ved Bægeret, for den Deel de havde havt i min aandelige Opdragelse, eller Udvikling dog skylder jeg udentvivl Tieck meget meer end Steffens. Han betragtede mig
25 endnu som sin Skolar, og ignorerede reent hvad der var sket i denne Mellemtid af over 30 Aar. Da Kongen i hans Nærværelse gav mig Ordenen pour le merit[e] blev han taus. Han havde hidindtil altid

ført Ordet mellem Akterne, da jeg forelæste Dina, og fortalt Kongen om det Historiske af Stykket, som om Stykket selv kun var en Biting. Vi gik hiem sammen; han taug og sagde ikke et Ord om Stykket. Endelig sagde han. Jeg kan nok forestille mig at Historikerne have gjort Indvendinger mod de Friheder Du har taget Dig? 5 Nu svarede jeg venlig men med en vis Alvor: »Kiære Steffens! det har ingen virkelig Historiker gjort, som kiender de første Grund-sætninger for Digtekunstens Væsen; nemlig at den gaar efter Skiønhed, og Originalitet, og blot bruger Historien som Middel ikke som Øjemed«. Jeg gjorde ham derpaa en venlig Bebreidelse for hans 10 urimelige Yttring i sit Levned om Correggio – at det var en mig uværdig Scene, at lade Colestina krone ham. – Men jeg vendte mig snart fra disse æsthetiske Ting, fordi jeg mærkede – skiøndt han gav efter, – at han var taaget og forvirret i sine Meninger, og sagde: Det er dog smukt Steffens! at vi to engang endnu i dette Liv sov sam- 15 men, som Ungkarle i gamle Dage i eet Værelse. Det rørte ham. Da jeg reiste var han ogsaa rørt og sagde grædende og kyssende: Farvel min Unge! Men Jalousien hindrede ham, under mit Ophold i Berlin, fra nogen ordenlig Samværen, og han sagde: »Du maa ikke troe at Du bliver modtagen overalt som her, der er kun een Konge af 20 Preussen etc.« Nu er han borte! Det anede mig. Og jeg skal ogsaa nok plante en Blomst paa hans Grav; men Aanden maa komme over mig; jeg tvinger mig ikke til at føle. –

I dette Øjeblik fik jeg et Brev fra Collin i Anledning af mit »Gienfærd paa Herlufsholm«, der er saa dumt og uforskammet, at det 25 burde sættes i Glas og Ramme og opbevares paa Raadhuset – ligesom Jødens Nathue i Heibergs Kong Salomon og Jørgen Hattemager; thi Collin er dog Heibergs Nathue. Mynster har ogsaa overtaget sig at tale nogle trøstelige Ord ved Stykkets Begravelse over Liget. Jeg sender Johannes Brevet i Original; thi hvis jeg afskrev det, 30

kunde han tro det var en digterisk Idealisation; men Tingen er virkelig. Jeg beder Dig ellers forresten slet ikke at tale videre til Nogen derom, thi jeg vil ingen Optøier have paa mine gamle Dage og jeg vil ikke vælte mig i en Mødding.

5

d:18^e

I Aftes læste jeg i et stort Selskab: »Landet fundet og forsvundet« for Humboldt. Han fandt Stykket – tilgiv jeg taler h a n s Ord – mesterligt – og det tydske Sprog deri – so schön wie man es nur schreiben kann. Ogsaa Heine var tilstede og roste det meget, som
10 overalt min Digtervirksomhed. Det lader [maaskee] lidt underligt at jeg saaledes g i e n roser mig selv. Men Herregud – kan man saaledes blive redet til v a n d s af sine Landsmænd, saa trænger man jo til lidt F o e r af Fremmede.

Og nu Gud befalet, kiæreste Hauch! mange venlige Hilsner til
15 Din gode Hustru til Dine Børn og navnlig Adam Gottlob.

William hilser kiærligst!

Oehlenschläger.

2071. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Paris d: 18 Marts 1845.

Kiæreste Johannes!

20 Af et Brev til Dig, som Du nu vil have faaet, har jeg givet Dig et Udtog af det jeg skrev til Collin, da han havde foreberedt mig paa Dødsdommen over »Gienfærdet paa Herlufsholm«. Her sender jeg Dig hans Svar igien. Hvad synes Du? Du seer, det er ikke fingeret det er hans egen Haand. Din Mening, at han gaaer i Barndom har
25 bekræftet sig – og desværre, det er endnu værre, thi han gaaer – i D r e n g e d o m , og misbruger vor Ungdoms Lige fremhed (: thi

Fortrolighed var der aldrig mellem os) til nu at sige mig de største Grovheder. Mit Stykke har han ikke faaet til *A a n d s*, men til *L i v s* – og da han ikke paa den legemlige Maade kunde fordøie det, beder han mig om at maatte være Menneske, i det han dog tror, jeg holder ham for et Asen. –

Det er forfærdeligt at en Ven, en Embedsmand, en Landsmand – en Danske kan behandle *AO* paa denne Maade. Men jeg vil ikke ærgre mig. Og hvad synes Dig om *M y n s t e r*? Med den ukierligste, stolteste Tone, med en latterlig Indbildskhed underskriver han Dødsdommen. Stykket er *m a t*, mangler *H a n d l i n g*! – Men det bør saa være; paa min Reise gennem Tydskland, ogsaa her i Paris mødte mig kun Beundring, Tak og Ærbødighed af Store og Smaae; Gamle og Unge. Hiemme fra behandles jeg nu som en dum Dreng, som en subordinert Stakkel. Det bør jo saa være. *M i s u n d e l s e n* maa give sig Luft, og her – ikke fik men – greb den Leiligheden. Herr Heibergs og Molbechs Clique – hvortil ogsaa hans Høiærværdighed Biskoppen hører – har Magten hiemme. Vi er et lille Folk; det er til stor Ulykke for en ægte Digter, i et stort Land finder han let Tilhængere mod Angribere; men hos os kan han gaae sin halve Levetid og maa døie den største Forsmædelse, thi naar de Blinde raabe ved høilys Dag: det er Nat, saa hielper det ikke de enkelte Seende sige: det er dog!

Formodenlig er det især Peter Baal der har vakt de store Kunstdommeres Indignation fordi han er burlesk og lavcomisk; eller hvad man sagde i gamle Dage og passer godt her: »nedrigcomisk«. En slig Caracteer maa jeg nu eengang for alle ikke have Lov til at tegne, om han ogsaa er nok saa naturlig, passer sig nok saa godt i Stykket, og kunde spilles godt. Heiberg maa gierne l a p s e saameget som han vil: det er fint, vittigt, ypperligt. Maaskee har den der skulde spille Rollen ogsaa yttret sit Mishag – naturligviis. – Det er

nu saare let at udelukke hele Peter Baal, hvis det skal være, hele 1te Akt, og sammentrænge Stykket til 4 Akter med Prolog. Dog – det faaer nu altsammen at være til jeg kommer hiem.

Fra strax at vende hiem hindrer mig nu to Ting: først Vintrens Kulde og Iis – og, hvad der er værre – den Iis og Frost der møder mig hiemme fra. Jeg maa nødvendig opholde mig her en tre Ugers Tid. Kiære Johannes! gjør Udveie og send mig endnu i det mindste 100 Rbr; jeg er saa angst for at jeg skal undvære Penge paa Veien, og jeg maa gaae over Brüssel, for at gjøre Kongen min 10 Visit. Man har jo spillet Tordenskiold, see at Du skraber mig de hundrede Daler sammen og sender mig dem strax.

Mit store Brev til Dig og Din Søster vil Du have faaet. Jeg skrev til Adler at jeg var bleven Ridder af Æreslegionen og bad i et Brev til ham, Kongen om Tilladelse at bære Ordenen. Den gode, kiære 15 Adler! hils ham mange Gange. Jeg begriber godt, at han ogsaa ægger sig, da han – uagtet sin Stilling som Directeur ikke kan gjøre noget for min Skyld med Stykket.

Din Francisca maa Du kiærligst hilse. Jeg forsikrer Dig – jeg ægger mig ikke – kun i Øjeblikke. Det eneste der er mig fatalt er at det 20 skorter mig i Indtægter, thi Ære har jeg Gud været lovet nok, og den kan intet Modparti berøve mig. William hilser mange Gange.

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

25 Tal ikke til Fremmede om denne fatale Historie.

2072. *Fra C. Hauch.*

Sorø den 2den April 1845

Min inderlig kiære, trofaste Ven!

Et saadant Brev som det Du skrev mig til nylig, kan jeg, hvor snart vi end kunne have den Glæde at see Dig her, ikke lade ubesvaret, selv om jeg skulde resikere, at det ikke fandt Dig før efter en lang Omvei. Ja, min ædle Ven! jeg anseer det for en Ære og en stor Glæde, at Du vil sige Du til mig, og uagtet jeg, trods mine 54 Aar, føler en sønlig Ærbødighed for Dig, som for den, der har aabnet Helligdommen for mit Øie, og ved en Række af Mesterværker lært mig at forstaae og føle det Skønne: saa vover jeg dog at troe, at der ere faae af dem, som et tidligere Forhold tillod at komme Dig nærmere, der saaledes forstaae og glæde sig over Dig, og der aandelig saaledes er forbunden med Dig, som jeg. Altsaa vil jeg beflicte mig paa at overvinde den forunderlige Sky, der tidligere hindrede mig fra at modtage det venlige Tilbud, og der, som Du vel veed, ikke kom af Mangel paa Fortrolighed, men kun af en virkelig og dyb Ærbødighed for en Natur, der var langt større og mægtigere end min. -

At Du med Rette er indigneret over Theaterdirectionens Fremfærd (jeg mener hermed kun Collin) begriber jeg vel, jeg er det ogsaa. Ønske Vedkommende nogen Forkortelse i det Stykke, som de dog vel neppe kunne frakiende poetisk Værd og Berettigelse til at komme frem for Publicum: saa skylder de Dig i det mindste med Ærbødighed at sige det. Det er forunderligt, at de ikke vil lade et Stykke af Dig staae sin Risiko og lade det spille selv ubeseet. Du er dog vel den Mand, der selv kan svare for Dine Handlinger. Og paa samme Tid antage de et Stykke af Andersen, der, om der ogsaa kan være nogen Lyrik deri, aldeles træder alle dramatiske Regler, ja al Menneskeforstand under Fødder; og hvori Digteren paatager sig at gjøre, hvad ikke engang Vorherre formaaer, nemlig at forvandle en

skikkelig Forpagter først til Evald saa til Prinds Buris, saa at han virkelig bliver til disse Mænd, bliver giftisk som Evald og digter Evalds Digte m.m. – For Resten vil, naar Du kommer hjem, Dit Stykke nok blive spillet. – Ære kan de, som Du selv siger ikke berøve eller
5 skienke dig, Du har Ære nok, der er ingen i Europa, der nu i Poesien kan udholde en Sammenligning med Dig, og snart haaber jeg ogsaa, at Din ydre Stilling vil blive saa, at de heller ikke i denne Henseende kunne giøre dig nogen Skade.

Jeg længes særdeles meget efter Dit ny Stykke, Dedicationen til
10 Humboldt er saare skøn og saaledes som Du alene kunde digte den.

Jeg glæder mig meget ved at see Din Johannes, baade han og hans unge Kone ere meget elskværdige, og dobbelt glæder jeg mig derved, da deres Nærværelse nu bliver Anledning til, at vi oftere
15 faae Dig selv at see.

Vor lille Louises Tab er nu tildeels bleven erstattet, forsaavidt dette paa Jorden kan skee. Vi havde besluttet ingen flere Børn at faae, men saaledes som det nu kom, er det en anden Sag, vi have faaet en lille Dreng, der synes mig saa elskelig og kraftig, som man i hans Al-
20 der kan være. Min Kone er ogsaa meget, ja fast utrolig rask.

Men min lille Louise faaer jeg dog aldrig igien før hisset. Du kan ikke troe, hvor dette lille Barns Tab gaaer mig til Hierte, hver Dag er min Tanke hos hende, noget saa Yndigt saa Elskeligt har jeg aldrig seet, og at al hendes Yndighed og hendes skønne Natur var en
25 Hemmelighed for Verden, giør mig hende dobbelt kiær, der gives ingen Skjønhed paa denne Jord, der for mig er saa skøn, som dette lille bortgangne Barn. Tilgiv dette Udbrud! Men Du, som har et Digterhierte, som selv har mistet flere af Dine Kiære, Du maa vel forstaae og sympathisere med mig.

30 Af min Roman er nu den første Deel trykt. Jeg skal i Aar skrive

et Program til Sorø-Academie og har valgt et vanskeligt Æmne, men da jeg havde mange Excerpter liggende i denne Retning, saa vil det dog nok lade sig udføre. Det handler om de Indsigter saavel i Naturens Gang som i Aandens Væsen, der findes i de ældste Myther og Kosmogenier ligefra Moses af; og jeg tænker som Modsætning at slutte med en Udsigt over de allernyeste (Hegelske) Meninger, med Hensyn paa hvilke jeg som Naturforsker har en Deel at indvende, som Digter har jeg alt gjort det i min Roman. Jeg haaber, at denne Afhandling skal vinde Dit Bifald. – Jeg tænkte først paa at skrive en Afhandling over de allernyeste Ordføreres Miskiendelse af Poesiens Stilling og Værdighed, men dette maa – uagtet jeg alt har skreven en Deel deraf – nu hvile til en anden Gang.

Og nu Gud befalet, min elskede Ven! Da jeg snart haaber at see Dig, skriver jeg ikke mere denne Gang. Mange Hilsener til William! Min Kone hilser venligst.

Din trofast hengivne
J.C. Hauch.

2074. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Brüssel den 21 April 1845.

Min elskede Johannes!

Af Overskriften seer Du da, at vi nu have forladt Paris, og ere komne over det værste Stykke Vei, det vil sige over en Natterejse, – ikke paa Jernbane, ikke paa Dampskib, men i Deligeance. Veiret var ikke behageligt; det regnede; William har siden betroet mig, at han græd i Smug, ved at forlade Paris, og selv paa mig stod en Taare i Øiet da jeg – sikkert for sidste Gang i mit Liv – kom igiennem den skønne, muntre folkerige Boulevard med alle de deilige Boutiker og gode Comødiehuse, hvor vi havde tilbragt saamange fornøielige

Aftener. Det gaaer med en Stad, som med et Menneske: først bliver man ofte indtaget – saa finder man Feil og dadler, – og naar man saa skal skilles ad – saa staaer Gienstanden atter heel og holden for os – Afskedstimens naturlige Følelse river Kritikens – ofte smaalige –
 5 Færle af vor Haand – og vi skilles paa en skøn og værdig Maade fra det Skønne, nemlig med Kiærlighed og Veemod. Lad Franskmanden være som han vil: selvkjærlig, uvidende, uden egenligt Gemyt, en Elsker af det Ny, let kied af det daglige – med ustyrlig øjeblikkelig Hidsighed etc. – han hører dog til en af Europas, af Verdens bedste,
 10 meest dannede Nationer. Det nordiske Hierte, det tydske Gemyt er en skøn Ting; men – det er ogsaa en Sieldenhed hos os – og den blotte Følelse uden Forstand og Character gjør Mennesket taaget – og ofte troløs og vaklende. Franskmanden er klarere, og i den pro-saiske Bevidsthed ligger noget Solide, som naar det forbinder sig
 15 med en ædel Tænkemaade, bærer ligesaa skønne Frugter, som vor gode Sentimentalitet.

Før jeg reiste var jeg endnu engang til Taffels i Tuillierne hos den gode Kong Ludvig Philipp, der har viist mig saa megen Godhed. Dennygang taledede han ogsaa tydsk med mig. At jeg ikke fik en
 20 høiere Orden, maa Du ikke undre Dig over. Der giøres her Forskiæl paa diplomatiske og F o r t i e n s t ordener. De sidste bestaae altid i Ridderkorset – Humboldt bar det flere Aar, før han fik et høiere; mange af de fornemme Embedsmænd i Landet selv ere blot Ridde-re. Men Soldaten kan ogsaa blive det. Det er jo smukt.

25 Det var meget vel betænkt af Otto, at han sendte mig et Nys om det Brev med de 100^r der ventede mig i Brüssel; thi jeg havde glemmt, at jeg selv havde skrevet Dig til, jeg reiste den 8de. Vi kom da først afsted et Par Dage derefter.

Her i Brüssel fik jeg atter Brev fra Otto og fra Hauch; men ikke
 30 fra Dig, min stakkels Johannes, der i din Bedrøvelse over det første

feilslagne Faderhaab, vel ikke har villet bedrøve Din egen Fader, med at meddele ham Din Sorg. Dog, kiære Børn! af alle slige Tab er dog et sligt det taaleligste. Lidt skal man jo altid offere til den onde Lykke – det er nu skeet, og vi ville haabe lutter lykkelige Begivenheder herefter. Af Hauchs Brev formoder jeg, at den søde Francisca 5 befinder sig fuldkommen vel, altsaa maa man ikke tabe Modet af det første ulykkelige Forsøg. Det gik ogsaa galt med en Adam Oehlenschläger før min Moder fødte den *A n d e n*, der bærer dette Navn.

Et Brev fra min elskede Maria har jeg ogsaa faaet. Hun befinder 10 sig igien i velsignede Omstændigheder. Hun er nu øvet i Tingen. I Begyndelsen havde hun ogsaa Fataliteter; hendes eget Liv var i Fare, – men Gud reddede hende og den lille Harald. »Den første Edition« er altid den værste; nu ville vi haabe Guds bedste Bistand for hende. Hun ønsker sig, med Rette, en lille Pige – Det værste ved 15 denne Leilighed er, at Marias og Konows Reise til Danmark bliver opsat til næst-næste Sommer. Dog – paa den anden Side er det godt at have noget Godt tilgode. Naar jeg nu kommer hjem, og besøger Dig og Francisca saa finder jeg alt saa meget Herligt, jeg har været vant til at savne Maria saalænge og finder mig da i mit Savn: jeg 20 veed om et Aar igien kommer hun, hvis Gud skienker os Helsen og Liv. Paa den anden Maade var der kommen altfor meget Godt paa eengang og Savnet havde næste Aar været føleligere.

Men nu synes det mig, er det dog ikke værdt at tage en Pige til – Tre Tienestefolk for mig og William blot er for meget. Trine kom- 25 mer vel ud af at lave os borgerlig Mad – hvis ikke maa vi til Vinter have en anden Pige.

– Jeg slutter for idag, og glemmer ikke at denne Dag var min kiære salig Lottes Fødselsdag.

Den 22 April

Jeg reiste til Brüssel, fordi jeg sikkert troede, at Kongen af Belgien, som den franske Konge i Paris bragte mig til for et halvt Aar siden i Tuilliererne efter et Middagsmaaltid, havde personlig indbudt mig. Muligheden af at have taget fejl ængstede mig lidt; Coopmanns i Brüssel lod Marskallen vide at jeg ønskede at gjøre hans Majestæt min Opvartning. Jeg fik strax næste Dag Audients og fandt [at jeg] ikke havde taget fejl. Kongen var yderst naadig og venlig imod mig, talede over en [Time] fortroligt med mig om mange forskellige Ting og imorgen er jeg indbudt til Taffels. I Overmorgen reiser jeg over Antwerpen til Amsterdam, bliver der et Par Dage, og derpaa gaaer det med Dampskibet til Hamborg og saa lige hiem, enten over Kiel eller Lybek. Donner i Altona ville vi besøge. Du og Francisca maa paa ingen Maade for min Skyld komme ind til Kiøbenhavn ved min Ankomst. Det er jo meget bedre, at jeg, et Par Dage efter, naar jeg har besøgt Adlers, Wiborgs, Ørsteds etc og gjort Kongen og Dronningen min Opvartning, tager ud til Eder i nogle Dage. I den Tid kan Henrik besøge Flytningen til Frederiksberg; men et Par Dage maae vi blive i Byen. Farvel, min bedste Johannes. Coopmanns skal have dette Brev om en Times Tid, og derfor maa jeg slutte. Hils nu alle vore kiære Venner hierteligst især Francisca. I Hamborg finder jeg maaskee endnu et Brev fra Dig. William hilser Eder broderligst. Lev vel!

Din Kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

2077. Til Marie Konow.

Kiøbenhavn den 20de Mai 1845.

Min søde, velsignede Maria!

Det er skrækkeligt, saalænge Du har maattet vente paa Brev; men – skøndt jeg ikke ganske kan » u r s i k t e mig« (: som Winklers svenske Fader skrev, i det første Brev jeg fik fra Sønnen, som Dennes Secretair – :) saa tiener dog saameget til min Undskyldning, at jeg altid troede, Du havde faaet den lille B o g (: thi det maatte Brevet virkelig kaldes), som jeg sendte Jer fra Paris i Begyndelsen af Marts, med Detail af alt det i Frankrigs Hovedstad Oplevede. Denne Brevbog er nu først nylig (ved Leilighed) sendt fra 10 Legationen i Paris til Johannes, og vi maae nu atter oppebie en Leilighed – thi at sende den med Posten vilde blive for dyrt, og I har alerede eengang før maattet dyrt betale min Uforsigtighed i saa Henseende.

Nu vil jeg altsaa kort berette, hvad der er hændet mig i Reisens 15 sidste Periode.

Jeg frøs da inde i Paris, og kiendte Byen neppe igjen; thi Boulevarderne saae ud som et Siberien med Iis og Snee, og blæse gjorde det ogsaa. Havde jeg ikke fundet paa at brænde Steenkul i min Kamin, saa var jeg aldrig bleven optøet. At tænke paa at reise hiem i 20 den kolde Vintervaar havde været Galskab; jeg besluttede altsaa at blive til Veiret var mildt; men dertil gjorde min Pung intet mildt Ansigt. Midt i denne Vinterkuld kom der et Dommedagsslag – som et Tordenskrald i en lummer Sommer fra Kiøbenhavn; thi Conferenceraad Collin – i det han med sædvanlig Beredvillighed havde 25 forskaffet mig et Gageforskuud lod mig ogsaa paa sin sædvanlige laconiske, despotiske og intet mindre end delikate Maade vide – at Theaterdirectionen betragtede »Gienfærdet paa Herlufsholm« som et forulykket Produkt, der ikke blev opført! – Jeg faldt i den største Forundring, – ikke af Indbildskhed, – men alting i Verden er rela- 30

ti tv, og naar jeg sammenlignede »Gienfærdet« med Nutidens giengse Produkter, syntes mig ikke den hørte til Udskuddet. Men jeg vil ikke opholde mig længe ved denne ubehagelige Sag. Det er fra Heiberg Fordømmelsen af mit Stykke kommer. De vragede jo
5 ogsaa Garrick. Collin – skriver Johannes – lader sig lede af Heiberg, Levezau ogsaa. Adler har naturligviis sat sig imod det, men formaacede kun at faae Stykket tilbage, efter mit eget Ønske; (: jeg vilde maaskee giøre nogle Forandringer deri, sagde han). Men det vil jeg ikke. Jeg vil ikke paatrænge mig Theatret. Mit ny Stykke:
10 Landet fundet og forsvundet – en lille Tragødie (i græsk Betydning) i to Akter – som har giort megen Lykke i Udlandet; thi jeg har oversat den strax paa tydsk, har jeg heller ikke isinde at give ind til Directionen. Jeg vil udgive disse tre Stykker – med endnu et lille fi-
e r d e , som jeg digtede i 8te Dage i Paris – et Conversationsstykke
15 i Vers – i eet Bind; vil de saa spille det saa kan de, vil de ikke, kan de lade være. Naar mine Sager kommer i Rigtighed – thi Fortsættelsen af Reisen med William kostede mig Betydeligt – saa kan jeg Gud skee Lov leve anstændigt paa mine gamle Dage, uden at skrive for Theatret; thi – nu kommer en god Efterretning, dersom Du ikke
20 veed det alt; jeg har faaet et aarligt Tillæg til min Gage ved Universitetet af 800 ^{r d} efter det ny Normalreglement, som en af Universitetets ældste Professorer.

Jeg besluttede altsaa at blive i Paris til Vaaren kom, og det varede længe der, imod Sædvane; her er den neppe ret kommen endnu.
25 Jeg veed ikke, om jeg i et af de foregaaende Breve fortalte, at Kong Ludvig Philipp engang, da jeg spiste til Hove, tog mig ved Haanden og bragte mig hen til en Mand som talte venlig med mig, havde læst mine Skrifter paa tydsk og bad mig at besøge sig. Jeg kiendte ham ikke men siden udfandt jeg at det maatte være Kongen af Belgien. Da vi nu reiste gik det altsaa over Brüssel igien. Jeg var lidt
30

uroilig over Indbydelsen, da jeg havde bestandig sat op at informere mig nøiere, og nu – da det kom til Stykket, ikke bestemt vidste, om Kongen havde indbudt mig eller ei. Jeg studerede Kobberstykker og Buster i Forveien – Undertiden fandt jeg Lighed med den høie, store Mand, der havde indbudt mig, undertiden ei. Coopmanns vor Charge d'affaires kløde sig ogsaa bag Øret og sagde: det var ikke Kongens Vane. Jeg svarede: Saa viis mig den Godhed at spørge Kongen fra mig, om han tillader mig at gjøre ham min Opvartning, i det jeg reiser herforbi giennem Landet. Det fandt Coopmanns antagelig; jeg blev strax tilsagt til Audients, det var ganske rigtigt. Kongen taledede venlig og længe med mig, jeg blev buden til Taffels et Par Dage derefter, hvor jeg saae Dronningen, Ludvig Philipps Datter – meget godlidende og venlig – og Dagen efter reiste jeg; men denne Historie havde dog forsinket Hiemreisen 8 Dage i Brüssel.

Nu fik jeg ogsaa Lyst til at see lidt af Holland, da det gik ligesaa nemt og kostede ikke mere. Vi reiste over den gamle Stad Antwerpen til Amsterdam, en interessant Stad der næsten bestaaer af lutter Strandgader med Canaler og Alleer. Jeg var nødt til ogsaa at blive her nogle Dage, for at vente Dampskibet til Hamburg. Det Hollandske Sprog behagede mig; det forekom mig som Engelsk uden fransk Indblanding. En ung Skuespiller spillede meget godt – jeg saae Kongen og Prindsen af Weimar i Logen paa Komødien. Endelig kom Dampskibet og vi gik ombord. Det var koldt, men jeg var varmt klædt og vi havde en lykkelig Fart. Jeg holdt mig tappert; William havde et let Anfald af Ildebefindende, der gik over, da han kom til Kois. Saaledes arriverede vi da snart til Hamburg, som jeg slet ikke kiendte igien, og indlogerede os hos Streit am Jungfernsteg. Jeg besøgte Directeuren Kornet, han gav strax mig og William Fribilletter, men beklagede at vi denne Aften maatte nøies med

hans lille Aflukke paa Theatret. Alle Billetter i det uhyre Theater vare tagne disformedelst at Jenny Lind spillede Norma. Der sad jeg nu, og saae den elskelige nordiske Mø ovenpaa alle de franske Talerter – men hun har ogsaa Talent, spiller godt til den ganske ypperlige Stemme. Det forekom mig, som Freia var kommen ned engang fra Valhal og havde fordrevet de sydlige Muser. Da første Akt var forbi, havde nær hele det hamborgske Publicum faaet mig at see med hende i Haanden; thi jeg løb hen og greb hendes Haand, ligesom Regisseuren raabte: »Af Theatret!« thi hun skulde, efter tydsk Skick kaldes frem igien. Hun vidste aldrig hvad det var for en Mand, der saa fortrolig taledede til hende og takkede hende i nordisk Tungemaal – men da hun kiendte mig, glædte hun sig, og mindedes med Fornøielse den Aften hun, for et Par Somre siden, havde tilbragt hos mig paa Fasangaarden. Om Aftenen fik hun et Fakkeltog. Hun er aldeles nu en vogue, og fortjener det. Ogsaa fra Paris har der været søgt om hende.

Skuespillerne fik Lyst til at spille Correggio for mig, og saa bød jo Høflighed og Taknemmelighed mig blive – et Par Dage længere end jeg havde bestemt. Bessain spillede godt Titelrollen – lidt for sentimental. Der er – uden at rose mig selv – en hel Deel godt i dette Stykke; men paa enkelte Steder er det mig for blødt – det er meget forskielligt fra de fleste af mine andre Tragødiæ; det har været meget dadlet af Goethe og Tieck – men det er det meest yndede af mine Stykker i Tydskland; ja jeg kan vel sige, at intet Digterværk i Tydskland er mere yndet og skattet end Correggio. Alle Mennesker kiende det næsten; overalt hvor jeg kom var jeg – i det mindste – »der Verffasser des Correggio«. Man spille det endnu overalt, og i Burgtheatret i Wien skal det endnu – efter 35 Aars Forløb – være et af deres kiæreste og bedst fremstillede Stykker. Meget af det andet Gode – Bedre – kiende de ikke. Saa besynderlig er Verden!

Jeg spiste en Middag hos Conferensraad Donner paa Neumühle, hvor han har en deilig Villa ved Elben, og et smukt Lysthuus med Thorvaldsens og Bissens Arbeider. Professor Nagel, der i gamle Dage var Amanuensis hos Brandis havde William og mig til en prægtig Frokost og kørte ud med os til Blankenese. I Anledning af Brandis, maa jeg fortælle Dig en Anecdote. Da han laa paa sit Yderste sagde han: »Der dumme Apotheker NN sagte immer: die meisten Menschen stürben gegen Mitternacht; und nun kriegt der verfluchte Kerl doch auch Recht, was mich betrifft, denn ich werde auch ohngefähr zwisch[en] 11 und 12 sterben«. Og det gjorde han da ogsaa for ikke at gjøre sine og Apothekerens Ord til Løgn. – Vor Overfart fra Kiel til Kiøbenhavn var lidt kold, men forresten meget heldig. Paa Toldbaaden kom den søde Francisca os i en Baad imøde med Johannes. De have nu været hos mig i 14 Dage, og saaledes kan jeg da sige at jeg igien har havt et Hiem. Men paa Tirsdag reiser de bort, og saa tager jeg ene med William til Frederiksberg. Saa vil jeg først ret føle Savnet af min Maria! Ja Du skulde læres til at komme saadan med N° 3 ! Det hjælper ikke at Du undskylder Dig med at alle gode Gange er tre; thi det bliver ikke derved; og Steen, som Konow cultiverer med saa megen Flid og Iver maa jo befolkes. Det nægter jeg ikke! Men skal da Fasangaarden staae øde! Det siger jeg Eder: n æ s t e Sommer vil jeg ingen Undskyldninger vide af, saa maa I komme til den gamle Fader. For dennegang vil jeg see gennem Fingre og giennem Grene og Buske med Jer og styrke og trøste mig saa godt jeg kan, med den Resignation jeg saa temmelig i de senere Tider har øvet mig i.

Men Gud være lovet, den seneste Tid har været rig paa meget Godt for mig. Johannes er lykkelig, Francisca er en Engel og Adlers Huus elskeligt og fortræffeligt. Vi ere hos dem hvert Øieblik, og de

gode Mennesker vide ikke hvordan de bedst skulle vise mig Ven-
skab og Forekommenhed.

Ogsaa for William aabner der sig en smilende Udsigt; han er
kommen til Steinmann i Generalstabens Bureau og har rigtignok
5 kun endnu 200^r aarlig, men Udsigten er meget god, hans For-
mænd staae alle paa Springet til Forfremmelse, saa det maaskee ik-
ke kan vare længe før han har sine 450^r og bliver i Byen hos sin Fa-
der.

Francisca var lidt upasselig nogle Dage - (: endnu Følgerne af det
10 fejlslagne Haab) men nu er hun rask. Hun maa være forsigtig og ta-
ge sig i Agt. Vær ogsaa Du forsigtig, min søde Maria! Uagtet det
bliver Sommer, er Forsigtighed dog nødvendig.

Det store Brev bliver sendt Eder, men det kommer senere end
dette, da det ikke kan sendes med Brevposten.

15 En saare stor Bedrøvelighed og Ulykke der er hændt Phister har
Du uden Tvivl alt læst i Avisen: Hans yngste Datter - (: jeg nægter
ikke, jeg takkede Gud fordi det ikke var den Æl d s t e) den lille
halvfemte Aars Augusta var gaaet op paa - hvad I kaldte det V i s-
s e - paa et Loftskammer, hvor hun havde glemt en Appelsin. Den
20 spiste hun noget af, og vilde formodentlig kaste Skallen ud af et
Vindue - som var lukket, men som hun selv oplukkede og styrtede
ud. - Jeg besøgte den ulykkelige Fader, som var ude af sig selv. Igaar
(: den 22^d) blev det lille Lig bisat i Holmens Kirke. Jeg fulgte.
Paulli holdt en ret smuk Tale, men da Faaborg, Schram, Ferslev og
25 en fierde fortræffelig Stemme begyndte at synge den herligt compo-
nerede, fiirstemmige Sang - bleve alle Øine vaade.

Jeg har besøgt lille Sophie, som nu er hos Wilses, hvor hun skal
blive. Hun er gaaet meget frem, er meget smuk, bider ikke sine
Negle meer, og spillede en af Kuhlaus lette Sonater med Smag og

Foredrag. Det er et sødt Barn, sædeligt og livfuldt. Hendes stille Sorg over den tabte Søster var rørende. Gud opholde hende! det er dog ogsaa mit Barnebarn. –

Men apropos vi tale om Børnebørn! hils nu Harald og Adam og sig at jeg intet Nag bærer til dem, fordi de ikke i Sommer komme ned til Bedstefader. Thi jeg veed meget godt at hverken N° 1, eller N° 2 eller – ei engang – N° 3 kan gjøre derfor, men det er deres Forældres Skyld.

Som Palliativ for deres Fraværelse maa Du fortælle mig alt hvad de bedrive og opleve i denne Fraskillesestid.

Ørstederne befinde sig vel og vi have været hos dem. Tante Drewsen er ikke lykkelig Stakkels. Reisen med Gusta i Sommer var bedrøvelig; hun blev syg. Nu er hun frisk, men Moderen Julie meget skrantende. Mine Werlauff er rask. Hos Reinhardt, har jeg været. De gode Piger vilde vist gjerne besøge Dig, men nænne ikke at forlade den gamle Fader som ofte skranter. Hils nu Konow, mange Gange! I det store Bogbrev er ogsaa noget til ham. Hils alle norske Venner og kys dine søde Drenge fra

Din elskende Fader

A. Oehlenschläger.

2087. *Til Marie Konow.*

Fasangaarden d: 5 Juli 1845.

Min søde Maria!

Endelig har jeg engang faaet Ro til at skrive Dig til igjen. Den ene Scene her har løst den anden af. Først Flytningen til Frederiksberg, saa Kongen af Preussens Besøg, saa de norske og svenske Studenteres, saa Dronningens Fødselsdag. Hvor har det bedrøvet mig, at Du saalænge maatte undvære Brev fra Din Fader! Men Lige gyldighed, mit kiære Barn! var det ikke, og af det store Brev, som Du nu maa

have faaet, og som Konows fra Triest have bragt Dig, men som Du først har modtaget kort efter Afsendelsen af Dit sidste Brev til mig, seer Du, at jeg ikke har skrevet Eder saalidet til, thi af et slikt Brev kunde der gøres en Snees, temmelig lange Breve, efter sædvanlig
 5 Maalestok. Men det havde vistnok været bedre, at dele det i flere mindre Portioner, til forskiellig Tid. Du siger, at Du maatte nøies tidt med at læse om mig i Aviserne. Visheden om, at Du der traf det Vigtigste, nemlig at jeg levede vel, har maaskee netop undertiden holdt mig fra at skrive. Men nu skal det ikke være saa. Hver Maa-
 10 ned skal Du faae Brev fra mig, og jeg haaber jeg ligeledes faaer et fra Dig.

Hvad skal jeg nu egentlig give Dig Efterretning om? Det Vigtigste har Du jo allerede læst i Aviserne. Kongen af Preussen var meget munter og venlig her. Jeg var til Taffels paa Christiansborg (: stor
 15 Cour, med de forbanne je Silkestrømper) og til Afskedsdineren paa Amalienborg. Da Kongen drak hans Skaal sagde han: »Mein Aufenthalt hier in dem schönen Lande ist ein wahrer Sommer-
 nachtstraum gewesen!« – Om mit Digt til ham, som Du har læst i den Berlingske sagde han: »Ach es hat mich so erquickt, so wohl-
 20 gethan!« En lystig Mand; da han efter Bordet saa General Ewald imellem de andre, bestraalet af Eftermiddagssolen, sagde han: »Ei! was haben Sie da eine brillante Beleuchtung!« Humboldt var meget kiærlig, han havde af sin K o s m o s tre Exemplarer med: til Kongen til H.C. Ørsted og til mig – sagde Hunden; med Guldsnit
 25 i blaat Silkebind! Jeg studerer nu Bogen; men man kan let blive »bange for Vauvau« der som der engang skulde komme en Komet og give os et Ørfigen. Men Ørsted siger: det gør ikke ondt; de ere saa bløde som Silke i deres tynde Dunst. Alle Ørstederne – , Excellensen iberegnet, var hos mig i Aftes paa Fasangaarden – Qvinder
 30 og Børn – jeg ved ikke hvor mange Siæle – skiøndt Antallet ikke var

complet; en Normand og Svenske vare ogsaa med. – Jeg havde i Studentermødet fire Gæster, 3 Svenske og 1 Norsk; efter Comittees Anviisning og Bestemmelse. Normanden hed Meelbye fra Christiania. Jeg havde leiet Senge til dem inde i Byen hos Træs-
 kos, og nogle Meubler, da mine egne ere paa Frederiksberg. 5
 Henrik Tiener forsynede dem med Kaffe, Smørrebrød etc. Brændevin til Frokost og Aftensmad; om Middagen kom de ud til mig og spiste paa Fasangaarden, de Dage der ikke var offentligt Gilde. De Norske og Svenske ere overordentlig elskede, ikke blot af Studenterne men af alle Kiøbenhavns Indvaanere. En saadan uhyre Menneskemasse, som den der fulgte dem fra Toldboden til Universitetet er der maaskee aldrig seet i Kiøbenhavn. Fra Vinduerne kastede mange Damer Blomster ned paa de kiære norske og svenske Gæster. Jeg er vis paa at de unge Nordmænd ere komne hiem med Agtelse og Kiærlighed for de Danske. Hos mig var de ogsaa. Jeg hilste 15 dem i den store Allee uden for Fasangaarden. Der vare to Musikchor et fra Upsala, et fra Lund. En Docent Petersen fra Upsal holdt en skøn Tale til mig, og det smukke Digt de sang, har staaet i Avisen. Jeg bevidnede dem min Tak; min Glæde over at den Funke som jeg maaskee havde bidraget til at tænde ved mine nordiske 20 Digte for nordisk Broderkiærlighed, nu brændte som Flamme i Alles Bryst. Jeg glædte mig over at modtage saamegen Ære og Hæder af en stor Menneskemasse i den Hauge, hvor jeg, som Barn saa mange Aar havde gaaet i Eensomhed i mine Drømmerier; jeg bad dem, naar de engang kom her igien med deres Sønner, og Digtergubben ikke var der meer, de skulde sige til dem (Sønnerne): her slog et ærligt trofast Hierte for det broderlige Norden; i disse Sommerskygger besøgte Ydun ham, og lærte ham Sange, der endnu leve og med hvilke han frisk endnu hilser os. –

Johannes og Francisca have været i Fyen i Besøg hos Falsens og 30

ere nu kommen tilbage til Sorø igien. Nu skal jeg snart engang besøge dem. Hauch blev da endelig engang Ridder. Han søger om at blive Lektor eller Professor i Kiel. Der er ingen mere passende der til end ham. Jeg er overbeviist om, at knap vilde han være der et
 5 halvt Aar, saa vilde hans aandsfulde Væsen, hans nøie Kiendskab og Fortrolighed til begge Litteraturer og hans humane forsonlige og forsonende Væsen, have fordeelagtige Følger. Jeg haaber, han bliver det.

Man spillede forleden Aften, til Holsts Indtægt: P o t t e m a
 10 g e r W a l t e r af Heiberg, et af hans første og meest poetiske Arbejder. Første Aften peeb man det ud, fordi Pottemageren forskriver sig til Satan med saamange gudsbespottelige Eder; – næstegang gik det frit, og blev beklappet. – Den gode gamle Fru Gyllenburg sad mig i Nærheden. »Det morer mig, Fru Gyllenborg! sagde jeg,
 15 at see dette Stykke igien; for 32 Aar siden saae jeg det spillet hos D e m , med Marionetter.« – Nei, det var Don Juan sagde hun. »Ak der maa jeg dog fortælle Dem noget, vedblev hun. Molbech har skrevet Ludvigs Levnet, og Ludvig har givet ham alle Data dertil; og saa fortalte han ham ogsaa, hvordan D e d a De havde seet Don
 20 Juan, havde givet Ludvig et Kys; og hvorledes det var forekommen ham, som om Poesiens Genius derved var indpodet i ham. Og det har Molbech udeladt, og hverken Ludvig eller jeg k u n d e b e g r i b e hvorfor han havde udeladt det.« Jeg bukkede venligt til disse Ord, og svarede Intet. Jeg har altid skaaet den gode gamle Ko-
 25 ne, der holder ærligt af mig, fra at sige noget om hendes Søn, der kunde krænke hende eller bedrøve hende. Ellers kunde jeg svaret: Deres Herr Søn har formodentlig saa ofte siden b i d t mig, til Løn for hint Kys. Hvorfor Molbech har udeladt Kysset, veed han meget godt, og takker ham vidst i sit stille Sind for ikke at have røbet et
 30 flygtigt Taknemmeligheds Øiebliks Følelser, der i Grunden ere

fremmede for hans kolde Egoisteri, og staar i stærk Modsætning til hans Jalousie og Misundelse. – Der er meget godt i Pottemager Walter; megen frisk Ungdoms Phantasie, vittig Munterhed og hist og her selv noget Sublimt. Original er den egentlig ikke, den er overmaade T i e c k ' s k, lige til den overdrevne udramatiske Brug af Ottaverimet. Meget deraf gjør Virkning paa Scenen; men den bliver løs i Enden, og Episoden med Datteren er kiedelig og slet forbunden med Hovedhandlingen. Et lille Efterspil »Ulla skal paa Bal« var ikke andet end Hoved-Situationen i Bellmans Sange forbunden med endeel af hans Melodier. Disse Melodier, Kiærligheden til de Svenske, og Fru Heibergs muntre livlige Spil, fik dog meget Bifald.

Tak for de velsignede Anecdoter om Drengene! Hils dem og sig, at Bedstefader med det første skal sende dem en Gynghehest til Erstatning for den forgieves forventede.

Hvad skal jeg nu fortælle Dig, hvad Du ikke alerede veed? Der er Intet! – dog jo – min Drøm i Nat, er noget som endnu ingen kender, undtagen Otto Hedemann, som ligger herude (:thi William gik tidlig ind paa Contoiret hos Steinman) – altsaa denne Drøm skal jeg fortælle; thi den er virkelig morsom nok, og jeg hverken trækker fra eller lægger til.

Jeg drømte, at jeg havde malet saadan et nydeligt Miniaturbilled til en Nytaarsgave. Alle Mennesker sagde: naar jeg gav det ud, saa vilde vist Bogen gaae fortræffeligt af. Men saa mødte jeg Winkler (: jeg havde vaagen mødt ham igaar i Søndermarken) han bad mig derom – jeg gav ham det, og maatte siden høre Utaf af mine Venner, fordi jeg havde skilt mig ved en saadan Kostbarhed. Men saa satte jeg mig ned igien, og m a l e d e en D a g u e r r e o t y p, saa kunstigt, at naar man saa det i een Retning var det Maria med Jesusbarnet; i en anden Retning blev det forvandlet til Christus paa

Korset. Dette fandt man endnu bedre, og forsikkrede at naar jeg reiste til Paris dermed, kunde jeg giøre min Lykke og enhverve store Midler. Det vilde jeg da; men da jeg hørte, at *R a p h a e l* tilfældigviis var i Kiøbenhavn, fik jeg Lyst til at vise ham Billedet først. Jeg
5 besøgte ham, og forundrede mig over, at han aldeles lignede Overstaldmester Danneskiold. Seer R. saaledes ud, tænkte jeg? Har han med disse Øine, disse Blik skuet og giennemskuet saameget Skjøndt og Guddommeligt. Jeg viste Raphael min Daguerreotyp. Han blev ganske rød i Hovedet, og sagde: »Noget lignende herligt
10 har jeg aldrig frembragt. Gid jeg havde gjort det. Gid det var m i t Arbeide. Vil De ikke forære mig det, at jeg kan give det ud for m i t Arbeide?« Jeg blev saa smigret og henrykt over at Rafael ønskede at være Forfatter til mit Billed at jeg raabte: »Jo det ved Gud jeg vil!« Og gav ham Billedet, idet jeg dog tillige studsede over hans moder-
15 ne Frisur, og over at han havde saa korte Haar i Nakken. – Nu havde jeg ogsaa givet d e t t e Arbeide bort, og skilt mig ved en stor Indtægt – men – det var til Raphael. – Jeg kom siden ud paa Torvet, hvor jeg saae *R a p h a e l s K o n e* siddende paa en Slagtervogn, med en gammel Kysehat; man saae, hun havde været smuk i sin
20 Ungdom, hun lignede Fru Schönberg. Hun sad med Billedet i Haanden, og kørte med det til Paris, i den fulde Slagtervogn, hvis Kiødstykker endnu viste sig for mit vemodigt følgende Øie, efter at Billedet længe var forsvundet. –

Var det ikke en morsom Drøm? Jeg troer at Følelsen af, at jeg nu
25 lader 4 Stykker trykke, uden at forlange dem spillede ved Theatret, – hvorved naturligviis en stor Indtægt mistes – har givet Anledning dertil. »Gienfærdet« er trykt og jeg skal sende Dig det med første Leilighed.

Christian Hedemann har jo været hos Jer paa Steen. William og

Otto fortælle mig – thi jeg har ikke seet ham siden – at han har været meget fornøiet over Din og Konows Venlighed, og over det skønne Steen.

Har den preussiske Greve været hos Jer?

Nu, min søde Maria! forestaaer snart Din Nedkomst, hvortil 5
Gud give sin Velsignelse! – Jeg har kun tre Billeder ude hos mig paa Frederiksberg, foruden de G a m l e . Det er Thorvaldsens Buste og D i n e t o Cotrafeier, det ene nede i den store Haugestue, det andet oppe i min Dagligstue. Jeg plukker lidt Blomster – helst Roser – fra min lille Hauge, sætter dem over Dit Billed og siger »Jeg hilser Dig 10
min Kiærlighed, god Morgen!« – I den lille Stue, nede mellem begge Haugestuerne, hænge mine salig Forældre, som de hang paa Slottet i mange Aar, og hos Lars Matthiesen – der hænge ogsaa Børnene Adam og Marie, Faderen sex og Datteren syv Aar gammel; den sid[st]e med en Rose i Haand, som Onkel Carl tidt eftergjorde 15
med en Casserolle fra Kiøkkenet.

Endnu engang: Gud velsigne Dig! – Du h a r dog vel aldrig alerede giort Barsel? – Du ønsker en Datter? Eh bien! Men h v a d det saa er saa er det godt, naar det er sundt og friskt – og Du ligesaa. Skulde det være en Dreng? Eh bien! alle gode Gange ere – i det 20
mindste – tre. Jeg fik rigtignok kun To; men jeg havde nok at bestille med dem. Hils Konow mange Gange! Af det sidste store Brev seer han at jeg, midt i Paris's Tummel, har glædet mig ved at tænke paa hans travle Virksomhed i den landlige Eensomhed. Har han i Aar faaet f o r m a n g e Sild, saa maa han trøste sig med at det ikke var 25
for faa, hvilket endnu havde været værre. Og dermed Gud befalet. Jeg haaber snart at høre glade Efterretninger. Maaske bliver der endnu Tid at skrive først et Brev.

Din inderligt elskende Fader

A. Oehlenschläger.

Mange Tak for Adams Lok! Et Par Rosenblade fra Fasangaarden følge hermed.

Jeg har glemt i Brevet her at fortælle Dig lidt om den lille Sophie, som Du spørger saa kiærligt om. Det er en sød lille Pige, og hun har
5 i denne Tid været to Gange hos os. William traf Phister og hende paa et afsides Sted i Haugen, ganske sort klædte og alene; Det rørte ham, han hilste dem venligt, – (: hvilket ikke var skeet siden den fatale Aften, da Konow ogsaa var der.) Nu faldt Phister ham gientagne Gange grædende om Halsen, og paa Indbydelsen gik de med til
10 Fasangaarden. Jeg blev ikke lidt forundret ved, efter en Spadseregang i Søndermarken, hvor jeg havde tænkt paa hende og savnet hende, at finde min lille Sophie i min Havestue. Hun er sød, beskednen og yndig. Efter den lille Søsters Død er hun hos Wilses, og Faderen sparer intet paa hendes Opdragelse. Hun kan alt efter sin Al-
15 der godt tydsk og fransk. Et Par Dage derefter kom de igien og hun havde Musik med. Hun spillede alt med Udtryk lette Symphonier af Kuhlau, ja selv en af Beethoven, uden at standse. Hun bad mig kiærligst at hilse Tante Maria. Jeg haaber snart at see hende igien.

20 2091. *Fra Ludwig August Frankl.*

[12/7 1845]

Hochgeehrter Herr!

Der 12 Juli 1844 ist uns Allen ein Tag freudiger Erinnerung, an diesem Tage nun ist uns Ihr Bild lebendiger denn sonst und ich kann den Jahrestag nicht schöner feiern, als indem ich Ihnen
25 schreibe und Ihr Bild, (eine Kopie des Ammerling'schen) das über meinem Schreibetische hängt mit Liebe und Verehrung betrachte.

Ein Zufall verhinderte die Zusendung Ihres zurückgelassenen Albums nach München; nach Paris es zu schicken schien mir nicht

sicher und so wartete ich Ihre Rückkehr nach Kopenhagen ab. Hier ist es, Alle die sich einschrieben grüssen Sie herzlich und wünschen Ihnen alle Heiterkeit des Lebens.

Ich höre, dass Ihre »Dina« aus Censurrücksichten hier nicht gegeben werden kann, das vorwaltende protestantische mag das Hindernis sein. Vielleicht wäre eine Verständigung möglich. Graf Moritz Dietrichstein, derselbe der bei dem Feste, das Ihnen zu Ehren gegeben wurde, anwesend war, ist seit 2 Monathen Oberster Kämmerer des Kaisers und Direktor des Hofburgtheaters. Falls Sie mich diesfalls ermächtigen so will ich über das Trauerspiel mit ihm sprechen. Vielleicht ginge es mit Abänderungen dennoch, Dietrichstein ist Ihr Verehrer.

Erstaunt war ich zu lesen, dass Sie mitten im Wirbel des Pariser Lebens wieder ein neues Drama: »Das Land gefunden u[nd] verschwunden« vollendet haben; so wie Sie in Wien begannen ein Lustspiel zu schreiben, das wohl fertig sein mag.

Wenn ich den Wunsch ausspreche Herr Staatsrath! Einiges bestimmte und directe von Ihnen zu hören; so bin ich nur das Organ all derer, die es zu ihren schönsten Erinnerungen zählen Sie kennen gelernt zu haben, und derer, die Sie bewundern und ehren, also Aller! Machen Sie Ihnen und mir die Freude durch einige Zeilen uns in Kenntniss Ihres neuesten Wirkens, Ihres Wohles zu setzen.

Von Allen herzlich grüsst Sie unser gemeinschaftliche Freund Baron Hammer-Purgstall. Er hat so eben einen dreibändigen Roman »Die Gallerin auf der Riggersburg« erscheinen lassen und eine Biografie des Cardinals Clesals in 4 Bd. vollendet. Seine Thätigkeit ist staunenswerth.

Ich beabsichtige mit Ende September eine Reise nach Nord und Süddeutschland, um doch das Land in dessen Sprache ich schreiben kennen zu lernen und um mein nun fertiges Gedicht: »Don Juan

d'Austria« herauszugeben; erlauben Sie, dass ich Ihnen seiner Zeit das Buch zusenden darf.

Ich bitte Ihren Herrn Sohn freundlich zu grüssen, vielleicht ist er so gefällig Einiges über Ihre Pariserreise mitzuthellen. Ich sehne
5 mich darnach von Ihnen zu hören.

Mit Liebe und herzlicher Verehrung Ihnen wahrhaft ergeben
Frankl.

2093. *Til Moritz Dietrichstein.*

Kopenhagen d. 19. August 1845.

Edler Gönner und Freund!

10 Ich versprach bei unserer Trennung in Wien Ihnen bald einen Brief zu schreiben und das wäre auch längst geschehen, wenn ich nicht immer erst aus Wien eine gute Nachricht erwartet hätte, meiner armen »Dina« wegen. Der eine Monat verschwand aber nach dem andern, ohne dass ich etwas vernahm. Endlich schrieb mein
15 Freund Holbein mir, das Stück würde von der Censur aufgehalten, sobald er es von der Censur zurückerhalten, wollte er es spielen lassen. Was aber zu der Zögerung Anlass gab, erfuhr ich erst seit kurzem von meinem Freund Dr. Fränkl. Es wären, schrieb er mir, vermuthlich religiöse Stellen, die man nicht wollte. Da mir nun
20 nichts in der Welt leichter war, als diese Stellen zu ändern, so habe ich es auch gleich gethan. Eine frohe Nachricht habe ich von Fränkl erhalten, nemlich, dass Sie, mein edler Gönner Theaterchef geworden sind. Von Ihrer Güte und Freundschaft gegen mich und meine Musa haben Sie mir die schönsten rührendsten Beweise ge-
25 geben. Keinen Mann könnte ich mir an diesem Posten besser wünschen. Ich sende Ihnen heimit die Änderungen und sollte man noch in dem Stücke etwas Anstössiges finden, so gebe ich Ihnen und mei-

nem Freunde Holbein, freie Hände damit zu schalten wie Sie wollen, und Zeilen auszulassen, die von der Censur nicht gebilligt werden.

Ein junger Freund von mir, der Bruder meiner Schwiegertochter, Kammerjunker v. Hedemann, reiste vor einigen Wochen nach Deutschland, kommt auch nach Wien, wo er sich aber sehr kurz aufhalten wird. Ich habe ihm ein neues Lustspiel »Garrick in Frankreich« mit gegeben, dass (!) er Holbein bringen wird; welches gewiss auf dem Burgtheater schon aufgeführt werden könnte. Jetzt leg' ich alles in Ihre Hände.

Ihre Excellenz habe wohl gehört, dass man mir auch in München grosse Güte gezeigt. In Paris war ich acht Monate. Der König war sehr gnädig gegen mich, lud mich zur Tafel ein, und zum Concert und Schauspiel wurden mein Sohn und ich öfters eingeladen. Der König schenkte mir das Kreuz der Ehrenlegion. Den König von Belgien traf ich in den Tuileries, er lud mich zu (!) Brüssel ein, da war ich einen Mittag bei Ihm, und er hat mir nachher das Officierkreuz des Leopoldordens geschickt.

Jetzt sitze ich in meinem schönen Landhause auf Friederichsberg eine halbe Meile von Copenhagen, dicke Romanzen und Balladen, (dänisch und deutsch) und habe neulich meinen Sohn in Sorø besucht, der sehr glücklich da mit seiner jungen Frau lebt. Von meiner Tochter in Norwegen habe ich auch neulich gute Nachrichten erhalten.

Erfreuen Ihre Excellenz mich auch bald mit solchen! und behalten Sie immer die Güte in Ihren(!) warmen edlen Herzen für den Novelendichter, mit welcher sie mich seit Jahren erfreuten.

Mit tiefster Verehrung Ihr treuer alter Freund

A. Oehlenschläger.

2095. *Til Karl Gottlieb Theodor Winkler.* Kopenhagen d: 20 August 1845.

Hochzuverehrender Freund!

Ich höre, dass mein Trauerspiel Dina in Dresden aufgeführt worden ist und hoffe also, dass nichts mehr im Wege ist, das kleine Honorar 1 2 F r d s d o r dafür zu erhalten. Haben Sie also die Güte, alter Freund! und schicken Sie mir solche nach Empfang dieses Briefes in einem Wechsel auf Sicht auf einen Kaufmann in Kopenhagen. In dieser politisch aufgeregten Zeit, und mitten im Sommer, fragt man wohl nicht viel nach Schauspiel, doch bin ich gewiss daran, dass Fräulein Bayer als Dina liebenswürdig erschienen ist, wenn ihre Persönlichkeit auch nicht ganz für die Rolle passt.

Grüssen Sie ihre ganze liebenswürdige Familie vielmals! Leider habe ich für den Augenblick nichts was ich als Beitrag für ihr Taschenbuch senden kann; ein kleines Gedicht werden Sie aber gelegentlich nicht verschmähen.

Mit grösster Hochachtung

Ihr alter Freund

A. Oehlenschläger.

2098. *Til Marie og Wollert Konow.*

20 Til min Maria

Den 3^{die} September 1845.

Din Fødselsdag, min elskelige Datter!

Med Solskin og Reseda kommer atter;

Men var det ikke nu en herlig Sag,

25 At Smerten, Faren, reent er overstaet,

Og at en lille Dreng har ogsaa faaet

Ved Dig sin egen Fødselsdag?

Han ligger i Dit Skiød! En bedre Gave
Kan intet kiærligt Moderhierte have.
Gud gav Dig til Din Fødselsdag en Skat,
Som Guld og Ædelstene langt opveier, -
Om end - til Giengield - naar Du ømt ham pleier, 5
Han gjør Dig mangen søvnløs Nat.

Den lille Dreng blev dennegang ei Pige!
Men Herregud, hvad vil det meer da sige!
En Pige! Du faaer nok med Tiden een;
Af Drengbørn man ei kan ha'e for mange: 10
De dyrke Landet og gjør Fienden bange.
Nu voxe Kæmperne paa Steen!

Ei Storken bragte ham til Klippeborge,
Thi der er ingen Storke jo i Norge,
Men Harald vidste nok, han kom fra Sky; 15
Thi stod han flittigt og ved Fiorden stirred,
Og Længselen ham Synet ei forvirred, -
Tilsidst han saae den lille Broder »ny«.

Men som en kiærlig Fader er jeg pligtig
At raade Dig, mit Barn: vær nu forsigtig, 20
Og giv Dig Tid til ret at blive frisk!
Saa skal Du see - mens Patteglutten klappes -
At snart i Sundhed Du med Fuglen kappes,
Og med den muntre, livelige Fisk.

Med Mand og Børn jeg haaber vist Du kommer 25
Til Bedstefader næste gode Sommer;

Da bliver det først ret et Sommerliv.
Her har vi nok af smukke – tomme – Stuer;
Fasaner har vi ikke, men med Duer
Kan Harald, Adam have Tidsfordriv.

- 5 Den lille Normand – siig mig hvad han hedder! –
Skal ogsaa patte da paa Danmarks Bredder,
Og Modermælk i Moderhiemmet faae;
Saa vil han elske Danemark som Norge,
Og fri og stolt paa sine Klippeborge,
10 For Bøgeskoven vil hans Hierte slaae!

Dette Vers, som jeg digtede igaar, skriver jeg her reent idag i min lille Skrivestue, hvor jeg tilbringer Formiddagen i min elskede Marias Selskab. Imorges, før jeg drak Thee, var jeg nede i Haugen og skar Georginer og grønne Rosenblade til Dine to Billeder. Det af
15 Gertner hænger heroppe i min Dagligstue, det Andet nede i den store Havestue, ligefor Faders Buste, som staaer paa Kakkellovnen. Jeg nedstak Blomsterne over Rammerne paa de kiære Billeder. Dog det maa jeg sige – dette er ingen Hilsen blot paa Din Fødselsdag, men det har jeg gjort hele Sommeren. Georginerne holde sig
20 længer friske, end Roserne; de bære Din salig Moders Navn, og naar jeg sætter dem, kommer det mig for, som hun var med, som en salig Engel, og velsignede sit Barn fra Himlen. Jeg siger da ofte, som Valborg: »Jeg hilser Dig min Kiærlighed! God Morgen!«

Men t æ n k – (som Trine Stuepige siger) – Jeg sidder ikke alene, 25 skiøndt William – (: som ogsaa broderligt har gratuleret Dig) er i Embedsforretninger i Kiøbenhavn – jeg sidder ikke alene her – der staaer en stor deilig blomsterklædt Person i Krogen ved Skriverbordet, der hvor min gamle Lænestol stod. Denne Person er – en n y

Lænestol, som efter at have dvælet nogen Tid, just indtraf saa accurat i Overgaars – at han (eller hun) kunde komme til at paradere i min lille Stue og forstille din egen Person. Det er næsten mere Eftertanke og Hierte end man skulde vente af en Lænestol. Men, bedste Maria! hvad har Du ikke ogsaa anvendt paa dens Opdragelse? Lidt streng har Du været; thi for hver deilig Blomst, den bringer mig, har Du givet den utallige Naalesting. Dog – disse Naalesting smertede den ikke, og mig gjorde de godt; det var ingen Hiertesting, det forsikkrer jeg Dig. Det værste er med den Lænestol, at jeg ikke nænner at sidde i den; om at læne mig, vil jeg nu slet ikke tale. William har foreslaet mig at faae et Næt – deri har han Ret – Jeg vil fange Din Kiærlighed i et Næt – for at den ikke skal flyve bort.

Nu skulde jeg til at fortælle Dig lidt om hvordan jeg har det. Jeg er ogsaa kommen ned med nogle Romancer i den senere Tid: »Tanh[ä]user i Venusbierget. – Götz von Berlichingen og Smeden – De to Røvere«. – Jeg tænker, jeg lader en lille Poesiesamling komme ud til Vinter. Mine Skuespil bliver nu trykte. »Gienfærdet« er trykt og »Garrick« bliver det snart. Jeg skal vist sende Dig dem. Indsende noget meer til Theatret gjør jeg neppe. Jeg er kied af at underkaste mig Vragen og Mishag af Mennesker, som jeg i Hiertet aldeles ikke ønsker at tækkes. »Sucht euch einen andern Knecht!« siger Goethe i Forspillet til Faust. Jeg har nu spillet disse den verdslige Forfængeligheds Kort saalænge – saa lidt siddet i Forhaand og Mellemhaand og blevet Beet med gode Kort paa Haanden; kan jeg ikke være i Baghaand og vis paa min Sag – saa p a s s e r jeg. Verden vil altid have noget Nyt, og det er jo saa gammelt og forslidt at Adam Oehl – kan gjøre Skuespil og Vers. Imidlertid besøger min Musa mig dog endnu, kan ret godt lide mig, og finder mig ikke for gammel til en Kiærlighedsforstaaelse med hende imellem.

Johannes og hans kiære Francisca vare til Bryllups hos Grev

Scheel Plessens i Holstein. Franciskas Søster, Plessens Pleiedatter, blev gift med en rig Grev Hahn – som egentlig kun har een Arm; hans Søster Grevinde Hahn Hahn, der galer – som Høne – i den tydklitteraire Verden »war auch dabei«; hun har kun eet Øie. Adler
5 betalte Reisen for Johannes, saa det jo havde været urimeligt ikke at modtage Tilbudet; og Francisca vilde gjerne være hos sin Søster. I otte Dages Tid var de gode Børn hos os igien i Khavn og paa Frederiksberg. Nu har jeg besøgt dem i Sorø og tilbragt 8 Dage hos dem, meget behageligt, skøndt det regnede hver Dag, men der var dog
10 Timer i hvilke vi kunde spadsere. De havde medtaget en nydelig ung Pige fra Plessens; Betty Reinecke, som spillede alting fra Bladet, – hun spillede mig ogsaa noget af det Beethovenske Du har spillet for mig. Til Giengield læste jeg Poesie høit – og saaledes gik de 8 Dage meget angenemt. Vi kiørte hende til Kiøbenhavn og hun
15 er nu hos Plessens igien.

Vilhelmine Werlauf og hendes Mand have ogsaa været hos os en Aften. Jeg drak Du s med ham ved Enkedronningens Taffel forleden hvor vi en Middag var sammen. –

Otto Hedemann er endnu paa en lille Reise i Tydskland, og ven-
20 tes snart hiem. Han har medtaget mine tyske Manuscripter (Dina, Landet fundet og forsvundet og Garrick). Jeg hører, han har skaffet mig en Forlægger. Jeg haaber ogsaa at man spiller Dina snart i Wien; det eneste tyske Theater, hvor Stykket rigtig kan spilles.

25 Jeg har i forrige Uge begyndt mine Sommerforelæsninger for et talrigt Auditorium.

Hauch har skrevet en Roman, Slottet ved Rhinen eller de forskellige Standpunkter. Characteerskildringerne ere gode – men en af Standpunkterne er den stakkels Andersen (: ikke min gamle Sko-
30 mager, men Poeten:) som han klæder splitter nøgen af, med adskil-

lige Tilsatser. Jeg kan ikke lide saadanne Menneskeoffringer og har skiendt paa Hauch for det. Han forsvarer sig saa godt han kan – det vil sige: daarligt. Han tager ogsaa lidt fat paa den Hegelske Philosophie, men gjør dog i Fortalen »Kratzfuss« for Heiberg – for at han ikke skal være vred. Af slige Knep i Lommen kommer der Intet. Jeg besøgte Hauch i Sorø; han var meget godmodig og rørende; – men F r u e n – bliver mig alt meer og meer væmmelig. Mod m i g var hun sød og beskeden; med Francisca og Betty taledede hun ikke et Ord; – det var under hendes Værdighed. Hun har ikke Hierte for N o g e n , heller ikke for Dig, skjøndt Du nok havde fortient det. 10 Hun skal have sagt engang at af Alt hvad Du fortalte om Dine Børn (: Gud veed hvor hun har det fra, jeg har intet Brev viist hende) kunde man ikke opdage e e t g e n i a l s k T r æ k ! Det er deiligt! Hendes egne derimod er fulde af Genialitet.

Onkel Anders har været i Norge hos Bulls, jeg har ikke talet med 15 ham endnu, siden han kom hjem.

Fru Koch har foræret os 8 deilige Duer, som flyve hvert Øjeblik forbi mine Vinduer i Gaarden.

Beskow har fra Stockholm sendt mig et kiærligt Brev med en italiensk Improvisator, som skal være stærk i sin Kunst, og vil lade sig 20 høre her.

Skuespillerne ere begyndte og jeg hørte i Overgaars de to første Akter af Wilhelm Tell; men skyndte mig saa at komme til mit kiære Frederiksberg igjen.

Det er mig kiært at Du endelig har faaet det store Brev. 25 Naar det engang kommer saa vidt, at jeg skal udarbeide mit Levnetsløb, saa er Du vel saa god at laane mig alle Brevene; Du skal faae dem tilbage saasart som muligt. Det vil da sige Reisebrevene.

Og nu, min bedste Maria! slutter jeg dette Brev, og glæder mig 30

ved at jeg ved at skrive det paa Din Fødselsdag har tilbragt et Par Formiddagstimer i Dit søde Selskab. William og jeg drak til Middag din Skaal i Kirsebærvin, som Vinhandleren har sendt os. Vi ere ene. Vi faae Hønskiødsuppe, kogte Høns og Pandekager. Paa Fredag kommer Holger Collett til os. Jeg skriver selv Konow til denegang! saa Du ikke behøver at hilse ham; det skal jeg gjøre selv. Men hils alle de t r e søde Drengene fra Din kiærlige Fader
A. Oehlschläger.

Den 4 Septbr. 1845

10 Kiæreste Konow!

Jeg takker Dem venligst for det tilsendte Brev, om vor kiære Marias Nedkomst, og takker Dem ogsaa for at De hindrede hende i at skrive selv denegang; og trøster mig ved, at De altid vil holde hende til at være forsigtig; saa har det med Guds Hielp ingen Nød, thi
15 hun har jo af Naturen en ypperlig Helbred.

Jeg sagde til William igaar, da vi drak den Steenske Families Skaal: »Vi ere kun ene To! men paa Steen er der dog idag heller ingen Fremmede; thi den lille nyankomne Ven, kan man paa ingen Maade kalde fremmed; han maa regnes med til Familiens Nærmeste,
20 se, skøndt man endnu slet ikke kiender ham. Paa hans Moders Fødselsdag faaer han – Patte, som hun selv har lavet. Patte første Ret, Patte anden Ret, Patte tredie Ret; og det smager ham godt, thi han er ikke forventd.

Medens nu Moder og yngste Barn nyder deres Maaltid paa a n
25 t i k Maade: liggende – sidder Konow romantisk eller modernt med sine tvende Sønner ved et Bord, der maaskee – for at gjøre Selskabet større, er flyttet ind i Sovkammeret ved Moderens Seng og der drikke de hendes Skaal«.

Af mine Breve vil De see, at jeg ofte, selv midt i det støiende ad-

spredende Paris har tænkt paa Dem og Deres Steen. Jeg takker meget for den deilige Lænestol, og vilde kun ønske at jeg noget før kunde bede Dem sætte Dem ned her paa Frederiksberg i een af mine – nu varer det et heelt Aar. Men man maa see med muntert haabende Øie ind i Fremtiden, selv naar man bliver gammel! Lev vel, 5
 kiæreste Konow! Mine Sønner og min unge Sønnekone hilser med tusind gode Ønsker de norske Frænder.

Deres hengivneste
 A. Oehlenschläger.

2103. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Fasangaarden d: 22 Septbr. 1845. 10

Kiæreste Johannes!

Tak for dit kiære Brev! – Jeg skynder mig strax at melde Dig, at jeg for noget siden fik et Par Linier fra Konow med Efterretning om, at vor søde Maria og hendes lille Dreng befinde sig vel, og at vi snart skal høre videre fra hende. Bettys Brev sender jeg her tilbage. Med største Glæde vilde jeg skrive Noget for hendes Broder, hvis jeg kun havde et Sujet, og – hvis jeg havde lidt mere Mod og Lyst til at skrive endnu for Theatret. Men – det mangler næsten ganske. Otto er kommen hiem med Exemplarer af det Sidstrykte fra min Forlægger i Leipzig – (: hvoraf jeg her sender Dig og Hauch 20
 Exemplar) – men med den bedrøvelige Efterretning, at han har tilsat en betydelig Sum Penge ved at udgive det. At være beundret, høiagtet og elsket, som Skribent i Tydskland, og at være læst og købt er to ganske forskiællige Ting. – Nu haaber jeg dog, at Dina bliver spillet snart i Wien; saa faaer man dog lidt derfra. – 25

En Forlægger til Dina, Landet f. og forsvundet og Garrick har jeg derimod endnu slet ikke. Mainoni vil intet Honorar give, men vil

trykke Stykkerne og de le P r o f i t e n med mig. Dermed kan jeg ikke være tient.

Men jeg vil saa gjerne gjøre den kiære Betty noget til Villighed, at jeg endnu ikke opgiver Haabet. Maaskee der falder mig Noget
5 ind; men over Sligt kan man ikke disponere. Jeg husker nok, hvorledes jeg for mange Aar siden i Wien maatte afslaa B e e t h o v e n at skrive et Stykke for ham, fordi jeg intet Stof havde.

Jeg har endt mine Sommerforelæsninger og tænker nu at flytte ind til Byen i Begyndelsen af Octbr. Mit første større Arbeide skal
10 nu være at tage fat paa mit L e v n e t s l ø b og ret ordentlig at fuld-
stændiggjøre og fortsætte det.

Farvel, bedste Johannes, for dennegang! Med mange Hilsener fra mig og William til den søde Francisca

Din kiærlige Fader

15

A. Oehlschläger.

Hils Betty venligst naar Du skriver hende til.

2104. *Til Ludwig August Frankl.*

Kopenhagen den 22 Septbr: 1845.

Hochzuverehrender Freund!

Der Schwager meines Sohnes Otto v. Hedemann hat mir freund-
20 liche Grüsse, von Ihnen, gebracht. Ich schäme mich, dass ich noch
nicht auf Ihren lieben Brief geantwortet habe. Dass ich ein schlechter
Briefschreiber bin, ist keine Entschuldigung. Wenn ich an Wien
und die vielen dortigen Freunde denke, schweben S i e mir immer
in der Erinnerung vor, als einer der liebsten und vorzüglichsten;
25 und ich rechne auch jetzt auf Ihre Hülfe bei der (wie ich hoffe) baldigen
Aufführung meiner »Dina«. Ich habe meinem Gönner und

Freunde dem Grafen Dietrichstein einige Veränderungen im Texte geschickt. Sprechen Sie jetzt mit ihm, und wünscht er noch Etwas verändert, so gebe ich Ihnen die Vollmacht solches zu machen, wenn es nicht schon gemacht ist.

Sobald das Stück aufgeführt ist, sind Sie gewiss so gütig mir davon Nachricht zu geben, von Hollbein erwarte ich denn dass er mir etwas Geld schicke. 5

Mein kleines neues Trauerspiel »Das Land gefunden und verschwunden« wird kaum für die deutsche Bühne Interesse haben, mein Lustspiel »Garrick in Frankreich« werde ich aber nach Wien schicken, sobald Dina aufgeführt ist, und das, glaube ich, könnte wohl gefallen. 10

Ich sitze jetzt wieder ruhig im Vaterlande, habe diesen Sommer auf Friederichsberg zugebracht, und halte Vorlesungen.

Mit vielen Grüßen an alle theure Freunde in Wien 15
Ihr herzlich ergebener
A. Oehlenschläger.

Sehen Sie *Castelli* so sagen Sie ihm, dass ich alles gethan habe, was ich thun könnte, und dass er woll bald in der bewusten Sache eine *Antwort* bekommen werde. 20

2109. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn den 9 Octbr. 1845.

Min søde Maria!

Jeg har i denne Tid været saa forstyrret af Fløtning og siden af Exsamenstilet, at jeg har opsat at skrive Dig til; men da jeg vidste, at mit sidste Brev til Dig endnu ikke var kommet, da Du afsendte 25
Dit til mig, og at Du altsaa maatte faae det i denne Pause, trøstede

jeg mig med, at Du dog imens hørte Noget fra mig. – Ak min stak-
kels gode Maria! saa har Du nu atter havt en slem Pust, som – Gud
være lovet! – lykkelig dog er overstaaet. Det er dog haardt, at Du
skal lide saa meget! Jeg stoler og haaber paa Din gode, sunde Natur
5 og – paa den *Forsigtighed*, som Du selv nu indseer er aldeles
nødvendig til Din Mands, Dine Børns og Dit eget Held. Jeg haaber,
Du snart faaer Dit Huld igien. Din deilige Lænestol staaer i min
Dagligstue ved Vinduet, og der sidder jeg undertiden og tænker
paa Dig – men til daglig Brug har jeg den anden, hvortil Du og Ko-
10 now engang forærede mig et Overtræk.

De mørke Aftener og den hyppige Regn jog os fra det kiære Fre-
deriksberg, hvor jeg dog selv i Efteraaret nød mangan deilig Time
i Haugen og Søndermarken. I Haugen har jeg skaaret Dit Navn i
et nyt Træ, og i Søndermarken sat et nyt Aarstal paa det Gamle.
15 Disse Omnibusser vare ellers fortræffelige; for 8 Sk kunde jeg kiøre
fra Haugeporten til Theatret og for 12 Sk tilbage. Undertiden
maatte jeg dog gaae, naar Vognen alt var fuld, og jeg havde glemt
at bestille mig Plads i Forveien. Da stod Henrik med en Lygte ved
Haveporten for at lyse mig hiem giennem Haugen. En lille uanse-
20 lig sort Hund, som hedder *Cómiq ue* (Que't tales ud med) fulg-
te ham da. I Skinnet af Lygten saae jeg det lille Bæst sidde ganske
rolig ved Porten og vente mig hos Henrik; naar den da saae mig,
kom den springende op ad mig og logrede. Det var en lille Hund
som hører min Gartner til derude, og som jeg ikke kunde tage ind
25 med til Byen, da den ser for *schofel* ud, til at spadsere med paa
Gaderne. Ja lille Harald, Adam og NN – jeg har ingen Dreng
at lege med, jeg maa tage tiltakke med Hunde, og nu har den stak-
kels Bedstefader ikke dem engang. William er rigtignok min
Dreng, men han er for stor til dette Brug. Johannes og William hilse
30 kiærligst! –

Mine Forelæsninger har jeg endt for noget siden. Engang, da jeg før Timen sad i Professorernes Aftrædelsesværelse kom Prof. Sommer ind til mig, og spurgte mig om jeg kiendte en Bog – over en vis Gienstand – der ikke blot var politisk, men ogsaa var skrevet med en poetisk Aand. Jeg sagde nei. Han laante mig den. Jeg læste den, og syntes jeg skulde kiende Forfatteren. Logiet i Nyhavn bestyrkede mig i min Formodning. Nu kom William hjem og gav min Formodning Vished; thi han havde hørt Brudstykker af Forfatteren. Kort derpaa sendte Forfatteren mig to Exemplar. Skulde Du hændelsesviis kiende ham, saa tak ham for Bogen. Skiøndt af forskellige politiske Religioner som Protestanter og Catholiker – kan man godt skønne paa hvad der er skrevet med Aand, Moderation og Velvillie fra det modsatte Partie om man end ikke er enige i Alting.

Apropos, da jeg paa Kongens Fødselsdag var paa Sorgenfri for at gratulere ham, spurgte Dronningen meget venligt om Dig. Jeg havde endnu ikke faaet Dit sidste Brev, og sagde; Du befandt Dig meget vel; og at Du nu havde tre Sønner. »Det bliver vist dygtige Bersærker!« sagde hun smilende. De maa hilse Maria fra mig og sige hende mine Ord.« –

Vi have havt adskillige Besøg af forskellige Virtuoser. En Franskmand, som kaldte sig Grev Suzor var her og holdt – Faarelæsninger for den displomatiske kreds – for Damer og den lille Grenville (: the dwarf) over den franske Litteratur. Trivialiteter og Anecdoter foredragne i et flydende Sprog. Man hørte ham med megen Opbyggelse – Mange ligesom dem der høre Pastor Raffard, for at øve sig i Fransen. – Saa sender min ædle Ven Beskow mig fra Stockholm en Improvisator paa Halsen – som paa staaende Fod gjorde italienske og latinske Vers. Han troede ret jeg skulde hielpe ham og kaldte mig »le soleil«. Jeg forsikkrede ham at jeg i 36 Aars Tid havde næsten glemt det Italiensk jeg før kunde, – at jeg slet ikke

stod i Forbindelse med den store Verden, og duede ikke til Recommendationer. Jeg raadte ham til at melde sig paa Sorgenfri. Her blev han ogsaa hørt med Bifald et Par Gange. Jeg hialp dog til at skaffe ham Universitetets Høitidssal – men forstod ham ikke; der
5 var et afskyeligt Echo – og læste først i Avisen et Par Dage derefter, at han ogsaa havde improviseret noget om mig.

Da vi reiste hjem i Foraaret gjorde vi Bekiendtskab paa Dampskibet med en gl: Franskmand St Felix som vilde oprette en Skole i Khavn. Da det ikke blev ham tilladt, vil han nu holde Declamationer og til den Ende skulde jeg paa Prænt i Forveien rose og beundre hans Talent, for at lokke Folk »med mit berømmelige Navn«. Jeg takkede meget for Complimenten, men afslog plat ud hans Forlangende. Eet er, at læse Noget ret smukt i en Stue, et andet at give Aftenunderholdning. Og der skulde jeg nu udsætte mig for Folks Om-
10 dømme og mulige ja endog sandsynlige Misnøie? – Nei mangetak. Jeg havde nær spurgt ham, om han ikke vilde, jeg skulde klæde mig ud som Bajas og s p i s e B l a a r uden for hans Comødiedør?

For at bøde paa alt dette middelmaadige Virtuuskram, har Skiæbnen sendt os den velsignede Jenny Lind, der er en sand Phø-
20 nix. Du vil i den Berlingske Avis finde et lille Digt jeg skrev til hende, efter at have seet Norma. Nu har hun spillet »Regimentets Datter« ligesaa godt. Hun spillede paa Svensk, og vi fornøiede os Alle ligesaa meget ved at høre hende tale, som synge.

Johannes, som Du veed er en stor Musikelsker, var herinde fra
25 Sorø i Søndags for at høre hende. Han havde truffet 3 Andre, blandt hvilke Rector Boyesen, som gjorde Compagnie med ham, saa det ikke kom dem for høit at staae, men Befordringen frem og tilbage kostede dem kun et Par Daler.

Francisca kunde ikke være med, men det skulde hun ikke heller.
30 Unter uns gesagt, hun er atter i velsignede Omstændigheder, og

maa nu tage sig smukt iagt, at det kan gaae bedre dennegang. Hvad Hende angaaer, saa ønske vi nu atter en *D r e n g*, der kan forplante Oehenschläger-Navnet, ikke blot som *F o r* - men ogsaa som *T i l* navn. Det første lille mislykkede Forsøg var bleven en *Diæng*, vi maa nu see hvordan det videre gaaer. Jeg havde ogsaa en mislykket ældre Broder, det var ham min salig lystige Fader sagde om: Det var en ganske anderledes Karl end den Poet! -

Men hvad skal jeg nu skrive om, for at fylde Papiret, og for at give Dig lidt meer at læse, da Du forsikrer at disse Efterretninger mere Dig? Jo det er sandt, om Festen paa Skydebanen, i Anledning af Kongens Fødselsdag kan jeg fortælle en morsom Anecdote. Du veed at jeg uværdig er Æreslem i dette værdige Spidsborgersamfund, der skriver sig fra Middelalderen og altsaa har en ældgammel Borger-Adel. Nu maa jeg altsaa med Skuespiller Overskou og Bogbinder Friis gjøre Viser der ved alle Lei- og Uleiligheder. Naar man nu har gjort en skikkelig Vise, hvorved man maaskee kunde bringe Hiertet og Blodet lidt i Bevægelse før Skaalen er drukket - saa skeer dette dog ingenlunde: der skal først holdes en lang, kiedsommelig Tale eller Præken af Fuglekongen; og naar man saaledes er velafkiølet, og der er slaaet brav meget koldt Vand i Poetens skummende Barbeerbækken - s a a bliver Skaalen drukket, efter at Fuglekongen først med høi Røst har nævnet Navnet, som til en anden Barnedaab. Den gamle Conferenceraad Fog som holder meget af at være Fuglekonge, og Spidsborgerne meget af at have til Fuglekonge, fordi han er Conferenceraad, da de - uagtet deres øvrige Borgerlighed - dog lide af en honnet Ambition; - denne gode Fog, som har stor Øvelse i at lade en Anden nedskyde sig Kongegevinsten, havde faaet Sølvstagerne tredie Gang og raabte nu med høi Røst: Leve vor allernaadigste Konge Kong Christian den Syvende! Hvorpaa hele Selskabet raabte Hurra ni Gange. Thi vi

vidste nok hvad han meente. Prinds Ferdinand, som sad ved Siden af Fog (: ikke Fiog, thi det skal forresten være en meget fornuftig Mand) var nær ved at lee sig i hiel, og vendte Ansigtet hen til os fra Fuglekongen, for at denne ikke skulde mærke det. Meget fornuftig
5 rettede Proponenten ikke sin Feil, hvilket kun havde været at radere i Klakken, for at gjøre den større. – Men jeg kan ikke nægte, at da han siden proponerede Dronningens og Enkedronningens Skaal, var jeg græsselig angst for at han skulde raabe: Leve Caroline Mathilde og Juliane Maria; thi jeg mærkede nok at han var n o g e t
10 tilbage i Historien. Og dermed er den Historie forbi.

Jeg har Haab om at man nu vil spille min »Dina« i Wien. »Garrick i Frankrig« udkommer nu om nogle Dage i Samlingen af mine Digterværker, meget omarbeidet; og kunde nu spilles godt, men jeg sender den ikke ind til Theatret. Heller ikke »Landet fundet og for-
15 svundet« naar det kommer saa nær. Nu skal vi snart have et Stykke paa Scenen af H.P. Holst. Jeg viger gierne de Værdigere og Bedre; jeg bliver jo nu snart Invalid. Ved denne Leilighed maa jeg dog atter fortælle en Anecdote som falder mig ind enten Du kiender den eller ei. Salig Thorvaldsen sad engang i Rom og drak med den sven-
20 ske Billedhugger Bystrøm. Vinen skar deres Tungebaand, aabnede Hierterne og Bystrøm sagde hierteligt til Thorvaldsen: Hør, Thorvaldsen! du er en stor Kunstner, et sandt Genie – men – forlad mig det: i Marmor kan du dog egentlig ikke hugge. Hvorpaa Thorvaldsen svarede: »Hør veed du hvad: naar du binder mig begge mine
25 Hænder paa Ryggen, og jeg ikke bider det bedre af med Tænderne, end du hugger, saa maa du kalde mig en Fusker.« Jeg har alerede fortalt at begge Kunstnere vare f u l d e . Men man siger jo for et gammelt Ordsprog: Af fulde Folk og Børn skal Sandhed høres, og i den fulde Overdrivelse ligger der dog her en ædru Sandhed og en
30 undskyldelig Indignation til Grund. – Alle disse Anne c o t t e r

(som salig Borneman, der forresten ikke er ganske død endnu, kaldte dem) fortæller jeg nu blot, for at have noget at fylde Rummet med, da jeg skriver t æ t , og ikke forræderisk vidt og stort i Linierne som Somme. Jeg nævner Ingen; Tanker er Propfrie!

Igaar var jeg til Middag og Aften hos Werlauffs og de vare meget 5 godmodige. Mine Werlauf var nær druknet forleden, da hun (: som Faderen) var ude at bade sig, og vovede sig for langt ud. Hun blev lykkelig reddet. Du veed hun har taget et lille Barn til sig som var skiævhalset. Halsen blev skaaret lige; men nu da den lille Tøs voxer til, udvikler hun sig i Krop og Støi saa meget at W. ikke er glad mere 10 over hende. Det er en mislig Ting saaledes at tage Børn til sig. – Derimod er det en skønne Ting at faae s e l v Børn, med hvilken Anmærkning jeg formælder min skyldig Respect til Monsieur N.N. Herr A d a m som jeg beder tilgive Anmærkningen om F o r navnet og Harald Haarfagerske. Deres gode Fader vil Du lige- 15 ledes venligst hilse fra D i n kiærlige

A. Oehlenschläger.

2111. *Fra Johannes Oehlenschläger.*

Sorø, den 26de Octbr. 1845.

Kjæreste Fader!

Du skulde allerede for længe siden havt Brev fra mig, hvis ikke 20 Franciskas Sygdom, med hvis Beskrivelse jeg ikke vilde bedrøve Dig, havde afholdt mig fra at skrive, før jeg kunde melde, at Alt staaer vel til ude i Sorø, idet den søde Fr. nu atter er rask og frisk. Det var sørgeligt, at vort Haab ogsaa denne Gang skulde tilintetgjøres. Nu maae vi haabe paa bedre Tider og bedre Kræfter, som nok 25 ville kunne gjenvindes ved Forsigtighed og Ro. Til vor store Lykke have vi da havt Grethe hos os og beholde hende endnu for det Før-

ste: hun fungerer indtil videre som Huusmoder, hvilket er ganske nødvendigt for Fr., da hun skal skifte Piger. Vi haabe paa, at Du og William ifølge Eders gode Løfte besøger os til Julen; thi jeg reiser nødigt ind, da jeg alt to Gange har havt Permission i Aar og maa staae mig godt med Toldkamret, hvis jeg skal vente at kunne avancere snart; af Kongen kan jeg vist ei vente meer, da han atter har havt et Anfald af sin Brystkrampe. Adler skrev mig idag et bedrøvet Brev til over Kongen, hvori han med største Bekymring og Ængstelse udtaler sig over hans Befindende; det er altsaa rimeligt, at han ei lever længe. Det gjør mig især ondt for den kjære Adler, som dette vil gaae meget nær til Hjerter; hans og Kongens Skjæbne have nu i en Række af Aar været knyttet til hinanden, at den Enes Livstraad ei kan overskjæres, uden at den Andens Liv rokkes og forstyrres. Adlers Trofasthed mod Kongen er saa stor, at han vil bukke under for dette Stød. Vi Andre komme til at lide mindre derved, skjøndt min Befordring derved vil trække ud. – Fra Hauch skal jeg hilse Dig mange Gange; han er meget utaalmodig over, at han Intet hører om hans Ansættelse i Kiel og han har ogsaa Grund til at beklage sig, da hans Studier aldeles afhænge deraf. Han svæver mellem Poesiens og Naturvidenskabens Rige og veed ei, til hvilket han tør vove at begive sig. Hans Kjærlighed til det Første drager ham bestandig til den Kant, og han har med megen Flid og Grundighed i 14 Dage studeret det Meste af den svenske Literatur og forstaaer Sproget fuldkomment; det er virkelig Skade, at der er saameget Vindbeutelagtigt hos Hauch, som undertiden stikker saa grelt frem, da han i Reglen forstaaer med en viis Forsigtighed at skjule det for Publicums Øine. Jeg besøger ham ellers gjerne og lærer ogsaa af hans Omgang, da han undertiden er særdeles sindrig og interessant, altid fuld af Liv og Phantasie. Hans Kone er nu Elskværdigheden selv mod Fr. og den gode Tone vedligeholdes altsaa Gudskee

Lov uforstyrret imellem os. – Det var os en stor Glæde og Overraskelse, at Otto besøgte os de to Dage, men det er saa tungt at skilles igjen og desværre aabner der sig vel ingen Udsigt for mig til nogen- 5
sinde at faae den Lykke at komme til Kjøbenhavn, for at boe der. Hvad der om kort Tid omtrent vilde være det Samme, var at faae 5
Ansættelse paa Routen mellem Kjøbenhavn og Korsøer og det vil-
de være et stort Held. Her i Sorø er det virkeligt ret godt at være alt
eftersom man lever sig ind i Forholdene, men Embedet er altfor lille
og jeg gyser næsten ved Tanken om, at Familien skulde udvide sig
og dog er dette naturligvis mit høieste Ønske. I det Hele kommer 10
jeg godt ud af det, men undertiden styrter der [fra] saa mange
Kanter Udgifter ind, at jeg, uagtet den strængeste Oeconomie (: jeg
anvender bestandig ei en Skilling paa min Person undertiden i flere
Maaneder:) ikke kan redde mig med min maanedlige Gage. Saaale-
des seer jeg mig nødsaget til at bede Dig, h v i s D u k a n u n d- 15
v æ r e d e m , at sende mig 25rd, skjøndt jeg for 8 Dage siden fik
100^r af den gode Adler. Jeg skal snart kunne gjøre Dig det indly-
sende, at det ei er Uorden fra min Side, der er Skyld i denne Bøn.
Foruden 40^r om Maaneden til Franciscas Huusholdning, som i de
sidste Maaneder ere overskredne med 10rd paa Grund af Indkjøb 20
til Vinteren, har jeg maattet betale 7 Favne Brænde, hvilket udgjør
57rd med Tilkjørsel og Skjæren. Rang- og Byskat for 1/2 Aar 20^r,
Smør og Sengeklæder til en ny Pige 17rd, 1 Fjerding Smør (19rd)
til Vinteren og nu skal Pigen have 20^r i Løn. Dette foruden Smaa-
udgifter til Reengjøring, Gulvtæpper osv. løber forfærdeligt op og 25
min lille Gage gaaer snart i Løbet. Bliv derfor ei vred, kjæreste Fa-
der, for denne Bøn og hvis Dine Finantser ei tillade det, saa maa du
ei bedrøve Dig over, at Du ei kan sende mig Pengene. Vor Herre
hjælper nok alligevel og jeg kan vel laane dem herude. – Hils den
gode, kjære William tusinde Gange fra os begge; tak ham for hans 30

sidste Brev, jeg skriver snart til ham. Dit Næt til Lænestolen faaer Du snart; F's Sengeliggen og Mangel paa Garn har udsat det lidt, men det er næsten færdigt. – Hun hilser Dig kjærligst.

Levvel, kjære Fader! og skriv snart lidt langt og vidtløfligt

5

til

Din Kjærlige Søn

Johannes.

I Hast.

Du skal ei ængste Dig for mig. Du seer, det er Forberedelsen til
 10 Vinteren, som har foraarsaget disse Udgifter. Jeg frygter for, at den gode Otto lægger Dig lidt til Byrde, hvori jeg er Skyld som Svoger. Forresten troer jeg at have en god Plan med Hensyn til Arrangementet af Dine Affairer, som jeg vil udføre naar jeg kommer til Byen; jeg vil selv gaae til Kongen og bede ham eftergive Dig Din
 15 Gjæld; hvad han muligvis vil nægte Faderen, kan han ei afslaae Sønnen, naar han beder for Faderen.

2112. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Khavn. d. 29 Octb. 1845.

Min gode Johannes!

Gud skee Lov at vor elskede Francisca igien er frisk og rask. At
 20 den slemme Efterretning bedrøvede mig, kan Du vel tænke; et Condolationsbrev vilde jeg nødig skrive, og derfor taug jeg for det første, ligesom Du, – og nu trøste vi os alle ved Haab om en lykkelig Fremtid, fuld, ikke blot af skønne Muligheder, men Sandsynligheder. Men Du har Ret i Forsigtighed og Ro ere nødvendige for igien
 25 at samle Kræfter. Beed hende for alting ikke skynde sig med Nættet til Stolen! det haster slet ikke; thi jeg bruger til almindeligt Brug,

den gamle Lænestol og har Marias mere til at see paa, naar jeg tænker paa hende i min Eensomhed. Men til Julen maa Roen ikke overdrives – til den Tid har hun samlet Kræfter og »i den skønne Juletid bør man sig ret fornøie« – og fornøie sine Kiæreste. Og det kunde Francisca ikke ved at sidde derude berøvet alle de gode Adlerske, som længes efter hende. Og for mig vilde det ogsaa være velvælgende, netop i Podagrasperioden at reise saa langt frem og tilbage. I Sorø kan man heller ikke more sig saa godt, som i Kiøbenhavn. Jeg har talt med Adler derom; han er ganske af min Mening. Naar Du bringer Francisca til Byen og reiser hiem strax efter Helligdage-
ne, saa vil Toldvæsenet ikke lide og Toldkammeret intet have derimod. Francisca maa blive noget længer hos de kiære Forældre.

Kongen er nu vel igien og Faren er overstaet. Han maa holde Diæt, gaae betids iseng og ikke arbeide saa meget som hidtil, saa holder Vorherre nok sin Haand over ham.

De 25^r skal jeg sende Dig saasart jeg selv faaer noget, det vil si-
ge i Begyndelsen af November om et Par Dage. Gud være lovet, at jeg fik Lov til at beholde min Gage af Finantskassen ubeskaaret, saalænge de 1200^r afdrages mig ved Universitetet, ellers var jeg »en Mand disværre!« Med Oeconomie og Orden vil jeg dog nok kunde
undvære disse 25^r. For Guds Skyld, kiæreste Johannes! brug ogsaa al mulig Oeconomie. – Jeg faaer ikke en Skilling fra Theatret. De ny Stykker bliver ikke spillede og af de gamle spiller man heller intet. Ikke engang Dina og Erik Glipping (: som de dog endnu ikke have glemt Rollerne af) blive spillede. Fra Tydskland (: Wien :) hø-
rer jeg endnu intet. Gud ved, om Dina bliver spillet. Ingen Forlæg-
ger har jeg til de tydske Stykker.

Her er kommen en tydsk Skribent en Dr. Kohl til Byen, en Reisebeskriver, som gjør megen Opsigt; han har længe været paa Augustenborg og med Kongen paa Jagt og i Frederiksborg. Jeg maa

dog ogsaa have ham engang, (: han er elskværdig og har været hos mig) jeg tænker at indbyde ham paa Fredag til Middag med Ørsterne og Adler.

I dette Øieblik fik jeg et Par Linier fra min gamle Ven Conferensceraad Lehmann: »Lieber Freund! darf ich Sie diesen Mittag auf ein Gericht Kohl einladen? Um 4 Uhr wird gegessen«.

William gjorde mig først opmærksom paa Vittigheden med Kohl. Jeg troede virkelig i min Enfoldighed, at jeg skulde spise en ny Slags »botanisk« Kaal hos min gamle Ven.

10 I Aftes hørte jeg Corints Beleiring: en ægte »Haupt und Statsaction« fra Stykkets Side. I Musiken er mange skønne Ting; dog vel mange *R o s i n e r* endnu; fra Rossinis første Periode.

Fyrst Wittgenstein (: som Skiæbnen har sædvanlig belemret mig med som venstre Sidemand) og som ikke kan lade mig sidde i Fred, 15 betroede mig at Elskeren i Stykket Faaborg, saa ud som en *A m a c h e r k o n e*. Dette fortræffelige Indfald repeterede han over Bænken til flere af de Omkringsiddende.

Stykket blev meget lunkent applauderet og til Slutning næsten ikke. Lige ovenpaa Jenny Lind smage nu disse Amagere freilich ik- 20 ke godt; det var ellers ypperligt indstuderet og Sangen var ogsaa brav i det Hele.

Men nu skal jeg barbære mig og klæde mig paa, for at gaae i Consistoriet; maa altsaa slutte med mange Hilsener til Eder Begge fra William Otto og

2113. *Fra I. F. Castelli.* Berghof zu Lilienfeld jetzt Wien am 30^e 8^{br} 45

Verehrter Freund!

Meine alte Freundschaft für Sie bestimmt mich Ihnen über das Schicksal zweier Ihrer Lieder zu berichten. Die eine meiner Mittheilungen wird Ihnen erfreulich, die andre aber unangenehm Falle
aber Glaube ich Ihnen erfreulich, die andre aber unangenehm
seyn, in jedem Falle aber glaube ich Ihnen die Wahrheit schuldig
zu seyn. – Also zur Sache!

Ihr *C o r r e g g i o* ist, nachdem er mehre[re] Jahre geruht hatte, neuerdings, und zwar durch die glänzendsten Kräfte unsere Hof-
bühne besetzt, in die Scene gegangen, und hatte bey dieser Reprise
wieder einen so ausserordentlichen Erfolg, dass er mit wahrem En-
thusiasmus aufgenommen ward und seitdem fast allwöchentlich
bei gedrängt vollem Hause gegeben wird.

Was Ihre *D i n a* anbelangt, so wurde sie von der Censur zuge-
lassen, die Rollen ausgeschrieben, vertheilt, die Leseprobe gehalten,
aber nach derselben – – das Stück wieder zurück gelegt. Man
sagt es habe den Herrn und Damen (welche jetzt unter des Grafen
Dietrichstein Direktion wieder die Nasen sehr hoch tragen) nicht
recht gefallen. Ich melde Ihnen dieses, damit Ihnen von irgend Je-
mand reinen Wein eingeschenkt wird und Sie sich danach zu be-
nehmen wissen.

Und nun eine wiederholte Bitte von mir. Ich schrieb im Juny von meinem Landaufenthalt an Sie dass ich meine Werke, welche ich
für Ihren König bestimmt directe an Sie abgesandt habe. Nun höre
ich gar nichts davon. Ich bitte Sie recht sehr mir zu melden ob Sie
selbe empfangen und übergeben haben; denn es wäre abscheulich
wenn sie verloren gegangen wären, und ich hätte gehofft dass mir
Ihr humaner König doch ein paar freundliche Worte hierüber wür-
de zugehen lassen.

Noch wünschte ich zu wissen, auf welchem Wege ich Ihnen am sichersten mein Taschenbuch, worin Ihr mir übersandtes Gedicht prangt zumitteln kann.

Leben Sie wohl grüssen Sie mir gütigst Herrn Anderson, wenn
5 Sie ihn sehen, erhalten Sie mir Ihre Freundschaft und geben Sie mir Nachricht über meine Werke.

Mit Hochachtung
Ihr
Dr. I.F. Castelli.

10 2120. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d: 13 Decb. 1845.

Min lille søde velsignede Ikken!

Nu har jeg faaet to Breve fra Dig og er endnu saa umenneskelig doven, at jeg sætter op at skrive Dig til, skjøndt Du forsikkrer mig at et Brev fra mig er en af Dine kiæreste Nydelser. Men ganske Do-
15 venskab var det dog heller ikke. Der var nemlig i Dit et Brev med til Francisca, hvilket jeg opsatte at give hende, til de besøgte os i By- en igien og jeg havde talt med Johannes. Du lykønskede nemlig den gode unge Kone til en Glæde – som destoværre atter ikke denne- gang kan gaae i Opfyldelse. Den stakkels Francisca havde samme
20 Skiæbne som første Gang; det skønne Haab røg i Lyset; dog slap hun selv dennegang langt bedre og befinder sig nu fuldkommen vel. Hun og Johannes ere igien i Byen i denne søde Juletid »hvori man skal sig fornøie«. Da Johannes ikke har meget af at bestille som Tolder i Sorø, tillade hans Foresatte ham gjerne disse Ferier. Han er
25 nu hos mig, Francisca hos Adlers, og saaledes have vi begge Søn og Datter igien til efter Nytaar, og besøge hverandre vechselviis. Ak hvi

boer I dog saa langt henne paa N ø r r e g a d e ? Hvi kan jeg ikke have mine smaa norske Gutter omkring mig og give dem et Juletræ. Men Legetøi skal de dog med første Skibsleilighed faae fra Bedstefader, og du kan sige Harald, at den tidt omtalte, oftere lovede, men endnu ikke ankomne G y n g e h e s t staaer parat for at ride til Steen i Norge, naar blot Ægir vil »sadle Havet op« paa en skikkelig Maade, at den kan komme afsted. For en Dreng, der alt sidder paa »en K i ø d h e s t « - (: som hans Bedstefader i sin Barndom behagede at udtrykke sig) er dette vel næsten under hans Værdighed, men Kiødhesten er dog ikke altid opsadlet og parat, Gyngehesten, 10 naar den eengang staaer der (: men den staar der desværre ikke endnu) løber ikke langt bort. Adam Gottlob Oehlenschläger den Y n g r e , ligner ogsaa den ældre deri, at han ikke (: endnu) sætter sig paa en Kiødhest. Gyngehest er derimod en anden Sag; Du kan sige ham, at hvis Bedstefader ogsaa har holdt op at ride paa den, saa 15 rider han endnu paa sin Kiæphest, ligesom den lille Adam paa sin - jeg mener Poesien. Nye tragiske Cothurner har jeg nu vel ikke syet, og heller ikke stukket comiske Sokker; ved Udgivelsen af de samlede Værker, men ved denne sidste H ø s t en gros, (Forelæggerens Navn er nemlig allegorisk) har jeg bagflicket og forsollet Adskilligt, 20 ogsaa stoppet adskillige af Sokkerne, eller »Strømperne; - ikke uden Kiærlighed«!

Theaterdideriktionen fører sig saaledes op mod mig at Oppositionsbladene have fundet det i sin Orden at tage mit Parti. - Man spiller intet af mig, hverken Gammelt eller Nyt. Det Naragtigste er, 25 at een af Directionen er min inderlig kiære Ven og Frænde: Adler, der under Ingen bedre end mig; - men det kunde aldrig falde mig ind at tale et Ord til ham om mine Sager, skiøndt vi sidde sammen i Theatret hver Aften og ugentlig besøge hinanden. Det var Synd! - Han tager nu eengang ingen Deel i Bestyrelsen af Theatret; for- 30

resten befinder han sig Gud skee Lov bedre nu, og det er et velsignet godt Menneske, med Smag og Indsigt i det Skønne; men Virkekraften – mangler! – Ligesaalidt kunde det falde mig ind at tale til Levezau om Theatersager, naar jeg seer ham. Vi ere hiertelig gode
5 Venner. Jeg spiste med ham hos Kongen forleden; vi talede om hindandens Aar, og Haar og Velbefindende – men om Theatret – ikke et Ord.

Dette bestyres nu allene af Herr Conferenceraad Collin – af Guds Unaade Despot over Skuepladsen, – indblæst af Heiberg eller
10 af sine egne bizarre Griller og Luner, hvad han skal mene. Med ham taler jeg formodentlig aldrig et Ord meer i denne Verden; jeg hilser ham altid meget høfligt og derved bliver det.

Forleden var dog den ny Regisseur Schneider hos mig og talede med mig om nogle af mine Tragødier, som han vilde see at faae paa
15 Brædderne. »Garrick i Frankrig« er nu udkommen og roses af Alle der have læst den. »Landet fundet og forsvundet« og et lille verificeret Lystspil i een Akt: »Den Rige og den Fattige« ere ogsaa begge trykte, men endnu ikke udkomne. Jeg sender ingen af dem ind for at bedømmes eller vrages af Directionen.

20 Om Dinas Skiæbne i Wien havde Castelli sendt mig en Hiobspost, at Skuespillerne cabaliserede imod den; men for nogle Dage siden fik jeg en aldeles modsat Efterretning fra Directeuren Holbein selv. – »Von einer Kabale – skriver han, ist nicht nur keine Spur vorhanden, sondern vielmehr das Gegentheil. Mit Sorgfalt und
25 Theilnahme für Gedicht und Dichter wird die Aufführung vorbereitet und bald wird nichts dem schönen Kinde in den Weg treten.« – Men da den religiøse Slutning med Munken ikke kan gaae an i det katholske Wien, saa bad Holbein mig at skrive »eine Schlussrede« til Dina, før hun gaaer til Døden. Denne har jeg digtet og vil af
30 skrive Dig den her:

Die Stunde ruft, die Glocke schlägt,
 Die flücht'gen Gaukelbilder schwinden;
 Das arme Herz ist tief bewegt -
 zum letztenmal - bald wird es Ruhe finden.

Und hab' ich auch viel Sorg und Spott - 5
 Nicht ohne eigne Schuld - erlitten -
 Doch dank' ich für mein kurzes Leben Gott;
 Der harte Kampf ist ausgestritten.

Was klag' ich, dass die Freude wich,
 Dass eitle Hoffnung schnell verschwunden? 10
 Weit schöner ist die Ros' als ich,
 Und lebt nur ein'ge Morgenstunden.

Der Greis - oft ohne Lebensglück
 Ermattet sank, nach wiederholtem Streben.
 Gesund und jung geb' ich Natur zurück 15
 die schöne Blüthe die sie mir gegeben.

Und dieses warme, volle Herz!
 Im Tode wird es Glück erwerben;
 Es schwingt sich freudig himmelwärtz -
 Ich weis es: meine Seele kann nicht sterben! 20

Første Juledag.

Glædelig Fest! I kiære, velsignede Steenboere! - Jeg tvivler ikke
 om at der har været Høitid i Aftes paa det stille, eensomme Steen;
 men hvor der ikke var stille og eensomt men stort Selskab og As-
 semblix af Forældrene og de kiære Rollinger. Jeg forestiller mig en 25

Alf flyve over Havet, mellem Biergene, – saa seer han Lys, meer end sædvanligt i Wollerts Gaard, standser sin Fart, kiger ind af Vinduet og opdager det deilige Juletræ straalende, og de smaae Gutters Øine opspilede og straalende af Glæde – og Forældrenes Øine straalende af Børnenes Glæde, og af Glæde over Børnene – og Tyendet i Døren ligeledes med glade Blikke over Herskabets Tilfredshed og over den prægtige Julepyramide. O hvi kunde Gyngehesten ikke gyngede over Havet ind i Eders skønne Havn til Harald Haarfagerske og Oehenschläger junior? Thi den lille i Vuggen kan endnu ikke deeltage i slige ridderlige Øvelser.

Nu Gud velsigne og bevare Eder da alle og give Eder et langt og lykkeligt Liv. Jeg indslutter med denne min Julevelsignelse tillige min Nytaarsvelsignelse thi heller ikke til denne Fest seer jeg Eder – men min søde Glæde er det herlige Haab at jeg skal see Eder alle hos mig til Sommer, i dette kiære nye Aar.

Vi have levet her i Lystighed og Glæde (Johannes og Francisca ere herinde fra Sorø og hendes Søster Grethe som er hos Falsens, ogsaa :) En lille Svartalf havde rigtignok foresat sig at spille mig Glæden med at give mig pludselig Gigt i min ene Fod, saa at jeg et Par Dage ikke kunde gaae. Lille Juleaften var det de gamle Adlers og Johannes og Franciscas Bryllupsdag – tænk Dig hvilken Sorg det havde været mig, hvis jeg atter skulde blevet derfra ligesom i fior i Paris, skjøndt jeg var i Kiøbenhavn. Men min gode Genius kom mig til Hielp; det blev bedre – jeg kunde kiøre derhen og maatte rigtignok tildeels holde Diæt ved Bordet, men kunde dog til de gode Venners Gammen til Skaalen reise mig og recitere følgende Linier:

1.)

»Fior jeg skiltes langt herfra,
Hid ei min Stemme kunde lyde;

Iaar den lede Podagra
 Mig atter vilde det forbyde,
 Som Fader, gammel Ven og Giæst
 At feire denne skjønnne Fest.

2.)

Dog - jeg er humpet hid i Hal, 5
 Jeg maatte dele fromme Glæde,
 Som Fader, Ven, som Danerskiald
 En liden Sang til Skaalen qvæde!
 En dobbelt Skaal og dobbelt skjønn
 For Ven, Veninde - Datter, Søn! 10

3.)

Og Ønsket høit jeg yttre nu
 Blandt Venner, som sig froe forsamle:
 Du unge Par! i Troskab Du
 I ædel Vandel lign dit Gamle! 15
 Du gamle Par! lad Aldren flye,
 Og lign i Ungdomskraft det Ny!«

Et Par Dage i forveien var det A.S. Ørsteds Fødselsdag (: den 21 Decb). Han gjorde et stort Aftenselskab, Dagen før, hos sig selv, hvor Johannes's og Franciscas Skaal blev drukken i Champagne. 20
 Dagen efter paa selve Fødselsdagen, var jeg og Johannes budne til Broderens. H.C. Ørsteds spurgte Johannes i Eenrum, om han ikke troede, jeg kunde være disponeret til at skrive et lille Digt til Broderen i morgen. Johannes meddeelte mig det fromme Ønske, og skjøndt jeg oftere har skrevet Vers til A.S. Ørsted, vilde jeg ikke 25

skuffe Hans Christians Forventning, men skrev følgende Linier som jeg ogsaa reciterede ved Bordet:

- Det var i Nord
En Oldtidsskik, som Fremtid vil gientage,
5 Ved Vennebord
At hædre Fædrelandets skønne Dage.
Saadan med Jarl,
Med Kæmpe, Skiald, sad gode Hrolf i Leire;
Og Store Carl
10 I Aachen saadan monne Festen feire.
Og rundtomkring,
Hvor Viisdom, Skønhed virked høie Nytte
En Vennering
Sig samled, snart i Borg og snart i Hytte.
15 En sielden Aand,
Begavede Profet og store Tænker,
Bandt Venskabs Baand,
Idet de sønderlede Mørkets Lænker.
I Axelstad
20 Slig Kreds sig her hvert Aar har tro gienfundet,
og skuer glad
hen paa den Ædling, som har Krandsen bundet.
Graat er hans Haar,
Men Aanden sig med Ungdomsstyrke svinger
25 I Siælens Vaar,
Og Tiden stækker ikke Siælens Vinger.
Vor Ørsted! stærk,
Stærk i din Aand og lysende dens Kiærte;

Stort var dit Værk,
 Og stort, vor Ven! som Aanden, er dit Hierte.
 Saa imodtag
 Vor Hyldning her med vennehulde Blikke
 Paa Ørsteds Dag
 Hans Skaal, med Fryd, de gamle Venner drikke!

5

Og det skeete da nu ogsaa med megen Gammen. I Aftes (Juleaften) var B ø r n e n e hos mig og vi spillede Lotteri om Marcipaner. Det glædte mig ret at see de to yndige Døttre Francisca og hendes 10 Søster Grethe i min Stue, som om jeg var deres Fader, – m e n – de erstatte mig med al deres Elskværdighed dog ikke min! – jeg vil ikke nævne hende, Du kiender hende ikke. Det er en st-or Hemmelighed som (: jeg havde nær sagt) salig Skiælderup sagde.

Jeg har travlt i denne Tid med at udgive og corrigere Trykken til 15 mine ny Stykker. Gienfærdet, Garrick, Landet fundet og forsvundet og Den Rige og den Fattige ere nu trykte; jeg skal sende dem saasnart muligt. Det var naturligviis mig, som sendte den sidste Pakke.

Ludvig Mynster er kommen hiem fra sin Udenlandsreise. Han 20 besøgte mig igaar; Reisen har gjort han mere Mandig. Andersen (: det evige Barn) privatiserer nu i Oldenborg hvor han forelæser Hof-fet sine Eventyr. Det vil han nok fortsætte paa flere Stæder; man kan virkelig sige: Han gaaer paa Eventyr. Men – »nu haver jeg ikke mere Papir«. (: Winkler er død af en daarlig bulden Finger og jeg 25 fulgte ham til Graven) Jeg slutter nu i det jeg atter ønsker Dig, Din gode Wollert og alle tre Sønner glædeligt og lyksaligt Nytaar fra Brødre, hele Familien og Din kiærlige Fader

A. Oehlschläger.

2125. Til A. Bournonville.

d: 8 Januar 1846.

Kiæreste Bournonville!

Forsmaaee ikke medfølgende fire Stykker, min Musas seneste Frugter! Af disse Stykker har Theaterdirectionen Lyst til at opføre
 5 »Landet fundet og forsvundet«. De vil see, at deri er en Scene med de Vilde, hvor de dandse og hvor der kæmpes med dem; denne Scene maa behandles b a l l e tagtigt. Jeg tænker Rung componerer Musiken, men hvo componerer Dandsen og de maleriske Grupper? Jeg veed nok, det ligger udenfor Deres Forpligtelse, gode gamle
 10 Ven! at befatte Dem med Noget udenfor Balletfaget; men den Digter, hvem De saa ofte har viist Prøver paa Kiærlighed og Hengivenhed vender sig personligt til Dem med denne Bøn; og den genialske Componist til Slaget paa Stiklestad vil vist heller ikke nægte at blande aandeligt Fostbroderblod i den Digers Fodspor, der viser at han
 15 endnu ikke har ophørt at vandre Kunstnerveien.

Deres gamle Ven
 A. Oehlenschläger.

2127. Fra Marie Konow.

Steen den 23de Januar 1846.

Søde lille dovne Fader!

20 Endelig langt om længe fik jeg da et Brev igjen, efter at jeg i et heelt Fjerdingsaar intet havde faaet, saa det kunde jo rigtignok være paa høie Tider! Jeg var ganske ængstelig tilmode, da jeg umulig kunde troe, det var bare Dovenskab, og i de seneste Uger var jeg i den største Angst og Spænding hver Løverdag, naar Halvor var i
 25 Byen. Efter da hele Dagen at have spurgt mig selv og Konow : »faaer jeg Brev fra Fader i Aften?« sad vi og lyttede til om Aftenen

om ikke Vognen kom, og naar vi da hørte Vognraslen eller Bjelde, styrtede jeg ud i Kjøkkenet for at aabne Avispakken, hvori det ønskede Brev da ikke fandtes, og tit frygtede for i Aviserne at læse om Ulykkestilfælde, som kunde være Grund dertil. Naar Du nu veed dette, og desuden, at jeg, efter at have skrantet saa temmelig i lang Tid, efter Brevets Ankomst blev saa langt qvikkere og raskere næste Dag, haaber jeg ikke, Du vil lade mig vente til Paaske paa det næste Brev, men glæde mig lidt før dermed –

Gud skee Lov at Du er rask, og at kun Podagra har gjort Dig et lille Besøg[.]

Konow og jeg have i Grunden været nogle Stakler hele Vinteren, uden dog at have været sengeliggende. Jeg skrev Dig et Par Ord med Sølieutenant Grove som var her i Besøg hos Carl, (jeg tænker Du har modtaget det, da jeg har seet af Aviserne, at han kom til Kjøbenhavn et Par Dage efter Dit sidste Brev var skrevet). Deri fortalte jeg at Konow havde skrantet i længere Tid af Maven, der var reent Uorden, nu kommer han sig efter at have brugt nogle Midler derfor. Jeg duer ikke til Stort, den sidste lille forbannije Unge kom noget for nær efter Adam for mine Kræfter, vi faae nu see, hvad Sommeren og Reisen til Bedstefader kan indvirke paa Sundheden. Jeg gaaer næsten aldrig ud, da jeg bliver saa træt og angreben, men igaar tog vi os en lille Køretour i deiligt, stille Veir. Naar det bare nu vilde blive Kaneføre, saa vi kunde benytte vore Kaner, der have været i Byen og bleven repareret, lakeret op og beklædt nyt, saa de ere som splinternye. Børnene ere ganske raske, Gudskelov, og især den Lille, der er saa tyk som en Pølse og yndig hvid og rød. Den lille Adam er noget fiin og spinkel, men han er den største G a l f a n s og C a n a l i e som han selv siger, og hver Aften, naar han og Harald er kommen til Sengs, er der en frygtelig Commerce og Dandsen om hinandens Seng, saa Fader og Moder tit maae kaldes ind for

at holde Orden, som dog sjelden varer længer, end til vi ere vel ude af Døren igjen. Adam vil altid, jeg skal » s y n g e (o m) B e d s t e f a ' e r « naar han skal sove ind, og er altid bange naar jeg gaaer lidt ud med Kaabe og Hat, at jeg skal » r e i s e K ø p p e n j a v n «
5 uden at tage D a m s e n med. Vi glæde os uhyre til den søde Bedstefader sender Gyngehesten, men jeg har dog ikke fortalt hvad det er, Du vil sende, for at Overraskelsen skal være desto større. Juleaften havde vi da et deiligt, stort Juletræ med mange Herligheder paa og en heel Deel Legetøi, som jeg havde kjøbt sidst i Byen ligefor Haralds Næse, uden at det havde anet ham, at det skulde hjem med.
De havde faaet endnu mere Legetøi, da Onkel Carl havde sendt en Pakke herop til dem, men hvad har Fanden ikke at bestille, en skammelig Tyv tog den hele Pakke af Vognen, da Halvor et Øieblik havde forladt den paa Gaden, for at springe ind i en Bod at købe Noget.
15 Det var der nu stor Sorg over, og Adam sagde »Dykke Tyv tae Adam Leketøi« og vilde sætte ham i Gammekogen, men han var destoværre ikke at faa fat paa. De fik ellers meer end nok alligevel, og Glæden var stor, da de bleve førte ind til Juletræet, under hvilket der stod et Bord til hver med Legetøi. Vi havde bildt dem ind, at
20 iaar fik de intet Træ, og de vare ganske resignerede, hvilket ikke forhøiede Glæden lidet. Adam som Tambour var ganske udmærket. Den Lillebitte gloede med de store Øine paa de mange Ljus og sprellede med de smaae Pudselerker af Glæde. Nu er han snart et halvt Aar og skal have Natbuxer, som pleier at klæde dem saa fortrinligt.
25 Det er Haralds og Adams største Fornøielse, naar Fader fortæller dem Historier og Eventyr. Adam kommer altid op i Sophaen og sætter sig tilrette og beder: »Fader, tælle m e i meget« og under Fortællingen udbryder han hvert Øieblik i Exstase »maarsomt, maarsomt«! Harald har faaet sig en ny Abc, som u r -
30 s p r ü n g l i c h skriver sig fra Kjøbenhavn og er meget god med

mange Træsnit, og udtænkt for at give Børn lyst at læse, hvilket kom meget Apropos til vores meget dovne Harald, der altid har tusinde andre Ting i Hovedet, naar han skal læse, og derfor ingen Fremgang gjør. Han var for nylig med mig og Konow nede at besøge Præstens, der ogsaa have 3 Børn omtrent paa vores's Alder, men vi bleve meget skamfulde over at høre, hvor peent den ældste lille Pige kunde læse, og Harald endnu kun kan stave – Han skal lære at skrive Streger, som Introduction til Bogstaver, som den søde Bedstefader skal skrive for ham til Summer, som Adam siger. Onkel Jahn har været herude siden Juul, og er da paa en Maade Barnepige, thi Ungerne plager ham bestandig, han maa ind i Sovekammeret hver Aften og bivaane den Scene, naar de spise Melkebrød og blive klædt af og vadsket, og maae spille paa Violin for dem, medens det gaee for sig. Saa maa han sidde paa Sengekanten og fortælle om Ulve og Bjørne og ofte vugge og visse for den lille Boer. »Junkel Jahn« hører man Adam bestandig ville have fat paa, for at vise Biller eller tegne Dyr. Han havde Pontoppidans danske Atlas med herude, som Konow har kjøbt af ham, og som det moerer mig meget at see i, hvordan Kjøbenhavn har været og da tildeels er endnu og fortælle Onkel Jahn om det, hvilket moerer ham Noget uhyre.

Nu er da det for Bergen saa vigtige Sildefiskerie begyndt. Vores Jagt og tre store Seilbaade, hvoraf den ene var ganske nye, reiste kort efter Nytaar med 16 Mand og en Mængde Nøder og Garn derhen hvor det bestandigt pleier at begynde, omtrent imellem Bergen og Stavanger. De blive nok borte omtrent 8 Uger, endnu have vi ikke hørt noget fra dem, det var moersomt, om de gjorde god Fangst!

Her er vist neppe Noget at fortælle Dig, som kan moere eller interessere Dig, her foregaaer Intet uden det Samme, bestandigt i vores saa stille og regelmæssige Liv.

Den gamle Mohr døde i Efteraaret, (jeg veed ikke, om jeg har fortalt det), ganske pludseligt. En Broder af Ole Bull har i London i Forening med en anden respectable Nordmand prøvet paa at gjøre falske 100 Speciesedler, men er attrapperet og efter de engelske Love dømt til at deporteres paa 14 Aar. En slem Historie for Familien! Ole skal være reist til London for om mueligt at faae hans Skjebne lidt forbedret og faae ham paa et bedre Sted, jeg veed ikke om det var til Botany Bay, han skulde. Men det har maaskee staaet i de danske Blade. Ole skal have bragt 80.000 Dollars med fra America.

10 Jeg fik nylig en nydelig broderet Barnehue fra Kjøbenhavn, formodentlig fra Mathilde Reinhardt, men intet Brev fulgte. De søde, kjære Piger, hvor meget jeg har tænkt paa dem i denne sidste Tid! Jeg fik for ikke længe siden Brev fra de stakkels Børn som nu staae allene i Verden. De skreve saa smukt, hjerteligt, men med en christelig Resignation som virkelig var rørende i deres dybe Sorg. De sagde, at den største Glæde og Trøst havde De faaet af Dit smukke Digt over deres Fader, hvor Du skildrer ham saa aldeles, men som de beklagede endnu ikke at have kunnet takke Dig for –

Det er dog bedrøveligt med den kjære Francisca, som det atter er 20 gaaet galt med, naar jeg skriver til hende er det vel bedst slet ikke at omtale det Hele, for ikke baade at bedrøve baade hende og Johannes ved at rippe det op igjen.

Det glædte mig at Du havde havt disse hos Dig i Byen, og at Du havde kunnet bivaane Bryllupsdagens Festivitet hos Adlers. Jeg har 25 af Aviserne seet at der ikke er givet meget af Dig i Saisonen; nu saae jeg dog at Erik og Abel skulde gives. Jeg gratulerer til Dinas Opførelse i Wien og takker Dig for Du afskrev mig den smukke nye Slutning, hvorved Stykket vist ikke har tabt. – – Jeg blev forundret over hvor smukt den lille Sophie, som nu vel snart er en stor Sophie, 30 skriver, Du maa hilse den søde Unge mange Gange fra mig. Nu

seer Du hende vel oftere, eller har Phister atter faaet Nykker siden Scenen med William?

Men, aperpos vi tale om Køer, William hører jeg da aldrig et Ord fra, beed ham dog en Gang muntre mig lidt i min Eensomhed ved at skrive et langt Brev til mig og fortælle mig brav meget om alle vore Bekjendtere, som jeg snart ikke kjender mere. 5

Vi have havt frygteligt stormfuldt Veir indtil Nytaar, og en Mængde Skibe ere forliste, men nu er det bleven mere stille og mildt, jeg seer Harald priser Sommer og løber hen ad Veien uden Hue og Frakke. Vi have i den heele Vinter ikke villet gaae den lange Vei fra Konows Værelse (eller K a n toret som Pigerne og Adam siger) for at drikke Thee inde i Spisestuen, vi lader derfor smøre Smørebrød og bringe herind med Thepotte og Kopper, og sidde nu her om Aftenen og drikke uden at skulde forkjøle os ved at gaae igjennem de mange kolde Værelser. Ungerne komme herind hvert Øieblik og de have moeret sig meget med lege Skjul med Konow, men da alle Gjemmestederne nu ere saa bekjendte, maae vi holde op dermed. Nu skal jeg binde Papir over Smørkrukkerne, der skulle til Byen i Morgen, og derfor maa jeg nu holde op, desuden har jeg ikke det Ringeste at skrive om meer. Konow hilser Dig mange Gange, og baade han og jeg ønsker Dig at det nye Aar maa blive lykkeligt i enhver Henseende. Iaar skal vi da med Guds Hjelp sees og tilbringe en Tid lykkeligt sammen. Adieu, hils alle gode Venner fra Din 10 15 20

Marie.

25

2130. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d: 4 Febr. 1846.

Min søde Maria!

Det er afskyeligt af mig, at jeg, ved at tie saa længe før jeg skriver til Dig igien, forarsager Dig Sorg og Ængstelse i Dit datterlige
 5 Hierte for den gamle Fader. Jeg lover Dig helligt: det skal ikke skee; men for ikke at føres i Fristelse af den lede Dovenskabsdiævel, og for ikke at kunne skyde Skylden paa Mangel af Tid, saa har jeg besluttet kun hvergang at sende Dig to og ikke fire Brevblade. Det samme foreslaaer jeg Dig; men saa skrive vi *strax* hinanden,
 10 naar vi have faaet Brev, og saa bliver det dog i Løbet af Aaret lige saameget – og langt bedre, fordi vi *tiere* høre fra hinanden; og Efterretningen om det kiære Velbefindende er dog altid det Vigtigste – I det sidste Brev bedrøver Du mig lidt, ved at klage over Mangel paa Kræfter. Jeg var saa glad, thi Lieutnant Grove, som saae
 15 Dig i Bergen, fortalte os, at Du blomstrede som en Jomfru. Da Du nu ingen Hex er, og det altsaa ikke kan være Øiensforblindelse, maa der dog være Noget i, og jeg trøster mig derfor ved, at Kræfterne nok komme fuldeligt igien med Vaaren og den kiære Sol.

Hvad mig angaaer, saa gaaer det mig som en fuld Mand, der ikke
 20 ret kan komme paa Benene og tumler, naar han kommer op, fra det ene Stuehjørne til det Andet. Den forbanneje gamle Jomfru Podagra har for *lift* sig i mig, paa mine gamle Dage, og naar jeg troer, at have faaet hende vel paa Døren, saa kommer hun igien og trykker – ikke min Haand – men min Fod, med en nederdrægtig
 25 Hengivenhed. Hun gjør mig egentlig ingen Fortræd, men hun enuerer mig, det hæslige Bæst, og hindrer mig i at holde *F a a r e - læsninger*, i at spadsere, gaae paa Comødie og i Selskaber. *T æ n k !* (: som Trine Stuepige siger, uden selv at tænke) jeg er beddet i Aften til Soirée hos den preusiske Minister, paa Fredag Aften
 30 hos den tyske, paa Løverdags Middag hos den danske Grev Re-

ventlou Criminil (:Ministeren) – og kan ikke komme!! Jeg har jo hele Vinteren siddet saadan paa Grund og ikke været Nogetsteds endnu, kun i Førstningen hos Adlers og Ørsted. – Forleden, da jeg var kommet mig lidt igien, gik jeg til Conferenceraad Ørstedes en Aften, for at faae en lille L'hombre. I min Upasselighedstid havde de oftere (ogsaa A.S. Ørsted) besøgt mig, ganske en garçon og spillet Kort med mig, til en Kop Thee og et Stykke Julekage. Da jeg gik hiem med Ministeren, (: som selv hverken havde Handsker eller Parapluie) skylregnede det i den høie Sne. Henrik havde glempt at hente mig en Vogn, jeg maatte ælte hiem i Sneevællingen – og Morgen- 10
 genen derpaa besøgte Mamsel Podagra mig atter og truede kiærligt med Fingeren – ad min Taa. – Dog – det er en O v e r g a n g sagde Ræven [da] de flaaede ham. I Wien har man nu ogsaa flaaet mig, det vel sige spillet Dina – uden at den gjorde Lykke. Jeg forstaaer ikke at lave de godt Folk en rigtig Wienerdrik, saaledes som Halm i 15
 Ørkenens Søn, etc: De vil æde Halm i Ørkenen, og i Dina er der endnu Saft og Kraft. – En Wienerrecensent har givet sine Landsmænd det ganske godt. Han skriver:

Von den zahlreichen Meisterwerken Oehlenschlägers war es der einzige Correggio, den Wien von der Bühne herab geniessbar fand, 20
 und in diesem Werke selber war es das Künstlerleben, und die entschiedene Hinneigung zum sentimentalén Raisonnement, was es allgemeiner zugänglich machte, als die übrigen Dramen Oehlenschlägers, samt und sonders. Auf diesem Boden war Kotzebue den grössten Dichtern überlegen, die sich ja glücklich preisen durften, wenn sie mit diesem prosaischesten aller Seelen den Theaterlorber theilen konnten .. Soviel um darzuthun, dass Dina nicht schlechter zu seyn braucht, als andere von ganz Deutschland bewunderte, von ganz Dänemark gefeierte Dichtungen dieses Meisters. »Hakon Jarl« »Hagbarth und Signe«, Axel und Walburg wür- 30

den das gleiche Schicksal mit der Dina theilen, wenn es Jemanden einfiele, sie mit u n s e r n Schauspielern vor u n s e r m Publicum zu geben. Mag die Dina zergliedern, wer will, ein Dichter schrieb sie, das beweist jedes Blatt! u.s.w. –

5 Jeg kiender ikke Manden, han hedder Andr: Schumacher. – Men hvad hjælper det? Det er dog tungt at man saadan overalt nu skal gaae bag af Dandsen. De mene vel: jeg er for gammel og skal ikke dandse meer. – Men naar jeg betragter Nutidens Dandsere – saa faaer jeg ikke megen Respect for mine Eftermænd. H.P. Holst
10 er nu Tidens Lys. Jeg saaer hans Gioachino – de deiligste Decorationer og deilig Musik og Dragter etc: »Traun mir gefiele das Stück, vären nicht Worte dabei« siger Schlegel et Sted om Kotzebues Joannna v. Montfoucon. Man fornøier sig i disse Dage over en Vau-deville Emma og William – som spilles i Klampenborg. Det er en
15 slags dramatiseret Corsar, men uden Lune og Vittighed, blot med Spas og personlige Hensyn til Badeanstalten etc. Det grine de da af. – I Romeo og Julie beundrer det store Jødepublicum i Kiøbenhavn en Mamsell Meier der skal blive den danske Scenes Rachel. For mig er hun en Lea. Hun bliver aldrig noget Udmærket, og den sø-
20 de, ædle Julie er hun slet ikke. Hun er en Copie af Fru Heiberg.

Min lille Tragödie »Landet fundet og forsvundet« har Theaterdirectionen s e l v tilbudt mig at lade spille. Det er intet Knaldeffectstykke; for det Historiske og Nationale har man – uagtet alle skandinaviske Selskaber, ikke megen Sands – Jeg venter mig ikke stor
25 Virkning, men Stykket læses og agtes meget – selv af Stemmegiverne.

Jeg har sendt Dig det og de andre Stykker med Gyngehesten til Børnene. Gid det maa være velankommen til Bergen.

Røverborgen skal de nu snart have, men derfor faaer jeg Intet, da
30 den er opført over 25 Gange. Man har lovet mig at spille Væring-

ne og Stærkodder; det kunde give lidt i Skiæppen. Apropos, jeg gratulerer til det deilige Sildefiskeri!

Nu kommer der en mærkværdig Nyhed: Henrik og Pernille - Phister og Jomfru Petersen ere blevne forlovede og skal snart giftes. De vare oppe hos mig forleden Dag og gjorde mig en formelig Visit. Gud give det maa gaae godt for den gode Jomfru Petersen. Lille Sophie bliver - efter fælleds Overenskomst - hos sin Madame Anton, hvor hun er i Kost.

Paa Løverdag er det Din gode Broders Johannes' Fødselsdag. Jeg vil sende ham noget Viin, at han kan drikke alle vores Skaal og sin egen til. - Han skulde været til Saxekiøbing, fordi man der var misfornøiet med Consumtionsforvalteren; men denne bad om godt Veir, fik Lov at blive - og Johannes bliver nu for det første i Sorø. Omflytningen havde for Øieblikket ikke været ham til Fordeel; men det var en Opmærksomhed man viste ham, i Tillid til hans Duelighed; han kunde ikke afslaae det; fik en Steen i Brædtet hos sine Foresatte som ogsaa, i denne Anledning have recomanderet ham til Kongen, for Fremtiden.

Jette Wulf kommer hiem i disse Dage med sin Broder fra Portugal.

See saa min søde velsignede Maria! nu ikke mere dennegang. Skriv mig snart igien, et hvert lille Træk Du fortæller mig af Dit Huusliv og om de tre smaae velsignede Drenge er mig dyrebart, og jeg kan ikke faae for mange.

William loe meget godhiertigt over Dit Ko - Apropos, i Dit sidste Brev. Den stakkels Fyr sidder rigtignok paa Contoiret hele Formiddagen fra Kl. 9 til 3 og skriver; det maa tiene lidt til hans Undskyldning. Hils Konow hierteligt, og kys de søde Drenge mange Gange fra deres Bedstefader og Din trofaste Fader

A. Oehlenschläger. 30

2134. *Fra Marie Konow.*

Steen den 21de Febr. 1846.

Sødeste Bedstefader!

Dersom jeg ikke havde været saa doven til at skrive, hvilket for-
modentlig er en Arvelod fra min lille Fader; havde jeg allerede for
5 14 Dage siden kunnet lade Dig vide, at den deilige Gyngehest lykkeligt er arriveret hertil, og at den har foraarsaget Børnene en uhyre Glæde. Men jeg maa da ogsaa sige, at et saadant Pragtexemplar har jeg aldrig seet, og vi vare alle ganske stupefa i t e over den, da Emballagen blev taget af. Jeg skal da takke »søde Bedstefader« noget
10 uhyre fra Ungerne for den! Den Aften da den kom, havde jeg forbedt Harald paa, at det lovede Legetøi fra Kjøbenhavn skulde komme, og han fik Lov at blive lidt længere oppe for at see det. Uagtet han nu kun troede, det var en Æske med Tinsoldater eller noget Lignende, var han i en uhyre Spænding, før det blev bragt af Vognen,
15 men da 2 Mænd kom slæbende med det store Dyr, blev han ganske maalløs, og stod med stive Øine og saa til Afpakningen, og da Hesten stod der, kastede han sig lige ned paa Gulvet med Ansigtet nedad. Men nu kom den bedste Scene, da den blev bragt ind i Sovekammeret hvor Adam laa i Sengen uden endnu at sove. Han
20 kom ud paa Gulvet i Natbuxer og betragtede Hesten først med lidt Angst, som siden gik over til Jubel, og at see ham løbe om med Natbuxerne omkring Hesten og klappe den og sige: Ah-h, skynd Dig lille Hest! etc etc bemærke, at den havde Ø i n e r , Øren Hale etc, bestandig accompagneret af skraae Jubelspring, var virkelig det sø-
25 deste Syn, man kunde tænke sig, og jeg vilde bare ønske, at Bedstefader kunde have været Vidne til det. Harald reed strax en lang Tour, og var naturligviis neppe at faae i Seng den Aften, og han stod ganske tidligt op næste Morgen og reed den hele næste Søndag. Nu kan ogsaa Adam ride alene, naar han har Benene inde i (ikke Stige-
30 bøilerne de ere meget for lange hvor høit vi saa spænde dem til de

stakkede Pudselanker) men i Remmene dertil. Den lille Broer rider ogsaa med Blee og blaae strikkede Skoe og leer uhyre derover. For Du maa vide, at han begynder at associere sig til sine Brødre, leer til dem og vil være med, og jeg lægger ham da altid disse Ord i Munden:

5

Ich sey, gewährt mir die Bitte,
In eurem Bunde der Dritte -

Adam imellem dem begge, betragtet som juste milieu for sig selv er ypperlig, og jeg troer næsten, jeg holder lidt meer af ham, fordi han hedder Adam Gottlob Oehlenslæger, som han siger 10 meget rigtigt.

Tusind Tak for Bøgerne! vi havde stor Glæde af at læse dem, og jeg tænker da bestemt, at Landet fundet og forsvundet, som Du skrev om at Collin havde foreslaaet Dig, bliver opført.

Vi leve da her nok saa godt, Veiret har været meget foranderligt, 15 men i nogen Tid har det været Kaneføre, som Konow ofte har benyttet at køre i med de pene istandsatte Kaner. Et Par Gange har jeg ogsaa været med, og jeg synes det har gjort mig godt. Jeg burde vel sagtens røre mig lidt, men i saa stygt Veir kan man jo ikke spadsere, det indseer Du selv, men jeg har ellers isinde at gjøre det naar Veiret 20 tillader det, saa tænker jeg at faae alle mine Kræfter tilbage. I de neste Dage har jeg været paa nogle Excursioner i Grøvterne efter Brunkarse, som jeg husker Du holder saa meget af, og som her staaer saa fuldt af overalt.

Fra Folkene med Jagten, der som jeg har fortalt Dig, er ude paa 25 Sildefiskerie, kom der for nogen Tid siden en Baad med den største Not, der var gaaet - midt over og ikke mere kunde bruges før den blev gjort istand, det var lidt uheldigt, da det var den største, men de fik en anden med, og de havde desuden nogen paa Jagten. Dengang havde de ikke fisket saa grumme meget, det vil sige om- 30

trent 130 Spdl, men det var ikke mere end til at dække Omkostningerne, men siden den Tid skal der nok være fisket meget der, hvor de vare, men vi have endnu ikke hørt noget fra dem siden. Konow er nu ganske rask, han er idag i deiligt Veir ude med Onkel Jahn paa Fjorden at skyde Fugle, hvoraf nogle ere trannede men andre meget gode. Han gaaer i denne Tid næsten hver Dag op paa Stene-fjeldet med Kikkert og moerer sig over at see alle de mange Silde-jagter, som reise til Bergen. Det er nok et stort Fiskerie i aar. Medens jeg husker det maa jeg hilse Dig og William saa »flittigt« fra Onkel Jahn, der altid paalægger mig det som en Samvittighedssag. Siig William at han ofte har havt isinde at opfylde det gjorte Løfte, at skrive til ham, naar noget Skib er reist, og at han endnu taler om det, da han antager, at William vilde glæde sig meget derover, og jeg tvivler heller ikke om, at jo et saadant Brev vilde more ham – Men, allersødeste lille Fader, hvad skal jeg dog skrive til Dig om? Jeg er bange jeg er altfor omstændelig i mine Beretninger om Børnene, der som Renna ganske rigtigt bemærker ikke opvarte med nogle geniale Træk, som jeg kunde rapportere, og derfor maae Bedstefaderkjærligheden bære over med det uinteressante i mine Beretninger som ikke ere henvendt uden netop til ham. Nu er den mindste da 1/2 Aar, og jeg synes det er, hvad det er, at han endnu intet Navn har. Han er stor og stærk og rød som en Rose, hvorfor Onkel Jahn ogsaa kalder ham »little Bl u msteret«. Adam og Harald havde igaar faaet bunden Rypevinger paa Ryggen og vare i den Formening, at de nu kunde flyve, og som Dickens lader en Værts-huusmadame sige i en Roman at de »wanted but a pair of wings to be a little syrup« (cherub). De spurgte om de nu vare Engle, og vilde endelig at jeg skulde lære dem at flyve –

Min Tid er optaget med at sye og lappe til Børnene, da hullede Buxeknæe hører til Dagens Orden. Jeg læser ogsaa endeel, og oven-

nævnte Roman af Charles Dickens »Martin Chuzzlewit« har moeret baade Konow og mig meget, da der er de ypperligste Skildringer af Personer og Characterer -

Børnene tale nu bestandig om Reisen til Kjøbenhavn, og de true hinanden indbyrdes, naar de ere uartige med ikke at skulde med, men blive alene hjemme. Harald glæder sig meget til alle de deilige Historier og Eventyr, som Bedstefader skulde fortælle ham, thi han forsikkrede mig idag at Bedstefader holdt saa meget af at fortælle smaae Dreng - Adam bliver det nok ogsaa en Glæde for, thi der kommer bestandig Anmodninger fra ham om at »tælle mig meget - sorte Missekat! eller - Kone eller - Tiger, men om udelades bestandig. Saa skal han hae Blyant, og saa er det et Plagerie om at tegne alle Ting og klippe Mænd af Papir. Naar de bliver stødt, saa op paa Hesten og directe til Køpenjavn fra Fader og Moder. Adam gaaer ogsaa paa Tigerjagt med Alen, som forestiller Griffel og ikke Riffel, og undertiden er det mærkeligt hvad de to Ynglinge kunne nedlægge en Mængde vilde Dyr paa kort Tid - Paa Mandag er det Fastelavns Mandag, og to Riis venter allerede paa Ungerne - Men nu maa jeg saa wahrhaftig holde op for denne Gang. Jeg haaber snart at faae Brev fra Dig og William. Reinhardtterne længes jeg uhyre efter at høre Noget om! Jeg har saa længe skullet skrive til Sorøe, idag haaber jeg at faae Tid til et Brev, som Du da nok er saa god at besørge derud. Adieu søde Fader, Konow sender Dig de kjærligste Hilsener, ligesom Byrnene og

Din Marie.

25

Adam kalder mig Marie, ogsaa »Fruen«!

Jeg maatte, min Troe, tage en ny Lap Papir, da jeg var kommen saadan i at skrive, at jeg ikke kunde holde op. Nu kom Børnene hjem fra en Spadse[re]tour, deels til Fods og deels til Arms og deels

i Kane. Jeg vilde ønske Bedstefader kunde have seet de to smaae Drenge blive trukket forbi i Slæden, de toge sig aldeles ikke ilde ud. De kom nu ind med Roser paa Kinderne og lugtede af den deilige friske Foraarsluft, nu staaer Adamus henne og vugger og synger paa sin Viis; til Vinter tænker jeg han vil klæde godt naar han som
5 æ l d r e Broder vugger det lille Barn. Han gjør alle Dyrenes Lyde efter, og er især fortræffelig naar han gjør Uglen efter med et melancholsk Ansigt, og seer paa mig for at erfare om det ogsaa er rigtigt. Igaar havde en lille Fugl fundet ind i Værelset, som han og Harald
10 vare lykkelige over. Adam kalder sig for Adada, endnu indlader han sig ikke paa at udtale Oehlenschläger – Han siger »aea« og vil klappe Din Byste naar han seer den, og naar jeg spørger ham, hvor Bedstefader er, peger han op og siger dæ! – Nu æder han Mamam med stor Plaseer og leger underdessen med et Stykke Legetøi, som hans
15 kjærlige Fader bragte ham med forleden Dag, da han var i Byen. Konow skal destoværre atter til Sommer til Byen i en 3 Ugers Tid, og maaskee netop i den critiske Periode, og han kan ikke undgaae dette Formandskabsmøde uden Sygdomstilfælde. Jeg vil nu anraabe en af Reinhardtterne, om der ingen Muelighed var i at faae En
20 herop i Sommer, for at være mig til Trøst og nogen Erstatning for ikke at faae Dig og Brødrene at see, men jeg er bange for, der bliver Intet af, uagtet jeg troer, at Lysten ikke mangler dem. Harald beder hilse den søde Bedstefader tusinde Gange, og jeg skulde sige Dig han levede godt. Han taler saa søndfjordsk, saa jeg tit truer ham
25 med at sye Kofte og Knæbuxer og give ham rød Hue og sende ham til Søndfjord til de andre Bønd[er]. Jeg maatte klippe meget godhjertige Haar bort fra hans Nakke, da han idag erklærede, han ikke vilde være S t ø v e k o s t længer. Adieu søde, kjære Fader, Konow og jeg hilser Dig og William 1000 Gange, skriv endelig snart til Din
30 længselsfulde Marie -

2137. *Fra I. F. Castelli.*

jetzt Wien 5/3 46.

Verehrter Freund!

Seltsames Zusammentreffen! In diesem Augenblicke, am Vor-
 abende meines 65ten Geburtstages, wo ich Grillparzer, Gra-
 fen A u e r s b e r g (Anastasius Grün) B a u e r n f e l d und noch 5
 ein Paar guter Freunde zu einem freundschaftlichen Mittagmahle
 erwarte, erhalte ich Ihre lieben Zeilen, welche mir die hohe Gnade
 Ihres Königes verkünden. Dass ich darüber höchst erfreut bin, darf
 ich Ihnen wohl nicht versichern. Auf den Schriftsteller fällt so selten
 ein Strahl von oben, und wenn noch einer fällt, som muss er aus 10
 einer fernen Zone kommen; denn bei uns heisst es: nullus propheta
 in patria. Bin ich nun wirklich aus Gnaden Ihres Königes ein R i -
 t e r , so will ich auch als solcher streiten für den Ruf seiner Huma-
 nität und Liebe zur Kunst. Auch will ich allen Dänen (von nun an
 meinen Brüdern) Schirm und Leiter in unserer Residenz seyn; wei- 15
 sen Sie alle – alle an mich an. So bald mir von Ihrer Gesandtschaft
 der Orden selbst zugestellt werden wird, werde ich derselben auch
 mein Dankschreiben an Se Majestät übergeben.

Vor Allem nehmen aber nun Sie, Verehrter Freund meinen inni-
 gen tiefgefühlten Dank. Ich weiss recht wohl dass ich diese Aus- 20
 zeichnung Vorzugsweise Ihnen zu danken habe. Solche Fürsprache
 kann ihre Wirkung nicht verfehlen. Möchte ich doch jemahls Ge-
 legenheit finden, meine Schuld gegen Sie zu tilgen.

Und nun auch einige Worte über eine Begebenheit, welche mich
 im tiefsten Innersten verwundet hat, und worüber ich Ihnen nun, 25
 da Sie von der Hauptsache bereits unterrichtet sind, auch die nä-
 hern Details berichten will. Ich war bei der ersten Aufführung Ihrer
 D i n a bei Holbein in der Loge. Der erste Akt ging ruhig, und die
 Aufmerksamkeit des Publikums vollständig an Anspruch neh-
 mend, vorüber. Im zweiten Akte wurden bei manchen Stellen, wel- 30

che Dina zu ihrer Schwägerin sagt, die Hände sogar zum Beifall bewogen. Nur die Szene des betrunkenen Maurers schien nicht zu behagen. Im Verfolge aber bei der Szene, wo Dina als Blumenverkäuferin kommt, war unserem an hausbackene Begebenheiten gewohnten Publikum, der ganze Charakter Dina's und ihres ersten Geliebten so fremdartig, so gar nicht in den gewöhnlichen Rahmen eines Schauspieles, und in den breitgetretenen Pfad passend, dass die Philister zu räuspern und zu lächeln anfangen. Als endlich Dina den Statthalter erst verräth, bald darauf aber wieder zu seiner Rettung beitragen will, da ging die Schändlichkeit los und man verdammte laut als unwahrscheinlich, was doch in dem Charakter dieser Dina so tiefbegründet ligt. Bey dieser Scene verliess ich die Loge, weil mir das Herz blutete und ich nicht erwarten wollte einen Dichter verhöhnt zu sehen, den man nicht verstand, und den man selbst in diesem Falle mit gebührender Achtung hätte behandeln sollen.

Diess die wahre aufrichtige Mittheilung eines Freundes. Übrigens haben alle hiesigen Journale von edlerer Gesinnung für Sie eine Lanze gebrochen und namentlich Dr. Frankl dem Haufen seine Meinung wahr und derb gesagt. Auch ich habe erst vor Kurzem in einem Aufsätze in der Wiener-Hofzeitung darauf hingedeutet.

Oehlenschläger bleibt Oehlenschläger! – vivat!

An Holbein werde ich bestellen was Sie mir aufgetragen. Noch einmahl meinen Dank für Ihre Verwendung, und die Versicherung der unveränderlichen Freundschaft.

Ihres ergebenen

Dr. I.F. Castelli.

2154. *Fra Friedrich Hebbel.*

Wien am 1sten Ostertag 1846.

Längst, mein sehr verehrter und geliebter Freund, hätte ich Ihnen schreiben sollen. In Italien unterliess ich es, weil man – ich schäme mich, es zu sagen – von dort aus nicht frankiren kann und weil es mir von jeher peinlich war, unfrankirte Briefe abzusenden. 5
Ich blieb aus diesem Grunde nicht bloss gegen Sie in Rückstand, sondern gegen die halbe kleine Welt, die ich die meine nennen darf. Aus Wien wollte ich Ihnen nach der Aufführung Ihrer Dina schreiben, aber der Anlass war kein freundlicher, denn sie fiel nicht wünschenswerth aus. Denken Sie deshalb nicht schlechter von Deutsch- 10
land. Es ist jetzt eine Zeit, wo das vielbewegte deutsche Volk für das Still-Leben der Kunst kein Organ hat, der Dichter muss darunter leiden, aber die Menschheit wird trotz aller momentaner Verirrungen gewinnen und gewiss wird er seinen persönlichen Schmerz willig als ein Opfer dahin nehmen, das er einer grossen Sache 15
bringt. Je wahrer und inniger die Poesie jetzt ist, um so weniger findet sie Anklang, nur was auf der äussersten Gränze steht und deshalb auch fremde Momente in sich aufzunehmen vermag: Rhetorik und Declamatorik, erregt Aufmerksamkeit. Andere Zeiten werden wieder kommen und für die sind die Werke, die man jetzt ab- 20
lehnt und verwirft.

Ich habe Ihnen dies Mal eine Mittheilung zu machen, die Sie, wenn Ihr Herz noch einen kleinen Rest freundschaftlichen Gefühls für mich bewahrte, nicht ohne Theilnahme hören werden. Ich habe mich mit Fräulein Enghaus, Kaiserlich-Königl. Hofschauspielerin 25
am Burgtheater, verlobt und werde sie nächstens heirathen. Sie werden sich über diess neue Verhältniss verwundern, wenn Sie des alten gedenken. Aber sollte ich mich mit einem Mädchen verbinden, das ich nicht liebte, das mich nur unglücklich machen und also durch mich doch auch gewiss nicht glücklich werden konnte? Hier 30

war ein Knoten, der durchschnitten werden musste, und längst, ehe ich meine Braut kennen lernte, war ich entschlossen, es zu thun. Es ist geschehen, und wer Alles richtig erwägt, wird mir seine Billigung nicht versagen.

5 Wenn ein Mensch genug bedeutet, um von höherer Fügung sprechen zu dürfen, was ich nicht bejahen, nicht verneinen will, so darf ich in der Art und Weise, wie ich mit meiner Braut zusammen geführt wurde, ohne allen Zweifel eine solche Fügung erblicken. Nur 14 Tage wollte ich in Wien verweilen, schon stand ich im Be-
10 griff, auf die Post zu gehen und mir ein Billet zur Weiter-Reise zu lösen, als ich auf die wunderbarste Weise durch einen Leser meiner Schriften, der mich persönlich kennen zu lernen wünschte, festgehalten wurde. An diess einfache Ereigniss knüpfte sich alles Übrige und in reissendster Schnelligkeit.

15 Es thut mir sehr leid, dass Sie meine Braut bei Ihrem Aufenthalt in Wien nicht persönlich kennen gelernt haben. Sie hätte gewiss Ihr Herz gewonnen, denn die Güte ihres Wesens ist unwiderstehlich. Sie ist schon sehr unglücklich gewesen und hat ungefähr einen Weg durch das Leben zu machen gehabt, wie ich selbst, was uns nur
20 noch fester an einander knüpft. Jetzt ist ihre Stellung eine glänzende, sie ist lebenslänglich mit einem sehr bedeutenden Gehalt engagirt und der Liebling des Publicums. Freilich gab es für mich Manches zu bedenken wovon der bleibende Aufenthalt in Wien, gegen den man in Deutschland mit Recht oder Unrecht viel einzuwenden
25 hat, nicht das Geringste war. Aber wenn man ein edles Herz voll unendlicher Liebe trifft und sich zu diesem Herzen mit eben so grosser Liebe hingezogen fühlt: ist da nicht eigentlich Alles im Voraus schon abgemacht?

In Italien habe ich kein grösseres Werk geschrieben, wohl aber ist
30 ein neuer Band Gedichte entstanden, dessen zweite Hälfte, aus

Epigrammen bestehend, wohl nicht ohne Wirkung bleiben, mir aber ohne Zweifel auch, da ich die Verkehrtheiten der Tages-Literatur darin geisselte, viele Feinde machen wird. Jetzt arbeite ich an einer neuen Tragödie, die sich, wie meine Maria Magdalena, mit einem gesellschaftlichen Problem beschäftigt. Zwar rückt das Werk nur langsam vorwärts, was in meiner jetzigen Situation natürlich ist.

Wien ist eine angenehme Stadt. Die Menschen beweisen mir viel Wohlwollen und es scheint eben nicht Vielen unangenehm, dass ich bleibe. Sie sind, wie ich höre, noch ziemlich lange in Paris geblieben und haben gewiss die anregendsten Eindrücke mit fortgenommen. Da sich die innere Welt bei Ihnen schneller, wie bei mir, Bahn nach aussen bricht, so haben Sie ohne Zweifel schon Manches wieder producirt. Ein Gedicht von Ihnen las ich im Winter in den hiesigen Blättern. Wie steht es denn mit der gründlicheren Ausführung Ihrer Biographie? Diess Geschenk dürfen Sie der Literatur nicht vorenthalten!

Wenn Sie mir die Freude einer Antwort machen wollen, so erbitte ich mir diese unter Adresse meiner Braut, da ich im Hotel wohne. In der Hoffnung, dass Sie Sich im besten Wohlseyn befinden, bin ich mit vielen warmen Grüssen an Ihre Söhne, Ihren alten Freund Boye und, wenn Sie ihn sehen, auch an Möller.

Ihr ewig freundschaftlichst ergebenster

Fr. Hebbel.

25

Ad.

Fräul. Enghaus, K. K. Hofschauspielerin, Josephstadt, Queergasse No. 227.

2157. *Fra Siméon Pécontal.*

Paris, le 15 Avril 1846.

Monsieur,

Je suis heureux que la publication de mon recueil de Ballades et de Légendes me fournisse l'occasion de me rappeler à votre bon
5 souvenir en vous priant – d'agréer l'hommage d'un exemplaire de cet ouvrage. Je me suis permis de vous dédier *Agnète*, qui, d'ailleurs, vous appartient et dont j'ai tâché de ne pas trop dénaturer le caractère. J'ai aussi parlé de vous dans une des notes qui accompagnent mes poésies. C'est bien peu de chose en égard à votre beau ta-
10 lent; je le reconnais, et s'il dépendait de moi de le faire reconnaître, votre nom serait bientôt aussi populaire en France qu'il l'est et mérite de l'être en Danemarck. Cependant le goût des langues et des littératures du Nord se répand chaque jour de plus en plus, de sorte que je ne désespère pas de vous voir *traduit* à notre barre, à côté
15 de Schiller et de Goëthe. Ma préface, dont j'oubliais de vous dire un mot, contient un paragraphe dans lequel je rappelle le rang que vous avez pris parmi ces glorieux génies dont les oeuvres, malheureusement pour nous, sont plus admirées ici sur parole que connues effectivement. Mais, patience; quelques années encore, et, grâce à
20 la paix dont nous jouissons il n'y aura plus de *Rhin*, et ce mot sera peut-être plus vrai que des *Pyrenées*. C'est le voeu que je fais; nous aurions, dans notre pays, beaucoup plus à gagner à nous mettre en communion avec le Nord qu'avec le midi de l'Europe. Vous avez la chaleur des idées et la générosité des sentiments; l'Espagne
25 et tant d'autres contrées dorées par le soleil, n'ont guère plus aujourd'hui que la chaleur de leur climat. Les Méridionaux dorment trop; on dirait qu'ils sont épuisés dans leur sève et qu'ils ont fait leur temps. C'est à vous de veiller et de travailler. La Muse produit peu de miracles, il est vrai, mais elle contribue encore, pour sa part, à
30 l'amélioration providentielle du genre humain. C'est une vérité que

le vulgaire ne peut comprendre. Le bien que fait la poésie est invisible comme celui qui vient d'en haut; l'homme courbé vers la terre croit l'opérer tout seul, il continue tout au plus loin et plus au fond des choses. Vous êtes du nombre des travailleurs intelligents et féconds; vous avez les pensées du coeur qui sont excellentes comme la source d'où elles découlent. 5

Je vous le répète, Monsieur, je suis heureux que la publication de mon livre me mette à même de vous dire ce que vous m'avez inspiré en vous voyant. J'aurais voulu vous l'exprimer en termes plus dignes de vous, mais j'ai laissé aller ma plume au courant de mes sentiments, et j'avais, en ce moment, beaucoup plus à coeur de faire preuve d'amitié que de style. 10

Je ne veux pas clore ma lettre, sans vous parler un peu de moi encore: mon volume commence à se vendre, ce qui veut dire ici réussir. Je voudrais bien qu'il pût réussir auprès de Monsieur votre fils dont je garde bon souvenir. 15

Ecrivez - moi ce que vous pensez de mon essai de Légendes et de Ballades. Je ne vous recommande pas la franchise, ce serait l'apposer que vous ne m'en croyez point digne. Je m'estime aller pour espérer que vous voudrez bien me juger comme un homme qui peut entendre la vérité quelle qu'elle soit. 20

Agréez, Monsieur, l'hommage affectueux de mon admiration pour vous et de mes sentiments parmi lesquels ma femme me charge de charge de glisser les siens.

S. Pécontal.

25

(Vous savez sans doute que la pauvre Mad. de Constant n'est plus; elle est morte, l'année dernière, d'une manière bien cruelle pour elle et pour ses amis.)

2158. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d: 19 April 1846.

Min elskte Maria!

Jeg har tiet noget længe, siden jeg fik Dit kiære Brev, men da jeg saae deraf, at Du endnu ikke havde faaet mit sidste, og da William
 5 siden har skrevet Dig til, lod jeg det beroe. Men nu, da Knupperne paa Træerne svulme frem, springe ud og Græsset grønnes igien, og saaledes begynde at pynte sig med den Sommerdragt, hvormed den danske Sommer skal hilse mine kiære Børn fra Steen, bliver jeg øm om Hiertet og skynder mig at skrive, for at bede Jer komme snart.
 10 Det vil da sige, saasnart de kiære Unger og deres Moder kunne taale det; thi hvad Konow angaaer, han agter vel ikke stort om det er lidt koldere eller varmere. Skriv mig altsaa til, naar jeg kan vente Jer, og indret Eder saaledes at I kunne blive hos mig paa Fasangaarden saa længe som muligt.

15 Nu har jeg da længe været fuldkommen flot igien. I ved, jeg sad paa Grund en tidlang i Vinter paa Podagra-Sandbanken. Det havde nu været kiedeligt, hvis jeg ikke havde fundet noget at more mig med, som jeg vil ønske, nu ogsaa maa more andre. Jeg har nemlig slaaet mig løs og skrevet en heroisk nordisk Tragødie endnu i
 20 Akter, for at udfylde et Hul paa Væggen i mit dramatisk historiske Billedgalerie. Bliv ikke bange, naar Du vender Bladet om og læser: A m l e t h . Det har langtfra ikke været min Tanke, at kappes med den udødelige Shakespeare; men vore Sørgespil skiller sig ikke blot derved at han (: som v. Tyboe) sætter sit H foran og jeg, (: som
 25 Stygotius) mit bagved – men Stykkerne ere i Composition og Characterer a l d e l e s forskiællige; hvilket I skal faae at høre, naar I komme til Fasangaarden og jeg læser Eder det for. Men Harald, Adam og (jeg haaber han nu er døbt) Wollert maae saa Gu' være rolige og ingen Spektakler giøre mens jeg læser; ellers maa de ud af
 30 Stuen. Det er nok overalt bedst, at de blive i Ammestuen (: en saa-

dan skal blive indrettet) til Læsningen er forbi. – Jeg har alt havt den Glæde at flere kompetente Dommere tykkes vel om min Amleth.

Landet fundet og forsvundet, som Collin tilbød mig at spille ved Nytaarstide, er endnu ikke fundet, bare det ikke reent forsvinder af Repertoiret inden Saisonnen er forbi. 5

Paa vor Scene have vi havt nogle skønne Rariteter; eet af Herr H. P. Holst, som hedder William og Emma; og som Folk stimlede til, for at see, hvorledes de selv drak Vand paa Klampenborg. Der er ikke Pille Fidt af Vittighed i det hele Stykke, det er bare Vand. Men til denne Vandcour løb Kiøbenhavnerne som til en Sundhedsbrønd. Den Fornøielse at see sig selv i Speil, foretrækker de for alt; men det er ikke for at see Pletter og Lyder, som Thalia skulde vise dem, det er for at søde rare Poppedreng kan betragte sin egen yndige Skabelon; hvortil de ere blevne væn[n]et med de genialske Hverdags-historier. Schiller sagde allerede: »Aber das habt Ihr ja alles bequemer und besser zu Hause; Warum entfliehet Ihr Euch, wenn Ihr Euch selber nur sucht[«]. Og det kan man sige fremdeles til Evighed. 15

En anden anonym Forfatter (H. C. Andersen) skrev et Stykke, kaldet Herr Rasmussen, hvori han stræbte efter at ligne Hverdagsnaturen saa godt, at han havde vogtet sig for mindste Stænk af Aand eller Vittighed. Men nu blev Publicum dog vred, pebe eenstemmig Stykket ud, og sagde at Mage til Slethed kunde man ikke tænke sig. Forfatteren gjorde det, nemlig for grovt, Man har troet, det var Malice, tænker jeg. 25

Jødepigen Jfr Meier har gjort Furore – hos Jøderne. Der har altid været fuld – af Jøder – naar hun spillede og der blev klappet stærkt – af Jøder. De fleste Christne synes dog ikke meget om hende.

Man siger hun vil spille Thusnelda i Stærkodder. Gud give det – jeg kysser Støvet under hendes allernaadigste Tøffel – saa kom dog 30

Stykket frem (: den eneste Maade hvorpaa det skeer) og saa faldt der dog ogsaa lidt af til mig.

Johannes og Francisca ere herinde hos os »i denne søde Paaske-tid« og det Adlerske Huus og m i t besøge hinanden vechselviis. Det
5 er ikke smukt af Forældrene at skille Børnene ad – h a n boer hos mig og hun hos Adlers – men Sorø forbinder dem igien i sine huld-sage[lige] Bøgetræerarme.

Hauch er bleven Professor i Kiel i den Nordiske Litteratur. Han har været derovre og leiet Værelser – (: det vil sige hans Kone) han
10 har gjort et godt Indtryk paa sine Colleger; men mange Tilhørere kan han vel næppe gjøre Regning paa. Han er velfornøiet.

Gusta Aagesen – som ynder at vise sig original – i Kiæresteriet, – har forlovet sig med den gamle Etatsraad Holm, hendes Onkel; der alt var en Olding i sit 20de Aar.

15 Frøken Herbst, (Dyr billedhuggerinde) er bleven givet med en gammel Mand paa 70 Aar, ligesom Madamen i Holbergs Barselstue: Legationsraad Voigt i Neapel.

Phister og Jfr Petersen ere da længe gifte alt; jeg har kun gjort eet forgiæves Forsøg paa at træffe dem hiemme, jeg maa probere det
20 engang igien.

Gertner har malet mig igien. Pedel Ørum er bleven Klokker ved Frue Kirke –.

Nu veed jeg ikke meer for dennegang. Hils »Kæmperne paa Steen«, og sig dem at det glæder mig inderligt at Gyngehesten gior-
25 de en saadan Furore. Hvormeget havde jeg givet til, for at see Adam springe ud af Kurven med Underbuxer paa!

Skriv mig nu snart til, og lad mig vide naar I kommer; – jo før jo heller – Kys Drengene mange Gange fra mig, og hils Konow hier-
teligst fra

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

2165. *Til William Oehlenschläger.*

Søbysøgaard d: 8 August 1846.

Min gode William!

Jeg sidder her i min gode Ro, paa den skønne Herregaard, og finder det billigt og ret, at lade Dig høre lidt fra mig. Jeg vil historisk
giennemgaae nøiagtigt, hvad jeg har oplevet, siden vi skiltes ad paa 5
Postgaarden. Altsaa – jeg reiste uden Pas, og tænkte nu maa Du
p a s s e paa at faae et i Corsøer. Reisen om Natten var meget beha-
gelig og magelig, og som en Følge deraf sov jeg den meeste Tid, og
vaagnede kun engang imellem naar vi standsede ved en By. – Henad
Morgenstunden Kl 5 holdt Diligencen lidt ved en slig, hvor jeg ikke 10
blev lidet forundret, da jeg aabnede Øinene, ved at see et Menneske,
med Guldtrøse om Kasketten, som jeg syntes jeg skulde have den
Ære at kiende. Og ganske rigtig – det var Johannes – ikke den Døber,
og den Løber vil jeg heller ikke kalde ham, men min egen kiødelige
Søn. Jeg gjorde nu heraf den ganske rigtige Slutning at jeg var kom- 15
men til den By, hvor jeg for kort siden havde tilbragt glade – skiøndt
rigtignok – hede Dage i min kiære Families Omgivning, paa Dig
nær. Jeg stod ud, og glædte mig ved at kunne tale lidt med Hans; han
var ogsaa indbudt til Falsens, men tvivlede om at kunne komme.
Imidlertid syntes han dog at vakle noget i sin Fornægtelse, og da han 20
ikke har det Bitterste at forsømme, saa veed jeg ikke, hvorfor han og
Francisca ikke skulde kommet et Par Dage. Men jeg overlod det al-
deles til hans egen Samvittighed, eller rettere Conduite. Efter et kiær-
ligt Farvel satte jeg mig atter til at sove, og da vi næstegang vaagnede
i en By, troede jeg det maatte være Corsøer og gik ind til Postmeste- 25
ren for at faae Pas; men han sagde – det var tidsnok i Corsøer. Jeg
skammede mig, ved at spørge ham og Andre: hvor jeg da egenlig
var; endelig, efter megen Grublen udfandt jeg, at det maatte være
Slagelse – som jeg reent havde glemmt, og det var det ogsaa. I Corsøer
lovede man mig Pas, men bragte mig intet. Over Beltet gik det for- 30

træffeligt uden Pas og uden Hede, under Teltet i Bølgekjøligheden. Men Touren fra Nyborg til Odense, paa den lange eensformige Landevei i Middagsheden var utaalelig. I Odense maatte jeg give Conducteuren 2 R for det Pas som jeg ikke fik. Den gode Falsen ventede mig, og da jeg havde gjort mit Toilette (: jeg var som en kogt Krebs, kastet i Aske) kiørte jeg med ham til hans herlige Gaard, hvor jeg nu har været, og - i denne uhyre Hede - havt min fuldkomne Commoditet. Jeg gjorde den første Aften en lille Tour med Damerne til Vogns i Skoven. Veien blev slem tilsidst, vi maatte staae af, og vidste ikke, hvordan vi for Snavs og Krat skulde komme frem, hvis jeg ikke havde fundet en god tør Vei, som jeg anviste dem - i G r ø f t e n . Siden have vi spadseret om Aftenen, men om Dagen er det umuligt at røre sig for Hede. Falsen kommer om Morgenens til mig paa mit Kammer, og vi sluddre hele Timer sammen om Gammelt og Nyt. Fru Kammerherrinde Hagemann har været her med sin Datter. Frøken Rosenkrantz og Frøken Gierlew'erne spille smukt for os. Men E e t maa jeg ikke g[lemme]. Den *[Der er hul i papiret]*. Aften, efter vor Tour, da vi kiørte hiem, saae jeg ved Hiemkomsten nogle Lys i Haugen. »Hvad er det«! spurgte jeg Fru Falsen. »Det er fra Køkkenet« sagde hun. Men tænk Dig, saa havde de kiære velsignede Folk illumineret hele Haugen fra Udgangen af Huset til Pavillonens - for min Skyld! Det var virkelig for stor Ære, og jeg var ganske mortificeret - men dog tillige meget rørt og glad over Dette Beviis paa Hengivenhed og Agtelse af min gamle Ven og hans herlige Hustru. Det var godt jeg kom til at reise, thi det har adspredt mig fra min Sorg og den dybe Veemod, der vist vilde overfalde mig paa Fasangaarden, efter min søde Marias og de kiære Drenges og Konows Bortreise. Idag maa hun være kommen til sit Hiem igien. Lev vel, bedste William skriv mig snart til, og hils Otto, som uheldigviis var reist da jeg kom.

2169. *Fra C. Hauch.*

Kiel den 24 Aug. 1846.

Herr Etatsraad Oehlenschläger

Commandeur af Dbr. og Nordstiernen, Ridder af Æreslegionen
og den pr. Fortienstorden.

Det er nu saalænge siden jeg directe hørte noget fra Dig, min æd- 5
le trofaste Ven, at jeg ikke længere vil opsætte hvad jeg alt for lang
Tid siden burde have gjort nemlig at skrive Dig til. – Det er vist at
man aldrig føler sit Fædrelands Fortrin bedre, end naar man er
borte derfra, ja jeg havde, med Skam at tale om, ikke troet, at jeg
hang saa stærkt ved mit Hiem, som jeg nu seer, da jeg er udelukket 10
derfra. – Her er jeg vel ogsaa omgivet af Mænd, som jeg for en stor
Deel, hvor forskellige vore Meninger for Resten er, dog har stor
Agtelse [for], men ak! hvor saare meget savner jeg dog ikke, hvor
ofte har jeg dog ikke – for ei engang at tale om Kiøbenhavn – ønsket
mig tilbage bag de fredelige Bøgeskove i Sorø, hvor mine Omgivel- 15
ser vare mig saavel bekjendte, og hvor jeg vel var skiult for Verden,
men hvor jeg dog, som jeg haaber ikke levede saa afsides, at ikke
den venlige Muse af og til har fundet Veien derhen! – Og dog maa
jeg tilstaae, at jeg endnu ikke, hvis jeg havde Magt dertil, vilde gjøre
det skeete uskeet, thi jeg kan maaskee endnu, hvor ringe mine 20
Kræfter end ere, anvende dem bedre her end paa de fleste andre
Steder; i det mindste er det dog et Forsøg værdt, thi i Sorø var min
Embedsvirksomhed aldeles for intet at regne. – Muligt er det dog
og her – thi jeg veed det endnu ikke – at jeg tilsidst maa sige: in mag-
nis et voluisse sat est; thi Forholdene ere rigtig nok for Øieblikket af 25
den Art herover, at jeg vilde sige, de ere saa gale som muligt, hvis
det ikke daglig viste sig, at de kunde blive endnu værre. – Derved
mener jeg dog aldeles ikke, at jeg personlig har saameget at gaae
igiennem, tvertimod man viser mig endog temmelig megen Artig-

hed og Skaansel i det Haab, at jeg vil lade mig nøie dermed og ikke videre fordre nogen Artighed og Skaansel for mit Land. Imidlerid er det dog slemt nok at maatte opholde sig paa et Sted, hvor Stemningen mod Danmark er saa fiendtlig; thi det er den virkelig. Hvis
5 man, som jeg har hørt paastaaet, i Danmark troer, at det blot er nogle Advocater, der forarsage al denne Larm herover, saa tager man storlig Feil, thi begge Hertugdømmerne med hele det store Tydskland i Baggrunden ere uden Tvivl saa antidanske, som det vel er muligt at være. Dette gaaer ned igiennem alle Stænder, ja lig[e] –
10 ned til de simple Tienestefolk; saaledes har vi en Pige, der siger, at hun vel kan tale Dansk, men hun vil ikke, thi hun er en Holstenerinde. Naar Børn her gaae ud at lege, saa kan man være vis paa, at Danmarks Navn er med i Legen, men kun for at forhaanes; og naar et Barn hæver en Steen og kaster dermed, saa er det i det mindste
15 to Gange af tre, for dermed i Tankerne at træffe de Danske. Saaledes staaer det for Øieblikket, da jeg kom hertil, var det rigtignok meget bedre; men det aabne Brev og endnu mere Forbudet mod at petitionere i denne Anledning have igien antendt den Forbittrelsen og Fanatismens Ild, der var nærvædet at udslukkes, saa at den nu
20 brænder langt stærkere end nogensinde. – Da de Deputerede kom hjem, blev, som Du naturligtviis har hørt, den hele By illumineret, og de, der ikke vilde være med i Illuminationen, fik deres Vinduer ituslaaede; dog gik jeg fri, sandsynligtviis fordi jeg boer udenfor de Gader, hvorigiennem den vilde Folkemasse bevægede sig. –
25 Overhovedet kiender man her ingen anden Interesse end den practiske og især den politiske; jeg havde ikke troet, det var muligt at være saa upoetiske, som Kielerne ere det. De bilde sig ind at staae langt over os, og de staae maaskee ogsaa over os i practisk Henseende, i Kraft, Alvor, Diærvhed og Sammenhold, naar det gielder om
30 at sætte noget igiennem, men Poesie, Kunst, det er aldeles som det

hørte en anden Verden til; derpaa er der nu ingen Tid til at tænke, og sikkert har man heller ikke tænkt stort derpaa tidligere.

Det maa man for Resten sige til Holstenernes Ære, at de ere aldeles overbeviste om at være i deres gode og fulde Ret; ligesaa overbeviste, som vi ere om, at Historien hiemler os Ret til at beholde Slesvig, ligesaa visse ere de paa det Modsatte, og ved Advocaternes og de andre Juristers Bestræbelse, har og det Hele faaet et saa broget Udseeende, at man, naar man ikke paa engang er baade Statsmand, Jurist og Historiker, vanskelig nok skal komme til Rette dermed. – For nogle Aar siden var det maaskee muligt ved Eftergivenhed i Enkeltheder, f Ex i det Finantzielle at have beroliget Gemytterne og forebygge den vilde Giæring, nu derimod er det uden Tvivl langt vanskeligere for ei at sige umuligt; og med Smerte maa jeg sige det, (hvis der ikke findes et Middel til at omstemme det hele Land og forvandle alle Hierter) saa vil ved første givne Leilighed det Hele sønderrives; thi mod Folkenes Villie er Kampen ikke let i vore Dage. Endnu lever der vel blandt de Ældre en Deel, der dog i Grunden nærer det Ønske, at Forbindelsen med Danmark skal vedvare; men de blive bestandig færre, den unge Slægt oplæres bestandig mere i den slesvig-holstenske Tro, der forkyndes lydeligt overalt ligefra Universitetets Læresale til den ringeste Bænk i en Landsbyskole, og om ti Aar vil der, hvis det gaaer saaledes frem, ikke være En tilbage, der ikke ønsker at ophæve Forbindelsen med Danmark. Saaledes forholder det sig i Sandhed, jeg staaer altfor nærvæd det Heles Brændpunkt for her at kunne bedrage mig, og hvo der vil formindske det Heles Farlighed, han gør kun sig og Landet en daarlig Tieneste. Jeg vilde kun ønske, at Ørsted og Adler og flere af Kongens Betroede skulde vide dette.

Hvad nu min egen Stilling angaaer, forsaavidt den kan isoleres

fra den offentlige, saa kan jeg, som sagt, ikke egentlig klage over den, og maa tværtimod sige, at den efter Omstændighederne er særdeles god; thi de Billigere og Fornuftigere, hvoraf der til Trods for deres Fanatisme i politisk Henseende, gives mange, skielne be-
5 standig Individet fra det Almindelige, og lade mig i det mindste ikke directe lide under, at jeg er saa fast forbunden med den Stat, med hvilken man er misfornøiet. Deri kan jeg ikke noksom rose Holsternes Billighed og Humanitet, de ønske virkelig, saa forunderligt det maa klinge for os, at vise Retfærdighed og Upartiskhed, og naar
10 de ikke gjøre det, da er det fordi deres eget Blik er hildet, og fordi de ikke vide det bedre. -

Mine Forelæsninger over den nordiske Mythologie savner - uagtet de slet ikke blive besøgt af Studenterne - aldeles ikke Tilhørere. Imidlertid synes det ogsaa her mere at være det Factiske end det
15 Poetiske, der tiltrækker dem. Til Lykke mødes jeg her af flere Bestræbelser fra det Indre af Tydskland selv, hvor blandt Andet Brødrene Grimm stræbe at vise, at den nordiske Mythelære, om og paa andre Maader modificeret, dog ogsaa engang har været udbredt over Tydskland. Her synes det mig virkelig muligt at knytte et aan-
20 deligt Baand, og at forbedre en høiere Enhed, selv der hvor Øieblikkets Lidenskaber søge at sønderrive Alt. Dette Haab er det alene, der gjør min Tilstand her udholdelig; og kan jeg i denne Henseende virke noget, da vil jeg gierne tie og taale og finde mig i hvad det saa skal være. Kunde det lykkes mig at bidrage noget, om en[d] aldrig
25 saa lidet, til at udbrede mit Lands Hæder blandt de Fremmede, da vilde jeg ikke troe, at jeg til ingen Nytte var kommen herover. Lev vel min ædle tro Ven! Glæd mig engang ved Lejlighed med et Par Linier. Tusinde Hilsener til alle Venner i Danmark, ogsaa til Dine Børn Johannes og William. Jeg begriber vel, at Du maa have til-

bragt en skøn Sommer med Din elskede Marie. – Hils hende mange Gange baade fra min Kone og mig, naar Du skriver hende til.

Din uforanderlig trofaste og inderlig hengivne Ven

J.C. Hauch.

2173. Til J. Collin.

Fasangaarden d: 4 Septbr. 1846. 5

Her, kærester Collin! sender jeg Dig, som den eneste tilstædeværende Directeur (ogsaa den Eneste, naar de Andre ere tilstede) min ny Tragodie »Amleth«, med Ønske om, at den maa blive opført paa Theatret. Holst, som jeg har tiltænkt Hovedrollen, er meget begierlig efter at spille den. Lad mig med et Par Ord vide, om Du er tilfreds med Stykket. 10

Din gamle Ven

A. Oehlenschläger.

2175. Til Bernh. v. Beskow.

Fasangaarden d: 12 Septbr. 1846.

Min ædle Ven! 15

Dersom jeg ikke kiendte Dit Hierte saa godt, dersom jeg ikke vidste, Du var overbeviist om min Kiærlighed og Taknemmelighed til Dig, uagtet min lange Taushed, saa vilde jeg dybt skamme mig over denne lange Taushed og over at jeg saa utilgiveligt længe lod Dit velsignede Brev ubesvaret. Den Skiødesynd ikke at skrive Breve til mine Venner, fik jeg i den Tid, jeg som Forfatter skrev saameget, at det øvrige Skriveri blev mig en Byrde, som jeg af *l i c e n t i a p o e t i c a* lettede mig for; at derved mangt et hierteligt Baand blev løsnet og tilsidst sønderrevet, var en Erfaring, som bedrøvede mig uden at curere mig. Forfatteriet er endnu ikke ophørt, og da min elskede 25

Datter Maria lever skilt fra sin Fader i Norge og maa høre Noget fra mig hver Maaned, hvis hun ikke skal sørge for meget – og jeg ogsaa – saa kunde jeg endnu finde paa adskillige Undskyldninger, dersom jeg ikke følte, at den eneste Maade jeg kan fortjene Din Tilgivelse
 5 paa, er en hiertelig Anger; og saa giver jeg mig da ganske i Din Høimodigheds Vold og stammer: *F r a t e r p e c c a v i !*.

En anden Undskyldning jeg havde at gjøre, – men her staaer jeg dog mere brødefri – er, hvorfor jeg endnu ikke har gjort mit Besøg og min skyldige Opvartning i Stockholm. Hvorfor jeg i flere Aar ik-
 10 ke kom, v e e d Du; og den ædle Konge som jeg skyldte Tak for saamange store Naades- og Hædersbeviisninger, veed det ogsaa. I senere Aar havde jeg vel kunnet komme; men – for tre Aar siden trak min Maria mig til Bergen, for to Aar siden fik jeg Understøttelse af vor Konge til en Udenlandsreise, og kunde ikke modstaae den Lyst
 15 endnu engang, som Flue, at flyve lidt omkring, før jeg sætter mig hen og stivner paa Vinduesruden. Iaar havde jeg havt isinde at komme til Sverrige; men da drillede skiæbnen mig, – og Sverrige kom til os, hvorved jeg blev ganske elendig, og neppe turde slaae Øinene op paa den herlige ædle Konge, som dog venligt betragtede
 20 og talede til mig.

Jeg kan i et Brev ikke give Dig Detailler af hvad der er hændet mig i den senere Tid; det maa være Stof for vore Samtaler, naar jeg besøger Dig og Stockholm, hvilket jeg ganske vist haaber vil skee
 n æ s t e S o m m e r .

Jeg har, siden jeg sendte Dig »Landet fundet og forsvundet« skrevet en Tragødie i fem Akter: » A m l e t h « . Du vil maaskee studse over den Dristighed og Forvovenhed at digte et Stykke efter samme Emne som Shakespeare, men naar Du læser Stykket vil Du see at der med Hensyn til Charactertegning, Composition og Dialog lige-
 30 saalidt kan være Talen om Efterligning, som Sammenligning.

Min Maria besøgte mig med sin Mand og sine tre smaa raske Drenge i Sommer og Juni og Juli svandt som en deilig Sommer-natsdrøm i deres Selskab. For at flye min Veemod og Længsel, efter deres Bortreise, gjorde jeg en lille Tour til Fyen, til en Ungdomsven 5
Commandeur Falsen, som eier et deiligt stort Gods. Han bragte mig omkring i Nabolavet til Grever og Baroner, og det gik lystigt; men paa Hiemveien engang skulde jeg ud af Vognen for at see paa et gammelt Thingsted paa Marken. Der var ingenting at see – det var en aflang Kreds af Kampsteen. Da den var betragtet, skulde jeg springe over en Grøvt, til Vognen igien, men forstrakte derved en 10
Sene i Hasen paa mit høire Bagbeen, saa jeg maatte holde Værelset i en 14 Dages Tid. Men vi kiedede os ikke: jeg forelæste Damerne om Formiddagen, spillede Schak, Lhombre og Whist – og saa gik Tiden til jeg kunde komme hiem. Men stivbenet har jeg været lige til nu, da det lader til at være overstaaet. 15

Da Kong Oscar var her, havde jeg ladet et Exemplar af »Landet fundet og forsvundet« indbinde til ham; – men – jeg veed ikke hvorfor – jeg vovede ikke at overrække ham det. Jeg sender Dig det, og beder Dig gjøre det i mit Navn.

De svenske Prindser ere høist elskværdige; Kronprindsen talede 20
ogsaa venligt med mig, og Prinds Gustav underholdt sig længe med mig. Det glædte ham at høre, at jeg var en Ven af Dig; han lader til at ynde de skønne Videnskaber høit – jeg beder Dig at takke ham for den Venlighed og Agtelse han viste mig.

Og nu, min ædle Ven! vil jeg slutte for dennegang. Til Foraaret 25
skal jeg atter skrive Dig til om den paatænkte Reise; maaskee Du ogsaa lader mig vide om det er passeligt.

Jeg beder at hilse Din ædle Hustru og alle Venner tusinde Gange
fra

Din gamle Ven og trofaste Broder

A. Oehlenschläger.

2176. *Fra Marie Konow.*

Steen den 19de Sept 1846.

Min søde kjære Fader!

Tak tusinde Gange for det søde velsignede Brev! jeg længtes naturligviis uhyre meget efter at høre fra Dig, og begyndte, som Du
 5 formodede, at blive lidt sørgmodig over, at den ene Postdag efter den anden kom uden at bringe mig Brev, der[for] blev jeg om mueligt endnu lyksaligere, da jeg kjendte Din Udskrift, og Du kan troe jeg læste det med Glæde. Du havde ganske Ret, at Du maatte skrive mig til fra Fasangaarden og sidde ved Dit eget Skriverbord i den lille
 10 Stue, som jeg saa ofte seer i Tankerne, og hvor jeg saa ofte sad hos Dig og tilbragte lykkelige Timer. Du kan troe, jeg lever ogsaa i Erintringen, og naar jeg sidder taus ved mit Arbeide, saa ere mine Tanker langt fra Norge over Havet hos Dig paa det kjære Frederiksberg, og saaledes lever jeg da lykkelige Dage om igjen efter fattig
 15 Leilighed, saa godt, jeg kan. Men det vil heller ikke sige saa lidt, og det vil være mig en stor Glæde og Underholdning i den lange eensomme Vinter, som allerede nu begynder at nærme sig med Stormskridt. Jeg vidste for[resten] hvorledes det vilde gaae Dig, at Du ikke strax, ja vel ikke snart, vilde kunne g l e m m e den smertelike
 20 Afsked og Savnet, men jeg kjendte Dig ogsaa saa godt, at jeg vidste, Du ikke vilde lade den bittre Smerte tage Overhaand, men snart lade den søde Længsel og Vemod træde i dens Sted.

Det fornøiede mig ret at læse, hvor elskværdigt Falsens og alle andre havde viist sig imod Dig, ikke at tale om den velsignede Grethe
 25 »som man vil beskyldte Dig for at være lidt charmeret i[«]. Du har jo ret touret om paa de deilige Herregaarde, og givet os en saa moersom Skizze af Opholdet paa forskjellige Steder, saa det var en sand Moroe at læse Dit Brev. Vi have siden jeg sidst skrev Dig til fra Sandvigen været mere paa Færde end sædvanlig. En Dag vare vi
 30 ude paa Gravidahl hos Konows Onkel, hvor ogsaa August er med

sin Kone, en Veninde af Francisca og de vare grumme elskværdige og venlige imod os. Siden have vi engang været inviteret ned til den unge Præst, hvis Kones Broder, Storthingsmand og en af Christianias store Politici, var her i Besøg. Han er Student med Konow og kjender ham godt fra de Dage. NB her var hele den store Præstefamilie forsamlet, og vi troede at maatte gjøre Gjengjeld og invitere det hele Compagni til os en Middag. De indfandt sig da 12 i Tallet, og de gamle uciviliserede Præstfolk, som endnu ere i det Mindste 50 Aar tilbage i Tiden, vare meget imponerede over vores hele Arrangement.

Men nu kom destoværre atter Gjengjeldsens Stund, og de Gamle paa Fanøe bad os til sig til Kl: 1. Der var stort Præstemøde, og de halve af de ti Præster, som havde opholdt sig hos dem i flere Dage, havde Koner med. Det var i den gamle Stiil med Steg, der var spiddet, og derfor udmærket. Efter hver Skaal, hvoraf der var mange, fulgte et 3 Gange gjentaget Hurra! og medens en stor Sølvpocal gik om, blev der sunget »Hild den Mand, der har en fuld Pocal« og desuden »Langt meer end Guld er Druen værd« hvori da hele Selskabet meer eller mindre tog Deel, og uagtet det Hele dog egentlig var mere gammeldags og gemytligt end chofelt, kunde jeg dog ikke undlade at mindes Selskaberne hos Noras Forældre. Forresten traf jeg der Præsten Sars, som er en udmærket Zoolog, som nylig er gjort til Doctor, og som Reinhard altid talte meget om. Han er gift med en Søster af Welhaven der ligner ham grumme meget, og er meget opvakt og elskværdig. Det moerede mig meget at passiare med hende, og jeg kan ikke sige jeg kjedede mig i det Hele taget. Men nu have vi ogsaa faaet nok af Familien Daae for det Første, og have besluttet for Fremtiden at holde os i en vis Distance.

Kighosten er nu næsten ganske forbi, og den lille Wolte kommer dygtig til Kræfter, og bliver meget courageus. Han siger bestandig

»G.da!« Adam holder han ogsaa grumme meget af og kalder ham Ada! sin Fader kalder han Far og klapper ham, mig har han ikke synderlig Godhed for, og interesserer sig slet ikke for at lære at sige Moer. Han har 6 Tænder, der klæder ham fortrinligt! Adam er
5 meget k j æ k , som det kaldes og taler da hvert Øieblik om F r an-
sangaarden, Bedstefaer der er saa søt med ham, Comique har han heller ikke glemt saalidet som Caro og Duerne. Han rider bestan-
dig, enten paa Gyngehest, Stol eller Skammel til Bedstefaer, og naar han er vred paa os vil han altid til Bedstefader, der lægger Suk-
10 ker til ham paa Næsen etc etc. Stigbøilerne kalder han Stib n øiler-
ne. Din lille nye Hundehvalp beder han mig fortælle om »tælle mei Volpehunden!« Han gjør Nar af mig og siger, det hetter ikke nai, som jeg siger, men som han: n e i . Idag leger han, at han er Doctor Hansen, og taaler ikke, at man kalder ham Adam.

15 Ved at gjennemlæse det forrige seer jeg, at jeg reent har glemt at omtale og beklage den forstrakte Has, det var jo en slem Forstyrrelse, Gud skee Lov, det dog ikke var værre! Jeg haaber, det alt for længe siden er forbi. Nu er det vel snart den Tid, at Du flytter til Byen, thi hvor yndigt jeg finder Fasangaarden og Tilbehør, kan jeg nok
20 begribe, at det om Høsten maa være lidt om ikke meget uhyggeligt at have den bælmørke Hauge at gaae igjennem om Aftenen. I Grunden er der vist ogsaa lidt fugtigt, og det er nok ikke saa heldigt for Podagra. Den første Tid efter at vi kom hjem, var der endnu grumme varmt, og her skal have været ligesaa despererende som i
25 Danmark, men siden har det været meget afvexlende og ofte ubehageligt regnfuldt og koldt, nu er det ganske godt, men temmeligt vinterligt koldt, og vi have saa smaat begyndt at have lidt i Kakkelloven; snart maae vi vel faa Tæpper paa og Vintergardiner op, saa kan man føle det dobbelt hyggeligt, naar man er paa Landet, og det
30 tuder uden for. Tude gjør det da ikke endnu, det er tvertimod deiligt

Solskin. Igaar kom alle vore Køer ned fra deres Sommergræsgang i Fjeldet, en Miils Vei herfra, og Harald og Adam gik dem imøde med os. Der var da stor Glæde, da vi hørte Brølen udenfor Grinden, og saae den hele Caravane nærme sig. Nu skulde de gamle Cammerater da kjendes igjen, om de vare blevne magre eller federe, og om Haralds og Adams Qvier vare voxede, og Damsen skulde klappe dem, men den lille Coujon havde meest Lyst til at nærme sig de kullede Køer, for de vare saa pene, de stanger ikke Adam! Derpaa fulgte vi dem i Floren og saa dem blive placerede i deres Baase. – Harald har et Par Gange været med os paa Fjorden at fiske Villinger, og t æ n k ! den Lykkelige Dreng fik over 20 Smaaefisk første Gang han forsøgte sig. Adam maa nøies med at fiske her hjemme paa Gulvet, men det gjør han da med den samme Glæde, og trækker sommetider uhyre store Torsk, ikke at tale om Krokodillerne, som han altid beder os tage os iagt for og ikke sidde med Benene, for de ikke skulde bide. Idag ere de nok begge ude paa Marken for ydermere at fornye Bekjendtskabet med Køerne. De har destoværre sluttet et inderligt Venskab med to smaae skidne (jeg siger ei meere) Dreng, som passer Hønsene, Ænderne og Gjæssene ude paa Ageren, hvor de skulde fedes af det meget affaldne Korn. Det er neppe mueligt at holde dem derfra, uagtet Harald har faaet adskillige Ørfigen derfor, men da Hønsene i sig selv ere Magneter, kan man ikke undre sig over, at de i Forening med de omtalte Dreng maae have en særdeles Reitz for vores Morilloske Dreng. Han taler ofte om at skrive til Bedstefaer, naar han bare kunde, men det bliver nok ikke for det første. Jeg læser hver Dag med ham, og Damsen skal vel ogsaa snart til at lære B o s t a v e r n e , som han siger. Jeg hørte idag Harald bemærke at, de gamle Vandstøvler s k u vare meget tættere end de nye. Jeg har idag be-

stilt Adam en lille blaa Kabuds med lodden Kant og Ørelapper, som jeg troer i Forening med Klædesfrakke vil klæde ham ret bravt. Jeg har havt saa travlt med at lave Stikkelsbærvin, og havde jeg ikke just staaet og siet og jasket med den megen Saft, saa havde
5 jeg allerede i Løverdags skrevet til Dig, da jeg næsten havde ladet det gaae over den bestemte Tid for først at oppebie Dit Brev. Adam spurgte hvad det var, jeg lavede, om det var: saadant Noget, som man fik i Sølvbæger paa Buursdag at drikke Skaal med? og jeg syntes det var en meget nydelig Forklaring for ham over Viin, som
10 man ikke kunde ønske bedre.

Du maae ikke blive bam Vov Vov, naar jeg fortæller dig, at jeg i Forgaars faldt paa Gulvet ved at snuble, og først gik forover og saa baglænds, det gjorde dygtigt ondt uagtet jeg intet udvortes Stød fik uden paa Albuen, men jeg troer jeg har forvredet Noget i den ene
15 Haand for jeg kan ikke sye eller røre Fingrene uden det gjør ondt – men Pennen, som jeg holder med Fingrene i den samme Stilling, generer ikke. Jeg har lidt ondt i Ryggen men det giver sig nu – jeg længes meget efter at høre Noget om Amleth, nu skal det vel snart opføres, at det kan blive trykt, og jeg kan faae det at læse, thi det
20 forsløg ikke, at høre det den ene Gang. Glem endelig ikke ikke Dit Løfte, at sende mig Dine Melodier, jeg synger Børnene i Søvn om Aftenen med nogen af dem, men jeg længes efter ogsaa at kunne spille dem. Jeg har været i Syngehjørnet i den sidste Tid, og har lært mig alle de smukke Mendelsohnske Sange, som Johannes for-
25 ærede mig, gid jeg havde ham til anden Stemme.

Hils min egen, søde lille Wille Conne, og tak ham for den lille ypperlige Peter, som han havde givet Konow med til mig, jeg længes meget efter ham, beed ham skrive engang. Jeg haaber Konow sætter sin Beslutning igjennem, selv at skrive, derfor sender jeg in-

gen videre Hilsen. Hils alle vore gode Venner, og skriv selv snart til Din

Marie.

(:Dersom Du sender de lovede Bøger, var det da ikke mueligt at et Snørliv, som Trine vist har fundet nu, kunde følge med:)

5

2179. *Til Johan Dahl.*

d: 10 Octb. 1846.

Kiæreste Dahl!

Jeg beder Dem og Deres gode Frue undskylde, at jeg endnu ikke har besøgt Dem. Jeg vilde gjerne først være kommet til »Redelighed« som man jo kalder det med Høst. Kammerjunker Hedemann 10 var hos ham i gaar; han bad om Tid at betænke sig til paa M a n d a g . En Fordring gjorde han foreløbig, som jeg under ingen Betingelse kan indvillige. Han vilde atter (: hvis han betaler 400^r) beholde Amleth i 10 Aar. Atter 3 Aar over den for det Andet udløbne Tid. Det gaaer ikke an. Naar mine Værker (efter disse 7 Aars For- 15 løb) atter tilhører mig, eller i det mindste M i n e , maa Amleth ikke mangle i Tragødierne.

Men da jeg ikke har talet med D e m , om denne Ting, kiære Dahl! saa er mit Spørgsmaal til Dem, om De ikke (: hvis D e faaer Stykket) er tilfreds med de 7 Aar fra Accorden sluttes. 20

Skriv mig dette til, blot med et Par Ord.

Dersom De og den elskværdige Hustru (den lille Datter ikke at forglemme) vil gjøre mig og William den Fornøielse paa Søndagmiddag i Morgen at tage til takke med et tarveligt Maaltid Kl. 4, saa glæder De derved Deres 25

gamle Ven
A. Oehlenschläger.

2187. Til Francisca Oehlenschläger.

d: 17 Nov. 1846.

Min velsignede Francisca!

Jeg maa bede Dig tusindgange om Forladelse, fordi jeg først nu svarer Dig paa dit kiære Brev med den skønne Foræring, men det var mig pærdi ikke muligt før; di s formedelst: Paa Fødselsdagen selv blev jeg hele Formiddagen hiemsøgt af Fremmede, uagtet jeg havde nægtet mig hiemme. Men da Rikke Cold og Hanna Bartholin først havde oversprunget Barrieren, blev Evret opgivet. Din Søster og de kiære Adlerske havde William giennet bort Dagen i Forveien; dem havde jeg dog gierne seet. Vort Middagsmaaltid var meget simpelt, men Onkel Adler kom meget broderligt og delte det med os. Den tydske Dr. Christiani, en g a m m e l U n g d o m s v e n af mig havde William inviteret og Otto var der ogsaa. Om Aftenen spillede de da Amlæth og jeg sad i Maskinmesterens Krog, som de gode Folk deroppe havde pyntet ud til mig med Lænestol, Fodtæppe, Rygtæppe og en Blomsterguirlande. Onkel Adler har jo strax skrevet Johannes til derom, altsaa veed I, Stykket vandt meget Bifald, som forstærkedes, fordi det var den gamle Skialds Fødselsdag, som man ønskede endnu at skulde »Leve«! Jeg var ellers naturligviis meget rørt over denne Kiærlighedsyttring, jeg gik hiem uden at tage min Frakke paa, og mærkede det først paa den sidste Bro, lige ved mit Hiem; hvilket vidner om, at der maa have været lagt godt i Kakkelovnen i n d v o r t e s . Kort efter min Hiemkomst, da jeg sad og drak min Kop Thee, kom der en Lakei med følgende Brev fra hans Majestæt. Den hele Kongl: Familie havde nemlig været paa Tragødie:

»Herr Etatsraad Oehlenschläger! De har forskaffet mig en stor Nydelse ved Deres Amlæth! Deres altid unge Skialdeaand har kraftigen udfoldet sig og De har begejstret os Alle og henrevet os til Beundring, ved Digtets Skønhed og Sind-

*righed. Jeg længes efter paa egne og Dronningens Vegne mundtliggen at bevidne Dem, hvad dansk Digtekunst skylder Dem for dette nye store Forbillede, og hvor meget jeg høiagter Digteren, Dem, min kiære Oehlenschläger, som jeg idag til-
ønsker mange glade Leveaar.*

*Velvilligst
Christian R.*

5

Dette skønne ædle Brev fra min Konge rørte mig naturligviis. Næste Dag blev jeg tilsagt til Taffels. Kongen og Dronningen mødte mig med den største Venlighed og roste Amleth fremdeles. H o f f o l k e n e var naturligviis ogsaa alle charmerede i Stykket. 10

Igaar maatte jeg tilbringe en stor Deel af Formiddagen paa Universitetet og modtage Rectorslænken. I Aftes havde de Stykket igien til fuldt Huus og det gik godt. Holst er meget brav, kun undertiden hylér han lidt for sentimental; men han har en god Villie, hører gierne efter, hvad jeg siger ham, og jeg troer, jeg har hans Iver og 15 Omsorg at takke for, at Stykket kom saa snart igang at det blev spillet paa min Fødselsdag; Onkel Adler har vist ogsaa bidraget dertil; men Directionen kan intet udrette, naar Skuespillerne ikke selv ville.

Lise Holst er særdeles yndig og elskværdig som Sigrid. Fru Hei- 20 berg spiller den gamle Gyda med overordentlig Genie. Fengo og Geruthe ere i gode Hænder hos Nielsen og hans Kone. Wiehe er excellent som Skialden, Krag meget god som Offerpræsten og Schneider er en meget brav Hadding. Igaar Aftes var Kongehuset igien paa Tragødie med den elskværdige svenske Prinds Gustav. Man si- 25 ger, han bliver her nogle Dage, og jeg har udbedet mig en Audients hos ham af Lagerheim.

Et stort Selskab havde vi da forleden for Falsens, hvor jeg i Sommer har nydt saa stor Giestfrihed.

See nu har jeg givet Dig en heel Avis fuld af Nyt, og alle de mange Adspredelser mere tiene mig til Undskyldning, at jeg nu først svarer Dig. Din Sophapude er meget nydelig og smagfuld: at Du har Kræfter nok til et saadant Arbeide vilde meget glæde mig, dersom
 5 jeg atter ikke var lidt bange for, at Din altfor store Godhed for mig har drevet Dig til overdreven Flid.

Lev vel, min søde Francisca! Det glæde mig, at I komme ind til os i Julen. Hils Johannes mange Gange og tak ham for sit Brev. Dennegang maa det blive ved, at jeg skrive D i g lidt, han faaer
 10 kun U d s k r i f t e n .

Din kiærlige Fader
 A. Oehlenschläger.

2189. *Fra Johannes Oehlenschläger.*

Sorø, den 18de Novbr. 1846.

Kjæreste Fader!

15 Hvormeget Efterretningen om det entusiastiske Bifald, hvormed Amleth blev modtaget, har glædet os, behøver jeg vist ikke at sige Dig. Det var jo umuligt andet, end at Stykket, naar det blev nogenlunde godt udført, vilde gøre sin Virkning og faae en Modtagelse af Publikum, som vilde tilfredsstillte; dette havde jeg ogsaa sikkert
 20 ventet. Det er en dobbelt Triumph at kunne begeistre et Publikum, der kun er vant til Dagligdags Bagateller eller Holstske Dramaer med Optog og Pragtudstyring; men det er Synd at kaste Skylden paa Publikum, da man i Grunden alene maa bebreide den slette Theaterbestyrelse, at Smagen vildledes. Nu, da misundelige Critici,
 25 der arbeidede paa den anden Side, ere tvungne til at forstumme, eftersom Ingen meer laaner villigt Øre til deres Anfald, er den værste og farligste Hindring for den gode Smag røddet af Veien, og det

komme kun an paa at byde os noget Godt, for at Publikum skal kunne goutere det. Skuespillerne have jo løst deres Opgave godt, og det er saaledes ingen Tvivl underkastet, at Huset fremdeles bliver fuldt og Du foruden Æren høster en rig Indtægt af Stykket. Kongens smukke Linier til Dig have rørt os Begge. At han forstaaer Poesie og kan føle Begeistring derfor, er vist, desto større Skade er det, at han saa ofte drages bort derfra.

Amlæth hører sikkert til Dine største Mesterværker baade med Hensyn til Compositionen og Charakteertegningen. Jeg længes ubeskriveligt efter den og beder Dig derfor med næste P a k k e - 10 p o s t at sende os den. Glem ikke dette, kjære Fader! Du kan begribe, hvor stor Priis jeg sætter paa at læse den saa s n a r t s o m m u l i g t . Stod det til mig, saa stod jeg med Fr: i Kjøbenhavn, for at opleve den første Begeistring, dette nye Ungdomsværk har vakt, og see Din Amlæth paa Brædderne for det danske Folk. Skjøndt fraværen- 15 de, svulmer dog mit Hjerte af sønlig Glæde over Faderens Hæder. -

Fra Professor Wegener sender jeg Dig Hilsen og Tak for Dine smukke hædrende Linier, Du sendte ham. Du har Ret i, at han er Manden, der skulde skrive os den danske Krønike, som indtil Dato desværre hviler for Størstedelen i gamle Pergamenter og støvede 20 Haandskrifter. Naar jeg kommer til Kbhvn: til Julen, er det min Plan gennem Adler at søge at opvække Ideen hos Kongen til at udnævne ham til Kongl. Historiograph, hvorved han kunde forskaaffe Wegener en passende og hæderlig Stilling i Hovedstaden og Danmark en Fædrelandshistorie. Det er Synd, at denne høitfortjente, 25 lærde Mand skal begraves ved dette forfaldne Akademie uden Virksomhed og fjernet fra de historiske Kilder, som ligge ubenyttede i Hovedstaden og hvorefter han evig tørster. Hans Fordringer ere høist billige, men her vil han ei blive. Ved Universitetet kan han ei erholde nogen til Alder og Anciennitet passende Stilling, og skeer 30

der ingen Forandring med hans Embedsstilling, søger han i Fortvivlelse – et Præstekald paa Landet. –

Francisca vilde selv skrive og takke for Dit kjære Brev, men da hun har lidt travlt idag i Huset, og desuden maa skrive et Brev hjem
5 til Adlers med Oberst Glahn, som er i Besøg i Sorø, beder hun mig at undskylde hende for dennegang. Du maa derfor betragte disse Linier som skrevne fra os Begge. –

Ingemann og Kone besøgte os forleden Aften og vare høist elskværdige og underholdende. Det glæder ham meget, at Amleth var
10 gaaet saa godt og han bad mig hilse og gratulere Dig. Imorgen skulde vi til Middag og Aften hos Kammerherre Stemanns og paa Søndag Aften til Assemblée paa Akademiet –

Tusinde Hilsener til William og Otto fra

Din kjærlige Søn

Johannes.

15

2191. *Fra C. F. Wegener.*

Sorøe d. 23 Novbr. 1846.

Høivelbaarne Hr. Etatsraad!

Maatte det tillades mig nogle Øieblikke at afbryde Digterens Ro, vilde jeg gjerne bringe min ærbødigste og hjerteligste Tak for den
20 herlige Gave, jeg har modtaget. Jeg vilde takke for den høie Nydelse, for den frugtbare Belæring og – hvis jeg turde det – for den ærefulde Godhed mod mig.

Hvor Folket allerede har givet sin Stemme i Begeistringens Udbrud, der kan den enkelte Røst kun lyde meget fattigt. Men jeg maa
25 ogsaa tilstaae, at min Beundring af et Digtværk ytrer sig noget anderledes. Jeg læste i Taushed, og glemte Digteren over den eventyrlige Fortid, hvori jeg ligesom ved et Tryllerie var hensat. Saaledes ærede jeg Digteren som Digter.

Derefter vendte Besindigheden tilbage, og jeg, der elsker Historieskrivningens beslægtede Kunst, spurgte mig selv, ved hvilke Midler dog den store Digter atter her havde formaaet at flytte os ind i en anden Tidsalder, saa at vi glemte os selv og vor egen. Da lærte jeg af Anlæg og Plan og det hele Herskab over Enkelthederne, hvad ogsaa en Historieskriver havde at gjøre. Og atter takkede jeg Digteren som min Lærer.

Naar jeg da endelig for det første lukkede Bogen til, og mit Øie hvilede paa de venlige Ord, der vare skrevne til mig, da mindedes jeg igjen hiint Besøg i min lille af Folianter og gamle Skrifter opfyldte Stue, og jo mindre jeg er vant til at blive bemærket af Nogen, desto mere glædede jeg mig over at være bleven det af Dem, der gjælder mere end de Fleeste. Jeg kunde blive stolt deraf, om jeg ikke vidste, at den største Digter tillige er den mildeste Mand.

Foruden denne tredobbelte Tak ville Hr. Etatsraaden endnu modtage Forsikringen om min oprigtigste Taknemmelighed for Deres Brev af d. 11te d. M. Det glæder mig usigelig, at De vil kjende den gamle Anders Vedel igjen i mit efter et historisk Syn udkastede Malerie. Gjerne vilde jeg efter Deres og Andres hæderfulde Opfordringer udvide mine Forsøg i Historieskrivning til hele vort kjære Fædrelands Historie, men min Stilling hører til de lidet begunstigede. I Sorøe lod det sig umulig gjøre, og seer man, hvor lidet de tilsvarende Stillinger i Hovedstaden hidtil have frembragt, saa skulde man fast troe, hvad der i Vedels for Historie saa begeistrede Tidsalder var almindelig antaget, at hverken academisk Lærervirk-
somhed eller nogen anden Bestilling lod sig forene med den dybe Grandskning og den udeelte Selvhengivelse, med den Lærdom og med den Kunst, som en Historieskrivning i det Store udfordrer.

Historien er lærerig i alle Henseender: Menneskene ere ulærvil-
lige.

Med sand Høiagtelse og Hengivenhed
Deres Høivelbaarenheds
ærbødighedsfulde
C. Wegener.

5

2198. *Til Marie Konow*

Første Juledag, den 25 Decbr. 1846.

Min søde Maria!

Her sidder jeg alene i den festlige Morgenstund og griber Pen-
10 nen, for at underholde mig med D i g ! Veiret er vinterlig skönt:
en Smule Frost, lidt Sneer paa Jorden, Himlen ofte blaa. Et Par Dag
før Juul var det et afskyeligt Regnveir; men det var, som om Natu-
ren skammede sig for sin prosaiske Slud og den trak sin Høitidskio-
le paa. Saaledes var det ogsaa igaar, Juleaften. Jeg var den hele Dag
15 alene med mig selv, og hvilede ovenpaa alle de Selskaber og For-
samlinger jeg havde været i - tildeelst og fornemmelig formedelst de
Sorøske Børns Ankomst til Hovedstaden. Igaar gik jeg - Dagen ef-
ter Johannes og Franciscas Bryllupsdag som vi havde feiret hos
Adlers - en Tour alene med C o m i q u e paa Christianshavnsvol-
20 den og tænkte paa »Forældrene« og »Kæmperne paa Steen«. I Af-
tes satte jeg [mig] hen til det gamle, men kiære forstemte Claveer
og spillede »I denne søde Juletid« og »Den yngdigste Rose er fun-
den« - derpaa drak jeg Eders Skaal i en Kop Thee med Julekage,
og tænkte paa Dit Juletræ, og de kiære Børns overvætted Glæde.
25 Gud velsigne Jer og giøre Jer alle saa lykkelige, som gode Menne-

sker kunne blive. Hvor tidt, min Maria! længes jeg til Dig. Ak boede Du mig dog nærmere med de søde Drengene, saa sad jeg gamle Stakkel ikke saa alene som jeg nu – uagtet alle Gilder – giør. »Hvor der er Børn, der er en evig Juul!« Men naar man er gammel, saa maa man resignere sig; Gud skee Lov, jeg befinder mig særdeles frisk og vel – og jeg finder min bedste Lykke i mine Børns og Børnebørns Lykke. 5

At tale nu først om et blot aandeligt Barn – saa har Du jo læst at »Amleth« har giort Lykke. Man spillede Stykket paa min 67 Aars Fødselsdag, og skiøndt vel en vis Pietet og Godhed for Faderen paa denne Dag gik over paa Barnet, saa vandt det dog meget Bifald og der var propfuldt alle de Gange det blev spillet. Men tænk Dig hvilken Skandale der (paa en kort eller længere Tid) standsede Stykkets Opførelse! S i g r i d , som havde fortryllet Alle med sin Reenhed og Uskyldighed befandtes – at være høi frugtsommelig! Inden hun er viet til Amleth skal hun i Barselseng – og Skuespiller Holst blev udlagt som Barnefaderen! Saadan gaaer det med de Actricer. Og nu maa jeg arme Mand vente med en Deel af mine Indkomster, til hun har slaaet sin Potte itu, og den er bleven heel igjen. 15

Den første Aften efter Stykkets Opførelse, da jeg var kommen hjem, bragte en Lakai mig følgende Brev fra Kongen, som havde været i Theatret. 20

[Se brev nr. 2187]

Dagen efter blev jeg tilsagt til Taffels, hvor det atter ikke manglede paa Bifaldsytringer, og – hvad Kongen og Dronningen meente, – det meente alle Hoffolkene med. See dette var nu ret smukt og godt; men nu kommer noget, som var endnu bedre. I disse Dage søgte Treschou i Generalstabens Bureau om at blive Regnskabsfø-

rer ved andet Linieregiment. Dersom han blev det, saa vilde William rykke op og blive Cancellist med 450^r Gage. Jeg talede først med General Ewald derom, han sagde: han vilde ikke mistøste mig; men den Post Treschou søgte blev sædvanlig givet til en Militair – forresten kom det jo an paa Kongens Beslutning. Nu skrev jeg et brev til Kongen, hvori jeg bad ham vise os den Naade at skaffe min Søn, der var 33 Aar, der havde arbeidet i to forskiellige Bureauer i 5 Aar og kun endnu havde 200^r, en Stilling i Livet, der sikkede ham et anstændigt Udkomme efter min Død. – Og see – Skiøndt man allerede talede om Posten til en Militair – det blev opsat nogle Dage, og – William er Cancellist med 450^r og naar hans Formand, (som rimeligt), Schmidten, rykker op til noget Bedre, faaer han 700^r. Saa er han forsørget – som Garcon og siden Pebersvend; hvis han ikke finder en Pige, det kan bøde paa de manglende Penge.

15 Gud skee Lov! saa har jeg alle mine Børn, deels vel, deels for saavidt forsørgede; thi det vil vel ikke vare længe, før Johannes faaer et bedre Levebrød. Men jeg vil dog ikke »lægge mig til at døe« – som Sibbern trøstede Paludan Møller med, at han kunde, da han havde skrevet »Amor og P y s k e « (som jeg sagde, da jeg var lille).

20 Amleth solgte jeg til Høst, ligesom de andre Værker, paa 10 Aar; men jeg fik ham dog til at give mig 400^r. Disse og ligesaameget til, vil han uden Tvivl snart have vundet; thi det første Oplag (: og det var vist ikke lille) er efter hans egen Annonce udsolgt. Man siger, at Høst gjør gode Affairer med mine Værker og det er jo ogsaa godt

25 for mig. Jeg selv duede slet ikke til Boghandler, og var uden Tvivl kommen i en bundløs Gield, hvis jeg var bleven ved at forlægge dem. Læste bleve de heller ikke ret; de kom ikke omkring i Verden. Nu skeer dette, ved Høsts utrættelige Stræbsomhed; jeg kan godt mærke det, at jeg aldrig har været saa meget læst og yndet som nu.

30 Den smukke Udgave af H r o l f K r a k e sender jeg Dig nu om

faa Dage i en Pakke med *A m l e t h*, og alle *D i g t e r v æ r k e r n e* indbundne. De uindbundne Dele af *Digterværkerne* som I allerede have, beder jeg om at sende mig ved Leilighed tilbage, for at Exemplaret ikke skal blive deffekt ved at I har det Halve og jeg det andet Halve. Mine *M e l o d i e r* skulle da ogsaa følge; og denne lille Pakke beder jeg Dig da kiærligt modtage, som en lille Fødselsdags- og Nytaarsgave.

Paa Theatret har man i denne Tid spillet *B a g t a l e l s e n s S k o l e* af Sheridan meget godt; og den giver altid fuldt Huus. Det er glædeligt, at man er kommen fra den dumme Modesmag altid at ville have noget Nyt; at man ikke mere kalder det gode Gamle forældet, men indseer at hvad der i Kunsten er skjøndt, det er evig ungt. Dog spiller *Wiehe* ikke sin Rolle *Joseph Surface* nær saa godt som hans Bedstefader *Rosing*; han er for søvning og trivial. Fru *Heiberg*, *Mad Nielsen* og *Jfr Ryge* ere ypperlige og *Nielsen* som den gamle *Ægtemand*.

Du vil vide, hvordan man spillede *A m l e t h*? *Holst*, (hvem jeg forelæste Rollen et Par Gange) var brav i det Hele, dog hulkede han undertiden lidt for meget. *Mad Nielsen Geruthe* var ædel og sand, men ikke høirøstet nok. *Nielsen Fengo* var fortræffelig. Fru *Heiberg* spillede *Gyda* med Genialitet og *Dødsøieblikket* var kosteligt; men hun gjorde sin Stemme dybere end den var af Naturen, og derved gik flere Ord spildt, som man ikke kunde høre. *Wiehe*, som *Humble Skiald*, *Krag* som *Offergoden* og *Schneider* som *Hadding* vare meget gode. *Mad Holst Sigrid* var den bedste og vandt meest Bifald; høi, ædel, uskyldig og - hvad hun først i den senere Tid er bleven - hiertegribende. Hendes Stemme har ogsaa forbedret sig, den er bleven klarere og skratter ikke meer; man kan forstaae hvert Ord, hun siger - Men saa gaaer hun hen og falder i *Barselseng*! Hu! Jeg gidder ikke tænkt paa det. Gid hun kun var vel paa

Benene igien, saa skulde Sigrid atter fremtræde i sin hele Uskyldighed.

Onkel Anders's Fødselsdag feirede vi da hos hans Broder som sædvanlig. Mynster udbragte hans Skaal, som sædvanlig og plai-
5 santerede ogsaa lidt, som sædvanlig, dog dennegang mindre end el-
lers. Men nu tog den ulykkelige Directeur Schönheider Ordet, –
han gaaer i et Slags Barndom, og vrøvlede saadan at jeg blev vaad
paa Fingerenderne og stod Fare for at briste i Latter. Han stod vist
og vrøvlede endnu, hvis man ikke eenstemmigt havde afbrudt ham,
10 ved en Anekdote han fortalte om Ørsted at man havde sagt engang
paa et Sted, hvor der ingen Forordninger laa paa Bordet, at det var
ingen Sag for ham; thi han havde alting i H o v e d e t . Siden, da vi
drak Hans Christians Skaal, syntes mig, jeg skulde dog ogsaa give
min Besyv til tog derfor Ordet og sagde. »En Poet har giort en Vise
15 om en gammel Ridder, der glæder sig ved i Vuggen at finde »Tvilling-
ger to, som Axel og Esben Snare«. Historikerne have siden berigti-
get dette Folkesagn, og beviist at Esbern var et Aar ældre end Axel.
Heraf ville vi tage Anledning til at drikke Hans Christians Skaal,
som ogsaa er et Aar ældre end Anders!«

20 Roed, som havde begyndt at male mig i Efteraaret, har i Vinter
fortsat sit Arbeide; men nu er det atter standset paa nogle Ugers
Tid. Jeg sidder i Skoven, med en lille grøn Green i Haanden. Jeg
troer det bliver godt. Det er til Studenterforeningen.

Bedrøvelige Ting ere ogsaa skeete i denne Tid. Professor Borne-
25 mann har mistet sin unge Kone, Engelstofts Pleiedatter og den vel-
signede Fru Rosenvinge er død til stor Sorg for alle de Mange, som
kiendte og elskede hende. Jeg var ved hendes Jordefærd, men fulgte
ikke med paa Kirkegaarden.

I denne Tid, da Johannes og Francisca ere herinde fra Sorø kom-
30 mer Adlers jevnligt til mig og jeg til dem. Første Juledag vilde jeg

gjerne havt den lille Sophia Phister tilbords for at Damerne skulde seet hande, men – det blev ikke tilladt. Til mig maa hun komme, alene og om Formiddagen men ellers ikke. Herr Phister bliver sig selv lig. Sophia gjør gode Fremskridt især i Musiken. Paa hendes Opførsel i Skolen har der været adskilligt at sige. Hun var for no- 5 gentid siden faldet paa at radere Characterer i sin Characterbog og at forbedre dem. Med Guds Hielp har det dog intet at sige med disse Barnestræger.

Nu maa Du hilse Din Mand og de velsignede Unger 1000 Gange. Det var ret lille Adam! at han forsvarer sin egen Skaal 10 og vil ikke at Pigen skal drikke den fra ham. Formæld Harald min Compliment! og bring Grev Holk min Beundring for hans Ballanceerkunster paa Gulvet.

Jeg beklager Dig, Din Stakkel! for alt det Arbeide, Du har; men jeg beundrer tillige i Dig alle huuslige Egenskaber, fra Kokkepogens til 15 Skrædderens. Frakken klæder vist Harald Haarfagerske fortrinligt.

Og nu Farvel, I alle mine Kiære! Glædeligt Nytaar! Hilsen og Sundhed og alt hvad Eder kiært er.

Din kiærlige Fader

A. Oehenschläger. 20

2208. *Fra en Kreds af Damer.*

den 1ste Febr. 1847.

Deres Høivelbaarenhed vilde opfylde et længe og almindeligt næret Savn ved at aabne Adgangen til Deres æsthetiske Forelæsninger for Damer. De, fra hvem denne Anmodning udgaaer, have vel hørt, at flere Damer i den senere Tid have besøgt Deres Forelæsning- 25 ger; men selv ville de ikke prøve derpaa, førend de have erfaret, om det ikke strider mod Hr. Etatsraadens Ønske.

I flere Damers Navn.

2209. Til Johan Dahl.

Kiøbenhavn d: 4 Febr 1847.

Kiæreste Dahl!

Tak for Deres venskabelige Brev. Jeg seer, jeg har altid den gamle trofaste Ven i Dem. Hvad Forslaget om Eventyrene angaaer, saa er
5 jeg meget tilfreds med det; De trækker de 59^r 94 af, som jeg skylder Dem, og jeg faaer 40^r, hvorfor jeg ogsaa paatager mig en Correctur.

Hvad de tydske Skrifter angaae, saa er Dina oversat, ogsaa
» Landet fundet og forsvundet«, og »Garrick i
10 Frankrige«, men Amleth endnu ikke. Jeg er villig til at oversætte Amleth, hvis De til de 200^r for begge de store Tragødi-er endnu lægger 60^r for Landet fundet og forsvundet og for Garrick. Jeg faaer da i alt 300 Rblr, og vi kunne da udgive disse tydske Skrifter i to nette Dele: 1ste Deel Dina og Landet fundet og forsvundet, 2^{den}
15 Deel Amleth og Garrick.

Synes De om dette Forslag og om at sende mig en Anviisning, eller at tillade mig, at jeg, som fordem, trækker en Vexel paa Dem fra Hambro stor 300^r paa tre Maaneders Sigt – saa ere vi enige, og saa skal mit første Arbeide være, at oversætte Amleth.

20 Med mange Hilsener til Deres gode Frue

Deres uforan[der]lige Ven

A. Oehlenschläger.

Svar mig strax med næste Post!

2213. *Fra Johan Dahl.*

Christiania d. 14 Februar 1847.

Høivelbaarne Herr Etatsraad m.m. Oehlenschläger.

For Deres ærede og venlige Brev maa jeg paa det ærbødigste og hjerteligste takke Dem; det bliver en stor Ære og Glæde for mig at blive Forlægger til to smukke Bind af Deres Værker paa Tydsk, og jeg haaber at skulle kunne virke endeel for at de skulle blive læste og erkjendte rundtom. 5

Jeg tillader mig at bede Dem om at dele Vexlerne i to, den 1^r paa 200^r, 3 Md. fra Dagen De trækker den, og den anden paa 100^r, en Maaned senere eller 4 Maaned. fra Dagen De trækker 10 den. Faaer Tragoedierne og Eventyrene god Afsætning skal jeg have den Ære senere at honorere mere for disse.

Om et Par Postdage skal jeg paa ny have den Ære at tilskrive Dem, da jeg har forespurgt hos Bianco Luno om han kan paatage sig Trykningen og saasart jeg erholder Svar fra ham, er saavidt De da intet har derimod alt forberedt i Kjøbenhavn fra min Side. Skulde B. Luno ei for Øieblikket have Tid at trykke dem antager jeg at Berling vil være den bedste da jeg synes at disse to ere de bedste Bogtrykkere i Kjøbenhavn. 15

Med den dybeste Beundring og Hengivenhed 20

Deres ærbødigste

Johan Dahl.

2214. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d. 15 Febr. 1847.

Min søde Maria!

Det er kun faa Dage siden, at jeg fik Dit kiære Brev, og jeg skyn- 25 der mig nu at skrive, for at Du ikke med Rette skal klage over min lange Taushed. Dit Brev har glædet mig, og Johannes og Francisca

fik det ud til Sorø, og det fornøiede dem ikke mindre. Dine norske Idyller ere ypperlige, Herr Damsen spiller ikke en ringe Rolle deri, og især beundrede vi det dristige Stykke af ham, at han vilde sætte en Stige op til Himlen hvor der var saadan en pæn Mand som ikke
5 gjorde Folk Fortræd. Det har ogsaa smigret mig at høre at Herr Harald har faaet en *T a l v e*, og at jeg nu alt har en Dattersøn der kan regne. Den lille Lok af Grev Holk skinner som den yndigste Comet, og lover kun idel Godt. See »det var jo forfriskende det« som Lyder Sagen sagde engang om Sommer-Iisstumpen i Nærheden af Ber-
10 gen. Nu skulde vi tale lidt om vore egne Sager. Johannes og Francisca har atter været her inde og under deres Ophold vare Adlers snart hos mig, snart jeg hos dem.

Det kunde nu altsammen være godt og vel, dersom det ikke var faldet Folk ind at klappe mig sammen med Grethe Hedemann. Der
15 gik det Rygte i Byen, at vi vare forlovede, og en Aften, da der var Bal hos Adlers, var alle Mennesker overbeviiste om at »Forlovelsen« skulde declareres. Dette skeete nu vel ikke, men det hialp ikke, og dette dumme Rygte frembragte nu en Forlegenhed paa begge Sider, der ikke var til Fordeel for det ellers hyggelige Familieliv. Jeg nægter
20 ikke, at jeg var indtaget af Grethe, jeg havde ogsaa al Grund til at troe, efter den Maade hun paa Søbysøgaard kom mig imøde, og efter hendes Breve, at hun holdt meget af mig; – men med mine 67 Aar kunde det aldrig falde mig ind at givte mig igien, uagtet al den forunderlige Ungdom som Folk paadutter mig. Og var jeg end yn-
25 gre, saa vilde Grethe dog, som jeg siden i en kjøligere Periode har bemærket, neppe være Kone for mig. Snip Snap Snude, nu er alt-saa Eventyret ude; og man maa nu blot vogte sig for, at det ikke bliver altfor koldt oven paa det maaskee altfor Varme. Hun manøvrerede mig med lidt for megen Routine, synes mig, ved denne Lei-
30 lighed. Det skulde altsammen blot have været *d a t t e r l i g* Hen-

rykkelse fra hendes Side. Francisca troede det, Johannes sagde, han troede det – nogle af mine Veninder troe det ikke. Jeg vil gjerne troe, at jeg har gaaet i Taaget; det er jo ridde[r]lig Pligt imod Damen ved slige Leiligheder.

Og nu haaber jeg at den forbistrede Amor lader mig være med Fred; thi jeg vil Fanden gale: mig ikke have mere med ham at bestille. Jeg holder mig til min virelige Datter og allenfals til min Svigerdatter og til Rollingerne af min Stamme. Det har jeg da Lov til, og der løber jeg ikke med Liimstangen.

Hos Kongen har jeg været til Concert og hørt Italienerne skraale. Hos Levetzau var jeg ogsaa en Aften, da Kongen kom der. Der var saadan en Folkemængde, som om man stod i et Parterre, naar der er fuldt Huus. Jeg gjorde ikke andet end æde Iis og drikke Ispunsch ude i den yderste kiøligste Stue; men da det ikke vilde foreslaae, tog jeg hiem med William. Fra Souperen løbe da de Fleste; thi den moderne Giæstfrihed er indrettet saadan, at Maden først bliver indbragt, naar de fleste af Giæsterne ere gaaede. Madame Hammel var rigtignok i seng, da vi kom hiem, men vi havde dog Rugbrød, Smør og Ost, hvormed vi kunde gjøre os tilgode.

Forleden var jeg til et stort Diner hos Reventlou-Criminil men til hans Soirée senere undslog jeg mig; heller ikke kom jeg til et Bal hos Finantsministeren; ja ikke engang til Studenter carnevalet i Mandags, fordi jeg frygtede aabne Dørre og Træk, og Nattesvir.

Til Skandinavernes Fest paa Skydebanen var jeg derimod; skiøndt ikke Medlem dog indbudt, og der led jeg meget af Skydebannels Kuld, men fik dog endnu ingen Ulykke i mine Fødder for det.

Jeg holder Forelæsninger i Aar over mine egne Tragødier for et stort Auditorium. Den første Aften opdagede jeg noget der, som jeg ikke havde seet Magen til i alle de 37 Aar jeg har læst ved Universitetet: nemlig en Dame! Kort efter kom der een til. Næste Aften

var der fem, og saa en 12, 14 Stykker. Jeg fik nu et meget nydeligt anonymt Brev, at flere Damer ønskede at høre mig, men skøndt man nok havde sagt dem at der kom Damer paa mine Forelæsninger, vidste de ikke ret om de turde komme. Jeg vidste ikke ret, hvad
5 jeg skulde svare; thi havde jeg offentlig sagt »Kom kun!«, saa havde [d]er stimlet en Fandens Hob sammen af Nysgierrighed og for at have Commerz de første Gange. Jeg taug altsaa stille og tænkte: Naar de veed der alt kommer Damer, saa kan de jo komme, uden videre Invitation. Imidlertid valgte jeg mig dog et større Auditorium og der staaer jeg nu og læser for en Bænkerad af Damer og
10 Herrer, som fylder hele Salen.

Hvad nu angaar Bøgerne og Musikken Du skulde have, saa maa jeg bede mange Gange om Forladelse for, at det ikke er kommen endnu; men i denne Frost og Istiid troede jeg dog ikke at kunne faae
15 det afsted. Uheldigvis er det heller ikke indbundet endnu. Men nu sender jeg hele Følgen af mine Skrifter Tragødierne og Digterværkerne som nu ere sluttede hen at indbinde, tilligemed mine Compositioner og saa faaer Du dem, tillige med en smuk Udgave af Hrolf Krake og min Lithographie efter Gertners Billede, der først i disse
20 Dage er bleven færdigt, og er ganske fortræffeligt. Saa beder jeg Dig ved Leilighed igien at tilbage sende mig hvad Du har af den seneste Godtkiøbsudgave fra mig, for at Resten der endnu er her ikke skal udgiøre et deffekt Exemplar. Jeg tænker Veiret bliver nu bedre henaad Marts til, og at man nok tør betroe en bergensk Skipper disse
25 uforlignelige Skatte.

Andersen har udgivet sit Levnet paa tydsk. Den første Deel er meget interessant, hvorledes han har udarbeidet sig af Skarnet; men anden Deel indeholder ikke andet end forfængelige Fortællinger, om hvorledes han overalt i Tydskland er feteret for sine Skrifter,
30 hvordan han er løbet omkring og har læst dem for Fyrster og for-

nemme Folk. Her er ikke Spørgsmaal om at see og beskrive fremmede Mennesker og Steder, men kun om de har læst hans »Improvisator« »Geiger« eller Märchen. Har de det, og synes godt om dem, saa er det ædle, fortræffelige Mennesker, som han skylder den største Taknemmelighed. Det er virkelig Skade at en Digter med sa[a]meget Talent i en vis Retning, og saa skikkeligt et Menneske, skal være befængt af denne Forfængeligheds Galskab i saa høi en Grad. Hauch havde fat paa ham i en Roman; men da man dadlede den gode Hauch for at have indblandet for megen Personlighed og for strængt, gik han fra det, og sagde, han havde aldrig meent Andersen, hvilket var Løgn. Hauch sidder nu i Schlesvig Holstein meerumschlungen og da han ikke er politisk saa lider han vel ikke saa meget af det. 5

En Dr: Christiani, som Du vist kiender, en Ven af mig fra ældre Dage (en Søn af Hofpræsten) er her i denne Tid, og glæder mig meget med sin Omgang. Det er en meget poetisk Mand; man siger at han gaaer Kongen til Haande i Schlesvig Holsteenske Affairer. Jeg ved det ikke. 15

Et nyt Stykke er spillet her og har giort Lykke Valgerda det er et ret net Conversationsstykke, som plaisanteri over de forskiellige politiske Meninger og hælder til Indifferentismen. Man mener, der er af Heiberg eller Herz. 20

Dronning Margareta skal snart spilles, og en 3^{die} Datter af Ryge skal debutere i Ingeborgs Rolle, den unge Wiehe skal spille Olaf. Bare vi kunne faae den ældste Søster til at spille Ragnhild. Hun vil altid blot spille ømme og rørende Roller, og det er ikke hendes Talent. 25

En nydelig Ballet af Bournonville »Den nye Penelope« har vundet fortient Bifald. Her forbinder sig det Nygræske med det

Gam[mell]græske og giver et smukt Billed af Grækenland og i en skøn Situation fremstilles Billed[e]t af den gienvundne Frihed.

En gal Karl, Du kiender ham, den Ørstedeske Jørgensen holder Declamatorier over tildeels m i n e Stykker, og var hos mig for at
5 faae Sollenitetssalen i Universitetet til Laans, men det gaaer aldrig an. Ørsted protegerer ham forresten slet ikke meer. Mathilde Ørsted er en rar Pige, og har vundet meget ved sin Reise med sin Fader i Tydskland, Frankrig og England.

Henrik siger mig, at det i Dag er Postdag, og derfor skynder jeg
10 mig at faae Brevet færdigt endnu idag, at det ikke skal ligge til paa Søndag. Men jeg er bange for Du kan ikke læse mine Kragetæer.

Paa Søndag er det Franciscas Fødselsdag og jeg forærer hende største Delen af en Lænestol hvori ogsaa William og hendes Søster ere Participanter.

15 Det var r ø r e n d i s , de sendte ind fra Sorø igaar til Madam Hammel om at kiøbe dem »et Par stoppede Høns«. – Dem skal de spise sammen uden Tvivl paa Fødselsdagen. Gud velsigne dem og Jer Alle!

Med Madam Hammel er jeg meget vel tilfreds. Hvad Du siger
20 om Henrik har uden Tvivl sin Rigtighed. Jeg gjør mig al Umage for at sende ham afsted paa J e r n b a n e n ; det vil sige: at faae ham ansat derved. Lykkes det, saa er det vel. Jage ham bort, kan jeg ikke.

Nu farvel, min søde velsignede Maria! Hils Din gode Mand og de søde Dreng 1000 Gange fra

2218. *Fra C. Hauch.*

Kiel d^{en} 6te Marts 1847.

Min ædle saa høitskattede og elskede Ven!

For noget meer end otte Dage siden modtog jeg Dine to Breve, der kom mig som kiære Hilsener og som to Olieblade fra Hiemmet, fra det Land, jeg nu elsker dobbelt høit, da jeg udvortes er skilt 5 derfra, medens jeg dog ved Studier, ved Syslen med dets bedste aandelige Skatte igien indvortes er kommen det nærmere. Din Hamlet her jeg hørt hos og af Dig selv, hvorved da Dit herlige Foredrag, der sammensmeltede med Digtet, frembragte et usædvanligt Indtryk paa mig; men jeg har siden ikke kiøbt den, da jeg jo vidste, 10 at jeg fik den af Dig selv. – Jeg kan nu regne [ud], at jeg har tilbragt et Aar her i Kiel, og at dets hele Kreds med alle sine Afvexlinger har væltet sig forbi mig; thi for fiorten Dage siden sluttede jeg mine Forelæsninger i det andet Semester. Jeg blev vel undertiden i dette Aar smertelig berørt ved den politiske Giæring, men i det Hele har 15 jeg dog meget at berigtige med Hensyn til mine Venners Forestillinger om mit Forhold her. Jeg maa nemlig paa det stærkeste erklære, at jeg aldeles ikke fortryder, at jeg er kommen her, og at jeg hvis det stod til mig at gjøre det Skete uskeet, dog aldeles ikke vilde træde tilbage i mit Sorøiske Liv; thi det er saalangt fra at dette Aars Erfaring 20 har nedslaaet mine Forventninger, at jeg snarere nu har faaet den faste Tro, at jeg ikke skal være her forgieves, og at jeg, hvor vanskelig min Stilling med Hensyn til de politiske Forhold kan synes, dog med Guds Hielp kan haabe at stifte nogen Nytte. Uagtet alle mine Kolleger tidligere eenstemmig sagde mig, at jeg under disse Om- 25 stændigheder maatte renoncere paa Tilhørere og søge min Opreisning i almindelige literaire Sysler, saa meldte sig dog en Deel Studenter hos mig, og vare de end ikke mange, saa have de dog holdt trofast ud til Enden, i alle Tilfælde vare de ogsaa lige saamange som de, jeg pleiede at læse for i Sorø, og i det mindste kom de frivillig af 30

eget Drift, hvilket ikke var Tilfældet i Sorø.- At der maatte gaae nogen Tid hen, før jeg kunde faae et Auditorium bragt sammen, faldt af sig selv, thi i Rækker af Aar, jo jeg mener næsten, saalænge Flor var Docent, er ingen Forelæsning over dansk Literatur her bleven
5 holdt. Traditionen derom var altsaa aldeles uddød, og der maatte Tid til at kalde den til Live igien. Som Forberedelse hertil holdt jeg, hvad jeg vel alt har meldt Dig, en Forelæsning over de nordiske Myther, der i Forhold til Omstændighederne, var temmelig stærkt besøgt. Imidlertid havde jeg Leilighed til at lægge mit Sindelag for
10 Dagen og til at vise Kielerne, at det aldeles ikke var min Hensigt at spille noget Slags politisk Rolle, og at den Virksomhed, jeg attraaede, var af en ganske anden Natur og af en meget stillere og fredeligere Art, end den min Formand havde efterstræbt. Saaledes lykkedes det virkelig at vinde Professorernes Tiltro, og dette banede mig
15 atter Vei til Studenterne. Ti af dem meldte sig hos mig (de fleste vare rigtignok Slesvigere, tre Holstenenere vare dog derimellem) for at øve sig i det danske Sprog. Men dette blev for mig ogsaa en Indgang og en kjærkommen Anledning til tillige at gjøre dem bekendt med adskillige betydelige Brudstykker af den danske Literatur, især
20 med flere af Dine lyriske Digte og Romancer, med flere Kæmpeviser og med Fragmenter af Holberg, hvilke jeg ledsagede med mine egne Bemærkninger. Tiden strakte desværre ikke til for at give noget, der havde en større Udstrækning, thi mange Timer havde jeg ikke. Men dog forfeilede den skønne og yndigere Poesie ikke sin
25 Virkning. Ingen af mine Tilhørere (med ganske faa Undtagelser) forsømte nogensinde, og det lykkedes mig at holde en Mellemting af Forelæsning og Conversationsøvelse, der, som jeg har Grund til at mene, vakte deres Interesse; ogsaa en af Lærerne ved den lærde Skole (Collaborator Jessen) forenede sig med dem, og da jeg nu en-
30 delig for [14] Dage siden sluttede mine Forelæsninger med et Par al-

vorlige Ord, da kan jeg vel sige, at jeg mærkede en bevæget og rørt Stemning hos alle dem, der vare tilstede. Flere af dem have og privat besøgt mit Huus, og jeg har i dem lært at kiende brave og dygtige Mennesker. Desværre tage de fleste af dem i dette Foraar deres Embedsexamen, og forlade derfor Kiel, saa at jeg ikke kan holde Forelæsninger for dem oftere, men et nyt Parti af Studenter have alt meldt sig, og flere af mine Tilhørere have erklæret at jeg neppe nogensinde behøvede at frygte for Mangel af Tilhørere. Saaledes er da Broen bygget, jeg har virkelig knyttet en Forbindelse med Studenterne, hvoraf jeg venter mig alt Godt i Fremtiden. Efter Omstændighederne har jeg da Grund til at være tilfreds med min Stilling; jeg kan nemlig ikke andet end ansee det for en smuk og værdig Opgave, forsaavidt mine Evner tillade det, at virke for den tilkommende Fred, og for at fremskynde den giensidige Anerkiendelse, den Tilnærmelse, der engang skal og maa komme, naar endelig disse Misforstaaelser ophøre, og naar de høitskrigende Politikere, der nu føre Ordet, tilsidst ere bragte til Taushed. Jeg maa oprigtig talt tilstaae, at jeg mener at have gaaet den rette Vei i Kiel, den eneste, jeg kunde gaae, for at komme til at taaleligt Resultat; og hvormange Ubesindigheder jeg end kan have at bebreide mig i mit foregaaende Liv, saa troer jeg at have ført mig besindigt og forsigtigt op. Jeg glæder mig ogsaa ved, at jeg ikke regnede feil, da jeg stolede paa, at jeg ved den uskrømte Anerkiendelse, som jeg kunde skienke den tyske Literaturs Koryphæer, og ved det Sindelag, jeg nærede for Nationen selv, trods alle Øieblikkets Forvildelser, vel skulde bane mig Vei og skaffe mig Venner iblandt dem. – For at give Dig et Exempel paa, hvorledes jeg omtrent staaer med mine Kolleger, vil jeg blot fortælle Dig en lille Historie, der nylig er arriveret mig. En af vore Professorer, som jeg, uagtet han er en ivrig Politiker i den Betydning, hvori de fleste her er det, dog havde Grund til at skatte

høit, havde faaet et Kald til Göttingen og skulde reise bort. Da han var almindelig erkjendt som en af vore allerfortrinligste Docenter, fandt man det passende at foranstalte et Afskedsselskab for ham, hvori alle Professorer og de første af Byens øvrige Embedsmænd indbødes til at deeltage. Jeg havde ogsaa tegnet mig dertil. Men om Morgenen samme Dag, hvorpaa Selskabet skulde finde Sted, lod Prof. Paulsen mig ved en anden Mand vide, at der høist rimeligt vilde blive udbragt flere slesvig-holstenske Toaster, og at jeg derfor vilde gjøre bedre i, ligesom han, at blive borte derfra. Dette var mig imod, da jeg, trods hans afvigende politiske Anskueleser, stod i et virkelig venskabeligt Forhold med vor bortreisende Kollega (en Prof Hermann), og da jeg troede at vide, at det vilde gjøre ham ondt, hvis jeg ikke kom. Jeg gik derfor hen til en ældre Bekjendt af mig, den nylig afgangne Rector magnificus, Etatsraad Olshausen, og sagde ham, hvad der var bleven mig berettet. Han lod mig da vide, at det netop var ham, der havde advaret Paulsen, fordi han kjendte hans yderst irritable Stemning, og vidste, at han ved mindste Anledning stod [i] Fare for at tabe sin Fatning og sin Besindighed. »Hvad Dem angaaer, vedblev han, saa staaer De saaledes, at De kan gaae hen hvor De vil i Kiel, da sikkert Ingen i Deres Nærverelse vil sige et Ord, der virkelig kunde krænke Dem, og skulde det mod Formodning finde Sted saa har De jo før med Sindighed taget til Gienmæle og vil ogsaa kunne gjøre det denne Gang. - «Jeg gik altsaa hen, og maa tilstaae, at jeg ikke hørte det Mindste, der var anstødeligt, thi den Begeistring for Tydskland, det yttrede sig, kunde jeg gierne dele, eftersom Intet blev sagt imod Danmark. Og da endelig en af Herrerne i Oberappellationsretten efter Bordet i et Slags politisk Iver, hvori Champagne og Rhinskviin vel og havde nogen Deel, begyndte at tiltale mig, saa traadte strax den gamle Falch, der nu er Universitetets Rector, til og sagde: »Unsere Hauch

sollt Ihr mit politischen Discoursen in Ruhe lassen;« og dermed var det forbi. Denne Anekdote ønsker jeg dog ikke skal blive bekendt, da den vilde krænke Prof. Paulsen, der er en meget brav og redelig Mand; men dog er det min Overbevisning, at overordentlig meget 5
Onde kunde have været forebygget, og at den danske Sag vilde staa langt bedre her, hvis Repræsentanterne derfor havde viist mere Sindhed, mere Billighed mod deres Modstandere, og mindre consulsivisk og ustyrlig Heftighed. I en Tid som denne, hvori Lidenskaberne have naaet en slig Høide, maa man dog huske paa, at Nationernes Opdragelse er en vanskelig Sag, og at selv Vorherre, der dog skabte 10
Verden i sex Dage, endnu efter sextusinde Aar ikke har fuldbragt det Værk at opdrage Menneskene. – Den uopdragneste og uopdrageligste Race her i Kiel er for Resten maaskee endnu mere end paa de fleste andre Steder, Gadedrengene; de ere og de eneste, der søge at molestere os, men jeg hører, at det ikke gaaer Andre bedre end os, thi 15
de ere berygtede for deres Uforskammedhed over begge Hertugdømmer. For nogen Tid siden var der en af dem, der spyttede ind af et aabent Vindue i vores Huus saa han nær havde truffet min Kone. Voxne Mennesker faae dog endnu Lov at gaae i Ro paa Gaden, thi hine Drengene, de ere meget feige, men vore Børn kunne neppe gaae 20
alene ud, før de samle sig og skribe »Potttäne« efter dem. Dette Udtryk er kommet deraf, at de ikke kiende stort til andre Danske end til dem, der komme fra Vardeegnen i Jylland og sælge Jydepotter. Vi have hørt dette Skieldsord saa ofte, at selv vor lille Alfred, der kun er to Aar gammel, naar han bliver vred paa sine Søkende skielder dem 25
ud for »Potttänen«. – Vor lille Adam sagde ganske rigtig, at Gadedrengene her ligner Hundene i Constantinopel; thi de bliver i den Gade, hvori de ere født og kommer der en fremmed Dreng fra en anden Gade iblandt dem, saa falde de alle over ham. – Af vor Adam have vi stor Glæde, det synes som det har baaret gode Frugter, at vi ha- 30

ve kaldt ham op efter Dig. Han er et langt bedre Hoved end nogen af vore ældre Børn; uden den mindste Hielp fra min Side har han selv arbeidet sig frem og er N. 2 i sin Klasse og alle hans Lærere have, som jeg selv har hørt af deres egen Mund, den største Glæde af ham.

5 Han er den første Dreng, af hvem jeg har hørt, at det er den største Glæde paa Jorden at lære de latinske Conjugationer; og NB dette er virkelig sandt, han er overordentligt sikker deri, men han behøver heller ikke andet end een Gang at læse sine Lectier igiennem, saa springer de ind i Hovedet paa ham. Han har lutter udmærkede Cha-

10 rakterer til sin Examen og taler allerede det Tydske ligesaagodt som jeg og med en langt bedre Accent. Ogsaa det Plattyske forstaaer han naturligviis, og dertil er han en af de legemlig kraftigste og smukkeste Dreng, jeg har seet. Vor ældste Søn, der derimod er et maadeligt Hoved, har jeg sat til Landvæsenet, og det lader, som jeg

15 der har truffet den rette Vei; han er hos en meget dygtig Landmand, der er fornøiet med ham, han er og selv lykkelig ved sin Stilling, og da de holstenske Landsmænd ere efterspurgte overalt, saa frygter jeg nu ikke meer saameget for hans Fremtid. – Vor ældste Datter Ma-

20 thilde er i disse Dage bleven confirmeret, mig synes, at hun har udviklet sig til en smuk og elskværdig Pige. – Jeg har indsendt en Ansøgning om et Reisestipendium til Sverrig, som jeg har bedet Geh. Etatsraad Adler at indlevere, jeg ønsker ogsaa, at Du læste ham det Vigtigste af dette Brev for, da jeg mener, at han derved vilde faae et tydeligere Begreb om min Embedsstilling her, og om hvad der med

25 Tiden kan udrettes deri, end af det kortere Brev jeg var saa fri at sende ham. – Tusinde Hilsener fra mig og min hele Familie. Jeg beder at hilse alle Venner in sp. Boye, som jeg snart skriver til og sender sine Bøger og ligeledes Conf. Ørsted. Hils ogsaa Johannes og William.

Din inderlig og trofast hengivne

J.C. Hauch.

P.S. Der har været et ungt Menneske hos mig, en Student Lobe-danz, der elsker den danske Literatur, og især er Dig inderlig hen-given, jeg haaber, Du har intet imod, at jeg giver ham en Anbefal-ingsskrivelse med til Dig. Han kommer rimeligviis om otte Dage til Kiøbenhavn eller maaskee endnu tidligere. –

5

2221. *Fra Marie Konow.*

Steen den 22de Martz 1847.

Søde kjære Fader!

Du har rigtignok Grund til at være vred paa mig, fordi jeg først nu skriver, Grunden har, som sædvanlig, ikke været anden, end at jeg har opsat det fra den ene Uge til den anden. Men nu er da ende- 10 lig den Skipper kommen, som vi have ventet lige fra Juul, og han reiser om nogle Dage, og tager dette og det kjedelige Teppe, som Du nu ingen Nytte faaer af før næste Vinter, da det kjære Foraar nu kommer, og der snart ikke behøves Tepper meer. Vi have nu her deiligt mildt Veir og 10 Graders Varme, saa enkelte Buske allerede 15 have brudt deres Knop og faaet smaae, fine Blade. Jeg lægger en lille Quist af dem heri, men den er da ganske vissen, naar Du faaer den. – Tusind Tak for Dit sidste, kjære Brev, og for, at det ikke blev til Forlovelse med den gode Grethe. – Det havde dog været, hvad det var, at faa en Stedmoder paa sine gamle Dage. Du maae da ikke 20 troe, at det Rygte var blevet i Kjøbenhavn, det var saamænd kommet her op til Bergen, og sidst, da jeg var i et lille Selskab hos August Konow, spurgte flere, om man maatte gratulere mig. Bemeldte lille Selskab var i Anledning af en anden Forlovelse, nemlig – Hessel-bergs. Han har forlovet sig med en Søster af Carl's Kone, en sød vel- 25 signet Pige, der ogsaa er ret smuk, og som er ligesaa glad over Parti-et som han selv. Hans 15 aarige Søn bliver paa denne Maade snydt

for en fjerde Part af sin Arv, men er selv meget fornøiet med Forandringen. Jeg blev duus med Parret; og havde det meget hyggeligt, da der kun var Familien, og deres Huus er saa mangeløst yndigt ligefra Maden og Drikken til Folkene selv. Hesselberg har kjøbt et
5 smukt Huus ligeudenfor Byen, som han nu gjør endnu smukkere ved nogle Forandringer, og til Sommeren skal der vel være Bryllup.

-

Synes Du ikke, at jeg maa være glad, som faaer alle mine tre Reinhardtter herop i Sommer? jeg fik nylig Brev fra dem, hvori de
10 bade om Lov til at komme alle 3, da de ellers slet ikke kunde, og Du kan da tænke, at jeg gjerne vilde have saamange af dem, som jeg kunde faae. Naar de kommer, haaber jeg, at I giver dem en mængde mundtlige Breve med fra Eder, foruden de skriftlige. Jeg vil ikke nægte, at jeg jo længes meget efter de lovede Bøger og Melodierne.
15 Flere af dem har jeg proberet paa Claveret, og nogle af dem, saasom König von Thule, Fiskeren, og Jurabjerget, troede jeg, jeg spillede accurat, som Du havde sat dem ud, og jeg var saa glad derover, at jeg har spillet dem utallige Gange om igjen, og sunget til. De andre, som jeg ikke har kunnet komme ud af, har jeg da sunget uden
20 Accompagnement, naar vi sad sammen i Skumringen ved Kakkellovnsilden, og jeg kan sige Dig at Konow, der ellers ikke er meget musikalsk, har opfattet dem alle, og kan dem hver en, som han undertiden gav tilkjende ved at falde ind med lidt anden Stemme eller Bas. Amlæth »dvæler mig lidt for længe« men jeg kan dog ikke være
25 bekjendt at kjøbe den eller laane den hos Møhl, som jo rigtignok længe har havt den. Hvad synes Du - den har været opført i Bergen, og man har skildt sig frygteligt ved det, som da nok kunde tænkes.

Harald interesserer sig ganske overordentligt for de gamle danske Folkeviser, som vi have Din Bearbejdelse af, han læser bestandig
30 deri, naar han læser, og især Herr Oluf, som rider saa vide. Han læ-

ste for nylig »Den Dødes Igjenkomst« og Taarerne trillede ham da ned ad Kinderne, mendens han læste med qvalt Stemme. Siden læste vi om Agnete, og han fandt, der var nogen Modsigelse i Visen. Saaledes vilde han bede Dig forklare ham »hvordan Agnete kan sidde ved Vuggen og synge, naar hun har Munden fuld af Bomuld? og tager de det ud saa drukner hun jo«! Forresten fandt han, at Havmanden var en anderledes god Fader mod Børnene end Svend Dyring, og deri har han nok Ret.

Idag saa jeg ham med en Musefælde udædskende Musen til at møde paa bemeldte Kampplads: Du tøve mig ikke for længe, Du møde mig hist paa Hede!

For nogle Dage siden vare vi i Byen hos Carl's og Harald var med. Han havde til de n E n d e faaet ny Buxer og Støvler og havde den F l e g e l s Blouse, som Bedstefaer forærede ham. Han fik et Par ortelige elastiske Seler, som voxne Mennesker, og dem viser han os nu med Stolthed, hvergang han klædes paa. Den lille Adam skulde have været med, men han var just bleven saa forkølet, at jeg slet ikke kunde tage ham med. Derimod bragte vi lidt Legetøi med hjem, som Harald selv købte hos Kræmmeren og betalte med Sølvskillinger, som Fader havde givet ham. Vi mødte Doctoren paa Gaden, der skrev op noget Saft, han skulde faae, og nu er han næsten ganske rask. Vi have endnu ikke begyndt med at læse med ham, da han slet ikke vil indprente sig Bogstavernes Facon, og spørger med den yndigste Uskyldighed om de Bogstaverne, man hundrede Gange har forklaret ham: va heter de? Der falder mig ikke den ubetydeligste Anecdote ind om ham nu, og jeg vilde dog gjerne fortælle Bedstefader lidt, om det saa var nok saa ubetydeligt. Han seer ganske overordenlig godhjertig ud i Nakken, da de blanke lyse Haar hænger, som et Tagskjæg ned over den lille grønne Frakke, men da han endnu er lidt forkølet, vil jeg ikke klippe ham før lidt

senere, naar andre smaae Lambæer skulle klippes. Den lille Wolte ligner ikke Grev Holck mere, da han hverken har trekantet Hat eller Domino i denne Vinter. Han har temmelig ondt for Tænder og er ogsaa noget forkølet, snart haaber jeg det er overstaaet. Han leger Tittit bag hver Stol og siger: »Gik« meget polidsk. Han er ellers meget doven, og vil ikke tage Fingeren ud af Munden for at snakke. Børnene have havt stor Moerskab af nogle smaae forbannije Hundehvalpe, som Diane har bragt til Verden. Det bliver nok Newfoundlandere med Tiden, der ere 4 Uger gamle, men ere meget store allerede og tegne til at blive smukke. Du har siden slet ikke talt om Din lille Rob Roy, men da jeg dog maa formode, Du har den endnu, tør jeg ikke sende Dig en af disse paa Halsen, hvilket jeg ellers havde stor Lyst til. Hesselberg faaer en, og en Fætter en anden, den 3^{die} og sidste beholde vi selv, men vilde heller af med den forresten rare og smukke Moder, hvem vi frygte vil skjenke altfor mange Hvalpe for Fremtiden.

Jeg har før fortalt Dig, at Konow sendte sin Jagt ud med Mandskab i Vinter paa Sildefiskerie. Da de efter 8 Ugers Forløb for tilbage var det med ganske uforrettet Sag. Det var gaaet dem, som mange, at de slet ikke havde kastet, da der var lidt Sild, og en uhyrre Masse Mennesker om den. Dette var nu et reent Tab for Konow af omtrent 250 Rigsdaler, foruden at de kostbare anskaffede N o d e ingen Renter bragte. Efter de havde været hjemme nogle Dage hørte Konow, at der var Sild ude her paa Korsfjorden, og ein, zwei, drei faaer han med megen Energie Mandskab sammen, og Jagten og Baadene equiperede, saa Flotillen samme Eftermiddag seilede herfra. Efter 10 Dages Forløb kom de tilbage med 1600 Rdl, saa at Konow, naar det første Tab og Landslod, Mandslod og Tiende gik fra, havde en Profit af 800 Rigsdaler. Dette var jo ganske behagelig til guter letzt, og kan komme meget beleiligt, da Konow nu til Som-

mer skal have temmelig stor Reparation, for at faa den gamle Rønne nogenlunde istand, og han troer, han ikke slipper med 1000 Rdl. Næste Foraar, skal vi faa Haven lagt om, og da bliver her istand til den deilige Tid, naar Fader atter kommer til Ikken, og jeg haaber da, at Du skal have det lidt bedre, end sidst. 5

Vi have faaet saa mange Kalve i den sidste Tid, og have en Mængde Mælk. Jeg tager mig selv ogsaa af det Wirthschaft, da vores Budeia nok ikke er saa ganske at troe. I Løverdags sendte jeg 106 Potter suur Melk til Byen, og i Morgen maa vi atter sende en Vogn med 148 Potter. Vi kjerne nu saameget Smør af sød Fløde, som vi 10 bruge til Smørrebrød, Resten af suur -

Og nu maa jeg nok gjøre en Ende paa mit skriverie for denne Gang, og bede Dig snart skrive til mig - NB Teppet mangler Fryndser og Snorer, vil Du derfor strax sende det til Betty, som jeg har bedet, gjøre det istand. Konow sender tusinde kjærlige Hilsener, lige- 15 som Harald og Adam til Bedstefader. Lev vel

Din Marie.

2225. Til J. Collin.

d: 1 April 1847.

Kiæreste Collin!

I disse Theatrets Feriedage skriver jeg Dig et Ord til, med Bøn 20 om, at Du - efter gode Løfte - vil tænke paa at bringe Dronning Margareta paa Thronen. Den ene Uge gaaer efter den anden, og jeg er bange for at Varen afsætter hende, hvis der ikke tænkes paa Raad itide.

I Sommer lovede jeg Commandeur Falsen at omarbeide hans 25 Faders Dragedukke til et Toactsstykke, da vi begge fandt, det var Synd at dette nydelige Stykke med den gode Musik

vilde evig hensove. Det har jeg her gjort, og sender Dig det, vel ikke
 r e e n s k r e v e t , men fuldkommen t y d e l i g t . Jeg forlanger al-
 deles intet derfor, men det vilde fornøje mig, naar det kom paa Sce-
 nen, og jeg troer Theatret kunde være vel tient med det, H a n s e n
 5 maatte vel spille Skomageren.

Din Ven

A. Oehlschläger.

2227. *Til Marie Konow.*

Kjøbenhavn d: 18 April 1847.

Min søde Maria!

10 Jeg har med stor Glæde modtaget Dit kiære Brev, og med stor
 Taknemmelighed det delige Teppe. Men hvorledes kommer jeg til
 at sætte Fødderne paa al den Pragt? Det vil være mig, som naar jeg
 om Sommeren gaaer over en frisk Eng med brogede Markblom-
 ster. De smaa Gaver til Dig nærmer sig ogsaa deres Fuldendelse; jeg
 15 haaber at Bogbinder Falck er færdig med Bøgerne. Den delige Li-
 thographie af Gertner sender jeg Dig ogsaa. Alle finde, at den er
 fortræffelig; men er det dog ikke Skade at den udmærkede Maler
 ogsaa bestandig skal udmærke sig ved Brutalitet og en Grov Arro-
 gance? Hermed skader han sig selv lidt; nylig har han gjort det
 20 igien.

En Maler Roed, allerede Medlem af Akademiet, havde faaet i
 Commission fra Studenterforeningen at male mig til deres Sal; de
 vilde betale ham 500 Rb derfor. Den gode Roed gjorde sig nu al
 Umage, det maa man lade ham; han kom ud til mig i Sommer og
 25 begyndte Billedet; men strax fra først af gjorde han noget som jeg
 ikke syntes om. Han tog nemlig en Copie af Thorvaldsens Buste og
 lagde til Grund istedet for strax af male mig selv; og skiøndt han si-

den alt meer og mere forlod Thorvaldsen, saa blev det dog derfor ikke mere Oehlenschläger. I en Skov skulde jeg ogsaa sidde. Han gik ud i Søndermarken; men den stakkels Søndermark maatte høre Gloser fordi »den gav sig ud for Skov uden at være det.« Han kløtrede selv en Bænk sammen af Grene, som jeg skulde sidde paa med en Løvqvist i Haand. Uagtet alle disse Forberedelser og Studier blev Billedet dog til sidst et mislykket Værk, og – paa faa nær, misbilliges det af Alle. Men disse Faa er den Høyen'ske Clique. Høyen, skiøndt en høist indsigtfuld og kunstlærd Mand, er Partiskheden selv; Gertner har været saa uheldig at støde ham, med ikke at spørge ham tilraads; og nu erklærer Høyen Roeds Billed for godt, og Gertners for slet. At nu Gertner vil bevise det Modsatte, er aldeles i sin Orden. Han bad mig endnu at sidde for sig nogle Gange, for at lægge den allersidste Haand paa hans sidste, alt fortræffelige Billede, hvorved det blev endnu bedre. Men nu kunde han ikke lade være (skiøndt Rikke Cold og jeg i en heel Time under Arbeidet fraaadte ham det) at indgive det til Akademiet, med den Betingelse: »at det skulde hænge i samme Stue, ved Siden af Roeds, ellers tillod han ikke, at det kom paa Udstillingen«. Dette lod naturligviis sig Akademiet ikke foreskrive – og altsaa er Gertners Billed ikke kommen paa Udstillingen. Hvor dumt! I næste Stue, eller hvilken somhelst anden, vilde det giort den samme Virkning.

Det glæder mig usigetligt at Tvillingerne, el[li]er hvad vi vel med Rette aandeligt kan kalde dem: Trillingerne allesammen komme op til Eder i Sommer. Det vil blive en stor Fornøielse for Dig og dem. De have sendt mig et Brev til Dig, som jeg lægger i dette. Konows Fiskeri (: langt bedre end Thors, da han vilde fange Midgaardsormen) har glædet mig meget; jeg mærker heraf at din kiære Huusbond ikke blot er en god Landmand, men ogsaa en ypperlig Vand-

mand. Jeg misunder Harald det Syn at have seet to Hvalfiske sprøite.

Nu er Johannes og Francisca, som vare her igjen nogle Dage, igjen reiste til Sorø og Frøken Grethe til Fyen. Vi skulde havt Amleth forleden, men den yngste Jomfru Ryge (den 3^{die}) som skal spille Sigrud, blev bange paa Prøven og gav sig til at græde. Hun kommer sig nok til paa Tirsdag.

Mine Forelæsninger ere ophørte for i Vinter. Den sidste Dag fandt jeg en smuk Blomsterkrands og et smukt Digt i mit Aftrædel-
sesværelse fra een af mine (anonyme) Tilhørereinder. Jeg antager at det var en af de Yndigste. Jeg kiender ingen af dem thi paa Kathederet bruger jeg ingen Brillen, og kan ikke see saa langt uden dem.

Jeg har i denne Tid oversat Amleth paa tydsk, hvilket ikke var at løbe til, naar man vilde giengiv[e] Trimetrene med Klang og Styrke i det fremmede Sprog Genius. Lille Dahl i Christiania forelægger mine nye tydske dramatiske Digte; nemlig: Dina, Garrick i Frankrig, Landet fundet og forsvundet og Amleth. For alt dette faaer jeg, for det første, kun - 200^r. - I Tydskland kan jeg i denne Tid, da man er saa forbitret paa de Danske, ingen Forlægger finde.
Dog ingen Regel uden Undtagelse, Andersen forgudes for sine Eventyr. Vi kom saadan til at lee, da Johannes og Francisca endnu vare her over et Eventyr, som Otto Hedemann havde skrevet om en Tandstikke aldeles i Andersens Maneer, og efter alle vores Mening, lige saa godt som mange af hans.

Fra Hauch i Kiel har jeg hørt; det gaaer ham ret godt, og han har vundet nogle Tilhørere; han blander sig ikke i det Politiske.

Jeg var forleden til Taffels hos Kronprindsen i Anledning af Kunstacademiets Stiftelsesdag; han er jo vor Præces. Vi spiste meget godt og drak ikke slettere. Han er meget ligefrem og venlig.

Hos Dronningen skal jeg med det første læse et Stykke for, en Aften, jeg har foreslaaet: Landet fundet og forsvundet. Jeg gjorde Kongen min Opvartning igaar (Jeg har ikke besøgt ham siden Nytaar) han var meget naadig.

Uagtet Papiret er mindre end sædvanlig, har jeg dog for dennegang ikke mere at rapportere. Trillingerne kommer en Dag til Middag hos mig før de reise, for at jeg, mundtligt kan sige alt hvad der kunde more Dig at høre. De have bestemt den 2 Mai til Afreisen.

Farvel mit søde velsignede Barn! Hils Dine velsignede Børn og den gode Konow fra

Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

Du maa endelig hilse Hesselberg mange Gange. Det glæder mig at I have denne venlige, muntre, behagelige Mand i Eders Nærhed.

2231. Fra N.P. Nielsen.

d 7^d Maj 1847

Ærbødigst

Ved Generalforsamlingen i det Danske Broderskab, blev det eenstemmigen vedtaget, at dersom det maatte behage Deres Høvelbaarenhed, vilde man ophænge Deres Skive ved Siden af Thorwaldsens i Broderskabets Skydesal, med den Bestemmelse, at disse Skiver skulle blive hængende der til evig Tid, som et hædrende Vidnesbyrd for Gildet, at disse tvende udmærkede Danske have været Brødre af samme. I den Anledning giver jeg mig den Ære at tilstille Hr Etatsraaden en Skive hvorpaa Deres Emblemer, eller hvad De

maatte behage at vælge kan males. Deres Indtrædelse i Selskabet var den 4 Februar 1830.

Meget vilde det glæde Selskabet om man kunde ophænge Skiven til Fugleskydningen der er bestemt til 1^c July.

5 I Forventning af et indvilligende Svar forbliver jeg

Deres meget ærbødige

[N] P Nielsen.

2240. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm d. 15. Juni 1847.

Min älskade Broder!

10 Under det jag väntar swar från Dig på mitt sednaste bref, har jag i dag det nöjet att mottaga en skrifvelse från den gode vännen Johannes i Sorøe, med förfrågan i 2^{ne} omständigheter, hvaraf den ena är Dig beträffande. Då han nämner att jag kan ställa mitt svar direkte till Dig, väljer jag i dag denna utväg, för att en annan gång
15 skrifva till den goda Johannes.

1° Ber han mig, i afseende paa den tilltänkta Sverges-resan, upplysa Dig, hvilken tid på sommaren vore den bästa att välja, för att ej plågas af den för stora värmen. Nu är det visserligen sant, att vi äfven här stundom plågas af en Afrikansk hetta, såsom f. e. förhål-
20 lande var sistlidit år. Men det hörer till undantagen och vissa somrar (t. e. 1844) ha vi snarare kallt än varmt. När hettan besvärar, plägar det vanligen vara från den 20 Juli till den 20 Augusti (d i e H u n d s t a g e .) Slutet af Juni (med sina ljusa nätter) till medlet af Juli, plägar vara angenämt. Äfvenså slutet af Augusti och början
25 af September. Under förra tiden är dock sedvanligt vackrare. Låt mig nu veta när Du kommer och frukta ej för värmen.

2° Frågar mig Johannes, om det vore någon anledning, att 2^{ne}

utmärkta Musici af hans bekanta: Violinisten v. Koenigslöw och Pianisten Reinecke, kunde låta sig höra här på Hofvet, i hvilken händelse de aktade företaga en resa hitt till Stockholm. Dervid bör jag upplysa, att Konserter på Hofvet i c k e ägt rum under vår nuvarande Konungs tid. Nu sednast hafva vi haft besök af flera högst 5 utmärkta Musici, såsom Thalberg, Schubert, Max Bohrer, Leonard, Gulony, Kellerman, Mayer – alla med Europeisk reputation, men ingen af dem har spelat på hofvet. Dessutom är genom den ovanliga luxus i musikkväg, som vi nu haft, medelst konserter både förmiddag och eftermiddag, ett par månaders tid, publiken så öf- 10 vermättade på musik, att ingen svårare tidpunkt för en ny artist kan väljas, än just denna, da dessutom de flesta af vår Societet snart resa till landet. Jeg måste således på det högsta afstyrka Herrar K o e n i g s l ö w och R e i n e c k e s hitresa, och ber jag Dig hafva den godhet att så fort som möjligt lemna Johannes det af dette ytt- 15 rande, på det, att besagde Artister må i tid känna förhållandet.

Lef väl, älskade Broder, och gläd snart med några rader Din
trofaste V[ä]n
Bernhard Beskow.

Bournonvilles balletter hafva här gjort mycken och förtjent lycka. 20 Han torde stanna här till den 30 Juni.

Just nu får jeg besök af Fröken Bremer, som har ett bref till Andersens. Då han lærer vara bortrest ber jag Dig hafva den godhet att sända brefvet till Conferensraad Collin.

at udvirke mig allernaadigst Tilladelse af Hans Majestæt Kongen d: 4de Juli at giøre en Reise til Sverrig, hvor jeg agter at opholde mig en Maanedstid. Herr Etatsraad Sibbern har paataget sig Rectorforretningerne i min Fraværelse. Hvad Sommerforelæsningerne
 5 angaaer, saa troer jeg maaskee at kunne erholde Fritagelse denne gang for disse, naar jeg beretter, at jeg har tilbragt flere Maaneder med stærkt Arbeide, deels med at oversætte min »Amleth« paa tyd[s]k; men fornemmelig med at digte en ny national Tragødie i fem Handlinger. Jeg trænger til Otium og Forfriskelse; saameget
 10 mere, da jeg efter Hiemkomsten skal skrive Rector talen til Hans Majestæts høie Fødselsdag.

Allerærbødigst
 A. Oehlschläger.

2244. *Til Bernh. v. Beskow.*

Fasangaarden d: 20 Juni 1847.

15 Min dyrebare Broder!

Jeg skynder mig at tilskrive Dig disse Linier, for at lade Dig vide, at jeg igaar indgav Ansøgning til Universitetsdirectionen om at forskaffe mig Kongens Orlov til at giøre en Reise til Sverrig (: med Dampskibet d: 4 Juli).

20 Jeg haaber vist at faae Tilladelsen, thi vel er jeg Rector i Aar, men Etatsraad Sibbern har paataget sig mine Forretninger. Jeg reiser da d: 4 Juli herfra til Göthaborg, og saa ad Göthakanalen til det kiære Stockholm, til min elskede Beskow og til den ædle Konge og det Broderfolk, som viste mig saamegen Hæder og Godhed. Jeg har ik-
 25 ke opgivet Haabet om at faae J o h a n n e s med; der engang har været hos Eder og som I jo syntes godt om.

Jeg har nylig digtet igien en Tragødie »Kiartan og Gudrun« som jeg skal tage med og forelæse Dig. Jeg kan endnu ikke opgive det kiære Digterhaandværk, vel gaaer jeg i mit 68^d Aar, men jeg trøster mig ved, at Sophokles var 2 1/2 Aar ældre, da han skrev Ødip fra Kolonnos. Her er naturligviis blot Talen om legemlige Kræfter og om en sund Siæl, hvad Sammenligningen angaaer. 5

O min kiære Ven! saa skal jeg da see Dig igien, efter mange Aars Forløb! Det vil være en stor Glæde for mig; thi faa Mennesker have viist mig saamegen Kiærlighed og Godhed som Beskow. Vi maa vel kalde hinanden Brødre, thi, ved Gud, vi ere beslægtede baade fra Aandens og Siælens Side. - 10

Hils Din ædle Hustru, som jeg veed ogsaa mindes mig med Ven- skab og gierne vil see mig igien,

fra Din trofaste Ven

A. Oehlenschläger. 15

Dit Brev angaaende Reinecke og Kongsløv har jeg sendt Johannes.

2248. Fra N. V. Dorph.

d. 27 Junii 1847.

Da De sidst var saa god, Allerhøistærede! at ville høre min Mening om Episoden med Thorvaldsens Buste i Deres Tragedie, burde jeg strax have sagt Dem, at jeg er saadan beskaffen, at jeg ikke strax kan optage i mig et stort Kunstværk, men maa have nogen Tid, inden jeg kan samle og besinde mig og nogenlunde klare det hele Billede for mig i sin Totalitet. Nu vil jeg tillade mig, med faa Ord at sige, hvordan det er faldet i mit Sind. Hele dette Digterværk, opfattet og gennemført med Ungdommens fuldeste Kraft, 20

brændende Følelse, og utømmelige Phantasie (saa at jeg, ved at høre det, kom til at tænke paa, at De endnu var, hvad Broager fortalte mig at De engang havde kaldt Dem selv, i det De i ungdommeligt Lune declamerede med Rosingsk Dialect: »Jeg er en fyrig Yngling
5 med stormende brusende Lidenskaber«) og tillige med Manddommens Modenhed og Sikkerhed, er saa tiltrækkende i og for sig selv, ved Handlingens Eenhed og dens uforstyrrede tragiske Gang og endelige Løsning, at Gemyttet, fængslet og bundet til denne udelukkende Interesse, vægrer sig ved, et eneste Øieblik at rives
10 bort fra denne ene ublandede Nydelse, og nødig taaler nogen anden Fremmed Interesse, endog den høieste, ved Siden af sig. I hvor smuk derfor endog Episoden med Thorvaldsens Buste i og for sig er, saa virker den dog her forstyrrende, thi Digtet selv er nu engang under Digterens Haand bleven et i sig saa afsluttet og harmonisk
15 Kunstværk, at jeg nødig finder mig i, at en Thorvaldsen selv afbryder mig under dets Nydelse. Desuden forekommer det mig, at der jo allerede er gjort og gøres for T's Amindelse Alt hvad der kan forlanges, og De har jo selv flere Gange hyldet ham, og jeg troer virkelig heller ikke, at et begeistret Udbrud for Th., især naar dette maat-
20 te gribe afbrydende ind i en anden Interesse, nu atter vilde møde en ligesaa begeistret Sympathie.

Tilgiv og undskyld nu, Høistæredel! disse Par daarlige Ord, som et i det mindste oprigtigt Svar paa Deres gode Spørgsmaal.

Hengivneste

N. V. Dorph.

2251. Til Marie Konow.

Fasangaarden d: 3 Juli 1847.

Søde, velsignede Maria!

Det er en skam at jeg har opsat at svare Dig paa Dit kiære Brev, ligetil nu, den sidste Dag før min Afreise til Sverrig. Og nu er jeg ligesom Vielgeschrei, der aflutter Ting der skal besørges, ikke faaer 5
Ro til nogenting. Dog – i denne stille Formiddagstime paa min skønne Fasangaard, midt i Naturens Skiød vil jeg underholde mig med mit kiære Barn, hierteligt og fortroligt, før jeg forlader Fædrelandet. Denne Reise vil vel ikke vare mere end høist en Maanedstid, men naar man bliver gammel, bliver man en gammel Ærtekæl- 10
ling, der røres over alting, ligesom Gidske Klokkers; og af Dine Breve seer jeg, at sligt ogsaa kan hænde Ungdommen.

Jeg havde først tænkt paa at have Johannes med; men da han havt saa lidt Permission i den senere Tid, og staaer for Touren ved første Leilighed til Avancement, saa fandt vi alle »efter vores F o r- 15
s c h t a n d « at det var bedre han blev hiemme dennegang; derimod have vi faaet udvirket, at William kommer med, som ikke har været i Sverrig tilforn. Adlers have isinde at leie nogle Værelser i en Maanedstid i Sorø, og det vil more Johannes og Francisca meget.

Her har været adskillige Fester. Først hendes Majestæt Dronnin- 20
gens Fødselsdag, hvortil jeg da maatte skrive Glæser en Cantate. Der blev, som Du af Avisen vil see, mange ædle Dannemænd lønnede og hædrede. Det er glædeligt at see det lille Danmark har saamange fortiente Mænd. Jeg var der til Middag.

I forveien havde vi en Jernbanefest. Har Jernbanen her kostet 25
Penge, saa ere ogsaa Vognene magelige og elegante, det maa man tilstaae. Der var en Frokost i Roeskilde, hvor et Par af vore meest fortiente Mænd opofrede Forstanden øieblikligt paa Fædrelandets Alter og drak dem fulde.

Siden have vi havt Fest paa Skydebanen, hvor Skuespiller Nielsen virkelig udmærkede sig ved at holde ikke blot gode, men virkelig udmærkede Taler. Jeg var indbudet, fordi de havde ladet min Skive hænge op i Vaabehuset, tilligemed Thorvaldsens. Om Aftenen kom jeg igjen for at spise til Middag, men det fik ingen Ende med Fuglen, den vilde ikke ned. Jeg sad og frøs paa Engen i Teltet, tilsidst blev det mig for koldt; jeg var tyndt klædt; jeg gik op i Huset, og satte mig ved et Bord, hvor nogen havde spist, og lagde Servietterne paa Laarene, for at blive varm igjen. Det lykkedes; men Fuglen fik de ikke ned den Dag, Kl 10 om Aftenen kom vi til at spise til Middag. Jeg bad Nielsen ikke at proponere min Skaal; han holdt det, men da han proponerede Digternes, (: dem der havde skrevet Viser, jeg ikke) tog H.P. Holst anledning til at udraabe min, som da (efter Berlingske Udtryk) blev drukket med megen Acclamation. Derpaa gjorde Nielsen en offentlig Undskyldning, at han ikke havde gjort det, fordi jeg havde forbudt ham det. Siden proponerede jeg Nielsens Skaal, som Taler; hvilket han virkelig fortiente. Gid den dovne Knægt nu ogsaa i næste Saison vilde lære nogle store Roller; saa at vi kunde faae: Stærkodder, Væringerne, og Dronning Margareta frem.

Men siden vi tale om Tragødier, saa maa jeg ikke glemme at sige Dig, at min ny Tragødie »Kiartan og Gudrun« er fix og færdig, og har vundet Kienderes og Venners Bifald. Konow, som godt kiender Sagalitteraturen, vil kunne fortælle Dig noget om Kiartan, der levede i Olaf Tryggvesons Tid. Du kan i Snorros Heimskringla, i Laxdælasaga, eller Møllers Sagabibliothek finde nok om ham. Det er en Kiærlighedstragødie, men forskiellig fra de forrige deri, at det er ikke Ulykken der kommer udenfra, men indenfra.

Fru Heiberg vil spille en fortræffelig Gudrun, en heroisk, coquet, dæmonisk Character. Kiartan skal Wiehe være. Han har været farlig syg, men kommer sig Gud været lovet igjen.

Det er et stor Savn for mig (og jeg veed: ogsaa for Dig:) at jeg ikke kan forelæse Dig dette Stykke. Jeg haaber at faae det opført i Efteraaret, og saasnart det er trykt, skal jeg sende Dig det. Sujettet er behandlet meget frit, aldeles efter egen Opfindelse[.] Det er skrevet i Trimeterer, ligesom Amleth og Landet fundet og forsvundet, og Scenen er baade paa Island og i Norge.

Hos Bing lader jeg nogle gamle Oversættelser: Reineke Voss af Goethe, Gøtz v: Berlinchingen, og Shakespeares Midsommernatsdrøm nyt oplægge. Reinecke Voss, som jeg nu paa dansk kalder »Mikkel Ræv« bliver aldeles omarbejdet; thi det er 40 Aar siden jeg skrev den sidst paa dansk. Skiærsommernatsdrømmen kan jeg derimod ikke gjøre bedre.

Du fortæller mig de deilige Historier om de kiære D r e n g e , jeg Stakkel har ingen Dreng, inge[n] naive Fortælli[n]ger om slige at byde Dig. Men et gammelt Barn har jeg rigtignok faaet i Huset min Huusholderske, Mad: Hammel, som udmærker sig ved en undertiden til Enfoldighed gaende Naivitet. Jeg skal her meddele Dig et Par Anecdoter.

Da vi havde faaet den ny Tiener C l a u s - (Appropos Du veed da at Henrik har faaet et Embede paa Jernbanen med 20 r maa-nedlig?) altsaa - da vi havde faaet Claus, som vi ere særdeles vel tilfredse med, - sagde Mad Hammel: »Han hedder Claus? det er et forunderligt Navn! Det har jeg aldrig hørt. Var det nu ikke godt, at jeg ikke kaldte min Fugl Claus?« Da vi ville have Rob Roy (vor prægtige Hund) ud i Vandet i Canalen, sagde hun: »det er nok bedst at Claus gaer med, dersom Hunden ikke kan svømme!« Hun vilde da nemlig have, at Claus skulde springe ud i Vandet og

redde Hundens Liv. – Da vi vilde tage Hul paa en Kasse med Viin, som vi havde ladet ligge i Kiælderen, for at den skulde bedre[s], kom hun op, og forsikkrede, at der var ikke andet end Hø i Kassen. – Saa maa den være stiaalet! sagde jeg. Nu gav hun sig til at græde. »Men, gode Gud Mad H. De kan dog vel begribe, jeg mener ikke, at De har taget Vinen.« Jeg fulgte hende ned i Kiælderen, og da vi havde taget lidt mere Hø bort, fandt vi ganske rigtigt de 50 Flasker Viin. Forleden gav hun Rob en Tallerken med lidt Fedt paa, og da han var færdig; sagde hun: »Du kan gjøre Tållerkner rene. Den seer jo ud, som den var s l i k k e t ! « Saadan kunde jeg fortælle mange Historier om hende.

Forleden var jeg hos Pittoletti og saae A. Price spille Casortis Rolle Pierro til sædvanlig Fuldkommenhed. Da jeg gik hiem med William sagde jeg: der er Een som jeg er kommen til at tænke paa, ved Pierro, som jeg oftere har seet og som ligner Ham i Væsen og Handlemaade overordenligt, men jeg kan ikke komme paa, hvem det er. Pludselig faldt det mig ind: det var R o b R o y ! Han griner ligesom Pierro, er ligesaa doven, næsviis, plump og smidig, hurtig og langsom; støder Een med Snuden og vælter Stole og Bænke. Vor lille Haralds Fødselsdag helligholdt vi forleden – drak hans Skaal.

Hvordan leve de Andre og I alle? Jeg haaber, Gud være lovet frisk og vel.

Det maa være en Glæde for Dig, at Du har de kiære Reinhardtter. Men Konow river jo Huset halv ned over Eder. – Dog – hvor der er Hierterum, der er altid Rum.

Hils nu Din kiære Mand, de søde Børn, Harald Haarfagerske, Damsen og Grev Holk, de gode Veninder mange Gange fra

Din kiærlige Fader

A. Oehlschläger.

Og fra William Conrad Oehlenschläger!

Jeg synes, det er Synd, at denne Side staaer aldeles bar, og jeg maa fortælle endnu en Historie om Mad: Hammel. Hun havde købt mig nogle Lommetørklæder, hvorpaa hun, meget slet med s y m p a t h e t i s k t Blæk har skrevet mit Navn. Det vil sige A. O. 5 Da William spurgte, hvorfor hun ikke havde ladet mig selv skrive det, sagde hun: Ak Gud! den stakkels Mand skriver saameget, mig synes det var Synd at han skulde have det Arbeide til. -

Vi reise imorgen Kl 3 fra Kiøbenhavn med Dampskibet til Götheborg, og derfra paa Göthacanalen til Stockholm. Samme Vei til- 10 bage[.]

Bulls er her i denne Tid. Den stakkels Albertine seer ud som et Liig og er saa svag.

Hans Christian Ørsted er bleven Storkors, og Biskop Mynster »Excellence«. Jeg var der igaar og gratulerede ham. 15

Lev nu vel, min søde Maria! jeg haaber snart paa min kiære Fa-sangaard, at skrive Dig til igjen og at faae Brev fra Dig. Næste Sommer vil Reisen være først ret glædelig - naar den gaaer til D i g !

2253. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Stockholm d: 13 Juli 1847.

Kiæreste Johannes!

20

Det glæder mig, at William har taget sin Beskyldning tilbage om Dovenlasseri. Medens han skrev, skrev jeg omtrent ligesaameget, men vil nu uden videre Klage, eller Indledning fortsætte Vers e n e som vi og Wessel (: han og jeg :) har b e - gyndt!

Altsaa, neppe vare vi komne fra Dampskibet i vort Logie, før 25 Beskow skaffede os en Indbydelse, at tage Deel i det Middagsmaal-

tid, som Landhuusholdningsselskabet (henved 300 Mænd) gave Kongen. Han og Prindserne modtog mig meget venligt, og jeg sad til høibords over adskillige Ministre, mellem Stadsraad Petersen fra Norge og Beskow. Denne havde skrevet en smuk Sang, som først efter Landsens Skik her blev siunget ved E n d e n af Maaltidet. Vi for tale vore Herrer, de Svenske b a g tale deres. Der blev ogsaa siungen en Sang med Melodien God save the King, som imponerede mig, ved det kraftige mandige, værdige Foredrag. Efter Maaltidet taledes Kongen og Prindserne meget med mig. Presidenten var Landshøvdingen Baron Kræmer; han bad mig endelig komme til Upsal, som jeg lovede. »Vel ere de fleste Studenter borte, sagde han, men der ere dog nok igjen til et anstændigt Hurra«. Efter Maaltidet bragte Beskow os hen i den lille kiølige Hauge nær Slottet, (: det var utrolig hedt den Dag) og vi drak Thee der.

15 Næste Dag (: Løverdags) vare vi paa Musæet. Den gamle Herr v: Røck, som jeg for 30 Aar siden gjorde Bekiendskab med hos Fru v: Arnstein i Wien viste os om. I Førstningen synes man, det er en løierlig gam[mel] Fyr, med sin pibende Stemme; men siden faaer man ham kiær; han har Sands og Smag for hvad han foreviser, og største Kiærlighed dertil, ligesom Thomsen; han er heller ikke uden et vist naivt Skiælmeri. De herlige Ting af S e r g e l imponerede mig. Det var dog ved Gud ogsaa en ægte Billedhugger, større end Wiederwelt og førend Canova og Thorwaldsen. Vogelbergs collosale Billeder af de nordiske Guder have vel noget plumpt, men der er 25 Genie i dem. Om Eftermiddagen kiørte vi med Beskow og hans Frue til Diurgaarden og besøgte Statsminister Due, hvor jeg fandt D y v e k e (: Fru Due) ligesaa yndig og venlig som sidst i Norge.

Igaar (: Søndag) vare vi om Formiddagen i Ridderholmskirken; hvor jeg med kiærlig Taknemlighed og Ærefrygt stod for Gustav 30 Adolfs Granitsarcophag, og med beundrende Erindring og Nys-

gierrighed saa Hullet paa Carl den Tolvtes Hat, og hans store Støvler, samt de store Nøgler, der vare tagne fra erobrede Fæstninger.

Om Middagen vare vi til Taffels hos Hans Majestæt. Efter Maaltidet gav jeg ham Landet f. og forsvundet og Amleth med et Digt, jeg om Formiddagen havde skrevet. William har allerede fortalt Dig 5 det; det gjorde stærk Virkning. Han takkede mig hierteligt, tryk- [klæde gientaget min Haand og underholdt sig en Timestid med mig, ligesom Dronningen og Prin[d]serne som ere høist elskværdige. Om Aftenen gik Beskow jeg og W. hen og besøgte den gamle Baron Brinckmann, hvis Bekiendtskab jeg for 40 Aar siden gjorde 10 hos Fru Hertz i Berlin. Han sidder som en Gienganger alene i sit prægtige Bibliothek, der fylder mange Værelser, slet klædt, og bød os Thee i den Maneer, som en Student paa Regentsen; skiøndt han har været Minister. Derimod vare mange af hans Bøger, hvorimellem ogsaa en stor Deel af mine Skrifter indbundne i rødt Maro- 15 quin. Han er meget levende, og naar han først begynder at snakke, holder han ikke op igien. Han spurgte os lystigt »om vi ikke syntes det var dumt at man skulde døe snart, fordi man var 83 Aar, naar man forresten befandt sig vel. Det G r ø n n e kan jeg ikke undvære uden for mine Vinduer.« Jeg saae ud, der var virkelig grønt og 20 mange Træer, men forresten er det en Kirkegaard, hvor Kellgreen ligger begravet.

Mandag vare vi paa Antiquitets samlingen om Formiddagen, og til Middag kiørte vi med Beskows, som hentede os, til Diurgaarden, hvor vi vare indbudne af Statsminister Due. Der var et stort Mid- 25 dagsselskab i en nydelig Spisesal, hvor man kan dreie det Indvendige af Bordet med Flasker og Retter paa en ganske egen Maade omkring, og hvor Maden kommer o p s t i g e n d e fra Kiøkkenet. Der blev blandt andet serveret en Viin fra Falerno, og her tog Due en meget smuk og smigrende Anledning til at proponere min Skaal i 30

Horats's Viin. Efter Maaltidet sang Fru Due ganske fortræffeligt med meget Udtryk flere smukke Sange, blandt andre een af Prinds Gustavs Composition. Jeg sad hele Eftermiddagen og taledede med Due, der er en charmant Mand uden al »Dünkel« og han fortalte
5 om den Reise han nylig havde gjort med sin Kone og Datter – lige til Africa, til Algier, hvor de havde moret sig kosteligt.

Beskow og hans Kone vise os den største Godhed og Kiærlighed; de hilse Dig hierteligst. Imorgen skal der være et Selskab for os hos dem. Kongen, som er reist paa Landet, kommer paa Fredag og vil
10 have mig til sig engang endnu. –

I overmorgen (: Torsdag) skal vi spise hos Overstadholder Baron Sprengporten. Adskillige Borgere og Skandinaver ville ogsaa gjøre et Selskab for mig. Om et Par Dage reise vi til Upsala, og tænker i Midten af næste Uge at begive os paa Reisen hiem over Ystad og
15 Malmö.

Lev nu vel, kiæreste Johannes! Hils min elskede Francisca mange Gange fra William og

Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

20 P.S. Jeg beder at hilse Adlers kiærligst. Adlers Brev har jeg viist Beskow og det har meget glædet ham at høre vor Konges Bifald med hans Sang til Kronprindsen.

Kronprindsen har her vundet alle Hierter.

2254. *Fra Fredrika Bremer.*

23 Juli 1847.

Till Adam Öhlenschläger.

En ringa blomma är ju dock ett vittne om Solens kraft, och prisar den genom färg och duft! –

Så vill här en ringa blomma för den stora Danska Skalden, som nu gläder Sverige med sitt besök, tolka de känslor af beundran och tacksamhet, som Han ingifvit en af Sveriges Döttrar. Hindrad från att personligen förena sig med sina landsmän i de hyllningar som egnas honom kunde hon dock ej förblifva alldeles stum, och har bidit rosornas anda tala för henne.

Fredrika.

2256. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Stockholm d: 26 juli 1847.

Kisæreste Johannes!

Jeg har ingen Tid til at skrive Dig til, men vil dog skynde mig, med i største Korthed at fortælle det Vigtigste af vore Hændelser. Hos Kongen var jeg, efter Middagsindbydelsen til Afsked. Han var yderst naadig, gik omkring med mig i sine Værelser, viste mig sine Malerier, sit Sovkammer, etc. Beskow yttrede, at Kongen, var jeg kommen hjem vil vise mig ydermere Tegn paa sin Agtelse og Godhed for mig. Jeg formoder, det er den norske Orden, da jeg veed, den skal indstiftes ved hans Ankomst til Norge. Dagen efter at vi havde været hos Dues var jeg paa Bystrøms Villa, hvor Præsident Skogmand, Referendar Lagergreen og Beskow vare vore Værter til et prægtigt Dinèr. Næste Dag var en stor Diner hos Beskow. Torsdag stor Diner hos Overstatholder Sprengporten[.] Fredag spiste vi i Casino hos Assessor Jerta. Lørdag var den store Fest paa Diurgaarden for mig, hvor jeg sad mellem Excellensen Biørnstjerne og

Sprengporten. Efter Maaltidet (: en skøn Sang først af Beskow og flere Taler) kom P u b l i c u m ind i Salen, og hvor der var en slags C o u r for mig. Hos Dues om Aftenen kom en Del af dem der havde været ved Festen, og Sang for mig. Søndag reiste vi paa Dampskibet til Gripsholm med Beskows. Capitainen skiød 4 Skud i stedet for de brugeligt to, Borgmesteren kom selv og viste os Slottet. Mandag med Dampskibet til Upsala. Da vi kom forbi Lagerheims Gods, saluterede han (: besvaret af Dampskibet) stod selv med sin Familie paa Broen og viftede med Lommetørklæderne og han sendte sin Huuslærer paa Skibet for at complimentere. En Godseier T r o i l heisede det danske Flag og saluterede, (paa Hiemreisen kom han selv ombord og hilste paa mig). Upsalfesten kan Du læse om i Aviserne; vi spiste den ene Dag hos Böttiger (Tegnér's Svigersøn) den anden hos Prof. Schröder, saa Domkirken og Bibliotheket. Næste Dag reiste vi til Danemora, hvor Baron Tamm modtog os og viste os Gruberne. En Biergmand, som blev heiset op af Gruben, kom med Øxen paa Skullderen og bragte mig et Digt, og medens jeg læste det, blev der skudt 20 Skud nede i Gruben, der lød, som om Jorden vilde revne. Vi spiste prægtigt til Middag hos Tamm. Paa Reisen til Danemora vare vi paa Odins Høi ved det gamle Upsala, vare derinde og saae en Askekrukke med Been, og drak Miød. Fra Upsala reiste vi med Dampskibet til Skovkloster, hvor de saluterende havde heiset Flag, og Grevinde Brahe (født Piper) stod paa Strandbredden med sine Børn og tog imod os. Greven kom fra Stockholm. (: det var hans Fødselsdag, men der var ingen Fremede uden vi). Han var meget elskværdig og kiærlig; en Broder til Carl Johans Yndling, nylig død. Slottet er høist mærkværdigt, det skal jeg fortælle Dig om, naar vi sees igjen.

Kommen hiem til Stockholm vare vi (: Fredag) til en stor diplomatisk Diner hos Plessen i Cassino; hvor han holdt en meget smuk

Tale til mig paa fransk. Om Aftenen vare vi hos Dues. Løverdag spiste vi i Cassino med Skogman, Baron Manderström, Grev Rosen og Beskow; om Aftenen hos Dues, hvor Fru Due sang en Melodie, hun havde componeret til en af mine Sange. Søndag igaar spiste vi i Byen igien hos Jerta (en Søn af den berømte Hans Jerta); med Finantsministeren Stadsraad Munthe (:en fortræffelig Mand, som vi lidt have været sammen med). Manderström havde skrevet en smuk Vise til mig. (: Han er Sverrigs Dankwart). Om Aftenen vare vi hos den gamle Brinckmann. Idag skulle vi til Middag hos Beskow. I Aften er Bellmannsfesten i Diurgaarden. I Morgen giver Kunstforeningen en Fest for mig. 5 10

Paa Torsdag (den 29) reise vi til Ystad med Dampskibet; Baron Nolcken paa Jordberga besøge vi, der formodentlig bringer os til Malmö. Enten Søndag eller Mandag komme vi til Kiøbenhavn.

Fra Nolcken skal vi skrive Mad Hammel til.

1000 Helsner til Francisca og Adler. Lev vel. 15

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

2260. *Til Bernh. v. Beskow.*

Fasangaarden d: 6 August 1847.

Min velsignede Beskow! 20

Saa sidder jeg da nu igien paa min stille Fasangaard, og det hele muntre Samliv med Dig, Din Hustru og de andre kiære Svenske forekommer mig som en skøn, forsvunden Drøm. Dog, naar jeg seer paa Laurbærkrandsene, Æresdiplomet og Digtene, jeg bragte hiem med, mener jeg nok, det er ingen Drøm, og naar William kommer hiem fra Byen og fortæller mig om alle Bekiendternes glade Forundring, over al den Hæder, der vistes mig, mærker jeg, det 25

er heller ingen Drøm. Calderon har vel kaldt hele Livet en Drøm, og paa den Maade drømte jeg da ogsaa dennegang; men er der noget *V i r k e l i g t* i Livet, saa var den Godhed og det Venskab virkelig, som vistest mig i det gamle Svithiod.

5 For en stor Deel af denne Glæde og Ære takker jeg *D i g*, min ædle, trofaste Broder, som, under mit hele Ophold der, ikke vidste eller kiendte Maade paa Din Virksomhed, for bestandig at gjøre mig Opholdet behageligt fra Morgen til Aften. Kunde jeg og snart have den Glæde at see *D i g* et Par Uger i det mindste hos mig igien!

10 Men desværre, jeg mærkede tydeligt paa *D i g* og Din Hustru, at der intet bliver af i dette Efteraar. Men næste Aar, naar I reise til Italien, kommer da *f ø r s t* til mig, i September, naar jeg kommer fra Norge, fra min søde Maria; og trøster den stakkels gamle Fader, der igien forlod sin Datter, med Eders trofaste Venskab og høistveder-

15 *q v æ g e l i g e* Omgang. Saa seer Du ogsaa vore Skuespil, og kommer tidnok, naar Du reiser i Begyndelsen af October til Italien.

Nu vil jeg fortælle Eder lidt om min Reise, fra da jeg forlod Eder. Med vaade Øine stirrede jeg til den Stockholmske Strand, hvor endnu saa mange Venner til Afsked havde forsamlet sig, og tilraabte

20 mig et Farvel. Midt i Vrimmelen saae jeg endnu engang de kiære Beskows. Det danske Flag vaiede paa det svenske Dampskib. Med Taarer tilviftede jeg Eder min Tak. En Mand stod smilende og betragtede mig. Det var Prindsen af Canino; jeg kunde tydeligt i hans ædle Øie læse, han misundte ikke *D i g*teren den Ære der vistest ham.

25 Hans hele Væsen var under hele Reisen simpelt og uden al Prætention. Ofte var han af dem ved Bordet som fik sidst Mad. Det brød han sig ikke om. Han sad og læste den meeste Tid, og om Aftenen, naar vi andre toge vore Overkioler paa (: dog ikke *C a l o s h e r* :) sad han med opknappet Kiøle og sagde: »Alle Skandinaverne fry-

30 se«. Han bad mig besøge sig i Italien. Jerta holdt sig tappert paa sin

første Søtour, men det var ogsaa let, thi Veiret var ypperligt. Vi kom forbi Calmar. William gik i Land, men jeg blev paa Skibet, og brød mig ikke om at see den gamle forfaldne Sal, hvor man havde smeddet den gamle, forfaldne Union.

I Ystad ventede Nolcken os ganske rigtigt, med en prægtig, mangelig Vogn, med 4 Heste, og kiørte os til sit deilige Jordberga, hvor Grevinden modtog os yderst venligt, og hvor vi bleve Natten over, spiste de to Middage hos dem, spadserede med dem i Haugen (: hans Broder var der ogsaa) og næste Eftermiddag kiørte Nolcken os atter til Malmö, og blev der om Natten, for næste Morgen at følge os ud paa Skibet. Overfarten fra Malmö til Kiøbenhavn foregik i det skønneste Veir. Vi havde skrevet et Brev hjem til Mad: Hammel, men kom selv førend Brevet. Rob Roy var nær ved at qvæle mig af Glæde over Giensynet. Og nu er jeg her igien, og har alt flere Gange giennemvandret den kiære Søndermark og Haugen.

Skogsmand have vi intet, uagtet al Efterspørgsel, endnu hørt noget til. Maaskee har han hørt at Bang (: Lægen :) er bortreist, og har derfor selv opsat sin Reise hid. Baron Hamilton besøger os i September.

Nu beder jeg Dig ret inderligt at hilse – først Din elskværdige Hustru, og takke hende foral Godhed og Giestfrihed! I Stockholm vare der Saamange, der viste mig sand Deeltagelse, saa det næsten er en Fornærmelse mod de Andre, at nævne Enkelte; dog kan jeg ikke afholde mig fra at nævne: Springporten, Biørnstjerne, Jerta, Munthe, etc. etc – og udenfor Stockholm, Böttiger, Knös, Brahe, Tamm.

Jeg skal nu til at tænke paa at skrive min Tale til Kongens Fødselsdag, og tænker at holde den over Livets Reiser (: thi jeg er saa fuld af Reisen, at jeg ikke kan vælge andet Thema:).

Lever nu vel, mine elskte Venner! William hilser taknemmeligst

og kiærligst Eder alle; han gaaer nu til sin vante Dagsyssel, og jeg sidder allene med mine Erindringer, mine Bøger, mit Skrivertøi og – Rob Roy!

Din trofaste Broder

A. Oehlenschläger.

5

Lithographien og Busten skulle snart blive sendte.

2262. *Fra Marie Konow.*

Steen den 11te Aug: 1847.

Kjære søde Fader!

Jeg har lidt gyseligt af Samvittighedsnag, over hvor længe det er
 10 siden, jeg har skrevet sidst, og da jeg af de sidste Aviser har seet, at
 Din Afreise fra Stockholm var bestemt, skynder jeg mig med at faa
 dette afsted, for at Du dog skal faa det snart efter Din Hjemkomst.
 Jeg vilde saa gjerne have skrevet Dig til Stockholm, men før jeg fik
 alle Beskows Titler udspeculerede, var det allerede bleven forsent
 15 med at sende Dig et Brev addresseret til ham.

Nu er Du da kommen hjem igjen, og jeg haaber, at Reisen for-
 uden den megen Hæder den har bragt Dig, og som jeg har læst om
 i Bladene, ogsaa forresten har været behagelig for Dig, og, at Du og-
 saa i fysisk Forstand har befundet Dig vel ved den hele smukke
 20 Tour. I Berlingske Avis har alle Fêterne været rapporterede med de
 smukke Digte, men jeg længes dog efter, fra Dig selv at høre lidt
 mere om Din Modtagelse, og om Din Mening om Landet og det
 Hele! »Din Søn« som bestandig var nævnt i dit Følge, har vel ogsaa
 moeret sig deiligt, beed ham endelig snart skrive lidt til mig derom.
 25 Jeg blev da aldeles stupefaite, søde lille Fader, over den nye Tra-
 gøedie som jeg ikke havde hørt, Du havde begyndt paa. Der voxer

evig nye deilige Frugter paa den kraftige Stamme, kun troer jeg, de som oftest hos Dig modnes om Vinteren, det forekommer mig, at Du som oftest digter meest paa den Tid. Jeg har spurgt Konow om Sujettet, som han nok kjendte, men dog ikke huskede saa nøie, at han kunde fortælle mig det, og i Snorro have vi ikke kunnet finde noget, uagtet vi have ledt meget efter noget. Jeg længes ganske uhyre til at gjøre det s Bekjendskab, desværre maa jeg jo slaa mig tiltaals paa temmelig lang Tid, men til Vinteren bliver det dog vel trykt, og da maa Du endelig ikke opsætte for længe, at sende mig det. Næste Aar læser Du det selv for mig her paa Steen, og da hører jeg det da først rigtigt. Konow beder mig hilse Dig og takke for Du lod os det vide, han blev ligesaa forbauset som jeg over dette uventede Barn.

Vi ere alle her meget raske og friske, og nu skal jeg da fortælle Dig, at vi ogsaa have gjort en Reise ikke just meget lang men destomere nydelsesfuld. Konow har flere Gange ønsket, at vi skulde gjøre en Tour lidt ind i Landet, at jeg dog skulde kjende nogle af de mange Skjönheder, som Bergensstift eier men hidtil have Børnene været for smaa enten til at forlades, eller tages med. Men nu da vi dog gjerne vilde vise Reinhardtterne, hvad Nordmanden er storsnudet af, og de brændte af Lyst til at modstaae alle Strabadser for at [se] disse Skjönheder, opgav jeg da tilsidst alle Skrupler, og forlod den lille Wollert, der rigtignok var i god Behold hos sin Johanne, og tog Harald og Adam med. Vi reiste da med 4 Mand og Onkel Jahn paa en stor Seilbaad herfra og begyndte med god Vind og godt Veir. Veiret vedblev at være godt, men paa Hjemveien havde vi Modvind og maatte udstaae et Par kjedelige Krydsedage -

Første Aften kom vi til Sævareid, hvor der allerede var meget interessant og smukt, og hvor vi maatte tage til Takke med Bondesenge og Halm paa Gulvet. Her saa vi allerede en henrivende Fos, som

dog var temmelig lille i Forhold til de andre. Næste Dag reiste vi over de meest fortryllende Søer forbundne med yndige Elve, hvor vores Baad blev trukken igjennem. Bredderne som havde de deiligste Fjeldformer vare bedækkede med svulmende Skove, og den hele
5 Vegetation var som i et Feeland. Paa Veien fiskede Konow deiligste Ørred der bleve kogte da vi kom i Logis. Da vi kom iland gik vi gjennem en deilig Dal og kom igjen til Stranden hvor vi traf vores store Baad, som vi seilede med ind i Hardangerfjorden, hvor vi for første Gang saa Snefjelde – den store Folgefond. Det var mageløst
10 deiligt, at see Solen gaae ned og kaste det røde Skjær paa Sneefjeldene. Efter et daarligt Logis med 3 i hver Seng i Strandebarm, reiste vi næste Dag over Fjeldet ned i den ganske ubeskrivlig deilige Steensdal. Den hele Tour til Hest (begge Børnene surrede i een Damesadel, hvor de sad deiligt og sikkert) var meget interessant og vi
15 kom ret til at holde af vore smaa Heste, der saa sikkert traadte imellem de rullende Steen paa den ujevne steile Vei. Ingen vilde rigtig nok rigtig holde af min lille Hest, der var et »Spillebarn« og kun to Aar, hvorfor den undertiden gjorde et lille Spring hvorved den to Gange kastede mig af og 1 Gang Betty, det var nemlig paa en gammel
20 daarlig Herresadel uden Halerem, at jeg maatte sidde paa Dammene. Det var uhyre varmt især for Betty og Mathilde, der kun havde een Hest og derfor maatte skifte, og ingen vilde betroe sig til min. Oppe paa Fjeldet var det meget interessant at træffe en Sæter, hvor man fik den deiligste Melk. Jeg skal aldrig glemme det
25 forunderlige Indtryk, som disse eensomme Hytter og et stille Vand Kørnes Klokker, gjorde der oppe i den kjølige rene Fjeldluft. Men Nedblikket i Dalen var noget af det meest henrivende man kan tænke sig, med de mange Gaarde der laae strøet dernede imellem Skovene der dækkede begge Dalsiderne og Elve der løb midt imellem
30 det hele. Vi fandt ogsaa yndige Bønderkoner og deilige Børn – det

hele var næsten Paradisisk. En deilig Fos var der ogsaa, som man kan gaae heelt ind under, og seer Solen gennem Vandstraalen, det skal være et deiligt Syn, men Solen var allerede borte, og derfor lod vi os nøie med at betragte den fra neden af. Seent om Aftenen naaede vi atter Stranden og vores Baad, som vi fik endeel Halm i, da vi maatte tilbringe størstedel af Natten paa den, da der intet Logis var at faa i Nærheden. Jeg laa deiligt i Halmen med Kaabe over og Pude under Hovedet og vaagnede kun undertiden og saa en Fos der brusede, og som siden igjen dyssede i Søvn. Næste Morgen kom vi i udmærket godt Logis, fik rene deilige Senge med Lagener paa, og nu kunde da de trætte Lemmer udhviles. Her traf vi et mageløst nobelt Exemplar af en norsk Bondekone med en Reisning og et Blik af et Par Lyseblaae Øine, som det allene næsten var værdt at gjøre Reisen for. Derfra reiste vi atter med vores Baad over en Fjord og kom til Eidsfjord paa Veien til Vøringsfossen, den største i Europa. Her bleve Fjeldene høiere og høiere, vildere og sortere end før, og da vi om Aftenen kom i Land, var jeg saa forfærdet over den gyselige Natur, den rædsomme Vøringselv, det skrækkeligste der kan tænkes, et kulsort Fjeld med høie Takker, som man maatte lægge sig ganske bag over for at see Toppen af – kort sagt jeg gik med Respect at sige og skraalede og var bange. Vi sad til Klokken 2 om Natten paa Stene i kold Blæst ved en Søe indsluttet af himmelhøie Fjelde og ventede paa nogle Folk med en Baad, men da de endelig kom vare de krakilske vilde trække os op og vi kunde ikke blive sat over til en Gaard, hvor vi skulde have Logis. I denne Omgivelse skildrede Konow Vanskelighederne ved Touren til Vøringsfossen, Broerne – to vippende Bjelker over den fnysende Strøm – og jeg, der Dagen i Forveien var bleven svimmel over at gaae over en lille simpel Broe over en udtørret Elv, tabte ganske Couragen og opgav, tilligemed Julie, Touren. Vi bleve da i Gjæstgivergaarden og næste Morgen

reiste Konow med Betty og Mathilde der kom hjem forfærdede og henrykte over den uhyre vilde, gyselige Natur. Alle Folkene kaldte Fossen for »det stygge Troid« og ingen kunde begribe, hvor man kunde have Lyst, at see saa stygge Egne. Næste Dag reiste vi atter
5 herfra og nu gik det da hjemefter, men først skulde vi op i en anden Fjord og see en Gletscher eller Iisbræe. Vi gik i Land her og havde en lang besværlig Vei til den, men som interesserede mig ganske uhyre. Julie var med og udholdt Strabadsen ypperligt – Det var varmt, men alt som vi kom Isen nærmere, blev det koldere og til
10 sidst frøs man ordentligt, da man blev roet over et Vand, for at naa den egent[li]ge Bræe. Gud, hvor det var vidunderligt deiligt, at see de blaae Grotter inde i Isen og ligeved Siden af Isen og Sneen grønne Træer og Marker med Køer, som gav os deilig varm Melk at varme os paa. Dette var det sidste og nu gik det hjemad. Efter kjedelig
15 Krydsning i Modvind naaede vi da omsider Steen igjen, som vi fandt (især de Andre) noget jammerlig ovenpaa det vi havde seet. Wollert var da frisk og rask og Dagen efter var det Konows Geburtsdag. Vi vare i det hele 10 Døgn borte, men leed dog ikke Mangel paa Proviant. Vi vare ganske mørkebrune af Solen men nu ere vi
20 kommet os igjen. Børnene saa ogsaa ud som smaa Mahogni Meubler.

Jeg er bange for, at jeg har beskrevet noget for nøiagtig denne Reise, men da jeg først havde begyndt, maatte jeg gaae den heelt igjennem. Børnene gjorde den just ikke beqvemmere, men det var
25 mig dog kjert at have dem i Nærheden.

Adam har været noget meget uartig i den senere Tid, men han har været plaget af Orm, som jeg haaber at kunne tilskrive det meste. Den lille Wolte er en sød lille Unge men han kan næsten ikke snakke uden enkelte Ord, ikke destomindre bliver han 2 Aar paa
30 Mandag. Harald bliver stor og lang; med Lærdommen gaer det

saa la la, vi kunne ikke faa ham til at skrive ordenligt, men med Tiden lærer han vel at holde bedre paa Pennen.

Nu er vi da begyndt med vor Reparation. Iforgaars flyttede Konow ud af sit Værelse, og nu er der hverken Vinduer, Gulv eller Loft. Der er megen Travlhed med at skrue Tømmeret op for at faa det lige, da det var saa meget faldet sammen. Tømmeret er fuldkommen godt som nyt, kun tykkere, og den Fløi bliver ganske som ny. Salen haaber jeg ogsaa at faa betrukket, og Kakkelovn er der ogsaa kjøbt til. Hvor jeg glæder mig til at Alt skal være peent og istand til Du kommer her næste Sommer, da haaber jeg Du skal faa det lidt hyggeligere end sidst!

Veiret har i den sidste Tid været meget regnfuldt, og vi have næsten ikke kunnet spadserere, de fleste af vore deilige Jordbær ere ogsaa regnede op. Mine kjære Reinhardtter begynde nu allerede at tale om deres Afreise og paa Løverdags om 4 Uger reise de. Du kan tænke Dig hvilket Savn det bliver for mig naar de kjære Piger forlade [os] efter dette lange Samliv, men jeg er næsten glad, for at jeg faaer saa travlt med at arrangere vores nye Værelser; saa der ikke bliver Tid til saa megen Sørgen og Reflecteren.

Nylig vare vi i Sandvigen hos Carls, ellers have [vi] i den sidste Tid ingen Toure kunnet gjøre for Regnen. Hvordan seer det ud hos Eder med Høsten, jeg haaber der er bedre Veir end her – Sild har her ikke været fisket noget af endnu. Det var virkelig p e e n t af Skiæbningen, om der kom brav af den, at man kunde faa nogle af de mange Repa[r]ationer gratis. Claveret er temmeligt forstemt nu, ikke desto mindre spiller og synger jeg temmelig meget og nu skal det ogsaa snart stemmes. Nu maa jeg holde op thi jeg skal ned i Haugen og pille Ærter, skjære Blomkaal, Spidskaal og Savoikaal af, for at sende i Present til Carls, gid jeg kunde sende Dig noget af det! –

Hils nu William, Johannes og Francisca 1000 Gange fra mig, jeg

længes grumme meget efter at høre fra dem. Hils mit søde kjære Frederiksberg fra mig, jeg er ofte der hos Dig i Tankerne: Lad mig dog endelig vide, hvor I skulle boe til Vinteren! Tusind Tak for de deilige Historier om Madammen, lad mig endelig faa flere. Adieu
 5 nu søde kjære Fader, en kjærlig Hilsen fra Konow og Børnene –
 Din Dig elskende Marie

2263. *Til Marie Konow.*

Fasangaarden d: 16 August 1847.

Min søde Maria!

Tilgiv, at jeg først nu skriver Dig til! Jeg opsatte af en Misforstaaelse: jeg ventede ved min Hiemkomst Brev fra Dig, da vi ere vante til vexelsidigt at skrive hinanden til, men betænkte ikke, at Du her med Rette ventede en Undtagelse. Be[s]tandig tænkte jeg: naar Du nu skriver, og maaskee om et Par Dage faaer hendes Brev, saa er det ligesom vi gik feil af hinanden, giennem forskellige Gader etc: Nu
 15 mærker jeg nok, at Du gjør sikker Regning paa Brev fra mig først, og jeg iler, efter lang Seendrægtighed at gjøre, hvad jeg strax havde burdet.

Til en lille Undskyldning maa jeg sige: jeg vidste at Du giennem Aviserne havde fulgt mig paa min svenske Reise, og derfor vil jeg ikke trætte Dig og mig med at gientage, hvad der har staaet i Bladene; men kun fuldstændigiøre Reisebeskrivelsen med nogle Smaatræk.

De gode Svenske viste mig da – ligesom de gode Normænd, ja jeg kan vel endog sige mange af de gode Tydskere – megen Godhed og Ære.

25 Vor gamle Ven Nolcken havde foreslaaet mig at reise først til Malmø, hvor han vilde hente mig, for at kiøre mig til Ystad; men jeg fik mere Lyst til at reise ad Gothacanalen. I det prægtigste Veir kom

jeg da der med William. Beskow havde skrevet til Grosserer Wyck, en af Stadens rigeste og driftigste Mænd, at jeg vilde komme. Han besøgte mig strax i Værtshuset og kiørte mig i en deilig Vogn med 4 Heste omkring at see Eggen, der især ved h a n s Flid, med Alle-
er, smukt indrettede Kirkegaarde, etc: var forskiønnet. Han gjorde
et stort Middagsmaaltid for mig, hvor jeg traf Scheel med sin Tha-
lia (: der begynder at see noget Melpome[ne]jagtig ud :) Jeg maatte
love at komme til Scheels paa Tilbagereisen, og det kunde jeg med
godt Mod, da jeg ikke havde isinde at reise samme Vei tilbage. Næ-
ste Morgen reiste vi med Dampskibet. Det gik noget langsomt og
var grumme hedt. D i s formedelst fik jeg ikke Troldhætten at see.
Willim saae den for os begge. Jeg kom kun den halve Vei og satte
mig udmattet i Skyggen paa nogle Træstammer (: Veien var lang fra
Skibet) Her lod jeg en liden geniask Tiggerdreng fortælle mig den
svenske Historie. En Grosserer Erichsen fra Kiøbenhavn, som fulg-
te mig sagde til Drengen: Vi ere Tyrker! »Nei, De maa ikke troe, vi
ere saa dumme, at De kan bilde os d e t ind«. Hvad er vi da? »Dan-
ske«. Du forstaaer os nok ikke ret? Du forstaaer nok bedre Norsk;
men nu ere Nordmændene jo ogsaa forbundne med Jer. »Det skul-
de D e ogsaa være«. Eller I med os! – »Ne – i!« Nu kom Talen paa
Christian den O n d e . Eriksen fortalte, at han havde giort en Fure
rundt omkring sit runde Steenbord af bare Kiedsommelighed. »Ja
det var godt nok til ham; han skulde havt det værre.« Nu tænkte jeg
ligsom Falentin i Sovedrikken med Hans, at det var bedst jeg slog
Drengen et Begplaster paa Munden greb derfor i Lommen og gav
ham – en Daler Rigsgield, med den Bøn herefter ikke formeget at
hade de Danske. Drengens Ansigt blev som Maanens, naar der
gaaer en Sky fra den. Han viste de andre Drengene hemmeligt Sedde-
len og de vilde ikke tro deres egne Øine. Saaledes vedblev jeg min
apostoliske Sendelse, at stifte Forlig mellem Danske og Sven-
30

ske; medens William gav sig Fanden i Vold og saae Troldhætten.

Stockholm ligger over al Beskrivelse yndig. Den fortræffelige Beskow var paa Strandbredden og tog imod os. Han bragte os hen i et Logie han havde leiet for os, – og en Time efter Ankomsten sad de vi i et stort Selskab af svenske Land[s]mænd, med Kongen Prindserne og alle Ministerne til høibords, og hørte Taler og Sange. Kongen og Prindserne hilsede mig meget venligt. Beskow gjorde mig bekendt med alle de Fornemme, og nu begyndte Artigheden og Comercent. Vi gjorde ogsaa Visitter.

10 I de tre Uger vi tilbragte i Stockholm vare vi næsten til store Dinerer hver Dag. I det første store Selskab der offentligt giordes for mig i Diurgaarden, sad jeg imellem den gamle Minister og Sera-phimridder Biørnstjerne og Overstadsholder Baron Springporten. Da Visen af Beskow var siungen (: som er fortræffelig) pegede den 15 gamle Biørnstjerne med Fingeren paa et af de hæderligste Steder deri, prikkede ivrigt derpaa og Taarerne stode ham i Øinene, mens han kiærligt tilsmilte mig. Jeg anfører dette for at vise den Hiertelighed, den Kiærlighed der stedse var forbunden med den Ære der vistes mig, og som var mig dyrebarere end Æren selv.

20 Det vilde moret Dig ved at være tilstede ved Kunstforeningens Fest i den botaniske Hauge, da de Stockholmske Damer kom en Masse, med Blomster, som de kastede til mig, medens jeg maatte gjøre Touren en halvsneesgange omkring i deres Vrimmel (de opfyldte hele Haugen). Det var Jakob v: Tyboes Lykke, at han havde 25 Ryggen fri mod en Kirkemur paa Volden, og min at Beskow havde mig under Armen. Af Taknemlighed bukkede jeg mig nemlig uophørlig ned, for at tage nogle af Bo[u]quetterne op under Gangen, og fylde min Hat dermed. Havde jeg ikke hængt ved ham, saa var jeg vist faldet omkuld, naar jeg hvert Øieblik skulde bukke mig. 30 En halv Snees Hatte fulde høstede jeg saaledes; men det var Intet

mod alt hvad der blev kastet til mig, med venlige Smil og ærbødige Neininger.

Tro ikke, kiæreste Ikken at jeg er saadan et forfængeligt Barn at jeg skulde tage dette for mere end det var. Den store Hob lader sig til visse Tider animere af dem der føre Ordet og give Tonen an. De fleste af disse Damer have vist aldrig læst et Ord, af hvad jeg har skrevet. Jeg erindrer meget godt i min Forfølgelsestid, hvorledes en stor Deel unge Herrer ringeagtede, ja næsten foragtede mig, som g a a e n i F r ø , forførte dertil af mine Fiender og Misundere, som for en kort Tid havde faaet Magten, eller i det mindste førte Ordet. Sligt maa man tage for hvad det er. Men e e n Følelse troer jeg rigtignok var almindelig delt, som ikke var ganske uden Realitet: Alle troede, at jeg havde været een af de Første, som havde bidraget til den gode Forstaaelse mellem begge Nabolandene. Dette yttredes af Alle. Da vi vare til et Middagsselskab hos Kongen, og jeg efter Maaltidet rakte ham det Digt, jeg havde skrevet til ham, (: som er trykt i Tidenderne) gjorde det stærkt Indtryk paa hele Kongefamilien og Dronningen sagde med Taarer i Øinene til William: »Vi kunne takke Deres Fader og Tegner først, for den gode Forstaaelse«.

Da William bragte min Brystnaal, der var gaaet lidt itu til en Guldsmed, forsikkrede han rørt, at han tog ikke en Skilling derfor. Da jeg betalte min Huusleie til Værtindens Datter, vilde hun endog grædende kysse mig paa Haanden, for al den Glæde mine Digte havde voldet hende.

I de tre Uger vi var i Stockholm vare [vi] ogsaa paa Diurgaard, Gripsholm, saa det nydelige lille Slot [Rosendal]. I Diurgaard spiste vi eng[an]g i Bystrøms Villa. Et deiligt Huus har han bygget ganske paa italiensk Maneer og fyldt med en stor Deel af sine Arbeider, i det Haab at Kong Carl Johan som yndede ham overordenlig og betalte ham kongeligt, skulde kiøbe det. Uheldigvis dø-

de Kongen 14 Dage for tidligt, ellers var det skeet. Men Bystrøm (: i Rom) er saa rig at dette dog ikke kan ruinere ham.

Svenskerne tracterede os af al Magt, og disse Diner'er var virkelig lige saa gode, som de bedste Kiøbenhavnske; men man sagde mig ogsaa at det skeete med en slags Anstrængelse, og at man ikke levede hver Dag saaledes. Den underlige Skik at snapse for Maaltidet bruges endnu meget. Saa faaer man ogsaa en »Smørgaas« – et Stykke Smørebrød med gammel Ost, eller sligt, for at vække Appetiten. En Ret man undertiden [ ], som jeg ikke tog Deel i: Gr a v l a x . Det vil sige r a a Lax, med en skarp, suur Sous. Der mangler nu kun at de skal æde Laxen l e v e n d e , for at bringe Smagen for denne Ret til det Høieste.

Min Reise fra Stockholm til Upsala og Danemora vil jeg ikke fortælle Dig om igien, som Geert Vestphaler sin fra Harslev til Kiel, da Du alerede har læst om den i Aviserne. Kun lidt maa jeg sætte til. Nemlig: at der saluteredes med Dampskibet, vi foer paa, med dobbelte Kanonskud, at der blev skudt med Kanoner fra flere Steder, hvor vi kom forbi, f.Ex: forbi den svenske Minister Svigerfaders Gaard, ikke langt fra Sigtun, hvor Baronen, med Frue og smaa uskyldige Børn stode paa Stranden og vinkede med Tørklæderne, samt sendte deres Huuslærer paa Dækket, for at complimentere mig. – I Upsala havde vi ogsaa et Besøg, som billigt af A u k a thor. Han slog til Ære for Forfatteren af Thors Drapa nogle Vinduer ind hos Prof: Bøttiger, hvor jeg spiste til Middag, med store Hagl. Siden ved Festen oplyste han meget smukt Talernes Ansigter med sine Lyn, og slog paa Pauken, saa det var en Lyst. At han ogsaa i sin venlige Iver slog flere hundrede Ruder itu i Orangeriet, maa man tilgive ham; det var altsammen af billig Iver, for at hædre sin Digter. I Upsalshøien traf jeg hannem ikke, men drak hans Minde i M i ø d . Paa Hiemreisen tog vi ind til Skogkloster, et deiligt gam-

melt Slot, beboet af Greve Brahe; en Broder til den Brahe der var Kong Carl Johans Øiesteen, og som døde af Sorg efter ham. Der blev ogsaa saluteret ved vor Ankomst og Grevinden og Børnene stode paa Strandbredden og toge imod os. Greven var ikke hiemme, men kom til Middag, det var hans Fødselsdag. Vi saae Slottet, 5 fuldt af historiske Mærkværdigheder især har Gustaw Wrangel beriget det med meget Ran fra 30 Aarskrigen. Dog har han forbunden Fromhed og Gudsfrygt med sit Røveri; thi Prædikestolen og Altertavlen i Kirken har han taget fra Tydskerne. Men Napoleons Generaler vare ikke bedre, og levede dog i en humanere Tid. 10

»Man kan des Guten auch zu viel geniessen« sige Tydsken; og det følte jeg, da jeg saaledes havde nydt Hæder og Ære og Vellevnet en Maanedstid. Derfor toge vi nu ogsaa Afsked. En gammel Bekiendt besøgte vi Herr v. Brinckmann, der har været Minister i Berlin. Han lever nu midt i sin store Bogsamling (:testamenteret til Upsala) 15 som en Student paa Regentsen. Vi (: Beskow hans Kone, jeg og William) havde lovet, at komme til Thee. Der stod alerede en Theepotte med Kopper, Tallerkener med Frugt og lidt Kage paa et Bord uden Dug da vi kom. Selv var han med ureete Haar i en gammel Frakke; men de stærke Øine vare fulde af Ild og han taledes Tydsk 20 til mig, som en gam[e]l Ven (: Vi hade seet hinanden for 40 Aar siden i Berlin) »Ist's nicht dummm dass man sterben soll, weil man 83 Jah[r]e alt ist!« Det behøver De ikke sagde jeg, naar De forresten skikker Dem vel.

Det gjorde mig ondt at forlade de kiære Beskows. Ingen Broder 25 kan vise den Anden mere Kiærlighed, end han har viist mig. Men jeg haaber snart at see ham engang i Khavn, naar de reise til Italien. Hun er ogsaa en ganske fortræffelig Kone.

Hos Statsminister Due vare vi til Middag og flere Gange om Aftenen paa Fieldstuen. Hun havde componeret Aftensangen i Lan- 30

gelandtsreisen, som hun sang mig til Afsked. Den græsgrønne Kaa-
be saa jeg ikke noget til. Det er endnu en sød og indtagende Qvinde.

Da vi nu skulde reise, saa skrev jeg Nolcken til, og bad ham hente
mig i Ystad. Paa Stranden raabte en stor Menneskevrimmel Hurra
5 til mig og svingede med Hattene da jeg reiste bort med Dampski-
bet. Prindsen af Canino var paa Skibet; en charmant, aandfuld
Mand (: han ligner Napoleon) simpel og ligefrem. Nolcken var gan-
ske rigtig i Ystad med 4 Heste for sin deilige Vogn; kiørte os til Jord-
berga sit Gods, hvor han lever som en Prinds. G r e v i n d e n hans
10 Kone var meget venlig og vakker imod os. Vi spiste to Middage der,
og saa kiørte han os til Malmø. I det herligste Veir kom vi til Kiø-
benhavn - og nu kan jeg wahrhaftig ikke meer for den[n]egang
men vil slutte. Johannes og Francisca ere paa Søbysøgaard med
Adlers. William og jeg have ikke glempt at det idag er den søde Wol-
15 lerts Fødselsdag men ønsker den lille Grev Holk al mulig Glæde og
Lyksalighed. Lev nu vel, for denneg. ikke mere. 1000 Hilsen. til Ko-
now, Børnene og Reinhardterne fra William og Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

2266. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm d. 27 Aug. 1847.

20 Älskade Broder!

Af Tidningarne ser jag nu besannad den förmodan, som jag för
Dig yttrade, att Konung Oscar snart skulle ihågkomma Dig med ett
nytt och synligt vedermäle af sin höga välvilja. All hedersbevisning
från Norden åt Nordens största skald gläder mig, som ringa tjenare
25 i sångartemplet, och jag deltagar därför äfven af hjertat i fågnaden
öfver den rättvisa utmärkelse, som Stiftaren af St Olofs he-
derstecken egnat åt St Olofs Skald.

Nyligen såg jag ett porträtt af Dig i stentryck, som en Student medfört från Köpenhamn, och som var obeskrifligt likt. Jag vill minnas att artisten hette S m i d t . Om det är ett aftryck af samma afbildning, som Du lofvat mig, så skulle det innerligt glädja mig, ty något likare kan ej finnas. Gåfvans värde skulle om möjligt ökas om Du ville teckna under porträttet att Du förärat mig detsamma. Men hvarför har ägarn af detta stentryck ej skickat flera exemplar deraf hit, i bokhandeln? Alla vänner, som sågo det enda exemplar som Studenten medfört, frågade mig, hvar man kunde få ett sådant, men här finnes tyvärr icke något. Jag skulle eljest vilja fägna Fru Due, Grefvinnan Brahe, Baron Tamm, Baron Sprengtporten, etc. dermed. På det att intet misstag må äga rum, vill jag tillägga, att detta porträtt är en liten bröstbild, utan halskläde, i k i o l e , med ett band i knapphållet.

Jag sörjer verkligen, att jag denna höst icke kunde besöka Dig i Köpenhamn. Gud vet, när vi nu träffas. Om jag nästa år kan besöka Italien, så önskade jag äfven se Grekland och Constantinopel. Då borde jag redan i September vara uti Italien, för att kunna beresa Orienten i Oktober och November, och återvända till Jul i Italien, samt der tillbringa resten af vintern. Då måste jag resa härifrån i Augusti, och då är Du ju i Norge? Men om Du företog Din Italienska resa nästa år, så kunde vi då vara tillsammans någon tid uti Italien. Dock – det är väl tidigt, att göra opp planer för nästa år!

Sedan mitt sista bref har jag åter gjort en oersättlig förlust, genom den ädle Franzéns bortgång. Lifvet blir alltmera tomt. De quarvarande vännerna må därför råkas desto oftare.

Min hustru helsar Dig tusenfällt, och vi förena oss äfven i de vänskapligaste helsningar till William och Johannes. Du må icke glömma, att Du lofvat en liten vers i min hustrus stambok och en uti min; daterade den 29 Juli 1847, uti Stockholm, såsom minne af Ditt kära

besök. – Skogman, som nyss återkommit, är mycket tacksam för all den vänskap Du visat honom i Köpenhamn, och ber rätt mycket helse. L e f v ä l , ä l s k a d e Broder, och haf i vänligt minne Din trofaste

Bernhard Beskow.

5

2275. *Til Francisca Oehlenschläger.*

Fasangaarden d: 27 Septbr. 1847

Kiæreste Francisca!

Tak for Dit skønne Brev! Jeg lægger idag Perlestikkearbeidet tilside og skriver Dig til igjen, b e d e n d e Johannes om ogsaa at læse
10 samme, saa at jeg paa denne Maade kan slaae Svigerdatter og Søn med eet Smæk (en abgeschmackt Lignelse) da jeg sandt for Herren hverken har Tid eller F l i d til at skrive to lange Breve paa eengang; hvilket desuden er umuligt, strængt logisk taget.

Ovenpaa denne skønne Indledning vil jeg gaae lige til min Høst-
15 prædiken. (: Mynster holdt een igaar som Christiani hørte for mig, men ikke gouterede). Først vil jeg forklare Dig hvad jeg vil sige med »Perlestikkearbeidet«: Göthes »Reineke Voss« som jeg har solgt Bing for en Slik til nyt Oplag; men da jeg skulde til at corrigere Bogen, fandt jeg at Oversættelsen fra 1806 (41 Aar gammel) trængte til
20 en total Reperation. Det endte med, at jeg rev hele Huset ned, og bygger det nu igjen, som ofte skeer med gamle Bygninger fra oven af ned ad. Ikke en Linie næsten bliver staaende, som den er.

N B : Nu opdager jeg først til min Skræk at jeg ogsaa vender op og ned paa Brevpapiret, og begynder dermed, ligesom Bibelen er
25 skrevet i Grundsproget b a g f r a . Jeg maa altsaa bede Dig om at bruge denne Læsemaade – bagfra, hvilken er meget nem naar man vænner sig lidt dertil.

Nu vil jeg da fortælle Dig eet og andet, som Du allerede veed, nemlig at Kongen har gjort mig til Confr.raad. Men Maaden det skeete paa, var meget smuk. Han tog mig nemlig tilside, strax som jeg indtraadte om Formiddagen til den første Cour, og sagde »Jeg har rigtignok ikke isinde, at gjøre andre Promotioner idag; men Dem vil jeg dog fornøie med at sige Dem, at jeg har udnævnt Dem til Cfr!« Dronningen var ogsaa meget naadig. Til Middag fik vi Skildpadde. Jeg sad just og græmmede mig over, at jeg ikke havde meer af det »Grønne« paa min Tallerken, da i det sammen en Lakei kom og bragte mig en Tallerken fuld, »fra hendes Majestæt Dronningen«; formodenlig hendes egen Portion. Jeg stod op, og gjorde min Reverents med et rørt Hierte; og Nydelsen satte mig hen i min grønne Ungdom (: hvor jeg dog ingen Skildpadde fik, ikke engang forloren, som gamle Winkler smagte h o n n u m).

Siden har jeg som Rector bragt Programmerne til Sorgenfri, hvor jeg atter strax blev indbudt til Taffels, og over Bordet converseerede Hans Majestæt uafsladeligt.

Men Digteren lever med alle Stænder, og saaledes var jeg da ogsaa ude i det gamle danske Skytte- og Broderlag i Anledning af Kongens Fødselsdag; efter at jeg først i den lærde Verden havde holdt min Rectortale fra Cathedert. Her i Skyttelaget gik det nu, som det pleier – f u s t , som salig Dickmann sagde; det vi paa anden Dansk sige: flaut. Dersom de gode Borgere vilde blive, hvad de ere, saa var alting godt; men de ville være Andet, Mere, og dermed blive de Intet. Især lider man paa slige Dage slemt af Fuglekongerne (: Nielsen var en Undtagelse). En Urtekræmmer stod og gylpede det arrigste Sludder af sig, noget Menneske kan høre. Bogbinder Friis havde skrevet aldeles ugrammatikalske Viser, med Vaas i, etc. Imidlertid proponerede Herr Urtekræmmer og Fuglekonge Buch: de Herrer Digteres: Conf. Oehl. Cand: Holsts og Bogbinder Friis's

Skaal. Jeg gjorde en høilig kold Mine, ved denne Leilighed. Holst, som følte det latterlige i Situationen proponerede to Gange efter hinanden min Skaal som da blev drukken med 9 Gange Hurra, dobbelt. Men uagtet denne høist usædvanlige Maade at vise mig
 5 Agtelse paa med 18 Hurraer, følte [jeg] mig ikke vider bevæget, fordi jeg vidste, det kom ikke af Forsamlingens Begeistring, men kun af en fremmed Impuls, en Commando. Dog maatte jeg jo takke; og forsikkrede mine kiære Landsmænd: »at ingensteder var Roserne saa røde etc«.

10 Paa Kongens Fødselsfest spillede man »Viola« – et Udtog af Shakespeperes »As you like it« og en Ballet af Bournonville. Ingen af Dele-
 ne gjorde Lykke. Stakkels Shakespeare! Men – det kan undskyldes. Der er de herligste Scener i Stykket, baade erotiske og burleske –
 men Compositionen mangler, som ofte hos Shakespeare. Viola skal
 15 tages for sin Broder Sebastian, og denne for hende. Nu var Fru Hei-
 berg virkelig en god Viola, og Pätges er virkelig hendes Broder; men det var for meget forlangt at Publikum skal tage ham for hende. Rosenkilde var en ypperlig Thobias. De lystige Scener i dette Stykke begeistrede mig i min Ungdom til at skrive Freias Alter.

20 Balletten er kun et Divertissement med Dands. Publikum er høist uretfærdig mod saa stor en Kunstner som Bournonville; det forlanger bestandig Mesterstykker, hvilket naturligviis det som
 »Mesterkritiker« skal bedømme; og naar det ikke Alt er af første Skuffe, ere de nær ved at pibe ham ud. Jeg kiender dette, meget
 25 godt, jeg har selv i en mislig Periode lidt af Sligt. Men det er stor Skade, at Bournonville med saameget Genie, Smag, Flid, Talent etc. forbinder saamange personlige Svagheder, og især at han er en
 saa forfængelig Nar. Nu er det vel sandt, at han saavel som Nielsen have stor Aarsag i at ærgres over, at den dummeste af alle Fordom-
 30 me hindrer dem i at faae Ridderkorset. Men derfor skulde han dog

ikke componere et Divertiss[em]ent, hvori han spiller en fransk Soldat, der har faaet Korset, og idet han prikkes sig paa Brystet og paa Korset, affecteert smilende og henrykt stirre op til Kongen i Logen.

Enden paa Legen bliver dog vel, at han tager sin Afsked, for at faae Korset, og maaske gaae til Sverrig, og skille os ved den bedste Ballet Europa har. Et flaut og dumt Kiævleri han har med Fædrelandet. Han, ligesom Nielsen, er gale over at G l æ s e r (der rigtig nok ikke fortjener at binde deres Skoremme) har faaet Korset som Capelmester. 10

Hiemme hos mig paa Fasangaarden har jeg nogle Gange havt Fremmede. Adlers have ogsaa været hos mig, og den elskværdige Baron Hamilton (:den svenske Theaterchef, som holdt mig en Tale i Kunst[n]erforeningen) Igaar var Fru Hall og hendes Mand hos mig, og - tænk engang - den lille S o p h i a havde faaet Lov af Phi- 15 ster til at komme med. Nu gaaer hun i sit 14 Aar, er meget smuk, men noget lille af sin Alder.

Fra Maria venter jeg hver Dag Brev. Jeg veed ikke om Reinhardterne ere komne med det sidste Dampskib. De ville fortælle os en heel Deel om Steen og dets Indbyggere. 20

Og nu - kiæreste Francisca - og Johannes - da vi nu ere komne til den f ø r s t e side af Arket, ville vi slutte med Begyndelsen, og sige, ligesom Haandværksfolkene i Sommernatsdrømmen: »Her seer I da Begyndelsernes Ende«

Det glæder mig, at I have havt det saa godt i Sommer. Nu i Efter- 25 aaret haaber jeg, at I snart besøge os i Byen.

Eders kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

William hilser 10000000 Gange!

2285. Til Marie Konow.

Kiøbenhavn d: 29 Octbr. 1847.

Min søde Maria!

»Vi flytte!« sagde Nisserne i Støvekosten; og nu vil jeg spørge et-
 hvert christent Menneske, om der ikke er noget »Nisseagtigt« i en-
 5 hver Flytning, og om ikke de Nisser, der bestandig følge Menneske-
 ne i Livet, flytte med? Forresten maa jeg dog bekiende, at jeg ikke
 leed af dem, uden lidt af Uleilighedsnissen, da jeg skulde ordne mi-
 ne Bøger; hvilket jeg dog opgav igien paa Halvveien af Utaalmodig-
 hed og Dovenskab. »Nu er vi der« – som usalig Bierring sagde til sa-
 10 lig Onkel Carl. Nu boe vi da paa Diedrik Slaghæks Rettersted,
 (: hvor han først skulde hænges, men fik Pardon og blev levende
 brændt) – Galger have vi vel ikke til Udsigt, – men Justitsstedet
 staaer der dog med sit Mærke, jeg mener Dom- eller Dumhuset,
 hvorpaa der staaer skrevet med store Bogstaver: »Med Lov skal
 15 man Land bygge.« Stykker af blødende fiirdelte Legemer har jeg vel
 ogsaa for Øine, men dem spiser jeg selv af: J e g m e n e r (: som
 Else David Skolemester siger) Stude og Lam paa Nytorvet! »Var dæ
 ikke forfræskende dæ, Faer?« – »Væk!« (som salig Kruse sagde til
 Drengene han havde confirmeret) jeg mener Siden af dette Blad,
 20 som jeg har fuldskrevet.

Vi boe ikke stort som hos

(Hullet til Foden blev lidt for lille)

(Træsko) dog have vi den Fordeel at Leien er 150^r større om Aaret.
 For at spare noget af denne Leie har Wille Conne havt en Pinantsfe-
 culation[!], som jeg meddeler Dig. Han vilde nemlig, at vi skulde
 25 overtale Eder til at komme til o s næste Sommer igien, istedet for
 vi til Bergen; I skulde som sidst blive et Par Maaneder hos os; og
 naar I saa var reist igien, skulde vi give Huusholdning og Bopæl op

et Aars Tid og reise til – Italien! Dersom Gud skiænker Helsen og Liv, og Eder Lyst til at e n t r e r e heri, saa lader det sig gjøre; thi vi spare i et Aars Tid 1000^r paa den Maade. Men see Dig og Dine bedste Maria maae jeg til Sommer igien; og komme I ikke til os, saa komme vi til Eder, Punktum! 5

Trillingerne ere da lykkeligt og vel ankomne fra Kattogat til Kattesund, hvor de nu boe, og kunne ikke blive kiede af at fortælle, hvor godt de have havt det og hvor glade de vare hos Dig i Sommer.

Det er jo gyseligt »for Burouste« hvordan I rumstere nu og nedrive Jert eget Huus! Der bliver jo ikke Steen paa S t e e n , som det 10 var; men meget bedre; hvilket altid er en fordeel. »Hvaardan lever Bombells?« som hun sagde – hvad var det nu hun heed – Dorothea, H e r m a n s Brud. J e g m e n e r hvorledes gaaer det med Sildefangsten? Mig tykkes, den kommer altid noget silde.

Du seer, jeg er i Dag plaget af en forfærdelig Vittighedssyge; in- 15 den jeg gaaer h v i d e r e , vil jeg tage noget ind, og see om det kan hielpe.

Jeg har nu taget min Frokost ind – (: ligesom efter Aviserne de høie Herskaber) og see om det kan hielpe; men jeg tvivler; thi jeg seer Vittighedstrangen har ikke sat sig endnu, og jeg er lige saa dum 20 som før.

Men Du er mit gode Barn, min kiære over- og under bærende Maria, der ikke vil tilregne Din gamle Fader det, at han gaaer lidt i Barndom, hvilket han desuden har gjort sit hele Liv, lige fra den Tid han gik hos Mad: Bergau i Degnens Skole. Amen! 25

Men nu »snakke vi sku om ganske andre Trimulanter«. Falsen (: Enevold; jeg troer ikke han er opkaldt efter Struensee og Brandt) skal giftes – imorgen troer jeg med Frøken Christmads. Hertil give Vorherre Lykke og Velsignelse.

Til en anden Forlovelse var vi igaar Aftes hos Conferentsraad 30

Ørsted, hvor en Frænde af ham en Præst (jeg troer han hedder Lind) skal givtes snart med Professor Maler Lunds Datter. Hedder Brudgommen virkelig Lind, (hvorom jeg dog tvivler) saa behøver hun bare at forvandle sit U til I.

5 Jeg havde solgt Bing Forlaget af mine gamle Oversættelser »Somnernatsdrømmen« »Gøtz v: Berlichingen« og Reineke Voss. Somnernatsdrømmen var meget god, men Gøtz fra 1803, og Reineke fra 1806 vare saa jadskede og ucorrecte, at jeg aldeles maatte have dem i Vasken. Med Gøtz gik det let, han var i Prosa. Men Reineke
10 den Gavtyv af en Ræk gav mig meer at skaffe, inden jeg fik fanget ham igien. Han maatte total omarbeides Linie for Linie, og det gav mig meget at bestille. Men nu er ogsaa »Mikkel Ræv« bleven d e i l i g ligesom Gertrud Klokkers Suppe, da Flesket kom i.

Har Madammen hørt den Ballade jeg gjorde forleden Dag om
15 Rob Roy. Maaskee den kunde more hende og Børnene, og Herren med ved sin Pibe (eller Ciggar) naar han er kied af at rive Taget ned over Hovedet paa sig selv og andre.

Er Rob nu med Claus at hente Vand?

Guds Død, hvad Rob alt gjør Nytte!

20 Han haver fast menneskelig Forstand,
og han kan Fødderne flytte.

Er Rob nu med Lotte at hente Brød?

Guds Død, hvor Rob alt gjør Nytte.

Man to Gange sige maa: Guds Død!

Men Rob er en Fyldebøtte.

25 Til Viin og Brændeviin vel har han Had,
Det kan han slet ikke bruge;

Men derimod alt hvad man kalder Mad
Kan han uafladelig sluge.

Han er vel ei ond af Hiertens Grund,
Det ei ham jeg forekaster;
Men Rob er dog en forbandet Hund, 5
Den værste blandt alle Laster.

Jeg bliver lidt underlig tilsinds, -
Ham von der Mavse har foræret -
Maaskee, han har en forhexet Prinds, -
Ja selv et Menneske været! 10

Han Hexens Elskov har giengieldt ei;
Der over hun sprang i Flinter
Nu maa i en lyserød Kavei
Han rende Sommer og Vinter.

Miskiøndt han bliver og sielden skaant, 15
Endskiøndt som Barnet uskyldig,
Skiøndt Grunden, hvorfor han blier forhaant,
Er latterlig lidt og ugyldig.

Hvordan beretter jeg i mit Digt
Ret fint, ved Sagen at vende, 20
At stundum Rob noget Menneskeligt,
Som andre Hunde, kan hænde.

Saa maa den Stakkel af Stuen ud,
Og Intet Hadet kan slukke:

I Luften de vifte med Næseklud,
Og Vinduet op de lukke.

Forleden sad Sibbern, Dorph og jeg,
Imedens Skiæbnen mig drilled –
5 Dog videre agtede jeg det ei;
En lille Lhombre vi spilled.

Da reiste Dorph sig pludselig op
Og raabte med Harm, opflammet
»See der har den Satans Hundekrop
10 Igien været uforskammet!«

Han troede, Rob under Bordet laa,
Paa Gulvtæppets varme Pude;
Men da vi os om efter Hunden saae,
var den i Kiøkkenet ude[.]

15 Hvad gav nu til dette Naturspil Grund?
Den ladte Bøsse kun knalder!
Det var ikke mig, ei Dorph, ei Hund –
Mistanken paa Sibbern falder.

Jeg siger det ei, for at dadle min Ven,
20 han veed hvad han g i ø r, han er Tænker!
Men stakkels Rob Du skal ikke hen
I Hundehuset, i Lænker.

For Andres Feil ei bøde Du skal,
Du ikke skal føle Svien.

Maaskee var for Dorph det hele Knald

Et Foster af Phantasien.

Jeg har i disse Dage havt en slem Hoste, som jeg troer fornemmelig kom af at jeg lod dem lægge i Kakkellovnen i mit lille Sovkammer, da Veiret var meget mildt. Idag er det bedre. Frøken Cold var hos mig forleden og morede mig meget med et R i m b r e v Johannes havde skrevet hende til fra Sorø. Skjøndt jeg ikke forlanger at mine Børn skulle være Poeter, fornøier det mig dog at see en vis medfødt Færdighed i Sproget – Du har ogsaa engang skrevet mig et Rimbrev til, som var meget godt; og Du vilde glæde mig med engang igien at gientage Forsøget. 5 10

Jeg længes efter at see mine tre norske Byrnebyrn. Hvad Du skriver mig til om Damsens Uartighed har vel intet at betyde. Jeg kiender ham: det er ikke Lidenskab og Mangel paa fin Følelse, den har han tværtimod, det er kun Lune og Phantasie – maaskee lidt 15 Orm, som Du siger. Nu er Harald jo snart en voxen Yngling, og Grev Holk kan snart gaae paa virkelig Maskerade. Hils Hesselberg kiærligst og gratuleer ham fra mig. Er Carl Konow virkelig bleven bigot? Det har vel ingen Nød. Det er kun en engelsk Grille.

Kiartan og Gudrun skal spilles henad Nytaar til. Man har ogsaa 20 i sinde at opføre Væringerne igien.

Et nyt Stykke af H.P. Holst skal ogsaa spilles; det bliver nok snart.

Madame Schröder Devrient er her i denne Tid, og forbauser os med sine Levninger af udmærket Storhed. Hun spillede Romeo førstegang paa tydsk. Jeg sagde til Christiani hendes store Beundrer 25 – Jeg har dog ellers nogen Phantasie, men det koster mig meget at forestille mig det Gamle som ungt, det Affalmede som smukt, det Syndige som Uskyldigt, et Fruentimmer som et Mandfolk, og tydsk som dansk. (: De Andre talde nemlig tydsk) Men i Norma forbau-

sede hun mig i 2^d og 3^d Akt med sit ypperlige Spil. Hun er en god Læremesterinde for de Yngre.

»Nu haver jeg ikke mere Papir« Hils din gode Husbond og alle Rollingerne kiærligst fra Din

5

trofaste Fader

A. Oehlschläger.

2287. *Fra Marie og Wollert Konow.*

Fredag den 5te Nov: 1847.

Min egen, søde lille Fader!

Jeg havde haabet, at dette Brev skulde indtræffe] accurat den
 10 14de, og at Du saaledes kunde faae en Hilsen fra Din Ikken paa
 den Dag, Du veed hun tænker paa Dig med saamegen Kjærlighed
 og Længsel, men destoværre bliver det nok først den 15de eller
 maaske 16de, at der indtræffer nogen norsk Post. Jeg føler mig
 meget skamfuld over, at en liden blaa Silkepunng, som jeg har heklet,
 15 heller ikke har kunnet komme afsted, saa den kunde være hos Dig
 paa den kjære Geburtsdag. Bare, naar den engang kommer, at Du
 maa kunne lide den og ikke finde [den] for brillerende af Staal,
 hvilket jeg halvveis frygter for, ikke destomere vil jeg ønske, at Du
 maa slide den med Helsen og bruge den ved dine L'hombre Partier,
 20 thi ellers bruger Du nok ikke saadan en Ting.

Jeg længes saameget efter at høre lidt fra Eder, jeg er saa uvidende
 om saa mange Ting – Reinhardtterne sagde at I skulde flytte fra
 Treschows men Du har ikke nævnt Noget om Flytning, og det er
 mig saa underligt ikke engang at vide hvor Du residerer. Jeg længes
 25 ogsaa meget efter at høre noget, om det nye Stykke, jeg har speidet
 i Aviserne for at see, om det ikke snart ventedes opført, men der har
 jo ikke staaet det Mindste om det. Om Conferenceraadsværdighe-

den har jeg da læst i Berlingske, jeg gratulerer da skyldigt, naar det regner paa Præsten saa drypper det jo ogsaa lidt paa Klokkeren og jeg bærer naturligviis Nakken lidt høiere end før.

Nei det var da ellers Synd at sige at jeg just bærer den meget høit, jeg hænger temmeligt med Hovedet i de sidste Dage, da jeg har havt dygtig Tandpine og Gigt i Hovedet og i dette afskyelige Veir er det intet Under. Forresten ere vi alle raske og friske, og Børnene fattes, Gud ske Lov, intet. Aperpos vi tale om Køer, saa følger hermed et deiligt Gratulationsbrev fra Harald. Han har saamænd længe tiltænkt Dig et, men destoværre ere vi nu røbede, og Du seer hvor frygteligt han skriver, uagtet han virkelig har stræbt som en Løve for at faae det peent og trykket Bordkanten imod Brystet paa sig. Han læser Bibelhistorie med Konow, men han kan ikke rigtigt komme ud af Stamtavlen, og skylder Abraham for at være Fader til en uendelig Mængde Personer. I den sidste [Tid] har de ved Gud ogsaa begyndt med at indprente det uskyldige Barn om Artikler og Substantiver ikke at tale om P ocaker[!] og Consonnanter. Der forestaaer en gyseligt Tid med Grammatiken, som vist Werlauff har ganske Ret i, maa indprygles i Børnene, medens de ere smaae. Adam er m i n Lærling, og vi har da drevet det til at kjende Bogstaverne, igaar begyndte vi ogsaa lidt at stave. Men den lille Mand seer paa Billederne og ikke paa Bogstaverne, og maa undertiden nappes lidt i Ørerne derfor.

Wollert bliver en lang Dreng der gaaer med Klædes Buxer, han er meget sød og kjærlig men snakker et vidunderligt Sprog, som ikke bestaaer af mange Ord, og som kun de indviede kunne forstaae. Han tager sig ellers op og seer ikke saa flov ud af Øinene, som han gjorde i Sommer.

Det gaaer destoværre temmeligt langsomt med vores Reparationer. Salen og Konows Værelse er rigtignok færdigt, naar kun Døre

og Gulv som idag er malet sidste Gang (egefarvet) bliver tørt. I Kjøkkenet er der kommet nye Vinduer og Døre, og en pompeus Comfour og Bagerovn støbt efter Tegning af en Fætter af Konow, der har udspeculeret den med mig, er opsat, men den skal endnu
5 males to Gange og blive tørt før vi kunne tage den i Brug, og indtil den Tid, koge vi i en fæl mørk Kjælder, som jeg rigtignok holder mig fra saameget som mueligt. Endvidere resterer da til Kalfatring: Sovekammeret og et lille Værelse der ved Siden, Spisestuen og det Værelse der ved Siden, hvor vi nu har Dagligstue, og Jomfruen[s]
10 Værelse, (for til Sommer vil jeg have Jomfru) saa vi blive ikke færdig før ud paa Foraaret, men saa haaber jeg ogsaa, at Suppen, naar det behørigे Flæsk kommer i, bliver deilig, og saa vil jeg ikke græde for det. -

Paa Tirsdag er det en lille Adam Gottlob Oehlenschlägers
15 Fødselsdag, han troede det var 6 Aar han bliver, og glæder sig meget til Legetøi, og lover at tractere Wolte med Sukkelate. -

Jeg glæder mig meget til Brev fra Eder: Francisca er da ganske død for mig, ligesom Johannes, jeg vil dog snart skrive, for om mueligt at faae lidt at høre fra dem igjen. Reinhardterne har kun skrevet
20 een Gang og det fra Flekkefjord, saa jeg længes meget efter Brev. Hils alle mine kjære Venner, min lille Wille da fremfor alt, jeg tænker saa tidt paa den kjære Dreng. Lev nu ret vel og skriv snart, saa skriver jeg ogsaa snart igjen.

Din Ikken.

25

Steen den 5de: Novb 1847

Min kjære Oehlenschläger!

Jeg kan ikke lade denne Leilighed gaae hen, uden at ledsage Maries Brev med nogle Linier: Det er længe siden jeg har underholdt mig med Dem paa Papiret, men troe blot ikke, at det er af Ligegyl-

dighed mod Dem, nei! men vort Liv her er temmelig stofløst; det Ubetydelige, vi opleve; det saare Lidet, vi opleve i vor lille Kreds, underretter Marie Dem bedre om, end jeg formaaede at gjøre. Men da Deres Fødselsdag nærmer sig, har jeg troet at burde bryde Tausheden, om ikke for Andet, saa for dog igjennem mine egne Ord at sende Dem de hjerteligste, de bedste Lykønskninger i Anledning af den glade Dag, som nu er forhaanden. 5

Først af Aviserne og senere af Deres Brev til Marie har jeg læst og hørt om Deres Reise til Sverige i Sommer. At Svenskerne have viist Dem megen Opmærksomhed, geraader dem selv til Hæder. Det har glædet mig, at see, at vor Konge, ved at tildele Dem Storkorset af St. Olafs Ordenen, ogsaa har ladet Norge bringe Dem den Hyldest. Og isandhed! af Norge har De Fordring paa en Smule! de bedste Steder af dets Historie har De malet saaledes, at de ikke alene aldrig kunne gaae i Forglemmelse, men at de stedse maae staae lyslevende, vækkende og formanende for Nationen. Det Norge, som i hine Øieblikke, naar Deres Genius har svævet skabende over dets Historie, maa have staaet for Dem, glæder det mig, i denne Sommer at kunne have viist Marie. Det er Norge saaledes som det er i dets stolteste Strøg; Hardanger, som vi besøgte, hører endnu til de interessanteste Dele af dette Norge. Marie har uidentvilt underholdt Dem om vor Tour, paa hvilken Veiret ogsaa gjorde os den Ære, at begunstige os, Veiret, der i denne Sommer ellers langt fra har begunstiget os. Det har været afskyeligt; regnfuldt og koldt. Hver Aften er den kolde, gustne Taage kommet ind fra Vesten, denne Taage, der hviler ligesaa tungt paa Humeuret som paa Vegetationen. At det nu i den sildige Høst er stormfuldt og regnfuldt, finder jeg at være i sin Orden; men en Sommer, næsten en heel Sommer uden Sommer er dog noget for trist. 20

Apropos! Der er Noget, som jeg dog skulde have fortalt Dem: jeg 30

har staaet paa Nippet til, at blive trukket midt ind i vort politiske Hvirvel, lige i Midten af vort politiske Liv. Ved det sidste Valg paa Storthingsmænd for Søndre-Bergenhuus-Amt manglede jeg ikkun een Stemme, for at blive valgt. Jeg bragte det denne Gang ikkuns
5 til at blive Suppleant. Og jeg er isandhed meget glad derover. Mine Affairer her paa Steen ere endnu ikke saaledes ordnede, at jeg kunde ønske at forlade Stedet for et langt Tidsrum. Naar næste Valg finder sted, haaber jeg, at det vil være anderledes, og det vil da være mig en Fornøielse, at følge det Kald, som mine Medborgeres Tillid
10 vil paalægge mig. Naar man lever i Norge, maa man, dersom man sporer lidt Bevægelse hos sig selv, nødvendigviis blive trukken hen mod den politiske Bevægelse, da det er den eneste Bevægelse, naar man undtager de reent materielle Sysler, der eksisterer.

Idet jeg gjentager mine hjerteligste Lykønskninger i Anledning
15 af Deres Fødselsdag, forbliver jeg med mange Hilsener til Dem, Johannes et Co. og William

Deres hengivne
Wollert Konow.

2291. *Til A.P. Berggreen.*

Kiøbenhavn d. 16 Novbr. 1847.

20 Kiæreste Berggreen!

Jeg er inderlig rørt over den Kiærlighed og Godhed, De, den gode Borgen og Krossing har viist mig, ved at skiænke mig det Huus igien, der for 68 Aar siden var min Hytte. Jeg skynder mig foreløbig skriftligt at bringe min Tak, som jeg ogsaa beder Dem paa mine
25 Vegne at aflægge til de andre kiære Venner.

Det giør mig meget ondt, at jeg ikke personlig kunde modtage den kiære Gave; men paa min Fødselsdag pleier jeg altid at flygte

fra Æresbeviisninger og Gratulationer, fordi mit Hierte føler, at her vises mig for stor Godhed.

Jeg haaber snart at see Dem hos mig, kiæreste Berggreen! For den skønne Samling af Folkesange takker jeg ogsaa kiærligst.

Deres gamle Ven 5
A. Oehlenschläger.

2292. *Til Johan Dahl.*

Kiøbenhavn d: 2 Decbr. 1847.

Min gamle, trofaste Ven!

Tilgiv venligst, at jeg saalænge har ladet Deres kiærlige Brev ubesvaret! Og tilgiv, at vi først nu ere komne til a n d e n D e e l af 10
de tydske Dramer, som De er saa god at forlægge for mig. To Ting har foraarsaget Opholdet. F ø r s t , at disse Arbeider skulde gives den størst mulige Correcthed; hvilket ikke er saa let, naar man trykker Bogen af et fremmed Sprog i sit Land. Jeg maatte tage min Tilflugt til min gamle Ven Dr. C h r i s t i a n i , som er her i denne Tid; 15
men han er noget langsom, hvad dette Arbeide angaaer, som jo heller ikke kan more ham videre; og det gaaer ikke an at drive paa Hurtighed for en Hielp, som ydes os frivilligt og af et venligt Sindelag. Dog vilde jeg nok seet til at Sagen kunde gaaet noget hurtigere, dersom ikke en anden Tanke havde faaet mig til at dvæle. Tydskerne 20
ere nemlig i d e n n e Tid saa urimelig gale paa os danske, at jeg er bange for, Bogen, hvis den strax kom ud ikke blev solgt. Da jeg nu forresten (oprigtig talt) veed, at Bogen fortienner at læses, og vil blive bifaldt af alle Fornuftige og Klarttænkene, - saa vilde vist nok De saavel som jeg vinde ved, at den - blev liggende endnu et Aars Tid. 25
Men De vil sige med Rette: Jeg har betalt Honorar, og har ikke raad til at vente. Jeg maa svare: dersom min Anmærkning paa for-

rige Side er sand, saa har De mindre raad til at give Bogen ud strax. Hvorom alting er, saa skal den blive færdig til Paaskemessen. Dedicere den til nogen har jeg ikke Lyst til. Det er skammeligt, at jeg ikke mere kan finde en Forlægger i Tydskland, som giver mig en billig
5 Løn for mit Arbeide. Det skulde gjøre mig inderlig ondt, dersom en
brav Landsmand, der altid har været rede til at række mig en hielp-
som Haand, skulde tabe derved. Dog haaber jeg det har ingen Nød,
dersom vi kunde lade denne »schlesvigholsteenske Meerumschlun-
genhed« gaae over.

10 Jeg befinder mig i det Hele taget vel, men har i den seneste Tid
havt la Grippe, og er endnu ikke fri for Følgerne af dette Ildebefin-
dende, dog gaaer det vel snart over.

Velhaven er her i denne Tid og fornøier os alle med sin aandfulde, vittige Veltalenhed.

15 Fra Maria har jeg havt Brev, hun og Husbond og Børn befinde
sig Gud være lovet fuldkommen vel. Konow er meget driftig paa sin
Eiendom; har bygget sit Huus om, og staaet paa Nippet til at blive
Storthingsmand.

Johannes og Francisca befinde sig ogsaa vel, og kommer ind til
20 os i Julen. William har havt la Grippe som jeg men er kommen sig
og hilser kiærligst.

Med mange Hilsener til Deres elskværdige Hustru

Deres

gamle, hengivneste Ven

A. Oehlschläger.

25

Glædeligt Nytaar!

Høst faaer Forlaget af min »Kiartan og Gudrun«, der skal spilles
i Februar, paa de forrige Vilkaar.

2294. *Fra Eduard Janinski.*

Hamburg d 6. Dec 1847.

Neu: Fuhlentwiete 18.

Herrn Conferenzzrath Ritter von Ohlenschläger

Hochverehrteter Herr.

Wenn ich annehmen dürfte dass Ihnen durch meinen Freund, 5
Friedrich Hebbel, oder durch irgend eine meiner Schriften mein
Name bekannt sein könnte, so würde ich mit weniger Befangen-
heit, wenn auch nicht mit höherem Vertrauen mich mit meiner Bit-
te an Sie wenden.

Ich bin bei Sr Majest: dem Könige mit dem Gesuch eingekom- 10
men mir gnädigt die Erlaubniss ertheilen zu wollen, in dem Ort
Wandsbeck ein Tageblatt, literärischen und gemeinnützlichen In-
halts herausgeben zu dürfen. Herr Baron Dirking Holmfeld hatte
die Gewogenheit meine Supplick Sr Majestät selbst zu übergeben,
von freundlichen und erklärenden Worten begleitet. 15

Wie mir Herr Baron Dirking soeben schriftlich mittheilt, haben
Sr Majestät mein Gesuch mit hoher Geneigtheit aufgenommen
und nur sein Bedenken ausgesprochen, ob es möglich sei, zwei Blät-
ter in Wandsbeck erscheinen zu lassen, weshalb die Sache zur Ent-
scheidung in die Collegien verwiesen ist. 20

Weil nun der von mir erzielte Erfolg in der blossen Zufälligkeit,
des Ortsnamens, ein Hinderniss fand, so wäre meine Angelegen-
heit, auf das günstigste zu fördern, wenn Sr Majestät erfahren
könnte, dass mir jeder in Hamburgs Nähe gelegene holsteinis[che]
Ort, wie Altona, Ottensen, Pinneberg von gleicher Bedeutung wie 25
Wandsbeck ist.

Wenn ich Ihnen bekenne wie ich weiss dass Hebbel allein Ihrer
Fürsprache ein Stipendium verdankt, wodurch ihm die höhere
Entwicklung seiner Kunst und seines Geistes möglich gemacht
wurde. Dass meine Freundin Frau Amalia Schoppe geb Weise, in 30

der schmerzlichen Situation ihres Lebens, Sie um einen Dienst bat, den Sie freundlich gewährten, so darf auch mein Vertrauen zu Ihrer edlen Gesinnung und Menschenfreundlichkeit wohl gerech[t]fertigt erscheinen.

Genehmigen Sie die Versicherung meiner tiefsten Verehrung und Hochachtung

Ed. Janinski.

2296. Til H.C. Andersen.

[d: 23 Decbr. 1847.]

10 Min gode Andersen!

Jeg finder mig foranlediget, at skrive Dem til, i Anledning af Deres nye Digt Ahasverus. Saavel af Deres Ord og Væsen, da vi talede sammen derom, som af mine Sønners Ytringer, maa jeg antage, at De troer, jeg har krænket Dem dybt og gjort Dem høligen Uret, ved at møde Deres venlige Medd[e]lse med Strænghed, Haardhed og Uretfærdighed. -

Et langt Brev har jeg hverken Tid eller Lyst til at skrive i denne Anledning; jeg holder mig altsaa kort og godt til det Væsenligste. Alle, som kiende mig, veed, hvor stor min Ulyst er til at indlade mig i Kritik over nyere Digtere; jeg har skriftligt saare sielden gjort det, og holder mig i mine Forelæsninger helst ved det Gamle, netop af den Grund, at jeg ligesaa lidt har Lyst til at saare Nogen, som til at skrive Lovtaler over, hvad der ikke er efter mit Sind.

Deres skønne Talent til naivt og aandfuldt at fortælle Eventyr med Originalitet, og at skildre det Liv, der møder Dem, i Novell- og Reiseform, har jeg altid erkiendt og paaskiønnet. Ogsaa i Dramet har jeg glædet mig over Deres Talent f.Ex. i Mulatten, skiøndt Stof-

fet var Dem givet, og allerede digterisk bearbejdet og Skønhederne meest ere lyriske. Men allerede for et Par Aar siden, da De forelæste mig Noget af Ahasverus, yttrede jeg Dem ærligt, at denne Plan og Tone i Digtet ikke huede mig. Ikke desmindre syntes De høist ubehageligt overrasket, da jeg, sidst vi taltes ved, gientog Dem det, med den Anmærkning, at jeg endnu kun havde læst lidt ind i Bogen.

Jeg har nu læst den med Opmærksomhed heelt igiennem, og kan ikke forandre min Mening. Bogen gjør et uhyggeligt forvirret Indtryk paa mig. De maa tilgive mig, at jeg siger det reent ud. De forlanger jo at vide min Mening, og jeg er nødt til at sige Dem den, naar jeg ikke falsk vil afspise Dem med høflige Talemaader. -

Dersom jeg forstaaer mig paa dramatisk Composition, saa er den evigvandrende Jøde intet Stof til et Drama. Göthe opgav det vel ogsaa af denne Grund. Den eventyrlige barokke Legende maatte vel behandles i Fortællestil, paa en naiv og humoristisk Maade. Skomager maatte han blive, det er Skomageren, der ikke vilde blive ved sin Læst, og som ikke overlod sig til sit Hierte for at troe, hvad han ei kunde begribe. At gjøre ham til et abstract Begreb for den speculative Poesie - derved bliver han ingen Gienstand for den sande Poesie, mindst for et Drama. Til et Drama hører nødvendig en sammenhængende, fuldstændig, overskuelig Handling, og Charakterer, der yttre og udfolde sig i denne Handling. Dette er i Deres Stykke aldeles ikke Tilfældet. Ahasverus fremtræder hele Digtet igiennem som tilbagetrædende, betragtede Tilskuer. Medens andre Personer handle ligesaa lidt, det hele Digt bestaaer i lyriske Aphorismer og Fragmenter, der høist løseligt ere sammenholdte. Der forekommer mig ogsaa at være lidt for megen Prætention i Digtet og for liden Præstation. Det indbefatter hverken meer eller mindre end den hele Verdenshistorie siden Christi Tider indtil vore

Tider. For den, som grundigt og troligt har studeret Historien med dens store Scener og herlige Charakterer, kan det ikke være vederqvægende at faae disse lyriske Aphorismer, ofte af Nisser, Svaler, Nattergale, etc. Det forslaaer ikke, at der undertiden er smukke lyriske Steder f.Ex. om Hunnerne, Gladiatorerne, de Vilde; etc.

- Dette var nu fra Formens og Stoffets Side; men fra den digteriske Aands Side savnes ogsaa den ægte Dybde og Høihed, som hører til det Store og Sublime. Det Hele er som en Drøm; Deres naturlige Tilbøilighed til at skrive Eventyr viser sig ogsaa her; thi alle Billederne fremtræde som eventyrlige Drømmebilleder. Historiens Genius fremtræder ikke i sine store Forskiælligheder; Tanken beskæftiges for lidt; Billederne ere ikke originale nok; og der er Intet, som rører Hiertet; tvertimod har Barrabas noget Oprørende paa den Maade han efter sin Forbrydelse kommer til Ære og Værdighed; thi uden at vi videre see ham i Handling og Characterudvikling, høre vi kun fortalt, at han først myrder en gammel Qvinde, og at der siden er Glæde i Himlen over hans Omvendelse. -

Dette var nu min Mening! Maaskee jeg feiler, men jeg taler ærligt efter min Overbeviisning, og kan ikke forandre den af Høflighed eller Smiger. Af Delicatesse mod Dem vilde jeg heller nu tie hvis De ikke havde gjort mig Reservation umulig med Deres Misshag mod mig, og med at forlange Regnskab for det Indtryk, dette Digt havde gjort paa mig. -

Tilgiv altsaa, hvis jeg uskyldig har krænket Dem, og vær forsikret om, at jeg forresten i Dem erkjender og agter en geniensk og original Digter i andre Retninger. -

Deres hengivneste
A. Oehlschläger.

2297. *Fra Johannes Oehlenschläger.*Sorø, den 10de Januar 1848.

Kjæreste Fader!

Mod Sædvane har jeg i denne Tid været saa beskjæftiget med Embedssager, at jeg ikke har faaet Ro til at skrive Dig et anstændigt Brev til, for at bringe Dig Franciskas og min Tak for al Din uendelige Godhed og Kjærlighed mod os under vort sidste Ophold i Kjøbenhavn. Desværre blander der sig altid lidt Veemod i Afskeden ved Tanken om, at man atter skal skilles for en Stund og Ønsket om en Ansættelse i Kjøbenhavn bliver da levende. Imidlertid maae vi trøste os med, at Afstanden kun er kort og Gjensynet altid let muligt, men det daglige Savn føles dog ligefuldt. Det er min Lykke, at jeg nu har travlt og derfor løber Tiden ogsaa hurtigt og godt; om Aftenen læser jeg for Francisca af Bournonvilles Theaterliv, som i høi Grad interesserer og morer os – undertiden paa hans Bekostning. Igaar Middags spiste vi til en Forandring til Middag paa Frederikslund hos Kammerherre Castenskjold; om Aftenen fik jeg et fornemt Parti med Kammerherren, Knuth og – Baron Zeuthen, som hele Tiden var – elskværdig, munter og underholdende. Francisca, som gjøs ved Tanken om at gaae tilbords med ham, blev tilfældigviis hans Borddame, jeg sad i Nærheden af ham og istedetfor Stivhed, Fornemhed og Kulde mødte han os med Bonhommie og Snaksomhed og hvad der var det Mærkeligste af Alt var, at man maatte sympathisere med ham i Domme og Meninger. Vi talte meget om Theatret, som han berømmede som det første efter Wiener-Burg-Theater, mente, at Bournonville ei var nok paaskjønnet, at Skylden for den mindre gode Opera mest var hos Bestyrelsen, osv: kort sagt han var mild og aldeles uden Bizarreri. Nu maa Du ei troe, at han har indtaget mig, hvilket ingenlunde er Tilfældet; men det er dog at beklage, at et Menneske med hans Hoved, Dan-

nelse og Smag af utaalelig Lunefuldhed og Hovmod, som maaskee ei engang kommer fra Hjertet, skal blive til et Asen.

Adler skrev foruroligende om Kongens Befindende. Det vilde i dette Øieblik være den største Ulykke, hvis han døde og efterlod Riget uden Constitution til en saadan Søn, der er i Hænderne paa en
5 ryggesløs intrigant Qvinde. Men hans gode Natur vinder vel Seir dennegang. Udsigterne ere dog sørgelige og der er vist ei meget Haab om, at han med den Levemaade holder det længe ud.

Francisca sender Dig og William de kjærligste Hilsener og jeg beder Dig hilse William fra mig, takke ham for al hans Kjærlighed
10 mod os sidst og erindre ham om, at han snart besøger os – som vi haabe til F's Fødselsdag.

Din kjærlige Søn
Johannes.

2298. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d: 13 Jan. 1848.

15 Min søde Maria!

Hvorfor slog Fanden sin Moder? For hun havde ingen Undskyldning. Paa en Undskyldning maa man altsaa hitte; thi var Fanden saa stræng mod sin kiødlige Moder, hvad maa han da ikke være mod os andre syndige Mennesker, især naar vi slet ikke ere i Slægt
20 med ham, og der ingen Misbrug af Nepotisme er tænkelig. Altsaa: jeg satte op Dag for Dag at skrive Dig til, fordi jeg altid haabede, at den mig lovede P e n g e p u n g skulde arrivere. Jeg glemte reent at tænke paa Driviis og Mangel af Dampskibsfart, etc. – men nu da Pungen endnu ikke kom, blev jeg, uagtet af den stærke Frost, heed
25 om Ørene og tænkte: Hvordan har det sig med Din Faderkiærlig-

hed? Hvad maa det stakkels Barn tænke? Kan du ikke putte Dine Penge i den venstre Vestelomme, som sædvanlig. Kan Du ikke trøste Dig med, at det er bedre at have de nødvendige Skillinger uden Pung, end at have en Pung, Du ligesaa gjerne kunde binde i Nakken, uden Skillinger. Efter at have gjort disse Reflexioner satte jeg mig til at skrive følgende Brev. (: Du seer tempora ere her forvexlede, thi futurum benævnes, poetice, som Perfectum :)

Egentlig nyt har jeg intet at melde Dig; men vore Philosopher sige jo »Der skeer intet nyt under Solen[«]. Dog det var de gamle Philosopher; maaskee sige de mig (: thi jeg har ikke læst Bladene for idag,) at der skeer intet Gammelt. Skal vi gaae en Mellemvei? skiøndt det jo er blevet en Skam at være Juste milieu: Jeg holder for, der skeer altid noget Gammelt med Nyt og noget Nyt med Gammelt.

Det Gamle var f.Ex. at Johannes og Francisca kom ind og tilbragte »den søde Juletid« hos os og Adlers. Meget af hvad vi sagde hverandre var Gammelt, men alt hvad vi spiste var Nyt. Bryllupskaalen til den dobbelte Adler-Oehlenschlägerske Bryllupsdag; blev ogsaa drukket i ung Champagneviin. Den lille Sophia faae vi et sparsomt Glimt af i et høist snoldet Formiddagsbesøg. Dog har hun baade været her til min Fødselsdag og paa Nytaarsdag, for at ønske mig alt Godt.

Kiartan og Gudrun er endnu ikke løbet af Stabelen, der var adskilligt Andet der havde Anciennet, som Trolddom f.Ex. Dette Stykke skal være skrevet af Etatsraad Jacobsen, en meget duelig juridisk Embedsmand. Trolddommen er derfor taget fra den juridiske side, med langvarig Undersøgelse, Process og Dom; men den poetiske Trolddom fattes. Deraf kom det nok at man »fløitede« den første Aften, som den tydske Prinds Wittgenstein (af Kiøbenhavnerne kaldet Svedskesteen) behagede at udtrykke sig. Siden blev

Stykket ligesaa overdrevent roest i Bladende, og nu gaaer det sin jevne Gang; og Kiævleriet har forskaffet Forlæggeren et dobbelt Oplag.

Iblandt de Ulykker der hænder, naar man gaaer paa Comødie eller Tragødie, regner jeg ikke den blandt de mindste, at man altid har den benævnte tydske Prinds i Nærheden, der ulykkeligviis er saa nedladende, at han taler med og til alle Folk, under Actionen. Saaledes raabte han til mig forleden i Macbeth i een af de meest gripende Scener. »Det er Skate at man slet ikke veet noget andet om denne Shakespeare, end at hans Vater var **B o g t r y k k e r**; selv skal han have været **A c t e u r**« jeg nikkede uden at vende mig om til ham.

Af litteraire Nyheder have vi havt adskilligt. Det Bedste er uden Tvivl Bournonvilles Theaterliv. Naar man fraregner den Forføngelighedsfeber der aldrig ganske kan cures og som ogsaa her giver sig Luft, er denne Bog virkelig et Produkt af Genie og meget deri høist interessant. Hans Skildringer af andre Kunstnere: Frydendal, Ryge, Talura, Mlle Mars Fred: le Maitre etc. ere ganske fortræffelige. Den Maade han omtaler sin Kunst fornøielig og belærende. De Smaaepoesier han har ladet følge ere ogsaa smukke.

Welhaven er hernede i Vinter: Det er en Mand med megen Aand og Ild. Han disputerer med Talent og Veltalighed – hans Poesier, elegiske Betragtninger af Stillelivet i Norge ofte smukke, men for monotone og for lidt originale.

Andersen, drukken af den Lykke, – eller rettere sagt, fortumlet i Hovedet af den Røge Damerne havde kommet paa Theemaskinen for ham, naar han opvartede dem – besluttede nu ved sin Hiemkomst virkelig at vorde noget **S t o r t**, ikke blot Eventyr- og Novel- og Reisesfortæller.

Til den Ende maatte den stakkels vandrende Jøde Ahasverus, el-

ler Ahsverus, for en Dag igien; Andersen manede ham frem. Men Jøden spillede ham et Puds! Han laante ham blot sit Navn, men blev selv borte. Andersen bragte mig strax et Exemplar »til Nordens rige Digter etc:« og troede jeg skulde nu ret læse Bogen med Fornøielse. Men den mishagede mig ganske. Da jeg i et Besøg ikke meget 5 utydeligt gav ham det at forstaae, blev han ganske forfærdet, forundret og benouet, og forsikkrede mig, med en Mine som en ædel miskiendt stor Mand, at jeg havde ganske overordentlig bedrøvet ham. Derpaa gik han ind til William, hen til Ørsteds, til Kochs, til Adlers og klagede sin Nød for dem. For nu ikke at staae der som et 10 ubilligt, grusomt Menneske, der saa slet belønnede Andersens Hengivenhed og Beundring for mig, tænkte jeg, det var ligesaagodt ret ordentligt at tage Bladet fra Munden. Jeg skrev ham altsaa et temmeligt vidtløftigt Brev, hvori jeg sagde ham: »at jeg taug helst om Nutidens Produkter, for ikke at krænke andre og fornægte mig 15 selv; men da han paa en Maade satte mig Kniven paa Struben, maatte jeg sige ham, at jeg holdt Ahsverus for et aldeles mislykket Produkt. Uagtet det indfattede hele Historien fra Christi Fødsel til vore Tider, var der dog intet dramatisk Stof deri, det var lutter løstforbundne lyriske Aphorismer. Helten i Stykket var blot en Tilsku- 20 er. Svaler, Nattergale, Havfruer etc: gjorde Reflexioner over Tidsaldrene. Dette kunde ikke tilfredstille dem, der grundigt og flittigt havde læst Historien, denne store Bog med de mærkeligste Bedrifter og Characterer paa hver Side. Hvad Aanden i Digtet angik, saa manglede aldeles det Sublime, der hører til at fatte det Høie og Dy- 25 be; der var for megen Prætention og for liden Præstation i Værket. Det beskæftigede hverken Tanken, Phantasien eller Følelsen. Thi at Himlens Engle f.Ex glæder sig saa hierteligt over at Barrabas (: der havde myrdet en gammel Kone og vilde vanære hendes Datter) af

Tidens Skyllevand var tvættet reen, havde ikke meget opbyggetlig[«].

Nu troede jeg at A. var bleven vred for Alvor; men tvertimod; jeg fik et kiærligt Brev, hvori han sagde: Han holdt saameget af mig, at
5 det smigrede ham, jeg gik ind i Detailler af hans Bøger, selv om jeg ganske fordømte dem. Dermed var det forbi. Han kommer ind imellem og spiser hos mig og er og bliver ikke andet – end Andersen!

Goldschmidt, den forrige Udgiver af Corsaren, er nu bleven
10 Skibscaptain paa et Kiøbmandsskib som hedder Syd og Nord. Han er nu konservativ; men da Vittigheden dog nok er hans stærkeste Evne (: Jøden var ellers meget god, ja selv rørende :) saa vil han neppe fortjene saa meget, som før paa Fribytterskibet; hvilket da heller ikke er at undre over; naar man lever af at slaae Folk ihiel, lever man
15 gjerne flot saalænge det varer.

Nu skal der snart spilles et nyt Stykke af Herz, som hedder Ninnon. Collin sagde forleden til mig, at saasnart de havde faaet det af Halsen, skulde Kiartan og Gudrun til det. Jeg kom til at tænke paa Tisbe i Sommernatsdrømmen, som spørger: »Skal jeg nu til
20 det «; og faaer til Svar: »ja Gu skal I saa[«]! Han gaaer bare ud og seer efter en Lyd han har hørt. –

Jeg har i denne Tid oversat Amlæth paa tydsk. Den var først, ligesom den Danske i Trimetre; men da jeg mærkede den havde faaet noget stivt og tvungent derved, tog jeg det overtværs, og omoversat
25 te den i en 14 Dages Tid i femfodede Jamber. Det er, saa at sige, for min egen Fornøielse. Tydskerne bryder sig for Tiden ikke om vor Litteratur. Jeg kunde i Tydskland (: meget har jeg da heller ikke solliciteret) ingen Forelægger faae, og lille Dahl i Norge forlægger den sidste Samling af mine Tydskoversatte Værker. Han kan natur-

ligviis kun betale et ringe Honorar. Men det m o r e r mig, om saa ikke en Tydsker læste hvad jeg skrev. Der kommer nok en bedre Tid. Jeg oversætter nu paa Kiartan og Gudrun. Noget Skriveri maa jeg have til Morgenarbeide, jeg kan ikke altid sidde og læse. Til For- 5
aaret naar der kommer lidt Varme i Luften, og jeg kommer til Fre-
deriksberg, vil jeg tage fat paa mit L e v n e d s l ø b igien.

Mine Forelæsninger skal jeg nu i Morgen begynde igjen; jeg skulde begyndt i Onsdags, men Veiret var saa afskyeligt med Sne og Blæst, at jeg (: for Damernes Skyld) udsatte Forelæsningen til imorgen. 10

Om Kongens Sygdom læser I vel i Aviserne. Han er dog lidt bedre igjen. Gud give han maa komme sig! Og det ønsker vist de fleste nu, da der er Fare for at miste ham.

Den italienske Reise er opgivet for næste Aar, da jeg af Dit Brev til William seer at I ikke kan komme til mig. Jeg kommer ganske 15
vist til Eder, hvis Gud skiænker Helsen og Liv. Jeg maa dog have Inspection og see hvor store og lange Drengene ere blevne, og om de kiende Bedstefader endnu. Harald kiender mig, om Adamus kiender mig er uvist, men vist er det at Grev Holck ikke kiendes ved mig, i det mindste ikke for det første. 20

Konow burde havt et Brev til Svar paa sin venlige og hiertelige Skrivelse, der inderlig glædede mig, men jeg har skrevet Meget dennegang, jeg kan ikke meer, og han læser jo Dit Brev.

Johannes og Francisca hilse kiærligst. William svarer Dig næstegang. 25

Lev vel, min elskede Maria med Din gode trofaste Mand, med Dine yndige Børn og send snart et Brev igjen til

Din kiærlige Fader A. Oehlenschläger.

2299. *Fra Johannes Oehlenschläger.*Sorø, den 22de Januar 1848.

Kjæreste Fader!

Efterretningen om Kongens Død er idag kommen hertil og den har opfyldt Alles Hjerter med dyb Bekymring og Sorg over Tabet
5 af en Konge, der vilde sit Lands Lykke og Vel og besad Viisdom og
Klogskab til at styre det. Mistvivl og Frygt for Fremtiden ængste os
Alle og der levnes os kun et svagt Haab om Muligheden af, at det
maa gaae bedre end sandsynligt. Hvad der naturligviis i denne Tid
bedrøver mig mest, er Tanken om, at Du, kjære Fader, i vor heden-
10 gangne Konge har mistet en Mand, der forstod at skatte Dit Værd
som Digter, der var Dig personlig hengiven og tro, og som havde
vandret mange Livets Aar i Din Nærhed og stadig fulgt Dig med
Tanken og Hjertet. At denne Mand tillige var Din Konge, maatte
i Dine Øine som i vore gjøre ham Dig dobbelt dyrebar og kjær, og
15 jeg veed derfor, at Du har skjænket hans Død en bitter Taare. Jeg
selv, der i Livet kun troede lidet at sympathisere med ham og maa-
skee for ofte med overdreven Strængthed dvælede ved hans Feil, er
nu inderligt og dybt bevæget ved Tanken om hans umiskjendelig
store og herlige Egenskaber og begræder Tabet af en af vore ypper-
20 ste Konger. –

Men vi ængstes endnu meer for vor elskede, kjære Adler. Besøg
ham ret ofte i denne Tid; Du kan opmuntre og adspredde ham med
Din livlige Aand og Dit varme Hjerte vil kunne bevæge og smelte
hans, der, som jeg hører, skal være mere stærknet end bevæget ved
25 dette store uventede Slag, der rammer ham værst. Nu er hans Rolle
udspilt, og det føler han meest af os Alle! Han gik som en mild le-
dende og varende Stjerne ved sin Konges Side og fulgte ham trofast
i Modgang og Held gennem Klipper og Skjær; men nu har han op-
fyldt sin Hensigt og Bestemmelse og har kun Hvile tilbage at øn-
30 ske. –

Hvis det kunde være Adler og Dig til nogen Trøst og Glæde, vil Francisca tage ind til Byen, saasnart der tilbyder sig en passende Leilighed, hvis Grevinde Knuth tager ind har hun lovet at tage hende med. –

William skulde bestræbe sig for at faae det Ærinde at bringe Efterretningen om Kongens Død til Stockholm; det var passende og smukt, at Overbringeren har Dit Navn; men det bliver vel for silde.

–

Levvel, kjæreste Fader!

Tusinde Omfavnelser fra Francisca og

Din kjærlige Søn
Johannes.

For stakkels Otto gjør det mig usigeligt ondt. Os Andre om mig hjælper Vor Herre vel nok. – Hils William, Otto og Brødre mange Gange og skriv snart et langt Brev.

2300. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Khavn. d: 22-24 Januar 1848. 15

Kiære Johannes!

Den Sorg, der har truffet Landet – og mig – kiender Du alt. Jeg vil ikke tale om det Øvrige, men i 46 Aar var han en af mine opmærksomste meest deeltagende Tilhørere! –

»er gab mir – Garten und Haus – Neigung – Musse – Vertraun – niemand braucht ich zu danken als ihm, und Manches bedurft ich, der ich mich auf den Erwerb schlecht als ein Dichter verstand.«

Paa hans sidste Fødselsdag var jeg den Eneste som han viste kongelig Gunst. Paa hans sidste sunde Levedag traf det sig saa skjønt at jeg besøgte ham, ønskede ham et glædeligt Nytaar!!

Han havde sine Pletter – det har selv Solen – men – efter hans Død vil man nok lade ham vederfares Ret. Fred være med ham.

»O venlige Grav! i din Skygge boer Fred!
Din tause Indbygger af Sorgen ei veed.

5 For tre Nætter siden havde han den sidste søvnløse Nat. Nu sover han med Hrolf Krake – og Alfred – og Hakon.

Jeg har ikke siden talt med den stakkels Adler; som dog skal være temmelig rolig. Alting skal jo – for det første – gaae ved det Gamle. Jeg har Haab om at vor ny Konge kan lide mig og han vil vist ikke
10 berøve mig nogle af Christian 8des Velgierninger. Jeg for min Deel forlanger intet mere. Mine Børns Lykke ønsker jeg.

Her, kiære Johannes, sender jeg Dig de 150 Rbler for hvilke jeg er gaaet i Caution, og beder Dig sende mig Cautionen tilbage, naar Du har betalt Manden.

15 Nu bliver der da et Ophold af 2 Maaneder, inden Kiartan og Gudrun bliver spillet – det er slemt nok, men Hensyn til Finantserne.

Jeg haaber at den kiære Francisca befinder sig vel, og beder Dig hilse hende kiærligst

20

fra Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

Mandag d: 24 Januar 1848.

Kiæreste Johannes!

Medfølgende Brev vilde jeg alt sendt Dig i Løverdags, men hørte,
25 te, at Pakkeposten først gik idag. Jeg havde ogsaa glemt at give Brevet det nødvendige Omslag, som nu er skeet.

I dette Øieblik faaer jeg Dit Brev, og i min Sorg glæder det mig at finde Din Medfølelse.

Det vil for os Al[le] være en stor Glæde, at den kiære Francisca besøger os.

Jeg har strax faaet Anmodning fra Overhofmarskallatet at skrive Sørgecantaten – og jeg har aller[e]de skrevet den. Den gaaer fra Hiertet, og jeg haaber den vil røre Hiertet. Glæser skal sætte Musik til den. Jeg havde naturligviis heller valgt Hartmann eller Rung; imidlertid er Glæser ikke uden Talent, og jeg haaber nok at stemme ham i den rigtige Tone, – fra det støiende og flagrende, til det Dybe og Ædle.

Til Adlers vil jeg gaa idag. Lev vel, kiære Søn! Hils min elskværdige Francisca, og faa hende til at blive urokkelig [i] sit gode Forsæt.

Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

2301. *Til Bernh. v. Beskow.*

Kiøbenhavn d: 29 Januar 1848. 15

Min elskede Beskow!

Idet William reiser som Coureer til Stockholm og allerbedst mundtligt vil vidt og bredt kunne fortælle Dig og Din ædle Hustru alt hvad der er hændet mig og ham siden sidst vi saaes, maa jeg dog give ham et Par skriftlige Linier med fra Din gamle Ven. Den gode Konges Død har usigelig rørt og bedrøvet mig. I en Sørgecantate, som jeg skal sende Dig naar den er opført, har jeg søgt at udtrykke min Følelse for ham, og hvad vi skylde ham.

Jeg har skrevet min Datter Marie til, i Norge, i Anledning af vor paatænkte Reise. Du veed, jeg havde lovet at besøge hende til Sommer; nu foreslog jeg hende, at komme ned til mig, for, naar hun var reist, at drage med Eder til Italien, hvis I endnu stode ved Eders

Forsæt. Men det er Maria umuligt, da hendes Mand har stort Arbejde for i Sommer med sin Eiendom, og bygger Vaaningshuset om. Jeg kan altsaa til næste Efteraar endnu ikke reise; men kommer I og gjøre først et Besøg til Danmark, vil jeg modtage Eder med
5 aabne Arme.

Jeg har skrevet en ny Tragødie; som Du veed; den skulde just nu været opført, da det Kongelige Dødsfald gjør en Opsættelse for et Par Maaneder.

Vi see nu alle her Fremtiden forventningsfulde, dog med Haab
10 imøde.

Jeg slutter, da jeg idag skal holde Forelæsninger. Dersom jeg ikke holdt saameget af William, vilde jeg misunde ham den Glæde at see Eder alle igien. Gud velsigne Eder! Lever vel

15 og elsker altid
Eders gamle tro Ven
A. Oehlenschläger.

2304. *Fra William Oehlenschläger.*

Helsingborg, den 31te Jan. 1848.

Kjæreste Fader!

Efter Aftale skriver jeg strax disse Linier til Dig for at berolige
20 Dig med Hensyn til Overfarten. Den fik over al Forventning godt. Da dette maaskee er det eneste farlige Sted paa hele Reisen, begynder jeg dermed; men gaaer nu tilbage i min Fortælling. Af Claus erfarede Du vel, at jeg ved et Postbuds Omsorg fik mig en Pose til mine Depecher og Penge. Denne Pose bærer jeg altid om Halsen, inat
25 sov jeg med den i Sengen med Remmen om Armen. Kl 4½ i Nat ankom jeg til Helsingøer, hvor jeg tog ind i Hotel d'Øresund. Efter at have drukken Kaffe og spiist lidt dertil, lagde jeg mig, efter først

at have ordnet mine Sager, til Hvile. Jeg stod tidligt op, drak Thee, og gik ud for at faae Remmen til Posen syet endnu fastere, dernæst skaffede jeg mig 200^{dr} byttet i svenske Penge, som accurat udgjorde 400^{dr} Rigsg. Jeg indsaae at jeg ikke kunde undvære en Tjener, og nu var jeg saa heldig at faae et Menneske af sat Alder, hvis Ydre meget behagede mig, som kjendte nøie den hele Route, jeg skal gjøre, og er godt kjendt i Stockholm, til at være min Tjener og tillige Kudsk. Alle Mennesker, jeg talte med, kjendte ham godt, og vare enige om at anbefale ham. Han faaer 2 rbd Bc. om Dagen og Mad paa Reisen, i Stockholm maa han føde sig selv. Han hedder Lassen. Værten i Hotellet var i høieste Grad forekommende imod mig, og fulgte mig tilbaads. Jeg gik Kl 1 med Iisbaad over Sundet. Ved den danske Kyst var der temmelig tillagt, efter først at være bleven slæbet af 4 Mand langs Isen, siddende i Baaden, kom vi til aaben Sø, nu gav matroserne Baaden et Stød og sprang dernæst selv i den. Efter i nogen Tid at være stødt fremad ved Baadshager gjennem Drivis, kom vi i rum Søe. Nu sattes Seil til, og kort Tid efter lændede vi ved Helsingborg. Hele Expeditionen varede maaske $\frac{3}{4}$ Time. Jeg maa dog fortælle Dig en lille Hændelse jeg havde, men hvori jeg virkelig var aldeles uskyldig. Mit Pas skulde viseres af den svenske Konsul og gives en Paategning om, at jeg var sund. Da Opvarteren bringer det tilbage, forlanger jeg det af ham, men han siger mig, at det endnu skal sees af Qvarantinevæsenet paa Toldboden. Nu skulde han der give Tjeneren det, men glemmer det, og midt i Sundet erfarer jeg at jeg ingen Pas havde med. Jeg blev fortvivlet, men Mandskabet og Tjeneren forsikkrede mig om at det vilde komme med næste Iisbaad, hvilket ogsaa skete, en Time efter min Ankomst. Jeg var bange for ikke at komme iland, Tjeneren havde Pas, det var min Trøst. Da vi kom iland blev jeg modtaget med aabne Arme. Mandskabet kaldte mig Ministeren, det lod til at behage

Lassen og han begyndte ogsaa at kalde mig saaledes. Hvor glad end Chilian var ved at gjælde for Ambassadeur, blev jeg dog nødt til at bede Tjeneren kalde mig Coureer. Commandanten i Helsingborg var saa artig strax at besøge mig i Molbergs Hotel, hvor jeg boer, og
5 nu har regaleret mig med Torsk og Haresteg og lidt Viin. Commandanten har leiet mig en Wienvogn for 100^{dr} Rgd. for Hen og Tilbagereisen, som vist er billigt. Imorgen tidlig Kl 5 kører jeg. Der gaaer Forbud om heste iaften. Om 6 Dage er jeg vel i Stockholm. Nu gjør jeg Commandanten en Visit. Man kalder mig Kammer-
10 herre og Gud veed hvad. Undskyld Skrivten, men jeg maa skynde mig. Jeg haaber Du kan læse det. Hils Christian, Jette, Kochs. Glem ikke Michael. Tak ham for Visitten paa Posthuset. Hils Johannes og Fr., Otto, Anthon, Christian, Adlers, Mynsters, kort alle Venner; men først og for alle vær Du selv hilset, Du kjæreste af hvad
15 jeg eier og nogensinde faaer. Jeg brast før, da jeg sad og spiste alene ud i Graad over at Du ikke var med. Det bliver ikke sidste Gang. Lev nu vel, sødeste Fader, Du skal snart igjen høre fra Din
kjærlige Søn
William.

20 Hils Madam Hamel og Folkene.

2309. *Til William Oehlenschläger.*

Kjøbenhavn d:7 Febr. 1848.

Min elskede William!

Jeg har lovet at skrive Dig til, naar Du var kommen til Stockholm og der maa Du, efter min Regning og Dit eget Brev være ankommen
25 men igaar. Det var vist ingen liden Glæde for Dig og Beskows, da Du uformodentlig traadte ind i Stuen til dem. Jeg vilde ønske, jeg

havde været nærværende. Og nu gientager Du da i Vinter al den Venskabsglæde – skiøndt Sorgens Budskab – som Du nød med din Fader i Sommer. Dit Brev fra Helsingborg trøstede mig meget; thi jeg nægter ikke, det var mig en smule betænkeligt, at Du i den Frost og Kulde skulde over Østresaltet. Det maa Du nu takke Poeten din Fader for, der har indsmigret sig saadan hos Hler – Ægir, at han lod Dig slippe over uden Iis – og u d e n P a s !

Kiære Minister, Kammerherre von Chilian! Ski, olski, dolski, odolski, podolski, iopodolski, siopodolski, asiopodolski, bassiopodolski, emmebassiopodolski – K l e m m e b a s s i o p o d o l s k i ! Den sidste Tanke beder jeg Dig især lægge Mærke til.

Men da jeg dog ikke troer, at Du endnu reent har glemt Dit Mødrene – eller Mamasprog – og da der desuden er meget Dansk i det Svenske, saa vover jeg at skrive Deres Excellence til i mit eget Sprog paa følgende Side.

Jeg spiste hos en v i r k e l i g Excellence, Grev Reventlou-Criminal til Middag i Løverdags, med flere Svenske, Lagerheim f.Ex. og den elskværdige General, der mødte Dig paa Veien i Slæde og hilste mig fra Dig, som jeg talde to Timer med i træk, (: ikke i Trækvind, som Du) men hvis Navn i dette Øieblik ikke vil falde mig ind, undtagen jeg husker, han begynder, ligesom Alphabettet, med A, og er et Tostavelsesord. Beskow siger Dig nok Resten.

Her lever jeg mit gamle Liv: sidder om Dagen og læser og om Aftenen faaer jeg mig en lille Lhombre. Herfor sørger Christian Wulff, som er en velsignet adoptiv Søn – at han ikke er mit Kiød og Blod forstaaer sig selv. Det har kostet mig noget at undvære Dig, Din forfængelige Ambassadeursnude!

Igaar fik jeg Brev fra Johannes, og nu randt det mig lykkeligviis isinde at det er hans Geburts- eller Fødselsdag idag. Jeg sendte ham

strax et Brev med Dit, ledsaget af faderlige Velsignelser og nogle Penge, som han selv kunde købe sig en Present for, da jeg ikke vidste hvad han ønskede og Tiden desuden var for knap.

Forleden kom den liden Engelstoft, som i Aar er Univesitetets
 5 Magnificen[c]e at bede mig fra Universitetet om at skrive et Poem, som Program ved Universitetsfesten. Skjøndt det ikke er let, og næsten umueligt, at gjøre saadan Noget godt to Gange, saa hverken kunde eller vilde jeg nægte det.

Hos Enkedronningen og Kongen har jeg endnu ikke været.
 10 Unive[r]sitetet skal opvarte ham en masse og saa kommer jeg med. Lit de parade har jeg ikke seet, skjøndt Adgangen stod aaben for Conferentsraaderne første Dag. Jeg saa min kiære gode Christian den Ottende den sidste sunde Dag i hans Liv, og jeg vil beholde dette friske Billed af ham uforstyrret. Jeg har hørt Glæsers Musik,
 15 som er meget smuk og rørende. Han havde godt af at gaae den, Node for Node, igjennem med mig; thi jeg gjorde ham opmærksom paa mange Smaafeil i Declamationen; som han strax kunde rette, og som var meget tilgivelige for en Udlænding. Han var yderst glad, fordi jeg var tilfreds og vilde traktere mig med Posteier og Viine,
 20 som jeg dog ikke kunde nyde noget af; da det er imod min Religion at spise Extrafrokost; det vil sige meer end et stykke Smørrebrød; eller - hvis Du ikke mere forstaaer dette Ord: en Smørgaas.

Jeg seer af Anordningen, at ogsaa Conferentsraaderne skal ride ved Ligprocessionen. Der bliver nu ikke noget af fra min Side.
 25 Jeg hædrer ikke min salig Konge, ved at gjøre mig til Nar ved hans Jordefærd.

Jeg venter Brev fra Dig, fra Stockholm. Tusinde Hilsener til alle mine kiære svenske Velyndere. Den ædle Kong Oscar og hans Dronning og Sønner ville gierne modtage mit Hiertes inderlige Tak

for deres Godhed imod mig. Af Venner nævner jeg især Beskow
Järta Sprengporten – og den gode Musikus maa Du ogsaa hilse.

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

Naar Christian Wulf og jeg idag drikk|ker Johannes Skaal, glem- 5
mer vi heller ikke Williams.

I Løverdags aftes læste jeg hos Kochs »Kiartan« for et stort Sel-
skab, især Kunstnere, som vare meget glade over den.

2311. *Fra Marie Konow.*

Steen den 11te Febr: 1848.

Min søde Fader!

10

Jeg vilde allerede for otte Dage siden have skrevet og takket Dig
for det saa længe ventede Brev, men saa gik det, som det saa ofte
gaaer, det blev udsat til idag. Det glædte mig meget, at Du er rask
og frisk, Reinhardterne skrev rigtignok, at Du var kommen Dig
igjen efter La Grippe, men jeg længtes dog efter at høre det af Din 15
egen Mund, eller rettere læse det af Din egen Pen, og jeg begyndte
at ængste mig over, at der den ene Postdag efter den anden intet
Brev kom. Jeg skammer mig meget over, at den lumpne bebudede
Pung ikke endnu er arriveret, da Carl Konow dog næsten havde
lovet mig at Skipperen skulde være i Kjøbenhavn til Juul, han er 20
formodentlig forliist, og med ham Pungen, en broderet Krave til
Francisca, en dito til Tante Drewsen, og en hæklet Pose til Mine
Werlauff og tvende Gammeloste. Det var jo lidt kjedeligt, da jeg ik-
ke nu faaer megen Tid til at arbeide det om igjen. Det er nok lige-
saagodt at jeg rykker ud med Sproget og siger Dig Nummer 1 af de 25
hundrede Grunde, hvorfor vi i Sommer ikke kunne komme til Dig,

saa eftergiver Du mig nok de andre 99. Det er da hverken meer eller mindre end, at der i Juni Maaned ventes endnu en Indbygger til Steen, rimeligviis en Dreng, siden jeg saa ubeskrivelig gjerne vilde det skulde blive en lille Pige! Er det ikke forfræskende det, Far?

5 Hvad skal man sige, der er ingen Pardon, jeg maa slaae mig til Taals, enten jeg vil eller ikke, og haabe at vor Herre nok tager sig lidt af mig. Jeg er forresten meget rask og glæder mig forsaavidt, at jeg til den Tid har Huset istand, og et godt luunt Sovekammer og Huusjomfru, der allerede til den Tid er bleven lidt bekjendt i Hu-

10 set. Saa er det jo ogsaa en god Aarstid for snart at komme til Kræfter, saa jeg med Guds Hjelp kan ganske have overstaaet det hele, og være rask til midt i Juli naar jeg vel tør vente Dig. T æ n k ! hvor heldigt for mig, at Konow manglede een Stemme for at blive valgt til Storthinget, ellers maatte jeg enten bleven her allene tilbage eller

15 havt den besværlige Reise og maattet være imellem Fremmede i det kritiske Øieblik.

Efterretningen om Kongen[s] Død gjorde dog et stærkt Indtryk, uagtet vi efter Bulletinen ikke ventede, at han kom sig. Det var vist en vigtig Tildragelse for Landet, og det mangler vel ikke at der er

20 megen Røre blandt Folket, uagtet Berlingske ikke vover at omtale det. Jeg forstaaer mig ikke paa, om den lovede Constitution bliver svarende til Folkets Ønsker, men efter hvad Konow siger er Udkaftet nok ikke s a a frit som man havde haabet. Jeg haaber Du skriver snart og meddeler os lidt, hvad der foregaaer i denne interessante

25 Tid. Jeg har læst, at det er Dig overdraget at skrive Cantaten, Skade at Glæser skal erstatte Weyses Musik! den bliver vel neppe meget varm og hjertelig. -

Aperpos vi taler om Varme, det har været dygtigt koldt her i den seneste tid, dog ikke nu, Veiret er saa lunefuldt, saa det fortjente

30 Prygl, og slaaer over fra den ene Yderlighed til den anden, og stak-

kels rheumatiske Mennesker maa undgjelde for disse Capricer. Ligesom det engang er bleven kaneføre, saa pidsker det ned, og i en Nat er Sneen sporløs forsvunden. Naar det saa er bleven ganske flydende, saa fryser det igjen og saa er det umueligt at gaae paa den speilblanke Vei. Vores Jagt er med Nodte og Mandskab ude paa Sildefiske, endnu have vi ikke hørt om de have gjort nogen Fangst. - 5

Med Huusreparationen gaaer det piano, men som jeg troer og-saa sano, og nu bliver der jo allerede lidt mere Forslag i Dagene, de ere rigtignok lidt for grønlandske her i den værste Tid.

Onkel Jahn har været heroppe siden Juul, men nu er han igjen 10 reist til Byen, han paalægger mig altid saa overmaade samvittighedsfuldt, at h æ l s e naar jeg skriver. For Børnene er han en sand Velsignelse, og de lade ham da heller ikke i Fred, enten for at faa Lakris eller for Blyant, Violinspil etc. Den lille Wollert er virkelig meget fortræffelig nu og seer meget rørende ud naar han gjør sig 15 den uhyreste Umage for at udtrykke sine Tanker og Følelser, og for de Indviiede er det da heller ikke saa vanskeligt at forstaae ham. Han udbeder sig hver Aften hos sin Fader »et Gykke Biir, og en Pim med Bly baa« og saa skriver m e i de deiligste Gedebukke og M u e r , som undertiden ere bestemte til Bissebar. 20

Det er sandt, Harald var noget desapointeret over at Bedstefader ikke havde svaret ham paa hans deilige Brev, og vilde endelig skrevet igjen idag for at bebreide Dig det, men jeg bad ham vente lidt.

Vi have endnu ikke hørt fra Carls fra Christiania, men der var Brev fra dem fra Dovrefjeld eller Fillefjeld, jeg veed ikke hvilket, og 25 da befandt de sig vel, og Modesta var over Forventning flink. Jeg har ikke været i Byen siden Cecilia Konows Bryllup, og kommer der vel neppe før vi sees, da der egenlig ingen Grund er for mig til at gjøre den temmelig trættende Tour. Bare ich hatte noget at fortælle, men jeg er saa renonce paa Stof, da vi opleve saa grumme lidt, og 30

den ene Dag omtrent gaaer som den anden. Jeg kan dog fortælle Dig, at vi lode to superbe Sviin Slagte, som vi for to Aar siden fik fra Kiel, for at faae en rigtig god Race frem. De fik ingen Unger, og Pigen var saa vis i sin Sag, at der ingen Grise var i Vente, saa Konow
 5 endelig blev kjed at at føde dem, det ene Aar efter det andet og de blev da fedet og slagtet. Tænk Dig hvor ærgerlige vi bleve tilmode da der fandtes store Grise i den ene, og at de blot manglede 14 Dage før de vare blevne fødte. I næste Uge slagte vi atter to, men her risikere vi intet, da det er Hanner. Forresten var Flesket delicat og en
 10 ristet Ribbeensteg med Grønlangkaal, og Mørbraderne med Suurkaal vilde jeg ønsket Dig en Potion af, da jeg veed det hører til Dine Yndlingsretter. Jeg har ogsaa lavet store Spegepølser, som jeg vil nedbede Himlens Velsignelse over, for at de skulde blive gode og saftige og ikke til Marmor, som Du meget rigtig kalder dem, naar
 15 de ere haarde. Du kan tro jeg har travlt ved saadan Slagtning, og da staaer jeg med megen Vigtighed i Kjælderen med Kaabe og Hat, og giver Ordre, hvordan Flesket skal skjæres ned, og skriver egnehændig Skinkernes Vægt op paa en Tavle. Saa er der Blodpøsecommerce og et Fidterie med Pressesylte og med at koge Lage, som man
 20 er glad naar man har overstaaet.

Wolte kan ikke ganske verschmerze Tabet af de to Ø h h r , som de havde saa travlt med at »gære i Gellera« (kjælderen.). Ikke destomindre smager P ø l l e r n e ham dog deiligt. -Adam gjør mig de underligste Spørgsmaal om vor Herres Huusholdning oppe i Him-
 25 len, og spørger om hvem der laver hans Mad. Han kan ikke rigtig rime det sammen med hans Godhed, at han saa tidt lader det regne, og han troer at vor Herre dog undertiden finder Fornøielse i at »være lidt ond sommetider«. Det er heller ikke »rigtigt« som Slaaesbroderen sagde. Harald praler til Snedkeren med at han regner »Addi-
 30 tio« og jeg maa tidt betragte hans Regnestykker, som bliver større

og større. Damsen troer jeg ikke bliver nogen stor Kunstler i Regning, dersom jeg ellers kjender ham Ret, han siger han vil være Gaardmand ligesom hans Fader, og det incliner Harald ogsaa til, for han synes det er saadan god Haandtering for der er saa lidt ved at bestille!

5

Nu kommer de styrtende herind og saa seer det galt ud med Skrivningen. Harald siger at jeg maa bede Dig v i r k e l i g snart at skrive. Adam lader hilse og sige, at han har læst saa dygtigt uartig idag, og det kan jeg bevidne, uagtet det dog var om et interessant Thema, nemlig om Mikkelt Ræv med en Gaas i Munden.

10

Den stakkels Johanne har været saa daarlig i en Ankel, der ganske er svulden af Gigt, og ikke vil komme sig uagtet hun 2 Gange har havt Iglert og Grød paa. Hun spurgte i sin Naivitet den første Aften, da hun fik dem paa Kl: 9 1/2: Jeg skal vel ikke oftere have dem paa i Qvæld? Paa Grund af hendes Sygdom ere vi hjemsøgte af de kjære Børn l i d t oftere, end vi just kunne ønske det.

15

Naar Du skriver til Sørøe, saa hils de kjære Folk fra mig, gratuleer Johannes og Francisca til Geburtsdagene, og siig hende at Skipperen har Brev med til hende, hvis han nogensinde kommer. Var det ikke tænkeligt, at de kunde følge med Dig herop i Sommer?, jeg vilde dog saa gjerne at de ogsaa skulde besøge mig! Konow hilser mange Gange. Siig den søde Wille, at jeg stoler paa han holder Ord og snart skriver. Og nu Farvel, søde Fader, tænk lidt paa og skriv snart til Din

20

Marie.

25

2312. *Til J.G. v. Levetzau.*

Kiøbenhavn d: 15 Febr. 1848.

Deres Excellence!

Jeg maa, til den kongelige allernaadigst Indbydelse, at være med i høiselig Kong Christian den Ottendes Liigfølge til Hest, allerunderdanigst undskyldte mig, da jeg i halvtredsindstyve Aar ikke har været til Hest, og ikke tør udsætte Processionen og mig for den Fare der kunde være Følgen af den mangeaarige Uvanthed.

Derimod vilde det meget glæde mig, hvis der Godhedsfuldt kunde forundes mig en Plads i Roeskilde Domkirke, for at dele Almeenfølelsen ved den høitelskede Konges Grav. For at dette kunde skee, maatte jeg ogsaa endnu bede Deres Excellence om Billetter for mig og Tiener paa Dampvognen frem og tilbage.

Med største Taksigelse Deres Excellences
 allerærbødigste

A. Oehlsenschläger.

15

2314. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm d. 19 Februari 1848.

Min älskade Broder!

Näst att sjelf skänka oss glädjen af Ditt besök, kunde Du ej göra oss någon större fögnad, än at låta Din goda William komme till oss. Du vet ju, att vi redan älska honom som broder och han skall nog äfwen säga Dig, att han såsom sådan blifvit här mottagen. Vi äro blott ledsna att omständigheterna endast medgifvit honom så få dagar att wistas bland oss och att sorgen efter eder goda Konung nekade honom att besöka de många båda enskilda och offentliga kretsar, som lifwa vår nuvarande Karneval. Vi hafwa således lefvat en famille, förtroligt och trefligt. William har haft 2 audienser hos Konungen och blifvit mottagen med utmärkt välvilja. Det sköna rid-

dar-tecknet *n e s c i t o c c a s u m* är ett talande och waraktigt bevis på konungens nådiga wälbehag. Den nya Riddaren skall säkert sjelf med nöje för Dig förtälja alla omständigheterna vid hans mottagning både på hofvet och hos enskilda wänner.

Resan till Italien detta år synes således gå opp i rök! Det war skada! *E h e u , f u g a c e s , l a b u n t u r a n n i !* .... och man borde dock återse Hesperien innan det blir för sent att rätt njuta deraf. Wi hade också bestämt detta år till resan, men nu gör Ditt uppskof oss wankelmodiga. En skön ersättning vore wäl att göre en liten tur till Danmark, besöka Dig på Fasan-gården och bevara hoppet af Ditt möte nästa år uti Italien. Få nu se blott, huru denna plan kan förlikas med mina göromål och om jag får resa twenne år å rad, ty kommer jag ej till Italien detta år, så vill jag ändtligen nästa år taga igen min skada, och då är Du ju också ledig. Eljest hade vi denna höst träffat i Rom den forträffliga *E. Ihre*, som ämnar tillbringa nästa vinter i Italien. Men nu må vi först tänka på hvad som är att göra denna sommar. Låt mig derfor veta när Du resar till Fredriksberg. William skall berätta Dig huru vi hafva det här, och framföra min hustrus och alla wänners hjertliga helsningar. Lefväl, älskade Broder! och behåll i wänligt minne

Din trofaste wän
Bernh. v. Beskow.

2316. *Til Wollert og Marie Konow.*
Kiæreste Konow!

Kiøbenhavn d: 17-25 Marts 1848.

Uagtet vi jo middelbart jevnligt correspondere med hinanden i Brevene mellem Maria og mig, føle vi dog stundum Trang til at göre det umiddelbart. Jeg fik for nogen Tid siden et saa kiært Brev fra

Dem, der vel fortiener Svar; og i disse politiske Tider, hvor saa store Omvæltninger og Forandringer er skeet, eger Stoffet sig altfor godt til en Meddelse mellem Mænd. Det er kun Skade, at man ikke har Lyst til at skrive meget ned, som man godt kunde tale med hinanden om.

Her i Landet traf os da Christian den Ottendes Død, og vi føle nu næsten Alle, hvad vi have tabt i ham; skøndt Fædrelandet jo seer med freidigt Haab paa Frederik den Syvende. Hvorledes det skal gaae med Slesvig-Holstein har endnu intet Menneske nogen Anelse om, saa forviklet og uheldig er Tilstanden. Ved de franske Begivenheder bliver den vel endnu mere forviklet. At der om kort Tid vilde udbrude Uroligheder i Frankrig kunde man allerede mærke for to Aar siden, da jeg var der. Alle beundrede Ludvig Philips Genie, man tilstod ham ogsaa personlig Elskværdighed, – man fandt det naturligt at han indtog mig, men man hadede næsten overalt hans Politik. Ved Finantsernes totale Forvirring og Udtømmelse, ved Bestikkelserne, som blive taalte, ved ulovlig Brug af Magten, fik jo Fransk mændene Ret til at gjøre Oprør. Jeg havde just endt 8de Bind af Lamartines »Les Girondins« da Revolutionen brød ud. Jeg havde lært at kiende ham af det fortræffelige Værk og glædte mig ved at høre at han og den herlige Arago (: en Jerncharacter) vare blandt Hovedmændene. Men jeg havde dog heller ønsket at de, med større Indskrænkning end før, havde valgt den lille Greve af Paris til Formand for deres Republik, med Kongenavn. Jeg er bange for at den store europæiske Republik ikke kan holde sig. Desuden har Hof og Kongemagt i visse Retninger med Hensyn til Naade og Belønning, noget Smukt og Godt som udmærkede Mennesker, som Talenterne maa ynde. Den republikanske Lighed gaaer let altfor vidt, saa der tilsidst ingen Forskiæl bliver paa Fortienester og ikke-Fortienester, fordi Misundelsen faaer altfor meget Raaderum.

Lamartines Manifest har ogsaa sine svage Sider, hvorpaa de engelske Blade med Ret have gjort opmærksom. Her i Byen trække høie Embedsmænd paa Smilebaandet over Tilsagnet om »at skaffe Arbejderne Arbeide«; hvilket de ansee for en Umulighed; men mig synes: naar Menneskene k a n arbeide, og v i l arbeide, og ikke kunne l e v e uden det, og dog ikke kunne f a a e Arbeide; saa har Statsindregningen gjort dem til legitime Røvere og Oprørere. 5

I Tydskland gaae det da Hulter til Bulter. Ludvig af Bayern er en prægtig Karl! en kraftig Character, en værdig Ridder af Lola Montez – en Folkekonge. 10

Men jeg skriver om Ting som De veed; det er blot for at meddele Dem min Tro om disse Ting. Jeg tænker, kiæreste Konow, at vi To, – fra forskellige Sider – ere kommen hinanden temmelig nær. Hvad nu P r i v a t l i v e t angaaer, saa hører det hen i en anden Avis, under Marias Departement, og jeg slutter derfor dennegang 15 paa dette Blad, for at gribe et nyt.

Deres oprigtige Ven
A. Oehlenschläger

Den 24 Marts.

Hvad er der ikke skeet, siden jeg skrev sidst. De faaer alting at læ- 20 se i Bladene, og jeg vil ikke omtale det Almindelige, men blot fortælle at jeg var Vidne til den hele ærværdige Borgerforsamling af henved 12000 Mand, der samlede sig ved Raadhuset, lige for mine Vinduer – og hvor der ikke foregik den ringeste Støi og Uorden. Man sang meget smukt »Danmark deilig Vang og Vænge«, og gien- 25 tog den Linie ofte: »Ledet er af Lave«. Magistraten og de Deputerede gik igiennem Forsamlingen to og to med blottede Hoveder, under et gientaget, uophørligt Hurraraab. Saaledes kom de til Slottet, hvor Kongen strax imdrømmede dem alt hvad de vilde have. Om

Natten arbejdedes der og næste Morgen vare de Nye Ministre valgte. Igaar kom Deputationen fra Slesvig-Holstein og blev vist ikke lidt forundret med at finde alting saa forandret. Man siger Tilbudet er: En bedre fri Forfatning end Slesvig kunde vente sig – eller Krig.

5 »Til den yderste Blodsdraabe« skal Kongen have sagt. De betænker dem nok! I Consistorium havde jeg i Onsdags en Debat med Prof: Larsen. Han kaldte Scenen Gadedeclamationer. Jeg sagde ham at hvad Folket, hvad 12000 Mand havde gjort var ingen Gadeoptøier, og man maatte tale med Respekt om Folkets Handlinger og Beslut-

10 ninger. Jeg fik stort Medhold af Mange og Prof: Krieger takkede mig – thi Larsens Dadel gik egentlig ud over ham. A.S. Ørsted spillede i Aftes L'hombre med mig hos mig, med sin Broder og Svigerinde; vi talede ikke et Ord om det Skeete, men han var forresten meget munter og vandt 4 Rdlr fra Broderen og mig. Dette er nu vel

15 kun en liden Erstatning for det tabte Ministersk[a]b men Hans Christian og jeg mene, at det ogsaa var bedst nu for h a m .

d: 24 Marts 1848.

Min Søde Maria!

Jeg har skrevet et polisk – eller politisk – Brev til Konow; og vender mig nu til Dig om det mere Personlige; men i dette Røre sammensmelter jo vor Personlighed med det Offentlige. Ved den salig Konges Katafalk maatte jeg engang (: qua Conferentsraad) staae Æresvagt, med det store norske røde Baand uden paa den sorte Kiøle, etc. etc. Til Begravelsen i Roskilde blev jeg indbudet, og var

25 i Kirken hvor jeg frøs noget ganske umaadeligt, hvilket dog ingen Følger havde. Glæsers Musik til min Cantate er meget smuk og har fundet Paaskiønnelse, skiøndt der er et Parti altid imod ham. Dette Partie roste siden Hartmanns Musik til Heibergs Cantate, ved Universitetsfesten; skiøndt der – ligesom det Meeste af Weysses se-

nere Arbejder – kun var en smuk, smagfuld Declamation, uden Melodier og musikalsk Opfindelse og uden Begeistring. Hartmann er ellers en elskværdig Mand af meget Talent. Jeg var engang i Vinter hos ham til en musikalsk Dejeuner, hvor vi hørte herlige Ting af Beethoven, etc, foredrages af ham og den unge Reinecke. 5

Mine Digte over Christian den Ottende har Du fundet i Berlings Avis. Apropos, siden vi tale om B e r l i n g – dog nei! det var ikke det jeg vilde sige.

Min »Kiartan og Gudrun« skubbe de saalænge tilside til, jeg frygter den skubbes ud af Saisonnen. Løfter og Forsikkringer om dens Opførelse har jeg faaet over tyve Gange af Collin; men – . To Nyheder har man havt her paa Theatret. Ninon, og en Søndag paa Amager. Ninon smagte mig ikke, og jeg troer det gaar Mange, som mig. Der er meget smukke Tankesprog og lyriske Steder; men Ninon er en tydsk metaphysisk Professor istedet for en elskværdig 15 françoise. Sønnens Kiærlighed er fatal, – da han opdager, det er hans Moder han elsker, skyder han sig en Kugle for Panden. Det er ækkelt. Hvor mangen Leilighed var der ikke, til her at vise den erotiske Kiærligheds Overgang og Luttring i den sønlige Kiærlighed. At det Andet var H i s t o r i s k er slet ingen Undskyldning. Der 20 skeer saameget dumt i Verden, der er under Poesiens Natur at fremstille. Det Fiog var endogsaa en Sønneson, som var forlift i sin Grandmama. Søndagen paa Amager er et nydeligt lille Stykke, med smukke, hiertegribende Melodier – Original[t] og nationalt. Fru Heiberg er en uforlignelig Amagerpige. Det Hele er ellers en 25 yndig Baggatel, – og med Fru Heiberg staaer og falder Stykket. Herz har siden skrevet en Federigo; et Syngestykke, Rung har sat Musik til. Det er atter en Slags Don Juan eller Robert Le Diable. Her er ogsaa en Diævel i, som har den eneste Last, en Diævel ikke bør have: den at være k i e d s o m m e l i g . 30

Den 25^{de}

Et Stykke af Holst: Lykkens Hiul, eller den sidste Tallotteri Col-
 lecteur skal de have i Morgen. Saa kommer da vel endelig engang
 jeg, sagde Hunden. Men i disse Dage ere vi rigtignok alle saa
 5 spændte for at høre S v a r e t f r a S l e s v i g , at vi ikke have me-
 gen Sands for Andet. Jeg haaber, at de gode Folk gaae i dem selv og
 modtage billige, fordeelagtige, ædle Vilkaar – ellers gaaer det galt!

Nu skulde vi tale lidt om vore egne »Trimulanter«. Først og for-
 nemmelig takker jeg da for de to fortræffelige Presenter, begge af en
 10 særdeles god »Smav« – jeg mener Pengepungen og Gammelosten.
 Naar jeg nu taber mine Penge i Lhombre og skal betale, trøster Sy-
 net mig af den deilige Pung, Datterkiærligheden erstatter mig Pen-
 getabet, og det brillante skjøntfarvede Næt imponerer mine Mod-
 standere, om endogsaa kun faae Sølvdalere skinne giennem Ma-
 15 skerne. Med Gammelosten har det nu en egen »Bewandtniss« som
 Tydsken siger. Den maa, ligesom Krudt, – bevares vel, til den bliver
 brugt; dens til Nydelse indbydende Smag og Lugt – have det Mod-
 satte af Indbydende, naar man ikke nyder den. Til den Ende, lod
 jeg ogsaa William – da han i Anledning af Nordstiernen, som han
 20 fik Lov at bære – gik op til Bramsen, som boer i Huus med os, og
 fik Viinstenen af sine Tænder – lod jeg (: siger jeg) benævnte Willi-
 am købe mig to nye Tandbørster. –

Nu komme vi til den 99de af de 100 Grunde. Ja der have vi det!
 Som man reder saa ligger man. J e g skal altsaa atter holde hen og
 25 være Bedstefader igien paa min Gammelalder! Lad gaae! Du øn-
 sker Dig en Pige, og jeg har fra min Side ikke det Mindste derimod.
 Du siger, – modsat af Asker Ryg; – »skiênker du mig en Pigelil, saa
 gjør Du mig Tankerne glade? – skiænker Du mig en Dreng igien –
 jeg vel hannem ikke hade[«]. Men da maa man være precaveret
 30 paa alle Tilfælde, saa vil jeg gjøre Dig opmærksom paa Fru Aja der

fik de fire Haimonsbørn eller Drengene der alle sadde paa een Hest

- det var heller ikke saa galt.

Hvad nu Besøget i Sommer angaaer, min gode Maria, saa finder jeg - efter fornuftig Overlæg med Reinhardterne - Adlers, Ørsteds etc - at det er bedst at opsætte det denne Sommer, thi en Maanedes 5 Tid efter Din Barselseng kan Du ikke spadsere med mig omkring - og jeg tør ikke komme i Barselstuen, af Frygt for at miste min Hat.

Men den gode Gud skienker os vist Helsen og Liv til næste Sommer og da maa vi endelig sees. Fraværelsen har nu dulmet Længselen hos os saaledes, at det ingen smertelig Lidenskab er - 10 men et kiærligt ømt Ønske, forbunden med et tappert Haab og Tilid til den gode Gud! Skriv mig nu snart! saa skal Du snart faae Brev igien fra Din kiærlige Fader

A. Oehenschläger.

2317. *Fra Johannes Oehenschläger.*

Sorø, d: 25de Marts 1848. 15

Uagtet jeg i det Brev til Adler bad ham undskylde mig hos Dig, fordi jeg ei efter Ønske fik Tid til idag at skrive til Dig, (: Brevet til ham var Svar paa et fra ham :) benytter jeg dog et uventet frit Øie-

blik til at lade Dig vide, at vi ere raske og sunde paa Legem, men at de sidste Dages Begivenheder have rystet os i høi Grad. Gud give, Alt i Holsten maa gaae fredeligt af, man har vel ei stor Grund til Had, men jeg har dog Formodning om, at de i Grunden ere store
5 Cujoner; Deputationen skal være bleven imponeret over Stemningen her og den mærkværdige Holdning, Publikum viste. Med Tscherning som Krigsminister troer jeg ogsaa man er fornøiet i dette Øieblik, da det gælder hurtigt at gribe til kloge Foranstaltninger. Ministeriet holder sig vel ei længe, men det er dog at haabe, at det
10 i det fælleds store Nationalanliggende vil glemme, at dets Medlemmers politiske Anskuelse ere forskjellige, og handle med Kraft. – Det seer lidt comisk ud, at Monrad er bleven Din Chef, men Du vil ei lide derved. –

Beethovens henrivende Toner have i denne Tid mildnet vor Sorg.
15 Koenigsløw og Reinecke ere herude og spille dagligen de skjønneste Ting for os. De ere tillige de elskværdigste Mennesker og uskyldige som Børn. Du vilde finde Glæde i at see disse to unge Folk hos Dig og det var smukt, hvis Du vilde bede Dem en Middag til Dig, da de dog have besøgt Dig og indbudet Dig til deres musikalske Under-
20 holdning, da vi vare der. –

Hvis Du, kjære Fader, har faaet Dit Honorar af Kongen og kan undvære lidt af det, beder jeg Dig at betale Williams Regning for nogle af de Meubler, han har anskaffet sig. Jeg veed, at det piner ham, ikke selv at kunne gjøre det for Øieblikket og han er for beske-
25 den til at bede Dig derom. Denne Bøn kommer fra mig, William har ikke amodet mig derom med et Ord. – Derfor beder jeg, at det bliver mellem os. –

Tusind Tak for sidst! Skjøndt det kun er lidt over 8 Dage siden, forekommer det mig at der er gaaet Aar siden, saa rig er denne Tid
30 paa Begivenheder. I Sammenligning med Tydskland, have vi det

godt og vor Konge staaer med Palmer i Hænderne ved Siden af Friedrich Wilhelm af Preussen og Ludvig af Baiern. Hvis nu Folkene i Europa have nogen ægte Følelse for Menneskehed, og Fyrsterne vilde vise, at de ei alene gav efter af Angst, men virkelig vare besjælede af ægte Frihedsfølelse – saa reiste hele det vestlige Europa sig nu mod Rusland og befriede det undertrykte Polen fra Barbarernes Slaveaag! – Blodet vilde vel strømme i Mængde, men det er bedre at døe i Ære end at leve i Skam og det var Frihedens skønneste Triumph, at den skilte sig fra Egennytten og at det befriede Europa sluttede de ulykkelige polske Brødre i sine Arme. 5 10

Men jeg fordyber mig formeget i Politiken mærker jeg – og maa slutte. –

Fr: omfavner Dig tusinde Gange; de kjærligste Hilsener til William fra hende og

Din 15
Johannes.

2318. *Fra Marie Konow.*

Steen den 14 April 1848.

Allersødeste lille Fader!

Tusind Tak for Dit sidste Brev, saavel fra Konow som fra mig selv og Harald! Det glædte os saameget at I befandt Eder frisk[e] og raskke, forresten var det jo bedrøvelige Ting, Du skrev fra Hjemmet, og af Aviserne have vi da nu seet, at der ingen anden Ende blev paa den holsteenske Sag end Krig. Man taber da næsten baade Næse og Mund af Forbauselse over, hvad der skeer i disse Tider, og den lille Wollert har rigtig Ret naar han ryster paa Hovedet og siger meget betænkelig den ene Gang efter den anden: »Ja (Eu) R o p a !!! værki sant !!!« Uagtet det jo rigtignok nu gjelder hele Ropa, saa kan 25

jeg ikke nægte, at Danmarks Skjæbne naturligviis ligger mig meest paa Hjertet, og at det er med den største Utaalmodighed vi vente Aviserne, der kan melde os noget desangaaende. Jeg er til en Grad gal paa Holsteenerne, og Konow ønsker saagar bare at træffe No-
5 gen der taler tydsk, for at være grov mod dem. Han sidder med Korter og Baggesens Statistik, for at gjøre sig ret fortrolig med Forholdene. Jeg drømmer, at jeg slaarer Olshausen og Beseler paa Snuden med Respect at sige, men jeg haaber de snart bliver bedre pryglet i Virkeligheden. Kongen har jeg ogsaa faaet et inderligt Attache-
10 ment for siden, han gaar i Striden for vor danske Honeur. Jeg blev meget hjertegreben over, at de danske Qvinder bleve opfordrede at pille Charpie det var saa underligt, at det var til Saar, som man vidste s k u l d e komme.

Men for nu at tale om andre Trimulanter, maa jeg sige Dig, at jeg
15 blev grumme bedrøvet og flau over, at Du tænkte paa at opgive Planen at komme herop i Sommer. Efter hvad jeg sikkert antager, kan den lille Personnage umuligt komme efter Midten af Juni, derimod var det vist ikke saa umueligt, at det blev maaskee hele 14 Dage før, og i det Tilfælde vilde der jo Intet være i Veien fra den Side. Nu maa
20 man jo rigtignok ogsaa tænke paa, at den lunefulde Dampskibsfart iaar er bestemt til kun at finde Sted hver tredie Uge, men efter Tabellerne veed jeg, at der gaar et Dampskib hertil fra Christianssand den 13 Juli, det næste bliver da først den 3^{die} August, og det blev noget seent, men bliver jeg tidlig færdig med mine Sager, da vilde
25 det just være passelig Tid midt i Juli, og da behøvede Du slet ikke at være bange for Din Hat, thi da var her slet ingen Barselstue meer. Desuden vil jeg gjøre Dig opmærksom paa, at det just blev Jordbær og Ærtetid og Blomkaalen vilde ogsaa være færdig. Jeg haaber derfor min søde lille Fader, som jeg har glædet mig saa mageløst til at
30 skulle see, at Du opsætter g a n s k e at opgive Reisen; det kan jo

være tidsnok naar den lille Nølers sene Ankomst gjør Sagen umulig! Børnene have ogsaa glædet sig saa meget, og den hele Vinter igjennem talt om, at Bedstefader kom til dem til Sommer. Wollert har saagar lagt mange Planer, som da matte gaae ind, saasom »at køre Kane, og pukke Lomder til Sumra med Bedde-
hwar.«

Vi leve i denne Tid i en frygtelig Hurlumhei, da det nu Gud være lovet, lakker mod Enden med Huusreparationen, og vi skynder paa af alle Kræfter, saasom vi ere ubeskrivelig kjede af den. Saaledes staae nu 4 Værelser og en Gang vaade af Maling, desuden er der
noget tilbage udvendig, og nogle Vinduer og Døre mangle ogsaa
endnu. Jeg skal have 2 nye Piger og en Jomfru om 14 Dage, og saa
skal der flyttes ind i de færdige Værelser og alt skal laves til til den
forestaaende Affaire saa Du in d s e e r s e l v , at her er nok at tage
vare. Alle arbejdsfolkene faer Kosten her i Huset, som jeg maa sør-
ge for. Haugen skulde ogsaa været forandret og pudset, men iaar
faae vi hverken Tid eller Raad, da Konow har havt saa uberegnelige
Udgifter, da Alt var saa forfaldent naar vi saa det efter i Krogene,
og da han desuden har havt Tab istedetfor Gevinst med Silden, som
var i saa lille Mængde, at næsten alle have tabt meer eller mindre
ved den. Jeg veed ikke om jeg nogensinde har sagt Dig, at Konow
atter har forpagtet de fleste Gaarde bort, da han har erfaret, at det
dog er en sikkrere Maade at faae nogen Rente af Gaarden, end ved
i dette lumpne, precaire Clima at drive det selv. Paa denne Maade
faae vi nu atter langt færre Folk at holde, og derved mindre Besvær.
Jeg tænker paa vi faae lidt smukkere Udseende paa Steen efterat
Mængde stygge Skuur og Tilbygninger ere borttagne, der hængte
fast i Hovedbygningen. To Trapper, som vare frygtelige, ere nedrev-
ne, og nogle andre, rigtignok meget simple, men ordentlige, ere
byggede istedet, den hele Gaard belagt med en Mængde Gruus. Nu

kommer der nyt Futteral paa Posten og alle Døre malet smukt egefarvede, og saa tænker jeg det Hele maa blive penere.

Jeg havde nylig den store Fornøielse at faa Brev baade fra Johannes og Franziska efter omtrent et Aars Taushed, det glæder mig at
5 de leve saa vel, dog kunde man vel ønske ham nogen høiere Gage. Nu er Knuth der da ikke længere, som han vel havde nogen Omgang med. Johannes skrev ogsaa som om det var ganske bestemt Du ikke kom til mig i Sommer, men dersom ikke de andre Uroeligheder betage Dig Lysten, haaber jeg dog Du endnu venter lidt med
10 at opgive Reisen. Jeg havde nyligt et mageløst kjærligt Brev fra Tante Drewsen, hvor hun yttrede en rørende Glæde over at jeg havde sendt hende en lille broderet Krave og et Brev, som virkelig gjorde mig meget skamfuld over at jeg havde ladet det mangle paa det ubetydelige Beviis paa, at jeg mindedes hende med den Kjærlighed,
15 som hun saa vel havde fortjent af mig. Jeg saa da af hendes Brev at Julie er død, som ingen havde sagt mig, hvorfor jeg da i mit Brev havde sendt hende Hilsener. Hun sagde hun saa Dig kun sjeldent, men forbausedes hver Gang over Dit mageløs blomstrende og ungdommelige Udseende. Det glædte mig ogsaa saa usigelig hvad
20 Francisca skrev, at Du altid var i et Perlehumour, og Dine Breve har altid ogsaa glædet mig med deres Munterhed og Overgivenhed. Det er jo lidt kjedeligt at Dit Stykke ikke er kommen til at gaae endnu, men det er jo ogsaa paa en Maade godt at have den Indtægt endnu tilgode. Det værste er at jeg ved denne Leilighed ikke faaer
25 det saa snart at læse da det vel først skal trykkes efter det er opført. – Jeg glæder Harald og Adam meget naar jeg læser noget af Dig for dem, uagtet de jo ikke forstaae stort deraf især Adam. Jeg har læst »Skolerne og Kirken«, og det fornøiedede dem meget, forleden læste jeg Ridderen ved Kulsvierhytten, formodentlig af en Ideeassociation med den holsteenske Affaire, og jeg hørte siden hvordan Glar-

mesterdrengen og Malerdrengen fik fortalt om Niels Ebbesøn og den kullede Greve, som de vare meget indignerede over, Damsen troede rigtig nok at det var Niels Ebbesøn, der spiddede Børnene, men det var jo kun en ringe Feiltagelse. Harald var mageløs stolt og glad over Brevet, og beder mig takke Dig mange Gange, han agter snart at glæde Dig med et nyt Brev. Konow beder mig ogsaa takke Dig mange Gange for Brevet, han skriver da, om ikke før, naar han faaer noget at melde Dig om mig. Fra Carls have vi hørt, de leve meget vel i Christiania, men gjorde Reisen dertil i 25 Graders Kulde. Hesselbergs have vi ikke seet i Vinter, men de have lovet snart at besøge os. – Ja nu maa jeg til Guter letzt bede Dig hilse den kjære Chilian mangefoldige Gange og takke for hans Brev og gratulere til Nordstjernen, som vist klæder han fortrinligt. Lev nu vel og skriv endelig snart og meget og frygt ikke for at imcommodere med politisk Nyt naar det angaaer vores stakkels Danmark! Det er koldt og blæstfuldt her i denne Tid og i gaar var det afveklende Torden og Sneebyger, det passer til Tiderne. – Farvel og hils Brødrene kjærligt fra

Din Marie.

2322. *Til Marie Konow.*

Fasangaarden d: 10 Mai 1848. 20

Min søde Maria!

Jeg har opsat i nogle Dage at skrive Dig til og at takke Dig for Dit kiære sidste Brev, disformedelst af to Grunde. Først havde jeg lidt af den gamle J æ g t (som Fruen jo nok kiender) i mit høire Arm, istedet for [som] før i begge mine Been, hvor jeg nu i nogle Aar ingen Podagra har havt. Dette var jo rigtignok en Vinding og Forfremmelse opad i min Sundhedstilstand; men hvad Skriveriet angaaer –

saa kan man dog bedre skrive med et Been der er Podagra i, end med en Arm der har Gigt. Denne, forresten liden Gigt, er nu næsten ophørt, og jeg skriver nu igien læseligt, og som Du seer temmelig orthographisk og logisk udtænkt af en Reconvalescent at være.

5 Den anden Grund til Opsættelsen var, at jeg gierne vilde have lidt Redelighed i vor Kamp med Preusserne og en god Udsigt. Efter vort tappre Slag ved Slesvig er der kommen et ; (Comma) hvori nemlig Meningens kun halvt er ude. Men med et . (Puktum!) vil jeg heller ikke begynde, og da jeg seer at mine Venner Nor[d]mændene

10 ne og Svenskerne forstaae en halvqvædet Vise, og nu ogsaa tage Hat paa og Spanskrør i Haand, for at komme os til Hielp i disse Circumstencer (: som salig Engelstoft sagde, inden han døde) saa vil jeg i Guds, Kongens og Fædrelandets Navn skrive Dig til.

Om Krigen vil jeg ikke sige andet end: hvilket Gaudium vil det

15 ikke blive naar Nordmænd, Svenske og Danske kappes paa Ærens Mark om at være tappre, og den Ene raaber til den anden under Slaget: »Slaaer du min Jøde, saa slaaer jeg Din Jøde igien!« saa vil det regne ned over de syndige Preussere.

Den naive ubeviste Tapperhed som vore Bønderkarle vise, er virkelig rørende, og ofte comisk sublim. En Officeer blev truffen af en Kugle i Underlivet; en Soldat maatte blive tilbage for at vogte ham. Karlen brændte af Begjærighed efter at komme i Ilden igien med sin Captain, og da denne igien begyndte at bevæge sig lidt, spurgte Soldaten glad: »Er Captainen nu r a s k ? « -

25 En anden havde med et daarligt Gevær fire Gange plaffet efter en Preusser uden at træffe ham, hvorpaa han ganske venligt vendte sig til sin Officeer og spurgte: »Tillader Løgtenanten nu at jeg stikker ham med B a g g e n e t e n ? « »See, Herr Løgtenant!« sagde en Anden grinende! og pegede op til sin Skulder, som en Kugle havde

30 Skudt Knappen af.

Den tapre Løvenskiold, Statholderens Søn, var hos mig da han reiste til Hæren, som menig Soldat. Han var her paa et Par Dage igien – vi drak Underofficerens Skaal paa Fasangaarden (: han er avanceret til Underofficer og har Haab om at blive Dannebrogsmænd :) –

Vi begyndte at blive lidt modfaldne; thi vi kan ikke slaaes med hele Tydskland; – men nu da Svenskerne og Nordmændene komme os til Hielp, nu er der Glæde over al den Gaard.

Brevvexlingen mellem Lehmann og Bunsen holde vi ikke meget af; men de 4 Breve Lehmann har skrevet til Times ere fortræffelige og kunde ikke være bedre.

Det er herligt at den svenske Kronprinds selv kommer med. Gid de nu bare snart kom!

d: 14 Mai

Ja gid de gjorde! Dog nu klarer det vel op. Nu kommer ogsaa den russiske Flaade i Farevandet. Tydskernes løben til London for ein, zwei, drei, at købe en Dampskibsflaade for ingen Penge var meget morsom, og vi kunne siunge: »Herr Tydsker stod – men uden Mast – i Røg og Damp.« –

Der bliver vel snart saadant Røre i det hellige romerske Rige, at de faae nok at tænke paa deres egne Sager. Polakkerne tale alt med dem reent ud af Posen.

Nu lidt til vor fredelige Tilstand paa det skønne Siølund. Ja vi Siællændere have det for saavidt Godt! De stakkels Jyder maa holde hen. Bare de ikke tabe Contenencen, naar man griber dem dybt i Lommen, thi ved slige Leiligheder faae de undetiden Bersærkegang. Saaledes var der en Jydekarl, der i denne Tilstand, uden Commando rendte allene ind paa Fienden, slog en halv Snees Stykker ihjel, og kom tilbage i sit Geled, uden at vide, hvad han havde gjort.

Vi tage meget tidligt ud paa Frederiksberg iaar, deels fordi Flyt-
tedagen tvang os dertil, deels for at see Græsset voxe, og høre Løvet
springe ud. Vor Vært i Byen fik da lykkeligt sin hede Sommerleilig-
hed, (eller Uleilighed,) leiet ud igien til en gal Mand: Etatsraad
5 Sporon.

Nu er her deiligt ude, men vi trænge til lidt Regn medens vi spise
Asparges, for at Jordbærene kunne springe ud.

Jeg spadserer med Rob hver Dag, og han maa flere Gange hente
en Pind i Canalen. Det var noget at see for Harald og Adam og
10 Wollert, Fortæl dem fra mig at han kan ligge paa mange Maader.
Først som en tro Hund ved sin Herres Fod, saa: som en Løve, som
en S p i n x , som et Basrelief, som slagtet Vildt i en Boutik, og som
en gloendes D r a v e over Roes-Kilde. Han kan ogsaa grine som
Isegrim Ulven, ligne Staldmester i Zerbino, og naar han gloer med
15 anstrængt Opmærksomhed, naar jeg siger ham noget, som han ik-
ke forstaaer, og lader de lodne lange Øre hænge ned til begge Sider,
han han en frappant Lighed med en Hamborgsk Senator i Allonge-
paryk, der forlanger af Tydskland at det over Hals og Hoved skal
skaffe en Flaade tilveie.

20 Jeg har havt et Par morsomme Damevisitter. Forleden sagde
Claudius mig at der havde været en velklædt ung Dame om For-
middagen, som vilde komme igien om Eftermiddagen. Da jeg nu
i de senere Tider virkelig har faaet Dameskræk, saa raabte jeg for-
tvivlet: Herregud hvad vil hun mig da? Kan hun ikke lade mig være
25 i Ro. Kort at fortælle: det var en Jfr Møller, som vilde gaa til Thea-
tret og debutere i Ragnhild i Margretha. Det gjorde hun saa slet, at
jeg paa den høfligste Maade af Verden sagde: »Det skal hun lade
være med Moer!« – Forleden gik jeg med Rob i Haugen, han vilde
ud i Canalen efter Svanerne og jeg lovede ham Prygl naar vi kom
30 hjem; thi før kunde jeg ikke faae fat paa ham. I disse Bøddeltanker,

nærmende mig Fasangaarden, blev jeg afbrudt, da en meget kiøn ung Dame med en Bog i Haanden kom styrrende ned fra Fasangarden og spurgte mig om Veien til Sveitserhuset. Jeg sagde hende den, medens Ønskeqvisten i min Haand vippede utaalmodigt efter at smørre Robs Ryg. Nu betroede hun mig: at hun kun havde spurgt mig for at tale med mig engang; hun havde læst alle mine Skrifter, og længtes nu efter engang at høre mig selv snakke. Jeg udbad mig hendes Navn, men det vilde hun ikke sige, hvorpaa vi efter nogle faae høfligt vextende Ord igien skiltes ad, og jeg ilede ind i Gaarden med Rob, og bankede ham. Men vi bleve strax de bedste Venner igien. Det var kun for en Ordens Skyld; thi Svanerne i Haugen maa han lade gaae, ellers tør jeg ikke lade ham gaae der.

I Overgaars var Jfr Anton hos mig, og lod mig vide, at Phister nu vil have Sophia hiem til sig. Gud veed, hvordan det vil gaae.

Jeg havde i sinde at skrive et Blad til, men da det er Søndag og Brevet skal paa Posthuset, maa jeg slutte, for at det ikke skal blive otte Dage ældre, inden det kommer til Dig. Om Besøget til Dig iaar skrive vi næstegang. Lad os nu see Tiden lidt an! Du bliver vist ikke saa snart færdig. Og i denne Krigens Tid! Dog vi ville endnu intet bestemt afgjøre. Lev vel, min bedste Maria[.] Gud velsigne og styrke Dig! Mange Hilsner til Konow og de kiære Drengene fra Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

2324. *Til Johannes Oehlenschläger.*

Fasangaarden d: 28 Mai 1848.

Kiære gode Johannes!

25

Tilgiv, at jeg har opsat nogle Dage, at besvare Dit Brev! Hvad der i mange Aar var Aarsag i, at jeg ikke skrev Breve til mine Venner – og derved svækkede og kiølede mangt et skiøndt Forhold, som jeg

siden ofte dybt savnede, – gjør mig ogsaa efterladen mod mine Børn i saa Henseende. Men jeg kan trøste Dig med (: hvis det er en Trøst) at denne Grund snart vil ophøre, og at jeg bliver en bedre Brevskriver i Slutningen af mine Leveaar. Naar jeg nemlig ikke digter meer, og tilbringer nogle Formiddagstimer med dette Skriverseri, vil jeg faae større Lyst til Brevskrivningen. Nu veed jeg nok at Du vil protestere mod denne Grund, og jeg forsværger heller ikke (: som Bang) at digte, for at gjøre det strax igien; men jeg troer dog ikke der kommer meget meer. Dette er nu slet ikke fordi jeg føler mindre Digtekraft i mig; den er ligesaa frisk og stærk som den altid har været; men fordi jeg føler, at »et Menneske er kun et Menneske« og selv den bedste Digter er intet meer. Ud af mit eget Væsen min egen Indi[vid]ualitet kan jeg ikke gaae; jeg kan vel forbinde det forskielligste Objective dermed, og det har jeg ogsaa gjort; men det meest Forskiellige maa dog sees med det samme Øie, føles af det samme Hierte, fremstilles med det samme Talent, opfattes med den samme Forstand. Og naar man nu i næsten Ethalvthundrede Aar har beskiæftiget sig med Værker af et slikt Menneskes Evner, saa bliver man tilsidst kied at et slikt Menneske og beder ham paa en høflig Maade holde sin Mund: og han beder sig selv derom thi han bliver selv kied af flere Variationer (: om de ogsaa ere nok saa forskiellige) ikke over det samme Thema, men opfattede af den samme Aand. Det morer ham da meer at læse Andre, og det vil ret glæde mig, at læse Værker og studere paa mine gamle Dage.

Men eet Værk mangler dog endnu, og det skal ogsaa, om Gud vil, fuldendes og snart begynde; det er Nøglen til det Hele, det er en ægte objectiv Fremstilling af Forfatterens egen Subjectivitet: hans Levnet og Meninger.

Igaar fuldendte jeg min tydske Oversættelse af »Kiartan og Gudrun« uagtet mit nærværende politiske Had til Tydskerne, havde jeg

dog Lyst til at bringe denne sidste Tragödie med i Rækken af mine tydske Værker. Der vil vel komme en Tid hvor den og mere af mig vil blive paaskønnet af Tydskerne. Nu ere de gale – og deres Mangel af bon sens, af Aplomp og naiv Munterhed; deres Spidsfindighed, Forskruenhed, Indbildskhed – gjør dem næsten Slette og On- 5 de for Øieblikket. Men, Gud være lovet, vore Udsigter opklares, vore tapre Jyder ville ikke betale Brandskatten og man siger, den bliver dem ikke affordret. Bare Svenskerne og Nordmændene vare her, at vi kunde indgaae det herlige Fostbrødreleg og dænge Preusserne dygtigt først. Baron Hamilton har været her igjen; han har i 10 Vinter været meget giestfri mod William; jeg gav en ret smuk Diner paa Fasangaarden for ham, Welhaven var med, som de Norskes Representant, forresten Onkel Adler, begge Ørstederne, Mynster og Hauch. Hauch har faaet Lov til at boe paa Slottet her. Han er meget sundere og muntre end han var før; han spiser og drikker nu 15 som andre Mennesker, og det har Indflydelse paa hans Humeur og Levevæsen.

Vor søde Maria skal nu snart have sig en Lille igjen. Gud staae hende bi og bevare hende. Jeg har skrevet hende til, at jeg neppe kommer iaar; thi for det første bliver hun ikke færdig til rette Tid, 20 for det Andet har jeg heller ingen Lyst til at reise, medens Sagerne staae saa spændte og uafgiorte; ikke engang til Sorø. Jeg vil ogsaa helst overstaae min Snueperiode og den værste Hede; men naar vi faae en god Fred (: som jeg vist haaber) vilde jo September, eller Slutningen af August just være passende. Maaskee gjøre I os en lille 25 Visit først? –

Det har moret mig at see »Eventyret paa Fodreisen«. Hostrup er virkelig en Comediedigter, med en frisk og munter Aand. Af »Kiar- 30 tan og Gudrun[«] blev der da Intet, saalidt som af nogle af mine andre Stykker i denne Saison; nu skulle vi see om de begynde der-

med tidligt i September. Høst har overhængt mig saalænge, til jeg blev kied af at nægte ham Tilladelse til at trykke Stykket; men han føler vel selv for Øieblikket ikke sin Regning derved. Nu »haver jeg ikke mere Papir« end til at hilse den søde, kiære Francisca mange, 5 mange Gange fra mig og William. Lever vel, mine elskede Børn! Eders

kiærlige Fader
A. Oehlschläger.

2325. *Til D. G. Monrad.*

Fasangaarden 7/6 1848.

10 Deres Høivelbaarenhed vil vist venligt modtage Brev fra en gammel Ven! Jeg tilskriver Dem, som min Foresatte, i en Sag, der er mig af Vigtighed. Det er nemlig i Anledning af mine »Sommerforelæsninger«, fra hvilke jeg gierne, efter nu næsten 40 Aars Embedstienste, vilde være fritaget. I de første to og tyve Aar af min Profes- 15 sortid var jeg fritaget derfor. Da Kong Frederik den Siette udnævnte mig til Professor, sagde jeg: »Jeg maa betragte denne kongelige Naade, som en Digterløn; men saa maa jeg ogsaa troe, at Deres Majestæt vil, at jeg skal vedblive at være Digter. En Digter er af det Slags Fugle, der ikke synge godt i Buur; dog troer jeg nok at kunne 20 være Professor om Vinteren, hvis jeg faaer Lov til at være fri Poet som Sommeren.« Hertil gav han sit Minde, og i to og tyve Aars Sommer-Lectiionscataloger vil man finde mig fritaget: »venia Regis«. Men da jeg gierne engang vilde have et lidet Tillæg i min Gage, raadte min Ven Mynster mig (dengang Universitetsdirecteur) 25 at læse en Maanedstid om Sommeren med, saa vilde han lettere kunne skaffe mig Tillæget. Det gjorde jeg da; men blev dog hyppigt fritagen, snart ved smaa, snart ved større Sommerreiser. En af

Hovedreiserne er til min Datter Maria, gift i Norge, i Nærheden af Bergen, som jeg ogsaa maaskee vilde besøge i Aar, dersom Omstændighederne tillade det, da hun nylig har været i Barselseng.

Men der er flere Grunde, som bevæge mig til at bede Deres Høivelbaarenhed, som Universitetets Foresatte om at give mig den gamle Tilladelse igien, hvorpaa jeg havde Hævd i toogtyve Aar, men som jeg opgav for et Tillæg af Etparhundrede Daler. Ikke som om jeg ønskede Otium for at digte mere! Jeg har digtet nok, og skiøndt jeg endnu føler mig i min gamle Kraft, saa føler jeg dog ogsaa, at det er bedst at holde op, mens Legen er bedst, at jeg dog i det Hele taget har udtalt det Bedste der er i mig, og at jeg ikke bør trætte mine Landsmænd med Variationer, især i en vigtig Tid som denne, hvori det Politiske med Rette fortrænger det Poetiske. Men jeg føler at jeg vilde skade mine Vinterforelæsninger (: som ere Hovedsagen:) med disse smaa Sommertilsætninger. For et Par Aar siden begyndte ogsaa Damer at gaae paa mine Forelæsninger, saa at Antallet af mine Tilhørere blev saa stort, at jeg maatte bytte et rummeligt Auditorium med et endnu rummeligere. Sommerforelæsningerne egner sig ikke til en saadan Sammenkomst, og vilde svække Interessen. Æsthetiske Forelæsninger ere desuden af en egen Art; naaer de skulde due noget, maa Kundskab og Smag meddeles med Begeistring, Følelse og Lune. Dette mangler mig aldeles i den hede Sommertid, saa meget mere, som jeg fra min tidlige Ungdom af, netop paa den Tid hiemsøges af en forunderlig chronisk Snue og øieblikkelig Kløe i Ganen og Øinene, som meget genere mig.

Jeg beder derfor Deres Høivelbaarenhed som Minister at forunde og forskaffe mig mit Ønske opfyldt, uden at jeg just formeligt ansøger dersom. Jeg veed, at De er min gamle Velynder, og jeg forsikrer Dem at det glæder mig inderligt at vor lærde Republik i

Dem har faaet en Formand ligesaa sielden fra Hiertets og Elskværdighedens som fra Lærdommens, Aandens og Talenternes Side.

Deres ærbødigst hengivne

A. Oehlenschläger.

2326. *Til Wollert og Marie Konow.*

Fasangaarden den 9 Juni 1848.

5 Kiæreste Konow!

Jeg havde just Adlers hos mig til Middag i Løverdags paa Otto Hedemanns Fødselsdag, (: han boer ikke mere hos os og jeg vilde dog vise ham en Opmærksomhed). Jeg havde neppe ved Champagneren sagt: »En Skaal for mine kiære Børn i Norge! Gud skiænke den søde Maria en lykkelig Forløsning!« – før Claus kom ind ad Døren, med et Brev fra Dem, og jeg glad saae, at Gud havde opfyldt mit Faderønske. »Nu voxer Kæmperne paa Steen« som jeg engang sang i en Vise til Maria. Men de ere endnu for smaae (: især den sidste) til at følge med dennegang og hielpe Danskerne mod Tydskerne. Oprigtig talt, er det mig uagtet al min Fædrelandskierlighed ret kiært; thi det er ingen Spøg, at sende Sønner og Sønnesønner ud i Krig, om Krigen ogsaa er nok saa herlig. Og dog – skulde det være, saa vilde jeg med det bedste Haab give Knøsene min Velsignelse; thi skøn og ædel er denne Kamp, og den vil vist faae et lykkeligt Udfald. I dette Øieblik ere Kongerne sammen i Malmø. Der-
som vor Konge – som Rygtet gaaer – adopteerte Oscar – saa var jo det skandinaviske Forbund sluttet; især, hvis Oscar, som man ogsaa taler om, fik en russisk Prindsesse. Saa skulde vi nok drive Tydskerne ad Tydskland, eller ad Helvede til. Als er en stor Fæstning nu,
25 hvorfra Danskerne gjøre Udfald og vinde herlige Laurbær, for at der dog kan være Noget giort, før Broderhielpen kommer.

Deres Frygt for Frederiksbergs Forstyrrelser er ugrundet. Den tydske Krig har ikke revet et Blad af de siellandske Træer; alting staaer her i den frodigste, herligste Væxt, thi det bliver et velsignet frugtbart Aar – især paa den skiønneste Blomst, den ædleste Frugt: Æren og nordisk Broderkiærlighed. Men – der seer man Politikens Magt i denne Tid: [d]en beskæftiger en Fader saa stærkt, at han reent glemmer sit eget Barn, som ligger i Barselseng. Dog – ærligtalt, jeg har ikke glemt hende et Øieblik jeg vilde kun politicere lidt med Dem først, og nu vender jeg mig, sandt for Herren til min Barselqvinde. Men det er Dem uformeent at læse Brevet til hende, og jeg haaber snart igien at faae et Brev fra Dem, inden hun selv kan, eller tør, føre Pennen.

Lev vel, kizæreste Ven! Deres hengivne

A. Oehlenschläger.

Søde Maria! Nu ere da de fire Haimonskinder færdige! Men Du maa dog bie lidt med at lade den fjerde ride; thi jeg er saa »bam for Vau Vau« han falder af. Han maa først have lidt mere Kraft i Armenne, at han kan holde sig ved Wollert. Wollert holder sig nu godt ved

Oehenschläger, og denne ved Harald Haarfagerske, som blot holder sig ved Tømmen! – »Men Du skal faae Skam paa Din Nakke« som Damen siger i Barselstuen, hvis du ikke er forsigtig. I Dine Regninger kommer Du gemeenlig 14 Dage til kort; men hvad siger
5 det? Konow er en fortræffelig Jordemoder, og den virkelige Jordemoder kommer bare for at holde Huen og hiemmedøbe Barnet. At mit Faderhierte ønsker Dig til Lykke med denne fierte Edition, der endnu var den letteste, behøver jeg ikke at forsikkre Dig. Johannes var en lille Tour herinde (: jeg havde sendt ham Konows Brev) og
10 glædte sig usigeligt (: ligesom William og Alle) paa Dine Vegne. Jeg vilde ønske, han ogsaa kunde glæde sig paa Franciscas, men dertil er ingen Udsigter, for det første. Dersom vi nu fik Tydsken jaget snart paa Dør (: og det haaber jeg) og Du saa blev rask, saa var der jo endnu Mulighed for mig til at komme lidt til Steen, i Julimaaned.
15 Jeg maatte da ogsaa have Permission fra vor ny Minister Monrad; dog det havde vel ingen Nød.

Vi leve her i Krigens Tid i den dybeste Fred; thi Siælland lider Intet, men vi læse hver Dag Aviserne med Begiærlighed og glæde os, hvergang vore tappre Brødre ydmyge de uforskammede Tydske-
20 re, der bestandig dække deres Lumpenhed og den danske Kraft med de nedrigste Løgne. Man sagde i gamle Dage: Han lyver, som en Hest kan rende; men nu burde man sige: »som en Tydsker«.

Lev vel, min søde Maria! Jeg kan tænke mig hvilken himmelsk Lyksalighed det maa være Dig at ligge med det søde lille Noer ved
25 Dit trofaste Moderhierte. Det blev ingen Pige dennegang. Men Øieblikket er heller ikke for Piger, det er for Dreng. I et vigtigt nordisk Helteøieblik blev denne Dreng født, og Asathor, som hersker, vil skienke ham sin Kraft.

Det »lyttende Auditorium« Haarfagerske, Oehenschläger og
30 Holck beder jeg formælde min ydmygeste Compliment, jeg gratu-

lerer dem til deres lille Broder og beder dem fare lempelig med hon-
nom[!].

Jeg haaber snart at høre gode Tidender fra Dig igien og hilser
Dig kiærligst og stolt, som den i Magt daglig stigende

Bedstefader

5

A. Oehlenschläger.

2334. *Til Marie Konow.*

Sorøe d: 7 Augst 1848.

Min søde Maria!

Af Overskriften seer Du tildeels Aarsagen til min lange Taushed,
– jeg har i en 14 Dages Tid været i Sorø hos de kiære danske Børn,
da jeg efter lang Overveielse, Dvælen og Vaden i Beslutningen, op- 10
gav for i Aar at komme til de Norske. Men der var ogsaa flere Aar-
sager, som var Skyld i Opsættelsen. Strax efter at have modtaget dit
sidste Brev vilde jeg have fat paa Generalconsul Carstensen, men
han var ikke meer i Kiøbenhavn, jeg sendte ham altsaa strax et Brev
til Norge hvori jeg, efter Dit Brev, meddelte ham alt hvad der kunde 15
siges til Fordeel for den gode Fr: Konow. Jeg har intet Svar faaet
endnu; men Carstensen er jo en god brav Mand, som vist vil hielpe
Frederik, naar han kan. – Hvad der i denne Mellemtid ogsaa for-
førte mig til at opsætte Svaret til Dig var et nyt temmeligt stort Digt,
som jeg var beskiæftiget med, og som nu er fuldendt. Tænk! (: som 20
Stine sagde) det er hverken meer eller mindre, end en A r s p o e-
t i c a , et Digt over Digtekunsten paa Vers; hvori jeg har udtalt Alt
hvad jeg har meent om og tænkt over Digtekunsten i de henved 40
Aar jeg har været Lærer ved Høiskolen. Men det bliver ikke trykket
før til Nytaar engang, naar vi faae Fred, og naar Opmærksomhe- 25
den atter kan vende sig til slige Ting. Hvordan det vil gaae, derom

ere vi alle for Øieblikket uvidende. De Danske brænde af Begierlighed efter at hævne sig paa det tydske Overmod; men det lille Danmark kan ikke slaaes mod hele Tydskland. Frisk Mod! Vi ville haabe det Bedste! Der er ingenting jeg hader saa meget som Klynk, næst Ynk. Vor Herre hielper nok. Nu ville vi altsaa vende os til vore huuslige Forhold. William og jeg have levet godt paa Fasangaarden – men han Stakkel maatte staae (eller sidde) altfor mange Timer Skilvagt i Generalstabens Bureau; hvor Steinmann ikke var rolig, før han havde ham, for det meste ørkesløs siddende ved Skrivebordet, fra Morgen til Aften. En tragikomisk Historie havde vi med Madame Hammel, som jeg maa fortælle Dig. Hun mødte mig en Morgen paa Trappen, badet i Taarer, og fortalte mig, da jeg angst spurgte hende om hvilken »Ulykke« der var arrivert hende, at hun havde klemt sin lille Kanarifugl ihjel mellem Døren, hendes bedste Ven, eneste Fortrolige og Trøst og Glæde i Livet. Jeg holdt selv meget af den lille Skrighals; jeg kunde godt sætte mig ind i hendes Tilstand og sendte strax Claus til Byen, at han skulde kiøbe en ny Fugl. Hun vilde havde den Afdøde stopped ud; jeg forestilte hende at det var en vanskelig Maneuvre og foreslog hende heller at jorde den lille salig g^{xxx} – (jeg har glemt hans Navn) i en Æske i Haugen. Claus havde allerede gravet ham ned i et Muld h v a l p e skud. Men der blev han strax gravet op igien (: da hun formodenlig frygtede for, at Muldhvalpen d u e d e endnu). Næste Dag regnede ud for eet; Mad: Hammel var ikke hiemme, og nu hørte jeg, at hun havde taget en Vogn for at kiøre ud til Assistenskirkegaarden og lade Fuglen begrave ved Siden af sin salig Mand. Og det skeete ogsaa; og Graveren havde selv gravet den ned. Saaledes fik den da en christelig Begravelse (: til Forargelse for alle Rettroende). Et Par Dage derefter spurgte jeg hende: hvordan det gik med den ny Fugl. »Den har

endnu ikke talt et Ord!« sagde hun. Den kommer sig nok! sagde jeg. -

Derpaa forlod jeg den bedrøvede Enke, og reiste til Sorøe. William kunde desværre ikke følge mig, men Claus og Rob vare med. Den sidste fik i Valdby en Billet med en Hund paa, og blev lukket ind i en Kasse. Saaledes maatte han urolig og forundret kiøre fire Miil, næsten ligesaa snart, som han kunde løbet dem tilfods. I Roeskilde tog jeg Vogn, og nu løb Rob vist, i Cirkler og Svingninger over Mark og Eng sine 24 Mile til Sorøe. I en hver Vandpyt paa Veien, lagde han sig ned for at kiøle sig. Nu sidder jeg her, paa tredie Uge hos de kiære Børn, der ikke tænke paa Andet, end paa at fornøie mig; skiøndt vi have havt en langvarig Regn. Men Sorø har det Gode, at her bliver strax tørt igien i Haugen og Philosophgangen. Her var Examen forleden; baade første og anden. Jeg var henne at høre Lütcken examinere et Par Stykker i Philosophie; men de kunde næsten ikke et Ord, og dog fandt han, at de ikke vare at foragte; det vil sige, de fik non condemnendum. Om Aftenen var der Gilde, jeg var med, og min Skaal blev drukken.

Den Slubbert Peder Hjort var ogsaa tilstede; men jeg tog aldeles ingen Notits af ham. - Det glædte mig meget at see Sorøe igien, men Tanken om at de kiære Indbyggere fra Steen ikke dennegang var med, var en Sky mellem de andre paa min Himmel. Forestillingen om det søde lille Værtshuus der var i Vognen; hvilket Harald og Adam strax betragtede som en Stue, som de kunde springe omkring i, og hvor Konow holdt Værtshuus, og skiænkede gratis Melk, som ved Kiørselen mere spildtes ned over Klæderne, end det kom ned i Halsene, - stod for mig i sin hele idylliske Ynde. -

Vi vare i Søndags hos Kammerherre Castenskiolds, hvor I jo vare med. Det er en giestfri Mand; Adler kunde dog ikke komme med, og Johannes blev hiemme hos ham, saa det kun, af vort Huus,

var Francisca og jeg som vare der. Forleden Aften var Ingemann, Prof. Bøyesen og hans Kone, Lütcken, Prof. Madvig fra Kiøbenhavn, og constitueret Amtmand Brun og hans Kone hos os, og jeg læste dem Digtet for. Rob svømmer i Søen og henter Pinde, saa det
5 er en Lyst. Vi skulde været i Kirken og seet Absalons Reliquier, men Regnen hindrede os, den fastsatte Tid, og der er mange Omstændigheder forbundne med at faae Bægeret, Ringen og Bispesta-ven at see.

Den 8^{de}

Igaar treen Christiani ind til os i Stuen, som vi sadde ved Froko-
10 sten; han havde lovet at komme. Nu spiller han Lhombre med os, hver Aften. Adler trænger til denne Adspredelse, og jeg ynder den. Paa Løverdag kommer William fra Byen, og vi tage da ind sammen igjen paa Mandag.

Nu har jeg wahrhaftig intet mere Nyt at berette Dig; thi at vi have
15 besluttet til Vinter at boe i Hotel Phønix og ikke flytte eller leie Værelser, har jeg jo alt i forrige Brev berettet. Om Beskows kommer og besøger os, veed jeg endnu ikke; jeg har skrevet dem til og gientaget Indbydelsen, men endnu ikke faaet Svar. Lev nu vel, min søde Maria! Vi maa opsætte den Glæde at see hinanden til næste Sommer!
20 Saa komme I maaskee alle ned til mig? Gud give os Fred, Sundhed og Lykke til den Tid, og lang Tid sammen. Hils Konow og Dine søde Børn.

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

Da jeg har Plads nok her paa det Papir jeg har taget til Brevet, vil
25 jeg afskrive et Par af Digtene, som en Mundsmag, at Du dog strax skal kiende lidt dertil. Jeg maa vælge efter Pladsen jeg har. [*Oehl.s anførte Digt »Modsmagen« (Lieb. XXIII 185–86) er udeladt her ligesom »Digteren« (ssts. 189).*]

2337. *Til Johannes og Francisca Oehlenschläger.*

Fasangaarden d: 22 August 1848

Mine kiære Børn!

Det er en Skam og en Spot at jeg ikke har skrevet Jer til endnu
og takket for alt Godt! Dersom en oprigtig Anger og Ruelse kan bø- 5
de paa denne Forsømmelse og Opsættelse, saa angrer og r u e r jeg
af alle Kræfter. Amen! Maaskee kunde det tiene til min Undskyld-
ning, at jeg om Formiddagen, i Morgenfløde- og Skrivetiden, har
siddet og digtet nogle flere Stykker til »Digtekunsten« nemlig: »Tan-
ken«, »Verset«, »Romanen« og desuden sat flere Vers til et Par andre 10
Steder. Men jeg troer dog ikke det kan u r s i k t e mig, som Sven-
sken siger, og derfor vil jeg heller reent forbigaae det med Taushed.
Siden vi tale om Svensken saa maa jeg ved den Leilighed anmærke,
at jeg har havt Brev fra Beskows; de komme ikke dette Efteraar; og
eftersom Sagerne staae, saa er det jo ogsaa bedre at de opsætte det 15
til næste Sommer. Igaar, da jeg havde gaaet en Tour, og kom hjem,
kom der mig en gammel Mand imøde, med et stærkt Skiæg, der
næsten bedækkede hele Ansigtet. Neppe saae han mig, saa gav han
sig til at spring og dandse, som i gamle Dage Figuranterne omkring
Afguden paa Ceilon. Jeg troede først han var gal, og det var han og- 20
saa, thi det var min gamle Ven og Dusbroder Zacharias Møller, fra
Norge, der i 16 Aar ikke havde seet mig, og nu paa denne Maade
a la Rob Roy gav sin Glæde tilkiende. Siden vi tale om Rob, saa
maa jeg sige til hans Roes, at han paa Hiemveien (Jagten efter en
Hare og nogle Giæs uberegnet) opførte sig upaaklageligt. Men for 25
at komme tilbage til Zacharias, saa forlod han os strax igjen, da han
havde ædet til Middag med os. Paa Fredag fortsættes dette Arbeide.
Vi vexlede mange gamle Erindringer med hinanden, der smagte
som gammel Rhinskvin. Det er et Menneske med Aand og Hierte,
denne samme Zacharias, men en Særling. Han sprang op fra vore 30

Stole og Sophaer, fordi de havde Springfiædre, som om en Bremse havde stukket ham. Under Maaltidet tog han til sine Suppeboller hele Knivsblade fulde af Salt og stak i Munden. Da vi gik ned af Trappen vilde han sætte sig paa Rækværket og glide ned, ligesom
5 i vore Drengaar. Der er en vis Stundesløshed over ham, og han farer altfor meget fra det Ene til det Andet; snakker meget og meget hurtigt, og er lidt døv.

Forleden Middag bragte Grimur Thomsen mig en Englænder, en meget artig Mand til Giæst; en Prof: James fra Oxford. Han ta-
10 lede ganske godt tydsk. I Oxford havde man mine tydske Skrifter og læste dem; han vilde, jeg skulde reise til England engang, hvor jeg vilde blive særdeles vel modtaget; og Grimur creerede mig alt til Doctor i Oxford. Nu troe I vel, at faae noget meer at vide, men midt i Præken holder jeg op, ligesom den fulde Præst. Hilser Adlers og al-
15 le Venner! Jeg haaber Adler er nu rask.

Eders kiærlige Papa

A. Oehlenschläger.

P.S. Skulde jeg have brugt Vittigheden om »den fulde Præst« en- gang eller oftere før, saa beder jeg Eder sætte spanske Ryttere over
20 de forrige Indfald, og betragte dette som aldrig før sagt eller tænkt af nogen dødelig.

Eders udødelige Fader.

2341. Til Marie Konow.

Fasangaarden d: 30 Septbr 1848.

Min søde Maria!

Saa inderligt kiært, som det var mig at faae Brev fra Dig, saa ondt gjorde det mig at see, at Du igien har lidt af disse fatale E f t e r s m æ k , som Du hidtil ikke blev fri for. Det er aldrig Barsel- 5 sengen selv, men det er Patningen, som incommoderer Dig. Imidlertid maa jeg dog glæde mig ved at høre at denne slemme Pust næsten er overstaet, og at det, med Guds Hielp nu daglig bliver bedre. Du har Ret i, at det er et afskyeligt Efteraar; og ikke blot i Bergen; men, hvis det kan trøste Dig, saa viid at det var ikke bedre i 10 Danmark. Jeg havde haabet, at faae lidt Erstatning for den slette Sommer, ved en smuk September; men slettere Septembermaaned har jeg ikke oplevet. Dog hvad kan det hielpe at klage? Jeg gjorde mig det inden Dørre saa hyggeligt som muligt; især den 3die September der, for visse Aarsager[s] Skyld, altid har været mig en kiær 15 Dag; til hvilken Ende jeg ogsaa feirede den med William og vi fik en Halv Flaske Champagne, i hvilken vi drak Marias, Konows og alle fire Drenges Skaal; og der blev endnu et Glas til overs for hver af Tienestefolkene, at de kunde drikke Skaalen med.

Den lille Foræring kommer dennegang, som altid, lidt for silde; 20 men det kommer tildeels deraf, at mig synes man kan ikke længe i Forveien beskiæftige sig med Tilberedelsen, det maa være en Følge af Fødselsdagen og ikke en Forløber; og for nu ikke at forløbe os, komme vi som Marodeurer bagefter. Man falder fra Scylla i Charrybdis, som Poeterne sige, og Prosaisterne med. 25

Da jeg dog ikke altid vil sende Dig Bøger, saa har jeg med Reinhardernes Hielp faaet et Syskrin tømret, i hvilket ligger nogle Noder og det eneste Exemplar jeg endnu selv besidder af Kiartan og Gudrun, (da Stykket ikke er spillet endnu). Undskyld, at det ikke er indbundet; Du skal nok siden faae et anstændigt Exemplar; men jeg 30

tænker, Du længes efter at læse det. Det skal spilles om en 14 Dage, og i Aften skal de have Amleth igien, efter langt Ophold. Men Du længes nok, ligesom Mads i Kiærlighed uden Strømper efter at vide hvad der er i Lædiken; thi om Kisten er ikke Tale. Der ligger lidt far-

5 vet Uldgarn nedproppet, hvoraf maaskee Din Kiærlighed strikker Barnet nogle Strømper; en lille Flaske Odecolonne, Sax, Fingerbøl og lidt Legetøi til Drengene. Da Æsken var indpakket blev jeg ganske bedrøvet over, at have glemt: en Rangle til Barnet. Det gaaer mig, som Saft, jeg skal have saamange Ting i Hovedet paa eengang.

10 En lille Æske med en Hue i til Cadetten og et Brev seer jeg at Reinharderne have ladet følge med; men hvad der staaer i Brevet, skal Gud vide, og faaer Du at vide; men jeg ikke; thi da jeg har nydt en god Opdragelse hos Madam Bergau paa Frederiksberg, saa ved jeg »at man maa ikke læse andre Folk e s Breve«.

15 Nu skulde vi til at tale lidt om vor egne Sager, og saa maa jeg da sige Dig, at jeg for at forslaae Grillerne, og da det varer saa længe med Vaabenstilstandens Antagelse, imidlertid skriver et Heltedigt »Regnar Lodbrok« i tolv Sange; hvoraf de halvellevte næsten ere færdige. Af foregaaende Værker faaer det meest Lighed med Helge;

20 det vil sige i Formen og Tonen; thi Charactererne, Handlingen og Eventyrene ere meget forskiællige.

Ja, Herre Gud, hvad skal jeg gjøre? Jeg sidder herude paa Phasangaarden ganske allene, »det indseer De selv[«]. William gaar, naar han har drukkert Thee; og nu har, Gud forlade mig min Synd,

25 sans comparaison, Rob Roy ogsaa svigtet mig en tidlang, med at have havt en Byld ved Halsen; men han er kommen sig igien. I denne Eensomhed skrev jeg Regnar Lodbrok, og det trøstede mig, midt i denne forbandede Tid fuld af Smaalighed, Galskab og Kiævereri, at tye hen til en kraftig barbarisk Tid, hvor man dog var Mand,

30 og vidste, hvad man vilde, og ikke med affecteret Sludder vilde giø-

re sig bedre end man var. At jeg naturligviis, for at bruge min gamle Lignelse, har syltet den raa Hedningevalnød i Humanitetens Sukker og dertil brugt Poesiens Kogekunst, forstaaer sig selv. At denne Valnød nu hverken maa smage bitter, eller for vandet og for sød, er mit ivrige Ønske, og dersom jeg kan troe det ikke ringe Antal dannede Tilhørere som allerede kiende den, saa er det ikke skeet; de have alle, for at bruge en Skoletalemaade givet mig: Ug+ [.]

I vor nærmeste Omgivning bedrøver den stakkels Adler os meget. Han er nu bleven apoplectisk i begge Armene, saa at han maa mades. Men hans Humeur er ikke slet, og han kan endnu gaae paa Comødie. I Aftes sad jeg ved Siden af ham[,] de havde den herlige Don Juan af Mozart; som jeg ikke kan høre for tidt. Af alle Kunstværker, havde jeg nær sagt er Don Juan mig det kæreste og overalt Mozarts Musik til den og Figaro og Tryllefløiten. Man savner Intet! Der er aldeles intet at udsætte, det er ikke som et Menneskeværk, men som et Naturprodukt i Kunsten af Vorherre selv. Af alle de store Mænd Tydskland har, maa det være stoltest af sin Mozart; thi i alle andre Fag have ogsaa andre Nationer Mænd der kunne sammenlignes med dem; men de have ingen Mozart. Rossini er et stort Geni, som ikke staaer tilbage for ham i Melodierigdom og lifflig Kraft – men hvor langt overgaaer Mozart ham i Høide, i Dybde, i Sandhed, i Følelse og i Ynde.

Holst, som spiller Amleth i Aften er da kommen hiem fra Krigen med megen Hæder. Fortvivlelse drev ham afsted; thi hans Finanser vare aldeles ødelagte. Der blev [giort] Indførsel i hans Fraværelse, ved hvilken L i s e skal have været stolt og heroisk, aldeles ingen Skaansel taalt, men selv viist Rettens Betiente alt hvad de skulde tage for ikke at glemme noget. Nu – skal Phister have sagt – staaer ingen ved Theatret sig bedre, end Holst. Hans Venner have laant

ham alt hvad han bruger, intet hører ham selv til, men just derfor kan aldeles intet berøves ham.

Børnene i Sorø leve vel. Den stakkels Otto Hedemann er da endelig bleven befordret til Toldcasserer, 6 Mile fra Skagen i Jylland; man han er dog glad ved at være kommen paa Gled.

5 Hils alle de søde Rollinger mange Gange fra Bedstefader. Adams Hvide begiærlighed glæder mig meget. Ormen maa han drive paa Dør. Haralds Længde og Wollerts Tykkelse betage mig. At den lille ny Verdensborger strax af Fortvivelse slog sig til Flasken i Moderens Upasselighedstilstand, maa intet christent Menneske siden
10 lade ham høre, naar han har rettet sin Feil; især da han endnu ikke selv var en Christen.

Og nu Farvel, sødste Maria! Kassen med Smaaforøringerne sender jeg idag med et Adressebrev til Bergen, til Din Svoger.

Hils Konow og Børnene 1000 Gange fra

15 Din kiærlige Fader
A. Oehlenschläger.

2342. *Fra Johannes Oehlenschläger.*

Sorø, den 10de Octbr: 1848.

Kjæreste Fader!

William har idag sendt mig 50^r fra Dig og jeg sender Dig her
20 ved min kjærligste Tak for Din store Godhed, samt mange Undskyldninger, fordi jeg maatte henvende mig til Dig med denne Bøn. Det er naturligviis en Selvfølge, at jeg sender Dig Pengene tilbage i næste Maaned, ellers forbyder Du mig en anden Gang at appelere til Din faderlige Hjælp. Din Generøsitet er for stor, kjære Fader,
25 og det vilde være et afskyeligt Misbrug af den, naar jeg beholdt disse Penge, som jeg kan undvære. -

Du har, som William fortæller, snart fuldendt Dit Heltedigt, og det glæder mig, at Alle ere begeistede over Dit nye Qvad; jeg længes meget efter at høre det, og beklager meget, at jeg ikke kan faae det draabevis efterhaanden, som naar jeg er hos Dig; thi saaledes nyder man det bedst. De 3 første Sange hørte jeg med stor Glæde; de lovede noget Herligt. – 5

Hvad der bedrøver mig meget at høre, er, at William, hvis jeg forstaaer hans Brev rigtigt, skal forlade Dig i Vinter og gaae til Intendanturen med Armeen. Det er virkelig tungt for Dig at skulle være alene paa et Hotel i Vinter. For William er det for saavidt godt, at have avanceret ved denne Leilighed, men Vinterquarteret i en lille Kjøbstad vil neppe more ham, især naar han efterlader Dig alene i Kbhvn. Maaskee han som Klokker Link v i n d e sig en Brud med Jydske Penge. – 10

Du har vel nu allerede overstaaet Artiumsstilene, som have forhindret Dig i at digte. Nu forlader Christiani Dig da ogsaa; han var en trofast og interessant Ven, med hvem Du kunde correspondere aandeligt, om ei just symphatisere. Hans schleswigholsteinske Symphatier, som han mod Slutningen udtalte med altfor stor Frihed, forstyrrede vel ogsaa noget den gode behagelige Tone og Stemning. Nu tænker næsten Ingen meer paa Hertugdømmerne for lutter Valgraseri, skjøndt man skalter og valter der efter Behag; mig forekommer det høist mærkeligt, at Regjeringen ei bedre sørger for Vaabenstilstandsbetingelsernes Opflydelse. Det kalder jeg ikke Kraft og Bestemthed. – Man kalder en Rigsdag sammen for Danmark og Slesvig, medens Slesvig er i Fiendens Vold, for at forfatte en Grundlov, hvori Slesvig skal indbefattes, og paa samme Tid bliver Slesvigs Skjæbne maaskee afgjort ganske anderledes af Fredsunderhandlerne. Og nu Valgloven! Massen af Vælgerne i Danmark, Bondestanden, har ei mindste Begreb om hvad de foretage 20 25 30

dem; de ere villieløse Redskaber i Hænderne paa de saakaldte Bondevenner, et politisk Partie med ringe Evner og slette Hensigter; de vilde styrte det bestaaende for selv at beherske Mængden. Til Lykke ere Valgene i Kbhvn: faldne godt ud; ligeledes i Jylland og enkelte Steder i Siælland; naar hertil lægges Kongevalgene, som jeg dog ei stoler trygt paa, kan vel det moderate og dygtige Partie faae Overmagten, men det skeer vist ikke uden Kamp. Rigsforsamlingen burde være henlagt til Odense, hvor ingen Pøbel er; i Kbhvn: kan man befrygte Optøier. Ørsted har skrevet et herligt lille Skrift imod de lumpne Angreb, som man har gjort paa ham af Frygt for ham, og han har klædt disse smukke Folk af i deres gemene Nøgenhed og givet dem en alvorlig Portion paa deres podex. Det er skrevet med Kraft, Værdighed, Uforbeholdenhed og hans sædvanlige uafbeviislige Grundighed. Ussing og David have ogsaa talt godt, og skjøndt jeg ikke kan lide Jøden, gjorde det dog godt paa mig, at han smurte gamle Drewsen ind med Kludene. Der gaaer en skjøn Frihed op for Danmark, hvis det liberale Partie seirer! Værre Despotisme har vi aldrig havt. Det er ei tilladt at tænke, tale og skrive anderledes, end Hr. Ploug og Consorter. Jesuitismen er ogsaa trængt godt frem; thi man undseer sig ikke for at fordreje Sandheden og forklare alt eensidigen, for at fremme sine Øiemed. Men det vil ikke vare længe. Sandheden maa seire; Dygtigheden, Kundskaben og Dyden maa kunne afsløre det Overfladiske og Slette, naar Lidenskabens Ruus, som man har givet Nationalkjærlighedens skjønne Navn, er forbi. Efter Freden og Rigsforsamlingen har det gamle Regimente sin forrige Plads. Nye Ministres Program kan ei holde sig; thi det er en Voldsact, som selv det danske Slesvig ikke gaaer ind paa, Slesvig er vel dansk, men et selvstændigt Hertugdømme og skal det i administrative Henseender skilles fra Holsteen, mister vi den tydske Deel af Slesvig – og Holsteen med. En smuk Politik!

Undskyld denne lange Digression, kjære Fader! Mit Hjerte trænger til lidt Udgydelse, og jeg troer, at Du i det Hele deler mine Anskuelser. –

Det er os en stor Trøst i denne Tid at tage vor Tilflugt til Poesien. Jeg læser for Francisca og Grethe af Dig, Shakespeare og Goethe. Igaar læste vi Hermann og Dorothea; det var en Vederqvægelse i denne Uroens Tid at dvæle ved de skønne store plastiske Billeder, hvorover der er udbredt Ro og Klarhed, og den høie Simplicitet og Menneskelighed giver det et evigt uforgængeligt Stempel og opfylder Hjertet med Varme og inderlig Glæde. Det vidner om, at om vi ogsaa lade os øieblikkeligen henrive af Storme og Lidenskaber, bliver Naturen dog altid den samme og den har sit bedste Sæde i det menneskelige Bryst, hvor Humanitet og Dyd maa herske, naar Lidenskabens Storme ere forbi. –

Med Adler er det desværre ei bedre. Naar Du kommer til Kbhvn., offerer Du Dig vel engang imellem og besøger ham; jeg veed, at [det] vil glæde ham meget. Denne Vinter bliver dog hans sidste. – Jeg haaber, at Kiartan og Gudrun skal gaae godt, gjøre Lykke og skaffe Dig en god Indtægt. Husk paa at sende os den, vi længes saa inderligt efter den.

Francisca omfavner og kysser Dig tusinde Gange; ligeledes William. Grethe beder Dig og William modtage den kjærligste Hilsen. Hils William! Tak ham for det kjærlige Brev og al hans Godhed og Omsorg for os. –

Din kjærlige Søn
Johannes.

William skriver vel snart til os om hans Befordring. Marie er vel rask, siden vi ikke have hørt fra hende. Hils Hende, naar Du skriver.

Du faaer vist dette Brev hos Adlers til Afskedsselskabet for Christiani. Hils derfor dem Alle fra os her; vi drikke Christianis Skaal med Eder imorgen. Ønsk Chr: al Lykke og Velsignelse til vi sees igjen og beed ham bevare mig i venlig Erindring.

5 2344. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm d. 20 okt. 1848.

Älskade Broder!

Jag kan ej bryta den långvariga tystnaden med något angenämare ämne, än underrättelsen, att Din herrliga H a k o n J a r l i går för första gången, gått öfver Svenska scenen och, såsom lätt kunde
10 förutses, vunnit det högsta bifall. Den gafs så väl, som våra tillgångar möjligen medgifva. Hela den Kongl. familjen bevistade skådespelet. Jag hoppas att serien af Dina dramatiska mästerverk skall följa denna sköna invigning.

När skola vi nu träffas i Italien? – Ett bref, som jag nyligen mottagit af Improvisatoren Giustiniani, hvilken nu besökt sitt fädernesland, utmålar tillståndet der högst beklagligt. Nästa år härja väl Österrikare, Fransmän, och kanske Ryssar med, det herrliga landet. Sorgligt, att vi ej för ett par år sedan kunde utföra vår wackra plan. Min helsa har varit dålig denna sommar och jag är ennu ej
20 återställd. Nästa år måste jag resa. Det skall göra mig godt. Har Du någon plan? – vi måtte väl kunna träffas någonstädes, ehuru Europa nu är aldeles opp- och nedvändt.

Min hustru ber hjertligen helsa. Hon är eljest dagligen med Dig, ty hon återläser Dina Diktarverk. Helsa äfven tusenfalt från oss Din
25 goda William och tacka honom på våra vägnar för de 3 exemplar af Ditt porträtt, som han sände med Kammerherre Liljenstolpe. Nu har Fröken Philippine också Din bild, för hvilken hon är mycket erkänsam.

Jag är förtviflad öfver att ännu ej ha tillskrifvit den förträfflige Hauch och tackat honom för det vänskapliga bref, hvarmed han glädet mig för så längesedan. Nu är jag nyss inkommen från en landtresan och har så mycket Akademiskt bestyr, att jag ej kan samla tankarna till ett ordentligt bref. Men det skall väl snart blifva. Helsa 5
och mig, och fägna någon gång med någon rader Din

trofaste vän
Bernh. v. Beskow.

Vid den glada festen sistledet år, da vi helsade Din hitkomst, önska- 10
de Du få en afskrift af de ord, jag då yttrade. Jag sänder dem här-
hos. Huru mycket är ej förändradt på denna korta tid!

2347. *Fra H. A. Hamilton.*

Stockholm den 27. Okt. 1848.

Högtärade Herr Conference Råd, Storkorss m.m.

Till en början uppfyller jag ej blott en pligt utan mitt hjertas bud, 15
då jag ehuru sent ber att få uttala min warma tacksamhet för all den
godhet De visat mig såwäl i år som under mitt förra besök i det här-
liga mig så kära Köpenhamn.

Dernäst får jag den glädjen anmäla, att Deres höga mästerstycke,
Hakon Jarl, nu ändtligen kommit up på vår Scene och gått redan 20
fyra gånger för fulla hus, samt att det senterats djupt af vår publik.
Huru våra critici bedömt det synes af närlagde artikel, och har De
utom andra storwerk äfven förrättadt det, att bringa enhet bland
våra publicister och att skaffa vår stackars Theater Direktion en
gång beröm, ty deri voro de alla ense, att den en gång händel- 25

sevis träffat det rätta, då det på vår Scene införde detta rent Nordiska arbete. –

Att vi altför länge dröjt dermed, är sannt, men De wet bäst, att äfwen för sådana arbeten bör man söka wälja en passande tid, och i fjol ryckte J. Lind till sig folks både penningar og applauder, så att ingenting blef öfrigt för annat. Nu deremot wore sinnena alfarligare stämde till följd af tidens stormande skakningar, och detta passade bäst till et stycke, som så högt och mästerligt skildrar en annan tid af lika ingripande natur, den då hela den hedna werlden sjönk i grus för Christendomen, också en tid af reform af största art, rik som vår på enskildas ruin men rik också på frön till en stor framtid för människoslätet. Jag, som med fast tro ser Guds hand i alt, hoppas äfwen på att de nuwarande tidsstormarne skola befordra utvecklingen af framtida krafter, gagneliga för mensklighetens stora mål.

15 Utförandet af Hakons role var särdeles lyckadt, och tror jag att De själf, äfwen med minnet af en R y g e och N i e l s e n , skulle varit nöjd med det sätt på hwilket vår D a h l q u i s t upfattadt densamma. Olof Tryggwason återgafs wäl, ehuru som wanligt något maniererad af vår äldre förste Tragiker, Hr. A l m l ö f . De öfrige

20 fylde också bra sina roler, och som jag naturligwis, med föredömet af Köpenhamns Theater, hade i decorations och costumewäg sökt wärdigt upsätta detta mitt älsklingsstycke, så tog det hela sig wäl ut. Den som bara en gång fick den glädjen att få upföra det för den stora mästaren själf, werldens Sångarkung i ordets hela stora bemär-

25 kelse.

Vi glädja oss här åt att vår älskade Konung med ära lyckades att bilägga Danmarks lifsfråga. Att inte alt blef som de warma patrioterne i Köpenhamn måhända önskat, är troligt, men tywärr lefwa vi i en werld der man är lyckligast om man nöjer sig med det m å t t

l i g a , och så måste man äfven här göra. – Vår Riksdag är nu äfven åtskiljd och wi kunna således i alla hänseenden hoppas, att under de kommande twänne år få åter i lugn wända wår hug till litteraturen och Konsten samt de fredliga idrotter, som utgöra säkraste grundwalen för ett folks lycka och trefnad. – I en tid som är så full af oro i andra länder, kunna wi ej nog tacka Gud för den lycka wi sålunda njuta. Måtte wi wisa oss densamma wärdiga!

Måtte nu äfwen våra kära Danska bröder få njuta samma lugn och weta att med sansad kraft wid nu började Riksdag utbilda sitt nya samhällsskick, så att äfven friheten får sina gränser liksom Kungamakten fått dem. Andra länders erfarenhet talar dervid, och böra wi hoppas att den ej talar förgäfwes. –

Jag ber att De ville framföra min hjertliga helsning till min gode wän, Kammarjunkaren, äfvensom till Sec. Adlers och de andra utmärkte män, hwilkas bekantskap jag hade lyckan göra i Deres gästfria hus.

Med sannaste wördnad och tillgifvenhet har jag äran teckna Herr Conference Rådets m.m.

ödmjukaste tjenare

H. A. Hamilton.

20

2351. *Fra Heinrich Zeise.*

Altona d. 1/12 48.

Geschätzter Herr Conferenzzrath!

Vor zwei Jahren hatte ich das Vergnügen, durch H.P.L. Möller bei Ihnen eingeführt zu werden. Sie sprachen damals über »Amleth«, welche Tragödie Sie kürzlich erst vollendet hatten; als ich dieselbe später las, fasste ich sogleich den Entschluss sie zu übertragen, und jetzt nehme ich mir die Freiheit Ihnen die Uebersetzung zu

senden. Möchte hochgeschätzter Herr Conferenzzrath, dieselbe, nur Ihren Beifall finden, mit Liebe bin ich an die Arbeit gegangen, und mein Wunsch ist, dass Sie nicht allzuviel an derselben werden auszusetzen haben, denn fehlerfrei wird sie nicht sein, und ich war
5 mir wohl bewusst, dass ich eine schwere Aufgabe zu lösen hatte.

Das Buch ist so eben ausgegeben, und ich hoffe dass die Tragödie sich recht bald auf den Bühnen Eingang verschaffen wird. – Ein Brief von Ihrer Hand in welchen Sie mich vielleicht auf Dieses oder Jenes aufmerksam machen könnten, wo ich gefehlt, würde mich
10 unendlich erfreuen, und ich würde kleine Irrthümer bei einer zweiten Ausgabe zu verbessern mir angelegen sein lassen.

Mit aller Hochachtung

ergebenst

H. Zeise.

15 2353. *Fra H. C. Ørsted.*

d. 8 December 1848.

Til Adam Oehlenschläger.

Tak for Dit skjønne Versebrev,
Som Du til mig i Tirsdags skrev,
En Verselyst hos mig det vækker;
20 Endskjøndt det mig ei lidt forskrækker,
At jeg kun Brøndvand byde kan
Dig for Kastaales Kildevand,
Men Venskab vil med skaansomt Øie
Det ei beskue altfor nøie;
25 og tage med godmodigt Smil,
Hvad jeg nu sender her med Iil.

Min Kone, som mig selv, det smærter,
 At Du ei kom til vore Ærter.
 Men tilgiv om vi nu Dig bad
 Til Gjæst paa anden Søbemad.
 Jeg vil Dig ingentid beskuppe; 5
 Og mælder derfor, at paa Suppe
 Vi byde til paa Søndag Dig,
 Og William med, forstaaer jo sig.
 Gid Skjæbnens Ondskab ei forbyde,
 At vi Dit kjære Selskab nyde! 10
 Dog den vil handle mere blidt,
 Og ei dens Ondskab gaae saa vidt,
 At efter Dig forgjæves tørsted'
 Din gamle Ven, Hans Christian Ørsted.

2358. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm den 16 jan. 1849. 15

Min älskade Broder!

För det nya tidskifte, som ingått, frambär mitt hjerta till Dig de
 varmaste wälönskningar. Tack, för all wänskap Du visat mig under
 de förflutna åren! Låt mig få wara i den innesluten för dem, som
 stunda! 20

Tack äfwen för gåfwan af Din sköna dikt *K i a r t a n o g G u d -*
r u n, som min hustru och jag läst med stor glädje öwer den oför-
 vissneliga ungdom, som fortfarande blomstrar i Dina sånger. De
 för Konungen och Prinsarne bestämde exemplar har jag haft den
 nåden att öfverlemna, och hafva De höga Mottagerna uppdragit åt 25

mig att framföra Deras wänliga helsning och tack för denna hågkomst af den så högt wärderade »Danner-Skialden«.

Såsom en svag gengäfva och nytt af året, sänder jag dig närlagda lille Digt, som upplästes på Svenska Akademiens högtidsdag. Det skulle wara för författaren högst smickrande, om den wann Ditt bifall. Jag vet ej, om de åsigtter, som deri uttryckas, finna genklang i Danmark, och om någon litteratör der skulle anse det wara wärdt, att öfverflytta dem på Danska. (I sådan händelse skulle naturligwis den polemiska början i *Eftertallet*, som endast har afseende på svenska förhållanden, försvinna.) Var god och säg mig Din tanka derom.

Vi glädja oss nu åt hoppet, att i sommar få besöka Dig på det sköna Fredriksberg och återlefwa några af de glada dagar, som vi der fordom njutit. Mycket har förändrat sig, men, Gudskelof, Din för mig så dyrbara vänskap har förblifvit oförändrad och sprider ännu samma wälgörande sken öfwer min lefnads stundande afton. Så är jag ännu rik bland lifvets glesnande fröjder!

Min hustru ber hjertligen helsa Dig, William och Johannes, till hvilka Du äfwen torde framföra min wänkskapliga hågkomst. Lef wäl, älskade Broder, och haf i wälwilligt minne Din

trofaste vän

Bernh. v. Beskow.

2359. *Fra F.L. Mynster.*

Emilsminde, den 19 Januar 1849. pr Slagelse.

Den Kjærlighed, hvormed De mindes min salig Fader, er mig Borgen for, at De med Deeltagelse vil modtage medfølgende Prøve paa en metrisk Fordanskning af Ossians Fingal, som i længere Tid har beskæftiget mig. Efterat have fuldført dette Arbeide med en for

Ossian stedse stigende Beundring har jeg i Deres »Digtkunst« seet, at De betegner hans Digte som monotone; denne Anklage synes mig at være noget ensidig, og, for efter Evne at imødegaa den, har jeg nedskrevet medfølgende Besvarelse, hvilken jeg, uagtet dens maaskee vel varme U[d]tryk, ikke tager i Betænkning at sende Dem, da jeg ikke anseer det for usandsynligt, at en gjentaget Læsning af Ossian vil foranledige Dem til en forandret Dom om denne, som jeg antager, ikke noksom paaskjønnede Oldtidsdigter. Denne Forventning støtter sig ikke udelukkende paa min personlige Beundring for Ossian, men ogsaa derpaa, at det er lykkedes mig at vække en levende Interesse for disse Digte hos flere aandrige Mennesker.

Jeg ønsker for Tiden ikke at opgive Anonymi[te]ten ganske; men vilde dog ikke sende Dem det Medfølgende uden at sige Dem mit Navn. Jeg vil endnu kun tilføie at mine Følelser ved at nedskrive den omtalte Henvendelse til Dem er aldeles modsatte af den moderne Uskjønsomhed, hvormed fEx nylig en Recensent har omtalt Deres sidste Tragedie, og at jeg altid har været blandt Deres varmeste Beundrere.

Deres hengivne
F. Ludvig Mynster. 20

2360. *Til Marie Konow.*

Kiøbenhavn d: 21 Januar 1849.

Min søde Marie!

Jeg har nu ligget paa Grund en Maanedstid, af og til af den Po-dagra, som jeg dog ikke vil kalde forbandet, da jeg tvertimod troer, at den i visse Maader kan være ret sund. I Juletiden forlod den mig, for at jeg skulde tage Deel i Familiegårderne; - ikke i dem paa Steen; thi det var for langt borte - og der vare de dog egentlig; thi

»hvor der er Børn, der er en evig Juul«; men Johannes og Francisca kom herind, og saa morede vi os da saa godt, som vi kunde.

Jeg vil haabe til Gud, at I alle befinde Eder friske og vel, uagtet der er et lille Besøg af Cholera i Bergen; men denne Sygdom skal, 5 efter Lægernes Forsikring, nu slet ikke være værre, end en anden smitsom Syge, og Steen ligger jo saa isoleret og I have alting saa godt for Eder selv, at I, naar I ville, kunne afbryde Samqvem med Bergen paa længere eller kortere Tid. Gud bevare og opholde Jer alle vel!

10 Æsken med Smaasagerne vil jeg haabe, Du nu har bekommen. Du har da læst »Kiartan og Gudrun« som blev spillet godt, især Gudrun (: Fru Heiberg) og gjorde megen Lykke. Ligeledes har »Regnar Lodbrok« og »Digtekunsten« behaget, og jeg skal ved første Leilighed sende Eder dem. Man undrer sig over, at jeg endnu 15 paa min Gammelalder kan skrive noget saftigt og kraftigt. Men nu maa vi ogsaa snart holde op; ikke fordi den indvendige Kraft mangler, men – Stoffet er udtømt; jeg finder ingen Sujetter meer i min Aandsretning. Skildringer af Nutiden kan jeg ikke gjøre; jeg kiender den ikke; og hvo kiender den ret? Knap Vorherre kiender den 20 og den kiender sig ikke selv.

En daglig Omgangsven, som jeg har mistet, savner jeg dog ikke meget: Christiani. Thi uagtet Christiani er et ypperligt Hoved, et vittigt og muntert Menneske, en fortræffelig Selskabsbroder, med stor poetisk Dannelse og kan Goethe og Heine udenad, og er mig 25 personlig hengiven – saa er han dog hverken ret Fisk eller Kiød, dansk eller tydsk; begeistret er han ikke, meget mere blaseret, lever bestandig i Reflexionen, maa oversætte altid i Hegelsk Philosophie, naar han skal tilegne sig det – og den Rolle han spillede her huede mig ikke. Han bar Kappen for meget paa begge Skuldre, legede 30 med to Skiolde. Ingen kan tiene to Herrer. Følgerne af hans subtile

Politik blev, at hverken Danske eller Tydske kunne lide ham. Det Personligvenlige og Talentfulde skatter jeg endnu hos ham, efter Fortieneste.

Otto Hedemann har endelig faaet et Embede og er bleven Tolder oppe ved Flyvesandet i Nærheden af Skagen. 5

Johannes havde stor Lyst til at bytte sit Embede med en ældre Justitsraad Friis her i Kiøbenhavn, ikke for at faae større Gage, men mere at bestille, i Nærheden af sine Foresatte, og saa kunde vi ogsaa boe sammen paa Fasangaarden, hvorved meget vilde spares. Der er kommen Vanskeligheder, men Planen og Haabet derom er dog 10 endnu ikke opgivet.

Lille Dahl er da kommen herved med sin Hustru. Gud see i Naade til hans Forstand og Fremtids Veie. Han har da sat sig i Hovedet, at hun er den største Sangerinde i Europa, og hader Jenny Lind, som den der ved sit uforskammede indbildte Talent myr- 15 der hans Kones Renomé. Det gaaer ham sans Comparaison, som lille Sander med mig i gamle Dage, der i sin Knud Lavard kaldte en Stimand Adam; en Hib til mig, fordi jeg paa morderisk Viis havde bagfra stødt hans Forfatterære en Dolk i Livet, ved at skrive bedre Stykker end han. Dahl viste mig Breve fra Petersborg hvori der var 20 gjort hans Kone uhyre Tilbud, men med den Tilsætning, at man for Øieblikket ikke kunde engagere hende, men maatte see Tiden an. Med andre Ord: man vilde ikke kiøbe Katten i Sækken. Nu synger hun her med Italienerne, og, skiøndt den andengang skal have været bedre end den første, saa bliver nok Resultatet 25 (: som salig Bogtrykker A. Seidelin sagde til mig i gamle Dage, naar jeg vilde sælge ham mine Skrifter og han betænkte sig paa at give mig 6 Rder for Arket) at hun gjør nogen Lykke. En god Dilletantinde er derfor endnu ingen stor europæisk Celebritet. Men hvordan Dahl kommer til at indsee det, begriber jeg ikke, og jeg frygter for 30

at hans Hiernefibrer derved komme i en Rystelse, som kunde være skadelig for Forstanden. Det gjør mig ondt, Dahl er et godt Skind, holder af mig, og taber virkelig ved mig ogsaa noget i denne Tid, hvori jeg forresten er aldeles uskyldig, ved at have forlagt et Par
5 Bind af mine tyske Oversættelser af Tragødierne, som for Tiden ikke kan komme ud. [(Honoraret var forresten meget lille).

Welhaven har været her et heelt Aar og reiste for nogen Tid til Christiania igjen. Det er en brillant Personlighed, stor Veltalenhed, megen Aand, Vid, Liv Munterhed. De Digte, han sidst gav ud, va-
10 re temmelig ubetydelige. Hans Dom over Andre er stræng og hovmodig - Martensen er bleven hans Svoger - Alverden klager over hans Mangel paa Artighed og Takt. Jeg var ellers meget gode Venner med ham.

Vi have her til Julen faaet flere Digteværker. Hauch har nu dybt
15 indsludret sig i det Gammelnordiske, og skrevet sin Thorvald Vidførlø. Den har nogle meget skønne Partier, men mangler i det Hele Selvopfindelse, den gamle Tone er stundom lidt affecteret, og det Hele har for mig mere af et aandrigt Studium, end af en original Digtning.

20 Christian Winther har, som gammel Cavaler givet os enheel Deel erotiske Digte. Ikke efter min Smag. Vel meget Melkevand. At Christian Winther er bleg og gaaer med Paryk, er en ærlig Sag; men hans poetiske Amadis maa være rødmosset og gaae med sit eget Haar, ellers kan jeg ikke lide ham. Kan Du huske, naar vi i
25 gamle Dage i Galskab sang: »Collin kom og bukkede sig, spurgte: hvad søger Du Hyrdinde?« Og vi derved forestillede os Conferentsraad Collin, med Schæferhat og Hyrdestav med rosenrøde Baand?

Paludan Møller har skrevet et meget mærkværdigt Digt »Adam Homo«. Det er en stor rimet Hverdagshistorie, spækket med subtile
30 filosofiske Reflexioner i meget flydende Vers. Det har moret mig

at læse denne Bog, hvori der er mange morsomme velmalede Genrebilleder. En Situation med den forladte Elskerinde, der paa Helstens Dødsleie, ham ubekjendt, tiener ham som Vaagekone er skøn og rørende. Men Smagen har meget at indvende: Denne Riimkrønike er altfor vidtløftig, prolix, (som Goethe sagde). Helten er et Hverdagsmenneske, endogsaa noget slyngelagtig, og staaer dog som Representant for Menneskeheden. De philosophiske Afhandlinger, hvortil Paludan Møller er forfalden, ligesom til Brændeviin, kroer sig for meget; og sige, skjøndt ofte Sandhed intet andet, end hvad før kortere og mere klart er sagt. Et Hæfte Digte, der findes efter Elskerinden, udsletter reent det hulde Billed af hende, er ikke andet end gientagne Paludan Møllerske Subtiliteter. Imidlertid fortæner Bogen Bifald og Roes i Meget, og jeg tvivler ikke om, at den Heibergske Skole hæver det til Skyerne.

Min meeste Omgang i Vinter har været hos Adlers, hvor jeg som Podagrist ugeneret kunde komme med Tøffel paa det ene Been. Alle andre Invitationer maatte jeg undskylde mig fra, deriblandt to fra den unge Enkedronning. Kongen gjorde jeg min Opvartning Nytaarsdag til Couren, og fik siden, ved Marskallens Hielp efter 3 Timers Ophold en lykkelig Audients, hvori jeg overrakte Hans Majestæt Kiartan, Regnar og Digtekunsten, hvilke han meget venlig modtog. Han opholder sig meest paa Frederiksborg. Adlers Tilstand er høist besynderlig. Han blev paralytisk i Armene, de hang som døde, og vi troede alle, det var snart forbi med ham. Men han selv blev munter og havde stærk Appetit. Nu begynder han paa at bevæge Armene igien, gaaer det saadan frem, saa kommer han sig, efter at havde været opgivet af alle Doctore.

Høst besørger nu en meget smuk Udgave af mine Tragødier, hvoraf jeg skal sende Jer et Exemplar naar Udgaven er færdig, men det skeer først i Sommer.

Hvad vil Enden blive paa alle disse Historier her. Det maa Gud vide. Men vi ville heller ikke tabe Modet og haabe det Bedste. Heller ikke den søde Glæde at see Dig til Sommer vil jeg opgive. Hils den gode Konow og alle de velsignede Børn kiærligst fra Bedstefader! Skriv mig Smaaidyller snart igjen. Den om Daabsfarten var fortræffelig, og har glædet alle Venner, som jeg forelæste den.

Gud velsigne og bevare Eder alle! og skienke os en glad og lykkelig Fremtid.

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.

10

2361. *Fra Marie Konow.*

Steen den 26de Januar 1849.

Kjære troløse Fader!

Lige siden Juul har det været min Plan at skrive til Dig, men jeg har udsat det den ene Postdag efter den anden da jeg bestandig har ventet, at der dog endelig maatte komme Brev fra Dig, og jo længe-
 15 re det trak hen jo mere rimeligt har det forekommet mig, at den næste Postdag ufeilbarligen maatte bringe mig det længe attraaede Brev – men forgjæves. For at nu ikke al Correspondance skal ophøre, tør jeg ikke opsætte det længer, da der maaskee endnu gaaer flere
 20 Maaneder hen før jeg faaer en Linie fra Din Haand. Jeg vil blot gjøre Dig opmærksom paa, at Dit sidste Brev var fra Fasangaarden den 30de September, og at det følgelig er næsten 4 Maaneder siden, at det just ikke er »rigtigt« at lade sin stakkels Datter smægte hele Vinteren forgjæves efter Kundskab om, hvorledes Alt staaer til
 25 hjemme. Af Aviserne veed jeg da til min Trøst at ingen Ulykke er rammet, og af Annoncerne om de nye Værker kan jeg da ogsaa see,

at det ikke har manglet Dig paa Energie til at faae andet Skriverie fra Haanden, ellers vilde jeg virkelig have ængstet mig.

Men det er nu ikke værdt at snakke mere om den Sag, men fra disse Bebrejdelser vil jeg skride til nogle Taksigelser, som Du ligesaafuldt har fortjent. Den længe ventede Kasse, som vi frygtede skulde være forliist, kom da endelig 8 Dage før Juul i god Behold, og jeg blev ligesaa glad som skamfuld over det overordenlig store som deilige Indhold. Tusind Tak da, Du søde lille Fader, for de nydelige Foræringer, som saa ganske svarede til mine Ønsker og Fornødenheder, som de kjere Reinhardtter saa godt kjendte. Syekassen har jeg nu daglig staaende foran mig og kan rumme al Slags stort Syetøi ligetil Buxer til alle mine Bismerslyngler (og det blive de jo egentlig først, naar de faae Trøier, og det Sted hvor Krogen sættes ind staaer bart!). Fingerbøllet og Saxen vare jo sande Idialer, dog maa jeg sige, at hvad der laae paa Bunden, vare dog maaskee de bedste Rosiner. Jeg opsatte ikke længe, kan Du troe, at læse Kjartan og Gudrun, som jeg saa længe har længtes efter. – Jeg føler mig altid undseelig, naar jeg skal tale til Dig selv om Dine Værker, jeg kan kun føle dem og henrykkes ved dem, men jeg »wager« ikke [»]anzuklopfen, denn das wäre gar zu dreist«. De udmærkede Skildringer af de forskjellige Characterer, og den Kraft og Friskhed som sprudler af det Hele, lader det vist ikke staae tilbage for nogle af dine andre Tragödier og man kan nok mærke at det ikke er nogen gammel Mand der har skrevet det. Det er nok ikke formeget, naar Du i Fortalen til Din Digtekunst, siger at »paa Din Eeg ere alle Blade grønne«. Jeg synes at Kjartan og Gudrun maatte egne sig saa fortrefFeligt til Opførelse, ligesom Dina, hvem den jo i Hovedcharacteren har endeel tilfælleds med, og Fru Heiberg skal jo have været saa mesterlig som Gudrun, ikke destomindre har jeg ikke seet, at det i længere Tid har været spillet, maaskee Du med Villie har gjemt de 5 næste

Forestillinger til længere hen! – Jeg har seet at Regnar ogsaa er udkommen, og endnu seer jeg et ubekjendt Digt anmeldt, Livet en Reise, som jeg intet har hørt om; det er dog mageløst, hvor Din Aand og Pen er virksom – kun ikke i Brevretningen!

- 5 Konow beder mig jeg skal takke Dig for din sidste Tragødie, men han er idag for doven for paa Prent at sige Dig, hvilken Glæde han har havt af at læse den og erkjende dens Værd, hvordan han ligesom jeg længes efter at faa Fingre i Noget af alt det der er produceret siden.
- 10 Noderne maa jeg ikke glemme at takke Dig for, Josephs delige Musik har jeg saavidt jeg har kunnet gaaet igjennem og Josephs Aria og Jacobs og Benjamins Duet er det fornemmelig som jeg har kunnet nyde og føle ved, da det ellers næsten er for combineret til
- 15 over. Den anden Musik havde jeg ogsaa megen Fornøielse af. Jeg har nu Claveret fra Salen herind i mit hyggelige ci devant Onkel Janske Værelse, hvor der er luunt og godt og Solskin naar der er nogen Sol paa Himlen »som dog er sjelden«, som Morgiane siger og hvor jeg har Hyacinter i Vinduer som dog endnu ikke ere komne
- 20 til det Punct at kunne bedøve. – Legetøiet som var til Børnene gjemte jeg til Juleaften, og det glædte mig at have noget til dem fra den søde Bedstefader. Vi havde da et smukt Juletræ som sædvanlig, men dennegang havde vi 4 Børn og den lille søde, tykke, rødmosse-
- 25 Haand og en Rangle i den anden, gloe med store klare blaae Øine paa de mange Lys paa Træet. De andre Børn vare ogsaa meget glade for deres Legetøi, og vare meget rørt over at Bedstefader havde været saa »peen« at sende dem saa smukt Legetøi. De føre Krig med Soldaterne, som ere forvandlede til Danske og Tydske, og jeg
- 30 maae sige til den danske Nations Ære, at de vinde det ene Slag efter

det andet. – I Byen vankede der en mindre behagelig Juul, da Cholera just havde begyndt at yttre sig, og de fleste Folk holdt sig fra alt Julegodtgodt af Angst for Sygdommen. Dog var man ikke saa meget bange for den, da det var næsten lutter Folk af den usleste Classe der bleve angrebne. Veiret var ved Nytaarstider meget koldt og ud- 5 mærket klart og deiligt (superbt Kaneføre) saa man haabede det vilde jage Cholera snart paa Dør, men siden har ofte flere Dage efter hinanden været frygtelig Slud og Storm, og det var det værste Veir for Cholera, hvorfor den ogsaa har været temmelig slem i Byen, men da det nu snart er 7 Uger siden, den begyndte, antager man 10 den snart maa tage af. I Julen og efter Nytaar saae vi en heel Deel Folk herude ja, der var i 14 Dage omtrent, ikke en Dag vi vare uden Fremmede, da alle vores Bekjendte benyttede det deilige Kaneføre og Maaneskin for at besøge os. Frederik og en Adjunct Brømmel vare her i nogle Dage, siden en Fætter af Konow nogle Dage og On- 15 kel Jahn hele Tiden. Siden var Carl herude med Kone og 2 Sønner, og de unge Fætttere spillede Gnav om Aftenen, ved hvilken Leilighed Wolle ikke var daarlig at see sidde og spille med, men med den Betingelse at han skulde vinde. Den stakkels Modesta er endnu daarlig i en Fod, hun forvred for 1 1/2 Aar siden, og hun kan kun 20 gaae med Stok, hvilket i Forening med hendes unaturlige Corpulence generer den søde Kone overordentlig. En Søster af hende er nylig død af Svindsot! Hendes anden Søster, Hesselbergs Kone, fik for nogle Dage siden en » u n g « Søn, Hesselbergs ældste Søn er næsten voxen og en fortreffelig ung Person, der har overordentligt 25 Talent for Musik og spiller alting udenad, et Arvegods fra hans Moder der var Virtuos paa Clavier. Jeg blev anmodet om snart at komme til Byen, og da det er over et Aar siden, jeg var der sidst, var det jo ikke for tidligt, men vi have dog ikke Lyst at reise ind til Choleraen, der virkelig har viist sig smitsom i Bergen; herude have vi vist 30

ikke noget at frygte, da det jo næsten er uden Exempel at den gaaer uden for en Byes Grændser. Heromkring har intet Tilfælde viist sig, dog er der nedsat en Sundhedscommission her for Districtet, og Konow er iblandt Commissairene. Paa et Par andre Steder paa

5 Landet har et Par Bønder været angrebne, men de havde hentet Smitten i Byen med en Perial. Vi leve meget forsigtigt og klæde os varmt og tage Campher og Rhabarbradraaber saasnaart vi mærke den ringeste Bevægelse i Maven. Du maa derfor endelig ikke ængste Dig for os, thi der er vist ingen Fare. Skammeligt er det dog at

10 vi har faaet Choleraen med et Skib fra Holland, der havde en Patient ombord, der døde Dagen før det kom hertil og blev begravet i Bergen. Det er uforsvarligt, at ingen ordenlige Qvarantineanstalter har forhindret dette, thi det er saa klart som Dagen, at det er kommen paa denne Maade. Vi befinder os Alle her vel med Undtagelse af min lille søde Carl, der i nogle Dage ikke har været rask. Det

15 er saa ynkeligt med saadanne smaae bitte Børn, der ikke engang kunne sige hvad der fattes dem, de blive saa pludseligt angrebne og falde af i et Par Dage. Idag er han dog bedre og seer livligere ud og smidsker naar man gjør Løier med ham, men han ligger ganske ro-

20 lig til vugges næsten hele Dagen, og ellers er den en uhyre Commerceunge. Det er formodentlig Tænderne der er i Anmarch, men den mindste Forkølelse angriber ogsaa strax saadanne smaae Børn saa stærkt. Han er ellers udmærket sød, livlig, og den eneste Feil han har er det at han ingen Pige er.

25 Adam læser og har begyndt at skrive, man forsikkrer mig at det ikke er saa let, som jeg troer. Wolte har nu ogsaa perfectionneret sig i de store Bogstaver, og man maa ikke fortryde paa, at der i hans Alphabet rigtignok er to b'er og to d'er, da han ikke kan udtale p og t anderledes. Nu skal vi begynde med b,a – ba, medens det endnu er

30 en Leeg det hele, saa kan han lære og læse inden han veed et Ord

af det. Harald var i Extase Juleaften over en Globus, en Geographie og en Grammatik og Sagens Stilebog, men jeg troer det er gaaet lidt ned ad med Henrykkelsen siden han skal »tænke sig enhver Cirkel deelt i saa og saamange lige Dele, som vi kalde en Grad« etc. Det er heller ikke saagodt for saadanne smaae Diænge at huske Længden af Axen igiennem Jorden, og hvormange Fod en geogr. Mill har, hvilket han ogsaa i Førstningen blandede nok saa moersomt sammen, nu troer jeg han er paa det Rene, det er meer end jeg kan sige om mig! I Grammatik er han nok saa flink og kan analysere en Sætning nok saa rigtigt, og snakker om passi v u m , hvilket jeg ikke synes jeg kan tillade ham. Nuomstunder kaldes ogsaa Adjectet i en Sætning Compliment, men »dem kan mit Hjerter undvære, at lære« og jeg maae altid synge naar de begynde at discourere om det »med Complimenter jeg veed ikke Beskeed«. Han skriver frygteligt, og som jeg frygter uforbedreligt, da han alt har lagt sig en Slags Haand til, jeg har forbudt ham at skrive til Bedstefader før han skriver bedre.

Hvad tør vi vente til Sommer? kommer Du, troer Du, herop! Jeg spørger nu, da jeg gjerne vilde have Svar før Pintse, og det kommer an paa om Svaret kommer før! Du veed hvor inderligt vi ønske det! Hils den søde Wille Conne og siig ham, jeg ikke har glemt ham fordi jeg ikke har skrevet saa længe, paa hans Geburtsdag blev jeg forhindret, ellers havde jeg skrevet. Johannes og Francisca maa Du endelig hilse, nu skriver jeg virkelig snart til dem, de kjære Mennesker. I Slutningen af November sendte jeg en Bøtte Spegesild, som vare mig forsikkrede at være gode, og en lille Pakke med lidt Baldyret Tøffeltoi og et lille Brev, vil Du engang lade mig vide om Du har faaet det.

Lev nu vel søde Fader, t æ n k i al Fald lidt pa Din

Ikken.

Boer Du i Hôtel Phönix?

2365. *Til Selskabet for de skønne og nyttige Videnskabers Fremme.*

d. 23. Febr. 1849.

Mine ærede Herrer Colleger!

Igaar besøgte mig Digteren Herr Paludan Møller. Han havde
5 hørt, at der var en Secretairpost ledig i de skønne Videnskabers
Selskab, og spurgte mig, om jeg ikke troede, han kunde faae dette
Embede. Da jeg nu sagde ham, at det alt var overdraget til een af
Selskabets Medlemmer, fandt han sig taalmodigt deri; saameget
meer, da han hørte, Gagen var kun 150 og ikke, som man havde sagt
10 ham, 600^r.

Uden at han nu i mindste Maade yttrede Noget, der kunde ligne
en Bøn, eller et Ønske om Understøttelse fra vort Selskab, faldt det
mig dog ind, at det vilde være en smuk og værdig Maade at anven-
de nogle af de Penge paa, vi jo have i vor Kasse, hvis vi, uopfordre-
15 de, sendte Paludan Møller et Honorar for sit sidste Værk Adam
Homo, der har vundet Bifald og Anerkiendelse af alle Kunstfor-
standige og glædet mange Læsere. Da Værket er i tre Dele, fore-
slaaer jeg at give ham 100 Rbdlr. for hver Del, altsaa 300 Rbdlr.
Mere har denne fortiente Mand ikke i aarlig Gage; hvilket visselig
20 Alle, som agte hans Genie, maa ansee for lidet. Det er ubegribeligt,
hvorledes han kommer ud af det; dog denne personlige Deeltagelse
vedkommer ikke Selskabet; derimod maa det glæde os Alle, naar
Billighed og Retfærdighed forener sig med hiertelig Deeltagelse, og
Ønsker om, at komme en udmærket Mand til Hielp i en Trang,
25 som han ikke er Skyld i og ikke fortjener.

Ærbødigst

A. Oehlenschläger.

2366. *Fra Wollert og Marie Konow.*

Steen den 24de Febr. 1849.

Kjære Oehlenschläger!

Jeg havde uidentivl allerede tidligere overbragt Dem mine Lyk-
ønskninger i Anledning af det nye Aar og mine Taksigelser for De-
res sidste skønne Tragoedie, dersom jeg ikke havde ønsket, at opbe- 5
bie et Tidspunkt, naar jeg kunde bringe Dem bedre Efterretninger
om den slemme Landeplage, som har hjemsogt vort Land.

Choleraen har i Bergen været langt mindre mild, end man haa-
bede; men er nu Gud ske Lov! betydeligt i Aftagende. I det Hele ere
for Øieblikket imellem 8 og 900 Personer blevne angrebne og over 10
500 Personer ere døde. I de sidste Dage have ikke mange Tilfælde
været anmeldte. Det er en besynderlig Sygdom denne Cholera!
Den antager et forskjelligt Præg paa de forskjellige Steder: saaledes
viser den sig undertiden ikkun ved enkelte adspredte Tilfælde (spo-
radisk); paa andre Steder er den hovedsageligen ikkun epidemisk; 15
atter paa Andre er den meget smitsom. Dette Sidste har været Til-
fældet i Bergen. I de Huse, i hvilken den er optraadt, ere næsten
overalt flere Personer blevne angrebne; i enkelte Huse lige indtil 10
Personer. Her i Præstegjeldet have ogsaa enkelte Tilfælde fundet
sted, alle paa Gaarde, til hvilke syge Personer ere blevne henbragte. 20
Lægerne vilde i Begyndelsen ikke troe paa Smitsomheden, de be-
nægtede den paa det Standhaftigste; de havde i lægevidenskabelige
Skrifter læst, at den ikke var smitsom, og dette havde de sat sig saa
fast i Hovedet, at deres egen Erfaring, at hvad de saae med deres
egne Øine ikke i lang Tid kunde rokke det, (det gaar desværre saa- 25
ledes ikke alene med Medicinerne, men ogsaa med Theologerne
overhovedet ligedan med Folk af alle de lærde Faculteter!). Omsider
indtraf et Tilfælde, som dog fremkaldte Tvivl hos Nogle blandt
dem. Paa Askøen nedenfor Bergen indtraf flere Choleratilfælde.
Man undersøgte, om de Angrebne ikke havde været i Bergen, da de 30

saaledes havde kunnet bringe Smitten derfra med sig. Men nei! i Bergen havde Vedkommende ikke været. Og Lægerne hoverede: »seer I nu, I, Uindviede! at vi have havt Ret, at Sygdommen ikke er smitsom«! Dog de lærde Cholerafolk skulde denne Gang ikke dø i

5 Synden, som Ordsproget siger. Noget senere blev det oplyst, at flere Dynger Halm, der var bleven udbragt fra Senge, i hvilke Cholera-syge havde ligget, og kastede i Søen, af Stormen vare blevne bragte iland, igjen tørrede og benyttede til Underlag i Senge af de samme Personer, som senere bleve anfaldne af Sygdommen. Hvad der, for

10 nogle Uger siden, rygtedes i Bergen, nemlig at Sygdommen var udbrudt paa Fiskeleierne, kunde ikke andet end opvække Bekymring. Vaarsildefiskeriet blev netop drevet; paa Fiskeleierne ere paa denne Tid som oftest flere tusinde Personer samlede, der tilbringe Nætterne, ofte ganske gjennemblødede af Regn og Søfraade, sammenstu-

15 vede i de trange Hytter, der staae langs Stranden, eller ogsaa paa smaae Fartøier, de saakaldte Logementfartøier, tyve à tredive Personer i et snevert Rum. Her maatte for Choleraen være godt at være; intet gunstigere Opholdsted for den. Rygtet stadfæstede sig ogsaa. Noget senere bleve Syge og Døde indbragte til Bergen, og den

20 fiskende Almue begyndte at flygte hjemover. Jeg begyndte at frygte for det Nodelaug, omtrent 20 Personer, som jeg havde udsendt; men de ere nu hjemkomne Alle sunde og raske. Jeg saae Jægten, som havde dem ombord, komme seilende indover Fjorden og Frygten begyndte at stige hos mig, men da Skibet nærmede sig Land,

25 udbrød Mandskabet ombord i et levende Hurra, og det beroligede mig. Forøvrigt blev Sygdommen af den hjemvendende Almue ogsaa bragt her til Præstegjeldet; den viiste sig snart paa flere Punkter; dog have vi hidindtil ikke havt den Steen nærmere end omtrent 1/2 dansk miil, og hvor den i denne Afstand har viist sig, har den været

30 af en meget mild Charakter, af de her hjemme Angrebne er endnu

Ingen død. Om nogle Uger, maa man antage, at vi ville være ganske befriede for Sygdommen, for denne ene Plage fra 1848, der bragte saamange med sig! og saa store! Choleraen, den blaae Vandringsmand fra Rusland og den røde Hue fra Frankrige! Apropos om den røde Hue, hvorledes gaaer det nede i Danmark? Haaber man ikke snart at faae Fred og de gamle gode Dage igjen? Det forekommer mig, at man maa antage det; at man maa antage, at Danmark vil erholde en hæderfuld Fred; naar det kun viser sig fast og ikke giver for tidligt efter; thi det har med Tydskland at bestille, med Tydskkerne, der i det forløbne Aar igjen have viist sig, saaledes som de saa ofte have viist sig: de have skreget noget uhyre og gjort en heel Stormvind; men de ville neppe gjøre mere. Da den røde Hue begyndte igjen at forrykke Hovederne i Frankrige, greb man med Begjerlighed efter den i Tydskland, ja, der gaves et Øieblik, da selv Fyrsterne troede, at maatte gribe efter den: den poetiske Frederik Wilhelm troede ogsaa at maatte gribe efter den; da han efter Berliner - Optøierne, spadserede omkring i Gaderne med den tydske Fane i Haanden, (Hvo kjender ikke denne Fane! roth, s c h w a r t z , G o l d !) vidste han at lade den komme meget beleiligt frem under den gamle preusiske Soldaterhue. Men dette varede ikkun et Øieblik! Fyrsterne indsaae snart, at det var altfor tidligt, at gribe efter den røde Hue, at der gaves et andet Redskab, som de langt heller burde gribe efter og som de ogsaa grebe efter; de trak igjen den gamle, solide, tydske Corporalstok frem, og begyndte at tildele den store, tydske Bængel en alvorlig Portion Fugtel, medens han endnu svingede Frihedshuen med den ene Haand og udraabte: leve Friheden! leve Ligheden! Senere er Frihedshuen ganske stiltiende bleven puttet i Lommen, og samme store, tydske Bængel vil uden tvivl snart begynde at raabe: vive le roi! Overhovedet er den hele Bevægelse fra 1848 af en langt anden og en langt mindre Cha-

rakteer, end den fra 1789. I 1789 var Revolutionen storartet; den indlod sig paa mangfoldige beklagelsesværdige Udskeielser; men paa den anden Side bærer den igien et Præg af Storhed og Begeistring, som næsten forsoner os med den. Da var det en Yngling, der
5 følte sig uimodstaaelig i sin Kraft ubegrændset i sin Virksomhed, der havde lagt an paa den hele Jord; der vilde putte vor hele Klode i en umaadelig stor rød Hue. Men i 1848, hvor ganske anderledes! Da var det en Skakerjøde, der havde grebet efter den røde Hue, en Skakerjøde, der et Øjeblik var bleven rasende ved Tanken om Ar-
10 beidsløshed og knap Gevinst, men der snart beroligede sig, da han indsaae, at man med Rolighed i det Hele taget staaer sig bedre, og opnaaer en langt høiere Dagløn. Dog, jeg frygter for, at jeg allerede er faldet Dem altfor besværlig med min lange Cholerabulletin og min Politik, og skal derfor skynde mig, at befrie Dem. Til Marie
15 overlader jeg, at underholde Dem om vort stille Liv.

Med mange Hilsener

Deres hengivne

Wollert Konow.

Søde Fader!

20 Da Konow har ladet staae en Side til mig saa vil jeg ikke unnlade at smøre lidt op paa den. Jeg vil da begynde med at takke Dig for det saa længselsfuldt ventede Brev som jo intet Ondt meldte mig, naar jeg undtager de smaae Anfald of Podagra, som vist ikke gjøre større Fortred end Gavn ved at holde alle andre Onder borte. Gud
25 skee Lov, Du søde, engle, velsignede, lille Falle, som jeg nu i dette Øieblik fik saadan gr[r]æsselig Lyst at kysse, at Du altid er saa rask og frisk og couleur de Rose i Humeur! Det skulde glæde mig meget, om Du fik Johannes og Fr: til Byen, saa var Du dog ikke saa alene som ofte nu.

Jeg glæder mig overordenlig i denne Tid over at læse i Jean Pauls Werker, jeg har altid troet at jeg var alfor dum til bare at forstaae det Mindste, men en heel Deel fr: Ex. af Siebenkäs kan jeg da nyde med den største Glæde og Forundring over, hvorledes han kjender hver Fold i det menneskelige Hjerte og kan sige Een, hvad man ofte ikke selv veed, at man føler. 5

Vi leve vel og lykkelige og Børnene ere friske og muntre og nogle ganske skikkelige Unger, som Bedstefader nok vil holde af, naar han kommer herop til Sommer, naar alle de skarpe Foraarsvinde have touret ud, og jaget hver Spor af Cholerastof bort herfra! Adieu 10 og skriv endelig snart igjen og hold mig en lille Forelæsning over Jean Paul, for den trænger jeg saa dygtig til. Hils alle gode Venner fra Din

Marie.

2369. *Til Marie og Wöllert Konow.*

Kiøbenhavn d: 25 Marts 1849. 15

Mine kiære Børn!

I have begge nylig saa kiærligt og venligt tilskrevet mig, at det vilde være Synd og Skam ikke snart igjen at svare Eder. Men saa maae I ogsaa finde Eder dennegang i, begge at nøies med eet Brev; thi ellers sætter jeg det op, deels af Dovenskab, deels fordi jeg mangler 20 Stof til begge Breve; og saa fik den søde velsignede Maria igjen Grund til at beklage sig over min utilbørlig lange Taushed.

Jeg havde skrevet før, hvis jeg ikke havde villet oppebie Krigens Udbrud, eller Fredslutningen. Nu har vi da dog faaet en Vaabenstilstand paa 8 Dage; som Nogle ikke synes om; de Fleste fornuftige 25 troe dog at det leder til noget Godt, og for – under Fredsforhandlingerne at skaane »Menneskers dyre Liv!«

Om det Politiske lader der sig da endnu intet sige. I Rigsforsamlingen gaaer det søvnigt og langsomt. Jeg har endnu aldrig været der. Lehmann har nu bragt det saavidt for Fædrelandets Vel, at han blev Amtmand og Monrad, at han blev Bisp. Ørsted taler sagte og vidtløftigt i den gamle Tone; man hverken kan eller vil høre hvad han siger. Grundtvig skraaler høit, om Eet og det samme, og spiller altid igien de stukne Trumfer ud, og Barfoed er Selskabets Bajas. Gud give de dog komme saa vidt, at kunne indskrænke Valgretten lidt, ellers synke vi i Mudderpølen; dog er der Haab endnu; thi Kiærnen af Rigsforsamlingen er fornuftige, dygtige Folk.

Nu lidt til vore egne Sager.

Jeg har i denne haarde Vinter været mere drillet end plaget af min Podagras smaa *R e c i t a t i v e r*. Jeg holder ikke af denne stumme Consort. Nu er jeg rask; men Veiret er endnu saa vinterligt (: vi have baade Snee og Iis) at jeg ikke tænker paa at tage til *P h a s a n* gaarden (: Ørstedsk Orthographie) før det knubbes og grønnes lidt.

I Begyndelsen af April komme Johannes og Francisca fra Sorø, men opholde sig først lidt i Byen, før de drage med mig til *F r e s p æ r r e*. Det glæder mig usigeligt, at have faaet dem i mit Huus. Men, mine kiære Børn! saa usigelig gierne, som jeg vilde besøge Jer til Sommer, er jeg dog bange for at vi dennegang maa opsætte det. Francisca kommer i mit Huus, Johannes maa næsten hele Dagen være i Byen; der ligger noget ugiæstfrit og uhyggeligt i, kort efter at reise fra hende. Og naar? I Krigens Tid! Men hvis vi faae Fred? Saa er dog ikke Choleraen forbi; skiøndt I, med Guds Hielp, ere aldeles beskyttede mod den i Eders Asyl, saa er det en anden Sag, for Een der skal gaae med et Skib til Bergen. Hertil kommer, at Beskows oftere er indbudt af mig engang at besøge os, og at der er al Formodning for, de ville komme i Sommer. Hvad jeg føler ved Savnet, min

Maria! behøver jeg vel ikke, at beskrive Dig; men vi vil fatte det bedste Haab til Fremtiden. Jeg er endnu rask og rørig. Hvor vilde det glæde mig, hvis I næste Aar besøgte mig, med alle Eders søde Smaadrenge paa Fasangaarden. Jeg skulde nok faae Lov til i det Par Uger eller en Maanedstid at boe oppe paa Slottet, for at give Eder mine Værelser. 5

Den gamle Prof: Baden, som var Secretair i Selskabet for de skønne Videnskabers Forfremmelse, er død. Den ledige Post indbringer 150 = aarlig, og er altid godt at tage med; jeg havde et Slags Expectance paa dette lille Embede; men da jeg veed at Sibbern har 10 trange Kaar, fik jeg Mynster med mig til at vælge ham.

Paludan Møller har skrevet sin *A d a m h o m o*, om hvilken jeg skrev i sidste Brev. Uagtet alt hvad der kan være at dadle, er det dog et Værk af Genie, med mange enkelte Skønheder. Den stakkels Diævel har en Digter-Pension af 300^r, og en Kone der i Medgift 15 har bragt ham flere Aar paa Bagen, end han har selv. Jeg begriber ikke, hvordan han kan leve af det, og fik mine Colleger i de skønne Videnskabers Selskab til at bifalde mit Forslag: For Adam Homo at give ham 300 =. Et heelt Aars Gage. Herover blev han saare glad, og bevidnede mig meget elskværdigt og levende sin Tak. 20

Hostrup har ogsaa været hos mig; en meget behagelig, beskeden ung Mand, med et fortræffeligt Ansigt. Vi taledes sammen om mange Ting; ogsaa om *m i n e* Comødier, som den Heibergske Clique havde nedrevet og ignoreret en tidlang. Men Hostrup meente at man gjorde meget ilde i ikke at spille: Robinson i England, Den lille 25 Skuespiller, Trillingbrødrene, Garrick i Frankrig, Freias Alter. Neppe var han kommen hiem, saa sendte han mig et smukt Exemplar af sin »Eventyr paa Fodreise« hvori han havde skrevet: »Til Lystspildigteren Oehlenschläger, af en Lærling«. – Det glæder altid den Ældre at være paaskiønnet af den Yngre. Det er et skiønt 30

naturligt Forhold (: som de Unge ogsaa selv engang kunne høste Nytten af) men som dog desværre ofte bliver forstyrret af Trods og Indbildskhed. Jeg lever her venligt og godt med de yngre Digtere. Heiberg og Herz have altid vendt mig Ryggen og dem lader jeg naturligviis gaae. Hauch og Andersen komme ogsaa til mig. Det er fortræffeligt, hvad Goldschmidt i sit »Nord og Syd« har sagt om Andersen: »En Gadedreng graver ofte i Rendestenen efter en Mark, som Een har tabt, og finder den ikke, men Andersen finder ofte der et Guldstykke, som Ingen har tabt[«].

10 Et sandt dramatisk Talent, som ogsaa har fundet megen Anerkendelse er Hostrup, Forfatter til »Gienboerne« Intrigen, En Spurv i Tranedands og Eventyret paa Fodreisen. Disse Stykker ere tildeels F a r c e r , men meget morsomme lystige Farcer, og Lystspil kunne de ogsaa med Rette kaldes. Man spiller dem fortræffeligt. Mange
15 dolere over at Skuepladsen for meget nedværdiges til et Vaudeville-theater; men det kan Hostrup ikke for. Det er et elskværdigt beskedent Menneske. Han har besøgt mig, han fandt det Uret at man ikke spillede min Robinson i England, Trillingbrødrene, den lille Skuespiller Garrick i Frankrig og Freias Alter. Da han kom hjem,
20 sendte han mig et smukt Exemplar af sit Eventyr paa Fodreise, hvori han havde skrevet: »Til Lystspildigteren Oehlenschläger, fra en Lærling«.

Her see vi Følgerne af at lade sine Breve ligge fra een Tid til en anden, uden at læse, hvad man i Forveien har skrevet. Jeg begyndte
25 Brevet i Søndags og ender det først idag Løvedag, da det i Søndags var for silde at faae det afsted. Derfor maa I nu døie den Hostrupske Historie to Gange, uden at raabe: »Bis!«

Nu komme vi til den stakkels ulykkelige D a h l , som er g a l , og som – efter at have opgivet sin Boghandel – i det mindste for en Tid,
30 kommer trækkende med sin Kone, for at sælge hendes uhyre Talent

i Europa til den høistbydende. Men alle hans sangvinske Forhaabninger smelte, som nyfalden Tøsnee.

Først viste han mig uhyre Tilbud fra St Petersborg - kun med den Clausul, at man ikke s t r a x , ikke endnu kunde indlade sig. Hun skulde da lade sig høre her, for at Rygtet om hendes Bravour 5 kunde lyde over Østersøen til Rusland. etc. Men - man kunde neppe høre hende her i Theatret; da hendes Stemme, skiøndt smuk, klar, bøielig og af en god Skole, er for svag. Dette er den første store Mangel; dernæst er hun alt nu for gammel til at b e g y n d e , hendes fremmede Accent skader hende, hun har ingen Ild, ingen Følelse, 10 intet Skuespillerindetalent, og ingen sand Smag. Thi at hun behænger den moderne italienske Musik med flere Berlokker og Kru-seduller, som den allerede har for mange af, kan ikke kaldes Smag. Skiøndt hun ikke er hæslig, endogsaa ret smuk, saa har hendes Ansigt og store Øine intet behageligt Udtryk. Publikum kunde heller 15 ikke lide hende, og hun fik uagtet alle kunstige Triller og Roulader næsten intet Bifald. Hvorledes den stakkels Dahl herved er tilmode, veed jeg ikke. Han har i et par Maaneder ikke været hos mig, da han vel ahner at han hos mig intet Medhold vil faae i at rive Jenny Lind ned, som en daarlig Sangerinde, der paa en skammelig Maa- 20 de fordunkler hans Kone. Det skulde ikke undre mig - hvis han fremturer saaledes, at stakkels Dahl kom paa Bistrup. Dog trøster jeg mig ved, at han til virkelig Galskab mangler den fornødne Con-seqvents og Energie.

Dronning Margareta har man godt givet igien. Mad Nielsen og 25 Nielsen (Viggo Moltke) vare fortræffelige. Mad Winsløw (:Ragnhild) meget bedre end vi havde troet, og Lise Holst spillede sin Ingeborg nydeligt og rørende, uagtet hun gjerne kunde faaet en Datter i den Mellemtid fra Stykket sidst blev spillet til nu (1 4 A a r) som, for Alderens Skyld, bedre havde passet til Rollen. Nu skeete der en 30

Standning med Opførelsen, da Holst, (: Ivar Lykke) er gaaet med Armeen som Maaned sleutenant, for at prøve sin Lykke. Han skulde faae en Ulykke for, at han render fra sin Pligt, som Skuespiller, fra et stort Repertoire, der ved hans Fraværelse kommer reent i Forvirring, for at gjøre, hvad ethvert ungt Menneske kan, som har Lyst til at tage en Bøsse paa Nakken. Men »Frihed: min Slot« som Loke siger i Baldurs Død – her kan man nu gjøre hvad man vil, og ved Theatret har man længe kunnet lade være alt hvad man vilde. Bournonville har nylig skrevet en Bog derom; han har Ret i det Meeste; vor Theaterdirection er under al Kritik. Og dog bedrer en Deel sig deraf med hver Dag, jeg mener Adler, som lidt efter lidt begynder at bruge sine Arme igien. Han kan allerede meget godt snuse Tobak med egne Fingre og tage Skeen i en anden Haand (: jeg mener: sin egen). Withusen troer han kan komme sig igien, og det glæder Familien usigeligt, men Theatret vil dog neppe være hjulpen med hans fuldkomneste Restitution. Der skal meer end Arme til. Collin løber, saa det er en Lyst, roer frem med Armene, saa stærk som han roede paa en Galei, men – Theaterskibet kommer derfor ikke videre.

For nogle Dage siden var en Dr: Leo hos mig, en Tydsker, Redacteur af »Der nordische Telegraph«. Vi taled med hinanden om Muligheden at faae mine tydske Arbeider fra Max i Breslau, for at Lorck i Leipzig kunde blive Forlægger. Det er skammeligt som Max har behandlet mig. I 10 Aar har han aldeles intet gjort for at afsætte de sidste 1000 Expl af mine Værker. Han er riig og bryder sig om ingenting. Han paastaaer han har en 400 Expl endnu. De ligger paa Loftet og ingen i Tydskland veed at han har dem. Naar Enkelte forlanger dem tilsendt, skeer det ikke. Og dog er han Herre over min Egendom, saalænge det sidste Oplag endnu ikke er ud-

30 solgt.

Leo fortæller at den danske Literatur paa ingen Maade er forsmaaet i Tydskland; at det tvertimod lader, som om de senere krigerske Begivenheder havde aabnet Manges Øine.

Grev Moltkes har havt Soireer hele Vinteren, hvortil jeg var indbudt; jeg holder ikke af sildige Aftenselskaber, men var der dog forleden den sidste Gang, og saae, langt borte i Sværmen, den franske General Faboier, som jeg dog ikke ret kunde kiende.

Jeg har i denne Vinter holdt Forelæsninger over endeel af mine egne Tragødier, for et talrigt Auditorium, paa Slutningen meest af Damer. Correggio var det sidste Stykke, jeg læste over; nu er jeg fritil næste Januar, Gud ske Lov.

Jeg har i de senere Tider læst meget forskellige Ting: »Strauss's Fremstilling af den christlige Troeslære, Vaillants Reiser i Afrika, Dickens Eventyr, Auerbachs Schwäbische Dorfgeschichten«. Noget af Lamartines Rafael, men den var mig for sentimental, derimod læser jeg nu med stor Fornøielse hans Confidences. Jeg kan ikke nyde ham som Poet, men derimod er han mig kjær naar han har noget historisk at holde sig til. Af Jean Paul læser jeg i disse Dage: Katzenbergers fortræffelige Badereise. Du vil, kiære Maria, at jeg skal sige Dig noget om Jean Paul? Læs min »Wunderbaum« i mine tydske Digte; der finder Du min Troesbekiendelse om ham.

Og nu Fa[r]vel I kiære gode Børn! Hils mine velsignede Børdren og skriv mig snart om dem. Maria er en fortræffelig Genremalerinde, hvad dette angaar.

Frederike Bremer er her i Vinter; det en god kiærlig Siæl. Jeg har ofte maattet forelæse hende Noget af mine Sager.

Johannes, Francisca og William hilse mange Gange, og de bedste Hilsener for Eders Lykke og Glæde sender

Eders kiærlige Fader

A. Oehlschläger.

2370. *Fra P.L. Møller.*

Leipzig d. 27 Marts. [1849] Adresse Boghandler C.B. Lorck.

Høistærede Hr. Conferentsraad Oehlenschläger!

I et Aar og 2 Maaneder har jeg nu – nødtvungen – levet på tydsk
5 Grund. Nødtvungen; thi af circa 1000 Rbdr, som jeg havde staaen-
de hos min Broder og en anden Mand, for paa min Reise efterhaan-
den at remittere mig, har jeg til Dato ikke kundet erholde en Skil-
ling. Det er vel nærmest Krigen som er Skyld deri, og efter Sigende
skal min Broder nok være nødt til at opgive sit Bo. – Da jeg ikke vil-
10 de komme hjem med uforrettet Sag, har jeg efter at de Par 100 Da-
ler, jeg havde medtaget, vare slupen op, maattet hugge mig igjen-
nem, ved at skrive lidt, senest for den Nord. Telegraph, og, som De
vil see, skriver jeg nu ganske taaleligt Tydsk. Jeg har her i Leipzig,
foruden Politiken, studeret noget Gammel-Tydsk, og begyndt at
15 oversætte Noget af det interressante, og længe ubekjændte »Lied
von Gudrun« hvoraf jeg længer hen[n]e skal indsende en Prøve.
Jeg har dernæst realiseret Noget af det, der ofte har været Gjen-
stand for vore Samtaler, at bidrage til den vigtige og upartiske Op-
fattelse i Tydskland af Deres Værker og store Betydning som Digter.
20 Foruden de Actstykker, jeg indlagt oversender Dem, har jeg ifjor, i
de Hamborgske »Litterar. u. Kritische Blätter der Börsenhalle«, i
Anledning af Göthes Faust, omtalt Deres Aladdin, og viist, hvorle-
des den i d r a m a t i s k Henseende bærer Fortrinet for Göthes me-
re didactisk-philosophiske Digt. Det samme findes paa Dansk i et af
25 mine Breve i Kjøbenhavnsposten. Desuden har jeg iaar, til Röt-
sches dramatische Jahrbücher (i Berlin) sendt en Afhandling
»Der dramatische Geist im Norden«, hvor jeg har henholdt mig ale-
ne til Holberg og Dem, og udviklet den Ret, hvormed vi Nordboere
ere stolte af at besidde to saadanne Dramatikere. Den bliver formo-
30 dentlig trykt i Aprilheftet. Jeg har, som De vil kunne slutte, gjort en

Deel Bekjendtskaber, og kan ved mine Forbindelser faae Adgang til ethvert agtet tydsk Organ. Saa vidt er Alt nu meget godt. Men Honoraret, naar man faaer Noget i Tydskland, er daarligt; jeg er kommet i en Deel Gjæld, og jeg behøver ikke at sige, hvormeget Aandens Virksomhed lammes, naar man mangler til Livsophold. Et Værk, bestaaende af Bidrag til en Udsigt over hele den danske Litteratur, har jeg paabegyndt, men Lork, som skulde forlægge alt, har ikke Penge, og vil have det udsat til næste Aar, hvis Tiderne da bliver bedre. Af Udenrigsministeriet har jeg i disse Dage foreløbig for et Fjerdingaar, erholdt 150 Rbdr. for at reise om og paavirke den tydske Presse. (Dog dette beder jeg Dem ei at omtale). Hermed vil jeg imidlertid dog ikke komme videre end til at betale min Gjæld og bringe min Garderobe i Orden. – Skulde De nu ikke, gode Hr Conferentsraad, De som altid har været mig en ædel, faderlig Ven, af Universitetet (Communitetskassen er jo rig) kunne udvirke mig en passende Hjelp til fremdeles at leve anstændigt i Udlandet, og navnlig virke for den danske Litteratures Anerkjendelse i Tydskland? Jeg er vis paa, at Sibbern og Ørsted gjerne ville medvirke dertil. Ogsaa Abrahams troer jeg, gjør hvad han kan. – Hvis det skeer, da bedes Pengene betalte til Lose & Delbanco,

Med bestandig Høiagtelse og Hengivenhed

Deres P.L. Møller.

Hvor inderlig jeg har glædet mig ved Regnar Lodbrog, behøver jeg [ei] at sige Dem, jeg haaber De vil see det af Artiklen. Kjartan og Gudrun og »Digtekunsten« har jeg endnu ikke her faaet at læse. Den første har jeg dog alt hjemme hørt forelæse. Artiklen om Amleth er skrevet i Januar, men Hr Brockhaus har først nu havt Plads til at optage den.

2372. *Fra Paul de Coninck.*

Bordeaux den 17te April 1849

Kjøbmanden er nu færdig, efter at have skreven den forestaaende tørre Forretningsformular, men den halvstuderede Røver, der for 28 Aar siden kunde sige Dem:

5 »Fra jeg kunde løfte Bog i Haand

var jeg fortrolig med Din Digteraand«

kan ei lade Brevet gaae bort uden at tilføie et Par Linier – ; slet og ret maae det være og uden al Frygt, thi er det end en Oehlenschläger jeg skriver til, skal det dog ei lade mig forstumme. Det vilde væ-

10 re slet og svare til den nedladende Venlighed, De stedse har viist mig. Jeg erindrer at det vakte nogen Interesse hos Dem, at jeg sk i ø n d t K j ø b m a n d , havde Sands for det Høiere; men hvem har skjønnere og liberalere end De anerkjendt, at Kunstsands kan trænge ind i enhver Stilling, hvor der kun findes noget sandt Men-

15 neskeligt med lidt Hjerte og Følelse. Kjøbmanden i Frankrig er endnu den samme Oehlenschlägerianer som han var det i Hjemmet, for 40 Aar siden, i Drengaaarene og vil De have et Beviis derpaa, saa kan det maaskee som et curiosum interessere Dem, naar jeg siger Dem, at en Mand som Erslew ei forsmaaer litteraire Noti-

20 cer til Artiklen Oehlenschläger, i det Danske Forfatter-Lexicon, fra Viinhandleren i Bordeaux, der hændelsesviis havde en saadan Samling med sig under sit seneste Ophold i Kjøbenhavn; – at gjøre mig til heraf er kun at anerkjende hvad min Aands Udvikling, fra Barndommen af, skylder Dem, elskelige store Digter og for den

25 Nydelse, Forelæsningen af Regner Lodbrok og Digterkunsten vakte hos mig maae jeg endnu ret meget takke Dem – disse Digte venter jeg daglig med en Reisende.

Der kunde maaskee endnu være Noget at føie til vor Handelsforretning, til nærmere Oplysning for den i *Geschäfterne* ei

30 Indviede, men da jeg formoder at De desangaaende henvender

Dem til En der er det, kan min Bemærkning indskrænke sig til, at det vedlagte Connossement maatte tilstilles denne Person, der som Ihændehaver at dette endosserede Document er berettiget til at for-
 dre Udleveringen af det Oxehoved det paaberaaber; i Handelsspro-
 get har man Mærker for Varerne og da Mærket DSD skal betyde 5
 Danmarks store Digter, saa kan I n g e n afdisputere Dem at det er
 Deres Mærke.

Vil Gud det, saa haaber jeg endnu i Sommer at kunne besøge Dem paa Frederiksberg; thi Krigen vil vel til den Tid være til Ende; mit danske Hjerte har blødt ved Efterretningen om Begivenheden 10
 i Eckernförde Havn, men en Seier kan Fjenden ei rose sig af. Det trøster mig at tænke, at det er en Tilskikkelse der er kommen fra Gud og som vort Overmod maaskee har fremkaldt; thi at den sam-
 me Styrelse vil give vor gode og retfærdige Sag Fremgang er min fa-
 ste Tro; men glemmes maae det ei at Hjelpen overfra er Hovedsa- 15
 gen og saa sindige som end mine kjære Landsmænd ere, kan det vel ei være Andet, end at Noget af Friehedsrusens Hovmod er trængt ind ogsaa til os. Her gaaer det bestandig op og ned og vel er det, at det atter gaaer lidt op, da Regjeringen temmelig lang Tid var paa
 Gaden, men desværre vil reactionen atter bringe Gyngen for høit til 20
 Veirs; Folkets Yngling Lamartine har aldeles tabt sig og Guizot vil rimeligviis blive valgt til Deputeret; det er alt en stor Forandring, men Noget Godt vil dog udgaae af Forsøget med Republikken og nu Faren er overstaet for en almindelig Opløsning er det interes-
 sant at følge Begivenhederne og de Experimenter som excentriske 25
 Philantroper foretage. I denne Deel af Frankrig giver man sig ud for at være Girondister, men Racen er udartet og den Fred man arbejder for grunder sig mere paa en velforstaet Omsorg for de ma-
 terielle Interesser end paa principes der have et høiere Maal i Sigte.

Jeg beder Herr Conferentsraaden bevare mig en kjerlig Plads i 30

Deres Erindring og ligeledes at forebringe min Hilsen til Deres Søn; min Beundring for Dem kan jeg bedre føle end udtale og min Erkjendtlighed for Deres Velvillie vil stedse gjøre mig

Deres meget forbundne

P.E. de Coninck.

5

2377. *Til P.L. Møller.*

Kiøbenhavn d: 17 April 1849

Kiæreste Møller!

Jeg har med Glæde læst Deres Afhandlinger over mine Værker, og det vil vist være ikke blot til Ære, men ogsaa til Nytte at de saa
 10 vel, saa aandfuldt og grundigt ere omtalte. Siden Wienerne skreve Noget om mig i deres Blade, har jeg intet læst saa Hæderligt; men Wienernes Ord trængte ikke til Nordtydskland. Jeg vilde ønske, De ogsaa havde læst Digtekunsten, og vilde gierne sende Dem den, med Mere (Pragtudgaven af mine Tragödier, naar den er færdig).
 15 Dette krigeriske Øjeblik maa vi vel først overstaae. Gud give Danmark Lykke og Ære! -

Men nu i en Hast til Deres egne Sager: Jeg har strax talt med Ørsted og Sibbern derom; men vi mene alle, at - hvis Sagen lader sig gjøre, som vi ikke vide - maa det begynde med en Ansøgning fra
 20 Dem til C o n s i s t o r i u m , hvilken da Sibbern, Ørsted og jeg - og Abrahams med ville paategne med Anbefaling. Communitetet har store Udgifter af Krigskatten og Kornpriserne staae lavt, men en Assessor Schmidt, som er død i disse Dage, har testamenteret Universitetet sin hele store Formue. Muligheden til Hielp for Dem
 25 er der altsaa, og paa Deres gode Venners Bistand skal det ikke mangle - men dermed er endnu ikke Tingen afgjort. I Deres Ansøgning maa De især fremhæve Deres »Udsigt over hele den danske

Litteratur», som De i disse besværlige Tider intet ordentligt Honorar kan faae for. De maa ogsaa (: med Skaansel naturligviis) omtale Deres Broders Uheld, hvorved De mistede Deres Stipendium.

Skynd Dem nu, at sende os denne Ansøgning jo før jo heller. Endnu engang tusind Tak for Deres kiærlige Anerkiendelse. Farvel. 5
Gud holde sin Haand over Danmark!

Deres Ven
A. Oehlenschläger.

2385. *Fra P.L. Møller.*

Leipzig d. 24 Mai 1849.

Høivelbaarne Hr. Conferentsraad!

10

Ædle, faderlige Ven!

Hjertelig Tak for Deres venlige Brev og de deri aabnede glædelige Udsigter. Hermed sender jeg altsaa Ansøgningen, som jeg ønsker maa komme i en god Stund. At De har fundet Dem tilfreds med mine Artikler, har ret inderlig glædet mig. Efterhaanden som 15
man mærker lidt fast Fod paa tydsk Grund, kan man ogsaa udtale sig udførligere og mere uforbeholden. De skriver bedste Hr. Conferentsraad, at Wienernes Ord ikke trænge til Nordtydskland. Det er sandt, og det har ogsaa ret glædet mig, at de mange Sydtydskere, som jeg har gjort Bekjendtskab med, alle i høi Grad skatte og kjende 20
Deres Værker. Flere har jeg truffet, som have seet Dem ved Deres sidste Ophold i Wien, og tale derom med Glæde og Begeistring. Men jeg maa ogsaa bemærke, at det, der udtales i Nordtydskland, meget hurtig forplanter sig til Wien. Mine Artikler om dansk Litteratur i »Telegraphen« synes at vække Opmærksomhed. Det i Øster- 25
rig meest udbredte Blad, »Wiener Zeitung«, har saaledes strax, uden nogen Anmodning fra min Side, optrykt i sine litterære Bilag,

flere af mine Artikler, deriblandt ogsaa den om R e g n a r L o d -
b r o k , hvad jeg haaber vil være Dem kjær.

Naar man først havde denne Revolutions og Krigstid overstaaet,
vilde der ogsaa aabne sig bedre Udsigter for Boghandelen, navnlig
5 turde der da maaskee vise sig nye Interesse for hvad der kommer
fra Danmark.

Foreløbig maa jeg, for at fortjene min Understøttelse af Uden-
rigsministeriet, anvende min meeste Tid til politiske Artikler i
dansk Interesse, som naturligvis ifølge Krigen, finde vanskeligere
10 Optagelse i tydske Blade. Men til Efteraaret ville vi dog vel have
Fred eller Vaabenstilstand.

Skiøndt jeg saaledes først, naar en saadan indtræder, vil kunne
arbeide med Kraft paa den danske Litteratur, vilde det dog da jeg
desuden maa reise meget omkring i Tydskland, naturligvis være
15 høist ønskeligt, om jeg maatte faae et gunstigt Svar paa Ansøgning-
gen, hvilket jo vilde opmuntre mig til fordoblet Virksomhed.
Summens Størrelse tør jeg ikke selv omtale, men overlader det til
Dem og de øvrige gode Herrer, som i saa Henseende ville vise mig
Gunst og Tillid og vedføie min Ansøgning deres Anbefaling. Na-
20 turligviis vilde jeg gjerne være i Stand til at opholde mig 4-5 Vinter-
maaneder i Paris, da kunde jeg have Alt færdigt og strax i Foraaret
begynde Trykningen i Tydskland. Færdig hermed, kunde jeg da
med Tilfredshed vende tilbage til Fædrelandet. At see Italien, maa
jeg vel af Mangel paa Penge, og under den herskende politisk uroli-
25 ge Tilstand, for denne Gang opgive.

Deres bestandig hengivne

P.L. Møller.

2388. *Til Bernh. v. Beskow.*

Fasangaarden d: 1 Juni 1849.

Min elskede Broder!

Andersen er reist til Sverrig; han havde lovet at medtage Brev og et Par Bøger til Dig; men jeg er bange for, jeg har misforstaaet ham; han har nok ventet, jeg skulde sende ham Brevet, og da det ikke skeete, er han reist. Jeg skynder mig nu blot med to Ord at sige Dig, at vi vente Dig med aabne Arme paa Fasangaarden i Sommer. Med Guds Hielp faae vi vel snart Fred. Men - hvordan det gaaer, paa Siælland er ingen Krig, paa Fasangaarden er Ro. Trofast Venskab og den skønne danske Natur venter Dig og Din yndige Hustru jo før, jo heller.

Din trofaste Ven
A. Oehlenschläger.

2389. *Fra Bernh. v. Beskow.*

[Efter 1/6 1849]

Älskade Broder!

15

Det war en stor glädje för min hustru och mig, att åter få mottaga några rader af Din wänliga hand. Särskilt få vi tacka för inbjudningen till Fasane-gården. På Guds makt hoppas vi, att detta år åtminstone få begagna oss deraf, ehuru det ej torde kunna ske förrän sednare på Sommaren, det vill säga i slutet af Juli eller början af Augusti. Jag hoppas, att denna tid icke är för Dig oläglig. Hellst hade vi kommit tidigare, men det låter sig icke göra, dels för mina tjenstgörömål, dels för den brunns-drickning, hwarmed min hustru skall börja.

Andersen är här, sedan början af Pingst, och synes finna sig wäl. Han är särdeles omtyckt i alla kretsar. Jag war med honom för några dagar sedan till Upsala, der han äfwen blef mycket wäl emotta-

gen. På Måndag reser han till Dalarne, derifrån till Kinnekulle, etc. och torde wäl ej förrän i Augusti återvända till Danmark.

Här omtales ett Danskt poëm, kalladt »Runer till Oscars saga«, som jeg dock ännu ej fått se. Känner Du författaren? Och hurudant
5 är poëmet? –

Min hustru ber om sina hjertliga helsningar, hwarmed jag äfwen förenar mina till Johannes och William. Den gode Hauch har nyli- gen sändt sin wackra Dig[t] S ø s t r e n e på Kinnekulle. Helsa honom med många tacksägelse och säg, att det för H.M.
10 Konungen bestämda exemplar blifwit framlemnadt, och att Hans Majt deröfver förklarar sitt särdeles wälbehag. Jag skall särskilt tillskrifwa Hauch derom, men jag hinner ej i dag, hwarför jag ber Dig hafwa godheten att på förhand meddela detta.

Lef wäl! Mätte vi få träffas på Fasane-gården!

15

Din trofaste vän

Bernh. v. Beskow.

2390. Til F.L. Mynster.

d. 2 Juni 1849.

Det giør mig ondt, at en Yttring om en høi Aand, der staaer saa langt borte i Tiden, at man skulde troe, Talen om den ikke kunde
20 krænke nogen Personlighed, har givet Anledning til at saare Hiertet paa en Søn af een af mine kiæreste Venner. Jeg kan kun sige til mit Forsvar: Jeg agter høit og elsker den Aand, det poetiske Sving, den Nationalcolorit, den Følelse for Dyd og Uskyldighed og ikke siden den tragiske Pathos, som findes i de o s s i a n s k e Sange; men jeg
25 kan endnu ikke fragaae min Mening om deres altfor store Monotonie, da de ere uden episke Begivenheder og uden den Forskiæl af Characterer, der kun kan tegnes i digteriske Opfindelser af for-

skiællige interessante Forhold, som selv Heltelivet har, som Poesien ikke kan undvære, som fængsler Phantasien, rører Siælen. I andre gamle episke Sange, i den græske Homer, i den nordiske Mythologie, i de bedste Skildringer i Niebelungenlied, finde vi dem. Holde vi os til den høie Stemning, den ædle Tone, de enkelte store, men bestandig gientagne Situationer – saa kan Ossian ikke være bedre. 5 Det var intet Under, at han vakte Beundring, da han for en 70 Aar siden blev bekjendt i Tydskland; at han virkede stærkt paa Klopstock, Fr. Stollberg og andre ligesindede Aander. Selv den meget fra ham forskiellige Goethe fandt sin Fordel, som ung Digter, ved at la- 10 de nogle skiønne Steder af den Ossianske Sang forstærke hans Werther.

Hvad Deres Oversættelse angaaer, saa finder jeg Sproget deri ædelt og reent, Versene og Rimene gode men jeg tilstaaer at den ottefodede græske Trochæ, som De (ligesom jeg i Aladdin og paa flere 15 Steder i mine Digte) har rimet, uagtet det raske og ilende i Tanken, ikke vilde hue mig, hvis det fortsattes bestandig. Den ilende Følelse er ikke den fremherskende i Ossian. Der er mere en vis drømmende Ordknaphed ofte, der sympathiserer med Stedets Stilhed, med Sangerens Eensomhed. Skiøndt Macpherson vist ikke uden Grund 20 beskyldes for at have moderniseret for meget og maaskee giort de celtiske Helteoptrin for blødsentimentale efter en nyere Smag, er der dog i hans Sprog, skiøndt det blot er Prosa, en Sammentrængthed, Kraft og ofte tragisk Korthed, som gjør sin Virksomhed.

Min Beundring og Hyld[n]ing af den høie poetiske Tone i Ossi- 25 an har jeg i Hagbarth og Signe viist, ved at lade den gamle Skiald Halloge, »der saalænge var i Skotland« syngte en Sang, der næsten bestaaer af lutter Ossianske Billeder. »Du som din Bolig har imellem Skiolde«.

De seer nu heraf, kiære Mynster at det hverken er Ubekjendt- 30

skab, Glemsomhed eller Letsind, der har bevæget mig til min Mening; men ærlig Overbeviisning, som meget godt lader sig forene med Høiagtelse og Kiærlighed for den celtiske Heltebarde.

Venskabeligst

A. Oehlschläger.

5

2395. *Til Marie Konow.*

Fasangaarden d: 17 Juli 1849.

Søde, velsignede Maria!

Du har Ret derudi, at det var skammeligst af mig sidst, at spise Dig af med det Par Linier i Johannes's Brev. Du kunde have tilsyneladende Ret til, a t t e r at klage, fordi Du a t t e r har maattet vente paa Svar n o g e t længe. Til min Undskyldning vil jeg kun sige: Jeg sidder igien om Formiddagen og skriver paa den forøgede Udgave af mit Liv og Levnet; som jeg alt begyndte i Sommeren 1838, da vi boede sammen paa Frederiksbergslot, i de Værelser, som nu
15 H a u c h s beboer. Der gik mange Aar hen, og mit Liv og Levnet standsede; (: det vil sige i Beskrivelsen) - nu har jeg taget det fat igien. Thi lod jeg reent være at skrive meer, saa vilde jeg ufeilbarlig døe fra det, om jeg ogsaa levede nok saa længe. Skiøndt jeg nu kun har i sinde at behandle den sidste Deel f r a g m e n t a r i s k , saa er
20 der dog Meget jeg endnu har Lyst til at fortælle og beskrive nøiere. Jeg er kommen til den Baggenseske Periode, og den anden Udenlandsreise (: der bliver et Udtog af den udgivne)[.]

Men nu vil vi giøre et Spring i Historien, fra 1817 til 1849 1/2; og berette Dig hvad der er hændet mig siden jeg skrev sidst. Først og
25 fremmest maa jeg takke Dig for det delilige Tøffeltoi og de ikke mindre velmagende Sild, som jeg fik til min G e b u r t s d a g for tre Uger siden. Det vil sige: Skipperen havde været saalænge under-

veis; hvilket beviser hvilken Afstand der er mellem Bergen og Kiøbenhavn. Francisca var her i dette Øieblik, og bad mig om at takke Dig »uhyre« for Sildene. (Læs for Gud i Himmels Skyld ikke: »Dig Uhyre!«)[.]

I denne Mellemtid er jeg rigtignok voxet fra Tøflerne; jeg mener 5 da jeg havde Podaga; men nu er jeg ikke blot standset i Væxten; men Fødderne have faaet deres sædvanlige Størrelse, eller coquet sagt: Smaahed; skiøndt jeg ikke nægter at mange Andres Føder have en langt misundelsesværdigere Smaalighed. I denne Sommerkulde kunde min venstre Fod slet ikke holde det ud. Først syntes mig 10 ikke det gik an at fyre i Kakkelovnen midt om Sommeren, men da det blev værre og værre, beed vi Hovedet af al Skam, og endnu den 5 J u l i , lagde jeg lidt i Kakkelovnen, i det »danske Grækenland« men Du behøver ikke at sige det igien til Konow. Nu er det deilig Veir, og vi spise Jordbær, Ærter, Blomkaal og Kirsebær saa det 15 staaer efter. Asparges er desværre forbi! Det er en besynderlig Tid vi leve i. Krigen er nu Gud være lovet ogsaa forbi, og vi haabe denne Vaabenstilstand vil bære bedre Frugter end den forrige. Af de tydske Aviser vil Du formodenlig have læst, at de Danske, ophidsede af »Brændeviin med Peber« i »have slaaet Tydskerne, saa de fik 20 en evig Ulykke[*o*]. Dette er ganske sandt, naar man tager Udtrykket metaphorisk (: som Walter siger i Sovedrikken) thi Brændevinet var Slesvigholsternes Uforskammethed og Peberet deres Løgne; og saa kan man ikke fortænke de ærlige Danske, at de bleve hede i Hovedet, og at de stak disse med » B a g e n e t e n « som vore Bøn- 25 derkarle kalde det; altsammen i Muntherhed og Glæde: »Hurr - a!«

At vi skulde miste den ædle R y e var en Sorg midt i vor Glæde, og vi glemme ikke, at denne herlige Helt var Broderlandet Norges Søn. Vi ere overbeviiste om, at vore trofaste Fieldbrødre hierteligt have deeltaget i vor Skiæbne, og at mange herlige Mænd og Ynglin- 30

ger gjerne havde været med og hiulpet os. Da dette nu ikke kunde skee saa føiede Asathor det saaledes, at Norge sendte sin »Stedfortræder« i den herlige Rye. Og saaledes var Norge ogsaa med. Men mange tapre Helte kæmpede som Rye! Saalænge Saga tegner Be-
 5 drifter med sin Griffel, vil denne Seir gjøre Danmark Ære, thi de gamle Vikinger og Normanner stormede ikke bedre til Seir i deres bedste Kraft, end de danske Soldater, da de ilede giennem Kugle-
 regnen, som giennem et let Sneefog, for at indtage de fiendtlige Batterier. Gud velsigne dem som faldt og gik til deres Brødre fra
 10 2^{den} April 1801. Vi synge som dengang:

»Ja med Takkesang vi møde;
 Thi det var for os I døde.
 Tak for Eders Heltemod!
 Tak for hver en Draabe Blod!

15 Tak, I dyrebare Siæle!
 Evigt er Jert Eftermæle.«

En morsom Anecdote, som viser Folkestemningen, vil jeg fortælle i denne Anledning. Der er en Slagtersvend i Kiøbenhavn, som skal være et af Naturen meget begavet Menneske. Naar han om
 20 Formiddagen har slagtet, pynter han sig om Eftermiddagen og er gentleman. Han møder en af sine Bekjendtere med en af de moderne lette runde graa Hatte. »Hør, – siger han – den Hat er gal, den mangler Modebulen; men den kan Du let faae hos den Hattemager der boer henne; men vogt Dig dog for at faae een af de dyreste«. –
 25 »Hvorledes det?« spørger Vennen. »Jo – svarede Slagteren – Jeg var just igaar derinde, da kom der en Tydsker der kiøbte en Hat, og da han satte den paa, slog Hattemageren ham i Panden, hvoraf Hatten fik en Bule. Hvad Diævlen er det? raabte Tydskeren? – »Det er Modebulen; den koster 2 r 8 sk«. »Satan i Vold, raabte Tydskeren, skal
 30 jeg betale 2 r 8 sk fordi I slaer mig i Panden?« Ja, svarede Hattema-

geren, De kan ogsaa gierne faae een til 1 r, men saa ligger De paa R.... ved det«.

Adler kommer sig meer og meer. Han kan nu bevæge sine Arme saa godt igien, at han kan spise selv og spille Lhombre, skiøndt det gaaer langsomt. 5

Forleden var den lille Sophie ude hos os, da Adlers var her; hun behagede os alle, og spiller allerede meget smukt paa Pianoforte. Jeg har ikke talt med Moderen siden hun gjorde mig den Proposition, hvorom Johannes har skrevet Dig til; jeg har heller ikke talt med Sophie endnu derom. Saameget er viist, at hun tilbeder Dig, 10 og vilde vist være meget lykkelig ved at gjøre Dig et Besøg. Lad os nu see Tiden an. Til Mikkelsdag skal hun confirmeres, hun gaaer til Præsten, som ogsaa er fornøiet med hende.

Saasnart Pragtexemplaret af mine Tragødier ere alle trykte (: det sidste Bind udkommer snart) skal jeg sende Dig det. Kiartan og 15 Gudrun mangler ogsaa endnu i Godtkiøbsudgaven. Jeg har sendt Claus til Byen, for at hente en »Regnar Lodbrok« og en »Digtekunsten« til Dig. Det er skammeligt, at Du endnu ikke har dem. Vi ville pakke dem ind til Dampskibet paa Søndag.

Jeg har i den senere Tid læst Lamartines »Confidences« hvori der 20 er meget Godt, men Enden er afsnuppet. Hans Raphael er for sentimental. For at faae nogen kraftig Kost ovenpaa læste jeg Jean Pauls »Katzenbergers Badereise« igien; som er herlig. Og hans »Siebenkäs« der uagtet alle Extravagencer og kiedsommelige, utydelige Digressioner er et Produkt af et ligesaa sieldent Genie, som 25 Hierte. Gid man blot kunde huske nogle af de herlige Tankesprog. Der falder mig et Par ind, som jeg læste igaar: »Die Hoffnung ist der Freude Morgenroth; die Erinnerung ihr Abendroth« »die Erde ist nur der Zimmerplatz, nicht die Baustelle der Menschen[«].

Jeg har nylig ogsaa læst Goethes »Natürliche Tochter«. Forskiellige Gange i mit Liv, havde jeg forgieves prøvet paa at arbeide mig derigiennem nu lykkedes det mig, med megen Overvindelse og Besværlighed. Ogsaa Schillers »Geisterseher« har jeg læst igien. Et
 5 Fragment, der halvt dreier sig om en Bedragers Laterna Magica og Electriseermaskine, deels om en ung Fyrstes spidsfindige Philosophemer. Derimod har jeg læst Maria Stuart igien, som er fortræffelig.

I Correcturer sidder jeg ofte til op over Ørerne. Høst gjør det ene
 10 Oplag efter det andet. Nu er f.Ex. af Kiartan og Gudrun, som blev først spillet i Vinter[,] gjort t r e d i e Oplag i de forskiellige Udga-
 ver. Det er mig kiært, han vinder ved det; j e g havde tabt ved at fortsætte Forlaget selv; og han udbreder mine Skrifter, saa de blive læst meget meer end før.

15 Jeg vilde ønske at jeg havde »Haarfagerske« »Damsen, Wolle og Carolus (: dog den sidste har vel endnu ikke Lærdom og Indsigt nok :) her i Frederiksberg Have, at see Svanerne seile i Kanalen med nydelige fine Svaneællinger; der krybe op under Moderens Vinger og stikke Næbbet ud, naar de ere trætte af at svømme. Rob har et Par
 20 Dage maattet gaae med Mundkurv paa, for ei at caressere Svanebørnene paa en altfor følelig Maade.

Den 16 Juli var det salig Sophias Fødselsdag. Jeg tog hendes Breve frem og læste deri, og i den Rochows Børneven, hvori der ligge Rosenblade fra vor tidligste Barndom. Men jeg tænkte ikke blot
 25 paa den Døde, men ønskede den kiære Fader paa Steen Held og Lykke paa hans Fødselsdag. »Nu haver jeg ikke mere Papir« og forbliver Eders kiærlige Fader

A. Oehlschläger.

2396. *Fra Bernh. v. Beskow.*

[o. 1/8 1849]

Älskade Broder!

Jeg har dröjt med tacksägelsen för Ditt sednaste bref, under förhoppning, att kunna med säkerhet angifva tidspunkten för vår ankomst till Ditt sköna Tusculum, dit Du så vänskapsfullt inbjudit oss. Ändteligen nalkas det mig förelagda Ordbokspensum sitt slut. Jag hoppas kunna aflemna det till Akademien vid sammankomsten den 7de Augusti och sätter mig, jemte min hustru, på Ångbåten den följande dagen, hwarefter vi hoppas inträffa i Götheborg den 10de, samt derifrån afgå med Ångbåten till Köpenhamn den 11te och inträffa på Fasanegården den 12te. Skulle, emot all förmodan, vi ej kunna följa med Ångbåten till Köpenhamn den 11te, så ämna vi resa med den följande. Det är, ty värr! bra sent, att företaga resan, och vi få alltför ko[r]t njuta af vistandet hos Dig och Din älskärda omgifning. Men n å g o t är dock bättre än i n t e t, och ett par veckor få vi dock vara dagligen tillsamman. Jag längtar högeligen efter denna vederquickelse, ty jag är aldeles uttröttad och mitt sinne nedtyngdt af det olycksaliga ordboks-arbetet. Dikten, vänskapen och den sköna naturen skola, som jag hoppas, foryngra mig. Aldeles fri blir jag, Gunås! icke, ty jag måste på Bibliotheket i Köpenhamn söka upp supplementerna till Ihres ordbok och göra deras bekantskap, men det blir blott på förmiddagarna och den öfriga dagen få vi dock vara tillsamman.

Min hustru helsar på det hjärtligaste och fägnar sig med mig åt glädjen, att snart få återse Dig och de Dina! Lef väl! Jag tänker blott på den 12te Augusti och på glädjen att få omfamna Dig

Din trofaste v[ä]n

Bernh. v. Beskow.

2398. *Fra Marie Konow.*

Steen den 23de Aug. 1849.

Endelig min søde Fader! er jeg da kommen saa vidt, at jeg har sat mig hen for at skrive til Dig, efter at have udsat det den ene Postdag efter den anden, først fordi jeg bestandig ventede, at der maatte
5 komme Brev fra Dig, og da det endelig kom maatte jeg endnu lade springe een Postdag over, fordi der jo bestandig kommer Forhindringer naar man skal skrive Breve. Du kan ikke troe søde Fader, hvor jeg længtes efter at faae Brev, thi det var over et Fjerdingaar siden at lille Falle havde skrevet sidst, for han behandler mig lidt lumpent paa det Kapitel, men det nytter nok ikke at formane den søde
10 Mand. Da der altsa »ikke er et Stykke Kride, saa vil jeg lade det være«. Gud skee Lov, Du lever bestandig saa vel paa den Smule Podagra nær, som forhindrer ethvert andet Ildebefindende. Vi leve her saa godt, som man kan det i dette nedrige Sommerveir, som
15 mere ligner Vinterveir, og som kun af og til afbrydes af nogle Dages godt Veir. Da det i Juli Maaned var faldet lidt i godt Veir, havde vi isinde at gjøre en Tour til Voss og Hardanger, der skal være saa deilig paa Voss, og der har jeg aldrig været. Børnene, i det Mindste Harald og Adam, skulde været med, Wollert resignerede med sin
20 sædvanlige Rolighed og Bon-sens, og vilde gjerne blive hjemme, da han fik Løfte om daglig at faae Jordbær og Kirsebær og andre gode Sager, saasom den unge Mand seer temmelig meget paa det Materielle. Onkel Jahn havde vi ogsaa proponeret at reise med, da han tillige kan gjøre Nytte som Barnepige, men der blev Intet af Touren,
25 thi først havde Konow D i n Sommerforkølelse, som han næsten et Par Maaneder har havt i en høi Grad, og siden kom her Sild, som blev fanget og hvor Konow maatte dirigere med Nøterne og bestemme det hele Arrangement. Silden gik da efter at have været her i 8 Dage, og efter at vi havde kastet 5 Nætter i Rad, uden dog at faae
30 nogen Mængde, og med den det gode Veir og Reiseplanen. Nu er

det for seent paa Aaret, og det er ogsaa temmeligt koldt, uagtet det dog nu lader til at ville blive bedre Veir, men om Natten kan man næsten ikke sove for Styrregn. – Vi have nu en Mængde Grønsager i vor Hauge, men Regnen ødelægger det næsten, og jeg maæ vade ud imellem høie Alléer af Blomkaal for i Sneseviis at skjære Hoveder af, der ellers vilde tage Skade. 5

Onkel Jahn er kommen herud i disse Dage og har allerede været i Activitet med at hjælpe Konow med at faa endeel nye Fiskesnører istand. Nu have vi deilige nye Snører med vore Navne paa og Børnene med, saagar Wolten, har de hver sit. Adam er en meget flink 10 Fisker og faaer altid flere Fisk end Harald, der altid siger at de napper i, men at de falde af paa Veien. Adams lille Gesicht er ikke saa galt naar han gloer og bider i Læben og rynker Øiebrynene naar han sidder og lurar paa Fisken og udbryder: Jo virkelig nappede det; og giver sig til at hale ind af alle Kræfter, ganske blussende af 15 Forventning. Vi vare for nyelig ude at fiske og da halede Damsen ogsaa ganske forfærdeligt paa Noget, der var forskrækkeligt tungt, men hans uhyre Forventning blev skuffet da han i det kritiske Øieblik, da vi alle skulde see hvad der nu kom for Noget, fik en stor Bunke Tang ind i Baaden. Han raillerede selv meget elskværdig 20 over den store Fisk, han havde faaet. Wolte skulde ogsaa prøve sin Lykke, men opgav det da det blæste og han ingen fik. Nu ere de alle ude at fiske i Aften, men jeg maatte bryde over tvert og blive hjemme og skrive. Det var da nylig Woltebarnets Bursdag og han er nu sine 4 Aar, man han er temmelig stor og staver nok saa brav. Han 25 er meget fornuftig og jeg beundrer altid hans Bon-sens, som virkelig characteriserer ham. Forresten er han en god Commercemager ligesom de Andre. Adam har nu begyndt saa smaat med at skrive to Bogstaver, og gjør sig undertiden frygtelig Umage saa han næsten mister Veiret af bare Dyd. Harald Stakkel maa nu holde lidt længe- 30

re her med sine Lepser, som Wolte kaldte dem, saaledes hedder nogle Kager som Bønderne laver. De drille Wolte fordi han altid gaaer og synger paa: Dengang jeg drog afsted min Pige vilde med, og siger »vilde Johanne med«.

5 Ingen af dem troer jeg destoværre har en Tone i Livet, med mindre det skulde være den lille Carl eller Calse, som de kalder ham, der har gjort Gjøgen og Averbønsene saa skuffendes efter, saa Bedstefader ikke kan troe det. Naar han seer mig vil han altid »skjære(r sløifes) Sauv« og begynder til den Ende paa den velbekjendte Melo-
10 die. Bemeldte lille Mand er virkelig temmelig sød, nu gaaer han rundt og holder sig ved Vægge, Stole og Borde, men ganske uden Assistance tør han ikke, uagtet Johanne klager over at han er saa »sjøitesløs« og ikke er forsigtig, saa han ofte falder. Naar han kommer ind i Stuen, peger han paa Busten og siger: dæ, førend man har
15 spurgt ham hvor Bedstefader er. Idag gav han sig ogsaa til at sige, Ah og kjæle for Dig. Gid han blot snart kunde gjøre det ved sin virkelige Kjød-bedstefader! Hesten rider han ogsaa paa med stor Glæde, og griber strax i Tømmen.

Det er virkelig nogle skikkelige gode Børn men lidt uciviliserede,
20 men det er dog Noget, som kommer tidsnok, jeg takker Gud for at de ikke ere blasé, som mange fiffige moderne Byebørn virkelig næsten ere. Men lidt mere ud ad paa Benene kunde Wolte jo rigtignok gjerne gaae uden Skade. Det er uhyre hvor de lægge Mærke til alle Talemaader hos Bønderne, og naar de ville, kunne de tale fuldkom-
25 men som dem. De sende Bedstefader en Mængde Hilsener.

Det moerede mig af Dit Brev at see, at vi havde læst flere af de samme Bøger paa samme Tid nemlig: Siebenkäs, Katzenbergers Badereise etc. Hesperus tog jeg ogsaa med, da jeg var begyndt med Jean Paul, saa faldt det mig forstaaeligere, end om jeg siden atter
30 skulde sætte mig ind i hans Maneer. Jeg har gjort mig Umage for

ikke at glemme de mangfoldige deilige Tankesprog, men destoværre glemmer man altfor mange. Jeg har læst Schillers *Leben af Schwab*, hvilket har interesseret mig meget, ved den Leilighed kunde jeg ikke bare mig for at læse de fleste af hans *Værker* igjennem og følge ham som de bleve til, der ere saa mange *Brudstykker af hans Brevvexel med Goethe*, som gav mig uhyre Lyst til at være saa cultiveret, at jeg kunde læse den Hele, men det tør jeg ikke tænke paa. Ved den Leilighed maatte jeg see at pille ud af *Dit Levnet*, hvad Du sagde om disse to Personer, ogsaa læse *Kapitelet om tragisk Poesie*, og beklage græsseligt, at der ikke var meget mere, og at ikke dine *Forelæsninger* vare trykte, Gud, hvilken *Commentar* at have til *Digterne*, man læste! Naar jeg faaer bare et lille *Fingerpeeg*, da kan jeg saa fuldkommen føle og forstaae det Hele, men det trænger jeg undertiden til. Ved denne Leilighed maatte jeg da atter gjøre en lille *Afstikker af mig og læse næsten alle Dine Trago[e]dier igjennem*, *Nordens Guder* kunde jeg heller ikke modstaae. Jeg læser flere *Gange om Dagen*, og er ikke rigtig tilmode, naar jeg ikke har min *Bog hos mig*, saa jeg saa at sige lever mere i den ideelle en[d] den virkelige *Verden*. Men af den sidste faaer man jo heller ikke synderligt her, og det skal dog smage ganske godt at nyde lidt af *Kjøbenhavns Herligheder*, naar jeg engang besøger Dig. Jeg længes meget efter *Ars poetica og Regnar*, den har jo rigtignok været hos *Boghandlerne*, men jeg synes jeg kunde ikke ret være bekjendt at sende efter dem hos dem. Jeg troede saamænd ikke, at det stakkels *Tøffel-tøi* var kommen nogensinde til Dig, og *Sildene* havde vi ikke [troet] vare at spise, da de vare saa gamle, bare det ikke var *Galanterie af den søde Francisca* at takke for dem. Hils hende endelig og siig, at næste Gang skriver jeg til hende, men i grunden er jo *Dine Breve* ogsaa til hende!

Her var nylig *Bispevisitats paa Fanø* hos vor *Provst*, og i den An-

ledning vare vi der 2 Dage efter hinanden tilligemed mange fra By-
 en. Stiftamtmand Hagerup bad mig venligt hilse Dig fra ham. Den
 gamle Provst har siden været meget syg, og der er ikke stort Haab
 om at han kommer sig. Det er første Gang at han er syg og er 78 1/2
 5 Aar, men han har været frygtelig uforsigtig. I Søndags vare vi hos
 Hesselbergs til hans Barns Daab, det var næsten 2 Aar siden jeg
 sidst var i Byen. Vi tilbragte en meget behagelig Dag i hans nydelige
 Huus.

Nu Farvel for denne Gang. Konow hilser kjærligt.

10 Glem ikke at hilse Johannes og Wille 100000000 Gange.

Siig Johannes hvis det kan fornøie ham at jeg ofte sidder og spil-
 ler og synger alle mulige Arier, Duetter Qvintetter og Chor til jeg
 er hæs som en Ravn, og at jeg er meget mere dydig med at indstu-
 dere Stemmerne end i gamle uartige dovne Dage, naar vi skjændtes
 15 derom. Jeg har reent glemt at udtale min Glæde over vores hæder-
 fulde Seir og over at Krigen nu med Guds Hjælp er tilende. Du kan
 troe her blev Glæde over Seieren!

2399. *Til Marie Konow.* Fasangaarden d: 3^{die} September 1849.

Søde, velsignede Maria!

20 Igaar fik jeg Dit herlige Brev og idag er det Din Fødselsdag og jeg
 tilbringer Morgenstunden alene med Dig. Gud give, jeg kunde til-
 bringe Dagen personlig med Dig; men det er nu ikke Skiebnsens »al-
 lernaadigste Resolution« som Brause siger, hvem vi skal høre i Af-
 ten. Det er glæder mig ret, at vi paa Din Fødselsdag skal see »Sove-
 25 drikken«; det Stykke, som Du saa gjerne læste i hos Bedstefader paa
 Frederiksberg, i Dine Barndomsaar, hvor det laa i Vindueskarmen.

Jeg har nu det samme Exemplar opstillet i mit lille Bibliothek mellem mine Reliquiebøger, med en lille Note foran. Det er nu 40 Aar siden jeg omdigtede dette Stykke med ungdommelig Munterhed og en halv Snees Aar derefter kom I k k e n ! Og nu skal det opføres paa Ikkens G e b u r t s d a g . »Var det ikke forfræskende det?« Ja ja, lille Maria! Vi lee ved slige Leiligheder for ei at græde over den lange Fraskillelse. Men vore Siæle ere ikke adskilte. Du har Ret! det var yndigt, at det faldt os ind, at læse de samme Bøger paa eengang. Du er jo ret en Læserinde! Og nu spiller Du ogsaa; det er jo exemplarisk. Jeg maa atter sende Dig nogen god Musik, naar jeg sender Dig Pragtexemplaret af mine nylig færdigtrykte Tragødier. 5 10

Med at faae Dig »Regnar Lodbrok« og »Digtekunsten« tilsendt, havde det sine store Vanskeligheder, og det var Aarsag i, at det sidste Brev saameget forsinkedes. Ved Grosserer Gottschalk have vi endelig faaet Bøgerne sendte, og jeg haaber Du har dem før dette Brev. 15

Nu skriver jeg paa mit Levnetsløb, der bliver meer end dobbelt saa stort, som første Udgave. Men ved denne Leilighed maa jeg gjøre Dig en Bøn. Dagbog eller Sligt, har jeg aldrig holdt, og min Hu-kommelse er en Lade, hvori der staae mange g a m l e Erindringer opstabilede, men hvad der er skeet i det sidste halvsnees Aar, husker jeg kun meget overfladiskt. Nu er min ydmyge Begjæring, at Du - paa en ganske kort Tid - vil sende mig alle de Breve, jeg har skrevet Dig til, for at jeg deraf kan uddrage det Tienlige. Jeg indseer godt, min søde Maria, at det maa have noget tungt for Dig, ikke engang at beholde det næsten Eneste, Du har tilbage af Din Fader; men, som sagt, jeg skal strax gjøre de fornødne Udtog og sende Dig Alting (: ogsaa de allerede erholdte Breve) tilbage saasnart som muligt. Og det vil dog fornøie Dig, naar Levnetsløbet kommer ud, at see, Brevene have gjort deres Nytte. 20 25 30

Vi leve i denne Tid et meget behageligt Liv; thi de kiære Beskows
ere hos os paa Fasangaarden; de have været her 3 Uger og blive end-
nu en Uges Tid, for at see Skuespillene. Imorgen have vi Kiartan
og Gudrun. Du veed, at Beskow er een af mine bedste Venner; stør-
5 stedelen af den Hæder og den Giæstfrihed der vistes mig I Sverrig,
har jeg hans Bestræbelser og Foranstaltninger at takke for. Baade
han og »Hustru« have høist elskværdige Personligheder, han er og-
saa meget Musikalsk, spiller fortræffeligt Pianoforte, og har en Ten-
norstemme, som endnu i hans 54 Aar, med Hensyn til Klang og
10 Fylde, søger sin Mage. Jeg har været med ham en Middag hos
Kong Frederik 7 paa Frederiksborg; det var førstegang jeg har spiiist
hos Kongen siden hans Thronbestigelse; men det var ogsaa første-
gang jeg gjorde ham min Opvartning paa Frederiksborg.

Hos Dronning Amalia paa Sorgenfri var jeg forleden til Middag
15 (uden Beskow) der vare fire Præster.

Nu er da Wegners Bog kommen ud, om alle Hertugen af Augu-
stenborgs, og hans Broders Skurkestreger. Det er mig kiært at
Dronningen er befunden aldeles uskyldig.

Vi have, ved Theatret, faaet en ny Regering. Heiberg er bleven
20 Enehersker. Gid det maa gaae godt; vi alle haabe det Bedste. Levet-
zau gjorde ved sin Afgang et prægtigt Diner for alle Theatrets Em-
bedsmænd. Nielsen og Wiehe vare med af Skuespillerne og jeg af
Digterne. Der blev drukken mange Skaaler, og Levetzau var meget
rørt. Collin kunde næsten ikke faae et Ord over Læberne. Du veed,
25 han brautede altid af at han ikke var en Mand af Ord. Mod mig var
han ikke engang en Mand af Ord; thi de Stykker han lovede at opfø-
re af mine, bleve næsten aldrig opførte. Heiberg kunde heller ikke
komme ud af at holde Taler; derimod var Nielsen meget veltalende.

Vi have, hvad Billetter angaae, tabt meget. Johannes og William
30 kunne ikke mere gaae i Hofparkettet, Directionslogen existerer hel-

ler ikke meer. M i g har man dog havt den Naade at lade beholde Adgang til a l l e Aftnerne. Forresten var Heiberg meget charmant, da jeg talede med ham hos Levetzau og forsikkrede at der h v e r U g e skulde spilles en Tragødie, eller et Stykke af det høiere Slags. Nu ville vi see, hvorvidt det rækker. Han har faaet Arnesen til Med-
hielp og Overskou til Sceneinspecteur. Nielsen skal ikke mere være
Instructeur, for at kunne hellige sine Roller al sin Tid. Forleden
kom der en naragtig Carricatur ud i Corsaren: Heiberg sad og sov
i en Vogn, Arnesen sad som Kudsk og kiørte Vognen; Overskou
stod, som Tiener, bag paa. 10

Den gamle Falsen paa Søbysøgaard er pludselig død, medens Adlers og flere Giester vare der. Adlers er kommen hiem, jeg har ikke talet med dem endnu. Francisca tager til Byen idag, for at bede dem spise hos os paa T o r s d a g . Vil Du og Konow komme med, saa giøre I os en sand Fornøielse. Den lille Sophie besøger os nu tidt; 15
hun kommer til Middag et Par Gange om Ugen.

Hauch boe paa Frederiksbjergslot. Fru Hauch har nylig gjort en Tour til K i e l , for at faae sine Meubler hentede. Søkrigsministeren raadte hende af alle Kræfter derfra, som om det var en Galskab; men Fru Hauch reiste, og har gjort ganske charmante Affairer. Hos 20
den simple Mand fandt hun dansk Sindelag; Forbittrelse og Had mod os hos de Andre: Hun selv leed ingen Overlast.

Vi have ogsaa her havt en maadelig Sommer; men nu lader September til at blive god, ligesom Slutningen af August. Her er overordenlig megen Træfrugt iaar. 25

Vi have kiørt Toure med Beskows til Dyrehaugen og havt skønne Dage dertil. Jeg skal hilse Dig fra Hiortene og Daadyrene i de skygfulde solbestraalte Skove.

Dine Fortællinger om de søde Dreng glæde os alle meget. Med sligt kan vi ikke opvarte igien. Vi have desværre ingen Børn paa Fa- 30

sangaarden. Alt hvad vi have ere: Duer, Høns, Katte, Rob, og – en Griis, som Francisca har kiøbt og kiæler meget for; men jeg er bange for at gjøre dens nøiere Bekendtskab, da jeg dog veed, at Enden paa Legen er: den skal slagtes.

5 Det er godt nok at I fiske med Angel til Eders Fornøielse, men jeg syntes ikke om, at Sildene ikke besøge Jer i større Mængde. I al den Tid I have boet paa Steen tykkes mig, det har været temmelig knapt med Fiskeriet. Vi maa haabe at saa kommer det engang retskaffen.

Om Markedet i Kongens Hauge har Du vel læst i Aviserne. Nu
10 vente vi snart Heltene hiem, og Kiøbenhavn præparerer sig til værdigt at modtage dem.

Det er en Skam, at jeg ikke har sørget for en lille Gave, der kunde arrivere til Din Fødselsdag, men vi have jo Fødselsdag hele Aaret igiennem, og naar den kommer, veed jeg, den er velkommen.

15 Nu har jeg, for sand ikke mere at skrive, og vil derfor endnu kun tale et Par Ord til Børnene. »Det glæder mig, at Du lærer Dine Lectier saa godt, lille Harald! at Du fisker saa godt, lille Adam! at Du er en fornuftig Dreng, lille Wollert! at Du allerede kan staae paa Dine egne Been lille Carl! og hermed Gud befalet, hilser Eders kiære
20 Forældre fra Eders kiærlige Bedstefader og besøger ham snart.«

A. Oehlschläger.

2400. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm d. 18 September 1849.

Älskade, dyrbare, oförliknelige Vän!

Återkommen till hemmet, har jag ingen kärare pligt, än att af in-
25 nersta hjerta tacka Dig för all den glädje, min hustru och jag ägt under vistandet i Din och de Dinas wänkskapliga och syskonliga krets. Den så hastigt försvunna månaden var för oss en oafbruten glädje-

fest och vi skola bevara minnet af dessa lyckliga dagar bland vår lefnads skönaste erinringar. Hoppet att en gång få förnya dem lefver i djupet af vårt bröst. Men först hafva vi ju löfte att få återse Dig och de Dina här i Stockholm? När man öfwerväger, huru ringa tid och möda det numera fordras, att förflytta sig från den ena af våra hufwudstäder till den andra, är det både obegripeligt och oförlåtligt, att så sällan ses. Åren förflyta, och snart lägger lifvets vinter sin tunga isbrygga öfver alla förhoppningar. Låtom oss därför så ofta, som möjligt, under vår lefnads eftersommar, njuta af glädjen att vara tillsammans! 5 10

Vår hemresa gick utmärkt lyckligt och war gynnad af det wackraste väder. Men tankarne voro quar på Fasanegaarden och hos dess älskvärda innevägnare. Den goda, förträffliga, wälsignade Franciska hade så många och outtröttliga omsorger för oss, att vi ej kunna wara nog tacksamma därför, liksom för den broderliga och förekommande wänskap, som Johannes og William dageligen och stundeligen visade oss. – Gud wälsigne Eder alla! Tacka äfwen, å våra vägnar de förträffliga wänner, som förenade sin wälvilja med Eder, för att göra vårt wistande så gladt och angenämt, och bland dem i främsta rummet Exellens Adlers, Oersteds, Münsters, 15 Bangs. Gör oss äfwen påminte hos Halls, Thomsen, Hauch, Worsajale, Kröyer och alla andra bekanta. Mätte vi ännu en gång, inom en icke alltför aflägsen tid, få åter wistas inom samma glada och älskvärda omgifning! Huru ofta tänker jag ej nu, ensam med mitt Ordboks-arbete, på de lyckliga, oförgätliga stunder, som förfloto 20 vid njutningen att höra Dig läsa ur dina rika minnesteckningar och odödliga dikter, eller under litterära samtal, eller under förtroliga wandringar i Haven och Söndermarken, eller vid de lärorika besöken i Konstsamlingarne och vid G u d r u n s mästerliga spel, eller

i aftonens slutna familjekrets! Es waren mir seelige Tage! ... sjunger jag med skalden.

Musiken till »Säg mig ej välkommen«, som Franciska önskade äga, skall jag med första sända, äfvensom något annat smått, som 5 möjligen kan återföra tanken på de Svenska vännerna. För ögonblicket är jag oafbrutet smidd vid den Akademiska galären och måste söka återtaga det arbete, jag försummat.

Från President Skogman har jag många vänskapliga helsningar att framföra, äfvensom från Wijk och hans älskvärda Fru i Göthe- 10 borg. Järta ligger i Quarantaine, utanför vår hamn, efter återkomsten från Tyskland, och Manderström återväntas i slutet af månaden, med Kronprinsen.

Snart hoppas jag åter kunna låta höra af mig. Nu, lef väl, för denna gång. Omfamna, på mina vägnar, på det vänskapligasta Franci- 15 ska, Johannes och William, och tro mig för evigt Din
trofaste, djupt tacksamme vän
Bernh. v. Beskow.

Min hustru innesluter ett bref til den goda Franciska.

Hur mår Rob? I fall han kommer ihåg mig, så helsa honom rätt 20 mycket.

2401. *Til Bernh. v. Beskow.*

Fasangaarden 1 Octb. 1849.

Kiæreste Beskow!

Tak for Dit velsignede Brev! Og tak Din ædle Hustru for det til Francisca. Men hun skriver nok selv og takker. Det var herligt at I 25 fik en saa lykkelig Overfart. Nu sidder vi da adskilte igjen, langt fra

hverandre; men Veemodigheden skal ikke komme over mig. Vi sees vist igien, og som jeg haaber endnu her paa Jorden! Veiret begynder nu at blive daarligt; det regner meget, og vi komme kun lidet i Havestuen. Med det er vel; thi der staaer en lang Kasse, som nu er lukket, som før hver Aften aabnedes, og hvor vi hørte vor Beskow spille saa herligt og siunge saa lifligt med sin skønne Tenorstemme. 5

Igaar kørte vi ind til Adlers i den samme Kareth, hvor vi saa ofte sadde med Eder; vi kørte forbi de samme Gienstande paa Veien, men – vi sadde ikke ved Siden af de kiere samme Personer.

Det var igaar min lille Sophies Confirmationsdag. William og jeg 10 vare hos Phisters i Besøg om Aftenen.

Jeg har intet nyt at fortælle Dig. Jo, det er sandt, man spillede forleden et nyt Stykke af den unge Hostrup: »Æsthetisk Sands«. hvori der ikke var megen æsthetisk Sands; det var maadeligt og faldt igiennem. Den unge Mand traadte godt op som Representant og 15 Tolk for »Studentervæsenet«, men nu kommer det an paa, om han ogsaa kan bevæge sig i andre Regioner. – Det falder mig ind, at vi glemte, mens Du var her, at læse Regnar Lodbrok tilende; men det er ret godt, at Du havde lidt Nyt af mig endnu, da Du kom hjem.

Worsaae og en Islænder har skrevet Afhandlingen mod den gale 20 Professor Munck i Norge, der baade vil udelukke Svenske og Danske fra den islandske Litteratur; ja næsten Islænderne med. Alting skal være Norsk. Men han er meget godt tilretteviist.

Lilienstolpe var hos mig forleden, for at tage Afsked (: han skulde reise samme Dag Kl. 4 :) og læste mig et smukt Digt af Baron 25 Tamm. Han var ganske rørt, og jeg forsonede mig selv med hans Væsen; thi af dette Besøg blev han virkelig drevet af sand Hengivenhed.

Den gode Fr: Bremers Bog om Danmark huer mig ikke. Hun veed Besked om alting – alle Kunster og Videnskaber bedømmer 30

hun – hun siger at de Danske kalde Danmark »en god lille Fyr«
og hun har svoret Østergade et evigt Had, fordi den hindrer hende
Passagen. Nu vil hun faae mere Luft i de amerikanske Skove. Der
render ingen hende saa let paa Armen.

5 Jeg skriver paa mit Levnet. Saasnt det er færdigt bliver det
trykt, og saasnt det er trykt, sender jeg Dig det. Men Du skal nok
før høre fra mig.

Francisca har bedet mig om Plads til sit Brev i mit.

10 Og saa siger jeg da atter Le[v]vel! Gid jeg snart igien kunde si-
g[e]: V e l k o m m e n . – Lev vel, min trofaste, sande Ven! med
Din ædle Hustru, som Du maa hilse paa det kiærligste fra mig. Dit
og hendes skønne Breve have glædet de gode Adlers meget at høre,
som ogsaa sende deres venligste Hilsen.

Din trofaste Broder

15

A. Oehlschläger.

2403. *Fra Bernh. v. Beskow.*

Stockholm den 18 Oktober 1849

Älskade Broder!

I vår ensamhet war det en hjertlig glädja, att åter få mottaga någ-
ra rader från Din hand, som förvissade oss, att Du och Din älskade
20 omgifning befinnen Eder väl. Nu har väl inflyttningen till Amalie-
gaden redan skett. Vi önska Eder all trefnad och glädje i den nya bo-
ningen.

Ehuru åtskilde, befinner jag mig dock ofta i Ditt sällskap. När
nya skrifter tryta, omläser jag de gamla. Sednast har jag med myc-
25 ket nöje återläst *Fiskeren* og hans *Datter*, *Trilling-*
brödrene, *Sovedrikken* (hvaraf åtskilligt undföll mig i den
hastiga dialogen på Scenen), *Tordenskiold*, *Ludlams*

Hule, Röverborgen, och de lyriska Digtarna. Nu läser jag Dina tragödi-er. Det är en werld af evig ungdom, hvori jag sålunda kan försätta mig. När jag af tidningarne såg att Din Habart och Signe blifvit gifven, kände jag en djup saknad och längtan, att få hafva varit der, och erinrade mig så väl den outsägli- 5 ga njutning vi ägde vid föreställningen af Kiartan och Gudrun. Det är dock sorgligt, att de svåra höst- och vinterresorna skola afbryta all gemenskap mellan oss, under den tid, då man kunde njuta af konstföreställningar. Köpenhamns scen har mycket i Dramatisk väg, som jag önskade se, och vi hafva äfven (i synnerhet 10 när Jenny Lind är här) att bjuda på, af den Lyriska scenen. Sednast såg jag i en tidning, att en ny Tenorist (Wolff) uppträtt i Köpenhamn, som mycket berömdes. Är det något utmärkt? - Hvad jag dock mest afundas theaterpubliken i Köpenhamn, är Dina tragedier och Holbergs lustspel, hvilka nu åter börjat gifvas. Det kommer 15 nu derpå an, om Roll-besätningen är lika lycklig, som i fornda dagar, med Frydendal, Lindgreen etc.

Sedan jag lemnade Fasane-gaarden, har jag ej sjungit en endaste not, ej rört vid pianot. Det går mig som flyttfoglarne, det är under resor jag sjunger. Hemma, sysselsatt med Akademiska göromål och 20 det nedtyngande Ordboks-arbetet, slumrar den musikaliska känslan.

Vi hafva nyligen gjort en liten tur, för at besöka slägtningar och vänner i Södermanland. Vi genomreste dervid Eskilstuna, der de vackra Stålsmidena förfärdigas och togo några deraf, hvilka genom 25 sina Svenska utsigter kunde påminna Er om Sverge och de Svenska wännerna. Vi sända dem med vår Minister Baron Lagerheim, som reser nästa Måndag, och vår önskan är, att Du, den goda Franciska, Johannes och William, ville hålla dem till godo, såsom ägande intet annat värde, än att kunna erinra om de Svenska wän- 30

ner, som aldrig förgäta all den godhet, vänskap och glädje, som I skänkt oss.

Du har nog mina obetydliga skrifter, men Johannes äger dem ej, och då William nu tänker anlägga en boksamling på Fasane-gården, 5 bör han ej hellre sakna dem. Jag har deraf gjort ett par små paketer. I fall Baron Lagerheim har tillfälle att medtaga dem, skola de komma med honom, eljest med annan lägenhet. Det värsta är, att de äro så gamla, ty jag har på 20 år ej kunnat förmå mig att trycka något, utom tillfällighets-tal, hvilka ej varit bestämda för bokhandeln, men 10 endast till utdelning för tillfället, hvarför de strax blifvit slut. Men jag ämnar snart göra en särskilt upplaga deraf, och då skola Boksamlingarne på Fasanegaarden erhålla de första exemplaren.

Helsa den goda Franciska tusenfalt och bed Henne icke blifva vred deröfver att jag dröjt så länge med hosföljande lilla Romans. 15 Men det är med mina musikalier som med mina böcker: de äro längesedan utdöda. Sedan jag flera dagar förgäfves letat efter något koncept till musiken, har jag måst teckna den ur hufvudet.

Min Hustru helsar på det vänskapligaste Dig och Din hela omgifning, samt ber mig särskilt framföra Hennes hjertliga tacksägelse 20 för Franciskas söta bref, hvarpå Hon skall svara med första. Helsa äfven hjertligen från oss till Johannes, William och alla öfriga wänner. Af Collet, som jag i går träffade, hafva vi med glädje inhemtat, att allt stod väl till på Fasane-gaarden. Lef väl, älskade Broder! och haf i vänligt minna Din

25

tillgifnaste

Bernh. v. Beskow.

E. S. Väderleken hos oss är märkvärdig. I dag hafva vi 15 gr. varmt i skuggan och för ett par dagar sedan åkte min Bror på släde hos Baron Tamm, på Österby, blott 11 mil härifrån, som Du vet.

2404. *Fra Johan Dahl.*

Christiania d. 19 October 1849.

Høivelbaarne

Herr Conferentsraad m.m. Oehlenschläger.

Da jeg i Foraaret forlod Kiøbenhavn, skeete dette tidligere end min Bestemmelse, deels da min Kone var frugtsommelig, men især 5 fordi der overkom os en saa umaadelig Hiemvee og Længsel efter vore Børn, da Dampskibet første Gang kom ned. Vi brøde over Tvers og reiste strax op, hvilket foraarsagede at jeg ei havde den Ære at sige Dem Farvel.

Med sidste Post blev jeg underrettet om, at nu endelig de to Bind 10 tyske Digterværker ere færdige fra Pressen, og dette er Anledningen til at jeg tillader mig at tilskrive D Hvbhed, for at erfare om der nu er noget til Hinder fra Deres Side, for at lade dem komme ud i Tydskland, hvor jeg vil lade Brockhaus distribuere dem. Med næste Post anmoder jeg Berlingske Trykkerie om at indpakke 500 Ex til 15 Afsendelse. Titlerne lader jeg trykke om i Leipzig, og lader enten Brockhaus eller mit Navn sætte paa, istedetfor det Berlingske og ligeledes maa der, da de komme saa snart ud, staae 1850 som Aarstal, da de først kunne gives paa Regning i det Aar.

Hvormange Ex ønsker De til Dem selv? vil De have den Godhed 20 at opgive mig det, jeg skal da naar Titlen er omtrykt, og seer noget bedre ud end nu, have den Ære at tilstille Dem samme. Det lader til som Boghandelen igjen begynder sin meere rolige Gang i Tydskland, og at Folk igjen faa Interesse for andet end Politikken, om Tiden imidlertid er gunstig for dette ny Værk af Dem vil Resultatet 25 først vise i 1851. Det har seet slemt ud med mange literaire Værker, saaledes har Cotta ophørt saavel med Literatur som Kunstblatt, to, alt som Fornødenhed ansete Blade, men som Revolutionerne ogsaa have ødelagt.

Jeg har hørt at De i Sommer har befundet Dem vel, og havde 30

glædet mig til at De over Christiania var gaaet til Bergen men deraf blev nu intet denne Gang, Sommeren har heller ikke været den bedste til Reiser, da den har været kold og vindfuld. I Bergen er den gamle Christie (Toldinspecturen) død i disse Dage, han var en af
 5 Norges meget anseete politiske Mænd.

Med den dybeste Høiagtelse og Veneration

Deres ærbødigste
 Johan Dahl.

2408. Til Johan Dahl.

Kiøbenhavn d: 3 Nov. 1849

10 Kiæreste Dahl!

Tak for Deres venlige Brev! Hvad Udgivelsen af mine tyske Digtninger angaaer, saa vil jeg her sige Dem min oprigtige Mening. Det ulykkelige politiske Forhold mellem Danmark og Tydskland viste alt tidligt sin Virkning i en Mangel af Interesse i Tydskland for
 15 alt hvad der var dansk, især historiskt, thi det stod i nært Slægtskab med det Politiske. Derfor bleve i den sidste Snees Aar alle mine nordiske Digtninger der koldt modtagne, og af mange Stemmegivende ignorerede. Imidlertid maatte man dog troe, at der kunde være et mindre Publikum for dem; og naar jeg solgte »Dina, Garrick, Lan-
 20 det fundet og forsvundet og Amleth« allesammen for 200^r dansk, saa overdrev jeg vist ikke mine Fordringer og kom jo Deres Ønske imøde, kiære Ven! da De ønskede at forlægge disse Arbeider. – Imidlertid har Krigen og Tidsomstændighederne bragt det saa vidt, at De, hvis De udgive disse Skrifter *s t r a x*, som De har isin-
 25 de, vilde lide et føleligt Tab, At De vil forandre Bogtrykkernavnet er fuldkommen rigtigt; ligeledes at De vil lade Salget gaae ud fra en tydsk Forlægger. Men det hjælper altsammen ikke *e n d n u* ! De

maa see Tiden an; bie til der er sluttet F r e d , ellers sælger De i n g e n t i n g . Dette er min fulde Overbeviisning, som jeg meddeler Dem, da det vilde smerte mig, hvis De, af Kierlighed til min Poesie og af personlig Forekommenhed skulde lide Tab, hvor De, efter Bilighed - og jeg tør sige Smag - burde vinde. 5

Med mange Hilsener til Deres gode Kone, forbliver jeg
 Deres gamle Ven
 A. Oehlenschläger.

2409. *Fra A. F. Lilienstolpe.*

Stockholm d. 10. Nowember 1849.

Wördade Herr Conferensråd, Commandör och Riddare mm 10

I enlighet med den mig gifna godhetsfulla tillåtelsen sista morgonen af mitt vistande i Danmark denna sommar, tager jag mig nu friheten efter att i går hafva träffat min goda vän Clas Tamm, öfversända en afskrift af Tamms bref af d. 26. sistliden Julii till mig, hvilket jag, såsom rörande Dem, hade nöjet få upläsa vid mitt afsked 15
 nämnde morgon d. 27. September.

Jeg har till Brukspatronen Clas Tamm framfört Herr Conferens Rådets och Commandörens godhetsfulla helsning, äfvensom jag af Herr Friherre v. Beskow fått en ytterligare smickrande helsning till Tamm utur Deras bref till Friherre von Beskow. Brukspatron 20
 Tamms vördnadsfulla återhelsning af gårdsdagen har jag nu äran framföra, jag anser mig böra tillägga Tamms egna ord: att Herr Conferens Rådets och Commandörens godhetsfulla yttrande i afseende på nu hosgående skaldeförsök skänker honom förhoppningar att ytterligare våga försöka pegasen. 25

Hvilken glädje har det icke varit för mig att lyckas få vara en medelbar orsak till: dels att få göra nämнад Tamm och hans skalde-

försök kända af Skalden Oehlenschläger, dels at kunna lyckliggöra Tamm med den smickrande upmuntran Skalden Oehlenschlägers yttranden öfver Tamms ifrågavarande skaldeförsök skänkt honom. -

Innan jag slutar, vågar jag uti Herr Conferens Rådet och Com-
 5 mandörens bevågenhet innesluta öfverbringaren af detta bref Herr Musikdirektören vid ett af våra i Schlesvig förläggade Svenske Regimenten, f.v. Clarinettisten vid härvarande kungl. Hof Capell Ad-
 dan, hvilken under sitt vistande i Köpenhamn lærer ämna gifva en concert; - hvarförutan, för min egen del, jag, jemte afläggandet af
 10 min vördnasfulla tacksägelse för all mig visad välvilja och artighet, och under anhållan om framförandet af vänskapsfulla helsingar till Johannes och William, - vågar innesluta uti Deres godhetsfulla erindring den som tecknar sig med utmärktaste högagtning, erkänsla och vördnad

15

Förbindligast

A. Fr. Lilienstolpe.

2410. Fra O. Hedemann.

d 14de November 1849.

Kjære Hr Conferensraad!

Vi Stakkels Jyder, som af Skjæbnen ere beskjærede at leve saa
 20 langt borte fra vore Venner og Alt, hvad der er vort Hjerter kjært, ville dog paa denne Dag være med saa godt vi kunne; jeg har derfor bedet Johannes idag at overrække Dem disse Linier, hvori jeg fra min Kone og mig har indesluttet vor Hyldest og vore aller bedste
 Ønsker, der især bestaae i, at De endnu i mange mange Aar maa
 25 bevare Deres ungdommelige Aands og Legems Friskhed og derhos den huslige Lykke uforstyrret, der nu omgiver Dem. Vi tale ofte om og glæde os over, hvor godt Gud har tildeelt Dem det saaledes at væ-

re omgivet af alle Deres Kjære, da det dog saa ofte er de Ældres Lod at maatte miste deres Børns Selskab, naar disse blive selvstændige – vel mangler Marie, men til Sommer vil De nok kunde omfavne hende og hendes norske Gutter. Hvor gjerne feirede vi Festen med hos Adlers idag; thi jeg forudsætter at den holdes der; vil De da være 5 saa god at erindre Deres fjerne Venner her, det vil være os en Trøst i vor Ensomhed at vide det; naar Klokken er 5 drikke vi her Deres Skaal og saa bilde vi os ind at vi ere med. Vi mindes Dem daglig, ikke alene fordi jeg aldrig vil kunne forglemme Deres faderlige Godhed og Venlighed imod mig, men ogsaa fordi jeg daglig forelæ- 10 ser min Kone noget af Deres Værker; vi have just nu endt Nordens Guder, og jeg har ved den bibragt min Kone, der kun havde et meget almindeligt Begreb om den nordiske Mythologie, et nærmere Bekjendtskab til den; vel protesterede hun undertiden, naar hun syntes at Navnenes Mængde var for stor, men da beroligede jeg 15 hende med, at hun ikke behøvede at erindre dem alle. Jeg vilde ønske at jeg havde begyndt med Nordens Guder, thi Kundskab i Læren om dem hører med til ret at nyde Følgen af Deres Værker; men nu ville vi begynde forfra igien. – Tør jeg bede Dem at hilse alle de gode Venner, De træffer sammen med idag, Adlers, mine Søskende, 20 hvortil jeg regner Johannes og William, Frøken Kold, C. Wulff ect:

Deres med sand Høiagtelse altid hengivne

Otto Hedemann.

2411. *Til Bernh. v. Beskow.*

Kiøbenhavn d: 20 Nov. 1849.

Min elskede Broder.

25

Jeg burde for længe siden have takket, for Dit kiærlige Brev og de mange skønne Gaver, som I have sendt mig og min Familie. Disse

skønne Staatsager, der minde mig om det stærke Sverrig, Danne-
mora, hvor jeg hædredes, og med sine Billeder om de mærkværdige
Steder, som jeg saae i Dit og Din ædle Hustrus Selskab. Men jeg
har været adspredt i denne Tid; Af Aviserne har Du vel seet, at man
5 atter har hædret den gamle Skiald paa den 70de Fødselsdag. Der
kommer en lille Bog ud, med Talerne og Sangene i denne Anled-
ning; jeg skal strax sende Dig den, og der vil Du ogsaa finde min
Tak. Du har ogsaa seet af den Berlingske Tidende, at Kongen paa
samme Dag hædrede mig, ved at gjøre mig til Storkors af Danne-
10 brog. Jeg nægter ikke, det glædte mig, ogsaa at faae af mit eget
Land, hvad Sverrig og Norge havde skienket mig. Nu skal mit Vaa-
ben hænges op i Frederiksborgs Kirke, mellem de andre Storkors,
og jeg har bestemt det saaledes: øverst 3 Hierter paa himmelblaa
Grund, underneden en gylden Harpe paa rød Grund, og i Midten
15 mellem Tværstregerne af Sølv, en hvid Oval, med et Par Hænder
som trykke hinanden.

Kongen var meget venlig, da jeg var hos ham og sagde spøgende:
»Tillader De mig et lille Skifte. Min Fader har givet Dem den Or-
den, de bærer; jeg vilde ogsaa gjerne have den Fornøielse at række
20 den Mand een, som gjør Fædrelandet Ære og Glæde«. Men en
morsom Historie maa jeg fortælle, som ikke kommer i Bogen. Da
jeg skulde afsted til Festen, kom der en Committee af fire Kunstnere,
Digteren Holst, Musikeren Hartmann, Maleren Marstrand og
Skuespiller Nielsen og hentede mig. For ikke at pynte mig for me-
25 get, havde jeg kun taget det sidste Storkors paa; men de meente, at
jeg burde bære dem alle tre, og Pigen kom da ind og syede dem fast
paa Kiolen. I forveien havde jeg puttet mit Digt, som jeg vilde oplæ-
se over Bordet i Bryst-Lommen. Men da jeg nu ved Bordet var staa-
et op, og havde sagt, at jeg vilde have den Ære at forelæse Selskabet
30 et Digt, og tog i Lommen – var Digtet syet fast sammen med Stør-

korsene. Men det gjorde mig ikke forlegen; jeg kunde ikke bare mig for at lee. Med et Snit gjorde jeg Digtet frit – og tabte dog under hele Maaltidet ingen af Korsene.

Heiberg skrev ved hin Leilighed et meget smukt Digt til mig, jeg har besøgt ham og vi ere gode Venner. 5

Vi boe nu meget smukt i Amaliegaden; men et Par af Værelserne ere ikke færdige endnu, dog næsten; om et Par Dage er alting i Orden.

Rob befinder sig ypperligt; han følger Johannes hver Dag ind paa Toldboden og lægger sig efter Toldfaget. Jeg troer, han kunde blive en god Visiteur, især for Fedevarer. Men en tragisk Hændelse er skeet: *Grisen*, som Francisca i Sommer undertiden, til en Afvexling, viste Dig og Din Hustru – er slaget! Paa en liden Vogn bragte man igaar fra Fasangaarden dens blodige afsiælede Legem. 15

Nu har jeg saavist intet mere at skrive om, og vil derfor slutte. Johannes og William skrive selv med det første. De maa hver Morgen tidlig ud til deres Forretninger. Hils Din velsignede Hustru kiærligst fra mig. Forleden Aften kørte jeg med Francisca i den samme Vogn, som vi pleiede at kiøre i, medens I vare hos os. Jeg talde da til Francisca, som i Tanker, og spurgte: »Hvorledes har Friherrinden moret Dem i Aften?«

Af mine Stykker er ingen spillede i denne Saison undtagen Hagbarth og Signe; Heiberg har dog lovet at vi snart skulle faae Dina.

Lev vel, kiæreste Broder!

25

Din trofaste
A. Oehlenschläger.

2412. *Fra Augusta Hall.*

Nye Bakkegaard d: 4de Dec.... 1849.

Min kjære gamle Ven!

Jeg har længe længtes efter at see Dem, og havde forlængst besøgt Dem, hvis ikke en voldsom Tandpine, Gigt i mit Hoved længe har plaget mig og forbudt mig enhver Udvandring, saavel tilvogns, som tilfods, efterat en stærk stærk Kindtand er brækket ud med Jernvold har jeg omsider faaet Ro, Fader min, vilde have sørget, hvis han havde seet mig voldgivet sligt Tyrani, men der var ei Andet at gjøre!

Jeg fryder mig med Dem i Vinter, jeg læser Dem med Hud, og Haar, som det hedder, Tordenskjold, og Miss Harriet den prægtige Pige gjorde Oluf og mig lige lykkelige i Aftes.

Da De kjender den Stammes poetiske Ægthed hvoraf jeg er sprungen haaber jeg ogsaa De kan føle med hvilken Inderlighed jeg herhjemme har tagen Deel i 14de Novembers store skønne nationale Festlighed, en smukkere mere harmonisk kun af gode Aander besøgt Fest er neppe nogensinde feiret i Danmark. De vil ei nægte, at dette skønne Land veed at hædre sin evigunge 70 aarige Skjald, har De tilskreven Marie om denne vederqvægende Luftning fra Poesiens foraarsgrønne liflige Have som denne mærkelige Fest har skjænket os Alle, og fremfor Alle Adam Oehlenschlæger og hans Slægt? Lad hende ikke den Fjærnede være uvidende om sin Families Glæde, thi hendes Hjerte er vist ligesaalidt som Søster Rikkens fremmed for Hjemvees Vemod! -

Gjør mig den Fornøielse, og send mig det store skønne meget roeste Digt hvormed De d: 14de N o b r : besvarede Alles Hyldest, De kan jo sende mig O r i g i n a l e n , hvis De ikke g i d e r [,] thi m a g e l i g er De j o [,] skrive den af paa en Time[,] skal jeg gjøre dette, og sende Dem den atter, jeg er nu saa vidt med Dem, at jeg holder grumme meget af Deres Feil, de ere mig saa hyggelige, hjem-

lige, danske, maaskee kommer det ogsaa af, at jeg er Brøndsteds Datter, hvortil jeg har hørt den Velsignede sige, idet han kraftigt snurrede sig om paa Gulvet »mon Dieu! hvor Oehlenschläger er doven, men høist genial, og et fortræffeligt ædelt Hjerte, jeg elsker Ham«. Ja! han elskede Dem, og det gjør jeg ogsaa, skjøndt De spiller Spadille Manille Tref hver Aften! Levvel. Send mig nu Digtet. Halls Bolig Skoubogaden 28. 2den Sal. -

Deres Augusta Marie Hall

f. Brøndsted.

2415. *Til Marie Konow.*

d 4 Januar 1850. 10

Min søde Maria!

Jeg har havt Gulsot i en sex Ugers Tid, og siden en fordærvet Mave, med hvilken jeg nu laborerer og haaber at den snart skal komme sig igjen. Jeg skriver Dig disse Linier, for at Du ikke skal ængstige Dig; men da man i en saadan Tilstand ikke er egnet til Skribent, saa vil den gode Francisca fortsætte Brevet, og give Dig noget omstændeligere Efterretning. Lev vel! Gud velsigne Dig, Din Mand, Dine kiære Børn i det ny Aar. Jeg haaber at Bedstefader snart nyder sin vante Helbred og at vi alle skulle nyde glade Dage med hverandre.

20

Din kiærlige Fader

A. Oehlenschläger.